BERÄTTELSE

till 1945 års lagtima riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit;

given Stockholms slott den 4 januari 1945.

Justitiedepartementet.

Rådhusrätterna i Filipstad, Hudiksvall och Hjo hava upphört med 1944 års utgång och städerna därefter i judiciellt avseende förenats, Filipstad med Östersysslets domsaga, Hudiksvall med Norra Hälsinglands domsaga samt Hjo med Skövde domsaga.

För att bereda ökade möjligheter att sysselsätta fångar med jordbruksarbete har inrättats en fångkoloni i anslutning till vårdanstalten å Hall.

Statens rättsläkarstation i Stockholm har inrättats och börjat sin verksamhet den 1 januari 1945. Instruktion för rättsläkarstationen har utfärdats den 15 december 1944 (Sv. förf.-saml. nr 802).

Utrikesdepartementet.

Den 1 mars 1944 har i Stockholm undertecknats ett protokoll angående det svensk-danska varuutbytet under första halvåret 1944.

Den 13 april 1944 har i London undertecknats ett kreditavtal med Norge.

Den 1 juli 1944 har i Stockholm undertecknats ett protokoll angående det svensk-finska varuutbytet under tiden den 1 juli—den 31 december 1944.

Genom ministeriella noter, växlade med Finland den 2 oktober 1944, har överenskommelse träffats angående tillfälligt upphävande av fridlysningen av fiske efter lax och laxöring inom Torne älvs fiskeområde.

Den 2 oktober 1944 har i London undertecknats ett kreditavtal med Nederländerna.

Den 25 oktober 1944 har i Stockholm undertecknats ett kreditavtal med Finland.

Den 2 december 1944 har i Stockholm undertecknats ett kreditavtal med Norge.

Försvarsdepartementet.

Rörande åtgärder av beskaffenhet att böra omnämnas i denna berättelse hänvisas till behandlingen i 1945 års statsverksproposition av de frågor, som beröra anslagen till försvarsdepartementet.

Socialdepartementet.

Kungl. Maj:t har under tiden från och med den 1 december 1943 till och med den 30 november 1944 förordnat:

att ordningsstadgan för rikets städer samt stadsplanelagens, byggnadsstadgans, hälsovårdsstadgans och brandstadgans föreskrifter rörande stad skola gälla inom visst område vid Östansjö järnvägsstation i Viby socken, inom visst område invid Hovmantorps municipalsamhälle, inom visst område vid Älvesta, Hällebrottet och Yxhult i Kumla socken samt inom visst område invid Nossebro municipalsamhälle;

att stadsplanelagens och byggnadsstadgans föreskrifter rörande stad skola upphöra att gälla inom Skärhamns municipalsamhälle; samt

att brandstadgans föreskrifter rörande stad skola upphöra att gälla inom visst område vid Drottningholm i Lovö socken.

Under år 1944 intill utgången av oktober månad ha vid samtliga offentliga arbetsförmedlingsorgan anmälts 980 505 lediga platser samt förmedlats 789 939 arbetsanställningar.

Den svenska arbetsmarknaden har under året kännetecknats av fortsatt god sysselsättning inom flertalet näringsgrenar. Arbetslösheten har varit av relativt ringa omfattning, trots att siffran för antalet hjälpsökande arbetslösa hos arbetslöshetsnämnderna företett någon ökning jämfört med 1943. Denna ökning har främst gjort sig gällande i Västernorrlands län på grund av sågverks- och cellulosaindustriernas svårigheter att med anledning av de dåliga exportmarknaderna bereda de anställda arbete inom deras normala sysselsättningsområde. Arbetslösheten inom fackförbunden befann sig emellertid under sommarmånaderna 1944 på sin hittills lägsta nivå.

Svårigheterna att skaffa erforderlig arbetskraft till jordbruket ha varit starkt märkbara såväl under vårarbetet som vid hö- och stråsädesskördens bärgande. På grund av att vårarbetena kommit osedvanligt sent i gång, har behovet av tillfällig arbetskraft varit stort. Arbetskraft till betfälten har anskaffats dels bland skolungdom och utlänningar dels ock från arbetslöshetsområden i Norrland.

Efterfrågan på arbetskraft till skogsbruket har efter produktionspliktens upphörande varit av avsevärt mindre omfattning än under föregående år, ehuru brist på vana huggare förelegat.

På de industriella områdena har sysselsättningen i stort sett haft samma omfattning som under 1943. Arbetstillgången har varit god vid gruvorna samt vid skeppsvarven och inom verkstadsindustrien. Den inställda malm-

exporten har emellertid under allra sista tiden föranlett vissa inskränkningar i gruvdriften. Vid sågverk, pappersmassefabriker och pappersbruk har sysselsättningen alltjämt rönt inflytande av de starkt begränsade exportmöjligheterna. Inom textil- och beklädnadsindustrien har råvarutillgången varit större än under 1943, men produktionen har begränsats genom brist på lämplig arbetskraft, främst kvinnlig.

Arbetslöshetsförsäkringen. Under år 1944 ha tillhopa 30 erkända arbetslöshetskassor varit i verksamhet med sammanlagt omkring 740 000 medlemmar. Efter förslag av socialstyrelsen har en ändring av mindre räckvidd genomförts i lagstiftningen rörande den statsunderstödda arbetslöshetsförsäkringen.

Skyddshemsvården. Lövstahemmet har utbyggts med en paviljong för 7 elever i folkskoleåldern, en sluten avdelning med 12 platser för svårskötta, oroliga och vagabonderande elever samt en helt öppen avdelning för 6—9 lättskötta äldre elever. Hammargårdens skolhem för gossar har utbyggts till ett s. k. dubbelskolhem för sammanlagt 60 elever. Brättegårdens skolhem för flickor i folkskoleåldern har på grund av ändrade principer, efter vilka eleverna differentieras, tjänstgjort som hemskola för sådana kvinnliga skyddshemselever över folkskoleåldern, som visat sig äga särskilt goda intellektuella förutsättningar. Skyddshemsegendomarna Folåsa och Broby ha inlösts av staten. Under tiden den 1 januari—den 31 oktober 1944 ha 759 ärenden rörande intagning av barn i skyddshem handlagts av skyddshemsinspektören, varav 94 fall hänvisats till andra vårdformer än skyddshem.

Inom den organiserade alkoholistvården voro vid årets början femton allmänna alkoholistanstalter och en enskild sådan anstalt i verksamhet. Antalet allmänna anstalter har under året utökats till 16 genom att en ny anstalt, Granbytorp, erkänts som allmän anstalt och trätt i verksamhet från och med den 1 mars 1944. Sistnämnda anstalt inrymmer 20 vårdplatser. I övrigt har under året erkända alkoholistanstalten Vårnäshemmet utbyggts med 7 vårdplatser till 42 platser. Sammanlagda vårdplatsantalet på de allmänna och statsunderstödda enskilda alkoholistanstalterna var vid årets början 1 025 och den 1 november 1944 1 052, varav 51 för kvinnor. Under tiden den 1 januari—den 31 oktober 1944 ha, efter anvisning av socialstyrelsen av vårdplats i varje särskilt fall, å samtliga alkoholistanstalter intagits tillhopa 922 personer — varav 698 tvångsintagna — och utskrivits 854 personer. Antalet på alkoholistanstalterna inskrivna har under året varit högre än någonsin tidigare. Den 1 november 1944 var detta antal 1 796 personer; för 754 av dessa bestred statsverket vårdkostnaderna. Av de inskrivna voro samma dag 872 personer närvarande på anstalterna, medan 924 voro frånvarande på grund av försökspermission eller av annan anledning.

Socialstyrelsen har under tiden den 1 januari—den 31 oktober 1944 meddelat 282 beslut i ärenden angående kvarhållande på allmän alkoholistanstalt jämlikt 37 § alkoholistlagen av farliga och straffriförklarade alkoholister samt recidivister, i 234 fall om överflyttning till annan alkoholistanstalt —

varav i 51 fall från öppen till sluten anstalt — och i 40 fall om direkt intagning å någon av anstalterna å Svartsjö, i Karlstad eller å Haknäs.

I fråga om länsnykterhetsnämnderna ha åtgärder vidtagits för att besätta de tio ombudsmannabefattningar med heltidstjänstgöring, som enligt beslut av 1944 års riksdag skola inrättas. Även i övrigt ha försök gjorts att effektivisera länsnykterhetsnämndernas verksamhet. Denna verksamhet har också alltmer tilltagit i omfattning. Länsnykterhetsnämnderna ha bland annat inriktat sig på att åstadkomma bättre förebyggande arbete från de kommunala nykterhetsnämndernas sida.

Utlänningskontrollen. Under tiden den 1 januari—den 31 oktober 1944 utgjorde sammanlagda antalet behandlade ansökningsärenden 96 192, medan motsvarande antal för samma tid föregående år utgjorde 82 246. Ökningen skulle ha blivit avsevärt större, om icke Kungl. Maj:t generellt förlängt de danska och norska flyktingarnas uppehållsviseringar. Det bör i detta sammanhang även erinras därom, att i ett betydande antal fall arbetsvisering numera icke erfordras.

Under året har ett mycket stort antal flyktingar kommit till Sverige, särskilt från Finland och de baltiska länderna samt från Norge och Danmark. Vid årsskiftet 1944/1945 uppehöllo sig här cirka 81 000 finska flyktingar. I denna siffra ingå cirka 37 800 finska evakuerade och cirka 44 000 finska barn, som äga vistas här utan visering. Antalet baltiska flyktingar utgjorde cirka 35 800, varav cirka 6 500 estlandssvenskar. Flyktingarna från Norge och Danmark voro respektive cirka 32 000 och 15 000. Det sammanlagda antalet utlänningar i Sverige utgjorde vid årsskiftet cirka 193 000.

Från och med den 1 januari 1944 ha inrättats Lycksele norra och Lycksele södra provinsialläkardistrikt. Från och med den 1 april 1944 har inrättats Lomhults provinsialläkardistrikt. Vidare hava från och med den 1 juli 1944 inrättats följande provinsialläkardistrikt, nämligen Hultsfreds, Storfors, Hällefors, Ljusne, Grundsunda, Sävars, Gammelstads nya och Antnäs provinsialläkardistrikt.

Därjämte har Kungl. Maj:t genom beslut den 14 april 1944 förordnat, att Hjortkvarns provinsialläkardistrikt skall från och med den 1 januari 1945 under namn av Pålsboda distrikt omfatta Sköllersta, Svennevads och Bo kommuner.

Inrättande av nya lasarettsläkartjänster har av Kungl. Maj:t medgivits vid Malmö allmänna sjukhus (å avdelningen för patologi och bakteriologi), vid lasarettet i Visby (å röntgenavdelningen), vid lasarettet i Växjö (för öron-, näs- och halssjukdomar), vid lasarettet i Jönköping (i pediatrik), vid lasarettet i Visby (å barnavdelningen), vid lasarettet i Landskrona (i röntgendiagnostik) och vid lasarettet i Jönköping (i obstetrik och gynekologi). Vidare har Kungl. Maj:t medgivit inrättande av en extra ordinarie överläkartjänst med tjänstgöring som klinisk laborator vid S:t Eriks sjukhus i Stockholm, en överläkartjänst i röntgendiagnostik vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg, två överläkartjänster — en å allmänna avdelningen och en å gynekologiska avdelning-

en — vid Konung Gustaf V:s jubileumsklinik vid sistnämnda sjukhus samt en överläkartjänst vid vanföreanstalten i Stockholm.

Genom beslut av Kungl. Maj:t den 30 juni 1944 ha bestämmelser om anordnande av vissa extra kurser för utbildning av barnmorskor vid barnmorskeläroanstalterna i Stockholm och Göteborg meddelats.

I fråga om den förebyggande mödra- och barnavården gälla enligt kungörelse den 15 juni 1944 (Sv. förf.-saml. nr 395) vissa ändrade bestämmelser från och med den 1 januari 1945.

Kungl. Maj:t har beslutat, att apoteket i Hjortkvarn skall förläggas till Pålsboda från och med den 1 januari 1945 eller så snart ske kan därefter. Beslut har vidare fattats om inrättande av filialapotek i Bjärnum och i Nossebro.

Det tidigare beslutade filialapoteket i Alfredshem har avsynats och öppnats för allmänheten, varjämte apoteket i Mörtfors i enlighet med Kungl. Maj:ts beslut förändrats till filialapotek.

Medicinalstyrelsen har medgivit inrättande av läkemedelsförråd å ytterligare 6 platser.

På uppdrag av medicinalstyrelsen har en ny upplaga utgivits av Pharmaconomia Svecia — en handledning i läkemedlens användning för läkare och medicine studerande.

Kommunikationsdepartementet.

De fasta postanstalterna ha under år 1944 ökats i antal med 31 till 4 289. — Antalet postgirokonton ha under året ökats från 163 453 till omkring 177 500, vari dock ej inräknats konton, som öppnats för försvarsväsendets krigskassor m. fl.

Postbefordran med dagflygmaskin har även under år 1944 obehindrat ägt rum å linjerna Malmö—Köpenhamn—Berlin, Stockholm—Berlin och Stockholm—Åbo—Helsingfors. Även flygförbindelsen Stockholm—Skottland har kunnat uppehållas, huvudsakligen med engelska flygmaskiner.

Postutväxlingen med Italien, som varit inställd sedan den 14 september 1943, återupptogs via Tyskland till de av tyska trupper besatta områdena den 19 januari 1944 samt flygledes via England till de av allierade trupper besatta delarna den 21 mars. — På grund av att postförbindelsen via Frankrike bröts, kunde från och med den 19 augusti 1944 endast luftpost expedieras till Spanien, Portugal och Sydamerika. Denna post, liksom även luftpost till Nordamerika, sändes från nämnda dag uteslutande via England. — Av brist på postförbindelser har brevposten under år 1944 ej kunnat sändas till Frankrike sedan den 23 augusti, till Belgien sedan den 5 september och till Nederländerna sedan den 20 september. Av samma anledning har postutväxlingen med Rumänien varit inställd sedan den 24 augusti och med Bulgarien sedan den 25 augusti 1944. Sedan postförbindelsen via Bulgarien blivit spärrad, måste även postförbindelsen med Kina, Japan samt övriga

länder och områden i Östasien inställas. Vad däremot Turkiet beträffar kunde, efter den 25 augusti, luftpost sändas flygledes via England.

Under tiden den 11 september—den 15 oktober 1944 utförde aktiebolaget Aerotransport daglig försöksflygtrafik på en linje Malmö—Göteborg—Stockholm—Sundsvall/Härnösand—Luleå. Linjen användes för postbefordran dels å hela sträckan från Malmö till Luleå och dels å sträckan från Luleå till Stockholm. Från och med den 16 oktober till årets slut fortsatte flygtrafiken å linjedelen Malmö—Göteborg—Stockholm, varvid post befordrades i riktning till Stockholm.

I samband med utväxlingen av krigsfångar i Göteborg den 7 september 1944 började genom postverkets förmedling en omfattande utväxling av krigsfångepost över vårt land. Sålunda ha under hösten mer än 100 000 postsäckar, innehållande bl. a. omkring 2 miljoner individuellt adresserade gåvopaket till krigsfångar, transiterats över Sverige.

Till statens intressekontor voro vid 1944 års utgång anslutna omkring 94 000 kontoinnehavare, varav cirka 46 000 befattningshavare och f. d. befattningshavare i statens tjänst eller i intressekontorshänseende med dem likställda. Under året hava av kontoinnehavarna verkställts sammanlagt omkring 1,5 miljoner inbetalningar å tillhopa cirka 109 miljoner kronor, varjämte för deras räkning gjorts omkring 1,2 miljoner utbetalningar å i runt tal 108 miljoner kronor.

Rikskabeln Uppsala—Enköping, rikskabeln Karlstad—Filipstad samt delen Östersund—Järpen av rikskabeln Östersund—Storlien har under år 1944 färdigställts. — Helautomatisk drift har införts vid centralstationerna i Lund och Uppsala. — Antalet telefonstationer, central-, växel- och fristående samtalsstationer har under år 1944 ökat från 7 279 till omkring 7 350. — Antalet telefonapparater har under år 1944 ökat från 1 071 416 till omkring 1 148 000 eller med omkring 77 000. — Direkta radiotelegrafförbindelser ha under år 1944 öppnats med Bulgarien och Rumänien. — Antalet radiolicenser har under år 1944 ökat från 1 709 012 till omkring 1 785 000.

Enligt statsmakternas beslut har staten förvärvat dels Kristianstad—Hässleholms, Sölvesborg—Olofström—Älmhults och Östra Skånes järnvägar — samtliga normalspåriga — vilka därvid införlivats med statens järnvägar, dels ock aktiemajoriteten i Stockholm—Västerås—Bergslagens nya järnvägsaktiebolag.

Linjen Ramlösa—Eslöv har öppnats för elektrisk drift. Å sträckan Östersund—Storlien ha de under föregående år igångsatta elektrifieringsarbetena planenligt fortgått. Ytterligare dylika arbeten ha efter beslut vid 1944 års riksdag påbörjats å linjen Stockholm—Tillberga—Köping.

De nya kraftstationerna vid Midskogsforsen och Leringsforsen ha fullbordats och tagits i drift, varigenom de statliga kraftverkens ka-

pacitet ökats med 96 000 kW. Arbetena med två nya kraftstationer vid Nämforsen och Forsmoforsen hava påbörjats, varjämte vissa förarbeten för en kraftstation vid Hölleforsen i Indalsälven utförts. — Påbyggnaden av Suorvadammarna för möjliggörande av ökad dämningshöjd har fullbordats, och anläggningen inspekterades och invigdes den 7 juli 1944.

Distributionsanläggningarna vid statens kraftverk ha förstärkts. Sålunda har 200 kW linjen Ljusdal—Hallsberg samt 130 kW linjerna Kil—Hallsberg och Alingsås—Sjömarken färdigställts och tagits i drift. I Hallsbergs transformatorstation har en ny huvudtransformator på 120 000 kVA installerats.

Kraftförbrukningen har under år 1944 avsevärt stegrats. Vattentillgången var under det första halvåret ungefär normal, men har under det senare halvåret legat avsevärt över normalvärdet. Det tidigare inledda samarbetet mellan de statliga, kommunala och enskilda kraftföretagen har fortgått och möjliggjort ett effektivt utnyttjande av de disponibla krafttillgångarna.

Tack vare den goda vattenkrafttillgången har det varit möjligt att ytterligare nedskära förbrukningen av kol för kraftproduktion med resultat, att kolåtgången för detta ändamål blivit lägre än under något av de tidigare krigsåren. Dessutom ha stora kraftbelopp avsatts för elektrisk ånggenerering. Förbrukning av kol för elektrisk kraftproduktion samt användning av elektrisk kraft för ånggenerering har liksom tidigare varit reglerad genom särskilda bestämmelser. I övrigt ha inga restriktioner i fråga om kraftförbrukningen behövt tillgripas.

Den rikliga vattentillgången under det senaste halvåret har medfört, att vattenmagasinen över lag äro väl fyllda, varför kraftsituationen för närvarande ter sig ljusare än vid något tidigare tillfälle efter krigets utbrott.

Från och med den 1 januari 1944 har staten övertagit den allmänna väghållningen på landet ävensom väghållningen inom vissa städer. Väghållningen för kronans räkning handhaves av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt vägförvaltningarna i länen. Av vägförvaltningarna under året utförda nyanlagda vägar uppgå till en sammanlagd längd av 160 km. Omläggningar och förbättringar av vägar ha färdigställts till en längd av 164 km. De permanenta och halvpermanenta beläggningarna ha ökats med 10 km till 4 399 km. Antalet nyuppförda eller ombyggda broar utgör 72.

I städer och stadsliknande samhällen, som själva äro väghållare, ha med statsbidrag utförts nyanläggning av vägar till en längd av 3 km, omläggning och förbättring av vägar till en längd av 10 km, beläggningsarbeten till en längd av 25 km samt 3 broföretag.

56 i arbetsplaner ingående broförslag har granskats och godkänts. Arbetsritningar har godkänts för sammanlagt 53 broföretag. Därjämte har godkänts entreprenör för 5 broarbeten och tilläggsarbeten för en entreprenadsumma av tillhopa 2,3 miljoner kronor.

Antalet pågående respektive fullbordade hamn- och farledsarbeten, vatten- och avloppsledningsanläggningar samt oljelagringsanläggningar, vilka utförts genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens försorg eller under dess kontroll, utgör 151 respektive 47.

Under året ha anläggningsarbeten för nya civila flygplatser fortgått, varjämte vissa befintliga flygplatser utvidgats och förbättrats. Arbeten med belysningsanläggningar för luftfartsleder och radiofyrar för luftfarten ha fortsatt. Luftfartsleden Stockholm—Norrland har öppnats för trafik under viss del av året.

Bland större byggnadsarbeten, som handhafts av byggnadsstyrelsen och fullbordats under år 1944, må nämnas: nybyggnader för gymnastiska centralinstitutet och statens veterinär-medicinska anstalt samt för länsstyrelsen i Linköping, institutionsbyggnad för maskinteknik vid lantbrukshögskolan i Uppsala, telefonstationsbyggnader i Lännersta, Hässelby och Kristianstad, posthusbyggnad i Karlskrona, höghastighetstunnel vid flygtekniska försöksanstalten i Ulvsunda, lantmäterikontor i Nyköping, bostadshus vid Umedalens sjukhus vid Umeå och för lantbrukshögskolan vid Bäcklösa, tillbyggnad av marinens ämbetsbyggnad i Stockholm, telegrafhus i Borås samt om- och tillbyggnad av länsresidenset i Vänersborg. — Av tidigare igångsatta byggnadsarbeten ha under år 1944 pågått bland andra: nybyggnader för bangårdspostkontor i Stockholm, för bujatrisk-obstetrisk institution vid veterinärhögskolan och för folkskola i Lappträsk, telefonstationsbyggnad i Trollhättan samt vattenverk och ledningsarbeten vid Ulleråkers sjukhus i Uppsala. — Under året ha bland annat följande byggnadsarbeten påbörjats: nybyggnader för arméförvaltningen, vissa forskningsinstitut, skogsförsöksanstalten samt för telegrafverket i kvarteret Jericho i Stockholm, institutionsbyggnad för medicinsk kemi och farmakologi vid universitetet i Uppsala, grundläggningsarbeten för psykiatriska kliniken därstädes, posthusbyggnader i Borås, Enköping och Östersund, läroverksbyggnad i Haparanda, överdragsstationer i Filipstad och Järpen, lantmäterikontor i Örebro, post- och telegrafhus i Sveg, telefonstationsbyggnad i Lidköping, om- och nybyggnadsarbeten vid vissa sjukhus samt vid statens bakteriologiska laboratorium i Huvudsta, bostadshus vid Broby dövstumskola, ombyggnad av vissa tandläkarinstitutets lokaler, ombyggnad av länsresidenset i Växjö, expeditionsbaracker för utlänningskommissionen på Riddarholmen och för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vid statens historiska museum, grundförstärkning av Arvfurstens palats ävensom vissa lägeranläggningar.

Bland större utredningsarbeten, som under år 1944 pågått inom byggnadsstyrelsen, märkas utredningar rörande: ämbetsbyggnader för vissa departement i kvarteret Cephalus med flera kvarter i Stockholm, tillbyggnad av de militära förvaltningsbyggnaderna å Ladugårdsgärde, nybyggnad för krigsarkivet, nya lokaler för nedre justitierevisionen, socialstyrelsen, domän-

styrelsen, kammarkollegiet, kommerskollegium samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, lokalfrågor för Högsta domstolen och Svea hovrätt samt för länsstyrelser och andra statsinstitutioner i flertalet residensstäder, nya hovrättsbyggnader i Göteborg och Sundsvall, om- och tillbyggnad av hovrättsbyggnaderna i Jönköping och Malmö samt av patent- och registreringsverkets byggnad, nybyggnader för geotekniska institutet i Stockholm, för vissa institutioner vid universiteten i Uppsala och Lund samt vid karolinska institutet och lantbrukshögskolan, till- och nybyggnad för flygtekniska försöksanstalten i Ulvsunda, om- och tillbyggnad av landsarkivet i Göteborg, nybyggnader för landsbiblioteket i Västerås och statens brandskola, ombyggnad av centralposthuset i Stockholm, nybyggnader för posthusen i Göteborg och Växjö samt ombyggnad av posthusen i Linköping och Lund, nybyggnad för seminariebiblioteket i Lund, om- och tillbyggnad av Lycksele seminarium samt av småskoleseminarierna i Landskrona, Växjö, Skara, Strängnäs och Härnösand samt nybyggnader för småskoleseminariet i Haparanda, Skytteanska skolan i Tärna och Mogårds dövstumskola, nya lokaler för ostasiatiska samlingarna i Stockholm, utvidgade och förbättrade lokaler för domkapitlet i Västerås, standardtyper för polisarrester samt användningen av dövstumskolorna i Stockholm och Gävle. Dessutom ha pågått utredningar i samråd med investeringsutredningen.

Finansdepartementet.

Redogörelser för förhållanden av natur att införas i denna berättelse ha lämnats vid anmälan av finansplanen, för flera huvudtitlar gemensamma frågor samt anslagen under sjunde huvudtiteln i 1945 års statsverksproposition, till vilka redogörelser hänvisas.

Ecklesiastikdepartementet.

En allmän pristävlan för svenska arkitekter rörande restaurering av Uppsala domkyrka har anordnats.

Kungl. Maj:t har den 8 december 1944 godkänt andra delen av ny svensk mässbok att användas från och med kyndelsmässodagen 1945.

Löneregleringar hava under år 1944 fastställts för omkring 50 pastorat.

Den av statsmakterna år 1938 beslutade omläggningen av det tidigare systemet för klockarnas avlönande genom förmån av bostad eller jord har i det närmaste genomförts, så vitt på Kungl. Maj:t ankommer.

Ett psykologisk-pedagogiskt institut har upprättats från och med den 1 november 1944.

Kungl. Maj:t har medgivit, att samrealskolorna i Karlskoga och Mariestad må förenas med kommunala gymnasier.

Samrealskolor hava upprättats i Alvesta, Arvidsjaur, Bengtsfors, Bräcke,

Hyltebruk, Kinna, Kungsbacka, Lindesberg, Lycksele, Molkom, Nybro, Skänninge, Solna, Strömsnäsbruk, Svalöv, Sveg, Torsås, Valdemarsvik, Vellinge och Älmhult.

Högre folkskolan i Kristianstad (J. H. Dahls läroanstalt) har ombildats till praktisk mellanskola och högre folkskolorna i Råneå och Älvsbyn hava erkänts som kommunala mellanskolor.

Varbergs elementarläroverk för flickor har ombildats till kommunal flickskola.

Gymnastiska centralinstitutets nya lokaler hava tagits i bruk för undervisningen vid institutet.

Den av 1944 års riksdag beslutade rationaliseringen och utbyggnaden av skolhälsovården har påbörjats.

Högre folkskolor hava erkänts i Virserum, Töre och Olofström och statsbidrag har tillerkänts S:t Sigfrids folkhögskola i Kronoberg, Växjö, Edelviks folkhögskola, Burträsk, samt södra Sveriges kristliga ungdomsskola Sundsgården, Råå.

Kungl. Maj:t har medgivit inrättande av centrala verkstadsskolor i Övertorneå, Uddevalla, Örebro, Ljungby och Eskilstuna. Mölndals stads verkstadsskolor för viss arbetslös ungdom hava omorganiserats till en flygmekanikerskola.

Jordbruksdepartementet.

Årets skörderesultat synes kunna betecknas såsom medelmåttigt för höstvete och något under medelmåttigt för höstråg. Skördeutfallet blev under medelmåttigt för samtliga vårsädesslag och för flertalet av desamma betydligt under medelmåttigt. Den tidigt inbärgade säden blev i allmänhet välbärgad men den senare inbärgade säden var i betydande omfattning regn- och groddskadad. För rotfrukter och särskilt för potatis blev skördeutfallet under medelmåttigt. Höskörden blev på odlad jord åtskilligt över medelmåttig och på naturlig äng medelmåttig. Skörderesultatet i sin helhet synes kunna betecknas såsom något under medelmåttigt. Av köksväxterna ha grönsaker i allmänhet lämnat tillfredsställande skörd. Fruktskörden torde kunna betecknas såsom medelgod i fråga om päron och avsevärt under medelmåttig beträffande andra fruktslag. Skörden av trädgårdsbär har varit tillfredsställande och av skogsbären ha lingon lämnat god och blåbär medelmåttig skörd.

Till följd av förbättrade betingelser ha kreatursbeståndet och den animaliska produktionen liksom under år 1943 ökat i omfattning.

Tillgången på arbetskraft för jordbrukets behov har i allmänhet varit otillräcklig. Liksom under föregående år ha statsmakterna med ett flertal åtgärder ingripit reglerande å jordbrukets produkter.

Knappheten på motorbränsle och fiskredskap har även år 1944 vållat vissa olägenheter för fiskerinäringen. Mineringar och andra av de krigförande vidtagna åtgärder ha särskilt på västkusten vållat stora svårigheter för fisket och även förorsakat allvarliga förluster i människoliv och egendom. På

grund härav och då tillgången på sill i Kattegatt och Skagerak under eftersommaren och hösten varit ringa ha ett stort antal fiskelag från västkusten med förhållandevis gott resultat under nämnda tid bedrivit sitt fiske i södra Östersjön. Såsom helhet betraktat kan emellertid havsfisket sägas ha givit ungefär medelgott fångstutbyte. Sötvattensfisket har bedrivits i vanlig omfattning men flerstädes hämmats på grund av brist på arbetskraft och avsaknad av fintrådig redskap. Resultatet av fisket har varit medelgott. Fiskpriserna ha delvis varit statligt reglerade.

Kapitalskulden till egnahemslånefonden och till arbetarsmåbrukslånefonden utgjorde den 1 juli 1944 257,5 respektive 37,6 miljoner kronor. Arbetarsmåbruksstatslån ha under 1944 beviljats 34 kommuner.

Sedan berättelsen till 1944 års riksdag avgavs har för bildande av kronoparker eller utvidgande av redan befintliga kronoparker och för vissa andra statliga ändamål inköp avslutats beträffande 3 480,34 hektar mark för en köpeskilling av 3 248 600 kronor.

Den av 1939 års riksdag i princip beslutade omorganisationen av statens skogsförsöksanstalt har trätt i kraft.

En statens skogsmästarskola med förläggning i Skinnskatteberg har inrättats.

Handelsdepartementet.

Statsrådet och chefen för finansdepartementet har den 4 februari 1944 uppdragit åt kommerskollegium att föranstalta om en utredning angående Sveriges nationalinkomst för åren 1930—1939 enligt den s. k. produktionsstatistiska metoden. I samband härmed borde förslag utarbetas till förenklad beräkning av nationalinkomsten enligt sagda metod samt möjligheterna av en beräkning av nationalinkomsten enligt den s. k. skattestatistiska metoden prövas. Utredningen beräknas avslutad under första halvåret 1945. — Kungl. Maj:t har den 13 oktober 1944 uppdragit åt kommerskollegium att verkställa en statistisk undersökning rörande industriens kapitalinvesteringar i egna anläggningar under år 1944 samt planerade dylika investeringar under år 1945, beräknade att genomföras oberoende av ett vapenstillestånd, ävensom rörande uppskattad reserv av investeringar för åren 1945—1946, avsedda att igångsättas under förutsättning av en gynnsam fredskonjunktur. Utredningen beräknas avslutad i februari 1945.

Sveriges geologiska undersökning har år 1944 avslutat rekognosceringen för de geologiska kartbladen i skala 1: 50 000 å bladen Avesta och Falun samt fortsatt densamma å bladen Söderfors, Säter och Uppsala. Revisionsarbete har pågått å bladen Avesta och Vårvik. Jordartskarteringen av Kopparbergs län har fortsatt inom området för de topografiska kartbladen Mora och Älvdalsåsen. — De malmgeologiska arbetena inom Västerbottens län ha bland annat omfattat schaktsänkningsarbeten å fyndigheten Rudtjebäcken samt avslutande av undersökningarna under jord i Rävlidmyrgruvan. Inom Norrbottens län har arbetet framförallt varit inriktat på ett närmare

avgränsande av det manganförande området i Jokkmokks socken. Vidare ha rekognoscerats en del områden i skilda delar av länet. — Det år 1943 påbörjade borrhålet Höllviken nr 2 har slutförts med 1 201 meters djup, därvid enligt beräkning påträffats en horisont med saltvatten. Provpumpning och andra undersökningar ha pågått i samråd med statens industrikommission. — Studier över tekniskt användbara kalkstenar i Jämtland och Södermanland samt över förekomster av s. k. svart granit ha företagits. — Av Sveriges geologiska undersöknings publikationer har under året arbetet över de mellansvenska järnmalmernas geologi färdigtryckts. Vidare ha utkommit redogörelser för de av undersökningen utförda utredningarna av Skånes, Ölands och Östergötlands alunskifferförekomster samt fem andra uppsatser ingående i Årsboksserien.

Fyrbelysningen i Kalmarsund har kompletterats genom uppförande av två fasta fyrar, den ena på grundet Slottsbredan nordväst om Borgholm och den andra på grundet Sillåsen sydost om Skäggenäs. Bland övriga fyrbyggen må nämnas fem nya agafyrar i södra farleden till Uddevalla samt en ny dylik fyr i norra farleden till nämnda stad. Arbetet med automatisering av lotsverkets större angörings- och kustfyrar har fortgått. Sålunda har fotogenglödljuset i fyrarna Rönnskär och Fjärdgrund ersatts med dalénljus och i fyrarna Högby och Garpen med elektriskt ljus. Vid Stedsholmens, Sölvesborgs, Simrishamns och Vinga lotsplatser ha uppförts nya lotsuppassningshus. En med motorlivbåt utrustad livräddningsstation har anlagts vid Herrevik på mellersta delen av Gotlands ostkust. I samband härmed har en äldre livräddningsstation vid Faludden på Gotlands sydöstra kust indragits.

Patent- och registreringsverket har under tiden 1 januari—31 oktober 1944 beviljat 2 872 patent ävensom registrerat 1 072 varumärken, 50 mönster och modeller samt 1 216 aktiebolag med ett sammanlagt tecknat aktiekapital av 70,1 miljoner kronor.

I en vid denna berättelse som Bil. A fogad sammanställning ha upptagits de bidrag av lotterimedel, som beviljats under år 1944.

Folkhushållningsdepartementet.

Redogörelse för åtgärder av betydelse att böra införas i denna berättelse har lämnats vid behandlingen i 1945 års statsverksproposition av de frågor, som beröra anslagen till folkhushållningsdepartementet, till vilken redogörelse hänvisas.

Kommittéer och sakkunniga samt centrala krisorgan.

I. Kommittéer och sakkunniga.

Justitiedepartementet.[1]

A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1944.

1. *Revision av lagstiftningen om kvinnas behörighet att innehava statstjänst och annat allmänt uppdrag* (1944: I 16).

Tillkallade den 20 september 1943, enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 juni 1939, för att verkställa utredning rörande lämpligheten av de författningsbestämmelser, som för närvarande begränsa kvinnors behörighet att innehava statstjänst och annat allmänt uppdrag:
Romberg, A. C. T., expeditionschef, *ordförande;*
Olsson, C. P., led. av II kamm.;
Rydh-Munck af Rosenschöld, Hanna, fil. d:r;
Svenonius, Anna-Märta, ämneslärarinna.
Sekreterare:
Söderblom, Anna Lisa, fil. kand.
Beträffande direktiven för utredningen, se 1940: Ju 30.
De sakkunniga ha den 14 juni 1944 avgivit betänkande med förslag i ämnet (Statens off. utredn. 1944: 24).
Uppdraget är därmed slutfört.

2. *Utredning rörande frågan om fångvårdspersonalens utbildning och rekrytering* (1943: I 25; 1944: I 23).

Sedan första lagutskottet vid 1942 års riksdag i sitt utlåtande nr 61 i anledning av vissa motioner upptagit frågan om fångvårdspersonalens utbildning och rekrytering och därvid uttalat, att det syntes önskvärt att nämnda fråga bleve föremål för utredning, uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 6 november 1942 åt fångvårdsstyrelsen att verkställa utredning av nämnda fråga samt bemyndigade därjämte chefen för justitiedepartementet att tillkalla särskilda, med pedagogisk och social verksamhet förtrogna sakkunniga ävensom övrig expertis, som kunde finnas behövlig för utredningens verkställande.

[1] Arbetsredogörelse för år 1944 angående lagberedningen är, för att bringas till riksdagens kännedom, bilagd det till årets statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden.

I Ju: 2 Tillkallade med stöd av förenämnda bemyndigande för att såsom särskilda sakkunniga biträda fångvårdsstyrelsen:
Norinder, Y. H. T., folkskolinspektör;
André, Märta, med. kand., föreståndare för socialinstitutets sociala praktiska kurs.

Fångvårdsstyrelsen, som under utredningsarbetets fortgång samrått jämväl med representanter för olika tjänstemannagrupper och tillika beaktat den samtidigt av strafflagberedningen verkställda utredningen om verkställigheten av frihetsstraff m. m., har den 30 november 1944 avlämnat betänkande med förslag i ämnet (Statens off. utredn. 1944: 60).

Uppdraget är därmed slutfört.

3. *1943 års utlänningssakkunniga* (1944: I 24).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 21 april 1943 för att verkställa en översyn av gällande utlänningslag och vad därmed äger samband (se Post- och Inrikes tidn. den 29 april 1943):
Dahlman, G., justitieråd, *ordförande;*
Casparsson, R., pressombudsman;
Engzell, G., utrikesråd;
Holmbäck, Å., professor, led. av I kamm.;
Schmidt, C., byråchef i statens utlänningskommission.

Sekreterare:
Lindencrona, G., byråchef i statens utlänningskommission.

Biträdande sekreterare:
Rynell, S., förste sekreterare i utrikesdepartementet (fr. o. m. den 4 oktober 1944).

Beträffande direktiven för de sakkunnigas uppdrag, se 1944: I Ju 24.

De sakkunniga ha under år 1944 såsom led i utredningsarbetet avgivit dels den 13 februari 1944 en promemoria rörande den centrala organisationen för utlänningsärendenas handläggning, dels den 31 maj 1944 en promemoria med förslag till vissa ändringar i utlänningsförfattningarna, dels ock den 2 september 1944 en promemoria om utlänningslagens bestämmelser angående asylrätt m. m.

Den 30 december 1944 ha de sakkunniga avlämnat betänkande med förslag till lag om utlännings rätt att här i riket vistas (utlänningslag) och till lag angående omhändertagande av utlänning i anstalt eller förläggning.

Uppdraget är därmed slutfört.

4. *Utredning beträffande stängselskyldighet vid järnvägar* (1944: I 25).

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 oktober 1943 för att inom departementet verkställa utredning beträffande stängselskyldighet vid järnvägar och därmed sammanhängande spörsmål:
Bexelius, T. A., hovrättsråd.

Sakkunniga, tillkallade jämlikt ovannämnda bemyndigande för att på kallelse av utredningsmannen deltaga i överläggningar i ämnet: I Ju: 5
Engwall, C. G. H., överinspektör för bantjänsten vid statens järnvägar;
Hedlund, G., jur. d:r, led. av II kamm.;
Swartling, P., överingenjör;
Vieweg, O. V. K., rektor.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1944: I Ju 25.

Utredningsmannen har, efter det de sakkunniga på hans kallelse sammanträtt och tagit ställning till av honom framlagt förslag, den 27 juli 1944 avlämnat betänkande med förslag till lag om skyldighet för innehavare av järnväg eller spårväg att hålla stängsel (Statens off. utredn. 1944: 35).

Uppdraget är därmed slutfört.

5. *Utredning av frågan angående revision av riksdagens arbetsformer* (1944: I 28).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 december 1943 för att i enlighet med riksdagens i skrivelse till Kungl. Maj:t den 11 december 1943, nr 516, gjorda hemställan utreda frågan angående revision av riksdagens arbetsformer:
Björck, K. A. W., generaldirektör, *ordförande;*
Bärg, A. J., led. av I kamm.;
Herlitz, N., professor, led. av I kamm.;
Holmbäck, Å., professor, led. av I kamm.;
Andersson, S. O. M., ombudsman;
Hallén, H. M., prost, led. av II kamm.;
Skoglund, J. M., hemmansägare, led. av II kamm.;
Svensson, G. Hj., lantbrukare, led. av II kamm.;
Brusewitz, A. K. A., professor.

Sekreterare:
Norberg, R. E., statskommissarie.

Biträdande sekreterare:
Andrén, N. B. E., fil. kand.

Efter konstituerande sammanträde den 3 januari 1944 ha de sakkunniga hållit 30 sammanträden.

Överläggningar i vissa frågor berörande riksdagens interna arbetsförhållanden ha ägt rum med kamrarnas talmän, ordförandena i stats-, lag- och jordbruksutskotten ävensom ordförandena i kamrarnas partigrupper. I fråga om de tekniska förutsättningarna för en omläggning av riksdagens sessionstid ha överläggningar ägt rum med statssekreteraren i finansdepartementet, chefen för skolöverstyrelsen och chefen för riksräkenskapsverket.

De sakkunniga ha den 20 mars 1944 avgivit betänkande med förslag till ändringar i §§ 34, 36, 54, 55, 58 och 59 riksdagsordningen m. m. (Statens off. utredn. 1944: 8).

Uppdraget är därmed slutfört.

I Ju: 6

6. *Utredning rörande åtgärder i syfte att förbereda rättegångsreformens ikraftträdande.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 februari 1944:
Laurin, J., borgmästare;
Lindstedt, G., häradshövding;
Persson, K. G., landsfogde;
Wiklund, H., advokat, sekreterare i Sveriges advokatsamfund;
Wilhelmsson, E., rådman.

Utredningsarbetet har letts av dåvarande byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet, numera statsrådet G. Danielson.

Riktlinjerna för utredningsuppdraget framgå av departementschefens anförande vid meddelandet av förenämnda bemyndigande. Departementschefen anförde därvid:

Den nya rättegångsbalken av den 18 juli 1942 (nr 740) skall träda i kraft den dag Konungen med riksdagen bestämmer. I syfte att förbereda rättegångsreformens ikraftträdande torde lämpligen böra undersökas, i vad mån det processuella förfarandet vid underrätterna redan nu kan anpassas efter de principer på vilka den nya rättegångsbalken bygger. Jag åsyftar i första hand möjligheterna att utan lagstiftning främja genomförandet av ökad koncentration, muntlighet och omedelbarhet i rättegången.

Denna undersökning, som bör bedrivas med skyndsamhet, synes lämpligen böra verkställas inom justitiedepartementet i samråd med representanter för underdomstolarna, åklagarväsendet och advokatkåren.

Utredningsmännen ha den 15 juni 1944 avlämnat en promemoria i ämnet med utkast till cirkulär till rikets allmänna underrätter och åklagare angående anpassning av det processuella förfarandet vid underrätterna efter principerna i rättegångsbalken den 18 juli 1942 (nr 740), m. m.

Uppdraget är därmed slutfört.

B. Kommittéer som fortsätta sin verksamhet vid ingången av 1945.

7. *Sakkunniga för samråd med byggnadsstyrelsen vid utredning angående lokaler för Högsta domstolen, Nedre justitierevisionen och Svea hovrätt* (1942: I 5; 1943: I 4; 1944: I 5).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 23 maj 1935 och den 5 december 1941:
Ekeberg, B., president;
Gärde, N., f. d. justitieråd, led. av I kamm.;
Vult von Steyern, N., justitieråd;
Wijnbladh, C. M. E., revisionssekreterare, Nedre justitierevisionens ordförande.

Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1937: Ju 7 och 1942: I Ju 5.

Byggnadsstyrelsen har med skrivelser den 7 december 1944 inkommit med förslag angående nya lokaler för Högsta domstolen och lagrådet samt utvidgning av lokalerna för Svea hovrätt.

8. *Sakkunniga för utredning rörande åtgärder för att förhindra förorening av vatten och luft samt rörande rätt att utnyttja underjordiska vattentillgångar* (1942: I 6; 1943: I 5; 1944: I 6). **I Ju: 11**

Enligt departementschefens beslut den 23 december 1939 skall den del av de sakkunnigas utredningsuppdrag som icke slutförts, nämligen frågan om lagstiftning beträffande förorening av luften, tills vidare vila.

9. *Sakkunniga för kodifiering av gällande rätt på kyrkolagstiftningens område* (1942: I 7; 1943: I 6; 1944: I 7).

Enligt beslut den 23 december 1939 av departementschefen skall utredningen vila tills vidare.

10. *Straffrättskommittén* (1942: I 8; 1943: I 7; 1944: I 8).

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 18 juni 1937 och den 11 oktober 1940 (se Post- och Inrikes tidn. den 3 juli 1937 och den 19 oktober 1940):
Ekeberg, B., president, *ordförande;*
Wetter, F., professor;
Bergendal, R., professor;
Strahl, I., revisionssekreterare, byråchef för lagärenden;
Beckman, N., hovrättsråd, tillika *sekreterare.*

Jämlikt bemyndigandet den 11 oktober 1940 utsedda sakkunniga att på kallelse av ordföranden deltaga i överläggningar med kommittén:
Hallgren, E. S., underståthållare;
Lech, J. C. H., justitieråd (t. o. m. den 20 april 1944);
Lindqvist, A. A., riksgäldsfullmäktig, led. av II kamm.;
Persson, K. G., landsfogde;
Stjernstedt, C. M. V., friherre, advokat;
Werner, O. E., hemmansägare, led. av II kamm.;
Linnér, S. N., f. d. landshövding, led. av I kamm.

Lokal: Östra riddarhusflygeln; tel. 10 54 85.

Beträffande riktlinjerna för kommitténs uppdrag, se 1938: Ju 18 och 1941: I Ju 12.

Plenarsammanträden med de utsedda sakkunniga ha hållits 10 dagar intill den 1 december 1944.

Kommittén har den 30 november 1944 avgivit betänkande med förslag till lagstiftning om brott mot staten och allmänheten (Statens off. utredn. 1944: 69).

11. *1938 års patentutredning* (1942: I 9; 1943: I 8; 1944: I 9).

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 juni 1938 (se Post- och Inrikes tidn. den 30 juni 1938):
Hjertén, K. H. R., f. d. generaldirektör.

Sekreterare:
von Zweigbergk, Å., byråchef.

I Ju: 11 Hjertén och von Zweigbergk ha tillika utsetts att från svensk sida deltaga i överläggningar mellan representanter för Sverige, Danmark, Finland och Norge i syfte att i väsentliga delar uppnå likformighet i patentlagstiftningens huvudgrunder.

Att på kallelse av utredningsmannen deltaga i överläggningar med honom i frågor, som röra utredningen, hava den 11 september 1941 utsetts, likaledes enligt ovannämnda bemyndigande:

Bergling, N., civilingenjör;
Brahmer, H., överingenjör;
Dahl, G., civilingenjör;
Eriksson, K. E., direktör;
Hasselrot, A., direktör.

Lokal: Patent- och registreringsverket; tel. Patentverket.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1939: Ju 24.

Det nordiska samarbetet på patentlagstiftningens område har icke kunnat föras vidare under år 1944. Den svenska patentutredningens interna arbete har likaså till stor del legat nere och huvudsakligen bestått i ett närmare övervägande från utredningsmannens sida av vissa speciella lagstiftningsfrågor på patenträttens område.

Patentutredningen avgav den 24 oktober 1944 i anledning av remiss utlåtande till chefen för handelsdepartementet över ett den 20 juni 1944 av tillkallad utredningsman avgivet betänkande med utredning och förslag angående rätten till vissa uppfinningar m. m.

12. *Strafflagberedningen* (1942: I 10; 1943: I 9; 1944: I 10).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 6 oktober 1938 och den 31 december 1942 (se Post- och Inrikes tidn. den 21 oktober 1938 och den 12 januari 1943):

Schlyter, K., president, led. av I kamm., *ordförande;*
Bergendal, R., professor;
Göransson, H., överdirektör;
Eriksson, G. A., häradshövding;
Heuman, M., borgmästare;
Strahl, I., revisionssekreterare, byråchef för lagärenden.

Sakkunniga, utsedda att på kallelse av ordföranden deltaga i överläggningar med beredningen:

Stenberg, S., överläkare;
Lindberg, H., advokat (ånyo tillkallad fr. o. m. den 1 juli 1944);
Agge, I., professor;
Rosén, Göta, barnavårdsinspektris (t. o. m. den 30 november 1944);
Thurén, G., kronohäktesföreståndare (t. o. m. den 30 november 1944);
Larsson, B., överkonstapel (t. o. m. den 30 november 1944);
Jonsson, G., leg. läkare;
Kjellegård, S. A., direktör;
Lindberg, T., e. o. aktuarie;
Nordlund, Elsa-Brita, leg. läkare.

Sekreterare:
Lindberg, T., e. o. aktuarie (t. o. m. den 31 december 1944);
Gripmark, W., hovrättsassessor (fr. o. m. den 1 januari 1945).

Under tiden den 14 april—den 31 oktober 1944 har strafflagberedningen biträtts av hovrättsassessorn B. Lassen.

Lokal: Östra riddarhusflygeln; tel. 10 43 23.

Beträffande beredningens uppdrag, se 1939: Ju 25 och 1943: I Ju 9.

Beredningen har under år 1944 fortsatt utredningen om reformer av straffverkställigheten inom det bestående straffsystemets ram, varvid jämväl vissa straffsystemsfrågor beaktats. Representanter för beredningen hava besökt vissa fångvårdsanstalter.

Plenarsammanträden med beredningens ledamöter och sakkunniga hava hållits den 27—31 mars 1944 i Stockholm samt den 31 juli—5 augusti 1944 i Torekov.

Den 14 november 1944 avgav beredningen betänkande angående verkställigheten av frihetsstraff m. m. (Statens off. utredn. 1944: 50), vilket betänkande jämväl innefattar utredning och förslag om fångvårdens blivande anstaltsorganisation samt om vissa andra organisationsfrågor.

Efter fortsatt samråd med strafflagberedningen har 1942 års skyddshemsutredning den 26 februari 1944 avlämnat utredning och förslag rörande frågan om åstadkommande av utvidgad samverkan mellan å ena sidan de organ, vilka handhava verkställigheten av tvångsuppfostran, och å andra sidan de för skyddsuppfostran avsedda verkställighetsorganen.

På grund av remiss har beredningen den 18 januari 1944 avgivit yttrande över en av medicinalstyrelsen i skrivelse den 21 december 1943 gjord framställning om utökning av personalen vid statens sinnessjukhus för att möjliggöra inrättandet av en provisorisk rättspsykiatrisk undersökningsstation.

Genom beslut den 15 december 1944 har Kungl. Maj:t bestämt, att strafflagberedningen skall till omedelbar utredning upptaga frågan om en allmän översyn av det straffrättsliga reaktionssystemet. Vid meddelandet av nämnda beslut anförde departementschefen till statsrådsprotokollet bland annat följande.

Genom den av beredningen verkställda utredningen angående sättet för verkställighet av frihetsstraff, vilken jämväl omfattar vissa andra straffrättsliga behandlingsformer, ha skapats bättre förutsättningar än tidigare för det fortsatta reformarbetet i fråga om det straffrättsliga reaktionssystemet. Tiden torde därför nu vara inne för beredningen att i enlighet med vad som förutsattes vid dess tillsättande verkställa en allmän översyn av det straffrättsliga reaktionssystemet i dess helhet.

Såsom hittills bör vid reformarbetet på ifrågavarande område eftersträvas att i möjligaste mån anpassa samhällsreaktionen icke blott efter brottets art utan även efter den brottsliges personliga egenskaper och förhållanden. Från denna utgångspunkt bör vid den fortsatta utredningen övervägas, huruvida inom det nuvarande systemet finnas tillräckliga möjligheter att underkasta skilda brottslingstyper ändamålsenlig behandling. Uppmärksamhet bör jäm-

I Ju: 12 väl ägnas det behov som må föreligga att på verkställighetsstadiet företaga överflyttning mellan olika anstalter eller behandlingsformer.

Vid utredningen bör förhållandet mellan kriminalvårdens och socialvårdens behandlingsformer övervägas. Vad särskilt angår den för åldersgruppen 15—18-åringar avsedda tvångsuppfostran bör beaktas, att den i tillämpningen i viss utsträckning framstår såsom en parallellform till skyddshemsvård. Detta förhållande framträder starkare efter tillkomsten av de nya lagarna om villkorlig dom och om eftergift av åtal mot vissa underåriga, enligt vilka bl. a. förutsättes att straff ej ådömes eller åtal ej väckes om det är tillfyllest att vederbörande intages i skyddshem.

Det bör vidare undersökas i vad mån från systematisk synpunkt förenklingar kunna vidtagas i det nuvarande systemet av straff och straffrättsliga skyddsåtgärder utan att önskemålet om erforderlig differentiering åsidosättes.

Sålunda bör bland annat utredas, huruvida det kan anses erforderligt att förvaring och internering bestå som skilda skyddsåtgärder vid sidan av varandra. Samtidigt bör prövas, huruvida icke förvaringen omsluter så olikartade brottslingsgrupper att någon form av uppdelning efter vederbörandes vådlighet bör genomföras.

Med avseende å samtliga relativt tidsobestämda frihetsberövanden förtjänar spörsmålet om ordningen för prövningen av frågor om utskrivning m. m. att övervägas.

Vad angår de tidsbestämda frihetsstraffen bör undersökas, huruvida icke en förenkling med fördel kan ske genom att fängelse och straffarbete sammanföras till en straffart. Därjämte bör övervägas, om skäl finnas att inrätta en särskild strafform med mildare behandling vid vissa brott, s. k. custodia honesta. I samband med utredningen angående frihetsstraffen torde bötesstraffet och dess tillämpningsområde jämväl böra underkastas en omprövning.

Utredningen bör taga sikte även på möjligheterna att anordna vård i friare former, s. k. kriminalvård i frihet. Även detta spörsmål bör givetvis ses i samband med de sociala åtgärder, för vilka motsvarande icke kriminella vårdbehövande bliva föremål.

Vissa mera avgränsade frågor böra likaledes upptagas av beredningen i detta sammanhang.

Ett betydelsefullt spörsmål, som sålunda bör upptagas, är den i skilda samband berörda frågan om höjning av straffbarhetsåldern. I anförande till statsrådsprotokollet den 8 oktober 1943 vid remiss till lagrådet av förslag till lag om eftergift av åtal mot vissa underåriga förklarade jag mig icke beredd att då förorda en sådan höjning, enär frågan borde bliva föremål för närmare utredning.

Frågan om införande av vissa allmänna bestämmelser, som öppna möjlighet för domstol att vid sin straffmätning på grund av gärningsmannens sinnesbeskaffenhet, höga ålder eller andra särskilda omständigheter underskrida det för brottet eljest stadgade straffminimum, bör även övervägas.

I enlighet med ett uttalande av första lagutskottet vid 1944 års riksdag i dess av riksdagen godkända utlåtande (nr 11) i anledning av förslaget till

lag om eftergift av åtal mot vissa underåriga bör slutligen undersökas, i vad mån befogenheten för åklagare att eftergiva åtal bör utvidgas att omfatta äldre åldersgrupper än nämnda lag avser, ävensom frågan om införande av rätt för domstol att i vissa fall eftergiva straff. **I Ju: 13**

Jag vill i övrigt hänvisa till de direktiv, som lämnats beredningen i samband med dess tillsättande. Dessa direktiv böra lända till efterrättelse i den mån ej de ifrågavarande spörsmålen sedan dess erhållit sin lösning eller blivit föremål för utredning i annat sammanhang. Om och i den mån det befinnes ändamålsenligt böra beredningens författningsförslag givas sådan form, att de kunna intagas i en ny strafflag eller straffbalk.

13. *Auktorrättskommittén* (1942: I 11; 1943: I 10; 1944: I 11).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 oktober 1938 (se Post- och Inrikes tidn. den 12 november 1938)

dels såsom sakkunniga:

Ekeberg, B., president, *ordförande;*

Eberstein, G., professor;

dels ock såsom representanter för olika intressen, som beröras av utredningen:

Hemming-Sjöberg, A., advokat, förutvarande ordförande i Sveriges författareförening och i Filmförfattareföreningen för Sverige;

Atterberg, K., sekreterare i Musikaliska akademien, vice ordförande i Föreningen svenska tonsättares internationella musikbyrå, Stim, u. p. a.;

Dehlgren, S. F., chefredaktör;

Ahlberg, A., fil. d:r, föreståndare för Brunnsviks folkhögskola;

Grape, A., fil. d:r, överbibliotekare vid Uppsala universitetsbibliotek;

Flodin, H., advokat, juridisk rådgivare åt Skandinaviska grammophonaktiebolaget m. fl. företag;

Hugo, Y., fil. kand., verkst. direktör i Aktiebolaget Radiotjänst;

Lemon, C. G., direktör, förutvarande ordförande i Svenska musikerförbundet;

Lindberg, E., vice-professor, sekreterare i Akademien för de fria konsterna;

Nordenfalk, J., f. d. revisionssekreterare, verkst. direktör i Aktiebolaget P. A. Norstedt & Söner, vice ordförande i Svenska bokförläggareföreningen;

Siljeström, G., häradshövding, ordförande i styrelsen för Aktiebolaget svensk filmindustri, led. av I kamm.;

von Konow, U., advokat, ombudsman och sekreterare i Sveriges författareförening och i Föreningen svenska tonsättares internationella musikbyrå, Stim, u. p. a.

Sekreterare:

Zetterberg, H., hovrättsråd, ledamot av lagberedningen.

Lokal: Lagberedningen, Rosenbad 2; tel. 11 53 30.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1939: Ju 26.

Kommitténs arbete, som enligt direktiven skall bedrivas i samverkan med motsvarande kommittéer från de övriga nordiska länderna, har på grund av tidsförhållandena huvudsakligen legat nere under år 1944.

Något sammanträde med intresserepresentanterna har icke hållits under året.

I Ju: 14 14. *Sakkunniga för utredning rörande tillämpningen av 1937 års lagstiftning om allmänna handlingars offentlighet (1943 års sekretessutredning)* (1942: I 12; 1943: I 11; 1944: I 12).

Tillkallade den 3 december 1943 enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 24 mars 1939 (se Post- och Inrikes tidn. den 27 mars 1939):
Gärde, N., f. d. justitieråd, led. av I kamm., *ordförande;*
Beckman, K. E., redaktionschef;
Casparsson, R., pressombudsman;
Hagström, B., borgmästare;
Håstad, E. W., docent, led. av II kamm.

Sekreterare:
Persson, S., förste amanuens (fr. o. m. den 16 januari t. o. m. den 15 augusti 1944);
Kjellin, B., hovrättsassessor (fr. o. m. den 16 augusti 1944).

Lokal: Rosenbad 2; tel. 11 53 28 (ordföranden) och Kanslihuset 611 (sekreteraren).

Beträffande direktiven för utredningen, se 1940: Ju 25.

Genom beslut den 15 juni 1944 har Kungl. Maj:t till utredningen överlämnat riksdagens skrivelse den 17 maj 1944 i anledning av väckta motioner angående revision av 8 kap. strafflagen m. m., i vilken skrivelse riksdagen hos Kungl. Maj:t anhållit, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning angående tillämpningen av gällande bestämmelser om offentligheten vid domstolarna i mål av den i motionerna avsedda beskaffenheten (mål rörande brott mot 8 kap. strafflagen) ävensom angående rätt för part att föra särskild talan mot beslut, varigenom domstol förordnat om måls handläggning inom stängda dörrar.

Under år 1944 intill den 1 december ha 13 sammanträden hållits.

Utredningen har gjort studiebesök hos vissa statliga och kommunala myndigheter samt införskaffat skriftliga upplysningar från domstolar och polismyndigheter.

Vidare har utredningen till Kungl. Maj:t avgivit infordrade yttranden *dels* den 7 oktober 1944 över en framställning av fångvårdsstyrelsen angående tillämpning å centrala fångregistret av 11 § lagen den 28 maj 1937 om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar och *dels* den 30 november 1944 över en inom försvarsdepartementet upprättad promemoria angående psykologiska prov med och psykiatrisk undersökning av värnpliktiga.

15. *Sakkunnig för utredning angående möjlighet för konkursbo att avsluta av konkursgäldenär påbörjat byggnadsföretag* (1942: I 13; 1943: I 12; 1944: I 13).

Enligt beslut av departementschefen den 23 december 1939 skall utredningen vila tills vidare.

16. *Ungdomsvårdskommittén* (1942: I 14; 1943: I 13; 1944: I 14). **I Ju: 16**

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 9 juni 1939, den 12 december 1941 och den 19 juni 1942 för att *dels* verkställa utredning rörande åtgärder för bekämpande av ungdomsbrottsligheten och till utredning jämväl upptaga frågan om de missförhållanden som förefinnas inom det offentliga nöjeslivet och om botemedlen däremot, *dels ock* utreda frågan om åtgärder för en förbättrad ungdomsvård i enlighet med vad riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 10 juni 1942, nr 327, hemställt (se Post- och Inrikes tidn. den 8 augusti 1939 och den 3 juli 1942):

Wangson, O. R., fattigvårdsdirektör, *ordförande;*
Hässelberg, A., folkskolinspektör;
Ronner, G., redaktör, sekreterare i arbetarnes bildningsförbund;
Råberg, E., major, direktör i svenska gymnastik- och idrottsföreningarnas riksförbund;
Dahnberg, E., redaktör;
Elfving, G., redaktör, ordförande i Nordens godtemplares ungdomsförbund;
Berggren, A., byråchef.

Jämlikt bemyndiganden den 12 december 1941, den 19 juni 1942 och den 8 september 1944 utsedda att på kallelse av ordföranden deltaga i överläggningar med kommittén:

Alm, Ulla, redaktör;
Beckman, Sigrid, advokat;
Cedergren, C. A. H., generalsekreterare;
Rosén, Göta, barnavårdsinspektris;
Eriksson, G. T., skyddshemsinspektör;
Sehlstedt, O., chefredaktör;
Hartmann, L., fil. lic., ordförande i folkpartiets ungdomsförbund;
Holmstedt, I., jur. kand., ombudsman i ungsvenskarnas riksförbund;
Eliasson, L., sekreterare i svenska landsbygdens ungdomsförbund;
Jonsson, G., leg. läkare;
Inghe, G., med. lic.;
Kälvesten, Anna-Lisa, fil. kand.;
Sundström, E., sekreterare i svenska missionsförbundets ungdom (fr. o. m. den 9 september 1944).

Sekreterare:

Hector, H., assessor (t. o. m. den 10 juli 1944);
von Hofsten, Birgitta, fru.

Lokal: Östra riddarhusflygeln; tel. 20 71 14 och 20 71 41.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1940: Ju 27 och 1943: I Ju 13.

Kommittén har under år 1944 intill den 1 december hållit 3 plenisammanträden. I dessa sammanträden deltogo även de personer, som voro utsedda att på kallelse av ordföranden deltaga i kommitténs överläggningar. Till fullföljande av kommittéarbetet ha kommittéledamöterna och de med kommittén adjungerade sakkunniga samt sekreterarna under året varit verksamma i olika delegationer. Vid flera delegationssammanträden ha utomstående sak-

I Ju: 16 kunniga närvarit och tillhandagått med upplysningar. Vidare ha till delegationssammanträden inbjudits, bl. a., representanter för filmbranschen, Sveriges allmänna folkskollärareförening, Sveriges folkskollärarinneförbund och Sveriges folkskollärarförbund.

Särskilda sammanträden ha hållits med ordningsstadgeutredningen — med vars sekretariat dessutom samarbete ägt rum —, med representanter för 1940 års skolutredning, skolöverstyrelsen, statens nämnd för samlingslokaler, Stockholms ungdomskommitté, arbetarnas bildningsförbund, samverkande bildningsförbunden, folkets parkers centralstyrelse samt riksförbundet Sveriges hemgårdar.

Under första halvåret 1944 koncentrerades kommitténs arbete i stort sett på utarbetande av betänkanden rörande psykisk barna- och ungdomsvård, i vilken fråga förslag framlades den 29 juni 1944 (Statens off. utredn. 1944: 30), samt rörande statligt stöd åt föreningslivet, i vilken fråga förslag framlades den 10 juli 1944 (Statens off. utredn. 1944: 31).

Därefter har kommittén varit sysselsatt med frågan om åstadkommande av en sanering av nöjeslivet samt av ungdomens alkoholseder. Kommittén har under arbete jämväl frågan om tillgodoseende av ungdomens behov av sund förströelse och lämplig fritidssysselsättning jämte frågan om ungdomens yrkesval, yrkesutbildning och arbetsförhållanden liksom frågan om lämpliga åtgärder till stöd för ungdomar, som flytta från hemorten.

I och för bedömande av de frågor, varmed kommittén sålunda sysslar, har en undersökning igångsatts tillsammans med den av stadsfullmäktige i Stockholm tillsatta ungdomskommittén rörande till Stockholm inflyttade ungdomars levnads- och arbetsförhållanden. Resultatet av denna undersökning beräknas föreligga färdigt under januari 1945. Kommitten har vidare införskaffat och delvis även bearbetat en del utredningsmaterial belysande arten och omfattningen av olika s. k. positiva fritidssysselsättningar liksom material belysande ungdomens nöjesliv m. m. Kommittén har därjämte den 10 november 1944 till 1943 års rundradioutredning ingivit en skrivelse, i vilken kommitténs preliminära önskemål i fråga om radioprogrammens sammansättning särskilt med hänsyn till ungdomen framförts.

17. *Fastighetsbildningssakkunniga* (1942: I 16; 1943: I 15; 1944: I 15).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 juni 1939 (se Post- och Inrikes tidn. den 12 juli 1939):
Malmberg, H., generaldirektör, *ordförande;*
Andersson, J. A., småbrukare, led. av II kamm.;
Berg, N. R., godsägare, ryttmästare;
Jonsson, C. A. D., lantbrukare, led. av II kamm.;
Näslund, P. J., hemmansägare, led. av I kamm.;
Odencrants, J. O., häradshövding;
Palm, G., byråchef;
Quensel, S. G. L., hovrättsråd, tillika *sekreterare.*
Lokal: Lantmäteristyrelsen; tel. 10 09 03.

Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1940: Ju 29.

Under år 1944 ha de sakkunniga hållit 18 plenisammanträden, varjämte ordföranden samt ledamöterna Palm och Quensel bildat ett arbetsutskott och samarbetat större delen av året. Genom delegerade ha de sakkunniga överlagt med lagberedningen och 1942 års jordbrukskommitté angående jordpolitiken och dess inverkan på lagstiftningen.

De sakkunniga ha fullbordat utredningarna för en reform av avstycknings- och sammanläggningsinstituten samt den 14 oktober 1944 avlämnat betänkande i ämnet med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 18 juni 1926 om delning av jord å landet samt lag om sammanläggning av fastigheter å landet, m. m. (Statens off. utredn. 1944: 46) jämte en (icke tryckt) redogörelse för åtskilliga av de sakkunniga införskaffade uttalanden om behov av reformer inom fastighetsbildningsväsendet.

Parallellt med det utredningsarbete, som ligger till grund för det den 14 oktober 1944 avgivna betänkandet, har arbetet på en revision av bestämmelserna om fastighetsregistreringen fortgått. Vissa ledande principer för nydaningar inom skiftesväsendet ha jämväl utstakats. Verksamheten under år 1945 kommer främst att ägnas åt översyn härav. Frågan om organisatoriska förändringar inom lantmäteriet har även behandlats och torde komma att bli föremål för vissa uttalanden från de sakkunnigas sida.

Vidare ha de sakkunniga under år 1944 avgivit följande yttranden, nämligen *dels* till riksdagens andra lagutskott över motioner om tillfälligt förbud mot avstyckning, varigenom åker och äng skiljas från jordbruksfastighets skogsmark, *dels* över vissa förslag rörande undervisningen för blivande lantmätare, *dels* över riksdagens skrivelse den 17 juni 1944 angående utredning om statsverkets övertagande av kostnaderna för ägodelningsnämndemännens inställelse vid ägodelningsrätt, *dels ock* till chefen för jordbruksdepartementet med anledning av en av norrlandskommittén gjord framställning om vissa åtgärder för åstadkommande av bättre fastighetsarrondering i Norrland.

18. *Sakkunnig för utredning av vissa flottledsfrågors behandling* (1942: I 18; 1943: I 17; 1944: I 17).

Enligt beslut den 23 december 1939 av departementschefen skall utredningen vila tills vidare.

19. *Sakkunnig för en förberedande utredning om det allmännas skyldighet att svara för skada, som uppkommit genom fel eller försummelse av tjänsteman* (1942: I 19; 1943: I 18; 1944: I 18).

Enligt beslut den 23 december 1939 av departementschefen skall utredningen vila tills vidare.

I Ju: 20 20. *Sakkunniga för kodifiering av ärvdabalken* (1942: I 20; 1943: I 19; 1944: I 19).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 oktober 1941 för att biträda med arbetet på ett sammanförande till en eller flera större enheter av det flertal lagar, som bruka sammanföras under beteckningen nya ärvdabalken (se Post- och Inrikes tidn. den 8 november 1941):
Ekeberg, B., president, *ordförande;*
Walin, G., statssekreterare.
Sekreterare:
Edling, S., hovrättsassessor.
Lokal: Justitiedepartementet; tel. Kanslihuset.
Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1942: I Ju 20.
Arbetet med författandet av motiv till utkast till föräldrabalk har fortsatt.
Genom socialstyrelsens försorg har utarbetats en statistisk utredning rörande vissa rättsliga förhållanden som beröra barn utom äktenskap.

21. *Fortsatt utredning angående revision av strafflagen för krigsmakten* (1942: I 21; 1943: I 20; 1944: I 20).

Tillkallad den 30 oktober 1941 enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 maj 1936:
Regner, N., hovrättsråd.
Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 december 1943 tillkallade att såsom sakkunniga, på kallelse av den förut tillkallade utredningsmannen deltaga i överläggningar med honom angående revision av strafflagen för krigsmakten:
Gezelius, L. E. B., advokat, led. av II kamm.;
Lundström, B., ombudsman;
Montelius, S. C. G., kommendörkapten av 1. graden;
Thunborg, F., direktör;
Wetter, F., professor, krigsdomare;
Wilhelmsson, E. A., rådman, vice krigsdomare;
Öberg, S. E., överste.
Såsom biträde åt utredningsmannen vid ifrågavarande utredningsarbete har Kungl. Maj:t den 7 juli 1944 förordnat
Henkow, K. H., hovrättsråd.
Lokal: Justitiedepartementet; tel. Kanslihuset 621.
Beträffande direktiven för utredningen, se 1944: I Ju 20.
Utredningsmannen har under år 1944 2 gånger hållit sammanträden med de tillkallade sakkunniga. Därvid har, efter en allmän genomgång av föreliggande spörsmål, till behandling upptagits ett preliminärt utkast till nya straffbestämmelser angående rymning och olovligt undanhållande m. m.

22. *Stadsplaneutredningen 1942* (1942: I 22; 1943: I 21; 1944: I 21).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 november 1941 för att verkställa utredning av frågan om regionplanelagstiftning och en översyn

av gällande lagstiftning för byggnadsverksamheten jämte vad därmed äger **I Ju:**
samband (se Post- och Inrikes tidn. den 20 december 1941)

dels såsom utredningsmän:
Elliot, K., häradshövding, *ordförande;*
Malmberg, H., generaldirektör;
Wetterling, G. M. W., stadsarkitekt;
Aurén, N. E. J., kansliråd;

dels ock att deltaga i överläggningar med utredningsmännen:
Ahlmark, S. A., advokat, ombudsman i Sveriges fastighetsägareförbund;
Andersson, E. V., byggmästare;
Bergvall, L., arkitekt;
Bernhard, H. B., civilingenjör;
Glimstedt, N. R., fastighetsdirektör;
Hast, N. B., civilingenjör, tekn. d:r;
Hedqvist, P. G., professor;
Häggbom, S., länsarkitekt;
Janzon, K. A., brandingenjör;
Lindström, S. A., arkitekt;
Lundquist, S. V., civilingenjör;
Mattsson, V. J., hemmansägare, led. av II kamm.;
Møller, T., arkitekt;
Rydberg, J. A., docent;
Södergren, J. R. A., vägdirektör;
Sörensen, K., länsarkitekt;
Wåhlin, P. F., bankdirektör;
Öberg, Th., f. d. drätseldirektör.

Sekreterare:
Nordenstam, A., hovrättsråd.

Lokal: Riddarhuskajen 1; tel. 20 64 44 (ordföranden) och 10 16 58 (sekreteraren).

Beträffande direktiven för utredningen, se 1942: I Ju 22.

Under år 1944 intill den 30 november ha 28 sammanträden hållits.

Infordrade utlåtanden ha av utredningen avgivits den 12 januari 1944 angående reglering av bebyggelsen kring civila flygplatser, den 31 januari 1944 angående åtgärder för att förebygga olycksfall vid arbeten å byggnads yttertak och den 17 mars 1944 angående 1943 års civilförsvarsutrednings betänkande med förslag till civilförsvarslag m. m.

Utredningsuppdraget beräknas bliva slutfört under första halvåret 1945.

23. *Sakkunnig för utredning angående statlig kontroll över organisationer, som avse att nyttiggöra auktorrättigheter* (1943: I 24; 1944: I 22).

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 oktober 1942 för att inom departementet, i samråd med auktorrättskommittén, verkställa utredning angående statlig kontroll över organisationer, som avse att nyttiggöra auktorrättigheter (se Post- och Inrikes tidn. den 2 november 1942):
Nordenfalk, J., f. d. revisionssekreterare.

I Ju: 24 Beträffande direktiven för utredningen, se 1943: I Ju 24.

Enligt departementschefens beslut den 20 december 1943 skall utredningen vila i avbidan på vunna erfarenheter av den i juni 1943 beslutade omorganisationen av Föreningen svenska tonsättares internationella musikbyrå, Stim, u. p. a.

24. *Dissenterlagskommittén* (1944: I 26).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 oktober 1943 för att verkställa utredning rörande ny dissenterlagstiftning och därmed sammanhängande spörsmål (se Post- och Inrikes tidn. den 3 november 1943):
Nordenskjöld, H. J., friherre, t. f. president, *ordförande;*
Brilioth, Y., biskop (t. o. m. den 20 mars 1944);
Ljunggren, G., biskop (fr. o. m. den 21 mars 1944);
Mosesson, G. A., f. d. rektor, led. av II kamm.;
Sundqvist, G., rektor;
Westin, G., professor.

Sekreterare:
Sahlin, E. C., stiftssekreterare (avliden den 4 augusti 1944);
Eliaeson, Å. T., e. föredragande i kammarrätten (fr. o. m. den 16 september 1944).

Lokal: Kammarrätten; tel. 11 48 40 (ordföranden).

Beträffande riktlinjerna för kommitténs uppdrag, se 1944: I Ju 26.

Kommittén har under år 1944 intill den 30 november haft 4 sammanträden.

En systematisk förteckning över fria trossamfund och religiösa organisationer har upprättats. Från ett 30-tal av dem ha begärts och inkommit yttranden angående samfundens önskemål med hänsyn till en ändrad lagstiftning i frågor, som kommittén enligt direktiven har att utreda.

Bland de frågor, vilka kommittén hittills upptagit till närmare behandling, märkas främst förutsättningarna för utträde ur och inträde i svenska kyrkan, barnens ställning i konfessionellt hänseende och deras deltagande i skolornas religionsundervisning samt villkoren för tillträde till ämbete eller tjänst, vars utövande berör kyrkliga angelägenheter och skolornas religionsundervisning.

Utredningsuppdraget beräknas bliva slutfört tidigast omkring årsskiftet 1945/1946.

25. *Sakkunniga för utredning rörande domarutbildningen m. m. (1943 års domarutredning)* (1944: I 27).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 oktober 1943 för att verkställa utredning rörande domarutbildningen jämte därmed sammanhängande frågor (se Post- och Inrikes tidn. den 8 och den 10 november 1943):

Bendz, G. M. E., president, *ordförande;*
Danielson, G., statsråd;
Eriksson, E. G. E., riksgäldsfullmäktig, led. av II kamm.;
Gezelius, L. E. B., advokat, led. av II kamm.;
Laurin, J., borgmästare;
Lindqvist, A. A., riksgäldsfullmäktig, led. av II kamm.;
Rodhe, K., professor;
Siljeström, G., häradshövding, led. av I kamm.

Sekreterare:
Widegren, B. G., hovrättsassessor.

Lokal: Hovrätten, Jönköping; tel. 25 50 (ordföranden) och 24 18 (sekreteraren).

Beträffande direktiven för utredningen, se 1944: I Ju 27.

Efter konstituerande sammanträde den 15 november 1943 har utredningsarbetet med visst avbrott pågått under år 1944. Intill den 1 december ha hållits 4 sammanträden.

Arbetet har bedrivits på det sätt, att efter förberedande diskussioner inom kommittén olika frågor gjorts till föremål för närmare utredning genom ordförandens och sekreterarens försorg. Resultatet härav har redovisats i promemorior, vilka tillställts ledamöterna. De sålunda förberedda frågorna ha därefter behandlats vid sammanträdena, varvid vissa allmänna riktlinjer för frågornas lösning kunnat fastställas. Med hänsyn till att de under utredningen behandlade spörsmålen stå i nära inbördes samband har det icke ansetts möjligt att särskilt behandla någon viss fråga för att beträffande denna slutföra utredningen.

Utredningsuppdraget beräknas bliva slutfört under senare halvåret 1945.

26. *Utredning rörande revision av varumärkes- och firmalagstiftningen.*

Tillkallad av Kungl. Maj:t den 3 september 1943, för att, i enlighet med vad riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 15 maj 1943, nr 206, hemställt, inom departementet biträda med en förberedande utredning rörande revision av varumärkes- och firmalagstiftningen och därmed sammanhängande spörsmål:
von Zweigbergk, Å., byråchef.

Den sakkunniges utredningsarbete har fortgått under år 1944.

27. *1944 års vallagssakkunniga.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 april 1944 för att verkställa utredning om underlättande för de röstberättigade att deltaga i allmänna val (se Post- och Inrikes tidn. den 11 maj 1944):
Beskow, E. A., f. d. landshövding, *ordförande;*
Hall, D. E., ombudsman, led. av II kamm.;
Kolmodin, L. T., ombudsman;
Lindblom, E. A., direktör, led. av I kamm.;

I Ju: 27 Nordwall, Å., assessor vid Stockholms rådhusrätt;
Pettersson, A., ombudsman.

Lokal och tel.: Kanslihuset 145.

Direktiven för utredningen framgå av departementschefens anförande vid meddelandet av förenämnda bemyndigande. Departementschefen yttrade därvid.

Genom lag den 17 mars 1944 (nr 84) angående ändring i lagen den 26 november 1920 (nr 796) om val till riksdagen har beträffande val av ledamöter i andra kammaren införts rätt för väljare att under vissa förutsättningar avgiva sin röst å postanstalt. I skrivelse den 4 mars 1944, nr 61, varmed riksdagen anmälde sitt bifall till Kungl. Maj:ts proposition i ämnet, har riksdagen tillika i anledning av en inom riksdagen väckt motion hemställt om utredning och förslag i frågan angående underlättande för de röstberättigade att deltaga i allmänna val.

I lagen om val till riksdagen och kommunala vallagen upptagna bestämmelser om rätt för den, som är förhindrad att utöva sin rösträtt vid valförrättningen i det valdistrikt han tillhör, att i annan ordning avlämna valsedel ha under det senaste årtiondet vid flera tillfällen undergått ändringar. År 1937 infördes i lagen om val till riksdagen rätt för väljare att i vissa fall avlämna valsedel vid valförrättning i annat valdistrikt än det väljaren tillhör, varjämte tidigare bestämmelser om valsedelsförsändelse för vissa yrkes- och tjänstemän ersattes med föreskrifter om rätt att före valdagen avlämna valsedel till särskilt förordnade röstmottagare. Frågan om underlättande på liknande sätt av deltagandet i kommunala val löstes efter utredning av särskilda sakkunniga genom ändring år 1942 i kommunala vallagen. Därvid infördes för dessa vals vidkommande bestämmelser att personer, som å valdagen icke vistades inom sitt eget valdistrikt, skulle äga att å valdagen rösta å fast postanstalt å annan ort samt att personer, som icke kunde utöva sin rösträtt å valdagen, under vissa villkor skulle få rösta före valdagen inom riket å fast postanstalt och utom riket å svensk beskickning eller svenskt konsulat. Genom förutnämnda ändring innevarande år i lagen om val till riksdagen har detta system införts även för andrakammarvalen. Härmed har sålunda enhetlighet på denna punkt åvägabragts mellan politiska och kommunala val.

De röstberättigade medborgarnas deltagande i politiska och kommunala val bör uppenbarligen underlättas så långt detta är möjligt utan att eftergiva kravet på valsäkerheten. Av stor vikt äro här de erfarenheter som kunna vinnas av olika prövade metoder för röstningen. Det nu gällande systemet kan därför icke anses innebära någon slutgiltig lösning av frågan, utan fortsatt uppmärksamhet måste ägnas åt tillämpningen av bestämmelserna. Systemet med röstning å postanstalt har hittills vid allmänna val tillämpats endast en gång, nämligen vid de kommunala valen år 1942. Ehuru de därvid vunna erfarenheterna få anses giva vid handen att systemet inneburit en förbättring i förhållande till äldre metoder, framstår det dock — särskilt med hänsyn till den jämförelsevis höga kassationsprocenten vid poströstningen — såsom angeläget att undersöka om ej förfaringssättet kan ytterligare förbättras samt gö-

ras mera smidigt och lättillgängligt för de röstberättigade. Närmast kommer systemet att ånyo tillämpas vid de andrakammarval som skola äga rum instundande höst.

Med hänsyn härtill finner jag i likhet med riksdagen en utredning böra äga rum i syfte att med stöd av de erfarenheter av systemet, som redan vunnits och som komma att vinnas vid andrakamarvalet i år, undersöka frågan om det nya röstningssystemets förenkling samt om dess komplettering. Olika vid riksdagsbehandlingen framkomna uppslag till ändringar i lagstiftningen böra omsorgsfullt prövas. Sålunda bör undersökas, huruvida det är möjligt att utan eftergivande av valsäkerheten införa lättnader i kravet på företeende av röstlängdsutdrag vid röstning å postanstalt eller förenkla det för anskaffande av röstlängdsutdrag föreskrivna förfarandet.

Ehuru utredningen i första hand bör avse att undersöka möjligheterna av förbättringar inom ramen för det nuvarande systemet med röstning å postanstalt, bör, därest så visar sig vara ändamålsenligt, utredningen utvidgas att avse även frågan om underlättande av valdeltagandet på annat sätt och i vidare omfattning.

De sakkunniga ha intill den 1 december 1944 hållit 3 sammanträden.

Uppdraget beräknas bliva slutfört under år 1945.

28. *1944 års tryckfrihetssakkunniga.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1944 för att verkställa en allsidig utredning angående revision av tryckfrihetslagstiftningen och därmed sammanhängande ämnen (se Post- och Inrikes tidn. den 15 juli 1944):

Gärde, N., f. d. justitieråd, led. av I kamm., *ordförande;*
Brusewitz, A., professor;
Edberg, R., redaktör;
Gezelius, L. E. B., advokat, led. av II kamm.;
Gihl, T., kansliråd;
Petersson, K., fil. d:r, redaktör, led. av I kamm.;
Rising, G. A., rådman;
Sundell, O. E., överste;
Werner, O. E., hemmansägare, led. av II kamm.;
Wiklund, H., advokat.

Den 28 augusti 1944 entledigades kanslirådet Gihl, på egen begäran, från sakkunniguppdraget och förordnades i hans ställe:

Engzell, G., utrikesråd.

Sekreterare:

Kjellin, B., hovrättsassessor.

Lokal: Rosenbad 2; tel. 11 53 28 (ordföranden) och 11 53 30 (sekreteraren).

Direktiven för utredningen framgå av departementschefens anförande vid meddelandet av förenämnda bemyndigande. Efter att inledningsvis ha redo-

I Ju: 28 gjort för de genomgripande förändringar som tryckfrihetsrätten under det senaste årtiondet undergått yttrade departementschefen bland annat.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Innevarande års riksdag har i anledning av väckta motioner såsom vilande för senare grundlagsenlig behandling antagit förslag om ändring i rikets grundlagar, som beträffande förhandsgranskning, införselförbud och utgivningsförbud samt stadgandena i § 3 mom. 9 och 10 tryckfrihetsförordningen i huvudsak skulle återföra vår tryckfrihetsrätt till vad som gällde före 1941 års grundlagsändringar. Förslaget åsyftar först och främst upphävande av § 6 tryckfrihetsförordningen och därmed sammanhängande bestämmelser i regeringsformen, riksdagsordningen och tryckfrihetsförordningen. Förslaget innebär vidare dels avskaffande av den befogenhet, som chefen för justitiedepartementet enligt § 3 mom. 9 första stycket tryckfrihetsförordningen erhållit att i avbidan på konfiskationsbeslut utan rättegång av Konungen besluta om skriftens beläggande med kvarstad, dels ock begränsning av området för Konungens behörighet jämlikt § 3 mom. 10 andra stycket samma lag att meddela publiceringsförbud; enligt förslaget skall dylikt förbud endast kunna avse underrättelser rörande försvaret (civilförsvaret och krigsindustrien häri inbegripna) eller folkförsörjningen, vilkas spridande är ägnat att skada rikets säkerhet.

Det av processlagberedningen den 17 mars 1944 avgivna betänkandet med förslag till lag om införande av nya rättegångsbalken m. m. (Statens off. utredn. 1944: 9, 10) innehåller bland annat utkast till ändringar i tryckfrihetsförordningen. Stadgandet i § 2 mom. 6 har av beredningen ansetts böra kompletteras med föreskrift, att i tryckt skrift icke finge röjas något, vars uppenbarande domstol eller undersökningsledare i brottmål förbjudit. Sådan publicering komme då att ingå bland de handlingar som äro straffbara enligt § 2 mom. 10 tryckfrihetsförordningen. Då enligt beredningens förslag häradsrätt i vissa fall skulle kunna bliva tryckfrihetsdomstol, nämligen efter landsrättsförläggning av residensstad, har föreslagits ett tillägg till § 5 mom. 1, varigenom ej blott rådhusrätt utan även häradsrätt varunder stad lyder skulle där omnämnas som tryckfrihetsdomstol. Beredningens förslag innefattar jämväl vissa nya regler beträffande tryckfrihetsjuryns sammansättning och befogenhet. Sålunda avses att, medan för närvarande enligt § 5 mom. 7 samtliga icke partsvalda ledamöter i juryn uttagas genom lottning bland de å jurymannalista uppförda, rätten framdeles skulle utan lottning från listan nämna ordförande för juryn och suppleant för denne. Vidare har föreslagits ett tillägg till § 5 mom. 4, enligt vilket i lagen med vissa bestämmelser om rättegången i tryckfrihetsmål finge bestämmas att juryn skall deltaga i målets handläggning även efter avgörandet av frågan om skriftens brottslighet. Juryn skulle på detta sätt komma att dels, som hittills, ensam avgöra skuldfrågan, dels tillsammans med domaren slutligt döma i målet beträffande straffs utmätande, bestämmande av skadestånd m. m. Juryn skulle i omröstningshänseende intaga samma ställning som i motsvarande fall tillkomme nämnden, därest denna haft säte i rätten. — Processlagberedningens betän-

kande innefattar jämväl förslag till ny lag med vissa bestämmelser om rättegången i tryckfrihetsmål samt förslag till lagar angående ändring i vissa delar av 1937 års lag om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar samt om inskränkning i vissa fall av offentligheten vid domstol beträffande allmänna handlingar. I Ju: 28

Vid anmälan den 14 april 1944 av frågan om grundlagsändringar i anledning av processreformen har jag berört jämväl de av processlagberedningen ifrågasatta ändringarna i tryckfrihetsförordningen. Rörande förslaget om häradsrätt såsom tryckfrihetsdomstol anförde jag då, att man ej hade anledning räkna med att rådhusrätten i residensstad skulle komma att upphöra utan att i länet fortfarande funnes någon stad med rådhusrätt; det vore därför ej behövligt att låta tryckfrihetsmål upptagas vid häradsrätt. Vad angår övriga av processlagberedningen i detta sammanhang föreslagna lagändringar fann jag på anförda skäl desamma böra vila i avvaktan på resultatet av den allsidiga utredning om revision av tryckfrihetsförordningen, för vilken jag senare ämnade begära bemyndigande att tillkalla sakkunniga, eller ock ytterligare övervägas vid denna utredning. — — —

Innevarande års riksdag har i skrivelse (nr 291) anhållit att Kungl. Maj:t med det snaraste måtte föranstalta om en allsidig utredning angående revision av tryckfrihetslagstiftningen. I skrivelsen uttalas, att enligt vad erfarenheten utvisade vår tryckfrihetsrätt alltjämt vore behäftad med allvarliga brister. I trots av att en utredning i ämnet redan bebådats av chefen för justitiedepartementet ville riksdagen, med hänsyn till tryckfrihetens utomordentliga betydelse för vårt svenska samhällsskick, uttala som sin uppfattning det angelägna i att utredningen med det snaraste komme till stånd. Proposition i ämnet borde kunna föreläggas riksdagen i god tid före slutet av nästa valperiod till andra kammaren.

Rörande ett område av vår tryckfrihetsrätt pågår redan utredning. Dåvarande chefen för justitiedepartementet tillkallade nämligen år 1939 jämlikt bemyndigande sakkunniga för en utredning rörande tillämpningen av reglerna om allmänna handlingars offentlighet. Sedan utredningsarbetet en tid vilat och de ursprungligen tillkallade sakkunniga entledigats, förordnades den 3 december 1943 om arbetets återupptagande, därvid nya sakkunniga utsågos.

Såsom jag uttalat vid anmälan den 14 april 1944 av de med processreformen sammanhängande grundlagsfrågorna, måste en allsidig utredning angående revision av vår tryckfrihetsrätt anses vara av behovet påkallad. Denna torde böra omfatta tryckfrihetsförordningen och i anslutning därtill utfärdade författningar utan annan inskränkning än som betingas av uppdraget till de nyssnämnda sakkunniga beträffande allmänna handlingars offentlighet.

Bland ämnen, som kräva uppmärksamhet, vill jag först framhålla de rörande tryckfrihetsprocessen och juryinstitutionen gällande reglerna, sådana dessa utformades vid 1937 års reform. De förändringar i bestämmelserna för juryns sammansättning, som då genomfördes, avsågo icke minst att skapa

I Ju: 28 bättre förutsättningar än tidigare för ett av obehöriga hänsyn ostört avgörande. Från flera håll har uttalats, att detta syfte icke uppnåtts. Man har påtalat en viss godtycklighet i juryavgörandena, därvid bl. a. gjorts gällande att juryn icke kommit att lämna effektivt skydd för minoritetens kritikrätt eller för den enskilde mot otillbörliga angrepp från pressens sida. Den ringa kontakten mellan juryn och domstolen har vidare betecknats såsom en brist.

Uppenbarligen är det av största vikt att lekmannarepresentationen organiseras på ett tillfredsställande sätt. Då vägande anmärkningar obestridligen kunna riktas mot det bestående jurysystemet, böra lämpliga åtgärder övervägas för att vinna en bättre ordning. Huruvida man därvidlag bör införa ett system med lekmän som meddomare eller närmast eftersträva en partiell reform på juryinstitutionens grund vill jag lämna öppet. Om det skulle anses lämpligast att bibehålla juryn, synas reglerna för dess sammansättning böra jämkas i sådan riktning, att juryn i sin helhet kommer att utgöras av personer, vilka icke alltför sällan deltaga i rättsskipningen och stå fullt självständiga gentemot parterna i de enskilda målen. En åtgärd som bör övervägas vid en partiell reform av tryckfrihetsjuryn har anvisats av processlagberedningen genom dess förslag att rätten skulle äga utan lottning utse en ledamot av juryn, som skulle vara dennas ordförande. I detta sammanhang bör även övervägas beredningens förslag att juryn, jämte det den som hittills ensam avgör skuldfrågan, skulle tillsammans med domstolen slutligt döma i målet och sålunda deltaga i straffmätning, bestämmande av skadestånd med mera. — I samband med ställningstagandet till nu nämnda spörsmål böra erforderliga jämkningar övervägas i processlagberedningens tidigare berörda förslag till ny lag om rättegången i tryckfrihetsmål.

Vad angår övriga frågor, som böra uppmärksammas vid utredningen, vill jag erinra, att tryckfrihetsförordningen innehåller endast en helt summarisk definition av begreppet tryckt skrift. På grund av teknikens utveckling kunna emellanåt gränsfall uppstå, där omfattningen av begreppet blir föremål för tvekan. I betraktande härav framstår en undersökning av hithörande spörsmål såsom önskvärd. Även om det icke skulle befinnas ändamålsenligt att i lagen införa en fylligare definition, bör en sådan undersökning bliva av värde såsom ledning vid lagtillämpningen.

Överbefälhavaren har i skrivelse den 6 maj 1943 till statsrådet och chefen för försvarsdepartementet upptagit frågan om sambandet mellan tryckfrihetsförordningens ansvarighetsregler och militär befattningshavares tystnadsplikt. Då gällande rättsläge i detta avseende med hänsyn till viktiga försvarsintressen icke kunde anses tillfredsställande, hemställde överbefälhavaren att departementschefen måtte vidtaga lämpliga åtgärder i ämnet.

Genom denna framställning har frågan om möjligheten att straffa den, som obehörigen lämnar uppgifter för publicering i tryckt skrift, bragts under prövning såvitt angår en viss tjänstemannakategori. Gränsdragningen mellan de fall då sådant ansvar kan utkrävas och övriga fall är förenad med stora vanskligheter, både när det gäller tjänstemän och beträffande andra uppgifts-

lämnare, t. ex. annonsörer. Vid en översyn av tryckfrihetsförordningen synas därför detta och närliggande spörsmål böra göras till föremål för utredning. Om rättspraxis icke kan väntas skapa klarhet, kan det möjligen bliva erforderligt att förtydliga stadgandet i § 1 mom. 1 andra stycket tryckfrihetsförordningen, vilket lagrum nu helt allmänt förbjuder utkrävande av ansvar för tryckt skrifts innehåll i annan ordning eller i annat fall än förordningen stadgar. I sammanhang med nu berörda frågor böra behovet och lämpligheten av bestämmelser i det syfte, som avsetts med det av processlagberedningen föreslagna tillägget till § 2 mom. 6 tryckfrihetsförordningen, ytterligare övervägas.

Det nya ansvarighetssystem, som slutligt godkändes år 1941, har gjorts till föremål för kritik. Bland annat har anmärkts, att bulvanarrangemang i fråga om ansvarigheten för periodisk skrift icke genom detsamma omöjliggjorts. Sedan reglerna nu några år varit i kraft, synes det lämpligt överväga, huruvida och i vad mån erfarenheten kan anses giva anledning till jämkningar i rådande ordning.

Under de senaste åren har den i § 3 mom. 9 tryckfrihetsförordningen givna befogenheten till konfiskation utan rättegång varit föremål för åtskillig kritik. Enligt min mening bör frågan om en utmönstring av systemet med konfiskation utan åtal allvarligt övervägas. Ett dylikt övervägande bör givetvis jämväl avse reglerna om »sekvestrerande och indragning» i § 5 mom. 13, vilkas förhållande till konfiskationsbestämmelsen i § 3 mom. 9 ansetts oklart. Därest möjligheten till konfiskation utan åtal skulle borttagas, skulle behovet av ett hastigt ingripande mot skrifter av den art, varom nu är fråga, tillgodoses genom de allmänna reglerna om kvarstad i samband med åtal. Med hänsyn härtill bör i samband med övervägande av upphävande av bestämmelserna om konfiskation utan rättegång till prövning upptagas spörsmålet om en jämkning av ansvarsbestämmelserna i § 3 mom. 9.

Årets riksdag har, enligt vad jag förut nämnt, såsom vilande antagit ett förslag, varigenom § 6 tryckfrihetsförordningen skulle upphävas och sålunda bestämmelserna om förhandsgranskning, införselförbud och utgivningsförbud beträffande tryckt skrift upphöra att gälla. Därmed är det emellertid icke sagt, att man bör ställa det så att man vid en krigssituation saknar bestämmelser i det syfte som de nu i § 6 upptagna. Det torde därför böra övervägas, huruvida och i vilken form de berörda bestämmelserna böra ersättas av andra, vilka — med minsta möjliga intrång i tryckfriheten — för krigstid öppna erforderliga möjligheter till kontroll över tryckta skrifter.

Med tanke ej minst på behovet av utomordentliga bestämmelser inom tryckfrihetens område har det ifrågasatts, att vårt land för krigsfall borde äga tillgång till en procedur, enligt vilken man under noggrant angivna förutsättningar och i betryggande former snabbt kunde genomföra en till krigstiden begränsad ändring av grundlagarnas stadganden. Ehuru detta uppslag äger en syftning utöver tryckfrihetsförordningens ram och tvivelsutan möter vissa betänkligheter, torde det förtjäna att närmare övervägas i samband med en

I Ju: 28 översyn av tryckfrihetsförordningen. Tydligen skulle, om en sådan procedur kunde tillgripas, en särskild beredskapslagstiftning för tryckfriheten under krig te sig mindre påkallad än eljest.

Ett speciellt spörsmål som bör beaktas vid utredningen har berörts av länsstyrelsen i Kalmar län i skrivelse den 7 februari 1944 och av Malmö ungdomsråd i en den 16 maj samma år dagtecknad framställning, båda angående åtgärder mot spridning av en del mindervärdig sexuell litteratur. — — —

De gjorda framställningarna beröra missförhållanden som äro svårtillgängliga för ett ingripande på lagstiftningens väg. En särskilt mot barn och ungdom inriktad spridning av sensationsbetonad sexuell upplysningslitteratur och andra skrifter av mer eller mindre pornografiskt innehåll framstår emellertid som så betänklig, att en återhållande legal reglering kan böra övervägas. I första rummet synes härvid möjligheten att förbjuda utsändande till barn och ungdom av reklamtryck, rekvisitionsblanketter och dylikt för sådan litteratur komma i betraktande. Jämväl andra utvägar att förhindra spridningen av ifrågavarande skrifter till de kretsar, för vilka desamma företrädesvis te sig skadliga, böra emellertid övervägas.

Efter de omfattande partiella reformer som tryckfrihetsförordningen under det sista decenniet undergått är även en formell översyn av förordningen påkallad. En sådan översyn bör därför verkställas vid den nu föreslagna utredningen.

De sakkunniga ha sammanträtt den 6—9 och den 23—24 november 1944.

29. *Utredning angående reglering av förfarandet hos förvaltningsmyndigheter i ärenden rörande enskild rätt.*

Tillkallad av Kungl. Maj:t den 15 juli 1944 för att, i enlighet med vad riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 maj 1942, nr 236, hemställt, inom departementet verkställa en förberedande utredning angående reglering av förfarandet hos förvaltningsmyndigheter i ärenden rörande enskild rätt och därmed sammanhängande frågor:

Herlitz, N., professor, led. av I kamm.

Utredningsarbetet har påbörjats.

30. *Lufträttssakkunniga.*

Tillkallade av Kungl. Maj:t den 8 september 1944 för att inom departementet biträda vid utredning rörande de nya privaträttsliga bestämmelser på lufträttens område, som kunna erfordras för anslutning till de år 1933 i Rom och år 1938 i Bryssel avslutade internationella konventionerna angående ansvarighet för skada, som i följd av luftfartygs begagnande i luftfart tillfogats tredje man på jordytan:

Wikander, H. Chr., hovrättsråd;

Folkard von Scherling, F. A. J., revisionssekreterare.

Lokal: Svea hovrätt; tel. 50 30 61.

Förslag till lag om ansvarighet för skada i följd av luftfart med tillhörande motiv är under utarbetning. Därefter ämna de sakkunniga utarbeta förslag till lag om ansvarighetsförsäkring å luftfartyg jämte motiv därtill. Därjämte torde böra övervägas, i vad mån bestämmelserna i förordningen den 26 maj 1922 om luftfart behöva ändras med anledning av de föreslagna lagarna. I Ju: 32

Utredningsuppdraget beräknas kunna slutföras till den 1 juli 1945.

31. *Förberedande utredning angående utgivande av författningshandböcker för förvaltande verk och myndigheter.*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 november 1944 för att inom departementet verkställa förberedande utredning angående utgivande av en eller flera författningshandböcker för förvaltande verk och myndigheter:

Nothin, T. K. V., överståthållare.

Sekreterare:

Blomqvist, C. G., e. notarie.

32. *Utredning angående löneställningen för vissa befattningshavare vid fångvårdsstaten.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 november 1944 (se Post- och Inrikes tidn. den 22 december 1944):

Nevrell, B. A., t. f. kansliråd, *ordförande;*

Andersson, J. Elon, chefredaktör, led. av I kamm.;

Mårtensson, J. W., led. av II kamm.;

Wennerholm, H. A. L., byråchef.

Direktiven för utredningen framgå av departementschefens anförande vid meddelandet av förenämnda bemyndigande. Denne yttrade därvid bland annat.

Enligt gällande avlöningsreglemente äro befattningshavarna i lägre löne grader vid fångvårdsstaten uppförda, vaktfru i lönegrad A 3, första vaktfru i A 6, vaktkonstapel i A 6, yrkesmästare av 2:a klass och överkonstapel i A 8, uppsyningsman av 2:a klass och yrkesmästare av 1:a klass i A 10 och lärare i yrkesämne samt uppsyningsman av 1:a klass i A 12.

— —

I sina förslag till anslagsäskanden till 1945 års riksdag har fångvårdsstyrelsen framlagt förslag om förbättrad lönegradsplacering för befattningshavare vid fångvårdsstaten i lönegraderna 3—12. — — —

Styrelsen har hemställt, att vaktkonstaplarna skulle uppflyttas från lönegrad 6 till 8 samt att jämväl övriga befattningshavare i lönegraderna 3—12 skulle uppflyttas två lönegrader med undantag av vaktfruarna som skulle uppflyttas från lönegrad 3 till 6.

Över fångvårdsstyrelsens framställning har yttrande bl. a. avgivits av allmänna lönenämnden. Lönenämnden, som förklarat sig icke för närvarande kunna tillstyrka fångvårdsstyrelsens förslag, har framhållit, att en närmare

I Ju: 32 utredning av arbetsförhållandena, bland annat med hänsyn till den lämpliga uppdelningen av befattningshavare i olika kategorier, syntes lönenämnden ofrånkomlig, innan eventuella åtgärder i framställningens syfte vidtoges. Lönenämnden har i detta sammanhang framhållit, att Sveriges arbetsledareförbund i skrivelse den 19 augusti 1944 gjort framställning bland annat angående uppdelning av fångvårdens arbetsledare i verkmästare, mästare och arbetsförmän. Vad särskilt anginge de lägst placerade och tillika talrikaste befattningshavarna, nämligen vaktfruar och vaktkonstaplar, förelåge enligt lönenämndens mening vissa skäl att underkasta lönegradsplaceringen en omprövning. Vidare har lönenämnden uttalat, bl. a., att en eventuell uppflyttning av vaktkonstaplar med två lönegrader icke utan vidare borde medföra lönegradsuppflyttning med samma lönegradsantal jämväl av fångvårdspersonal i högre lönegrader.

Efter det fångvårdsstyrelsens framställning inkommit har strafflagberedningen den 14 november 1944 avlämnat betänkande angående verkställigheten av frihetsstraff m. m. Häri föreslås, att cellstraffet skall i princip avskaffas och huvudvikten läggas på den öppna anstaltsvården. — — —

Jag vill även nämna, att fångvårdsstyrelsen haft i uppdrag att verkställa utredning rörande fångvårdspersonalens utbildning och rekrytering, vilken utredning nu i det närmaste är avslutad och torde komma att innebära förslag om skärpta krav för antagande i fångvårdens tjänst samt åtgärder för bättre utbildning för fångvårdstjänstemännen i syfte att sätta dem i stånd att fylla de nya uppgifter som komma att påläggas dem.

Den utveckling på straffverkställighetens område som ägt rum under de senaste åren och som alltjämt fortgår gör det enligt min mening angeläget, att frågan om löneställningen för vakt- och arbetsledarpersonalen vid fängelserna upptages till omprövning. Den inriktning mot friare vårdformer, som kännetecknar reformsträvandena i fråga om straffverkställigheten, ställer otvivelaktigt ökade fordringar på ifrågavarande personals förmåga att leda och fostra de på anstalterna intagna. Jämväl den ökade vikt, som tillmätes den eftervårdande verksamheten, medför större krav än tidigare på personalens initiativkraft och sociala intresse. Förändringarna i verkställighetsreglerna föranleda även förnyat övervägande beträffande den lägre fångvårdspersonalens uppdelning i olika kategorier. Ett slutligt ställningstagande till dessa problem torde icke kunna ske utan en närmare utredning, vid vilken jämväl anställningsförhållandena inom andra, med det förevarande jämförliga förvaltningsområden böra beaktas.

Då resultatet av utredningen lärer bliva av betydelse jämväl för vissa befattningshavare vid statens uppfostringsanstalt å Bona, bör samråd äga rum med styrelsen för nämnda anstalt.

Vid utredningen bör tillfälle beredas av utredningsarbetet berörda personalgrupper att framlägga sina synpunkter.

Utrikesdepartementet.

Kommittéer som fortsätta sin verksamhet vid ingången av 1945.

1. *Understödsnämnden för Rysslandssvenskar* (1943: I 2; 1944: I 1).

Tillsatt genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1934.

Ledamöter:

Engzell, G., utrikesråd, *ordförande* fr. o. m. den 1 april 1944;
Corin, G. E. M., kansliråd, tillika *sekreterare;*
Johnsson, B. E., statskommissarie;
Carlsund, A., ingenjör.

Byråchefen C. A. M. Hallenborgs uppdrag att vara ledamot och ordförande i nämnden har upphört den 31 mars 1944.

Beträffande nämndens uppdrag, se 1936: U 1.

Nämnden har under år 1944 intill den 1 december hållit omkring 50 sammanträden.

2. *Sakkunniga för utredning rörande Sveriges kommersiella och kulturella förbindelser med transoceana länder (Amerikautredningen)* (1944: I 2).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 februari 1943:

Boheman, E. C:son, kabinettssekreterare, *ordförande;*
Sahlin, S. E. G., t. f. generaldirektör;
Johnson, A. A:son, generalkonsul;
Lamm, O. H., generalkonsul;
Jonsson, P. C., landshövding;
von Heidenstam, R. M., kabinettskammarherre;
Vinell, K. T., handelsråd;
Myrdal, K. G., professor, led. av I kamm.;
Öste, A., redaktör.

Sekreterare:

Rydbeck, O., andre sekreterare.

Lokal och tel.: Utrikesdepartementet.

Beträffande utredningens uppdrag, se 1944: I U 2.

Sakkunniga hava under år 1944 intill den 1 december hållit ett sammanträde.

Sakkunniga hava den 26 april 1944 avgivit ett andra betänkande rörande en basorganisation för Sveriges kulturella utbyte med utlandet.

Försvarsdepartementet.

A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1944.

1. *1940 års militära byggnadsutredning* (1942: I 9; 1943: I 11; 1944: I 9).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 augusti 1940 med uppgift att biträda med utredning angående erforderliga åtgärder för förenkling och standardisering av nybyggnader för försvarsväsendets räkning (se Post- och Inrikes tidn. den 20 augusti 1940):
Lindh, E., byggnadschef, *ordförande;*
Bjurström, O. E., bataljonsläkare;
Carlquist, N. J. E., överste;
Diös, A. V., ingenjör;
Edler, C. F., civilingenjör;
Lychnell, T., överste;
Magnell, K. J. T., överste.
Sekreterare:
Nilsson, C. E., förste byråsekreterare och ombudsman.
Biträdande sekreterare:
Henriksson, E., e. o. förste byråsekreterare.
Arkitekt:
Virke, T. F.

Härjämte hava varit anställda en arkitekt, en byggnadsingenjör och ett kvinnligt kontorsbiträde, tillika registrator.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1941: I Fö 9.

I en den 8 maj 1944 dagtecknad skrivelse överlämnade utredningen förslag angående lokaler för värnpliktsredovisningen vid truppförbanden.

Utredningen har i ett den 8 september 1944 dagtecknat betänkande avgivit förslag till anordnande av fritidslokaler för manskapet vid arméns fredsförläggningsplatser.

Uppdraget är därmed slutfört.

2. *Utredning rörande tandvården inom försvarsväsendet* (1942: I 15; 1943: I 12; 1944: I 10).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 oktober 1941 för att biträda med utredning rörande tandvården inom försvarsväsendet (se Post- och Inrikes tidn. den 26 november 1941):
Ljungdahl, M. J. J., överläkare, professor, *ordförande;*
Maunsbach, A. B., byrådirektör;
Nordlander, O., generalfältläkare;
Westin, G. E. N., professor;
Wistrand, K., direktör, led. av I kamm.
Sekreterare:
Krook, C.-O., förste byråsekreterare.

Experter:
Beijbom, G., landstingsdirektör;
Bjerne, G., avdelningschef;
Dahlberg, G., professor;
Ekdahl, O., lasarettstandläkare;
Hävermark, G., aktuarie;
Wold, H., professor.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1942: I Fö 15.

Utredningen har den 9 december 1944 överlämnat betänkande med utredning och förslag angående tandvården vid försvarsväsendet (Statens off. utredn. 1944: 61).

Uppdraget är därmed slutfört.

3. *Militära expeditionstjänstkommittén* (1943: I 14; 1944: I 11).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 januari 1942 för att biträda med utredning rörande möjligheterna att förenkla och modernisera den militära expeditionstjänsten (se Post- och Inrikes tidn. den 10 februari 1942):
Ryman, F. S. A., generalmajor, *ordförande;*
Beckman, B. Y., direktör, vice ordförande;
Allander, C. M. I., kommendörkapten av 1. graden;
Schedin, V. E., löjtnant;
Stenström, J. A., revisionskommissarie.

Sekreterare:
Sidenbladh, K. J. E., adjungerad ledamot i Svea hovrätt (t. o. m. den 30 januari 1944);
Magnander, E. E. A., amanuens (fr. o. m. den 31 januari 1944).

Kommittén har dessutom enligt särskilda förordnanden och medgivanden biträtts av ett flertal experter.

Beträffande direktiven för kommittén, se 1943: I Fö 14.

Kommittén har med skrivelse den 6 april 1944 till Kungl. Maj:t ingivit utredning med förslag till organisationstyp för örlogsstation och med skrivelse den 12 juni 1944 till försvarets centrala organisationskommitté överlämnat utredning med förslag till organisation av staber inom infanteriregemente av normaltyp.

Den 26 september 1944 har kommittén avgivit betänkande med utredningar och förslag angående förenkling och modernisering av den militära expeditionstjänsten. Kommittén, som erhållit en efterföljare i försvarets centrala organisationskommitté, har därmed avslutat sitt arbete.

4. *Utredning rörande tillgodoräkning av viss värnpliktstjänstgöring för civil verksamhet* (1943: I 15; 1944: I 12).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 februari 1942 för att verkställa utredning rörande tillgodoräkning av viss värnpliktstjänstgöring för civil verksamhet:

I Fö: 4 Bouveng, G. A., expeditionschef, *ordförande;*
Thomasson, E., häradshövding.
Sekreterare:
Gårdsten, B., förste amanuens.
Med stöd av förenämnda bemyndigande tillkallade såsom särskilda sakkunniga:
Hallnäs, S. J. A., ombudsman;
Karlén, O. J., förbundsordförande;
Nevrell, B. A., t. f. kansliråd;
Odholm, C. G. A., direktörsassistent;
Ruist, G. F., byråchef;
Tallroth, T., sekreterare;
Törngren, C. E. G., sekreterare;
Wold, S. G., byråchef.
Beträffande direktiven för utredningen, se 1943: I Fö 15.
Utredningsmännen avgåvo den 20 december 1943 till chefen för försvarsdepartementet betänkande med förslag rörande meritberäkning m. m. för befälsutbildade värnpliktiga (Statens off. utredn. 1943: 47).
Vissa återstående detaljspörsmål hava behandlats under tiden den 1 januari —den 1 augusti 1944.
Uppdraget är därmed slutfört.

5. *1942 års reparationstjänstutredning* (1943: I 16; 1944: I 13).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 april 1942 för att verkställa utredning rörande ordnandet av reparationstjänsten i fråga om uniformspersedlar m. m.:
Lychnell, T., överste, *ordförande;*
Larsson, I., ordförande i svenska beklädnadsarbetarförbundet;
Öberg, Th., direktör vid Norrahammars bruk.
Sekreterare:
Edsberg, H., sekreterare.
Experter:
Ager, H., diplomingenjör;
Bramdal, S., kapten;
Bring, J., kommendörkapten av 1. graden;
Cedervall, N., överingenjör;
Frendin, T., byrådirektör;
Jönsson, T., civilingenjör;
Kjellén, B., förste aktuarie;
Nyberg, M., verkst. direktör i aktiebolaget Förenade Tvätt;
Romander, N., major.
Beträffande direktiven för utredningen, se 1943: I Fö 16.
Utredningen har den 29 januari 1944 — efter samråd med försvarets fabriksstyrelse — avgivit *dels* förslag, jämte ritningar och kostnadsberäkningar,

i fråga om uppförande för försvarets räkning av centrala tvätt- och reparationsanstalter för mellersta Norrland, västra Götaland, östra Götaland och södra Götaland ävensom angående underhållstjänstens i fråga om intendenturmateriel ordnande vid vissa delar av försvaret i övrigt, *dels ock* utlåtande angående möjligheterna att ansluta en för Bodens garnison och Bodens stad avsedd varmbadinrättning till beslutad central tvätt- och reparationsanstalt i Boden.

Uppdraget är därmed slutfört.

6. *Försvarsväsendets ingenjörutredning* (1943: I 18; 1944: I 14).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 juni 1942 med uppgift att biträda med utredning rörande utnyttjandet av ingenjörtekniskt utbildad personal inom försvarsväsendet och därmed sammanhängande frågor (se Post- och Inrikes tidn. den 8 juli 1942):

Gummesson, P. E. S., direktör, *ordförande;*
Dahlin, N. O., flygdirektör av 1. graden;
Gillner, E. G. T., överstelöjtnant;
Sterky, H. K. A., generaldirektör;
Swenzén, B. T., marindirektör av 1. graden;
Ödeen, S. A. E., generaldirektör.

Sekreterare:
Wadén, I. P. J., fil. d:r.

Biträdande sekreterare:
Lagergren, B. G. M., assessor.

Experter:
Beckman, E. C. G., civilingenjör;
Brusewitz, B. E. L., major;
Wiklund, T. K. E., major.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1943: I Fö 18.

På grund av remiss har utredningen till Kungl. Maj:t avgivit följande yttranden: den 6 december 1943 över ett av överbefälhavaren utarbetat förslag angående ändrade benämningar på viss personal, den 11 maj 1944 över ett av chefen för armén uppgjort förslag till reglemente för tygförvaltningsskolan samt den 17 maj 1944 över en av vissa flygingenjörsaspiranter gjord framställning om dispens från vissa bestämmelser i reservbefälskungörelsen för flygvapnet.

Utredningen har den 6 oktober 1944 avgivit betänkande med förslag rörande utnyttjandet av ingenjörtekniskt utbildad personal inom försvarsväsendet och därmed sammanhängande frågor (Statens off. utredn. 1944: 44). Betänkandet var åtföljt av ett hemligt bihang med vissa uppgifter om krigsorganisationen.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 22 december 1944 förklarat uppdraget avslutat.

I Fö: 7

7. *1942 års civilanställningssakkunniga* (1943: I 21; 1944: I 15).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 oktober 1942 för att biträda med utredning rörande ordnandet av civilanställning för avgående fast anställt manskap vid försvarsväsendet (se Post- och Inrikes tidn. den 3 november 1942):

Gärde, A. B., f. d. landshövding, *ordförande;*
Curtman, C. W., byråchef;
Hasselrot, S. B., kapten;
Lundqvist, O. R., överdirektör.

Sekreterare:

Lindencrona, A., t. f. förste kanslisekreterare.

Experter:

Karén, H. V., sekreterare;
Husén, T., fil. lic.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1943: I Fö 21.

Genom brev den 13 november 1942 uppdrog Kungl. Maj:t åt de sakkunniga att jämväl verkställa utredning rörande ordnandet av formerna för bedrivandet av manskapsrekryteringen vid försvaret.

Till fullgörande av sistnämnda uppdrag framlade de sakkunniga i betänkande den 1 februari 1944 utredningar och förslag rörande manskapsrekryteringen och civilanställningsorganen m. m.

Med särskild skrivelse den 1 februari 1944 framlade de sakkunniga förslag till lösning av frågan om uppskov vid mobilisering för f. d. fast anställt manskap.

Efter remiss hava de sakkunniga avgivit utlåtanden över de betänkanden, som avgivits av utredningen rörande tillgodoräkning av viss värnpliktstjänstgöring för civil verksamhet samt av sjöförsvarets utbildningskommission.

Den 15 augusti 1944 avgåvo de sakkunniga betänkande angående ordnandet av civilanställning för avgående fast anställt manskap vid försvaret (Statens off. utredn. 1944: 38).

Därjämte avgåvo de sakkunniga samma dag utlåtande över framställning från försvarsväsendets underbefälsförbund angående utsträckt rätt i vissa fall till anställning å civilanställningsstat.

Uppdraget är därmed slutfört.

8. *1942 års underbefälsutredning* (1943: I 22; 1944: I 16).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 oktober 1942 för att biträda med utredning rörande långtjänstunderbefäl och värnpliktiga truppinstruktörer vid försvarsväsendet ävensom i samband därmed stående frågor (se Post- och Inrikes tidn. den 9 december 1942):

Möller, W. C. G., överste, *ordförande;*
Haglund, S. E., överstelöjtnant;
Bergdahl, K. E., ombudsman;
Karén, H. V., sekreterare.

Sekreterare:
von Horn, R. C. F. B., förste amanuens.
Experter:
Thorburn, U. A., kommendörkapten av 1. graden;
Holmberg, S., major;
Nordström, K. G. H., kapten;
Gustafsson, E. M., redaktör.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1943: I Fö 22.

Den 3 februari 1944 avgav utredningen betänkande med förslag angående långtjänstunderbefäl m. m. (Statens off. utredn. 1944: 2).

Uppdraget är därmed slutfört.

9. *Utredning rörande garnisonssjukvården i Stockholm* (1943: I 23; 1944: I 17).

Genom beslut den 28 juni 1940 uppdrog Kungl. Maj:t åt arméförvaltningen och direktionen för karolinska sjukhuset att i samråd uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag rörande slutlig organisation av garnisonssjukvården i Stockholm. I anledning av en av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse i skrivelse den 20 oktober 1942 gjord framställning i ämnet bemyndigade Kungl. Maj:t den 6 november 1942 — med återkallande av nämnda uppdrag — chefen för försvarsdepartementet att tillkalla en person att såsom sakkunnig leda utredning genom representanter för arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, marinförvaltningen, flygförvaltningen, vederbörande militära myndigheter, direktionen för karolinska sjukhuset samt Stockholms läns landsting rörande organisation av garnisonssjukvården i Stockholm; och skulle den sålunda tillkallade sakkunnige äga att hos de nämnda myndigheterna påkalla utseende av representanter för dessa, om och i den mån behov därav prövades föreligga.

Tillkallad av chefen för försvarsdepartementet:
Fast, J. E. G., led. av II kamm.
Sekreterare:
Wikland, L. E., förste byråsekreterare.
Representanter för ovannämnda myndigheter:
Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse: Bohmansson, G., lasarettsläkare, med. d:r;
Marinförvaltningen: Ekman, N. G. M., förste byråläkare;
Flygförvaltningen: Westring, L., förste flygläkare;
Militärbefälhavaren för fjärde militärområdet: af Klintberg, C. G., major;
Direktionen för karolinska sjukhuset: von Dardel, F., överdirektör, och Hellström, J., professor;
Stockholms läns landsting: Birke, E., grosshandlare, led. av II kamm.
Experter:
von Zweigbergk, J. O., bataljonsläkare;
Grep, N., arkitekt.

I Fö: 9 Utredningen har den 21 november 1944 avgivit betänkande angående organisationen av garnisonssjukvården i Stockholm (Statens off. utredn. 1944: 49.)

Uppdraget är därmed slutfört.

10. *Utredning angående vidgad användning av extra ordinarie anställningsform för försvarsväsendets fast anställda personal* (1943: I 21; 1944: I 18).

Genom beslut den 4 december 1942 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för försvarsdepartementet att utse en utredningsman att biträda med utredning rörande de i propositionen nr 210 till 1942 års riksdag och riksdagens i anledning därav avlåtna skrivelse nr 374 berörda frågorna om vidgad användning av extra ordinarie anställningsform för försvarsväsendets fast anställda personal och därmed sammanhängande spörsmål.

Tillkallad enligt förenämnda bemyndigande:

Ström, E. T. H., krigsråd.

Sekreterare:

Beskow, S. H. T., t. f. förste byråsekreterare.

Experter:

Holmin, G. H., kapten;

Måhlén, C. E., kommendör;

Silfverberg, K. J. A., överste.

Utredningen har den 10 januari 1944 överlämnat promemoria angående vidgad användning av extra ordinarie anställningsform för försvarsväsendets fast anställda personal.

Uppdraget är därmed slutfört.

11. *1943 års militärmusikutredningskommitté* (1944: I 19).

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 8 januari 1943 för att medverka vid lösandet av vissa spörsmål rörande musikpersonalens rekrytering vid utbyggandet av försvarsväsendets musikorganisation (se Post- och Inrikes tidn. den 26 januari 1943):

Grundström, P. G. A., musikdirektör, *ordförande;*

Wiklander, N. B. V., musikdirektör.

Sekreterare:

Karén, H. V., sekreterare.

Beträffande direktiven för kommittén, se 1944: I Fö 19.

Kommittén har under år 1944 medverkat vid rekryteringen av musikpersonal till Bergslagens artilleriregemente, Göteborgs örlogsstation samt Bråvalla och Blekinge flygflottiljer.

Kommittén har den 25 maj avlämnat slutlig rapport rörande sitt arbete och i samband därmed framlagt vissa förslag rörande ändrad personalsammansättning vid militärmusikkårerna m. m.

Uppdraget är därmed slutfört.

12. *Sävekommissionen* (1944: I 22).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 april 1943 för att undersöka vissa förhållanden i samband med utförande vid Göta flygflottilj i Säve av i berg insprängda hangarer:
Stridsberg, E. R., generaldirektör, *ordförande;*
Magnell, K. J. T., överste;
Jondahl, B., civilingenjör.
Sekreterare:
Rydback, A. V. L., t. f. sekreterare.
Expert:
Lidén, R. A., byråingenjör.
Kommissionen har den 27 april 1944 avgivit utlåtande angående bergshangarerna vid Göta flygflottilj.
Uppdraget är därmed slutfört.

13. *1943 års militära fastighetsutredning* (1944: I 23).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 7 maj 1943 och den 17 mars 1944 med uppgift att biträda med utredning rörande grunderna för beräkning av de i staten för försvarsväsendets fastighetsfond uppförda posterna för bestridande av reparations- och underhållskostnader m. m., rörande avvägningen av ingångsvärdena för de till nämnda fastighetsfond hörande byggnaderna samt rörande separat anvisning av medel för bestridande av utgifter för övnings- och skjutfält samt för underhåll av jordbruks- och skogsfastigheter m. m.:
Murray, C. A., t. f. byråchef, *ordförande;*
Bildmark, K. W., intendent (fr. o. m. den 24 mars 1944);
Haglund, A. G., major (t. o. m. den 23 mars 1944);
Linnman, M. O. J., kapten (fr. o. m. den 24 mars 1944);
Törn, E. W., civilingenjör.
Sekreterare:
Treschow, J. A. A., t. f. andre kanslisekreterare.
Experter:
Mårdh, G. A., ingenjör;
Wennerberg, A. H., kamrer.
De sakkunniga hava — förutom att de på grund av särskilda remisser avgivit yttranden till Kungl. Maj:t i ett flertal frågor — till chefen för försvarsdepartementet avgivit, *dels* den 1 oktober 1943 en promemoria med principutredning rörande ändrade grunder för beräkning av de i staten för försvarsväsendets fastighetsfond uppförda posterna till bestridande av reparations- och underhållskostnader m. m., *dels ock* den 1 november 1944 betänkande med förslag rörande underhållskostnadernas beräknande.
Uppdraget är därmed slutfört.

I Fö: 14

14. *Utredning rörande begränsning av antalet ridhästar vid armén* (1944: I 24).

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 juni 1943 för att biträda med utredning rörande begränsning av antalet ridhästar inom armén: Tamm, V. S. H:son, överste.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1944: I Fö 24.

Den 5 februari 1944 avgav utredningsmannen betänkande med förslag rörande begränsning av antalet ridhästar vid armén.

Uppdraget är därmed slutfört.

15. *Utredning rörande sjukhusfrågornas lösande vid vissa truppförband inom armén.*

Genom beslut den 15 oktober 1943 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för försvarsdepartementet att tillkalla en utredningsman för att, med beaktande av vad i propositionen nr 222 till 1943 års riksdag anförts och med utnyttjande av det ämnet berörande utredningsmaterial, som kunde föreligga inom arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, biträda med utredning rörande sjukhusfrågornas lösande vid Norrlands trängkår och Karlsborgs luftvärnsregemente samt vid de i Linköping förlagda truppförbanden ävensom — efter beslut av departementschefen — vid de ytterligare truppförband inom armén, vilkas sjukhusfrågor funnes böra i detta sammanhang utredas.

Tillkallad enligt förenämnda bemyndigande:

Fast, J. E. G., led. av II kamm.

Sekreterare:

Melén, O. F. R., byråsekreterare.

Experter:

Löfström, F., arkitekt;

Oelrich, N. E., byråassistent, arkitekt;

Stade, K. Y., överstelöjtnant;

von Zweigbergk, J. O., bataljonsläkare.

Enligt lämnat uppdrag har utredningen till närmare prövning upptagit frågan angående truppförbandssjukvårdens ordnande vid — förutom ovan angivna förband — Värmlands regemente och Dalregementet.

Vidare har departementschefen genom beslut den 1 februari 1944 utsträckt utredningens uppdrag att omfatta hithörande förhållanden jämväl vid Upplands regemente samt vid arméns underofficersskola och försvarets läroverk.

Utredningen har efter samråd med arméförvaltningens sjukvårds- och fortifikationsstyrelser (försvarets sjukvårdsförvaltning och arméns fortifikationsförvaltning) den 14 december 1943, den 31 januari och den 6 mars 1944 avgivit skrivelser med förslag i ämnet.

Uppdraget är därmed slutfört.

16. *Utredning rörande hälsningsplikt för enskild militär personal.* I Fö: 17

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 november 1943 för att biträda med utredning rörande hälsningsplikten för enskild militär personal:
Backlund, G. I., överste.
Sekreterare:
Hartmann, L., fil. lic.
Tillkallade särskilda sakkunniga:
Brandberg, K. G., kapten;
Hansson, J., flaggjunkare;
Ryd, S. H., förbundssekreterare;
Svenungsson, A., lantbrukare;
Eriksson, E. L., lantbrukare;
Johansson, B., redaktör.
Experter:
Hallenborg, S., överstelöjtnant;
Hasselgren, S. L. A., kommendörkapten av 2. graden;
Falk, K. B. G. F. H:son, major.

Den 22 februari 1944 avlämnade utredningsmannen betänkande angående hälsningsplikt för enskilt uppträdande militär personal.

Uppdraget är därmed slutfört.

17. *Utredning rörande filmverksamheten inom försvarsväsendet* (1944: I 27).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 december 1943 för att verkställa utredning rörande filmverksamheten inom försvarsväsendet (se Post- och Inrikes tidn. den 17 december 1943).
Löwbeer, N. T., generaldirektör, *ordförande;*
Brusewitz, B. E. L., major;
Sandén, J. E., redaktör, led av I kamm.;
Öhrling, P. O., auktoriserad revisor.
Sekreterare:
Lännergren, B., vice assessor.
Experter:
Cronmark, J. E. H., förste revisor;
Andersson, C. F., direktör;
Lindström, J.-G., sekreterare;
Persson, P., laboratoriechef.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1944: I Fö 27.

Utredningen har den 14 februari 1944 avgivit delbetänkande, innefattande resultatet av verkställd granskning av den dittillsvarande filmverksamheten inom försvarsväsendet och förslag till medelsanvisning för budgetåret 1944/45.

I Fö: 17 I en den 26 september 1944 dagtecknad skrivelse har utredningen avgivit utlåtande i visst hänseende i anledning av arméns fortifikationsförvaltnings anslagsäskanden för budgetåret 1945/46.

Utredningen har i ett den 4 november 1944 dagtecknat betänkande avgivit förslag till den militära filmverksamhetens bedrivande i fortsättningen.

Uppdraget är därmed slutfört.

18. *1944 års militära uppskovsutredning.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 mars 1944 för att verkställa en allmän översyn av det militära uppskovsväsendet jämte systemet med krigsplacering i civil befattning (se Post- och Inrikes tidn. den 6 mars 1944):

Wärn, T. G., f. d. statssekreterare, *ordförande;*
Brandberg, K. G., kapten;
Holmer, N. T., byråchef;
Mossberg, H. K. E., statssekreterare.

Sekreterare:

Ekeberg, L.-O., sekreterare.

Experter:

Fahlström, C. A. H., överste;
Hagman, E. R. R., direktör.

Av de för utredningen meddelade direktiven framgår bland annat, att utredningen i första hand borde avse frågorna om uppskovsvolymens begränsning och om uppskovens inverkan på en rättvis fördelning av beredskapsbördorna. För att i dessa och andra hänseenden uppskovsväsendet skulle kunna utveckla högsta möjliga effektivitet syntes det önskvärt, att en undersökning komme till stånd rörande formerna för tillgodoseendet av det civila behovet av arbetskraft under förstärkt försvarsberedskap och mobilisering. Det syntes erforderligt att tre olika former av uppskov funnes, varje uppskovsform anpassad efter huruvida den avsåges att användas under förstärkt försvarsberedskap eller under mobilisering eller under båda dessa tillstånd. Det hittills i viss utsträckning genomförda systemet med utbyte av uppskovsmän och uppskovsmäns tjänstgöring i omgångar borde närmare utvecklas. För att ernå säkrare prövning av uppskovsbehoven borde uppskovssystemet helst omfatta all personal. I fråga om uppskovsväsendets handhavande borde såsom en konsekvens av det sagda följa, att uppskovsväsendet ställdes under enhetlig ledning. Såvitt nu kunde bedömas borde liksom hittills arbetsmarknadskommissionen utöva den högsta ledningen, självfallet under samverkan med vederbörliga civila och militära myndigheter.

Utredningen har den 19 december 1944 avgivit betänkande med förslag till det militära uppskovsväsendets ordnande (Statens off. utredn. 1944: 63).

Uppdraget är därmed slutfört.

19. *1944 års marinintendenturutredning.* **I Fö: 20**

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 mars 1944 för att biträda med fortsatt utredning rörande marinintendenturkårens organisation och omfattning (se Post- och Inrikes tidn. den 31 mars 1944):
Lychnell, T., överste, *ordförande;*
Bring, J., kommendörkapten av 1. graden;
Wallén, G. B., förste byråsekreterare;
Widell, G. A., hovrättsassessor.
Sekreterare:
Edsberg, H., sekreterare.

Av de för utredningen meddelade direktiven framgår bland annat, att undersökning borde verkställas, huruvida övergång kunde ske till i huvudsak det system beträffande intendenturtjänsten som tillämpades inom armén och huru verksamheten inom intendenturtjänstens samt den ekonomiskt-administrativa och kamerala tjänstens områden i så fall skulle organiseras. Intendenturofficerarna borde principiellt avses för tjänstegrensbefattningar inom den egentliga intendenturtjänsten, medan i varje fall för befattningar, avsedda enbart för ekonomiskt-administrativ eller kameral tjänst, civil personal borde anvisas. Vid utredningen borde övervägas, huruvida skäl förelåge att bibehålla en särskild personalkår för ändamålet. Vid utredningen borde slutligen närmare övervägas, hur den särskilda förvaltningsutbildningen borde anordnas, varvid möjligheten att anknyta densamma till arméns motsvarande utbildning borde undersökas.

Utredningen har den 27 september 1944 avgivit utlåtande med förslag angående marinintendenturkårens organisation och omfattning.

Uppdraget är därmed slutfört.

B. Kommittéer som fortsätta sin verksamhet vid ingången av 1945.

20. *Försvarets forskningsnämnd* (1944: I 20).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 februari 1943 för att verkställa utredning rörande den militärtekniska forskningsverksamhetens framtida ställning och organisation samt verka för att, intill dess en slutgiltig organisation av den naturvetenskapliga och tekniskt vetenskapliga forskningen för militära ändamål kan genomföras, den pågående militärtekniska forskningsverksamheten samordnas, effektiviseras och bedrives med erforderlig skyndsamhet:
Siegbahn, K. M., professor, *ordförande* (t. o. m. den 24 febr. 1944);
Odqvist, F. K. G., professor, *ordförande* (fr. o. m. den 25 febr. 1944);
Edlén, T., flygdirektör av 2. graden (t. o. m. den 15 mars 1944);
Ericson, S. H:son, kommendör (fr. o. m. den 3 maj 1944);
Granström, G. E., kommendör;
Ljunggren, G. A. C:son, professor;
Norén, K. G., flygdirektör av 2. graden (fr. o. m. den 16 mars 1944);

I Fö: 20 Sievert, R. M., professor;
Swedlund, N. P. R., överste.
Sekreterare:
Lemmel, C. F. R., major;
af Malmborg, N. M., t. f. byrådirektör (t. o. m. den 21 januari 1944).
Expert:
Jentzen, C. H., överstelöjtnant.
Lokal: Militärstabsbyggnaden; tel.: Militärstaberna.

Nämndens samordnande verksamhet bedrives i nämndens samarbetssektion under ledning av överstelöjtnanten T. A. Schmidt såsom kanslichef och med biträde av en ingenjör och ett kvinnligt skrivbiträde. Av nämndens ledamöter ingå i samarbetssektionen professorerna Ljunggren, Odqvist och Sievert samt flygdirektören Norén.

Den 30 december 1943 avgav nämnden betänkande angående forskningsverksamhetens inom försvarsväsendet framtida ställning och organisation. Dess utredningsuppdrag är därmed slutfört.

Forskningsnämnden, som fortsätter sin verksamhet såsom samarbetsorgan i avbidan på försvarets forskningsanstalts tillkomst, har under år 1944 hållit 5 sammanträden.

21. *Utredning för mötande av prisstegring å byggnadsföretag eller markförvärv inom försvaret m. m.* (1944: I 21).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 21 april 1943 med uppdrag att, på sätt i statsverkspropositionen till 1943 års riksdag förutsatts, inom försvarsdepartementet biträda vid prövning av skäligheten av från myndigheterna inkommande framställningar rörande anvisande av tilläggsanslag för mötande av prisstegring å byggnadsföretag eller markförvärv inom försvaret samt öva tillsyn över byggnadsföretagens överensstämmelse med fastställda ritningar och byggnadsnormer:
Wittrock, K. J. P., förste byrådirektör, *ordförande;*
Cederwall, G. F. E., fil. lic.;
Suwe, E. G., civilingenjör, tillika *sekreterare.*

Nämnden har under år 1944 hållit 16 sammanträden och besvarat 9 remisser angående framställningar från myndigheter rörande anvisande av tilläggsanslag för mötande av prisstegring å byggnadsföretag eller markförvärv för försvaret samt utfört för besvarandet erforderliga utredningar.

Dessutom har granskningsnämnden utfört besiktning vid Jämtlands flygflottilj, Norrlands artilleriregemente, stabsmobiliseringscentralen vid II. militärområdet och expeditionsbyggnaden för militära staber i Östersund. Över besiktningarna har nämnden ingivit rapporter med skrivelse till chefen för försvarsdepartementet den 27 oktober 1944.

Nämndens uppdrag beräknas komma att kvarstå under den tid, som åtgår för utförandet av de i 1942 års försvarsbeslut förutsedda byggnadsarbetena.

22. *1943 års utredning rörande sjökrigsmaterielen* (1944: I 25). **I Fö: 23**

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 24 september 1943 för att biträda med fortsatt utredning rörande sjökrigsmaterielen (se Post- och Inrikes tidn. den 1 oktober 1943):
Bjurner, K. G., konteramiral.

Att såsom sakkunniga biträda utredningen hava tillkallats överstelöjtnanten S. E. Haglund, kommendörkaptenen av 1. graden O. H. L. Hammargren samt översten K. J. A. Silfverberg.

Att såsom expert, tillika sjömilitär sekreterare, biträda utredningsmannen har tillkallats kommendörkaptenen av 2. graden A. E. B. Berthelsson.

Lokal: Birger Jarlsgatan 13, 2 tr.; tel.: 11 43 75.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1944: I Fö 25.

Under år 1944 hava krigserfarenheterna och stridsmedlens utveckling varit föremål för undersökning och bearbetning. På grundval av vunna resultat hava undersökts olika operativa problem för det svenska sjöförsvaret.

Genom försorg av statens handelskommission har utredning verkställts beträffande behovet av import under krig. Denna utredning ligger till grund för pågående undersökning angående behovet av sjöfartsskydd. I samråd med marinförvaltningen samt i viss utsträckning med olika varv hava projekterats olika fartygstyper. Dessa äro för närvarande föremål för jämförande undersökningar vid olika alternativa flottyper. Vidare har i samråd med marinförvaltningen utarbetats förslag till modernisering av Sverigeskeppen. Från flygförvaltningen hava infordrats synpunkter på flygmaterielens utveckling, vilka synpunkter varit föremål för överläggningar med den i flygfrågor sakkunnige ledamoten. I samband därmed har undersökts behovet av flygstridskrafter för samverkan med sjöstridskrafterna under olika betingelser. I samband med studiebesök vid Sydkustens marindistrikt hava vissa försök utförts med rörligt kustartilleri. I samråd med marinförvaltningen hava sprängförsök mot olika slags undervattenskroppar utförts i Bofors. Dessa försök komma inom den närmaste tiden att slutföras.

Studiebesök hava vidare företagits vid kustflottan, Västkustens marindistrikt samt skeppsvarv i Malmö och Göteborg för taktiska och tekniska överläggningar i till utredningen hörande frågor. Under arbetsåret hava 30 sammanträden avhållits med en eller flera av de sakkunniga, experter samt representanter för olika myndigheter och bolag.

Med hänsyn till svårigheten att medhinna projekteringsarbetena i marinförvaltningen under året vid sidan av pågående nybyggnadsarbeten beräknas utredningen icke kunna slutföras förrän under första delen av 1945.

23. *Arméns officersutbildningskommitté* (1944: I 26).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 november 1943 för att biträda med utredning rörande officersutbildningen inom armén m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 17 november 1943):
Douglas, W. A., greve, generallöjtnant, *ordförande;*
Edenman, R. H., fil. lic.;

I Fö: 23 Ekelöf, J. A. A. S., professor;
Granat, H. A., lektor;
Tamm, V. S. H:son, överste;
Wassberg, L. F. S., överstelöjtnant.
Sekreterare:
Almgren, C. E. Å., kapten,
Lokal: Arméinspektionen, Östermalmsgatan 87^{V}; tel.: 61 94 20.
Experter
beträffande högskoleutbildningen inom försvaret:
Sundell, O. E., överste, representant för försvarsstaben;
Thorson, I. W., överste, representant för armén;
Åkerman, R. O. R., överste, representant för armén;
Anderberg, E. M., kommendör, representant för marinen;
Norén, C. S., major, representant för flygvapnet;
beträffande kostnadsberäkningar m. m.:
Swedenborg, G. B. V. E., major;
beträffande specialutbildning för arméns officerare:
Dahlberg, C. G. E., kapten.

Under kortare tid sommaren 1944 hava även överstelöjtnanten R. N. C:son Leuhusen och kaptenen G. V. Sahlén som experter stått till kommitténs förfogande.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1944: I Fö 26.

Kommittén har under år 1944 hållit omkring 50 sammanträden samt avlagt studiebesök vid ett flertal militära skolor och kurser. Särskilda subkommitterade och delegerade för vissa detaljfrågor hava därjämte sammanträtt vid ett stort antal tillfällen. Såväl genom gemensamma sammanträden som genom särskilda delegationer eller representanter har kontakt upprätthållits och samarbete skett med vissa andra utredningar. Utredningen har vidare avgivit utlåtande i anledning av vissa remisser.

Uppdraget beräknas kunna slutföras under första halvåret 1945.

24. *1944 års militärsjukvårdskommitté.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 31 december 1943 för att verkställa utredning rörande militärsjukvårdens organisation och därmed sammanhängande spörsmål (se Post- och Inrikes tidn. den 17 januari 1944):
Bredberg, A., generalmajor, *ordförande;*
Asplund, E. G., överläkare;
Byttner, J. T., medicinalråd;
Fast, J. E. G., led. av II kamm.;
Strömberg, O. A. E., fältläkare;
Westring, I., förste flygläkare.
Sekreterare:
Wikland, L. E., förste byråsekreterare.
Såsom expert har kaptenen C. G. Smedmark tillkallats.
Lokal: Försvarets sjukvårdsförvaltning; tel.: 23 00 80.

Av de för utredningen meddelade direktiven framgår bland annat, att vid utredningen borde undersökas förutsättningarna för en rationalisering av inspektionsverksamheten på sätt angivits i 1943 års riksdags första särskilda utskotts av riksdagen godkända utlåtande nr 2. I anslutning därtill borde förhållandet mellan militärsjukvårdens ledning och den högsta militära ledningen omprövas. Övervägas borde även möjligheten att, såsom ett första led i en utveckling mot större enhetlighet och koncentration, anordna gemensam utbildning för blivande militärläkare av olika kategorier och underlätta övergången från en militärläkarkår till en annan. Ett ytterligare led i utvecklingen skulle sammanförandet av militärläkarna till en för försvaret gemensam kår utgöra. Även denna fråga borde närmare utredas. Utredningen borde även avse spörsmålet om de kompetenskrav, som lämpligen böra uppställas för läkare vid militärbefälsstaber och truppförband, för bataljonsläkare vid fältläkarkåren samt för motsvarande läkare inom marinen och flygvapnet, för läkarpersonal i reserven och å reservstat m. fl. Övervägas borde även frågan i vilka fall militär och civil personal skall behandlas utan särskild ersättning och i vilka fall särskild ersättning må utgå samt frågan om möjlighet och rätt för militärläkare att med sin tjänst förena privat praktik.

Utredningen har under år 1944 hållit 14 sammanträden. En första del av utredningens betänkande, omfattande lednings- och inspektionsverksamhetens ordnande inom militärsjukvården, gemensam utbildning för försvarets värnpliktiga läkare och sammanförande av försvarets läkare till en gemensam kårorganisation, har slutbehandlats den 22 december 1944.

25. *Försvarets upplysningsutredning.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 mars 1944 för att verkställa utredning rörande upplysningsverksamhet inom och om försvaret (se Post- och Inrikes tidn. den 23 mars 1944):

Holmquist, C. A. F. I., generallöjtnant, *ordförande;*
Grafström, A. V. F., kapten;
Heckscher, G. E., docent;
Lagerberg, S. P. E., major;
Lund, R. F., rektor.

Sekreterare:
Bergström, S., jur. och fil. kand.

Utredningen har enligt särskilda medgivanden biträtts av ett flertal experter.

De för utredningen meddelade direktiven framgå av departementschefens anförande till statsrådsprotokollet vid meddelandet av förenämnda bemyndigande. Departementschefen anförde därvid bland annat, att de yttre omständigheternas tryck icke kunnat helt förhindra slitningar mellan militära och civila intressen. Åtgärder hade vidtagits för att hos allmänheten skapa ökad förståelse för försvarsmaktens verksamhet och arbetsförhållanden och för att bland militärpersonalen sprida upplysning om sådana samhälleliga

I Fö: 25 förhållanden, som låge utanför dess vanliga verksamhetsram. Det vore välbetänkt, om statsmakternas verksamhet stödde de strävanden, som åsyftade en än fastare förankring av försvaret hos det svenska folket. Beredskapstiden hade givit rika erfarenheter rörande de föreliggande bristerna, och det syntes lämpligt att, medan dessa erfarenheter ännu vore levande, med ledning av dem upptaga frågan till övervägande. Anordningar vore önskvärda för att hålla de i tjänst varande officerarna och den fast anställda personalen i övrigt i fortlöpande kontakt med samhällsfrågorna liksom även med utrikespolitiska spörsmål. Beträffande den del av upplysningsverksamheten, som vände sig mot allmänheten, vore av vikt, att samarbete komme till stånd mellan militära organ och de större ungdoms- och folkbildningsorganisationerna samt de ekonomiska och fackliga sammanslutningarna.

Utredningen, som höll sitt första sammanträde den 3 april 1944, har intill den 1 december i sin helhet sammanträtt 39 gånger samt företagit ett studiebesök i Uddevalla.

Utredningsarbetet beräknas vara avslutat under första hälften av år 1945.

26. *Utredning rörande Sveriges försvarsberedskap.*

Tillkallad av Kungl. Maj:t den 14 april 1944 för att biträda med utarbetande av historik rörande de åtgärder som vidtagits för stärkande av Sveriges försvarsberedskap under det pågående kriget och rörande därunder ur militär synpunkt gjorda iakttagelser och erfarenheter:

Thörnell, O. G., general.

Officer till förfogande:

Hammarsjö, A. A., kapten (t. o. m. den 30 september 1944);

Rosengren, E. O., kapten (fr. o. m. den 13 oktober 1944).

Historiken över vidtagna åtgärder är tillsvidare planlagd att omfatta dels en översiktlig kronologisk sammanfattning av händelseförloppet och i samband därmed vidtagna viktigare militära och andra åtgärder, dels utförligare specialredogörelser för verksamheten under beredskapstiden hos vissa högre militära och civila myndigheter, dels ock ett samlingsverk av de omedelbart under överbefälhavaren lydande högre armétruppförbandens expeditionshandlingar m. m.

Historiken över gjorda iakttagelser är tillsvidare avsedd att omfatta dels en framställning av viktigare allmänna iakttagelser och erfarenheter, dels ock en framställning av viktigare iakttagelser och erfarenheter beträffande särskilda verks och myndigheters ämbetsområden.

Den översiktliga kronologiska sammanfattningen, som utarbetas inom försvarsstabens krigshistoriska avdelning efter utredningsmannens direktiv, har förts fram i sina huvuddrag till augusti 1943. Samlingsverket är i huvudsak färdigt. Historiken över allmänna iakttagelser och erfarenheter är i stort sett färdigställd.

27. *Fortsatt utredning rörande sjukhusfrågornas lösande vid vissa arméns truppförband.* I Fö: 28

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 maj 1944 för att inom försvarsdepartementet biträda med fortsatt utredning rörande de sjukhusfrågor vid arméns truppförband, som finnas vara av sådan angelägenhetsgrad, att de böra nu upptagas till prövning samt att, efter samråd med försvarets sjukvårdsförvaltning, till Kungl. Maj:t inkomma med av kostnadsberäkningar åtföljda förslag i ämnet:

Fast, J. E. G., led. av II kamm.

Sekreterare:

Melén, O. F. R., byråsekreterare.

Experter, tillkallade enligt förenämnda bemyndigande:

Axén, T. R., arkitekt;

Groth, C. E. L., förste byrålläkare;

Löfström, F., arkitekt;

Stade, K. Y., överstelöjtnant.

Utredningen har intill den 1 december 1944 hållit 3 sammanträden samt företagit studieresor till Uddevalla, Göteborg och Skövde.

28. *Fortifikations- och byggnadsförvaltningsutredningen.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 maj 1944 för att biträda med utredning rörande organisationen av fortifikations- och byggnadsförvaltningen inom försvaret m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 20 maj 1944):

Levinson, K. S., landshövding, *ordförande;*

Lindh, E., byggnadschef;

Lundberg, N. R. W., byråchef;

Magnell, K. J. T., överste,

Nilsson, G. V., stadsbibliotekarie, led. av II kamm.;

Sandberg, A. E., direktör;

Swedlund, N. P. R., överste.

Sekreterare:

Nordberg, L. F. G., krigsråd.

Biträdande sekreterare:

Höijer, G., e. o. byråsekreterare.

Lokal: Länsstyrelsen i Stockholm; tel. Länsstyrelsen (ordföranden) och Fortifikationen (sekreteraren).

I direktiven för utredningen framhålles bland annat, att vid prövningen av det omfattande frågekomplex, som sammanhänger med spörsmålet om den framtida organisationen av fortifikations- och byggnadsförvaltningen inom försvaret, måste överblickas vidsträckta avsnitt av såväl den militära som den civila statsförvaltningen. Valet syntes i stort sett komma att stå mellan två alternativ, det ena med en skiljelinje mellan byggnads- och befästningsverksamhet och det andra med gränsen liksom nu dragen mellan å ena sidan

I Fö: 28 den civila byggnadsverksamheten och å andra sidan försvarets fortifikations- och byggnadsverksamhet. Fullständiga organisationsförslag för båda alternativen med därtill hörande personal- och kostnadsberäkningar borde utarbetas, vilka förslag borde framläggas med förord för ett av dem. Förhållandet mellan vederbörande centrala förvaltningsmyndighet samt Kungl. Maj:t och den högsta militära ledningen jämte befästningsinspektionen borde klarläggas. För det fall, att alternativet med skilda organ för den civila statsförvaltningens och för försvarets verksamhet på förevarande område skulle väljas, borde formerna för ett närmare samarbete mellan vederbörande myndigheter övervägas. Spörsmålet om fortifikationsofficerarnas rekrytering och utbildning borde även utredas i samband med behandlingen av frågan om organisationen av fortifikations- och byggnadsförvaltningen.

Sedan utredningsarbetet påbörjats den 26 maj 1944, hava de sakkunniga fram till den 1 december samma år hållit 18 sammanträden. Därvid hava i huvudsak behandlats principerna för organiserandet av den centrala, regionala och lokala ledningen av fortifikationsverksamheten och den statliga byggnadsverksamhet, som beröres av utredningens uppdrag. I anslutning härtill hava konturer uppdragits för olika organisationsformer. Samråd med olika av utredningsarbetet berörda myndigheter och med 1943 års militära fastighetsutredning har förekommit. Vissa statistiska uppgifter hava införskaffats och delvis bearbetats.

Utredningsarbetet beräknas bliva slutfört till den 1 juni 1945.

29. *Utredning rörande behovet av icke-ordinarie personal inom försvarsväsendet m. m. (Försvarets sakanslagsutredning).*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 juni 1944 med uppgift att biträda med viss omprövning av frågan om behovet av icke-ordinarie personal inom försvarsväsendet och om bestridande av kostnaderna för sådan personal samt därmed sammanhängande spörsmål (se Post- och Inrikes tidn. den 10 juli 1944):

Stridsberg, E. R., generaldirektör, *ordförande;*
Aste, J. G., generaldirektör;
Bredberg, A., generalmajor;
Curtman, C. W., byråchef.

Sekreterare:
Rydback, A. V. L., t. f. sekreterare.

Lokal: Allmänna lönenämnden, Västra Trädgårdsgatan 4; tel.: 11 63 82.

I direktiven för utredningen framhålles bland annat, att en utredning av frågan om enhetligare redovisning av avlöningskostnader för icke-ordinarie personal vid försvarsväsendet borde igångsättas. Utredningen borde främst ha till syfte att söka avgränsa den från sakanslag avlönade personal, som borde anses vara under fredsförhållanden på längre sikt erforderlig. Avlöningskostnaderna för denna personal borde bestridas från avlöningsanslag. I samband härmed borde klarläggas, huruvida den vid de centrala förvalt-

ningsmyndigheterna anställda icke-ordinarie personalen skulle avlönas från myndigheternas egna avlöningsanslag eller från försvarsgrenarnas allmänna avlöningsanslag. Vad beträffar sådana verkstäder och förråd, som på grund av sin omfattning eller av annan anledning redovisade inkomster och utgifter å särskilda driftstitlar vid sidan av riksstaten, borde övervägas, om icke för åstadkommande av mer rättvisande självkostnadskalkyler den vid dem sysselsatta personalen borde som regel avlönas från dessa driftstitlar. Sådana personalgrupper, vilkas anställning borde regleras genom kollektivavtal, syntes icke böra beröras av utredningen. Vid utredningen borde icke heller komma i fråga personal, som anställts med ianspråktagande av förskottsstaten för försvarsväsendet och som finge anses anställd endast på grund av rådande beredskapsförhållanden.

Kungl. Maj:t har vidare genom beslut den 30 september 1944 förordnat, att utredning av frågan, i vad mån redan vidtagna och i krigsmaterielverkets skrivelse till Kungl. Maj:t den 8 juni 1944 föreslagna överflyttningar av arbetsuppgifter från vissa myndigheter till krigsmaterielverket böra föranleda minskning av personal hos sagda myndigheter, skall verkställas av försvarets sakanslagsutredning jämväl i vad avser personal, som icke inbegripes i det åt denna tidigare lämnade uppdraget.

Utredningen har intill den 1 december 1944 hållit 8 sammanträden samt avlagt besök vid Stockholms, Blekinge och Göteborgs kustartilleriförsvar.

30. *1944 års utredning rörande försvarets läkemedelsförsörjning.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1944 för att biträda med fortsatt utredning rörande organisationen av försvarsväsendets läkemedelsförsörjning (se Post- och Inrikes tidn. den 10 juli 1944):

Johnsson, B. E., statskommissarie, *ordförande;*
Björkquist, E. G. A., byråchef;
Ekman, N. G. M., förste byråläkare;
Svensson, S. E., apotekare;
Wilund, A. O., byråchef.

Sekreterare:

Holmqvist, S. E., t. f. förste revisor.

Såsom expert har anlitats överstelöjtnanten B. H. Natt och Dag.

Av de för utredningen meddelade direktiven framgår bland annat, att uppdraget avser åtgärder för åstadkommande av en ändamålsenlig och betryggande förvaring och skötsel av försvarets läkemedelsförråd ävensom rationell ersättning av förråden.

Utredningen har hittills hållit 8 sammanträden. Därjämte har utredningen dels företagit en resa till Linköping och Norrköping för studier vid därvarande läkemedelsförråd, dels ock avlagt studiebesök å militärapoteket. Vidare hava uppgifter införskaffats angående den omfattning, i vilken de militära läkemedlen förbrukas inom försvarsväsendet, vid civila statliga sjukhus samt vid vissa andra sjukvårdsinrättningar. De inkomna uppgifterna hava

I Fö: 30 underkastats viss statistisk bearbetning. Slutligen har utredning rörande hållbarheten av nämnda läkemedel företagits.

31. *Utredning rörande inkallad personals återförande till civil verksamhet.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 september 1944 för att biträda med omprövning av uppkommande frågor om till beredskapstjänstgöring inkallad personals återförande till civil verksamhet (se Post- och Inrikes tidn. den 15 september 1944):

Gärde, A. B., f. d. landshövding, *ordförande;*
Brandberg, K. G., kapten;
Carlsson, O. H., förste postiljon;
Ericsson, J. A., led. av II kamm.

Sekreterare:

Karén, H. V., sekreterare.

Av de för utredningen meddelade direktiven framgår bland annat, att utredningen skall framlägga förslag till åtgärder för att underlätta för de från militärtjänstgöringen hemförlovade att återgå till sin förra verksamhet eller, om detta icke är möjligt, på andra områden skaffa sig sin utkomst. Utredningen hade att i främsta rummet behandla sysselsättnings- och försörjningsproblemen för de under längre tid för militärtjänstgöring tvångsvis ianspråktagna. För att åvägabringa en lösning av dessa problem för den närmast ifrågavarande personalen borde undersökas möjligheten att i viss utsträckning lämpa tidpunkten för de långtidsinkallades hemförlovning efter deras individuella önskemål. Vidare borde beaktas den hjälp, som kunde lämnas vederbörande genom möjligheten att erhålla värnpliktslån. Såsom andra hjälpmöjligheter ha angivits yrkesutbildning och omskolning, varvid kunde övervägas att i viss utsträckning medgiva långtidsinkallade, som vore i behov därav, skälig ekonomisk hjälp.

Utredningen har intill den 1 december 1944 hållit 13 sammanträden.

Under arbetets gång har utredningen avlåtit särskild framställning angående viss upplysningsverksamhet rörande arbetsmarknadsförhållandena för personal, som fullgjort militärtjänstgöring under längre tid, och om hempermittering eller hemförlovning i mån av möjlighet av ifrågavarande personal, därest densamma visar sig hava vunnit eller kunna vinna anställning på den civila arbetsmarknaden.

Utredningen beräknar kunna slutföra sitt uppdrag under januari 1945.

32. *Utredning rörande återförande till näringslivet av ianspråktagna hästar, fordon och fartyg.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 september 1944 för att biträda med utredning rörande riktlinjerna för återförande till näringslivet av under den förstärkta försvarsberedskapen ianspråktagna hästar, fordon och fartyg med därtill hörande utrustning (se Post- och Inrikes tidn. den 15 september 1944):

Bergvall, J. H., direktör, led av II kamm., *ordförande;*
Gewert, G. I. V., överste;
Throne-Holst, H., disponent.
Sekreterare:
Lagercrantz, M. H., amanuens.

Av de för utredningen meddelade direktiven framgår, att återförandet till näringslivet av ifrågavarande förnödenheter borde ske på sådant sätt, att kronan icke tillskyndas onödiga förluster och näringslivet icke utsättes för störningar.

Utredningen har under tiden den 15 september—den 27 november 1944 hållit 15 sammanträden.

Utredningen har den 24 oktober 1944 avgivit delbetänkande, innefattande förslag till avveckling av arméns vid beredskapens upphörande övertaliga hästar.

Uppdraget beräknas kunna slutföras under januari månad 1945.

33. *Utredning rörande förfogandelagstiftningens fortsatta tillämpning.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 september 1944 för att biträda med omprövning av frågan om formerna för fortsatt förfogande under erforderlig tid efter den förstärkta försvarsberedskapens upphörande över olika slag av ianspråktagen egendom (se Post- och Inrikes tidn. den 15 september 1944):
Öhman, F. K. I., revisionssekreterare, *ordförande;*
Lindell, I., byråchef för lagärenden.

Utredningsmännen hava sedan den 15 september 1944 hållit 16 sammanträden, därvid även representanter för försvarsgrensledningarna och centrala militära förvaltningsmyndigheter närvarit.

Uppdraget beräknas kunna slutföras under januari 1945.

34. *1944 års manskapsutredning.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 november 1944 för att biträda med utredning av frågan om nedbringande av antalet kontraktsanställda i manskapsgrad inom försvaret (se Post- och Inrikes tidn. den 13 november 1944):
Giron, M. E., konteramiral, *ordförande;*
Falk, K. B. G. F. H:son, major;
Hall, D. E., ombudsman, led. av II kamm.;
Karén, H. V., sekreterare, tillika *sekreterare;*
Wiklund, T. K. E., major.

Av de för utredningen meddelade direktiven framgår, att utredningen skall syfta till att nedbringa försvarets kadrer av fast anställt manskap i första hand så långt, att sannolikhet föreligger för att en tillfredsställande rekrytering skall kunna ske. Behovet av fast anställt manskap i olika befattningar skall vid utredningen omsorgsfullt och restriktivt prövas. I vad mån kon-

I Fö: 34 traktsanställt manskap kan ersättas med civil eller civilmilitär personal eller av värnpliktiga skall ingående övervägas. Behovet av en ytterligare utökning av pensionsberättigande beställningar och möjligheterna att genomföra en sådan bör även undersökas.

Utredningen har under november månad påbörjat sitt arbete.

35. *Utredning rörande uniformsplikt för viss personal inom försvarsväsendet.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 november 1944 för att biträda med utredning rörande skyldighet för viss personal inom försvarsväsendet att bära uniform och i samband därmed stående spörsmål (se Post- och Inrikes tidn. den 25 november 1944):

Giron, M. E., konteramiral, *ordförande;*
Birath, B. K., tygverkmästare;
Norberg, R. E., statskommissarie.

Sekreterare:
af Sandeberg, G. W. D., amanuens.

Av de för utredningen meddelade direktiven framgår att vid utredningen bör övervägas i vad mån behov överhuvud taget föreligger av att bibehålla eller stadga uniformsplikt för civilmilitär och civil personal samt innehavare av arvodesbeställningar för pensionerad personal inom försvarsväsendet i dess helhet. Härvid bör undersökas huruvida åtgärder böra vidtagas för att — utan att en mera generell uniformsplikt införes — tillhandahålla uniform åt viss personal för särskilda tjänsteåligganden. Vid utredningen bör jämväl övervägas, om viss personal bör medgivas rätt att på egen bekostnad bära uniform ävensom på vad sätt uniformsfrågan i krig skall regleras för personal, som i fred icke är uniformspliktig. Vid utredningen bör eftersträvas att begränsa uniformsplikten så långt detta utan militärorganisatoriska eller andra svårigheter är möjligt. Utredningen bör jämväl verkställa erforderliga kostnadsberäkningar.

Socialdepartementet.

A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1944.

1. *Ordningsstadgeutredningen* (1942: I 20; 1943: I 21; 1944: I 17).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts beslut den 11 november 1938 och den 30 juni 1943 såsom sakkunniga för översyn av ordningsstadgan för rikets städer:

Lidén, A., landshövding, *ordförande;*
Åkesson, N. O., landssekreterare.

Sekreterare:
Göransson, E. W. Z. hovrättsassessor.

Beträffande utredningens uppdrag, se 1939: S 24; 1944: I S 17.

Utredningen, som under år 1944 haft 27 sammanträden, har den 8 november 1944 avgivit betänkande med förslag till allmän ordningsstadga m. m. (Statens off. utredn. 1944: 48). I S: 3

Uppdraget är därmed slutfört.

2. *1939 års polisutredning* (1942: I 21; 1943: I 22; 1944: I 18).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 25 november 1938 (se Post- och Inrikes tidn. den 28 november 1938):
Bergquist, Th., statsråd, led. av I kamm., *ordförande;*
Andersson, C. O. H., lantbrukare;
Wistrand, K., direktör, led. av I kamm.;
Gustafsson, B., f. d. överkonstapel;
Olsson, G. A., redaktör, led. av II kamm.;
Ros, A. K. E., polismästare;
Wähl, G., fjärdingsman.
Sekreterare:
Åseskog, S., hovrättsråd.
Biträdande sekreterare:
Åbjörnsson, C. V., jur. kand.

I fråga om utredningens uppdrag, se 1939: S 25.

Enligt vederbörligt medgivande har utredningen vid behandlingen av olika frågor såsom sakkunniga anlitat följande personer: statspolisintendenten G. Å. L. Thulin, landsfogden i Stockholms län K. G. Persson, polismästaren S. Beckman i Örebro, t. f. byrådirektören N. M. af Malmborg, sekreteraren hos statens pensionsanstalt N. P. E. Isoz, stadsfiskalen R. A. J. Stenvik i Kristianstad, landsfiskalerna S. R. Wadenius i Tumba, B. E. Nyberg i Örebro och E. L. N. Grimlund i Arlöv, f. kriminalkommissarien A. L. Sjögren i Stockholm och kriminalöverkonstapeln A. V. Uhrbom.

Utredningen har den 5 februari 1944 avgivit utlåtande rörande frågan om omorganisation av marinens poliskår.

Den 14 november 1944 har avlämnats betänkande med förslag till förstatligande av polisväsendet i riket och åklagarväsendet i rikets städer (Statens off. utredn. 1944: 53 o. 54).

Uppdraget är därmed slutfört.

3. *Sakkunniga för utredning rörande arbetsvård åt krigsskadade* (1943: I 41; 1944: I 32).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:t bemyndigande den 2 oktober 1942 för att inom departementet verkställa utredning rörande arbetsvård åt krigsskadade och därmed sammanhängande frågor (se Post- och Inrikes tidn. den 6 oktober 1942):
Larsson, S., generaldirektör, led. av I kamm., *ordförande;*
Berggren, N., advokat;
Collin, E., ombudsman;

I S: 3 Lundquist, O. R., överdirektör;
Styrman, G. A., direktör;
Waldenström, H., professor emeritus;
von Zweigbergk, J. O., bataljonsläkare.
Sekreterare:
Jakobson, K. H., sekreterare.
Tengwall, E. J., f. d. lasarettsläkare;
Lundberg, K. G., assessor.

Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1943: I S 41.

Under tiden den 1 december 1943—den 31 maj 1944 ha de sakkunniga hållit 15 sammanträden.

De sakkunniga ha den 3 maj 1944 avlämnat betänkande angående arbetsvård åt krigsskadade.

Uppdraget är därmed slutfört.

4. *Krigshjälpssakkunniga* (1944: I 34).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 januari 1943 med uppdrag att *dels* avgiva förslag till rättslig reglering av hjälpverksamheten till förmån för dem, vilka blivit hemlösa till följd av att deras bostäder genom krigsåtgärd förstörts eller eljest blivit obeboeliga, *dels och* överväga de åtgärder, som må vara erforderliga för samordning och förenkling av socialvården under krig:
Hagård, S. A. A., lasarettssyssloman, led. av II kamm.;
Wahlbäck, J. M., hovrättsråd.
Sekreterare:
Hultström, L., t. f. kanslichef.

De sakkunniga ha avgivit en den 7 september 1944 dagtecknad promemoria angående socialvården under krig (Statens off. utredn. 1944: 40).

Uppdraget är därmed slutfört.

5. *1943 års bevakningsutredning* (1944: I 35).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 februari 1943 för att inom departementet verkställa utredning rörande vissa bevakningsfrågor (skyddsåtgärder vid industrier, legitimationshandlingar m. m.) (se Post- och Inrikes tidn. den 11 februari 1943):
Tottie, A. V. R., t. f. kansliråd, *ordförande;*
Melin, S. S., kapten;
Laurin, N. O., civilingenjör;
Thulin, G. Å. L., statspolisintendent;
Åselius, K. H., direktör.
Sekreterare:
Sjöholm, B. E., landsfogde.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1944: I S 35.

Utredningen, som under år 1944 hållit 3 sammanträden, har behandlat *dels* en av fotohandlarnas riksförbund till utredningen ingiven framställning angående vissa lättnader i de av länsstyrelserna utfärdade fotograferingsförbuden, *dels* en från föreningen Sveriges landsfogdar likaledes till utredningen inkommen framställning om sättet för anställande och avlönande av extra personal för bevakning av vissa vägavspärrningar. Den 17 februari 1944 har utredningen till departementschefen avlåtit skrivelser i dessa ärenden. — Samma dag har utredningen avgivit utlåtande till Kungl. Maj:t över en hemställan från chefen för försvarsstaben om utvidgning av försvarsstabens industriskyddsdetalj.

Slutligen har utredningen dryftat uppkommen fråga om viss kontroll från det allmännas sida av personal, som av enskilda bolag tillhandahålles för bevakning av industrier, banker, försäkringsbolag m. m. Något förslag i ärendet har utredningen ej ansett sig böra framlägga, utan har utredningen funnit frågan böra i fortsättningen uppmärksammas av bevakningsinspektören.

Uppdraget är därmed slutfört.

6. *1943 års civilförsvarsutredning* (1944: I 41).

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 oktober 1943 för att inom departementet biträda med fortsatt utredning om hemortsförsvarets samordnande (se Post- och Inrikes tidn. den 16 oktober 1943):

Sandler, R. J., landshövding, led. av I kamm., *ordförande;*
Ehrensvärd, C. A., generalmajor;
Mossberg, H. K. E., statssekreterare;
Zetterquist, A. F., kriminalpolisintendent.

Sekreterare:
Skogman, H., hovrättsassessor.

Militär sekreterare:
Starck, K. G.-A., kapten.

Biträdande sekreterare:
Hultström, L., t. f. kanslichef;
Wernstedt, S. L. M. A., förste amanuens.

Experter:
Rosenquist, G. W., major;
Hermanson, B. A., brandchef;
Persson, E., länsjägmästare.

Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1944: I S 41.

Utredningen har under år 1944 hållit ett trettiotal sammanträden samt närvarit vid ett industrikrigsspel i Söderhamn. Den 25 februari 1944 har utredningen avlämnat betänkande med förslag till civilförsvarslag m. m. (Statens off. utredn. 1944: 5) samt den 1 juni 1944 förslag till civilförsvarskungörelse.

Uppdraget är därmed slutfört.

I S: 7 **B. Kommittéer som fortsätta sin verksamhet vid ingången av 1945.**

7. *Hembiträdesutredningen* (1942: I 12; 1943: I 14; 1944: I 11).

Enligt beslut den 30 december 1939 av Kungl. Maj:t skall utredningen vila tills vidare.

8. *Bostadssociala utredningen* (1942: I 13; 1943: I 15; 1944: I 12).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 oktober 1933 för att biträda med utredning rörande omfattningen och beskaffenheten av städers och stadsliknande samhällens slumbostadsbestånd ävensom rörande åtgärder ägnade att undanröja missförhållanden i sådant hänseende:
Nyström, B. A. E., byråchef, *ordförande;*
Engkvist, O., byggmästare;
Myrdal, K. G., professor, led. av I kamm.;
Wallander, S., arkitekt;
Westholm, S., f. d. stadsarkitekt;
Åhrén, U., arkitekt.
Sekreterare:
Johansson, A., kanslichef.
Biträdande sekreterare:
Curman, J., länsarkitekt (t. o. m. den 7 maj 1944);
Holm, P., pol. mag. (fr. o. m. den 8 maj 1944).
Lokal och tel.: Socialstyrelsen.

Såsom expert har under år 1944 medverkat hovrättsassessorn E. W. Z. Göransson.

Utredningen har under år 1944 intill den 1 december hållit 4 sammanträden.

Enligt givna direktiv har utredningens arbete under år 1944 i huvudsak inskränkts till slutförande av återstående huvuduppgifter, nämligen dels frågan om sanering av det undermåliga bostadsbeståndet i stadssamhällena i dess samband med sociala och ekonomiska samt stadsplane- och byggnadstekniska frågor, dels ock det därmed sammanhängande spörsmålet om åtgärder för åstadkommande av en planmässig bostadspolitik på längre sikt.

I syfte att i detalj klargöra vissa med kvarterssaneringen sammanhängande stadsplanetekniska och ekonomiska problem ha efter Kungl. Maj:ts medgivande arkitekterna C.-F. Ahlberg och G. Sidenbladh inom utredningen verkställt en specialundersökning. Denna undersökning har omfattat saneringsproblem inom ett antal utvalda kvarter i Stockholm, Göteborg, Hälsingborg, Eskilstuna och Gävle.

Den 20 januari 1944 har utredningen avgivit anbefallt utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer anfört rörande lån och bidrag till lantarbetarbostäder.

Till utredningen ha av Kungl. Maj:t överlämnats åtskilliga framställningar avsedda att tagas under övervägande vid fullgörande av utredningens upp-

drag, däribland remiss den 2 juni 1944 från jordbruksdepartementet angående översyn av grunderna för viss låneverksamhet åt småbrukare m. m. I S: 10

Utredningen beräknas bliva slutförd under första kvartalet 1945.

9. *Fritidsutredningen* (1942: I 14; 1943: I 16; 1944: I 13).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 maj 1937 (se Post- och Inrikes tidn. den 11 juni 1937):
Kjellman, H., landshövding, *ordförande;*
Ekstam, A., föreståndare för statens järnvägars resebyrå;
Gustafson, Ruth, fru, led. av II kamm.;
Horney, N., redaktör;
Nordenson, C., f. d. sekreterare;
Svenson, Gärda, fru, sekreterare i svenska landsbygdens kvinnoförbund.

Sekreterare:
Montell, E., förste kanslisekreterare.

Lokal: Socialdepartementet; tel. Kanslihuset 120.

Beträffande utredningens uppdrag, se 1938: S 25.

Kommittén har genom sin delegation för husmoderssemestern omhänderhaft den statligt understödda husmoderssemesterverksamheten sommaren 1944.

Enligt beslut den 30 december 1939 av Kungl. Maj:t skall kommitténs återstående arbete vila tills vidare.

10. *Socialvårdskommittén* (1942: I 16; 1943: I 18; 1944: I 14).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 december 1937 (se Post- och Inrikes tidn. den 4 januari 1938):
Eriksson, J. B., f. d. landshövding, *ordförande;*
Bexelius, E. G., byråchef, ordförande i statens utlänningskommission;
Hagård, S. A. A., lasarettssyssloman, led. av II kamm.;
Hartmann, L., fil. lic. (fr. o. m. den 14 juli 1944);
Höjer, K. J., t. f. generaldirektör;
Nordgren, Olivia, fru, led. av II kamm.;
Olsson, E., direktör, stadsfullmäktiges i Malmö ordförande;
Skoglund, J. M., hemmansägare, led. av II kamm.;
Wallén, O. A., lantbrukare;
Wangson, O. R., fattigvårdsdirektör.

Såsom sakkunniga att biträda kommittén vid verkställande av utredning rörande sjukkasseverksamheten har chefen för socialdepartementet den 30 september 1938 och den 25 april 1940 tillkallat:
Andersson, K. Hj., tjänsteman;
Brännberg, C., direktör;
Byttner, J. T., medicinalråd;
Strand, A., kassör;
Söderbäck, C. F., verkst. direktör i svenska arbetsgivareföreningen;
Tegendal, O. E., byråchef.

I S: 10 Sakkunnig vid vissa försäkringstekniska utredningar i samband med behandlingen av frågan om en effektivisering av den sociala sjukförsäkringen, förordnad av departementschefen den 4 juli 1941:
Brundin, G. G., fil. d:r, byråinspektör.

Sakkunniga vid verkställande av en av kommittén beslutad utredning rörande arbetslöshetsförsäkring och kontantunderstödsverksamhet för arbetslösa, tillkallade av departementschefen den 18 mars och den 7 april 1941:
Jerneman, T. G., t. f. byråchef;
Larsson, I., ordförande i svenska beklädnadsarbetareförbundet;
Sten, H., redaktör, led. av I kamm.;
Brodén, E. H., direktör i svenska arbetsgivareföreningen;
Sölvén, K. O. A., advokat.

Sakkunniga vid behandling av barnhems- och fosterbarnsvården, förordnade av departementschefen den 24 oktober och den 28 november 1941:
Wallgren, A., professor;
Malmroth, Elsa, fru, led. av allmänna barnhusets direktion;
Rosén, Göta, barnavårdsinspektris;
Berglind, Ragnhild, fosterbarnsinspektris;
Bentzel, Maggie, föreståndarinna.

Såsom sakkunniga att biträda kommittén vid utredning av frågan om samordnande av sjukkasseverksamheten och den sociala olycksfallsförsäkringen har departementschefen den 4 september 1942 tillkallat:
Behring, I. A., lasarettsläkare;
Bergström, G., direktör i arbetsgivarnas ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolag;
von Schultzenheim, C. H. J., byråchef;
Östrand, D. O., byråchef.

Att såsom sakkunniga biträda kommittén vid utredning av frågan om revision av den allmänna folkpensioneringen tillkallade av departementschefen dels den 9 oktober 1943:
Östlind, A. J., byråchef;
Parenius, M. F., sekreterare;
och dels den 15 april 1944:
Tegendal, O. E., byråchef.

Sekreterare:
Larsson, S., hovrättsassessor.

Biträdande sekreterare:
Broberg, R., byråchef (sjukförsäkrings- och folkpensioneringsfrågor);
Hessler, T., sekreterare (arbetslöshetsförsäkringsfrågor);
Engström, E. M., e. o. förste byråsekreterare (vid behandling av vissa frågor rörande den sociala olycksfallsförsäkringen).

Lokal: Torsgatan 4; tel. 10 83 22.

Beträffande kommitténs uppdrag, se 1939: S 19.

Kommittén har under år 1944 intill den 1 december hållit 30 plenisammanträden, varjämte särskilda delegationer hållit ett stort antal sådana. I vissa

frågor har samråd ägt rum med bland annat kommunalskatteberedningen och 1941 års befolkningsutredning.

Det i berättelsen till 1944 års riksdag omförmälda förslaget till lagstiftning angående allmän sjukförsäkring slutbehandlades i början av år 1944 och i april framlades kommitténs betänkande VII med utredning och förslag angående lag om allmän sjukförsäkring (Statens off. utredn. 1944: 15) samt dess betänkande VIII med kostnadsberäkningar angående lag om allmän sjukförsäkring (Statens off. utredn. 1944: 16).

Sedan de i tidigare riksdagsberättelser omförmälda utredningarna angående ändrad lagstiftning rörande barnhem och fosterbarnsvård avslutats, framlade kommittén i juli 1944 sitt betänkande IX med utredning och förslag angående revision av lagstiftningen om barnavårdsanstalter och fosterbarnsvård (Statens off. utredn. 1944: 34).

Kommittén har under år 1944 fortsatt med den översyn av lagen om folkpensionering, som uppdragits åt kommittén. Efter bemyndigande av Kungl. Maj:t den 18 februari 1944 har kommittén utfört en statistisk undersökning angående tilläggspensionärernas bostadsförhållanden m. m. ävensom angående tilläggspensionärernas inkomstförhållanden. Bearbetningen av det inkomna materialet är avslutad och en redogörelse för undersökningen kommer att föreligga i tryck i början av år 1945.

Sedan Kungl. Maj:t den 28 april 1944 — med anledning av riksdagens skrivelse den 29 mars 1944, nr 178 — uppdragit åt kommittén att inkomma med förslag till provisoriska åtgärder till ökning av de folkpensioner, som uppenbarligen vore otillfredsställande, avlämnade kommittén den 29 juni 1944 utredning och förslag i ämnet. Förslagen upptogos i propositionen nr 297 till 1944 års riksdag.

Under år 1944 har utredningsarbetet angående lagstiftning rörande obligatorisk arbetslöshetsförsäkring jämte erforderliga kostnadsberäkningar fullföljts. Kommittén beräknar att dess arbete på arbetslöshetsförsäkringens område skall kunna slutföras och definitiva förslag framläggas omkring den 1 juli 1945.

Utredningen om en reformerad folkpensionering pågår och förslag i ämnet torde kunna avgivas under hösten 1945.

Genom beslut den 17 mars 1944 har Kungl. Maj:t uppdragit åt kommittén att verkställa de utredningar på den sociala olycksfallsförsäkringens område, varom riksdagen i skrivelser den 8 maj 1937, nr 261, och den 12 mars 1939, nr 96, gjort framställning.

Under senare delen av år 1944 har frågan om införande av obligatorisk moderskapsförsäkring upptagits till behandling. Förslag i ämnet torde kunna avgivas under första hälften av år 1945.

En statistisk undersökning angående löne- och anställningsförhållanden för vissa befattningshavare inom socialvården har påbörjats vid slutet av år 1944.

Under år 1944 har kommittén på anmodan av Kungl. Maj:t avgivit åtskilliga yttranden i sociala spörsmål.

I S: 11 11. *1938 års arbetarskyddskommitté* (1942: I 17; 1943: I 19; 1944: I 15).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1938 (se Post- och Inrikes tidn. den 9 juli 1938):
Nordin, J. V., chef för arbetsrådet, *ordförande;*
Ericsson, J. A., led. av II kamm.;
Fischer, Ida, yrkesinspektris;
Söderbäck, C. F., verkst. direktör i svenska arbetsgivareföreningen;
Hultman, G., verkst. direktör i pappersmasseförbundet;
Löfvander, A., lantbrukare, led. av I kamm.;
Yllner, C. A. T., förste provinsialläkare;
Olovson, O. E., redaktör, led. av II kamm.;
Vahlberg, G. E., förste sekreterare i landsorganisationen.
Teknisk sekreterare, tillika föredragande:
Starland, H., yrkesinspektör.
Experter:
Alling, K. G., f. d. provinsialläkare;
André, L., yrkesinspektör;
Bergwall, G., bergmästare;
Christenson, A., e. o. förste byråsekreterare;
Fahlman, T., ingenjör;
Gabrielson, E. V., byråchef;
Hansen, F. H. R., kapten i väg- och vattenbyggnadskåren;
Karlsson, K. V., led. av II kamm.;
Kvist, S., gruvarbetare;
Welin-Berger, J., yrkesinspektör;
Östergren, T., krigsråd.

Lokal: Arbetsrådet, Kungsgatan 2; tel.: 10 29 34 (ordföranden) och 11 29 33 (sekreteraren).

Beträffande kommitténs uppdrag, se 1939: S 20.

Genom beslut den 17 maj 1944 har kommittén på därom gjord framställning bemyndigats att vid behandling av frågan om utsträckt tillämpning av lagen om arbetarskydd å arbete inom jordbruket såsom expert anlita verkställande direktören i svenska lantarbetsgivareföreningen G. Saemund. På därom gjord framställning har kommittén jämlikt beslut den 15 november 1944 dessutom medgivits anlita direktörsassistenten i svenska arbetsgivareföreningen A. Odholm att såsom expert biträda kommittén vid behandling av frågor rörande tillämpningsområdet för lagen om arbetarskydd samt rörande lagens föreskrifter till förebyggande av olycksfall i arbete.

Kommittén har under år 1944 intill den 1 december sammanträtt 46 dagar. Med kommitténs experter ha dessutom under samma tid hållits sammanträden under sammanlagt 72 dagar.

Kommittén har under år 1944 huvudsakligen varit sysselsatt med att överarbeta det tidigare inom kommittén framlagda förslaget till ny lag om arbetarskydd.

Kommitténs ordförande och sekreterare ha under året behandlat frågan om

sammanförande under gemensam ledning av olika inspekterande organ på arbetarskyddets område och i samband därmed uppgjort ytterligare förslag till organisation av yrkesinspektionens chefsmyndighet. I anslutning härtill ha jämväl uppgjorts preliminära förslag till personal- och avlöningsstat.

Kommitténs experter ha under året granskat och överarbetat lagförslagets bestämmelser till förekommande av ohälsa och olycksfall i arbete, varvid särskilt frågan om ett förbättrat arbetarskydd inom gruv- och stenindustrien varit föremål för övervägande.

Av kommitténs allmänna experter ha utarbetats förslag till ändrade bestämmelser angående registrering och besiktning av vissa ångpannor m. m. I anslutning till det av internationella arbetskonferensen år 1937 antagna förslaget till konvention resp. rekommendation angående säkerhetsföreskrifter i byggnadsindustrien har dessutom uppgjorts förslag till kungörelse med skyddsföreskrifter beträffande ställningar och lyftanordningar m. m. inom byggnadsverksamhet. Förslag till ändrade bestämmelser angående förbud mot minderårigs användande till vissa farliga arbeten och om uppfordringsanordningar för personbefordran i gruvor och stenbrott ha varit föremål för ytterligare granskning och överarbetning inom kommittén.

Kommittén har vidare under år 1944 fortsatt sitt arbete med att slutgiltigt sammanställa och bearbeta de av kommittén införskaffade uppgifterna rörande arbetsförhållandena vid de industriella och därmed likställda arbetsställen, som finnas registrerade hos yrkesinspektörerna och bergmästarna.

Slutligen har kommittén under år 1944 granskat förslag dels till svar å en under året i riksdagens andra kammare framställd interpellation angående den stegrade olycksfallsfrekvensen och dels till kungörelse om ändrad lydelse av 59 § byggnadsstadgan den 20 november 1931 (Sv. förf.-saml. nr 364), avseende vissa åtgärder till förebyggande av olycksfall vid arbete å byggnads tak.

Genom beslut den 14 september 1944 har Kungl. Maj:t uppdragit åt kommittén att jämväl utreda frågan om arbetarskyddet ombord å fartyg.

Till kommittén har vidare för övervägande överlämnats dels en av järnvägsstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 6 september 1944 gjord framställning angående besiktning av ångpannor, som nyttjas i verksamhet, bedriven av staten, dels ock tvenne av landsorganisationens kommitté för olycksfallsförsäkrings- och arbetarskyddsfrågor m. fl. gjorda framställningar om vissa åtgärder till effektivisering av arbetarskyddet inom byggnadsindustrien.

Med hänsyn till ovannämnda nytillkomna uppdrag beräknas kommitténs arbete bliva slutfört först under senare delen av år 1945.

12. *1944 års kommitté för kommunal samverkan* (1942: I 19; 1943: I 20; 1944: I 16).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts beslut den 11 november 1938 och den 3 mars 1944 (se Post- och Inrikes tidn. den 18 november 1938):

Malmberg, H., generaldirektör, *ordförande* (t. o. m. den 8 mars 1944):

Löwbeer, N. T., generaldirektör, *ordförande* (fr. o. m. den 9 mars 1944);

I S: 12 Andersson, C. W. M., f. d. riksdagsman (t. o. m. den 8 mars 1944);
Karlsson, K. G. H., ombudsman (t. o. m. den 8 mars 1944);
Valentin, N. G., t. f. landssekreterare (t. o. m. den 8 mars 1944);
Andersson, C. A., direktör, ordförande i Stockholms stadsfullmäktige (fr. o. m. den 9 mars 1944);
Ekemar, K. E., kanslidirektör (fr. o. m. den 9 mars 1944);
Larsson, Y. G. R., borgarråd (fr. o. m. den 9 mars 1944);
Thun, F. W., poststationsföreståndare, ordförande i Stockholms läns landsting (fr. o. m. den 9 mars 1944);
Wallentheim, A. V., sekreterare, led. av II kamm. (fr. o. m. den 9 mars 1944);
Åhrén, U. E., arkitekt (fr. o. m. den 9 mars 1944);
Wigert, A. G. A., landskamrerare.
Sekreterare:
Nordberg, L. F. G., krigsråd (t. o. m. den 24 maj 1944);
Törngren, C. E. G., andre sekreterare (fr. o. m. den 25 maj 1944).
Lokal: Svenska stadsförbundet; tel.: 23 34 60.

Beträffande utredningens ursprungliga uppdrag, se 1939: S 22.

Kommittén har under år 1944 hållit 4 sammanträden in pleno. Härjämte har ett arbetsutskott inom kommittén sammanträtt 7 gånger.

Genom beslut den 30 december 1939 förordnade Kungl. Maj:t, att utredningen tills vidare skulle begränsas till att avse frågan om rättslig reglering av regionplaneinstitutet.

Utredningen av sistnämnda fråga anförtroddes därefter andra, av chefen för justitiedepartementet med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 november 1941 tillkallade sakkunniga (stadsplaneutredningen 1942).

Genom ovanberörda beslut den 3 mars 1944 har Kungl. Maj:t — med upphävande av beslutet den 30 december 1939 — förordnat, att utredningsarbetet skall fullföljas, utom i vad avser frågan om rättslig reglering av regionplaneinstitutet.

I första hand har kommittén genomgått det utredningsmaterial, som hopbragts av den förut arbetande utredningen, och haft kontakt med de övriga statliga utredningar, som arbeta med frågor berörande det problemkomplex som anförtrotts kommittén. Kommittén har därefter övergått till och är för närvarande sysselsatt med undersökningar av olika möjligheter att lösa de föreliggande frågorna och de praktiska konsekvenserna av dessa olika uppslag.

Utredningen beräknas bliva slutförd i slutet av år 1946 eller under första hälften av år 1947.

13. *1939 års stadsläkarutredning* (1942: I 22; 1943: I 23; 1944: I 19).

Enligt beslut den 30 december 1939 av Kungl. Maj:t skall utredningen vila tills vidare.

14. *Sakkunniga för granskning av planer för beredskapssjukhus m. m.* (1942: I 24; 1943: I 24; 1944: I 20). **I S: 16**

Tillkallade av Kungl. Maj:t den 16 februari 1940 för att i egenskap av sakkunniga inom medicinalstyrelsen biträda vid handläggning av ärenden rörande beredskapssjukhusens planläggning, upprättande och drift:
Fast, J. E. G., led. av II kamm.;
Dahlgren, I. J. G., sekreterare.

De sakkunniga hava under år 1944 under hand avgivit yttranden i vissa frågor rörande beredskapssjukhusen samt deltagit i några sammanträden i medicinalstyrelsen vid behandling av frågor rörande den allmänna sjukvårdens utbyggnad.

15. *Sakkunnig för utredning rörande åtgärder för uppnående av största möjliga enhetlighet och rationalisering i fråga om länsstyrelsernas verksamhet och arbetssätt* (1942: I 25; 1943: I 25; 1944: I 21).

Tillkallad genom Kungl. Maj:ts beslut den 4 oktober 1940:
Åkesson, N. O., landssekreterare.

Sekreterare:
Lundborg, S., länsnotarie.

Lokal: Kanslihuset; tel.: Kanslihuset 529.

Beträffande den sakkunniges uppdrag, se 1941: I S 22.

Den sakkunnige har den 21 februari 1944 till chefen för socialdepartementet överlämnat en promemoria med förslag till bestämmelser angående antagande och utbildning av aspiranter å länsnotarie, länsbokhållar- och taxeringsassistenttjänster m. m. På grundval av denna promemoria har kungörelsen den 19 maj 1944 (Sv. förf.-saml. nr 246) utfärdats.

Utöver utarbetandet av nämnda promemoria har den sakkunnige utfört vissa undersökningar av mindre omfattning. Bland annat har den sakkunnige med biträde av tillkallad expert undersökt möjligheterna att rationalisera länsstyrelsernas huvudbokföring. Därjämte har den sakkunnige biträtt vid handläggning inom socialdepartementet av en del ärenden rörande länsstyrelserna.

Slutbetänkande beräknas föreligga vid slutet av år 1945.

16. *Kommittén för estlandssvenskarna* (1942: I 27; 1943: I 27; 1944: I 22).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 september 1940:
Sandström, A. E. F., f. d. justitieråd, ordförande i utlandssvenskarnas förening, *ordförande;*
Curman, J. S., riksantikvarie, ledamot av överstyrelsen för Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet, *vice ordförande;*
Forslund, J. A., led. av I kamm.;
Hellstedt, E. S., legationsråd;
Kuylenstierna, G. W. G., f. d. generaldirektör;
Lindeberg, E. F. L., landshövding;

I S: 16 Skogh, S. A., byråchef;
Ytterborn, G. R., överdirektör;
Svedelius, E., direktör i utlandssvenskarnas förening;
Höjer, K. J., t. f. generaldirektör;
Hafström, A. G. G:son, fil. lic., jur. kand. (tillika *sekreterare* t. o. m. den 14 maj 1944);
Östberg, L. F. P., advokat (fr. o. m. den 19 maj 1944);
Bexelius, E. G., byråchef, ordförande i statens utlänningskommission (fr. o. m. den 30 juni 1944).
Sekreterare:
Ohlson, S., jur. kand. (fr. o. m. den 15 maj 1944).
Expert för fiskerifrågor:
Hessle, Chr. W., byrådirektör.
Expert för mottagande och inkvartering:
Cronvall, M., kontorsassistent vid Sabbatsbergs vård- och ålderdomshem.
Expert för befolkningsstatistiska utredningar:
Hyrenius, H., fil. d:r.
Lokal: Stockholmsföreningen av riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet, Tunnelgatan 23; tel.: 11 35 00, 11 57 21, 11 57 22.
Angående kommitténs uppdrag, se 1941: I S 26.
Under åren 1940—1944 ha till Sverige ankommit cirka 6 600 estlandssvenskar eller 90 procent av denna folkgrupp. Av dessa äro omkring 800 åldringar och icke arbetsföra personer. Cirka 5 500 estlandssvenskar ha utplacerats i arbete här i landet.

17. *Sakkunnig för översyn av gällande föreskrifter angående länskungörelserna* (1942: I 32; 1943: I 29; 1944: I 23).

Tillkallad — efter hemställan av riksdagen i skrivelse den 26 juni 1941, nr 405 — av Kungl. Maj:t den 11 juli 1941 med uppdrag att verkställa översyn av gällande föreskrifter angående länskungörelserna samt att till Kungl. Maj:t avgiva de förslag, vartill nämnda översyn kan föranleda:
Åkesson, N. O., landssekreterare.
Sekreterare:
Lundborg, S., länsnotarie.
Lokal: Kanslihuset; tel.: Kanslihuset 529.
Uppdraget beräknas bliva slutfört under senare delen av år 1945.

18. *Sakkunnig för undersökning rörande kommissionärsväsendet hos statens förvaltningsmyndigheter* (1942: I 33; 1943: I 30; 1944: I 24).

Tillkallad — efter hemställan av riksdagen i skrivelse den 26 juni 1941, nr 405 — av Kungl. Maj:t den 11 juni 1941 med uppdrag att verkställa undersökning rörande kommissionärsväsendet hos statens förvaltningsmyndigheter samt att till Kungl. Maj:t avgiva det förslag, vartill nämnda undersökning kan föranleda:

Åkesson, N. O., landssekreterare.
Sekreterare:
Lundborg, S., länsnotarie.
Lokal: Kanslihuset; tel.: Kanslihuset 529.

Ett omfattande arbetsmaterial har under år 1944 införskaffats eller infordrats från samtliga av utredningen berörda myndigheter. Det inkomna materialet har bearbetats. Överläggningar ha ägt rum med verksledningar och kommissionärer, varjämte utkast till vissa delar av blivande betänkande utarbetats.

Uppdraget beräknas bliva slutfört omkring den 1 april 1945.

19. *1941 års befolkningsutredning* (1942: I 35; 1943: I 31; 1944: I 25).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 september 1941 för att inom departementet verkställa utredningar rörande vissa befolkningspolitiska spörsmål (se Post- och Inrikes tidn. den 12 september 1941):
Erlander, T. F., statsråd, led. av I kamm., *ordförande;*
Gyllenswärd, C., professor;
Johansson, A., byråchef;
Wahlund, S. G. W., professor, led. av I kamm.
Sekreterare:
Romanus, S. E., lagbyråchef (t. o. m. den 31 januari 1944);
Cederwall, C. F. E., fil. lic. (fr. o. m. den 1 februari 1944).
Biträdande sekreterare:
Tegner, G. (fr. o. m. den 1 februari 1944).
Lokal: Riksdagshuset; tel.: kansli samt delegationen för hem- och familjefrågor 11 42 98; sekreterare 10 58 07.

Beträffande utredningens uppdrag, se 1942: I S 35.

Utredningen har för specialbehandling av vissa befolkningspolitiska problem tillsatt 4 delegationer.

Den 12 september 1941 tillsatte de sakkunniga en särskild delegation för hem- och familjefrågor med uppgift att upptaga frågor av direkt betydelse för de i hemmen arbetande kvinnorna.

Delegationens ledamöter:
Höjer, Signe, fru, *ordförande;*
Collin, Karin, fröken;
Osvald, Ingrid, fröken, inspektris för statens lanthushållsskolor;
Rydh-Munck af Rosenschöld, Hanna, fil. d:r;
Wallentheim, Annie, fru;
Wiklund, Gertrud, fru.
Sekreterare:
Åkerman-Johansson, Brita, fru, fil. lic.

Delegationen har under tiden den 1 december 1943—den 30 november 1944 hållit 7 sammanträden samt dessutom deltagit i 24 av utredningens samman-

I S: 19 träden. Delegationen har slutfört sitt arbete med utarbetande av förslag rörande yrkesutbildningen för de inom hemmen arbetande kvinnorna samt har under utarbetande förslag rörande hemmens arbetskraftsproblem samt hemarbetets rationalisering, särskilt genom inrättandet av olika kollektiva inrättningar t. ex. gemensamma tvättstugor. Efter anmodan av utredningen har delegationen den 1 mars 1944 avgivit utlåtande till andra kammarens första tillfälliga utskott över motion angående utredning om åtgärder för att bereda den kvinnliga ungdomen ökad utbildning i hemvård m. m.

Den 20 oktober 1943 tillsatte utredningen en särskild delegation för den halvöppna barnavården.

Delegationens ledamöter:
Elmgren, B., överlärare, led. av I kam., *ordförande;*
Nordenfelt, P., leg. läkare;
Myrdal, Alva, rektor, fru;
Arnesen, Märta, lekstugeinspektris, fru;
Gustafsson, Gunvor, fröken;
Lindblom, Helena, sjuksköterska.

Den 1 september 1944 förordnades ordföranden Elmgren att även tjänstgöra som sekreterare åt delegationen.

Delegationen har under tiden den 1 december 1943—den 30 november 1944 hållit 18 sammanträden och har närmast till behandling upptagit frågan om utbildningen av personal till daghem och lekskolor och härvidlag i december 1943 framlagt förslag om anordnande av vissa kompletteringskurser för lekskolelärarinnor, vilket utredningen biträtt och framlagt den 20 december 1943. I november 1944 framlade delegationen förslag om ökat statsstöd åt den halvöppna barnavården under budgetåret 1945/46, vilket förslag utredningen biträtt och framlagt den 18 november. Sedan delegationen slutfört sitt arbete med förslag rörande utbildningen av personalen i den halvöppna barnavården, kommer delegationen att till förnyad prövning i hela dess vidd upptaga frågan om den halvöppna barnavårdens ställning i samhällslivet och utformningen av de statliga stödåtgärderna för denna verksamhet.

Den 27 november 1943 tillsattes vidare en socialpedagogisk delegation med uppgift att framlägga förslag till åtgärder för skolbarnens bästa.

Delegationens ledamöter:
Lindén, L. V., folkskollärare, led. av I kamm., *ordförande;*
Boalt, Carin, fil. mag., fru;
Herlitz, C. W., skolöverläkare, docent;
Arrhén, E., lektor, led. av I kamm. (fr. o. m. den 14 juni 1944);
Bäckström, F. E., f. d. folkskolinspektör (fr. o. m. den 14 juni 1944);
Nygren, Hildur, överlärare, led. av II kamm. (fr. o. m. den 14 juni 1944);
Persson, I., agronom, led. av I kamm. (fr. o. m. den 14 juni 1944);
Wallentheim, A. V., sekreterare, led. av II kamm. (fr. o. m. den 14 juni 1944)

Delegationen har under tiden den 1 december 1943—den 30 november 1944 hållit 25 sammanträden. Delegationens främsta arbetsuppgift har varit frågan om skolmåltidernas rationella ordnande i framtiden och deras plats i

ett befolkningspolitiskt reformprogram. Detta arbete beräknar delegationen ha slutfört i början av 1945, varefter delegationen ämnar utarbeta förslag om skolbadens inordnande i ett allmänt folkbadsprogram samt övriga åtgärder för framför allt landsbygdens skolbarn. I S: 19

Efter anmodan av befolkningsutredningen har delegationen den 17 november 1944 avgivit yttrande över skolöverstyrelsens hemställan om bidrag till byggnadsarbeten för folkskolor budgetåret 1945/46.

Den 27 november 1943 tillsattes även en särskild delegation för förlossningsvården.

Delegationens ledamöter:
Gyllenswärd, C., professor, *ordförande;*
Dahlgren, I., sekreterare;
Hagård, S. A. A., lasarettssyssloman, led. av II kamm.;
Lundquist, B., professor;
Wallentheim, Annie, fru;
Wickbom, H., provinsialläkare, t. f. byråchef;
Wiklund, K. G., folkskollärare, led. av II kamm.;
Sekreterare:
Hedberg, E., byråsekreterare;
Holmén, F. E., direktörsassistent (fr. o. m. den 1 februari 1944).

Delegationen har under tiden den 1 december 1943—den 30 november 1944 haft 2 sammanträden in pleno, varjämte ett av delegationen tillsatt arbetsutskott har sammanträtt 41 gånger. Delegationen har verkställt ett flertal undersökningar, av vilka kunna nämnas undersökningar rörande vårdtidens variationer vid olika förlossningsanstalter i riket 1942—juni 1943 samt beläggningen den 1 och 15 i varje månad 1943 på landets förlossningsanstalter. Genom cirkulärskrivelse till läkarna vid samtliga förlossningsanstalter i riket ha infordrats vissa uppgifter angående anstalternas beskaffenhet, läkarnas och personalens utbildning samt den därstädes bedrivna verksamhetens omfattning m. m.

På befolkningsutredningens anmodan har delegationen den 12 oktober 1944 avgivit utlåtande över 1941 års reumatikervårdssakkunnigas betänkande del II angående utbyggande inom landets sjukvårdsväsen av efterbehandling och konvalescentvård.

Befolkningsutredningen har under tiden från och med den 1 december 1943 till och med den 30 november 1944 hållit 33 sammanträden.

Under 1944 har flertalet av de i 1944 års riksdagsberättelse omförmälda undersökningarna och utredningarna slutförts. Den 17 december 1943 framlade utredningen förslag om försöksverksamhet med transportabla lustgasapparater i den öppna förlossningsvården, den 22 december 1943 förslag beträffande anordnande av vissa kompletteringskurser för utbildning av lekskolelärarinnor, den 12 juni 1944 betänkande angående befolkningspolitik i utlandet (Statens off. utredn. 1944: 26), den 14 juli betänkande angående socialvårdens omfattning och kostnader efter 1930 (Statens off. utredn. 1944:

I S: 19 33), den 13 oktober förslag om folkräkning $^{31}/_{12}$ 1945, den 19 oktober förslag angående anskaffande av transportabla lustgasapparater till landets distriktsbarnmorskor samt utbildning i handhavandet av dessa apparater, den 18 november förslag om ökat statligt stöd åt den halvöppna barnavården, den 22 november betänkande i abortfrågan (Statens off. utredn. 1944: 51) samt den 26 november redogörelse för förekomsten av vatten och avlopp m. m. på Hallands landsbygd.

Genom Sveriges riksbanks försorg utgav utredningen vidare i mars 1944 den i samarbete med fullmäktige för riksbanken, Svenska slöjdföreningen samt Aktiv hushållning utarbetade broschyren »Bosättning», avsedd för dem som söka de statliga bosättningslånen.

Åtskilliga nya undersökningar ha utförts av utredningen. Sålunda kan nämnas, att undersökningar verkställts angående de regionala olikheterna i utvecklingen av äktenskaps- och födelsefrekvensen åren 1920—juni 1944 samt angående fruktsamhetsutvecklingen under krigsåren i rikets olika län med uppdelning på landsbygd och städer. Undersökningar ha även utförts angående de enskilda semesterhemmen, behovet av gemensamma tvättstugor särskilt på landsbygden etc. Inom socialstyrelsen utföres efter förslag av utredningen en undersökning angående de i fattigvårdsklientelet ingående barnfamiljernas förhållanden. I samarbete med utredningen har socialvårdskommittén till behandling upptagit frågan om införande av moderskapsförsäkring i och för ersättning för inkomstbortfall under havandeskap och barnsbörd.

Under sitt arbete har utredningen för behandlingen av skilda befolkningspolitiska problem tillkallat eller samrått med ett flertal experter.

Utredningen har den 17 mars 1944 avgivit utlåtande till riksdagens andra kammares tredje tillfälliga utskott över motioner rörande åtgärder mot landsbygdens avfolkning samt utredning om landsbygdens befolkningsfråga, den 28 mars över en framställning angående komplettering av 1940 års folkräkning i syfte att erhålla detaljerade uppgifter angående yrkesfördelningen i tätorter av olika slag, den 5 oktober över en av med. d:r B. Dahlberg, professor E. B. Lundqvist samt docent H. Rydin undertecknad skrivelse med anhållan om att 10 000 kronor måtte ställas till förfogande för utförande av en undersökning rörande skillnaden i kariesfrekvens mellan gravida och icke-gravida kvinnor samt för undersökning rörande betydelsen av skyddsläkemedel mot utbredningen av karies hos gravida och ammande kvinnor.

Under januari 1945 kommer utredningen att framlägga betänkande med redogörelse för den familjevårdande socialpolitiken, betänkande om den husliga utbildningen, betänkande med utredning och förslag angående förlossningsvården samt förslag om utbildningen av personalen till den halvöppna barnavården.

Under de första månaderna av 1945 avser utredningen vidare att framlägga betänkande med redogörelse för utredningens befolkningsstatistiska undersökningar, betänkande med förslag angående husmoderssemestern och de fria resorna för barnen, betänkande med förslag om skolbarnsbespisningens

utbyggnad samt utredningens huvudbetänkande om barnkostnadernas fördelning med förslag bland annat om allmänna barnbidrag.

Befolkningsutredningens väsentligaste arbetsuppgifter beräknas bliva slutförda under första halvåret 1945.

20. *Statens flyktingsnämnd* (1942: I 36; 1943: I 32; 1944: I 26).

Enligt kungörelse den 12 september1941 (Sv. förf.-saml. nr 753) om statlig och statsunderstödd flyktingshjälp skall från och med den 1 oktober 1941 en särskild nämnd, kallad statens flyktingsnämnd, finnas för handläggning av ärenden om bidrag av statsmedel till flyktingskommittéer samt om direkt understöd av statsmedel åt utlänning, som icke erhåller hjälp genom flyktingskommitté.

Genom beslut den 26 september 1941 fastställde Kungl. Maj:t instruktion för statens flyktingsnämnd samt förordnade ledamöter och ersättare i nämnden för en tid av ett år, räknat från och med den 1 oktober 1941.

För tiden den 1 juli 1944—den 30 juni 1945 har nämnden följande sammansättning.

Ledamöter:

Bexelius, E. G., byråchef, ordförande i statens utlänningskommission, *ordförande;*
Andrén, G., statsråd, led. av I kamm.;
Nilsson, T., partisekreterare, led. av II kamm.;
Skogh, S. A., byråchef;
Wahlberg, E., direktör i svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet.

Ersättare:

Schmidt, C. C., byråchef;
Andersson, Ebon, bibliotekarie, led. av II kamm.;
Wallentheim, A. V., sekreterare, led. av II kamm.;
Granath, A., sekreterare;
Hagård, S. A. A., lasarettssyssloman, led. av II kamm.

Enligt instruktionen skall socialstyrelsens avdelning för utlänningsförläggningar — numera statens utlänningskommissions sociala byrå — tjänstgöra såsom nämndens kansli.

Lokal: Statens utlänningskommission; tel.: 23 31 20, 21 10 40, 10 21 29.

Nämnden har under år 1944 sammanträtt 12 gånger.

Under det senast tilländalupna budgetåret har genom nämnden utbetalts understöd med sammanlagt 1 274 613 kronor. Härav ha 396 091 kronor beviljats i bidrag åt flyktingskommittéerna och 878 522 kronor såsom direktunderstöd åt enskilda flyktingar.

21. *1941 års reumatikervårdssakkunniga* (1942: I 40; 1943: I 34; 1944: I 27).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 oktober 1941 med uppdrag att inom departementet biträda med fortsatt utredning av frågan om reumatikervårdens utbyggande och vidtagande i övrigt av åtgärder för de

I S: 21 reumatiska sjukdomarnas bekämpande (se Post- och Inrikes tidn. den 23 oktober 1941):

Höjer, J. A., generaldirektör, *ordförande;*
Edström, G., docent;
Lindberg, E. H., landshövding;
Nilsson, P. B., f. d. domänintendent, led. av I kamm.;
Pettersson, A., med. d:r;
Svartz Malmberg, Nanna, professor.

Sekreterare:

Runald, C. M., förste amanuens.

Lokal och tel.: Medicinalstyrelsen.

Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1942: I S 40 och 1943: I S 34.

De sakkunniga ha under tiden den 1 december 1943—den 30 november 1944 hållit 36 sammanträden. Mellan sammanträdena ha vissa av de sakkunniga ävensom sekreteraren utfört arbete i anledning av utredningsuppdraget.

Med stöd av vederbörligt medgivande ha de sakkunniga verkställt en undersökning rörande behovet av vårdplatser för reumatiskt sjuka, avseende tiden 1 januari—31 december 1943.

De sakkunniga ha den 21 juni 1944 avlämnat betänkande del 2 med utredning och förslag rörande behovet av och formen för statligt understöd till utbyggande inom landets sjukvårdsväsen av efterbehandling och konvalescentvård (Statens off. utredn. 1944: 28).

Utredningen beräknas bliva slutförd under februari 1945.

22. *Medicinalstyrelseutredningen* (1943: I 36; 1944: I 28).

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 januari 1942 för att inom departementet biträda med utredning rörade organisationen av den centrala förvaltningen för medicinal- och veterinärväsendet (se Post- och Inrikes tidn. den 3 februari 1942):

Tiselius, K. E., f. d. landshövding, *ordförande;*
Bager, E. B. E., lasarettsläkare;
Borg, A. W., länsveterinär;
Fast, J. E. G., led. av II kamm.;
Hesselgren, O., häradshövding;
Thunberg, T. L., professor emeritus;
Höglund, H., sjukhusdirektör.

Sekreterare:

Björkquist, E. G. A., byråchef.

Biträdande sekreterare:

Mac Dowall-Pihlström, G. H., t. f. förste kanslisekreterare.

Lokal: Medicinalstyrelsen, Vallingatan 2; tel.: Medicinalstyrelsen.

Beträffande utredningens uppdrag, se 1943: I S 36.

Plenisammanträden ha under år 1944 hållits den 5 och 23 maj, den 29 augusti, den 10 oktober och den 11 november. Arbetsutskottet har sammanträtt tillhopa 21 gånger.

Utredningen har till följd av remiss avgivit yttranden rörande *dels* frågan om återbesättande av en medicinalrådsbefattning och *dels* medicinalstyrelsens anslagsäskanden för budgetåret 1945/46 i vad angår styrelsens avlöningsanslag I S: 24

Utredningsarbetet har fortskridit så långt, att utkast föreligger till utredningens blivande betänkande.

Utredningen beräknas bliva slutförd under första halvåret 1945.

23. *Sakkunnig för revision av »handbok» rörande länsstyrelsernas och dem underlydande myndigheters åligganden vid krig eller krigsfara* (1943: I 37; 1944: I 29).

Tillkallad av Kungl. Maj:t den 17 april 1942 med uppdrag att inom departementet biträda med revision av den år 1940 genom departementets försorg av trycket utgivna handboken rörande länsstyrelsernas och dem underlydande myndigheters åligganden vid krig eller krigsfara:

Sjöholm, B. E., landsfogde.

Lokal: Socialdepartementet; tel.: Kanslihuset.

Med uppdragets slutförande har ansetts böra anstå i avvaktan å omorganisation av det civila försvaret.

Sedan ifrågavarande omorganisation numera genomförts, kommer utredningen att återupptagas.

Uppdraget beräknas bliva slutfört under år 1945.

24. *1942 års skyddshemsutredning* (1943: I 38; 1944: I 30).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 12 juni och den 18 december 1942 med uppdrag att inom departementet verkställa utredning rörande möjligheterna till effektivisering av skyddshemselevernas eftervård jämte därmed samanhängande spörsmål ävensom framlägga de förslag, till vilka utredningen kan föranleda (se Post- och Inrikes tidn. den 16 juni 1942):

Weijne, J. J. E., undervisningsråd, *ordförande;*

Forssell, E. G. B., direktör för statens uppfostringsanstalt å Bona;

Eriksson, G. T., skyddshemsinspektör;

Nilsson, G. V., stadsbibliotekarie, led. av II kamm.

Sekreterare:

Grenander-Pehrling, Greta, byråinspektör hos socialstyrelsen.

Lokal och tel.: Riksdagen.

Beträffande utredningens uppdrag, se 1943: I S 38.

De sakkunniga ha under tiden den 13—17 mars 1944 med stöd av vederbörligt bemyndigande företagit en studieresa till vissa centrala verkstadsskolor.

Efter samråd med strafflagberedningen ha de sakkunniga den 26 februari 1944 avlämnat promemoria rörande utvidgad samverkan mellan å ena sidan

I S: 24 de organ, vilka handha verkställigheten av tvångsuppfostran, och å andra sidan de för skyddsuppfostran avsedda verkställighetsorganen.

Utredningen beräknas bliva slutförd under januari 1945.

25. *1942 års semesterkommitté* (1943: I 39; 1944: I 31).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1942 för att verkställa en allmän förutsättningslös översyn av lagen om semester och framlägga därav föranledda förslag (se Post- och Inrikes tidn. den 10 juli 1942):

Hesselgren, O., häradshövding, *ordförande;*
Adamsson, H., ingenjör;
Jansson, A. F., f. d. riksdagsman;
Odholm, C. G. A., direktörsassistent;
Sölvén, K. O. A., advokat;
Wikander, R., jägmästare.

Sekreterare:
Samuelsson, G. Y., hovrättsassessor.

Lokal: Kungsgatan 35; tel.: 11 61 05.

Beträffande kommitténs ursprungliga uppdrag, se 1943: I S 39.

Den 17 mars 1944 har Kungl Maj:t därjämte uppdragit åt kommittén att verkställa den omprövning av frågan om differentiering av den lagstadgade semesterns längd för olika grupper av arbetstagare med hänsyn till deras semesterbehov, varom riksdagen i skrivelse den 4 mars 1944, nr 48, hemställt.

Under 1944 ha intill den 1 december hållits 16 sammanträden om tillhopa 26 sammanträdesdagar med kommittén in pleno, varjämte ordföranden vid olika tillfällen haft överläggningar med enskilda kommittéledamöter. Mellan sammanträdena har utredningsarbetet bedrivits av ordföranden och sekreteraren.

Kommittén har den 1 december 1944 avlämnat betänkande innefattande förslag till ändrad semesterlagstiftning (Statens off. utredn. 1944: 59).

I anledning av det kommittén den 17 mars 1944 lämnade uppdraget har kommittén under riksförsäkringsanstaltens medverkan påbörjat undersökning till vinnande av nödigt underlag för frågans bedömande.

Uppdraget i denna del beräknas bliva slutfört under 1945.

26. *Sakkunnig för utredning rörande åtgärder för erhållande av vikarier å landsfiskals- och landsfiskalsassistenttjänst m. m.* (1944: I 33).

Tillkallad av Kungl. Maj:t den 22 januari 1943 för att inom departementet biträda med utredning *dels* rörande åtgärder för erhållande av vikarier å landsfiskals- och landsfiskalsassistenttjänst, *dels* rörande en jämnare fördelning de olika länen emellan av landsfiskalsaspiranter och landsfiskalselever, *dels ock* rörande vidtagande av särskilda åtgärder i avlöningshänseende beträffande vissa landsfiskalselever och landsfiskalsbiträden, ävensom för undersökning av möjligheterna att rationalisera arbetet å landsfiskalskontoren

och i samband därmed översyn av biträdestilldelningen å landsfiskalskontoren: I S: 27

Stiernström, M., landsfogde.

Tillkallade experter:

Fallstedt-Lindholm, G. H., revisionskommissarie;

Björne, F. H., taxeringsintendent;

Wadenius, S. R., landsfiskal.

Lokal och tel.: Länsstyrelsen, Västerås.

Sammanträde med experterna har ägt rum i Stockholm den 16—17 december 1943, den 30 oktober och den 27—28 november 1944.

Sedan Kungl. Maj:t till den sakkunnige överlämnat vissa framställningar rörande förbättrade löneförmåner för de å landsfiskalskontoren anställda biträdena med anmodan att taga framställningarna under övervägande vid uppdragets fullgörande, har den sakkunnige den 28 november 1944 till chefen för socialdepartementet efter verkställd utredning överlämnat en den 25 november 1944 dagtecknad promemoria i ämnet.

Vidare har den sakkunnige avgivit yttranden och promemorior i anledning av ett flertal remisser.

Den sakkunnige har avlämnat betänkande med förslag till rationalisering av vissa arbetsuppgifter å landsfiskalskontoren.

Utredningen beräknas bliva slutförd under januari 1945.

27. *Statens sjukhusutredning av år 1943* (1944: I 36).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 maj 1943 för att biträda med fortsatt utredning rörande möjligheterna att — utan försämring av vårdresultatet — genom rationalisering begränsa driftkostnaderna vid sådana sjukhus, för vilkas drift staten, landstingen eller städerna utanför landsting i sista hand svara (se Post- och Inrikes tidn. den 18 juni 1943):

Ljungdahl, M. J. J., professor, *ordförande;*

Björkquist, E. G. A., byråchef;

Goldkuhl, A. E., docent, överinspektör för sinnessjukvården i riket;

Hagård, S. A. A., lasarettssyssloman, led. av II kamm.;

Olsson, C. P., led. av II kamm.;

Höglund, H., sjukhusdirektör;

Odelberg, A. A., lasarettsläkare;

von Hofsten, E., landstingsdirektör (tillika *sekreterare* t. o. m. den 12 oktober 1944).

Sekreterare:

Blom, S. D., byrådirektör (fr. o. m. den 13 oktober 1944).

För att såsom experter biträda utredningen hava anlitats *dels* sysslomannen G. Ström i Göteborg i fråga om sjukhusens driftsekonomi, *dels ock* föreståndaren för centraltvätten vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg R. W. Jönsson beträffande frågan om rationalisering av sjukhusens tvättavdelningar.

Lokal: Hamngatan 14; tel. 11 15 95.

I S: 27 Beträffande direktiven för utredningen, se 1944: I S 36.

Plenisammanträden ha hållits sammanlagt 23 dagar under år 1944.

Efter därom av utredningen gjord framställning har departementschefen den 4 december 1943 medgivit, att genom utredningens försorg finge under år 1944 anordnas arbetsstudier vid vissa sjukhus i huvudsaklig överensstämmelse med i framställningen angivna riktlinjer.

För utförande av nämnda arbetsstudier har utredningen jämlikt medgivande av departementschefen haft 4 ingenjörer anställda såsom experter.

Arbetsstudier hava under året ägt rum vid lasaretten i Östersund, Falun, Västerås och Borås. Det material, som härvid erhållits, har underkastats en förberedande granskning. Med stöd av vunna erfarenheter ämnar utredningen under år 1945 inrikta arbetsstudierna på vissa bestämda arbetsområden, såväl inom sjuk- som ekonomiavdelningar, där utrymme för rationalisering anses förefinnas.

Översyn av gällande föreskrifter för statistiken vid sinnessjuk- och sinnesslöanstalter har pågått under året men endast delvis kunnat slutföras. Hithörande utredningar torde komma att slutföras under år 1945.

Den utredning rörande personalförhållanden vid lasarett, sanatorier och sinnessjukhus, som utredningen i samarbete med centrala sjukvårdsberedningen igångsatt, beräknas bliva slutförd i början av år 1945.

Utredningen har den 9 oktober 1944 till chefen för socialdepartementet avlämnat Betänkande I. Utredning och förslag rörande den förvaltningsekonomiska statistiken vid kroppssjukhusen (Statens off. utredn. 1944: 47).

Utredningen beräknas bliva slutförd under år 1946.

28. *1943 års sockersjukutredning* (1944: I 37).

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1943 för att inom departementet biträda med av riksdagen i skrivelse den 20 maj 1943, nr 223, begärd utredning rörande åtgärder för att förbättra förhållandena för de sockersjuka:

Sandén, J. E., redaktör, led. av I kamm., *ordförande;*
Byttner, J. T., medicinalråd;
Möllerström, J. V. S., med. d:r;
Restad, E. H., landstingsdirektör.

Tillkallad att såsom expert biträda de sakkunniga:

Cramér, C. H., professor.

Sekreterare:

Wistrand, A. D. H., t. f. förste byråsekreterare.

Lokal: Munkbron 11; tel.: 11 78 53.

Utredningen har under år 1944, under medverkan av medicinalstyrelsen, till landets sjukvårdsanstalter utsänt särskilt utarbetade registerkort, avsedda för lämnande av uppgifter rörande ålder, yrke, vårdtid, sjukdomskomplikationer m. m. för samtliga sockersjuka, som vårdats å nämnda anstalter under åren 1931—1943. Det härigenom samlade materialet har till väsentlig del bearbetats.

Utredningen har vidare, likaledes under medverkan av medicinalstyrelsen, från lasarettsläkarna respektive överläkarna vid de medicinska avdelningarna å de delade lasaretten i riket erhållit å särskilt frågeformulär avfattade redogörelser för de å vederbörande avdelning tillämpade principerna för insulinbehandling av diabetes.

Från samtliga landsting ävensom från de städer, som icke deltaga i landsting, hava inhämtats detaljerade uppgifter angående gällande bestämmelser beträffande tillhandahållande av insulin till sockersjuka samt angående sättet för handläggningen av hithörande ärenden. Det erhållna materialet är avsett att utnyttjas vid utarbetandet av förslag till ändrade grunder för diabetikernas insulinförsörjning.

Hos statens livsmedelskommission har utredningen på anförda skäl hemställt, att kommissionen ville överväga vissa ändringar av gällande bestämmelser angående extra tilldelning av matfett och ägg till sockersjuka, som använda insulin.

Utredningen har under år 1944 haft att besvara vissa remisser.

Under året hava 4 sammanträden hållits, varjämte fortlöpande överläggningar ägt rum mellan ordföranden och enskilda ledamöter samt sekreteraren.

Uppdraget beräknas bliva slutfört under år 1945.

29. *Kommunindelningskommittén* (1944: I 38).

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1943 med uppdrag att utreda frågan om åstadkommande av en mera rationell kommunal indelning och framlägga därav föranledda förslag (se Post- och Inrikes tidn. den 9 juli 1943):

Jacobsson, M. F., landshövding, *ordförande;*
Fast, J. E. G., led. av II kamm.;
Nilsson, G. E., lantbrukare, led. av II kamm.;
Olsson, A., redaktör;
Persson, I., agronom, led. av I kamm.;
Schalling, E. H., kammarråd;
Weijne, J. J. E., undervisningsråd.

Sekreterare:
Nilsson, S. J., landssekreterare.

Biträdande sekreterare:
Kilander, E. T. E., länsnotarie.

Lokal och tel.: Länsstyrelsen, Göteborg.

Beträffande kommitténs uppdrag, se 1944: I S 38.

Under år 1944 ha intill den 1 december hållits 9 sammanträden med kommittén. Kommittén har dessutom företagit en resa till Skaraborgs län och vissa ledamöter av kommittén resor till Uppsala län för bevistande av några av de sammanträden med ortsbefolkningen, vilka utsatts av länsstyrelserna i dessa län för verkställande av kommunala provindelningar.

I S: 29 Kommittén har i juni 1944 avlämnat betänkande rörande den lantkommunala författningsregleringens historia (Statens off. utredn. 1944: 37).

Kommittén har vidare den 10 september 1944 avgivit infordrat utlåtande över kommunalskatteberedningens betänkande del III »Den kommunala skatteutjämningen».

Uppdraget beräknas bliva slutfört under första halvåret 1945.

30. *Sakkunnig för översyn av bestämmelserna rörande arbetsdomstolens, arbetsrådets och försäkringsrådets sammansättning* (1944: I 39).

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1943 för att inom departementet verkställa översyn av bestämmelserna rörande arbetsdomstolens, arbetsrådets och försäkringsrådets sammansättning samt till Kungl. Maj:t avgiva det förslag, vartill denna utredning kan föranleda:

Nordin, J. V., generaldirektör.

Sekreterare:

Rune, I. F., förste byråsekreterare.

Lokal: Kungsgatan 2; tel.: 10 29 33.

Beträffande den sakkunniges uppdrag, se 1944: I S 39.

Utredningsarbetet — som under året vilat — beräknas bliva återupptaget i början av år 1945 och slutfört under samma år.

31. *Jordbrukets byggnadsstudiekommitté* (1944: I 40).

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 oktober 1943 med uppdrag att anordna arbetsstudier beträffande byggnadsarbete för jordbrukets behov (se Post- och Inrikes tidn. den 15 oktober 1943):

Lindeberg, E. F. L., landshövding, *ordförande;*
von Bergen, J. A., byrådirektör;
Björkman, V., ordförande i svenska murareförbundet;
Eriksson, G., ombudsman;
Grewin, J., ordförande i svenska byggnadsträarbetareförbundet;
Nilson, Hj. R., hemmansägare, led. av II kamm.;
Sæmund, G., direktör;
Sjögren, E., direktör;
Strandberg, E., ombudsman;
Örborn, A., agronom.

Sekreterare:

Junæus, H., e. o. byrådirektör.

Arbetsstudieavdelning:

Kindstrand, C. A., civilingenjör (arbetsstudiechef fr. o. m. den 1 april 1944);
Wale, H., civilingenjör (vice arbetsstudiechef fr. o. m. den 1 juli 1944);
Hermansson, T., ingenjör (assistent fr. o. m. den 22 maj 1944);
Johansson, A., ingenjör (assistent fr. o. m. den 22 maj 1944);
Johansson, H., byggnadsarbetare (assistent fr. o. m. den 5 juni 1944);

Stenholm, S., ingenjör (assistent fr. o. m. den 1 aug. 1944);
Fasth, E. L., byggnadsarbetare (assistent fr. o. m. den 1 aug. 1944);
Rohlin, A. U., byggnadsarbetare (assistent fr. o. m. den 7 aug. 1944).

Experter:
Serrander, G., civilingenjör (t. o. m. den 15 febr. 1944);
Flach, S., civilingenjör (t. o. m. den 31 aug. 1944);
Eidenstam, S., intendent (fr. o. m. den 1 okt. 1944).

Lokal: Nybrogatan 24; tel.: 62 43 40.

Beträffande kommitténs uppdrag, se 1944: I S 40.

Enligt direktiven för utredningen skall kommittén såsom en första åtgärd utarbeta en fullständig plan för arbetsstudiernas anordnande, vilken plan skall läggas till grund för ett närmare ställningstagande till det egentliga utredningsarbetets omfattning och bedrivande. Denna plan har förelagts vederbörande statsråd i form av en promemoria från kommittén den 15 februari 1944. Kommittén har sedermera den 22 samma månad bemyndigats anordna arbetsstudier i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som angivits i promemorian.

Under år 1944 ha intill den 1 december 5 sammanträden hållits med hela kommittén. Dessutom har ett flertal mindre sammanträden och konferenser ägt rum.

Arbetsstudier ha under år 1944 bedrivits vid fyra olika arbetsplatser i södra och mellersta Sverige. Av dessa ha tre gällt ladugårdsbyggnader och den fjärde ett bostadshus. Det erhållna materiatet är under bearbetning.

Genom resor har arbetsstudieavdelningens ledning införskaffat uppgifter rörande byggnadsförhållandena vid jordbruket på olika håll i landet.

Förutom ovannämnda arbetsstudier ha beträffande enstaka arbetsoperationer försöksmässiga detaljstudier gjorts för utrönande av olika arbetsmetoders lämplighet.

En omprövning av de gängse byggnadskonstruktionerna har igångsatts, syftande till att på detta område åstadkomma lägre byggnadskostnader genom material- och arbetsbesparing. Undersökningarna bedrivas i nära kontakt med statens forskningskommitté för lantmannabyggnader, varigenom de rent produktionstekniska frågorna ställas i relation till jordbrukstekniska och driftsekonomiska synpunkter. Det är också meningen att här tillvarataga möjligheterna för standardisering.

Kommittén har i anslutning till de enhetliga principer för självkostnadsberäkningar, vilka sedan några år tillämpas inom industrien, sökt utforma liknande principer för byggnadsindustrien.

Rörande möjligheterna att nedbringa byggnadsmaterialkostnaderna genom standardisering och masstillverkning av vissa artiklar samt rationellare inköps- och distributionsmetoder ha förberedande överläggningar ägt rum.

Kommittén har i sitt arbete sökt kontakt med befintliga organ för forskning, planläggning och standardisering på byggnadsområdet. I några fall har kommittén tagit initiativ till forskningsarbete.

I S: 32

32. *Kommittén för partiellt arbetsföra* (1944: I 42).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 oktober 1943 med uppdrag att verkställa utredning av de partiellt arbetsföras problem (se Post- och Inrikes tidn. den 25 oktober 1943):
Kjellman, H., landshövding, *ordförande;*
Cederström, H., ingenjör;
Hedkvist, C., sekreterare;
Larsson, K., sekreterare;
Myrdal, Alva, rektor, fru;
Rülcker, A., stadsdistriktsläkare;
Sterner, R., fil. d:r;
Thorelli, H., överingenjör;
Thornander, T., direktör.

Den 7 juli 1944 förordnade Kungl. Maj:t, att en särskild utredning av frågan om anställning i civila befattningar inom krigsmakten av personer, som drabbats av olycksfall i militärtjänst, skulle verkställas samt uppdrog åt kommittén att verkställa utredning jämväl av denna fråga. Tillkallade den 11 oktober 1944 såsom sakkunniga vid denna utredning:
Knutsson-Hall, N. A., överste;
Malcolm, R. A., överingenjör.

Sekreterare:
Montell, E., förste kanslisekreterare.

Biträdande sekreterare:
Almqvist, Marja, D. S. I.;
Ström, N., revisor;
Söderquist, C., byrådirektör.

Lokal: Norrmalmstorg 1; tel. 11 78 04.

Beträffande kommitténs uppdrag i övrigt, se 1944: I S 42.

Under tiden den 1 december 1943—den 30 november 1944 har kommittén hållit 14 plenisammanträden, varjämte särskilda delegationer hållit ett antal sammanträden.

Kommittén har besökt ett antal institutioner i Stockholm, vilka ansetts vara av intresse för dess arbete. Besök vid liknande institutioner samt några större industriföretag i Göteborg gjordes under en studieresa den 18—19 september 1944. I samband med denna resa besågs även Steneby skolor för yrkesundervisning i Dals-Långed.

Vid sammanträde den 24 augusti 1944 beslöt kommittén att inom sig tillsätta 5 arbetsdelegationer med följande uppgifter:

de partiellt arbetsföras anställning i allmän och enskild tjänst;
arbetsvårdens organisation;
yrkesutbildning för partiellt arbetsföra;
eftervård och sysselsättningsterapi;
socialväsendets forskningsorganisation.

Utredningen angående under beredskapstjänstgöring invalidiserade personer bedrives av en sjätte delegation.

Vidare pågår inventering av för invalider lämpliga arbetsuppgifter inom krigsmakten.

Kommitténs arbete har koncentrerats på frågan om arbetsvårdens organisation och betänkande i detta ämne torde kunna framläggas i början av år 1945.

I anledning av remisser har kommittén avgivit utlåtanden över utredningar beträffande dess arbetsområde angränsande frågor.

33. *Sakkunnig för utredning angående kontrollen över samfärdseln med utlandet m. m.*

Tillkallad av Kungl. Maj:t den 14 januari 1944 med uppdrag att såsom sakkunnig inom departementet verkställa utredning angående kontrollen vid krig eller krigsfara över samfärdseln med utlandet ävensom över samfärdseln inom riket samt att avgiva förslag till erforderliga författningsbestämmelser: Sjöholm, B. E., landsfogde.

Sekreterare:

Bratt, A. E., tullkontrollör (fr. o. m. den 14 april t. o. m. den 13 nov. 1944).

Lokal: Socialdepartementet; tel.: Kanslihuset.

Tillkallade experter:

Bergmark, E. H., f. d. kustbevakningschef, kommendör;
Persson, K. G., landsfogde;
Lagercrantz, B. O. J., kapten vid marinstaben;
Brattberg, D. B., kapten vid försvarsstaben;
Dahlqvist, E. V., tullförvaltare.

Utredningsarbetet har till en början inriktats på frågan om kontrollen av samfärdseln med utlandet. För dryftande av denna fråga ha sammanträden hållits 3 gånger med de tillkallade experterna. Därjämte ha överläggningar ägt rum med vissa av experterna, försvarsstabschefen, representanter för generaltullstyrelsen, lotsstyrelsen, länsstyrelser, lokala polis-, tull- och militärmyndigheter med flera.

Den sakkunnige har jämte experten landsfogden Persson under tiden den 16—23 april 1944 företagit en resa till Trälleborg, Malmö, Hälsingborg, Göteborg och Charlottenberg för vissa studier rörande den nuvarande organisationen av gränsövervakningen. Den 16 juni 1944 har den sakkunnige tillsammans med experten kaptenen Lagercrantz företagit en liknande studieresa inom Ostkustens marindistrikt.

Den sakkunnige har den 30 juni 1944 avlämnat betänkande med förslag angående övervakande av samfärdseln över rikets gränser vid krig eller krigsfara m. m.

Därjämte har den sakkunnige den 6 november 1944 avlämnat förslag till *dels* allmänna anvisningar till organisationsplan enligt gränsövervakningskungörelsen, *dels* allmän instruktion för gränsövervakningspersonal. Vidare har den sakkunnige den 1 december 1944 till departementschefen överlämnat promemoria angående ersättning åt tullpersonal för biträde vid gränsövervakningen.

I S: 33 Beträffande kontrollen av den inre samfärdseln inom riket har arbetet påbörjats.

Uppdraget beräknas bliva slutfört under första halvåret 1945.

34. *Sakkunnig för översyn av vapenkungörelsen.*

Tillkallad av Kungl. Maj:t den 27 oktober 1944 för att såsom sakkunnig inom departementet verkställa översyn av vapenkungörelsen den 22 juni 1934 (Sv. förf.-saml. nr 315) samt avgiva det förslag, som därav föranledes:
Sjöholm, B. E., landsfogde.

Tillkallade experter:
Finngård, G., landssekreterare;
von Schmalensée, A., överstelöjtnant;
von Bornstedt, B., ryttmästare;
Wadenius, S. R., landsfiskal;
Stenvik, R. A. J., stadsfiskal.

Lokal: Socialdepartementet; tel.: Kanslihuset.

En sammanställning över olika förslag till ändring av vapenkungörelsen har upprättats. Härjämte ha upplysningar angående erfarenheterna rörande kungörelsens tillämpning samt uttalanden i fråga om önskemål m. m. infordrats från olika myndigheter.

Uppdraget beräknas bliva slutfört under första delen av år 1945.

35. *Sakkunnig med uppdrag att biträda vid utredning rörande biträdespersonalens å häradsskrivarkontoren avlöningsförhållanden.*

Tillkallad — efter hemställan av riksdagen i skrivelse den 22 mars 1944, nr 5, punkten 153 — av Kungl. Maj:t den 21 juli 1944 med uppdrag att inom departementet biträda vid utredning rörande biträdespersonalens å häradsskrivarkontoren avlöningsförhållanden:
Britth, L. G., sekreterare.

Lokal och tel.: Statskontoret.

Den sakkunnige har införskaffat uppgifter angående nuvarande löneförmåner för personalen å häradsskrivarkontoren m. m.

Uppdraget beräknas bliva slutfört under januari 1945.

Kommunikationsdepartementet.

A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1944.

1. *Personalsakkunniga vid statens järnvägar* (1943: I 9; 1944: I 6).

Tillkallade av Kungl. Maj:t den 24 april 1942:
Löfgren, T. E., landshövding, *ordförande;*
Lundqvist, H., förste trafikinspektör;
Butén, H., förste maskiningenjör;

Christiansson, S., förste förbundsordförande;
Dahlberg, H., byråsekreterare.

Sekreterare:

Andersson, F. V., e. o. byråsekreterare.

Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1943: I K 9.

Under tiden den 1 december 1943—den 12 september 1944 ha de sakkunniga hållit 16 sammanträden i Stockholm och 5 på annan ort. I vissa frågor har samråd ägt rum med besparingsberedningens järnvägssakkunniga.

De sakkunniga, som avgivit utlåtanden till järnvägsstyrelsen i vissa ärenden rörande personaluppsättningen vid smalspåriga bandelar, ha den 12 september 1944 avgivit utredning och förslag angående förhållandet mellan arbetsuppgifter och löneställning för personal vid statens järnvägars smalspåriga bandelar (Statens off. utredn. 1944: 58).

Uppdraget är därmed slutfört.

2. *Utredning rörande revision av gällande vägtrafikstadga m. m.* (1944: I 8).

Tillkallad med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1943 för att inom departementet, enligt de närmare anvisningar, som departementschefen under arbetets gång kunde komma att meddela, biträda med utredning och avgivande av förslag i fråga om revision av gällande vägtrafikstadga samt beträffande de spörsmål som därmed ägde samband:

von Hartmansdorff, C.-H., förste kanslisekreterare.

Tillkallade den 4 och den 25 oktober 1943 att deltaga i överläggningar med utredningsmannen:

Bäckman, K. G., polisintendent;
Ekberg, G., vägtrafikinspektör;
Olsson, K. A., t. f. byråingenjör;
Wallenberg, O., direktör;
Hagardt, S., advokat;
Lindgren, S., direktör;
Olsson, J. L., ombudsman;
Holmstedt, E. W., rektor;
Tengblad, E., överinspektor;
Hellqvist, H., direktör;
Christensson, J., ombudsman;
Holtz, G., ombudsman.

Under år 1944 ha de sakkunniga sammanträtt 14 gånger.

Utredningsmannen har den 20 april 1944 avgivit betänkande med förslag till vägtrafikstadga m. m. (Statens off. utredn. 1944: 18).

Utredningsmannen har därefter avgivit utlåtanden dels den 22 maj 1944 i anledning av en framställning av nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande om utredning beträffande revidering av gällande bestämmelser för trafiken under mörkläggning, dels ock den 23 maj 1944 över en framställning av samma förening om anställande av trafikundervisare.

Uppdraget är därmed slutfört.

I K: 3 3. *Utredning rörande behovet samt den lämpliga utformningen av särskilda föreskrifter beträffande tillstånd för juridiska personer att utöva yrkesmässig automobiltrafik* (1944: I 10).

Tillkallade med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 oktober 1943 *dels* såsom utredningsman:

Hagbergh, E., revisionssekreterare;

dels ock att, på kallelse av utredningsmannen, med denne deltaga i överläggningar i ämnet:

Odén, C. Å., kanslichef i statens biltrafiknämnd;
Sylwan, E. C., sekreterare i Skånes handelskammare;
Lundqvist, K. H., direktör;
Schéle, N., ombudsman;
Byström, C., direktör;
Lindhé, C., direktör.

Angående direktiven för utredningen, se 1944: I K 10.

Överläggningar med de sakkunniga ha ägt rum vid 5 tillfällen under mars—augusti 1944. För utförande av vissa undersökningar ha införskaffats dels vissa statistiska uppgifter rörande den yrkesmässiga automobiltrafiken, dels ock vissa upplysningar från bland annat samtliga länscentraler för den yrkesmässiga lastbilstrafiken.

Utredningsmannen har den 5 september 1944 avgivit betänkande med förslag i anledning av utredning rörande tillstånd för juridiska personer att utöva yrkesmässig automobiltrafik (Statens off. utredn. 1944: 39).

Uppdraget är därmed slutfört.

B. Kommittéer som fortsätta sin verksamhet vid ingången av 1945.

4. *1939 års traktorsutredning* (1942: I 4; 1943: I 5; 1944: I 2).

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 20 juli 1939 (se Post- och Inrikes tidn. den 20 augusti 1939)

dels såsom utredningsman:

Berglund, H., kansliråd;

dels ock i egenskap av särskilda sakkunniga att överlägga med utredningsmannen:

Björklund, L. A., led. av II kamm.;
Elliot, C. W., besiktningsman för motorfordon i Stockholm, major;
Lindberg, C., ordförande i svenska lasttrafikbilägareförbundet;
Sjögren, C. E., verkst. direktör i Sveriges lantbruksförbund;
Svensson, G. Hj., lantbrukare, led. av II kamm.

Sekreterare:

Schwartz, V. A. O., t. f. förste byråsekreterare.

Lokal: Kommunikationsdepartementet; tel. Kanslihuset.

Beträffande utredningens uppdrag, se 1940: K 10.

Av utredningens uppdrag återstår att avgiva yttrande över en från jordbruksdepartementet överlämnad, till nämnda departement ingiven framställ-

ning om undantagande av bensin, avsedd att användas i jordbruksdrift, från särskild skatt. Med hänsyn till inträdda förhållanden på bensinmarknaden har med uppdragets utförande i denna del fått tills vidare anstå. **I K: 6**

5. *Nämnden för behandling av vid statsinlösen av enskild järnväg uppkommande tvistefrågor om järnvägsegendomens värde m. m.* (1942: I 7; 1943: I 6; 1944: I 3).

Tillsatt av Kungl. Maj:t den 4 augusti 1939.

Ledamöter:

Leo, H. V., generaldirektör, *ordförande;*
Bolinder, N. L., generaldirektör;
Westman, K.-A., lantbrukare, led. av I kamm.

Sekreterare:

Gemzell, Chr., häradshövding.

Beträffande nämndens uppdrag, se 1940: K 16.

Med skrivelse den 11 februari 1944 har nämnden underställt Kungl. Maj:ts prövning tre av nämnden med respektive Västerås stad, Bergslagernas järnvägsaktiebolag och Gävle-Dala järnvägsaktiebolag under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande ingångna överenskommelser om förvärv för svenska statens räkning av aktiemajoriteten i Stockholm—Västerås—Bergslagens nya järnvägsaktiebolag. Statsmakterna hava sedermera godkänt förvärvet (prop. nr 186/1944, riksd. skr. nr 276/1944 och K. brev den 2 juni 1944 till järnvägsstyrelsen).

6. *1940 års civila byggnadsutredning* (1942: I 8; 1943: I 7; 1944: I 4).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 augusti 1940 för verkställande av utredning angående erforderliga åtgärder för förenkling och standardisering av nybyggnader för civilförvaltningens räkning (se Post- och Inrikes tidn. den 20 augusti 1940):

Björck, K. A. W., generaldirektör, *ordförande;*
Lindh, E., överste, byggnadschef;
Markelius, S. G., stadsplanedirektör;
Jonson, B. G., arkitekt;
Diös, A. V., ingenjör.

Tillkallade experter:

Berggren, A. B., byråchef;
Edén, A. B., byråchef;
Björck, P., medicinalråd;
Maunsbach, A. B., byrådirektör;
Lichtenstein, A., professor;
Åkerlund, Å. O., professor;
Odin, M., överläkare;
Westman, A., professor;
Bergman, R., överläkare (fr. o. m. den 18 februari 1944);

K: 6 Bohmansson, G., lasarettsläkare;
Sundelin, F., överläkare (fr. o. m. den 18 februari 1944);
Vidfelt, G., lasarettsläkare;
Lundquist, J., sanatorieläkare;
Sjunnesson, N. S., syssloman;
Dahlberg, E., arkitekt;
Lindh, A. V., landstingsdirektör;
Wetterling, G. M., stadsarkitekt;
Birch-Lindgren, G. M., arkitekt.
Sekreterare:
Lindegren, S. G., arkitekt.
Biträdande sekreterare:
Holmqvist, S. E., notarie.
Härjämte är för närvarande en arkitekt anställd.
Lokal: Karduansmakaregatan 14; tel.: 20 51 21.
Beträffande utredningens uppdrag, se 1941: I K 12.

Under tiden den 26 november—den 31 december 1943 ha hållits 10 sammanträden och under tiden den 1 januari—den 16 november 1944 86 sammanträden.

I likhet med föregående år har de sakkunnigas arbete i stor utsträckning varit inriktat på att i anledning av Kungl. Maj:ts remisser eller särskilda uppdrag granska planerade ännu icke påbörjade byggnadsföretag. I samband härmed har utredningen företagit en studieresa till Lund.

Utredningen har till Kungl. Maj:t eller vederbörande statsdepartement avgivit 20 samt till statens arbetsmarknadskommission 3 utlåtanden.

Arbetet med förslag till normer för byggnader för lasarett, sanatorier, annexsjukhus, epidemisjukhus m. m. har fullföljts. I samband därmed ha överläggningar med experter vid flera tillfällen hållits. Utredningen har den 15 december 1944 avgivit betänkande med förslag till föreskrifter rörande planläggning och utförande av byggnad för lasarett, sanatorium, epidemisjukhus m. fl.

Sedan utlåtanden avgivits rörande ett mindre antal remitterade byggnadsförslag, är utredningens arbete avslutat.

7. *1942 års järnvägskostnadsutredning* (1943: I 8; 1944: I 5).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 16 januari 1942 för verkställande av utredning om principerna för statens järnvägars självkostnadsberäkningar i syfte att erhålla möjligast tillförlitliga grunder för de kostnadskalkyler, på vilka taxesättningen bygger (se Post- och Inrikes tidn. den 26 januari 1942):
Ohlin, B. G., statsråd, led. av II kamm., *ordförande;*
Lundvik, V. G., landshövding;
Malmkvist, E. V., byråchef;
Palander, T. F., professor;
Sällfors, C. T., generaldirektör.

Tillkallade experter:
Sjöberg, E. A., förste aktuarie, tillika *sekreterare;*
Rapp, Y., civilingenjör.

Lokal: Järnvägsstyrelsen; tel.: Järnvägen 436.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1943: I K 8.

Utredningen har under 1944 intill den 1 december hållit 17 sammanträden. Mellan sammanträdena ha vissa utredningsarbeten utförts av utredningens experter och av olika organ inom järnvägsstyrelsen.

Utredningens arbete har i huvudsak varit inriktat på en undersökning av statens järnvägars kostnadsbetingelser. Härvid har utredningsarbetet avsett dels att klarlägga kostnadsberäkningarnas uppgifter och användningssätt för taxepolitiken, rationaliseringsarbetet inom driften och resultatredovisningen, dels att precisera de kostnadsteoretiska och prispolitiska grundbegreppen i fråga om järnvägarnas taxeväsen.

I syfte att belysa olika för kostnadsberäkningarna för taxeändamål viktiga kostnadssamband inom järnvägarnas godstrafik har ett flertal specialundersökningar påbörjats och delvis slutförts inom utredningen eller — efter framställning från utredningen — inom järnvägsstyrelsen. Föremål för särskild undersökning äro sålunda bl. a. statens järnvägars pensionskostnader, energiförbrukningen för framförande av godståg i elektrisk drift, godsvagnsrörelsen, underhållskostnaderna för rullande materiel, tillgång på och behov av rullande materiel och anläggningar efter kriget m. m. Vidare pågår utredning genom experterna dels angående styckegodsets lastegenskaper och deras inverkan på järnvägsarbetet och vagnsutnyttjandet, dels angående möjligheterna till sådan omläggning och komplettering av kontoschemat för statens järnvägars utgiftsbokföring, att denna blir bättre lämpad än hittills att tjäna som underlag för kostnadsberäkningarna utan att bokföringsarbetet alltför mycket försvåras eller ökas.

Utredningen beräknar att under år 1946 kunna avgiva principbetänkande angående statens järnvägars kostnadsberäkningar för taxeändamål.

8. *1943 års rundradioutredning* (1944: I 7).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1943 (se Post- och Inrikes tidn. den 1 juli 1943):
Sävström, A. V., ombudsman, led. av II. kamm., *ordförande;*
Berger, O. A., t. f. kansliråd, tillika *huvudsekreterare;*
Hugo, Y., verkst. direktör i Aktiebolaget Radiotjänst;
Hökerberg, Eva, chefredaktör, fru;
Johansson, J., rektor;
Linder, E. H., redaktör;
Sterky, H. K. A., generaldirektör.

Sekreterare:
Hahr, H., redaktör.

Biträdande sekreterare:
von Schéele, C.-A., t. f. andre kanslisekreterare.

I K: 8 *Lokal:* Kommunikationsdepartementet; tel.: Kanslihuset.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1944: I K 7.

Utredningen har intill den 1 december 1944 hållit 27 sammanträden samt företagit studiebesök vid Hörby rundradiostation samt vid aktiebolaget Radiotjänsts studiolokaler i Malmö och Göteborg.

Utredningen har i skrivelse den 7 februari 1944 framlagt förslag i fråga om kortvågssändningar till utlandet.

Utredningens uppdrag beräknas vara slutfört under år 1945.

9. *1943 års järnvägskommitté* (1944: I 9).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 24 september 1943 (se Post- och Inrikes tidn. den 28 september 1943):

Forslund, J. A., led. av I kamm., *ordförande;*
Johnsson, P. A., lantbrukare, led. av II kamm.;
Malmkvist, E. V., byråchef;
Palander, T. F., professor;
Sandström, K. H., byråchef;
Sundberg, C. G., disponent, led. av I kamm.;
Söderling, E. G., direktör.

Huvudsekreterare:
Gemzell, Chr., häradshövding.

Biträdande sekreterare:
Svensson, J. S., e. o. byråsekreterare.

Lokal: Järnvägsstyrelsen; tel.: Järnvägen 977.

Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1944: I K 9.

Under tiden den 1 december 1943—den 30 november 1944 har kommittén hållit 16 sammanträden.

Studieresor ha företagits bland annat på de smalspåriga Blekingejärnvägarna, de smalspåriga Kalmar- och Växjöjärnvägarna, Vetlanda järnväg, Norsholm—Västervik—Hultsfreds järnvägar, Trafikförvaltningen Östergötlands smalspåriga järnvägar, Köping—Uttersberg—Riddarhyttans järnväg, järnvägen Bergsjö—Harmånger samt delar av Västergötland—Göteborgs järnväg. Under dessa resor har kommittén sammanträffat med representanter för befolkning och näringsliv inom järnvägarnas trafikområden. I flera fall ha sammanträden med dessa representanter kunnat äga rum inför vederbörande länsstyrelse.

Kommittén har hittills inriktat sitt utredningsarbete på en principiell undersökning av frågor i samband med ombyggnad och rationalisering av det smalspåriga järnvägsnätet. Därjämte har kommittén undersökt olika alternativ för ombyggnad av Blekingenätets järnvägar av 1067 mm spårvidd. I båda dessa frågor har kommittén för avsikt att inom den närmaste tiden avlämna betänkande.

Slutligen har kommittén den 23 oktober 1944 till Kungl. Maj:t avlåtit skrivelse med förslag till ombyggnad till normalspår av den statens järnvägar tillhöriga smalspåriga bandelen Bergsjö—Harmånger.

10. *Utredning rörande revision av gällande regler om järnvägs ansvar för gods m. m.* (1944: I 11). **I K: 11**

Tillkallad med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 december 1943 (se Post- och Inrikes tidn. samma dag) för att verkställa av riksdagen i skrivelse den 1 juli 1943, nr 440, begärd utredning i ämnet:
Bagge, A. J. F., f. d. justitieråd.

Angående direktiven för utredningen, se 1944: I K 11.

Utredningsmannen har under år 1944 från olika länder införskaffat där gällande föreskrifter rörande det emballage, särskilt av papp och dylika ämnen, som av järnvägarna godtages såsom tillfredsställande emballage. Utredningsmannen har därefter varit sysselsatt med bearbetning av det sålunda erhållna materialet.

11. *1943 års flygplatsutredning* (1944: I 12).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 december 1943 för att verkställa utredning rörande behovet av civila flygplatser och därmed sammanhängande förhållanden (se Post- och Inrikes tidn. den 15 december 1943):
Gärde, A. B., f. d. landshövding, *ordförande;*
Delin, B. G., kapten;
Jung, E. S., överlantmätare;
Ljungberg, C. R., byråchef;
Lundqvist, R., byråchef;
Wirseen, Å., t. f. byråchef.

Tillkallade experter:
Lignell, K., överingenjör;
Ångström, T. K., luftfartsinspektör.

Sekreterare:
Liljevall, B. G:son, förste byråsekreterare.

Lokal: Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen; tel.: Väg- och vatten.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1944: I K 12.

Utredningen har intill den 1 december 1944 hållit 51 sammanträden, varjämte utredningen företagit 8 studieresor till olika delar av landet.

Utredningsarbetet har hittills inriktats på upprättandet av en preliminär plan för anläggning och förbättring av flygplatser. Samråd och samarbete har därvid ägt rum med representanter för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, investeringsutredningen, lufttrafikbolagen samt berörda samhällen.

Utredningen har i skrivelse den 12 mars 1944 framlagt förslag till arbeten på vissa viktigare flygplatser. Vidare har utredningen i skrivelse den 25 november 1944 framställt förslag om anläggning av storflygplats samt vidtagande av vissa åtgärder i avvaktan på storflygplatsens färdigställande.

Utredningen har i anledning av remisser avgivit ett flertal utlåtanden.

Utredningsarbetet beräknas kunna avslutas under år 1945.

I K: 12

12. *1944 års fiskehamnsutredning* (1944: I 13).

Tillkallade med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 december 1943 för att verkställa utredning rörande planläggning av statliga och statsunderstödda fiskehamnsbyggnader (se Post- och Inrikes tidn. den 30 december 1943):

Hansén, D., landshövding, *ordförande;*
Hessle, Chr. W., byrådirektör;
Hällgren, E. W., led. av II kamm.;
Stenberg, S. J., byråchef;
Utbult, B., affärsföreståndare, led. av II kamm.

Sekreterare:

Hall, G., förste byråingenjör.

Lokal: Kommunikationsdepartementet; tel. Kanslihuset 251.

Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1944: I K 13.

Under tiden den 1 januari — den 30 november 1944 ha de sakkunniga sammanträtt 6 dagar och företagit en studieresa under 7 dagar till ett stort antal fiskelägen utmed västkusten, från vilka fiskelägen önskemål framkommit om anläggning eller förbättring av fiskehamnar.

Utredningen har under året från länsstyrelserna, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, fiskeriintendenterna m. fl. införskaffat uppgifter om behoven av anläggningsarbeten i fiskehamnarna utmed rikets kuster och vid stränderna av de insjöar, i vilka fiske av någon betydenhet bedrives. Det så erhållna materialet har varit föremål för prövning vid förenämnda sammanträden och resa, därvid arbetenas angelägenhet prövats och en gradering länsvis därav påbörjats. Ett antal specialfrågor såsom behovet av särskilda vinterhamnar för fiskets understödjande under stränga vintrar, då isförhållandena omöjliggöra utnyttjande av de befintliga fiskehamnarna, erforderliga ändringar av gällande förordningar om statsbidrag till byggande och underhåll av fiskehamnar m. m. hava förberedelsevis behandlats. Vidare har utredningen avgivit utlåtanden i anledning av remisser angående vissa ansökningar om statsbidrag till fiskehamnarbeten, varjämte granskning utförts och yttranden avgivits beträffande av investeringsutredningen uppgjorda förslag till investeringsplaner för statliga och statsunderstödda fiskehamnar.

13. *Kraftlednings-skadeersättnings-sakkunniga.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 januari 1944 (se Post- och Inrikes tidn. den 27 januari 1944):

Quennerstedt, N. H., f. d. vattenrättsdomare, *ordförande;*
Edén, J. A., jägmästare;
Hagberg, A. E., biträdande jägmästare;
Hagberth, N. E., domänintendent;
Herlitz, N., verkst. direktör;
Streyffert, K. T., professor;
Pontén, S., föreståndare för lantbruksskola.

Lokal: Vattenfallsstyrelsen; tel. Vattenfall 352.

Utredningen har föranletts av framställningar av Sveriges skogsägareföreningars riksförbund och Sveriges skogsägareförbund, varöver vattenfallsstyrelsen avgivit utlåtande. Vid beslutet om utredningens igångsättande framhöll departementschefen, att en revision av gällande normer för uppskattning av skador och intrång, som orsakas genom framdragande av elektriska kraftledningar genom skogsmark samt över åker och därmed jämförlig mark, borde verkställas med beaktande av de synpunkter, som framförts i de ingivna framställningarna samt i vattenfallsstyrelsens utlåtande.

De sakkunniga ha under 1944 verkställt undersökningar för utrönande i vad mån kraftledningsstolpar verka försvårande och fördyrande på brukande av åker och därmed jämförlig mark. I anslutning härtill har, efter överenskommelse, Svenska lantarbetsgivareföreningen i samråd med de sakkunniga utfört vissa arbetstidsstudier. De sakkunniga ha vidare bedrivit studier i Skåne, Östergötland, Närke, Medelpad, Ångermanland och Västerbotten.

De sakkunniga ha utarbetat ett preliminärt förslag till normer för ersättning för skada och intrång å skogsmark och växande skog, vilket anknyter till principerna för skogshantering enligt Kungl. Maj:ts proposition nr 240 till 1944 års riksdag. För bedömande av förslagets ändamålsenlighet erfordras emellertid vissa undersökningar, vilka ännu pågå.

De sakkunniga beräkna att kunna slutföra sitt uppdrag före utgången av år 1945.

14. *Nämnden för granskning av vägdistriktens förvaltning.*

Tillsatt av Kungl. Maj:t den 28 januari 1944.

Ledamöter:

Meurling, C. H. F., f. d. regeringsråd, *ordförande;*
Bexelius, T. A., hovrättsråd;
Eklund, J. A., led. av I kamm.;
Hjort, K.-G. M., överdirektör;
Johansson, J. B., lantbrukare, led. av I kamm.;
Wallgren, T. O., byråchef.

Sekreterare:

Önnesjö, K. E., förste amanuens.

Lokal: Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen; tel.: Väg- och vatten 61.

Direktiven för nämnden framgå av Kungl. Maj:ts beslut den 28 januari 1944, vari Kungl. Maj:t föreskrivit, att granskning av vägdistriktens räkenskaper och förvaltning under tiden den 1 januari 1942—den 31 december 1943 skall verkställas av en nämnd, som har att till Kungl. Maj:t avgiva yttrande och förslag, huruvida och med vilket belopp särskild vägskatt bör uttagas jämlikt bestämmelserna i 7 och 8 §§ lagen den 30 juni 1943 om vad iakttagas skall i anledning av kronans övertagande av den allmänna väghållningen på landet.

Nämnden har under 1944 sammanträtt 6 gånger. För förberedande utredning av de ärenden, till vilka nämnden därvid haft att taga ståndpunkt, samt

I K: 14 för ledning av granskningsarbetet har inom nämnden organiserats ett arbetsutskott, bestående av ordföranden samt ledamöterna Bexelius och Wallgren. Arbetsutskottet har hittills sammanträtt 10 gånger.

Nämnden har företagit en inspektionsresa genom vissa distrikt i Östergötlands län. Utredningsarbetet har i övrigt huvudsakligen omfattat genomgång av distriktens räkenskaper och förvaltning. På grund av från nämndens sida i samband med granskningsarbetet vidtagna åtgärder har hittills till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inlevererats omkring 50 000 kronor. Omkring tre fjärdedelar av samtliga vägdistrikts räkenskaper komma vid årets slut att vara färdiggranskade. På grundval av den verkställda utredningen har nämnden principiellt behandlat och tagit preliminär ståndpunkt till vissa vid granskningsarbetet uppkomna frågor. Nämnden har den 13 november 1944 till Kungl. Maj:t avgivit utlåtande i anledning av två remisser rörande väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsäskanden för budgetåret 1945/46.

Nämndens arbete beräknas kunna avslutas i mitten av år 1945.

15. *1944 års hamnutredning.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 mars 1944 för att, i enlighet med i riksdagens skrivelse den 21 juni 1943, nr 375, gjord hemställan, utreda frågan om större planmässighet i den svenska hamnbyggnadspolitiken (se Post- och Inrikes tidn. den 17 mars 1944):

von Sneidern, A., f. d. landshövding, *ordförande;*
Berger, T., byråchef;
Dieden, G., f. d. hamndirektör;
Eneborg, H. G. E., förste aktuarie, tillika *sekreterare;*
Enström, A., direktör;
Flink, A., kassör;
Lundblad, N. W., f. d. hovrättsassessor, direktör;
Sandström, B., vice verkst. direktör;
Sundin, T. W., tullpackhusarbetare.

Biträdande sekreterare:
Edgren, A., civilingenjör.

Lokal: Kommerskollegium; tel.: Kommerskollegium 74.

Direktiven för utredningen framgå av departementschefens anförande vid meddelandet av ovannämnda bemyndigande. Departementschefen anförde därvid bland annat:

Det har synts önskvärt att erhålla en långtidsplanering av hamnbyggnaderna till ledning vid bedömande av de utbyggnadsåtgärder, som kunna bliva behövliga för en fortsatt utveckling av det svenska hamnväsendet.

En rationell avvägning eller fördelning av ifrågakommande utbyggnader på hamnväsendets område torde icke kunna ernås utan överväganden av allmänt trafikpolitisk art. Hamnarna böra uppenbarligen icke betraktas enbart såsom hjälpmedel för sjöfartsnäringen utan måste infogas i ett större sammanhang såsom del av en samlad transportapparat. Utredningen bör sålunda i främsta rummet åsyfta att bedöma, på vilka punkter en utbyggnad

är påkallad och i vilken riktning utvecklingen bör länkas för att man bäst skall kunna tillgodose de krav, som ur en dylik mera allmänt transportpolitisk synvinkel kunna väntas bliva ställda på hamnväsendet.

Utredningen bör vara förutsättningslös. Några bestämda direktiv kunna alltså icke givas i frågan om ökad koncentration till storhamnarna av den transoceana sjöfarten. Det är uppenbart, att en koncentration i och för sig innebär fördelar, och till en viss grad torde den vara en nödvändig förutsättning för att vårt land skall kunna uppehålla erforderliga resurser i fråga om de kostnadskrävande tekniska anordningar, som med avseende å det stora och djupgående tonnaget tarvas för ernående av en rationalisering av arbetet med lastning och lossning m. m.

För långt driven kan å andra sidan en koncentration medföra vissa olägenheter. Ekonomiskt berättigad blir centraliseringen endast i den mån fördelarna med densamma överväga de olägenheter och kostnader, som föranledas av omlastningar och dyrbarare landväga transporter.

Det bör vid behandlingen av detta spörsmål också beaktas, att ett eventuellt behov av ökad koncentration i fråga om storhamnarna icke bör få undanskymma de krav, som kunna föreligga beträffande andra hamnar för att dessa skola vara i stånd att fylla sina uppgifter inom transportväsendet. Även de problem, som sammanhänga med transportuppgifterna för medelstora och mindre handelshamnar och därav föranledda utrustningskrav för sådana hamnar, böra komma under övervägande. Det kan jämväl i fråga om dessa hamnar synas angeläget att söka motverka en ur ekonomisk synpunkt olämplig överdimensionering. Också härvidlag böra utvecklingsbehoven undersökas ur en mera allmän synvinkel med beaktande av kravet på samverkan mellan olika transportmedel och med bortseende från väsentligen lokalt betonade konkurrensintressen.

På grundval av de undersökningar och överväganden av principiell och praktisk-ekonomisk art, som kunna vara erforderliga för ett ställningstagande, torde eventuellt ett försök böra göras att upprätta ett program åtminstone beträffande viktigare anläggningsarbeten å hamnar inom olika delar av landet. Sannolikt kan man dock icke stanna vid ett bedömande enbart av de allmänna förutsättningarna för ifrågasatta hamnbyggnadsföretag, utan jämväl en prövning av företagens utformning i stora drag torde åtminstone i vissa fall vara behövlig. En gradering ur angelägenhetssynpunkt av viktigare företag bör eftersträvas. Utredningen bör överväga, på vad sätt en generalplan för hamnbyggnadsväsendet lämpligen bör för framtiden hållas aktuell genom successiva kompletterande undersökningar i syfte att anpassa planen efter den fortgående utvecklingen icke blott på sjöfartens och hamnteknikens områden utan även när det gäller den industriella produktionen och näringslivet i allmänhet och därigenom förhindra en fastlåsning av programmet vid det ursprungliga lägets förutsättningar.

De sakkunniga ha under året sammanträtt 3 gånger.

Enär bearbetningen av vissa infordrade uppgifter väntas bliva tidsödande, torde utredningen komma att pågå under hela år 1945.

I K: 16

16. *1944 års trafikutredning.*

Tillkallade med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 april 1944 (se Post- och Inrikes tidn. den 17 april 1944):
Rausing, A. R., direktör, *ordförande;*
Grill, C. L. C. C., konsul, verkst. direktör;
Huss, E., verkst. direktör, tillika *huvudsekreterare;*
Olsson, O. L., ombudsman;
Palander, T. F., professor;
Simonsson, Y. A., verkst. direktör;
Sylwan, E. C., sekreterare.

Tillkallade experter:
Forsblom, E., åkeriägare;
Kållberg, H., åkeriägare;
Ljunggren, Th., ingenjör;
von Matern, N., överingenjör;
Sjöberg, E. A., förste aktuarie;
Svennberg, T., civilingenjör.

Biträdande sekreterare:
Malmberg, K. J. Å., kommunalsekreterare.

Lokal: Mäster Samuelsgatan 77; tel.: 10 28 12.

Direktiven för utredningen framgå av departementschefens anförande vid meddelandet av ovannämnda bemyndigande. Departementschefen anförde därvid bland annat:

Genom beslut den 19 mars 1943 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för finansdepartementet att föranstalta om utredningar angående vissa ekonomiska problem sammanhängande med omställningen efter ett vapenstillestånd. Enligt planen för dessa undersökningar skulle en utredning verkställas även av de transportproblem, som vid nämnda tidpunkt kunde aktualiseras. Närmast avsågs, att dessa problem skulle bli föremål för prövning genom statens trafikkommission.

Vid det utredningsarbete, som sedermera organiserats med stöd av nämnda bemyndigande, ha transportfrågorna emellertid tillsvidare lämnats åsido. Skäl torde föreligga att nu realisera den ursprungliga utredningsplanen även i denna del. Såväl vid planläggningen av det allmännas investeringsverksamhet efter kriget som vid bedömningen av näringslivets utvecklingsmöjligheter äro trafikproblemen tydligen av stor vikt, samtidigt som de emellertid representera ett självständigt undersökningsområde och därför kunna prövas relativt oberoende av övriga spörsmål, vilka falla inom den ekonomiska efterkrigsplaneringens ram.

När trafikproblemen nu upptagas till en allmän utredning är det angeläget att beaktande i första hand skänkes möjligheten att på ett tillfredsställande sätt tillgodose de transportbehov, som kunna väntas framkomma i och med att försörjningen ånyo förbättras och en omställning av näringslivet till fredsproduktion kommer till stånd. I samband därmed bör prövas, vad som kan och bör göras för att förbättra transportmöjligheterna ävensom i vad

mån olika utvecklingslinjer inverka på sysselsättningen av arbetskraften. Redan utredningen av transportfrågorna under den första övergångstiden efter ett vapenstillestånd aktualiserar trafikpolitiska problem av stor räckvidd, vilka måste belysas ur driftsekonomiska och andra synpunkter. Vad angår planeringen på något längre sikt, anmäla sig särskilt vissa frågor rörande den lämpliga avvägningen mellan järnvägs-, sjö- och automobiltransporter. Vid övervägande av hithörande förhållanden bör beaktas, vad som för näringslivet i dess helhet är mest ägnat att främja en önskvärd utveckling. **I K: 17**

Utredningen har före den 1 december 1944 hållit 11 sammanträden.

Utredningen har i anledning av remiss avgivit yttranden över järnvägsstyrelsens förslag till ny godstaxa för statens järnvägar m. m. samt över ett den 5 september 1944 avgivet betänkande med förslag i anledning av utredning rörande tillstånd för juridiska personer att utöva yrkesmässig automobiltrafik. Utredningen har därjämte i skrivelse till departementschefen framfört vissa synpunkter på trafikregleringen under rådande förhållanden.

17. *Utredning rörande organisation och personalbehov för vissa avdelningar inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen m. m.*

Tillkallade med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 juni 1944 (se Post- och Inrikes tidn. den 28 juni 1944):
Sahlin, O. E., direktör, *ordförande;*
Braune, E. G., byråchef;
Sundström, E. V., byråchef;
Wittrock, E. J. P., förste byrådirektör.
Sekreterare:
Hagstrand, E. F., förste byråsekreterare.
Lokal: Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen; tel.: Väg- och vatten 185.

Direktiven för utredningen framgå av departementschefens anförande vid meddelandet av ovannämnda bemyndigande. Departementschefen anförde därvid bland annat:

En översyn av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens personalorgansation i de delar, som icke behandlats i samband med vägväsendets förstatligande, synes nu böra verkställas. Därvid bör personalbehovet prövas med hänsyn till den utveckling, som ägt rum under tiden efter senaste organisationsbeslut beträffande styrelsen i dess helhet, och till de behov, som kunna befinnas föreligga under närmast överskådliga framtida förhållanden. Det är angeläget, att personalorganisationen även för ifrågavarande delar av styrelsen uppbygges på sådant sätt, att en fastare ställning kan beredas den personal, som prövas erforderlig för arbetsuppgifter av mera permanent karaktär. Ändring bör också åvägabringas i nuvarande ordning för avlöningarnas bestridande. Personalavlöningar utgå för närvarande från byggnadsmedel och andra sakanslag i en omfattning, som icke är förenlig med rationella budgetprinciper och som försvårar överblicken över personalorganisation och medelsbehov.

I K: 17 Vid bedömandet av hamnbyråns organisation bör beaktas den vidgade befattning med vatten- och avloppsledningsanläggningar, som sannolikt för framtiden kommer att åläggas väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och som närmast torde böra inordnas under nämnda byrå. Problemet om lämplig distriktsorganisation för de olika anläggningsarbeten i övrigt, som närmast falla under hamnbyråns ledning, måste jämväl prövas.

Jämväl vid behandling av brobyråns organisation måste frågan om samverkan mellan styrelsen och lokala organ beaktas. Spörsmålet om en decentralisering av broärenden av mindre omfattning från styrelsen till vägförvaltningarna böra tagas under omprövning med beaktande av de konsekvenser i avseende å personalorganisationen för styrelsen och förvaltningarna, som en sådan omläggning skulle medföra.

Järnvägs- och luftfartsbyrån intager inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i viss mån en särställning, i det att åtskilliga av byråns arbetsuppgifter — främst de som avse den befattning med luftfartsfrågorna, vilken tillkommer styrelsen i egenskap av luftfartsmyndighet — delvis äro artskilda från de uppgifter av anläggnings- och underhållsteknisk natur, vilka inom olika områden av väg- och vattenbyggnadsväsendet ankomma på styrelsens övriga byråer och avdelningar samt i viss mån jämväl på järnvägs- och luftfartsbyrån. Det är möjligt, att denna omständighet i förening med den ansvällning av arbetsuppgifterna, som ägt rum inom de flesta avsnitten av styrelsens verksamhetsfält och som medfört en anhopning av ärenden, vilka ankomma på avgörande av styrelsens chef, bör föranleda att byrån erhåller en i vissa avseenden mera fristående ställning, möjliggörande att beslut i lämplig omfattning meddelas utan föredragning för verkschefen. Tänkbart är, att en fortgående utveckling av luftfartsväsendet kan påkalla en utbrytning av luftfartsärendena från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen till en helt fristående myndighet.

I fråga om järnvägs- och luftfartsbyrån bör vidare beaktas, att byråns personalorganisation på grund av luftfartens hastiga utveckling och delvis under inverkan av vissa av krigsförhållandena betingade omständigheter under de senaste åren på skilda punkter undergått en successiv utbyggnad utan den samlade överblick över arbetsuppgifter och personalresurser, som för en riktig avvägning är erforderlig. Behov föreligger därför av en enhetlig omprövning av byråns personalorganisation under beaktande av de möjligheter till rationalisering och personalbesparing, som kunna föreligga. I samband med denna omprövning böra givetvis även organisation och personalbehov för olika grenar av den till luftfartsväsendet hörande eller eljest för flygtrafiken betydelsefulla lokala förvaltningen — såväl flygplatsförvaltning och flygsäkerhetstjänst som radiotjänst och måhända även väderlekstjänst — underkastas granskning, varvid även frågorna om anställningsformer och avlöningsgrunder för personalen samt därmed sammanhängande budgettekniska spörsmål böra övervägas.

De tre byråer inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som här äro i fråga, handhava för närvarande var för sig icke blott förvaltnings- och underhålls-

uppgifter utan jämväl anläggningsverksamhet inom var sitt verksamhetsområde. Anläggningsarbetena utföras delvis i egen regi och delvis på entreprenad. Entreprenadförfarandet torde vara regel inom brobyråns arbetsfält. Hamnbyråns statliga arbeten utföras däremot i allmänhet i styrelsens egen regi. Inom järnvägs- och luftfartsbyrån förekomma såväl arbeten i egen regi som arbeten på entreprenad. En fördelning av anläggningsarbetena mellan företag i egen regi och företag på entreprenad torde ur olika synpunkter vara lämplig beträffande här avsedda områden. Det kan ifrågasättas, huruvida ej all anläggningsverksamhet inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens arbetsområde — vägbyggnad, hamnbyggnad, vatten- och avloppsledningsanläggningar, brobyggnad, flygfältsbyggnad — borde sammanföras under ett gemensamt ledande organ inom styrelsen. Detta skulle innebära, att inom styrelsen inrättades en särskild, för de olika verksamhetsgrenarna gemensam byggnadsavdelning under en byggnadschef, vilken skulle handhava ledningen av all byggnads- och anläggningsverksamhet inom verket. Vid behandling av frågan om en eventuell friställning av luftfartsväsendet böra beaktas fördelarna av en enhetlig ledning av byggnadsverksamheten, som även innefattar flygfältsbyggandet och därmed sammanhängande anläggningsarbeten.

Även frågan om lämplig organisation av den till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen knutna militäravdelningen bör i samband med utredningen övervägas.

De sakkunniga ha intill den 1 december 1944 hållit 12 sammanträden samt företagit en studieresa till Göteborg—Torslanda flygplats.

De sakkunniga avse att slutföra uppdraget under år 1945.

18. *Sakkunniga för upprättande av förslag till normalbrandordningar.*

Sedan Kungl. Maj:t den 14 september 1944 uppdragit åt riksbrandinspektören att utarbeta och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till bland annat normalbrandordningar samt bemyndigat chefen för kommunikationsdepartementet att tillkalla högst fem sakkunniga för att biträda vid upprättandet av nämnda förslag ha såsom sakkunniga tillkallats:

Janzon, K. A., brandinspektör;
Lindroth, S., länsjägmästare;
Mattsson, V. J., led. av II kamm.;
Petri, B. A. W., hovrättsfiskal.

Lokal: Jakobsbergsgatan 32; tel.: 23 23 30.

Med de sakkunniga ha intill den 1 december 1944 hållits 18 sammanträden

Uppdraget beräknas vara slutfört i början av år 1945.

19. *1944 års trafikförfattningssakkunniga.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 september 1944 (se Post- och Inrikes tidn. samma dag):

Löfgren, T. E., landshövding, *ordförande;*
Berglund, H., kansliråd;

I K: 19 Elliot, C. W., länsbesiktningsman;
Forsselius, E. J. E., trafikpolisintendent;
Hagardt, S., advokat;
Rapp, F., droskägare;
Rimby, Hj., folkskollärare.
Sekreterare:
Beskow, B. G., hovrättsassessor.

Lokal: Kommunikationsdepartementet; tel.: Kanslihuset.

Direktiven för de sakkunnigas arbete framgå av departementschefens anförande vid meddelandet av ovannämnda bemyndigande. Departementschefen anförde därvid bland annat.

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade jag den 30 juni 1943 en utredningsman för att inom kommunikationsdepartementet biträda med utredning och förslag i fråga om revision av gällande vägtrafikstadga m. m.

Utredningsmannen har den 20 april 1944 avgivit betänkande, innehållande förslag till ny vägtrafikstadga samt till vissa ändringar i gällande kungörelse angående vägmärken.

Över betänkandet hava yttranden avgivits av ett stort antal myndigheter och sammanslutningar.

Med hänsyn till de uppfattningar, som kommit till uttryck i remissyttrandena, anser jag, att en översyn bör ske icke blott av vägtrafikstadgan utan även av andra författningar på trafikväsendets område. De författningar, vilka sålunda i ett sammanhang böra granskas, äro i främsta rummet motorfordonsförordningen, vägtrafikstadgan och vägmärkeskungörelsen. Vissa i ordningsstadgan för rikets städer innefattade stadganden torde emellertid även böra uppmärksammas. En grundlig prövning bör ske av frågan om de olika stadgandenas systematiska uppställning och lämpliga fördelning på särskilda författningar. Åt föreskrifternas stilistiska utformning bör ock ägnas stor uppmärksamhet. Ehuru utredningsmannens förslag beträffande vägtrafikstadgan innebär avsevärda förbättringar i fråga om bestämmelsernas utformning, synes det icke osannolikt, att vid en samtidig omarbetning av hela det ifrågavarande författningskomplexet ytterligare resultat kunna ernås med avseende å ökad överskådlighet, klarhet och tillgänglighet. Jämsides med allmänhetens intresse av enkelhet och lättfattlighet vid utformningen av föreskrifterna måste dock beaktas behovet av juridiskt hållbara definitioner och en avfattning i övrigt, som ej försvårar domstolarnas och myndigheternas verksamhet.

Under remissbehandlingen av det föreliggande förslaget till ny vägtrafikstadga har förslagets sakliga innehåll i vissa detaljer blivit föremål för kritik och ändringsyrkanden. De erinringar, som sålunda framförts, böra givetvis övervägas vid den mera allmänna översyn av trafikförfattningarna, vilken jag här förordat.

Vad angår spörsmålet om övergång till högertrafik har en utredning i detta ämne tidigare verkställts, varvid plan och kostnadsberäkning framlagts beträffande de åtgärder, som skulle bliva erforderliga vid en sådan reform.

Något ståndpunktstagande från statsmakternas sida i denna fråga har emellertid ansetts icke böra äga rum, så länge de av kriget betingade särskilda förhållandena äro rådande. Spörsmålet äger enligt min mening icke sådant samband med en revision av förut angivna trafikföreskrifter, att det behöver upptagas vid här ifrågavarande författningsrevision. Erforderliga beslut i saken kunna fattas på basis av nyssnämnda utredning. I K: 21

De sakkunniga ha intill den 1 december 1944 sammanträtt 9 gånger.

20. *1944 års telefonkommitté.*

Genom beslut den 13 oktober 1944 bemyndigade Kungl. Maj:t telegrafstyrelsen att tillkalla högst fem sakkunniga för att inom styrelsen verkställa utredning i fråga om åtgärder till förbättring av landbygdens telefonförhållanden.

Tillkallade med stöd av nämnda bemyndigande:
Lundgren, J. A., överdirektör, *ordförande;*
Heimbürger, H. A., byråchef;
Sigmar, E. R. J. K., trafikinspektör;
Nehrfors, A. E. L., linjeingenjör;
Lindblad, K. F. T., telegrafkommissarie.
Sekreterare:
Nygren, T. G., förste byråsekreterare.
Lokal: Telegrafstyrelsen; tel.: Telegrafstyrelsen 357.

21. *Djurgårdskommissionen.*

Ledamöter:
Malmberg, H., generaldirektör, *ordförande;*
Andersson, A. B., f. d. riksdagsman (t. o. m. den 10 september 1944);
Bauer, F. H. N., advokat;
Grönvall, S. I., kammarråd, tillika *ombudsman;*
Heiding, G. A., lantbrukare, led. av I kamm.;
Persson, J. A. L., led. av II kamm. (fr. o. m. den 10 november 1944);
Schönmeyr, L. J., major, tillika *verkställande direktör.*
Sekreterare:
Grönvall, S. I.
Ingenjör:
Frölén, G. H. F., kapten.
Lokal: Blasieholmstorg 11 C; tel.: 10 55 91, 10 38 04 och 11 46 88.

Beträffande kommissionens allmänna uppgifter samt huvudsakliga förvaltningsuppgifter, se 1937 s. 60 och 1942: I K 11.

A. Exploateringsverksamheten å Ladugårdsgärdet.

Under budgetåret 1943/44 har ingen tomt för bostadsändamål kunnat bliva disponibel för försäljning, då kvarvarande tomtmark enligt 1931 års stadsplan icke kan exploateras på grund av att densamma antingen disponeras för

	Ladugårdsgärdesområdet kronor	
Inkomster:		
1. a) Influtna köpeskillingar för tomter, försålda under budgetåret	10,000: —	
b) Köpeskillingsandel för fastigheter, försålda under budgetåret, som skall erläggas budgetåret 1944/45	190,000: —	200,000: —
2. a) Å reverser, avlämnade som köpeskillingslikvid för tomter, på budgetåret belöpande räntor		25,529: 49
b) Överlevererad ränta		20: —
3. Arrenden och hyror m. m. för områden		91,731: 13
4. Inkomster av administrationstillägg		2,450: 17
5. Inkomster från fastighetsägare för gårdsutrymmenas inom kvarteren iordningställande:		
a) för inteckningar	365: 75	
b) » planteringsarbeten	148,122: 28	148,488: 03
6. Inkomst av förskotterad kostnad för expenser, renhållning och fastighetsbildning		1,745: 46
7. Inkomster för förskotterade gatukostnader:		
a) Kostnader att helt återgäldas kommissionen	15,706: 47	
b) Kostnader för breddning av Valhallavägen öster om Värtavägen	—	
c) Kostnader för breddning av Värtavägen	—	
d) Övriga gatuanläggningskostnader	22,353: 46	38,059: 93
Summa inkomster		**508,024: 21**
Utgifter:		
1. Förvaltningskostnader:		
a) Avlöningar och expenser	29,778: 99	
b) Renhållning, vägunderhåll och tillsyn	18,310: 01	
c) Skatter	20,691: 54	
d) Kostnader för fastighetsbildning	219: 50	
e) Övriga förvaltningskostnader	5,659: 19	74,659: 23
2. Stadsplanearbete och kartläggning		11,186: 02
3. Flyttning och iordningställande av militära och övriga anordningar m. m.		12,779: 86
4. Kostnader för gatuarbeten:		
a) att helt återgäldas kommissionen	16,071: 36	
b) för breddning av Valhallavägen öster om Värtavägen	7,473: 36	
c) för breddning av Värtavägen	321: 59	
d) övriga gatuanläggningskostnader	257,079: 26	280,945: 57
5. Utgifter för gårdsutrymmenas inom kvarteren iordningställande:		
för inteckningar	512: —	
» planteringsarbeten	120,916: 49	121,428: 49
Summa utgifter		**500,999: 17**

kommissionens förvaltningsverksamhet budgetåret 1943/44. **I K: 21**

Johanneshov—Kvarnängen kronor		Marieberg—Konradsbergsområdena kronor		Årsta—Bellevueområdena kronor		Summa kronor
2,833,550: —		2,724,300: —		—		
—	2,833,550: —	—	2,724,300: —	—		5,757,850: —
	18,930: 88		52,054: 15	—		96,514: 52
	33: 54		125: 99	—		179: 53
	100: —		1,237: 50	—		93,068: 63
	12,708: 82		6,979: 59	—		22 138: 58
2,497: 50		915: 50				
163,399: 45	165,896: 95	25,396: 02	26,311: 52	—		340,696: 50
	166: 07		166: 07	—		2,077: 60
124,027: 55		64,795: 13				
—		—		—		—
—		—		—		—
25,716: 10	149,743: 65	9.319: 19	75,114: 32	—		262,917: 90
	3,181,129: 91		**2,886,289: 14**	—		**6,575,443: 26**
29,778: 98		29,778: 98		—		—
839: 38		—		—		—
5,787: —		466: 69		—		—
4,948: —		1,815: 50		—		—
—	41,353: 36	1,515: 90	33,577: 07	—		149,539: 66
	1,272: 48		1,186: 25		255: —	13,899: 75
	—		42,625: 79	—	—	55,405: 65
186,056: 75		66,603: 45		—		—
—		—		—		—
—		—		—		—
302,769: 60	488,826: 35	328,270: 44	394,873: 89	—		1,164,645: 81
2,185: 50		815: 50		—		
127,846: 69	130,032: 19	12,000: —	12,815: 50	—		264,276: 18
	661,484: 38		**485,078: 50**		255: —	**1,647,817: 05**

I K: 21 statliga ändamål eller är beroende av vissa stadsplanefrågors lösande. Av de i kvarteret Tegeludden befintliga tomterna för kontors-, lager- och liknande ändamål har emellertid under budgetåret tomten nr 3 försålts för en köpeskilling av 200 000 kronor.

Inom det vid Frihamnen belägna industriområdet har under budgetåret ingen ny upplåtelse ägt rum.

Budgetårets gatuarbeten inom det stadsplanelagda Ladugårdsgärdesområdet ha huvudsakligen omfattat iordningställandet av gatudelarna med ytbeläggning av smågatsten och cementplattor kring kvarteren New York och Oporto samt utbyggnad av gatunätet kring kvarteren Lissabon och London. Banérgatans förlängning norrut mellan Valhallavägen och Värtavägen har iordningställts med ytbeläggning av smågatsten och cementplattor.

B. Verksamheten för exploatering av Marieberg—Konradsbergsområdena.

Under budgetåret 1943/44 har djurgårdskommissionen fortsatt exploateringen inom de områden av Marieberg och Konradsberg, vilka ställts under djurgårdskommissionens vård och förvaltning. Tomtförsäljningarna hava omfattat 9 tomter med en sammanlagd köpeskilling av 2 724 300 kronor.

Arbetena för iordningställande av gator med ledningar ha under budgetåret omfattat gatudelarna inom exploateringsområdet, där försäljningen av tomter ägt rum.

Med hänsyn till stadens önskemål att huvudtrafikleden Rålambsvägen mellan Fredhällsområdet och Västerbron måtte kunna öppnas för trafik redan under 1944 ha terrasseringsarbetena för huvudtrafikleden i erforderliga delar utförts. Förhandlingar med staden angående gatudelarnas förseende med ytbeläggning av smågatsten i körbanor och cementplattor i gångbanor ha resulterat i ett avtal mellan djugårdskommissionen och Stockholms stads gatukontor, som till sin utformning förelåg färdigt före utgången av budgetåret 1943/44.

Under budgetåret ha förhandlingar förts med staden om ändring i stadsplanen för Marieberg—Konradsbergsområdena beträffande huvudtillfartsleden till områdena i samband med ändring av stadsplanen för Drottningholmsvägen.

C. Exploateringsverksamheten inom Johanneshov—Kvarnängen.

Under budgetåret 1943/44 har tomtförsäljningen inom dessa områden fortsatts. Därvid har försålts 27 tomter för låghusbebyggelse och 10 tomter för höghusbebyggelse. Sammanlagt ha köpeskillingarna uppgått till 2 833 550 kronor.

Arbetena med iordningställande av gator och ledningar ha fortsatts under budgetåret å gatudelarna inom de exploateringsområden, där tomtförsäljningarna ägt rum. Gatuarbetena inom det nordvästra Johanneshovsområdet ha under budgetåret påbörjats, sedan erforderligt byggnadstillstånd för arbetenas utförande beviljats.

Förhandlingarna med staden om vissa ändringar i stadsplanen för nordvästra Johanneshovsområdet i syfte att erhålla bättre och ekonomiskt fördelaktigare trafikleder ha slutförts under budgetåret genom träffande av villkorligt avtal den 16 november 1943 rörande ändring av stadsplanen för ifrågavarande område i anslutning till ett stadsplaneändringsförslag, märkt Pl. 2868. Avtalet och stadsplaneändringsförslaget godkändes av Stockholms stadsfullmäktige den 17 december 1943 och av Kungl. Maj:t den 28 januari 1944.

D. Förhandlingar med Stockholms stad rörande reglering av vissa markfrågor m. m.

Ladugårdsgärdet.

Under budgetåret 1943/44 har kommissionen genom särskilt tillkallad arkitekt låtit upprätta förslag till dispositionsplan över hela det ännu icke stadsplanelagda området av Ladugårdsgärdet fram till Stora Värtan och Djurgårdsbrunnsviken. För ett bedömande av förslagets innehåll har kommissionen ingått i förhandlingar med byggnadsstyrelsen för utrönande av statens eget behov av mark för olika ändamål inom stadsplaneområdet.

Det mellan Stockholms stad och djurgårdskommissionen träffade villkorliga avtalet rörande stadens förvärv av visst område av Ladugårdsgärdet invid Valhallavägen för skoländamål har godkänts av stadsfullmäktige vid sammanträde den 21 juni 1943 samt fastställts av Kungl. Maj:t genom beslut den 26 november 1943. Områdets verkliga areal har under året fastställts genom avstyckning och uppgår densamma till sammanlagt 29 569,0 kvadratmeter. Köpeskillingen uppgår till 1 848 062 kronor 50 öre, varjämte staden har att till kronan erlägga 10 000 kronor såsom andel i kostnad för huvudavloppsledning. Likviden jämte upplupen ränta har inlevererats till statskontoret under innevarande budgetår.

Marieberg—Konradsbergsområdena.

Sedan Stockholms stad gjort framställning om förvärv av det kronan tillhöriga Mariebergsområdet har kommissionen låtit verkställa värdering av området genom särskilt tillkallad sakkunnig. Resultatet av värderingen har översänts till staden. Överläggningar ha pågått med byggnadsstyrelsen om statens eget behov av mark för olika ändamål.

Kommissionen har ävenledes genom särskild sakkunnig låtit verkställa värdering av det område för skoländamål inom Konradsbergsområdet, om vars förvärv staden tidigare gjort framställning. Resultatet av värderingen har översänts till staden.

Mellan djurgårdskommissionen och domänstyrelsen har förhandlingar ägt rum rörande dels försäljning av visst område inom kronoegendomen Sveden nr 1 och 2 till Bolidens gruvaktiebolag för uppförande av en laboratoriebyggnad och dels upplåtelse till Stocksunds köping av viss kronan tillhörig mark för gator och allmänna platser.

Finansdepartementet.

A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1944.

1. *Sakkunnig för utarbetande av förslag till beredskapsåtgärder på det skattepolitiska området* (1942: I 16; 1943: I 26; 1944: I 21).

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 juni 1939:
Lindahl, E., professor.

Den sakkunniges uppdrag är numera slutfört.

2. *Sakkunnig angående det enskilda sparandet* (1942: I 21; 1943: I 30; 1944: I 23).

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 7 juni 1940:
Kock, Karin, docent.

Beträffande den sakkunniges uppdrag, se 1941: I Fi 22.

Den sakkunnige har under året tjänstgjort som ordförande i den av sparorganisationerna och statens informationsstyrelse bildade samarbetskommittén för sparpropaganda.

Uppdraget är, i vad avser utredningsarbete inom finansdepartementet, numera slutfört.

3. *Besparingsberedningens järnvägssakkunniga* (1942: I 23; 1943: I 31; 1944: I 5).

Besparingsberedningen beslöt den 19 februari 1941 att jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 november 1940 föranstalta om en särskild sakkunnigutredning i fråga om besparings- och rationaliseringsåtgärder inom statens järnvägar.

Den 10 december 1943 förordnade Kungl. Maj:t i samband med beslut om besparingsberedningens upphörande i övrigt, att nämnda utredning skulle fullföljas.

Tillkallade av besparingsberedningen:
Carleson, B. A. F., disponent;
Lingman, J., ombudsman;
Lundqvist, R., byråchef;
Simonsson, Y. A., direktör.

Sekreterare:
Sjöberg, E. A., förste aktuarie.

De sakkunniga ha den 6 mars 1944 avlämnat slutbetänkande (Statens off. utredn. 1944: 32).

Uppdraget är därmed slutfört.

4. *Sakkunnig för utredning angående kostnaderna för restskatteförmedling genom statens intressekontors försorg för i Stockholm mantalsskrivna personer* (1944: I 25). I Fi: 6

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 19 februari 1943 med uppdrag att såsom sakkunnig inom departementet verkställa utredning och efter förhandlingar med Stockholms stad till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till överenskommelse mellan staten och staden om fördelning av kostnaderna för restskatteförmedling genom statens intressekontors försorg för i Stockholm mantalsskrivna personer:

Björck, K. A. W., generaldirektör.

Sekreterare:

Holmqvist, S. E., revisor.

Den sakkunnige har efter förhandlingar med representanter för Stockholms stad den 6 mars 1944 ingivit förslag till avtal rörande ovannämnda kostnadsfördelning, vilket behandlats i proposition till 1944 års riksdag, nr 227.

Den sakkunniges uppdrag är därmed avslutat.

5. *Sakkunnig rörande bostadsproduktionen* (1944: I 28).

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 19 mars 1943:

Johansson, A., byråchef.

Angående den sakkunniges uppdrag, se 1944: I Fi 28.

Den sakkunnige har den 10 februari 1944 avlämnat ett betänkande angående bostadsproduktionens förutsättningar efter ett vapenstillestånd (Statens off. utredn. 1944: 7).

Uppdraget är därmed slutfört.

6. *Nykterhetsutredningen* (1944: I 29).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 april 1943 (se Post- och Inrikes tidn. den 21 april 1943):

Petersson, T. P. J., generallotsdirektör, *ordförande;*

Dahlberg, G., professor;

Klackenberg, O. H., byråchef, tillika *sekreterare.*

Statistisk expert:

Gahn, H. H. A. C., förste aktuarie.

Biträdande sekreterare:

Lane, S., amanuens.

Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1944: I Fi 29.

Under år 1944 ha hållits 7 sammanträden.

Utredningen har den 29 januari 1944 avlämnat betänkande angående nykterhetstillståndet under krigsåren (Statens off. utredn. 1944: 3).

Den 18 oktober 1944 har utredningen avgivit utlåtande över vissa till utredningen överlämnade framställningar.

Uppdraget är därmed slutfört.

I Fi: 7 7. *Sakkunniga för fortsatt utredning av frågan om en omläggning av uppbördsförfarandet* (1944: I 31).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 juli 1943 (se Post- och Inrikes tidn. den 11 augusti 1943):
Quensel, N. J. E., statsråd, *ordförande;*
Laurin, J., borgmästare;
Lundqvist, J. O., ingenjör;
Sivert, E. D., f. d. kammarrättsråd;
Steen, B. F., häradsskrivare;
Strand, A. W., kassör, led. av I kamm.;
Söderbäck, C. F., verkst. direktör i svenska arbetsgivareföreningen;
Jarnerup, S. E., assessor, tillika *sekreterare.*

Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1944: I Fi 31.

De sakkunniga ha den 8 januari 1944 inkommit till chefen för finansdepartementet med ett betänkande (otryckt), vari de angivit vissa huvudlinjer, enligt vilka en lösning av uppbördsfrågan i sådan riktning, att utskylderna för viss inkomst komma att erläggas i så nära samband som möjligt med inkomstförvärvet, synts möjlig.

Uppdraget är därmed slutfört. Angående fortsatt utredning, se nedan I Fi 27.

8. *1943 års järnvägspensionsutredning* (1944: I 33).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 oktober 1943 för att biträda med utredning av frågan om tjänste- och familjepensioneringen beträffande personal vid av staten övertagna enskilda järnvägar (se Post- och Inrikes tidn. den 4 november 1943):
Lindstedt, S., direktör för statens pensionsanstalt, *ordförande;*
Gemzell, Chr., häradshövding;
Ruist, G. F., byråchef i järnvägsstyrelsen.

Beträffande utredningsuppdraget, se 1944: I Fi 33.

De sakkunniga, som under år 1944 hållit omkring 50 sammanträden, ha den 25 november 1944 avlämnat betänkande angående reglering av tjänste- och familjepensioneringen beträffande personal vid av staten övertagna enskilda järnvägar (stencilerat).

Uppdraget är därmed slutfört.

9. *Sakkunniga för fortsatt utredning av frågan om reglering av vissa militära arvoden* (1944: I 34).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 november 1943 (se Post- och Inrikes tidn. den 23 november 1943):
Nilson, J. F., krigsråd;
Swedenborg, G. B. V. E., major.

Sekreterare:
Lagergren, B. G. M., assessor.

Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1944: I Fi 34.

De sakkunniga ha den 5 september 1944 avlämnat betänkande med förslag till reglering av det militära arvodesväsendet (stencilerat). I Fi: 14

Uppdraget är därmed slutfört.

10. *Jordbrukskassebeskattningsutredningen.*

Tillsatt enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 31 december 1943 för att verkställa utredning av frågan, huruvida jordbrukets kreditkassor böra medgivas rätt att vid beskattningen erhålla avdrag för viss avsättning till reservfond:

Ljungdahl, V. S., egnahemsdirektör, led. av I kamm., *ordförande;*
Ekengren, Hj. K. A., bankdirektör;
Tondén, A., t. f. bankinspektör.

Sekreterare:

Eliaeson, Å. T., e. föredragande i kammarrätten (fr. o. m. den 1 april 1944).

Utredningen har den 12 december 1944 till chefen för finansdepartementet avlämnat betänkande angående begränsning av skattskyldigheten för jordbrukets kreditkassor (rotaprint).

Uppdraget är därmed slutfört.

B. Kommittéer som fortsätta sin verksamhet vid ingången av 1945.

11. *Sakkunnig för utredning av frågan om den rättsliga vården och förvaltningen av kronans fasta egendom* (1942: I 7; 1943: I 19; 1944: I 17).

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 februari 1935:

Berglöf, L., f. d. generaldirektör.

Utredningsarbetet, vilket med hänsyn till andra brådskande arbeten en tid legat nere, har under år 1944 återupptagits och kommer att slutföras i början av år 1945.

12. *1938 års tulltaxerevision* (1942: I 11; 1943: I 23; 1944: I 18).

Enligt departementschefens beslut är de sakkunnigas verksamhet sedan juli 1940 tills vidare inställd.

13. *Sakkunniga för utredning av frågan om malmexportens fördelning mellan Luleå och Narvik* (1942: I 12; 1943: I 24; 1944: I 19).

Enligt departementschefens beslut den 30 december 1939 skall utredningen vila tills vidare.

14. *1939 års sulfitspritsakkunniga* (1942: I 15; 1943: I 25; 1944: I 20).

Enligt departementschefens beslut den 30 december 1939 skall utredningen vila tills vidare.

I Fi: 15 15. *Sakkunniga för fortsatt utredning av frågan om arbetstidsreglering för personal vid tullverkets kust- och gränsbevakning* (1942: I 19; 1943: I 28; 1944: I 22).

Enligt departementschefens beslut den 30 december 1939 skall utredningen vila tills vidare.

16. *1941 års lärarlönesakkunniga* (1942: I 25; 1943: I 32; 1944: I 24).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 juni 1941 med uppdrag att verkställa utredning och avgiva förslag rörande revision av gällande avlöningsreglemente för folk- och småskollärare och med dem i avlöningshänseende likställda befattningshavare, lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor samt nomadlärare ävensom rörande anställnings- och avlöningsförhållandena för övningslärare vid statliga och statsunderstödda undervisningsanstalter (se Post- och Inrikes tidn. den 9 juli 1941):

Weijne, J. J. E., undervisningsråd, *ordförande;*
Andersson, D. E., undervisningsråd;
Arvidsson, K. A. V., byråchef;
Swartling, A. E. V., expeditionschef;
Tamm, K. G. L. H., jägmästare.

Tillkallad med stöd av Kungl. Maj:ts beslut den 31 december 1943:

Källquist, K. G. E., undervisningsråd.

Sekreterare:

Ulne, J. O., e. o. förste byråsekreterare.

Biträdande sekreterare:

Öhman, B., t. f. förste kanslisekreterare.

Lokal och tel.: Skolöverstyrelsen.

De sakkunniga ha till chefen för finansdepartementet med skrivelse den 11 december 1943 ingivit promemoria med förslag till provisorisk reglering av anställnings- och avlöningsförhållandena för lärarinnor i hushållsgöromål och provisorisk höjning av arvodet till lärare i manlig och kvinnlig slöjd vid fortsättningsskolan samt den 28 december 1944 betänkande med förslag till reglering av anställnings- och avlöningsförhållandena för folkskolans överlärare m. m. (Statens off. utredn. 1944: 64).

Hittills ha de sakkunniga hållit omkring 270 sammanträden.

De sakkunniga räkna med att framlägga

betänkande med förslag till folkskolans boställsordning m. m. i januari 1945,

betänkande med förslag till reglering av övningslärarnas m. fl. anställnings- och avlöningsförhållanden våren 1945 samt

betänkande med förslag till bestämmelser om statsbidrag till folkskolans och de högre kommunala skolornas lärarlöner under senare delen av 1945.

Av de sakkunnigas uppdrag återstår därjämte att utreda och framlägga förslag angående anställnings- och avlöningsförhållanden för fortsättnings-

och ersättningsskolornas lärare. Så snart 1940 års skolutredning framlagt förslag om dessa skolformers framtida organisation, ämna de sakkunniga verkställa ifrågavarande utredning. I Fi: 18

17. *Folkbokföringskommittén* (1942: I 23; 1943: I 31; 1944: I 5).

Besparingsberedningen beslöt den 26 september 1941 att jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 november 1940 föranstalta om särskild sakkunnigutredning angående folkbokföringen.

Den 10 december 1943 förordnade Kungl. Maj:t i samband med beslut om besparingsberedningens upphörande i övrigt, att nämnda utredning skulle fullföljas.

Av besparingsberedningen tillkallade sakkunniga:
Höijer, E. J., överdirektör;
Rylander, A. O. E., borgmästare;
Wahlund, S. G. W., professor, led. av I kamm.

Sekreterare:
Olsson, A. E., hovrättsassessor.

Biträdande sekreterare:
Edström, K. S., länsbokhållare (under tiden 1 juni—31 oktober 1944);
Hammarberg, J. C., aktuarie (fr. o. m. den 16 juni 1944).

Lokal: Norrmalmstorg 1; tel.: 10 01 71.

Aktuarien N. W. A. Romberg har biträtt kommittén med vissa utredningar och inom sekretariatet förekommande göromål.

Kommittén har därjämte biträtts av följande särskilt tillkallade experter, nämligen prosten P. D. G. Bergfors, riksarkivarien S. B. Boëthius,, aktuarien N. A. Lagerström, kyrkoherden J. E. Lindholm, förste postassistenten A. H. Lindström, kontraktsprosten J. A. Nordberg, kontraktsprosten K. G. A. Qvarnström, civilingenjören O. Rimér, föredraganden i regeringsrätten S. Sjöberg, häradsskrivaren B. F. Steen, byråchefen I. T. Uhnbom, kyrkoherden A. Wihlborg samt kronouppbördskassören A. E. Winnermark.

Kommittén har under år 1944 hållit 19 sammanträden, vid vilka samtliga ledamöter och alla eller ett större eller mindre antal experter närvarit, samt ett stort antal särskilda arbetssammanträden, i vilka allenast någon eller några av ledamöterna och experterna deltagit.

Kommittén har den 27 november 1944 avlämnat betänkande med förslag till omorganisation av folkbokföringen (Statens off. utredn. 1944: 52) och kommer att i januari 1945 avlämna en promemoria med visst detaljmaterial.

18. *Sakkunnig angående hyressättningen i staten tillhöriga fastigheter* (1944: I 5).

Tillkallad av besparingsberedningen den 8 oktober 1941 med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 november 1940:
Löhr, B. A. H., kamrer.

Enligt departementschefens beslut är den sakkunniges verksamhet sedan april månad 1943 tills vidare inställd.

I Fi: 19

19. *Utredningar angående ekonomiska efterkrigsproblem.*

Kungl. Maj:t har den 19 mars 1943 bemyndigat chefen för finansdepartementet att föranstalta om vissa utredningar rörande de ekonomiska problem, som möta vid omställningen efter ett vapenstillestånd. Direktiven för nämnda utredningar ha återgivits i propositionen nr 365 till 1943 års riksdag.

Angående de med stöd av nämnda bemyndigande under år 1943 lämnade utredningsuppdragen, se 1944: I Fi 26.

Utredningarna ha — med nedan angivet undantag — publicerats i serien Statens offentliga utredningar under samlingsrubriken Utredningar angående ekonomisk efterkrigsplanering. Utredningen av riksbankens valutasakkunniga angående utgångspunkter för penningpolitiken efter kriget har fogats såsom Bihang B till 1944 års statsverksproposition, Inkomster å riksstaten. Genom konjunkturinstitutet företagna utredningar publiceras i institutets meddelanden.

Under året färdigställda utredningar redovisas nedan under respektive utredningsorgan enligt följande uppställning:

Arbetsmarknadskommissionen. Kommissionen har under år 1944 med nedan angivna dagar daterade skrivelser till chefen för finansdepartementet överlämnat följande utredningar:

1. Den 28 januari en i samråd med Industriens utredningsinstitut företagen undersökning rörande industriens arbetskraftsförhållanden den 1 september 1939—den 1 september 1943.

2. S. d. en likaledes i samråd med Industriens utredningsinstitut verkställd utredning angående industriens sysselsättning under åren närmast efter kriget (nr 1—2, Statens off. utredn. 1944: 7).

3. Den 17 februari promemoria angående sysselsättningsproblem för vissa grupper av i försvarets tjänst anställda, jämte en statistisk undersökning angående yrkes- och utbildningsförhållanden m. m. för vissa av de berörda personalgrupperna.

4. S. d. promemoria angående friställandet efter ett vapenstillestånd av personal vid statens järnvägar.

5. Den 28 mars promemoria angående arbetskraftsförhållandena inom bränntorvindustrien (nr 3—5, Statens off. utredn. 1944: 36).

Industriens utredningsinstitut. Se ovan under Arbetsmarknadskommissionen.

Kommerskollegium. Kollegium har med skrivelse den 15 februari 1944 överlämnat redogörelse för resultaten av en av kollegium verkställd statistisk undersökning av den svenska industriens kapitalinvesteringar 1942—1945 (Statens off. utredn. 1944: 7).

Sakkunnig rörande bostadsproduktionen. Se ovan I: Fi 5.

Investeringsutredningen. Se nedan I: Fi 20.

Sakkunniga angående arbetsförmedlingens organisation. Se nedan I: Fi 22.

Överstyrelsen för yrkesutbildning. Den 3 maj 1944 överlämnade överstyrelsen till chefen för ecklesiastikdepartementet en promemoria angående yrkesutbildning för arbetslösa m. m. (Statens off. utredn. 1944: 25).

De under år 1943 överlämnade promemoriorna av 1942 års jordbrukskommitté och skogsstyrelsen angående sysselsättningsmöjligheterna inom jordbrukets område respektive skogsbruket vid omfattande arbetslöshet efter krigets slut ha sedermera utkommit i Statens offentliga utredningar under nr 1944: 14. I Fi: 20

Kungl. Maj:t har den 19 februari 1944 tillsatt en *kommission för ekonomisk efterkrigsplanering,* till vilken ovannämnda utredningsresultat överlämnats. Se vidare under I: Fi 28.

20. *Investeringsutredningen* (1944: I 27).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 19 mars 1943 (se Post- och Inrikes tidn. den 30 mars 1943):

Thomson, A. N., landshövding, ordförande i statens arbetsmarknadskommission, *ordförande;*
Erlander, T. F., statsråd, led. av I kamm. (t. o. m. den 22 december 1944);
Westling, E. A., statssekreterare;
Sundström, E. V., byråchef;
Mossberg, H. K. E., statssekreterare (fr. o. m. den 23 december 1944);
Särskilda experter:
Blomberg, D. A:son, gatuinspektör;
von Hartmansdorff, C.-H., förste kanslisekreterare.
Sekreterare:
Gustafsson, T. B., civilingenjör;
Klintstedt, H. G., byråingenjör;
Petrelius, B., byråingenjör.

Lokal: Statens arbetsmarknadskommission; tel.: Arbetsmarknadskommissionen.

Beträffande utredningsmännens uppdrag, se 1944: I Fi 27.

Utredningen har den 3 april 1944 avgivit betänkande med förslag till investeringsreserv av statliga, kommunala och statsunderstödda anläggningsarbeten för budgetåret 1944/45 (Statens off. utredn. 1944: 12 och 13), varjämte utredningen under året avgivit utlåtande i ett 30-tal ärenden.

Under år 1944 ha under ordförandeskap av vederbörande landshövdingar hållits informerande sammanträden inom samtliga län utom ett med representanter för å ena sidan investeringsutredningen och å andra sidan lokala statliga organ jämte städer och större landskommuner, varvid från utredningens sida lämnats redogörelse för utredningens mål, medan från de lokala myndigheternas sida lämnats redogörelse för arbetsmarknadsläget och för möjligheterna att bekämpa en kommande arbetsmarknadskris.

Utredningen har under år 1944 fram till den 1 december sammanträtt 25 dagar.

För att i möjligaste mån kunna hålla kortregistret över förefintliga investeringsobjekt aktuellt och samtidigt erhålla material för upprättande av investeringsplan för budgetåret 1945/46 har utredningen genom cirkulärskrivelser till berörda såväl statliga och kommunala som statsunderstödda myn-

I Fi: 20 digheter och institutioner infordrat dels kompletterande uppgifter beträffande i investeringsplanen för innevarande budgetår medtagna företag, dels uppgifter om ytterligare företag, som lämpligen kunde ingå i investeringsplanen för budgetåret 1945/46.

För närvarande pågå undersökningar angående investeringsreserv av statliga, kommunala och statsunderstödda anläggningsarbeten för budgetåret 1945/46, och utredningen avser att under början av år 1945 avgiva ett andra betänkande med förslag till sådan investeringsreserv.

21. *1943 års dyrortskommitté* (1944: I 30).

Tillkallade genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni (se Post- och Inrikes tidn. den 7 augusti 1943) och den 1 oktober 1943:
Linnér, S. N., f. d. landshövding, led. av I kamm., *ordförande;*
Andersson, J. Elon, led. av I kamm.;
Ekegård, E. A., lektor;
Ericsson, C. H., led. av I kamm.;
Mårtensson, J. W., led. av II kamm.;
Nilsson, Hj. R., led. av II kamm.;
Ohlon, S. J. E., rektor;
Rosberg, K.-G., folkskollärare;
Rundlöf, H. N., stationsmästare.

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts beslut den 25 februari 1944:
Höijer, E. J., överdirektör.

Sekreterare:
Hävermark, G., t. f. förste aktuarie (t. o. m. den 28 februari 1944);
Soop, E., t. f. aktuarie (fr. o. m. den 29 februari 1944).

Biträdande sekreterare:
von Euler, R., fil. kand.

Expert:
Berggren, G. R. V., t. f. förste aktuarie.

Lokal: Riksdagshuset; tel.: Riksdagen 78 och 79.

Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1944: I Fi 30.

De sakkunniga ha från det arbetet började och intill den 1 december 1944 hållit sammanträden under 26 dagar.

Kommittén har beträffande lönegrupperingen fattat vissa preliminära principbeslut och på grundval av dessa pågår för närvarande utarbetandet av utkast till kommitténs betänkande i denna del. Beträffande skattegrupperingen har kommittén låtit bearbeta material, som insamlats för andra ändamål. För vissa inom kommittén diskuterade alternativ har det emellertid befunnits nödvändigt att kommittén erhåller ytterligare material före sitt ståndpunktstagande. Skrivelse i sådant syfte har den 17 mars 1944 avlåtits till chefen för finansdepartementet, i anledning varav medel den 24 mars 1944 beviljats kommittén för vidtagandet av vissa specialundersökningar. En viss försening av kommitténs arbete måste härigenom uppkomma. Kommittén torde dock kunna avsluta sitt arbete under våren 1945.

22. *Sakkunniga angående arbetsförmedlingens organisation* (1944: I 32). **I Fi: 22**

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 19 mars 1943 (se Post- och Inrikes tidn. den 30 mars 1943):

Thomson, A. N., landshövding, ordförande i statens arbetsmarknadskommission, *ordförande;*

Höjer, K. J., t. f. generaldirektör;

Lindberg, A., förste ordförande i landsorganisationen;

Söderlund, G., direktör, ordförande i svenska arbetsgivareföreningen.

Sekreterare:

Jönsson, O., kontorschef hos arbetsnämnden i Stockholm.

Lokal: Statens arbetsmarknadskommission; tel.: Arbetsmarknadskommissionen.

Med stöd av Kungl. Maj:ts ovannämnda bemyndigande uppdrog chefen för finansdepartementet den 27 maj 1943 åt statens arbetsmarknadskommission att utreda det behov av särskilda förmedlings-, omskolnings- eller hjälpåtgärder, som kunde förväntas framträda efter ett vapenstillestånd.

Chefen för finansdepartementet befriade sedermera den 21 september 1943 kommissionen från uppdraget, i vad det avsåg frågan om arbetsförmedlingsåtgärder, och uppdrog åt särskilda sakkunniga att utreda frågan om arbetsförmedlingens organisation efter ett vapenstillestånd.

Enligt beslut av Kungl. Maj:t den 28 januari 1944, på chefens för socialdepartementet föredragning, erhöllo de sakkunniga jämväl i uppdrag att utreda frågan om den offentliga arbetsförmedlingens framtida organisation, vilket uppdrag tidigare tilldelats först socialstyrelsen och sedan arbetsmarknadskommissionen.

De sakkunniga ha i första hand inriktat sig på de utredningsuppgifter, som sammanhänga med en fredsomställning av arbetsmarknaden. I en till chefen för finansdepartementet den 20 april 1943 ingiven promemoria hade arbetsmarknadskommissionen angivit dessa vara dels frågan om överförande till egentliga arbetsförmedlingsuppgifter av sådan inom arbetsförmedlingen anställd personal, som är sysselsatt med uppgifter av kriskaraktär, dels organiserandet av arbetsförmedlingens arbetslöshetskontroll vid en omfattande arbetsmarknadskris, dels slutligen organiserandet av arbetsförmedlingen för den i ett eller annat avseende mindre goda arbetskraften och speciellt de partiellt arbetsföra.

Av de angivna utredningsuppgifterna har emellertid frågan om arbetsförmedling för partiellt arbetsföra kommit i ett annat läge, sedan åt särskilda sakkunniga uppdragits att utreda denna fråga i dess helhet. Det har dock icke varit möjligt att helt särskilja från varandra de uppgifter, som äro betingade av en fredsomställning och de som sammanhänga med arbetsförmedlingens framtida organisation, utan i vissa fall ha de kommit att behandlas parallellt.

Detta senare gäller bland annat frågan om vidtagandet av särskilda åtgärder för förmedling av tjänstemän i allmän och enskild tjänst och därmed jämförliga yrkesgrupper. Ett inom arbetsmarknadskommissionens kansli utar-

I Fi: 22 betat förslag har behandlats av de sakkunniga, vilka därefter med tillstyrkan av förslagets principer överlämnat detsamma till arbetsmarknadskommissionen. Denna har den 19 maj 1944 på grundval av de sakkunnigas förslag beslutat inrätta en speciell tjänstemannaförmedling och erforderliga organisatoriska åtgärder verkställas successivt.

Beträffande frågan om arbetsförmedlingen och arbetslöshetskontrollen har ett förslag till ett modifierat kontrollsystem utarbetats, vilket avser att underlätta arbetsförmedlingens hithörande uppgifter vid en arbetsmarknadskris. Förenämnda förslag har remitterats till samtliga länsarbetsnämnder och erkända arbetslöshetskassor samt vissa arbetslöshetsnämnder, varefter det med beaktande av anförda synpunkter i de inkomna remissvaren överarbetats och slutredigerats.

För att kunna bedöma arbetsförmedlingens möjligheter att vid en omställningskris fullgöra sina arbetsuppgifter ha de sakkunniga undersökt dels behovet av nya förmedlingsorgan (avdelningskontor) på orter, där man kan räkna med en av omställningen betingad arbetslöshet, dels förutsättningarna för en ytterligare specialisering av redan förefintliga kontor för att möta ett ökat förmedlingsbehov inom vissa näringsområden, dels slutligen i vilken utsträckning möjligheter att disponera lokaler för mera tillfälliga, av en akut arbetsmarknadskris betingade förmedlingsåtgärder förefinnas. Resultaten av de företagna undersökningarna beräknas föreligga färdiga inom den närmaste tiden.

Frågan om en omflyttning till egentlig arbetsförmedlingsverksamhet av den personal, som inom länsarbetsnämnderna sysselsättes med arbetsuppgifter, sammanhängande med försvarsberedskapen, har utretts inom arbetsmarknadskommissionens kansli. Sedan denna utredning nu slutförts och dess huvudprinciper godkänts av de sakkunniga, föreligga förutsättningar att till detaljbehandling upptaga omflyttningsfrågan. Även denna utredningsuppgift beräknas bli slutförd inom den närmaste tiden.

Uppdraget att utreda frågan om arbetsförmedlingens framtida organisation beräknas bliva slutfört under år 1945.

De sakkunniga ha under år 1944 hållit 12 sammanträden.

23. *Tullverkets redovisningskommission.*

Tillkallade genom Kungl. Maj:ts beslut den 5 november 1943:

Johnsson, B. E., statskommissarie, *ordförande;*

Dahlberg, G. W., kanslichef;

Dahlstedt, R. G. A., tullförvaltare.

Sekreterare:

Bergström, S., kammarskrivare.

Expert:

Tammelin, P. A. V., förste distriktsingenjör.

Lokal: Generaltullstyrelsen; tel. 11 14 93.

Direktiven för kommissionen framgå av Kungl. Maj:ts brev till generaltull-

styrelsen den 5 november 1943. Genom detta brev har Kungl. Maj:t anbefallt generaltullstyrelsen att, i samråd med en för ändamålet tillkallad kommission, anställa de praktiska prov, som erfordras för utrönande av ändamålsenligheten av vissa av besparingsberedningen framlagda förslag till omreglering av vissa arbetsmetoder samt av redovisningssystemet jämte viss journalsföring i tullverket. Kommissionen skall ha att utarbeta och till styrelsen överlämna förslag till plan för proven samt till den arbetsmateriel och de tjänstgöringsföreskrifter, som för provens utförande påkallas, ävensom förslag rörande den tid och den eller de tullanstalter eller avdelningar därav proven böra avse. Kommissionen har vidare att följa provens utförande samt därutinnan lämna de närmare anvisningar, som må erfordras utöver av generaltullstyrelsen meddelade bestämmelser. Sedan proven slutförts, skall kommissionen till generaltullstyrelsen avgiva yttrande och förslag i anledning av vad som framkommit vid proven. I Fi: 24

Kommissionen, som påbörjade sitt arbete i november månad 1943, har den 22 januari 1944 till generaltullstyrelsen avgivit förslag till allmänna grunder för prov med det av besparingsberedningen föreslagna ändrade redovisnings- och journaliseringsförfarandet i tullverket. Kommissionen har därjämte med skrivelse den 31 mars 1944 till generaltullstyrelsen överlämnat dels förslag till anvisningar för proven, dels ock förslag till plan för proven vid olika tjänsteställen. Ifrågavarande prov ha jämlikt beslut av generaltullstyrelsen igångsatts den 1 maj 1944. Proven ha under tiden den 1 maj—den 31 juli 1944 kontinuerligt följts av kommissionen. Före och under proven ha arbetsstudier företagits. Från av proven berörda tullmyndigheter har kommissionen införskaffat yttranden angående under proven gjorda erfarenheter. Kommissionen beräknar att före 1944 års utgång till generaltullstyrelsen avgiva yttrande och förslag i anledning av vad som framkommit vid dessa prov.

I skrivelse till generaltullstyrelsen den 19 februari 1944 har kommissionen vidare framlagt förslag till plan m. m. för praktiska prov för utrönande av ändamålsenligheten av besparingsberedningens förslag till omreglering av vissa arbetsmetoder på tulltaxeringsområdet, avseende ökad användning av attestskriverskor, anordnande av dubbla våguppsättningar m. m. Vissa förarbeten för dessa prov ha verkställts.

24. *1943 års jordbrukstaxeringssakkunniga* (1944: I 35).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 november 1943 (se Post- och Inrikes tidn. den 27 november 1943):

Rietz, A. T., landskamrerare, *ordförande;*
Andersson, K. A. M., hemmansägare, led. av II kamm.;
Janson, S., agronom, led. av II kamm.;
Lodenius, V. G., lantbrukare, led. av I kamm.;
Svensson, W., agronom, led. av II kamm.

Sekreterare:

Baekkevold, A. F., länsassessor.

I Fi: 24 Bokföringssakkunnigt biträde:
Elvefors, B. E., taxeringsintendent.
Lokal: Storkyrkobrinken 4, Stockholm; tel. Kanslihuset 535.
Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1944: I Fi 35.

De sakkunniga ha under år 1944 hållit 16 sammanträden. Överläggningar ha därvid jämväl hållits med representanter för jordbruksnäringen.

Utredningsarbetet har fortskridit så långt, att ett i det närmaste definitivt förslag rörande grunderna för inkomstberäkning beträffande inkomst av jordbruksfastighet utarbetats. Åt de sakkunniga har emellertid jämväl uppdragits att pröva dels frågan om grunderna för beräkning av överpris och merkostnad vid ny-, till- eller ombyggnad av fastighet och nyuppsättning av maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier, dels ock spörsmålet om avdrag för värdeminskning å byggnader, tillhörande jordbruksfastighet. De båda sist angivna beskattningsfrågorna ha varit föremål för överläggning mellan de sakkunniga. Frågan om inkomstbeskattning av skogsbruk efter bokföringsmässiga grunder är under övervägande. Frågan om införande av bokföringsplikt för vissa jordbrukare har jämväl varit föremål för de sakkunnigas behandling. Utredningsarbetet beträffande samtliga åt de sakkunniga anförtrodda beskattningsfrågorna beräknas bliva avslutat under februari eller mars månad 1945.

25. *Sakkunnig för fortsatt utredning angående rationalisering av den statliga statistiken* (1944: I 36).

Tillkallad genom Kungl. Maj:ts beslut den 17 december 1943:
Höijer, E. J., överdirektör.

Uppdraget innebär ett fullföljande av den inom besparingsberedningen arbetande statistikkommitténs utredning angående statistikens rationalisering, i vad densamma avsåg sådan rationalisering, som endast krävde smärre organisationsförändringar eller innebar, att vissa grenar av statistiken effektiviserades och förbilligades utan omorganisation.

Utredningen bedrives på så sätt att undersökningar fullföljas verk för verk i syfte att genom ökad användning av representativa metoder, anlitande av maskinella hjälpmedel i vidgad utsträckning, ändrade former för publicering m. m. åstadkomma en rationalisering och ett förbilligande av ifrågavarande statistik.

Utredningen är avsedd att avslutas under loppet av år 1945.

26. *1944 års skattesakkunniga* (1944: I 37).

Tillkallade av chefen för finansdepartementet den 23 december 1943:
Bärg, A. J., led. av I kamm.;
Bergstedt, C. J., landskamrerare, tillika *sekreterare.*
Statistiker:
Östman, O., taxeringsrevisor.
Lokal: Munkbron 7; tel. 10 74 33 och 11 23 36.

Angående de sakkunnigas uppdrag, se 1944: I Fi 37. I Fi: 27

De sakkunniga ha under år 1944 hållit 32 sammanträden.

De sakkunniga beräkna att under år 1945 avgiva två betänkanden, det första avhandlande vissa spörsmål på den allmänna kommunalbeskattningens område och det andra frågor rörande den direkta beskattningen av vissa juridiska personer m. m.

27. *1944 års uppbördsberedning.*

Tillkallade med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 januari 1944:
Wigert, A. G. A., landskamrerare, *ordförande;*
Sivert, E. D., f. d. kammarrättsråd;
Jarnerup, S. E., assessor, tillika *sekreterare.*

Biträdande sekreterare:
Edström, K. S., länsbokhållare av första klass (fr. o. m. den 1 juli 1944).

Lokal: Länsstyrelsen i Stockholms län; tel. Länsstyrelsen. Sekretariat: Finansdepartementet; tel. Kanslihuset 364.

Direktiven för utredningen framgå av departementschefens anförande vid meddelandet av ovannämnda bemyndigande, varvid bland annat framhölls följande.

De sakkunniga, som enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 juli 1943 tillkallades för att inom finansdepartementet biträda med fortsatt utredning av frågan om en omläggning av uppbördsförfarandet i sådan riktning, att utskylderna för viss inkomst komma att erläggas i så nära samband som möjligt med inkomstförvärvet, ha den 8 januari 1944 inkommit med en skrivelse, vari de angivit vissa huvudlinjer, enligt vilka en lösning av uppbördsfrågan i nyss antydd riktning synts möjlig.

De sakkunnigas förslag till omläggning av uppbördsförfarandet innebär, att under inkomståret uttages preliminär skatt, vilken avser att väsentligen täcka den slutliga skatt, som efter taxering i nuvarande ordning skall erläggas för inkomsten under nämnda år. Det preliminära uppbördsförfarandet avses skola omfatta samtliga förvärvskällor. Den preliminära skatten föreslås skola beräknas till $^{8}/_{10}$ eller $^{9}/_{10}$ av de utskylder, vilka enligt senast fastställda statliga och kommunala utdebiteringar utgå på grundval av den under året näst före inkomståret verkställda taxeringen. Då den preliminära debiteringen sålunda bygger på en inkomst, vilken förvärvats cirka två år före inkomståret, kan den inkomst, som beräknas i verkligheten inflyta under inkomståret, komma att i betydande grad skilja sig från förstnämnda inkomst. Till följd härav föreslås att det nämnda beräkningssättet skall i förekommande fall kompletteras med en uppskattning av inkomsten under inkomståret med ledning av preliminär deklaration, avgiven av den skattskyldige. Ändras inkomsten under inkomståret, så att den mera väsentligt kommer att avvika från den inkomst, som legat till grund för den preliminära debiteringen, bör efter ansökan hos vederbörande myndighet jämkning i debiteringen kunna äga rum. Sådan jämkning bör även kunna ske vid ändring i familjeförhållan-

I Fi: 27 dena, vilken har betydelse för taxeringen, samt då förutsättningar föreligga för medgivande av avdrag för s. k. ömmande omständigheter.

En fortsatt utredning är enligt de sakkunniga erforderlig för att utröna, om en lösning av uppbördsfrågan efter de här angivna huvudlinjerna är möjlig. Vid denna fortsatta utredning bör även ytterligare undersökas, huruvida icke i fråga om inkomst av tjänst en beskattning i samband med inkomstförvärvet kan ernås med ett system, enligt vilket den preliminära skatten uträknas med tillhjälp av tabeller, vilka direkt angiva den skatt, som under vissa förutsatta omständigheter utgår å ett inkomstbelopp; beträffande vissa löntagarkategorier kan det finnas lämpligt att komplettera tabellsystemet med en beräkning av preliminärskatten efter viss procentsats. Ifrågavarande metod för beräkning av preliminärskatten äger det företrädet framför den förut nämnda, att hänsyn omedelbart kan tagas till ökning eller minskning i inkomsten.

En lösning av uppbördsfrågan efter de av de sakkunniga uppdragna riktlinjerna synes böra övervägas. Jag finner därför att utredningen bör fullföljas efter dessa linjer. Under den fortsatta utredningen bör även, såsom de sakkunniga förordat, övervägas, huruvida icke vid inkomst av tjänst den preliminära skatten för visst år kan beräknas direkt på grundval av den under samma år inflytande inkomsten. Tidigare verkställda utredningar och däröver avgivna yttranden hava visserligen givit vid handen, att åskilliga olägenheter äro förenade med en dylik metod för bestämmande av preliminärskatten. Då emellertid ifrågavarande metod bättre än någon annan medgiver hänsynstagande till variationer i inkomsten under löpande år, finner jag ytterligare undersökningar böra ske för att utröna möjligheten av att så begränsa berörda olägenheter, att de icke hindra en lösning efter denna linje, såvitt löntagare angår. Betydelsen av en dylik lösning framgår av det förhållandet, att löntagarna utgöra ungefär två tredjedelar av hela antalet skattskyldiga.

Under år 1944 har beredningen sammanträtt under 60 dagar.

Beredningen har under året varit sysselsatt med att utarbeta förslag efter de huvudlinjer, vilka i direktiven anvisats för att ernå en tidigare inbetalning av utskylder. Vad angår preliminärskatten övervägas sålunda, såvitt angår löntagare, tvenne olika metoder för dess beräknande. För att utröna, huru vardera metoden skulle verka i praktiken har beredningen anordnat provdebitering inom Skellefteå stad, Svedvi och Kolbäcks socknar i Västmanlands län, Nynäshamns köping i Stockholms län samt Skurups köping och socken i Malmöhus län.

Vidare har beredningen haft överläggningar med folkbokföringskommittén och har under arbetets gång samrått med representanter för olika myndigheter, kommunala och andra sammanslutningar samt organisationer av arbetsgivare och arbetstagare, vilka komma att beröras av den föreslagna uppbördsreformen.

Under senare delen av år 1944 har beredningen varit sysselsatt med att utforma författningsförslag och motivering därtill. Under början av år 1945 komma nyssnämnda arbeten att fortsättas. Beredningen har jämväl att med ledning av ett omfattande, från länsstyrelser och andra myndigheter inför-

skaffat material slutligt behandla de vidlyftiga organisationsfrågor, som sammanhänga med det föreslagna ändrade uppbördsförfarandet. I Fi: 28

Beredningen beräknar att under våren 1945 kunna slutföra sitt arbete.

28. *Kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering.*

Tillkallade genom Kungl. Maj:ts beslut den 11 februari 1944 (se Post- och Inrikes tidn. den 23 februari 1944):

Myrdal, K. G., professor, led. av I kamm., *ordförande;*
Andersson, J. A., småbrukare, led. av II kamm.;
Andersson, S. O. M., ombudsman, f. d. riksdagsman;
Bonow, K. D. M., fil. lic., organisationschef i kooperativa förbundet;
Ericsson, J. A., avdelningschef i statens arbetsmarknadskommission, led. av II kamm.;
Fredriksson, K., redaktör;
Grewin, J., ordförande i svenska byggnadsträarbetarförbundet;
Gustafson, E. A., lantbrukare, led. av II kamm.;
von Heland, K. E. H., kapten, led. av I kamm.;
Hèrnod, T. R., direktör;
Kock, Karin, docent, tillika *huvudsekreterare;*
Liedberg, C. G., godsägare, led. av II kamm.;
Lilliehöök, Eleonor, fru (fr. o. m. den 13 oktober 1944);
Lindberg, A., förste ordförande i landsorganisationen;
Nordenson, H., direktör, led. av I kamm.;
Ohlin, B. G., statsråd, led. av II kamm. (t. o. m. den 13 oktober 1944);
Sandberg, O. E., hemmansägare, led. av II kamm. (fr. o. m. den 13 oktober 1944);
Sandler, R. J., landshövding, led. av I kamm.;
Svensson, W., agronom, led. av II kamm. (t o. m. den 13 oktober 1944);
Söderlund, G., direktör, ordförande i svenska arbetsgivareföreningen;
Wehtje, E. J., direktör, ordförande i Sveriges industriförbund, led. av I kamm.;
Westerlund, E. O., ordförande i svenska metallindustriarbetarförbundet;
Åselius, K. Hj., disponent.

Sekreterare:
Björnberg, B. A., fil. d:r.

Biträdande sekreterare:
Browaldh, T., sekreterare;
Westerlind, E., pol. mag.;
Åmark, S. O. F., jur. och fil. kand.

Experter:
Sterner, R. M. E., fil. d:r;
Svennilson, S. I., docent.

Genom beslut den 11 februari 1944 har Kungl. Maj:t förklarat att statssekreteraren D. H. A. C. Hammarskjöld, vilken erhållit Kungl. Maj:ts uppdrag att biträda vid planläggningen och samordnandet av fredsutredning-

I Fi: 28 arna, för fullgörande av detta uppdrag äger deltaga i kommissionens överläggningar. Motsvarande medgivanden ha sedermera genom särskilda beslut av Kungl. Maj:t lämnats statsrådet T. F. Erlander, statssekreteraren N. A. E. Malmfors, statssekreteraren B. A. Fallenius och statssekreteraren E. L. Eckerberg.

Efter därom av kommissionen gjord framställning har chefen för finansdepartementet genom beslut den 13 april 1944 medgivit, att bankdirektörerna E. Browaldh, E. C:son Herslow och J. Wallenberg finge adjungeras en inom kommissionen tillsatt delegation för penningpolitiska frågor. Genom beslut den 8 maj 1944 har departementschefen lämnat motsvarande medgivande att adjungera Wallenberg samt vice riksbankschefen K. Böök och utrikesrådet R. Sohlman en inom kommissionen tillsatt delegation för utrikesfrågor. Genom beslut den 24 maj, 29 juni resp. 11 september 1944 ha professor E. Lundberg (för frågor angående investeringsavvägningen), byråchefen A. Johansson (för bostadsfrågor) och t. f. byråchefen T. Jerneman (för arbetsmarknadsfrågor) adjungerats inom kommissionen tillsatta delegationer. Departementschefen har vidare den 21 november 1944 förordnat, att andre ordföranden i landsorganisationen G. A. Andersson, professorn E. R. Lindahl och professorn G. A. Montgomery skulle för vissa överläggningar adjungeras en inom kommissionen tillsatt delegation för finans- och penningpolitiska frågor. Genom beslut av departementschefen den 11 och 21 december 1944 ha bergsingenjören B. H. Dahlerus, direktörerna J. L. Ekman och K. Fredlund, kabinettskammarherren R. M. von Heidenstam, direktören E. R. Kördel, konsuln Th. Lundgren, direktören L. Lundquist, generaldirektören S. E. G. Sahlin, direktören A. A. H. Stensgård, handelsrådet K. T. Vinell samt direktören G. N. Österdahl adjungerats delegationen för utrikeshandelsfrågor. Slutligen ha genom beslut den 21 december 1944 direktören G. C. A. Settergren och sekreteraren G. Cedervall adjungerats en inom kommissionen tillsatt delegation för monopolkontrollfrågor, varjämte Settergren förordnats deltaga i överläggningarna inom en beslutad delegation för frågor rörande industriens rationalisering.

Lokal: Fredsgatan 2; tel.: 10 22 01, 10 22 03, 10 32 02.

De för kommissionen gällande direktiven framgå av departementschefens anförande vid beslutet om kommissionens tillsättande. Departementschefen erinrade därvid om att riksdagen med anledning av väckta motioner rörande lösningen av efterkrigstidens ekonomiska problem i skrivelse den 22 juni 1943 hade anhållit om tillsättandet vid lämplig tidpunkt av ett särskilt organ med uppgift att undersöka hur näringslivets omställning till fredsproduktion borde ske och vilka praktiska åtgärder, som för detta ändamål kunde vidtagas, samt hur de sociala efterkrigsproblemen borde lösas. Vid anmälan av proposition den 15 oktober 1943 angående allmän beredskapsstat hade departementschefen uttalat, att hans avsikt vore att, när de tekniska utredningarna förelåge, i enlighet med riksdagens hemställan underkasta dem en enhetlig bedömning inom en särskild kommission, vars uppgift skulle bli att insätta utredningsresultaten i deras sammanhang med stats-

makternas allmänna strävanden och ange riktlinjer för den fortsatta planeringen. I Fi: 28

Departementschefen redogjorde därefter för hur långt de tekniska undersökningarna fortskridit samt anförde vidare följande.

Med hänsyn till utredningsarbetets här redovisade läge torde tidpunkten nu ha kommit att tillsätta ett särskilt organ av den av riksdagen åsyftade typen med uppgift att med stöd av de vunna resultaten pröva riktlinjerna för den ekonomiska efterkrigspolitiken sedd i samband med statsmakternas allmänna strävanden.

I det nya organet, vilket torde böra organiseras såsom en särskild kommission för fredsplaneringsarbetet, böra ingå representanter för dels de stora grupperna inom riksdagen, dels olika områden av näringslivet. Kontakt bör vidare skapas med redan verksamma utredningsorgan och finansdepartementet.

Den redan uppbyggda utredningsorganisationen bör även efter kommissionens tillkomst bibehållas i sin nuvarande form. Organisationen bör fullfölja redan inledda undersökningar. Den bör vidare anlitas för de successiva kompletteringar av utredningsarbetet, som äro erforderliga för att resultaten skola bibehålla sin aktualitet. Slutligen bör den genom finansdepartementets förmedling anlitas för de utredningar, som av det nya organet kunna komma att påyrkas. Härigenom kan undvikas att utrusta kommissionen med ett kansli av den omfattning, som skulle erfordras om hela utredningsarbetet skulle läggas över på detta.

Det nu föreliggande utredningsmaterialet bör överlämnas till kommissionen. Detsamma gäller de kompletterande undersökningsresultat som senare kunna inkomma. I vissa hänseenden — exempelvis i fråga om förberedandet av allmänna arbeten och hjälpåtgärder till utlandet — måste de vunna resultaten föranleda omedelbara åtgärder från statsmakternas sida. Dessa åtgärder böra fullföljas parallellt med arbetet inom kommissionen ehuru givetvis i nära kontakt med denna.

Kommissionen har för beredning av till behandling upptagna frågor inom sig tillsatt ett antal delegationer, för utrikeshandelsfrågor, för planläggning och organisation av arbetsanskaffningen, för investeringsavvägningen, för arbetskraftens rörlighet, för frågan om konsumtionsutvidgning och kvalitetskontroll, för kontantunderstödsverksamheten, för råvarufrågor, för bostadsfrågor, för jordbruksfrågor, för monopolkontroll och för finans- och penningpolitiska frågor samt beslutat tillsätta en delegation för frågor rörande strukturrationaliseringen och produktiviteten inom olika industrigrenar, säsongarbetslöshet och vissa liknande problem, främst ur synpunkten av dessa frågors inordning i konjunkturpolitiken. Delegationerna ha hållit ett stort antal sammanträden.

Kommissionen har intill utgången av november månad 1944 sammanträtt in pleno 30 gånger.

I Fi: 28 Under året har kommissionen avgivit följande betänkanden: den 27 september 1944 angående produktion på lager, den 4 oktober 1944 angående investeringsavvägningen, den 4 oktober 1944 angående kontantunderstöd och dagunderstöd till arbetslösa m. m.

Ett betänkande angående åtgärder för att under en depression öka efterfrågan på varaktiga konsumtionsvaror m. m. torde kunna avlämnas i januari 1945.

Dessutom har kommissionen under 1944 beretts tillfälle att genom remissyttranden över för efterkrigsplaneringen betydelsefulla frågor framföra sina synpunkter. Sålunda har kommissionen den 26 april 1944 avgivit utlåtande över fullmäktiges i riksbanken skrivelse den 30 mars 1944 angående riktlinjer för den statliga penningpolitiken. Den 10 maj 1944 har kommissionen uttalat sig angående investeringsutredningens förslag till investeringsplan för budgetåret 1944/45 m. m. samt i utlåtande den 26 september 1944 tagit ställning till priskontrollnämndens förslag i fråga om priskontrollens uppgifter under övergången från krig till fred ävensom priskontrollens avveckling.

I ett antal speciella frågor av större principiell betydelse har regeringen inhämtat kommissionens mening. Det har gällt framställningar om statligt stöd till produktion för lagring av trävaror samt av monteringsfärdiga trähus, om ökad kopparproduktion och om utbyggnad av Norrbottens järnverk.

Kommissionen har vidare i en promemoria till chefen för folkhushållningsdepartementet pekat på åtgärder, som borde vidtagas med tanke på råvaruförsörjningen under övergångstiden i samband med ett vapenstillestånd samt medverkat till planläggning av en utvidgad tackjärnsproduktion. På kommissionens förslag har Kungl. Maj:t av riksdagen utverkat en finansfullmakt å 100 miljoner kronor, som under den tid riksdagen icke är samlad skall tagas i anspråk bland annat för att inom landet möjliggöra framställning av produkter, på vilka det råder knapphet men vilka äro väsentliga för produktionens upprätthållande samt för att möjliggöra statligt stöd vid produktion på lager.

Kommissionens kansli har även i samarbete med statliga myndigheter och enskilda näringsorganisationer igångsatt utredningar, kompletterande de av andra organ gjorda undersökningarna rörande arbetsmarknaden under en eventuell efterkrigskris.

Kommissionen kommer framdeles att taga ställning till frågor sammanhängande med byggnadsverksameten under de närmaste åren.

Förarbeten ha slutligen inom kommissionen vidtagits för framläggande av förslag rörande dels planläggningen av den svenska finanspolitiken på längre sikt, dels samordning och effektivisering av åtgärder för rationalisering på industriens och handelns område och dels övervakning av monopoltendenserna inom svenskt näringsliv.

Kommissionen väntas kunna slutföra sitt arbete under första hälften av år 1945.

29. *1944 års personalutredning.* I Fi: 29

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 mars 1944 för att inom departementet biträda med utredning rörande anställningsförhållandena för viss icke-ordinarie personal i statens tjänst (se Post- och Inrikes tidn. den 15 april 1944):

Westling, E. A., statssekreterare, *ordförande;*
Broström, Jane, kanslibiträde;
Carlsson, A., kansliråd;
Ekelöf, P. O., professor;
Eriksson, E. G. E., riksgäldsfullmäktig, led. av II kamm.;
Höijer, E. J., överdirektör;
Johansson, Helga, förbundskassör;
Styrud, S. G., förste byråingenjör;
Woxén, R., professor.

Sekreterare:
af Malmborg, N. M., t. f. byrådirektör.

Biträdande sekreterare:
Lane, S., amanuens;
Mollander, R., amanuens.

Lokal: Biblioteksgatan 3; tel.: 21 12 90.

Direktiven för utredningen framgå av departementschefens anförande vid meddelandet av förenämnda bemyndigande. Efter att ha erinrat om vad riksdagen hemställt i skrivelse den 8 juli 1942, nr 423, under punkten 7:o) samt om vissa uttalanden av 1943 års riksdagsrevisorer (jämför revisorernas berättelse 1943 § 29) framhöll departementschefen, att vissa olägenheter vore förbundna med bristen på enhetlighet i anställningsvillkoren för icke-ordinarie personal. Departementschefen anförde vidare bland annat följande.

En närmare utredning rörande dessa förhållanden synes nu böra företagas. Utredningen bör avse rekryteringspersonal och därmed jämförliga befattningshavare med civil tjänstemannaanställning. I stort sett är det härvid fråga om sådan tjänstemannapersonal, som icke är upptagen på fastställd personalförteckning för ordinarie och högre extra-ordinarie tjänstemän. Sålunda begränsad bör utredningen för de allmännast förefintliga personalgrupperna komma att närmast omfatta befordringsgången under icke-ordinarietiden. Endast personal, för vilken särskild utbildning erfordras, bör omfattas av utredningen. De rådande olägenheterna framträda mest beträffande tre för olika förvaltningsgrenar gemensamma grupper av dylik personal, nämligen amanuenser, personal med teknisk utbildning och biträdespersonal. Åvägabringande i görligaste mån av enhetlighet i rekryteringsförhållandena inom envar av dessa personalgrupper kan betecknas som den närmast aktuella uppgiften för utredningen. Frågan om rekryteringsförhållandena bör emellertid icke behandlas som ett isolerat problem för varje särskild personalgrupp. Vid utredningen bör även undersökas, huru anställningsvillkoren äro och böra vara avvägda dels i förhållande till den allmänna

I Fi: 29 arbetsmarknadens villkor, dels olika personalgrupper emellan. På grund härav böra även rekryteringsförhållandena för andra personalgrupper än de nu angivna beaktas vid utredningen. Däremot synes tvekan kunna råda om ändamålsenligheten av att i större utsträckning låta sådana personalgrupper, vilkas användning i statens tjänst är begränsad till visst förvaltningsområde, direkt utgöra föremål för utredningen, så att denna komme att avse en reglering av rekryteringsförhållandena även för exempelvis trafikpersonal inom kommunikationsverken. Jämväl personalförhållandena vid undervisningsväsendet böra såsom i avsevärd mån särpräglade åtminstone tills vidare lämnas å sido. Den närmare avgränsningen av området för utredningen bör emellertid göras beroende på de erfarenheter, som under utredningens gång kunna vinnas främst vad angår utsikterna att utredningsvägen komma till praktiska resultat.

Vid den blivande utredningen torde för envar personalgrupp, som omfattas av densamma, till en början erfordras ytterligare undersökningar av det nuvarande läget och de olika faktorer, som gestaltat den hittillsvarande utvecklingen. Med ledning av därvid erhållet material böra övervägas olika åtgärder, som kunna vara ägnade att främja enhetlighet i rekryteringsgången, att bereda lämpliga utgångspunkter för en lönesättning, som är skäligt avvägd efter förhållandena inom statsförvaltningen och på den allmänna arbetsmarknaden med hänsyn till de uppställda kompetenskraven, samt att eliminera en olämplig konkurrens mellan myndigheterna om arbetskraften. Vidare böra de yttre formerna för rekrytering, befordran och lönesättning underkastas granskning. Därvid bör övervägas, i vad mån enhetligheten skulle kunna främjas genom anlitande för dessa ändamål av särskilda för respektive personalgrupper gemensamma organ med antingen viss beslutanderätt eller ock endast konsulterande uppgift. Med utgångspunkt från det aktuella ekonomiska läget böra uppgöras förslag till lönesättningsgrunder för allmän tillämpning beträffande respektive personalgrupper.

I nu angivna hänseenden bör eftersträvas en ordning, som tillgodoser personalens anspråk på en skälig lönesättning och önskvärd följdriktighet vid behandlingen av lönefrågor å rekryteringsstadiet men även medger ett mera samlat tillvaratagande av statens intressen på detta område. Samtidigt måste emellertid tillses, att skäligt utrymme fortfarande beredes för myndigheternas anpassning av rekryteringen efter de olika förvaltningsområdenas förhållanden.

För de personalgrupper, som främst böra omfattas av utredningen, påverkas rekryteringsförhållandena för närvarande av efterfrågan på personal för krisorganen och anställningsförhållandena inom dessa. Vid utredningen, som i princip bör taga sikte på den reguljära förvaltningens anställningsproblem, bör det sålunda föreliggande sambandet med krisförvaltningens förhållanden uppmärksammas. En fråga som uppkommer i detta sammanhang är i vad mån jämkningar i de normala anställningsvillkoren påkallas för personal, som övergår från krisförvaltningen till den reguljära förvaltningen. De

spörsmål, som i övrigt kunna bliva förenade med en avveckling eller minskning av krisförvaltningen, synas däremot icke böra upptagas i nu förevarande sammanhang.

Frågan om rekryteringsgången för den icke-ordinarie biträdespersonalen är väsentligen beroende på lösningen av ett spörsmål, som även gäller den ordinarie biträdespersonalen, nämligen spörsmålet om en allmännare användning av skrivbiträdesgraden. Sistnämnda spörsmål behandlades i 1939 års tjänsteförteckningssakkunnigas betänkande I (Statens off. utredn. 1941: 17) men gjordes i betänkandet beroende på fortsatt utredning. Vid behandlingen i 1942 års statsverksproposition (för flera huvudtitlar gemensamma frågor) av tjänsteförteckningssakkunnigas förslag framhölls likaledes, att ytterligare undersökningar erfordrades beträffande skrivbiträdesgradens användning. I samband därmed borde, enligt vad i propositionen vidare anfördes, den av 1941 års riksdagsrevisorer berörda frågan om befordringsgången för biträdespersonal inom olika verk undersökas. Frågan om användningen av skrivbiträdesgraden synes nu böra närmare utredas i anslutning till de förut berörda spörsmål, som gälla den icke-ordinarie biträdespersonalen. Frågorna om rekryterings- och befordringsgången för den ordinarie och icke-ordinarie biträdespersonalen böra sålunda komma under prövning i ett sammanhang.

Utredningen sammanträdde första gången den 3 juni 1944 och har intill november månads utgång hållit sammanlagt 7 sammanträden.

Såsom första etapp i utredningsarbetet har utredningen upptagit frågan om rekryterings- och befordringsförhållandena för sådana befattningshavare inom olika till statsförvaltningen hörande verk och myndigheter, vilkas arbete avser skriv- och kontorsgöromål i biträdesställning. Utredningen har genom skrivelse till statliga verk och myndigheter den 15 juli 1944 införskaffat ett omfattande uppgiftsmaterial (inemot 14 000 personliga uppgiftskort ha inkommit, varjämte föreligga redogörelser för av verken tillämpad praxis ävensom av verken framställda synpunkter och önskemål på den föreliggande frågan). Materialet är för närvarande föremål för statistisk bearbetning inom utredningens kansli. Visst planläggningsarbete rörande nästföljande etapp i utredningsarbetet har påbörjats.

30. *1944 års allmänna skattekommitté.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 maj 1944 (se Post- och Inrikes tidn. den 30 maj 1944):
Sandström, K. G. A., skattedirektör, *ordförande;*
Browaldh, E., bankdirektör;
Lindahl, E., professor;
Lundblad, N. W., direktör;
Montgomery, G. A., professor;
Strand, A. W., kassör, led. av I kamm.;
Werner, O. E., hemmansägare, led. av II kamm.

I Fi: 30 Experter:
Johansson, A. E. M., taxeringsrevisor;
Lindgren, G., fil. lic.
Sekreterare:
Lindquist, N. G., assessor.
Lokal: Skatteberedningen, Storkyrkobrinken 4; tel.: 10 15 73.

Direktiven för utredningen framgå av departementschefens anförande vid meddelandet av ovannämnda bemyndigande. I sitt anförande till statsrådsprotokollet erinrade departementschefen därom att vid anmälan av finansplanen i 1944 års statsverksproposition framhållits, att den utredning av nuvarande skattetryck, som verkställts av sakkunniga inom finansdepartementet, icke gav en fullständig bild av den förda finanspolitikens inverkan på inkomstfördelningen. Departementschefen anförde vidare bland annat följande.

För en sådan utredning skulle tydligen även krävas bland annat en utredning, som utvisade, hur utvecklingen av olika utgiftsposter på budgeten genom sina direkta och indirekta återverkningar på inkomstbildningen modifierat den direkta effekten av beskattningen. Statistiskt saknas möjligheter icke endast att genomföra en sådan undersökning utan även att verkställa en likaledes önskvärd utredning rörande företagsbeskattningens incidens och skattepolitikens indirekta återverkningar bland annat genom förmedling av förändringar i sparande och kapitalbildning. I detta läge får man — med beaktande av de reservationer som följa av det anförda — stanna vid den belysning av utvecklingen som vunnits genom de olika utredningar, vilka framlades i bilagor till statsverkspropositionen.

Om än de senast berörda frågorna icke äro tillgängliga för statistisk undersökning, förtjäna de dock givetvis att såvitt möjligt utredas dels ur synpunkten, hur skattepolitiken kunde eller borde anpassas efter den ekonomiska politikens allmänna inriktning närmast med tanke på efterkrigstiden, dels med hänsyn till förekomsten av inadvertenser i skattereglernas utformning, som i särskilda fall leda till en måhända icke avsedd belastning eller skattelättnad.

Frågan om beskattningens anpassning efter den allmänna ekonomiska politiken hör till de spörsmål som kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering kan finna anledning att upptaga till utredning. Inom ramen av de problem som därvid aktualiseras faller givetvis även förekomsten av sådana inadvertenser som jag nyss berört. Med hänsyn därtill kan det te sig tveksamt, huruvida skäl föreligga att nu upptaga frågan om skattereglernas lämplighet i olika konkreta fall till särskild prövning med utgångspunkt från de allmänna principer och syften som varit bestämmande för deras utformning. När jag likväl vill tillstyrka att så sker, är det därför att å ena sidan denna fråga är av så teknisk natur, att särskilda sakkunniga böra anlitas för dess behandling, och å andra sidan den principiella diskussionen av de skattepolitiska spörsmålen skulle väsentligt underlättas om ifrågavarande skatteteknisk problem förelågo utredda.

Vid den undersökning av skattereglernas lämplighet i olika hänseenden, som sålunda synes böra komma till stånd, bör prövas exempelvis den s. k. marginalbeskattningens storlek och möjliga verkningar vid skilda inkomsttyper, den relativa vikt som tillkommer därvid konstaterade olägenheter samt möjligheterna att råda bot på dessa. Särskild uppmärksamhet bör ägnas beskattningen av i högre grad riskbärande inkomster samt av riskbärande kapital. Å andra sidan bör undersökas i vad mån beskattningen av fysiska personer lämnar utrymme för skattelättnader, som icke varit avsedda och icke heller synas motiverade. Vidare bör undersökas, bland annat, hur nuvarande avskrivningsregler i praktiken utnyttjats och i vad mån de i särskilda fall slagit fel i den ena eller andra riktningen. Diskussionen av skatteproblemen under senare år har riktat uppmärksamheten även på andra punkter, där skattereglernas lämplighet ur olika synpunkter kan ifrågasättas. Undersökningen bör beakta denna kritik och överhuvud inriktas på att ge frågan om eventuella inadvertenser inom skattesystemet en så allsidig belysning som möjligt. I den mån förbättringar kunna vinnas genom jämkningar eller kompletterande föreskrifter av den typ, varpå gällande spärregler erbjuda exempel, torde förslag därtill böra utformas i omedelbar anslutning till undersökningen.

De sakkunniga hava under tiden juni—november 1944 sammanträtt 4 gånger i skatteverkets sessionssal.

Utöver arbete med utarbetande av betänkande angående förfarandet vid krigskonjunkturskattens slutliga avveckling ha utredningar verkställts angående olika i direktiven angivna spörsmål, därvid, bland annat, från myndigheter och representanter för näringslivet infordrade uppgifter och yttranden bearbetats.

Utredningen torde komma att pågå även under år 1945.

31. *1944 års pensionsutredning.*

Tillkallade med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 maj 1944:
Sverne, E. V., generaldirektör, *ordförande;*
Andersson, Ebon, bibliotekarie;
Björn, E. O. F., statskommissarie;
Dahlgren, I., sekreterare i svenska landstingsförbundet;
Lindstedt, S., direktör i statens pensionsanstalt.

Expert:
Kjellén, T. B., förste aktuarie.

Sekreterare:
Isoz, N. P. E., förste byråsekreterare.

Biträdande sekreterare:
Sollander, R., förste amanuens.

Lokal: Kammarkollegiet; tel.: 23 27 30 (sekreteraren), 11 45 49 (bitr. sekreteraren).

Direktiven för utredningen framgå av departementschefens anförande vid

I Fi: 31 meddelandet av ovannämnda bemyndigande. Departementschefen redogjorde därvid till en början för en jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 17 juni 1938 verkställd utredning angående statens pensionsanstalts fondställning m. m. samt anförde vidare i huvudsak följande.

Utredningen bör nu fullföljas med en översyn över grunderna för den av statens pensionsanstalt omhänderhavda pensionsverksamheten. Därvid bör till en början frågan om verksamhetens avgränsning övervägas. Denna fråga har aktualiserats genom ett antal framställningar om pensionsrätt i anstalten för nya befattningshavargrupper. I detta avseende erfordras närmast en omprövning av de allmänna förutsättningarna för statens omhändertagande av pensioneringen av icke statliga befattningshavare. Detta spörsmål sammanhänger med olika frågor om statens förhållande till huvudmännen och dessas deltagande i kostnaderna för pensioneringen. I betraktande av de möjligheter till pensionsförsäkring i enskilda pensionskassor, som numera föreligga, är statens medverkan icke i samma mån som tidigare erforderlig för att olika befattningshavargruppers pensionsfråga skall kunna ordnas på ett tillfredsställande sätt. Emellertid innefattar för närvarande statens medverkan beträffande den till pensionsanstalten anslutna icke-statliga personalen i allmänhet även bestridande av en stor del av pensionskostnaderna. Detta lärer även vara åsyftat med de framställningar om pensionsrätt i anstalten, som tid efter annan göras av personalgrupper respektive deras huvudmän. Vid övervägande av hithörande spörsmål bör uppmärksammas, att statens deltagande i pensionskostnaderna för icke-statlig personal är att betrakta som en form av statsbidrag till den verksamhet, i vilken personalen är anställd. Frågan i vilken utsträckning staten i fortsättningen bör lämna bidrag till dylika pensionskostnader bör således bedömas även med hänsynstagande till i vad mån staten i de olika fallen har anledning att ekonomiskt bidraga till den av huvudmannen bedrivna verksamheten.

Bestämmelserna i pensionsanstaltens reglemente av den 31 december 1919 äro numera i väsentliga delar att anse som föråldrade och en omarbetning har blivit alltmer av behovet påkallad. Till en början erfordras en omprövning av de gällande principerna för avvägning av såväl pensionsunderlagens storlek som befattningshavarnas och huvudmännens bidrag till pensionskostnaderna. En närmare anpassning i vissa hänseenden efter de för statliga befattningshavare i allmänhet gällande grunderna är vidare önskvärd, t. ex. vad angår förutsättningarna för avgångsskyldighet och pensionsrätt vid otjänstbarhet före pensionsåldern samt beräknandet av pensionsförmån i fall då befattningshavare avgått före pensionsålderns inträde utan rätt att omedelbart vid avgången komma i åtnjutande av tjänstepension. Till de angelägnaste utredningsuppgifterna hör en omreglering av familjepensioneringen, vilken i sitt nuvarande skick är mindre tillfredsställande, särskilt i jämförelse med familjepensioneringen enligt de nya reglementena för statliga befattningshavare m. fl. Översynen av pensioneringsgrunderna bör även avse en övergång från dyrtidstillägg till rörligt tillägg å pensionerna.

Till övervägande böra vidare upptagas såväl fonderingsfrågan som övriga

budgettekniska spörsmål avseende den framtida finansieringen av pensioneringen vid statens pensionsanstalt. I Fi: 32

Det synes lämpligt, att även en översyn av pensionsväsendet i organisatoriskt hänseende nu företages. Därvid bör övervägas, om anledning finnes att i fortsättningen låta den av staten omhänderhavda personalpensioneringen i samma utsträckning som nu vara fördelad på skilda verk eller om icke en koncentration av verksamheten med fördel läte sig åvägabringa. Frågan om en dylik koncentration gäller i främsta rummet den pensionsverksamhet, som bedrives av statskontoret, statens pensionsanstalt och de affärsdrivande verken. Emellertid bör även den statsunderstödda pensionsverksamhet, som är anförtrodd åt handelsflottans pensionsanstalt, uppmärksammas i förevarande sammanhang. En på senare tid uppkommen fråga om formerna för det fortsatta bedrivandet av lärarinnornas pensionsanstalts verksamhet torde jämte därmed sammanhängande spörsmål likaledes böra inbegripas under utredningen.

Oavsett huruvida en större eller mindre koncentration av det statliga pensionsväsendets administration kommer till stånd torde förslag böra utarbetas beträffande de organisationsåtgärder, som påkallas av utvecklingen inom statens pensionsanstalts verksamhetsområde under tiden efter det anstalten erhöll sin nuvarande organisation.

Utredningen har under år 1944 sammanträtt den 13 september, den 11 och 23 oktober samt den 8 och 18 november.

Utredningen har hittills huvudsakligen varit sysselsatt med vissa grundläggande frågor särskilt rörande pensionsanstaltens verksamhetsområde.

Utredningen torde komma att pågå även under år 1945.

32. *1944 års deltidstjänstutredning.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 maj 1944 med uppdrag att inom finansdepartementet biträda med utredning i fråga om deltidsarbete i allmän tjänst (se Post- och Inrikes tidn. den 19 juli 1944):

Lundquist, R., överdirektör, *ordförande;*
Jäderström-Rössel, Agda, fru;
Nevrell, B. A., t. f. kansliråd;
Nilsson, G. V., stadsbibliotekarie, led. av II kamm.;
Wallberg, C. E. F., bankdirektör;
Vedberg-Larsson, Elvira, fru;
Vinge, Margit, biblioteksassistent.

Sekreterare:
Lingren, G. W., byråchef.

Lokal och tel.: Arbetsmarknadskommissionen, Stockholm.

I direktiven för utredningen, som återfinnas i departementschefens anförande till statsrådsprotokollet vid meddelandet av ovannämnda bemyndigande, omnämnes riksdagens skrivelse den 9 juni 1943, nr 297, vari riksdagen anhållit om en förutsättningslös utredning angående åtgärder för att skapa ökade

I Fi: 32 tillfällen till deltidsarbete i allmän tjänst, samt lämnas en redogörelse för tidigare riksdagsfrågor i detta sammanhang. Departementschefen framhåller i sitt anförande, att utredningen bör inriktas på deltidsarbete i allmän tjänst, men understryker önskvärdheten av att man vid prövning av frågan för den allmänna tjänstens del håller i sikte att sådana lösningar böra eftersträvas, som kunna vinna tillämpning även i det enskilda näringslivet. Utredningen skall omfatta deltidsarbete icke blott för gifta kvinnor utan överhuvud taget för de olika kategorier arbetstagare, som må vara i behov av och lämpligen kunna användas i dylikt arbete. Utanför utredningens område falla emellertid de problem rörande partiellt arbetsföra, som äro föremål för utredning genom en särskild kommitté; med denna kommitté skall samråd äga rum i spörsmål, där beröringspunkter mellan utredningarna finnas. I utredningen skall ingå en inventering av de olika förvaltningsområden, där deltidsarbete lämpligen kan komma i fråga. Med ledning av därvid erhållet material skola de åtgärder övervägas, som böra vidtagas för att möjliggöra en övergång i önskvärd utsträckning till den ifrågavarande arbetsformen, därvid särskild uppmärksamhet skall ägnas åt frågorna om avlönings-, pensions- och befordringsförhållanden. En närmare reglering av dessa frågor förutsättes i första hand ske inom statstjänsten och de icke-statliga förvaltningsgrenar — främst det statsunderstödda undervisningsväsendet — inom vilka anställningsförhållandena äro underkastade statsmakternas bestämmande. Beträffande övriga grenar av offentlig verksamhet skola allmänna riktlinjer för en reglering av motsvarande frågor så långt möjligt är uppdragas. Vid utredningen skall man utgå från att anlitandet av deltidstjänst skall bero på överenskommelse mellan vederbörande parter och sålunda utgöra en frivillig arbetsform.

De sakkunniga ha intill den 1 december 1944 hållit 5 sammanträden.

Uppdraget beräknas bliva slutfört under år 1945.

33. *Försvarets tjänsteförteckningssakkunniga.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 juni 1944 för att inom finansdepartementet biträda med viss omprövning av lönegradsplacering m. m. för befattningshavare inom försvarsväsendet (se Post- och Inrikes tidn. den 22 september 1944):

Ödeen, S. A. E., generaldirektör, *ordförande;*
Carlsson, A., kansliråd;
Dahl, C. E. H., ingenjör;
Helldén, B. E., förbundsordförande;
Norberg, R. E., statskommissarie;
Ström, E. T. H., krigsråd.

Sekreterare:

Edsberg, H., sekreterare.

Biträdande sekreterare:

Cars, G. F. O., amanuens.

Direktiven för utredningsarbetet framgå av departementschefens anförande

vid meddelandet av ovannämnda bemyndigande. Departementschefen anförde därvid i huvudsak följande. I Fi: 33

Med revision av försvarets tjänsteförteckningar för civil och civilmilitär personal samt prövningen av därmed sammanhängande avlöningsfrågor har hittills fått anstå icke blott med hänsyn till beroendet av tjänsteförteckningsrevisionen inom civilförvaltningen utan även på grund av de rådande extraordinära förhållandena i förening med omfattande utredningar i organisationsfrågor. Vissa dylika utredningar pågå alltjämt. Särskilt må erinras om de nyligen igångsatta organisationsundersökningar, som under statens organisationsnämnds ledning bedrivas genom en särskild organisationskommitté. I vad mån dessa undersökningar kunna påverka anställningsförhållandena för sådana personalgrupper, varom i förevarande sammanhang är fråga, är svårt att nu bedöma. Emellertid göra sig önskemålen om revision av vederbörande tjänsteförteckningar inom försvaret och reglering av därmed sammanhängande avlöningsfrågor med ökad styrka gällande. Härtill bidrager icke minst de senare årens utveckling av försvarsorganisationen med därav följande väsentliga förskjutningar i proportionerna mellan här ifrågavarande personalgrupper.

I enlighet med det anförda bör verkställas en översyn av tjänsteförteckningen till militära avlöningsreglementet i viss del samt av tjänsteförteckningen till militära icke-ordinariereglementet. I vad angår tjänsteförteckningen till militära avlöningsreglementet bör undersökningen omfatta civilmilitära och civila beställningar tillhörande löneplan Ca. Den omständigheten att en viss grupp befattningar är gemensam för försvarets olika områden bör härvid icke i och för sig utesluta, att lönegradsplaceringen för denna grupp tages under omprövning. I likhet med vad som skett inom civilförvaltningen böra även tjänstebenämningarna överses i förenklings- och rationaliseringssyfte. Denna översyn bör ske i omedelbar anslutning till omprövningen av lönegradsplaceringarna och sålunda ingå som ett led i sakkunnigutredningen. I de sakkunnigas uppdrag bör även ingå en utredning av frågorna om överförande av icke-ordinarie personal till ordinarie anställning och om upptagande av nya extra ordinarie befattningar i tjänsteförteckningen till militära icke-ordinariereglementet jämte därmed sammanhängande spörsmål. Utredningsarbetet bör vidare i dessa delar bedrivas i nära anslutning till inom försvarsdepartementet pågående utredning om överföring av avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag. På de sakkunniga bör därvid i första hand ankomma att utarbeta förslag till i detta sammanhang erforderliga ändringar och tillägg i vederbörande tjänsteförteckningar, d. v. s. förslag rörande de olika slagen av befattningar och dessas lönegradsplacering. Även frågan om antalet befattningar i olika ordinarie eller extra ordinarie lönegrader bör utredas, men frågans lösning blir i väsentlig mån beroende på resultatet av utredningen inom försvarsdepartementet. De sakkunniga böra jämväl uppehålla kontakt med de organ, som syssla med organisationsutredningar inom försvaret. Likaledes böra de sakkunniga samarbeta med andra utredningar, som avse anställningsfrågor berö-

I Fi: 33 rande försvarets hithörande personalgrupper, särskilt den utredning, som avser anställningsförhållandena för viss rekryteringspersonal och för biträdespersonal i statens tjänst.

De sakkunniga, som sammanträtt en gång, ha beslutat träda i förbindelse med vissa av de i direktiven omförmälda utredningsorganen i och för planläggning av utredningsarbetet i vissa delar.

34. *1944 års militära pensionsutredning.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 september 1944 (se Post- och Inrikes tidn. den 31 oktober 1944) för att biträda med utredning angående ändrade bestämmelser i fråga om pensionsålder m. m. för viss personal inom försvarsväsendet:
Sverne, E. V., generaldirektör, *ordförande;*
Nilson, J. F., krigsråd;
Silfverberg, K. J. A., överste;
Törnkvist, A. Å:son, led. av II kamm.
Sekreterare:
Dickson, W., förste amanuens.
Lokal: Finansdepartementet; tel.: Kanslihuset 344.

Direktiven för utredningen framgå av departementschefens anförande vid meddelandet av förenämnda bemyndigande. Därvid erinrade departementschefen om att reglerna om pensionsåldern för aktiv personal vid försvarsväsendet hade erhållit sina nuvarande grunddrag genom den tjänstepensionsreglering av år 1935, som närmast föregått tillkomsten av gällande allmänna tjänstepensionsreglemente. Efter 1935 års pensionsreglering hade endast begränsade jämkningar i pensionsåldrarna ägt rum. Emellertid hade de senaste årens förhållanden, särskilt försvarsorganisationens utveckling, medfört behov av en översyn av bestämmelserna i ämnet. Vid utredningen borde de principer, som låge till grund för de nuvarande bestämmelserna, omprövas med hänsyn tagen såväl till försvarsväsendets ändrade förhållanden som till beredskapstidens erfarenheter.

De sakkunniga ha intill november månads utgång år 1944 hållit ett sammanträde, varvid utredningsarbetet planlades.

35. *1944 års restaurangsakkunniga.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 september 1944 (se Post- och Inrikes tidn. den 3 oktober 1944):
Wetter, F., professor, *ordförande;*
Andersson, J. Elon, chefredaktör, led. av I kamm.;
Birke, G. E., grosshandlare, led. av II kamm.;
Hammarlund, N., lantbrukare, led. av II kamm.;
Sjödahl, H. L. E., lektor, led. av I kamm.
Sekreterare:
Nitelius, H. V., hovrättsråd.

Lokal: Finansdepartementet; tel. Kanslihuset 341. **I Fi: 36**

De sakkunnigas uppgift är att verkställa en förnyad utredning angående det mest ändamålsenliga sättet för handhavandet av de allmänna restaurangbolagens verksamhet.

De sakkunniga ha under tiden intill den 1 december 1944 hållit 3 sammanträden.

Uppdraget beräknas bliva slutfört under januari månad 1945.

36. *1944 års nöjesskatteutredning.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 20 oktober 1944 med uppdrag att inom departementet biträda med utredning om revision av gällande bestämmelser rörande nöjesskatten (se Post- och Inrikes tidn. den 26 oktober 1944):

Laurin, J., borgmästare, *ordförande;*
Lundberg, A. N. V., uppbördsintendent;
d'Ailly, S. A. H., regissör, ordförande i svenska teaterförbundet.

Sekreterare:
Rappe, N. J., assessor.

Direktiven för utredningen framgå av departementschefens anförande vid meddelandet av förenämnda bemyndigande. Departementschefen yttrade därvid, sedan han tillstyrkt, att frågan om nöjesskattens omfattning och utformning gjordes till föremål för en särskild utredning, bland annat följande.

Då svårigheterna vid tillämpningen av nu gällande förordning i främsta rummet torde ha samband med differentieringen av nöjesskatten i tre olika taxor, bör vid utredningen särskilt undersökas, huruvida förslaget om en enhetlig taxa innebär en framkomlig linje. Jag vill i detta sammanhang understryka, att en enhetlig taxa för alla slag av nöjestillställningar skulle medföra åtskilliga fördelar. Med ett dylikt system skulle den, som ämnade anordna en nöjestillställning, icke behöva sväva i ovisshet om huru nöjesskatten slutligen komme att beräknas av vederbörande skattemyndighet. De nuvarande svårigheterna med avseende å beskattningen av inträdesavgift till område, inom vilket olika slag av nöjestillställningar förekomme, skulle helt försvinna. Vidare skulle vinnas en icke obetydlig lättnad i arbetsbördan för de myndigheter, som handlägga ärenden rörande nöjesskattens debitering och uppbörd. Dessa och övriga med förslaget förenade fördelar få vägas mot de nackdelar som förslaget skulle medföra, främst att beskattningen bleve mera schablonmässig och icke toge hänsyn till de olika nöjestillställningarnas art och syfte.

Vid utformningen av ändrade regler rörande nöjesskatten bör uppmärksammas, att någon mera avsevärd minskning i statens och kommunernas inkomster av nöjesskatten icke bör därav föranledas.

Utredningsmännen ha intill november månads utgång år 1944 sammanträtt 2 gånger, därvid arbetet planlagts och påbörjats.

Uppdraget beräknas bliva slutfört i början av år 1945.

I Fi: 37 37. *Sakkunniga för översyn av gällande bestämmelser rörande kommunal fondbildning.*

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 20 oktober 1944 ha såsom sakkunniga tillkallats (se Post- och Inrikes tidn. den 20 oktober 1944):
Holmbäck, Å., professor, led. av I kamm., *ordförande;*
Jungen, E. B., ordförande i Göteborgs stadsfullmäktige, överlärare;
Larsson, S., direktör i svenska landskommunernas förbund.
Sekreterare:
Törngren, C. E. G., andre sekreterare i svenska stadsförbundet.
Lokal: Svenska stadsförbundet; tel. 23 34 60.

Enligt direktiven skola de sakkunniga verkställa en översyn av gällande bestämmelser rörande kommunal fondbildning. Utredningen skall särskilt avse möjligheterna att bereda kommunerna större rörelsefrihet i fråga om rätten såväl att avsätta medel till allmän fond som att disponera medel ur sådan fond. Vid utredningen skall emellertid också ändamålsenligheten av fondbildningslagens övriga bestämmelser tagas under omprövning.

De sakkunniga ha intill den 1 december 1944 hållit ett sammanträde samt utsänt en rundfråga till vissa kommuner m. fl. rörande erfarenheterna av fondbildningslagen.

38. *Sakkunniga för översyn av lagstiftningen om investeringsfonder m. m.*

Tillkallade med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 10 november 1944 (se Post- och Inrikes tidn. den 6 december 1944):
Rosander, K. E., borgmästare, *ordförande;*
Bengtsson, T., e. o. hovrättsnotarie, lantbrukare;
Brandt, E. R., pappersbruksarbetare, led. av II kamm.;
Holdo, S. H., taxeringsinspektör;
Sivert, E. D., f. d. kammarrättsråd;
Waldenström, M. E., direktör.

De för de sakkunniga gällande direktiven framgå av departementschefens anförande vid meddelandet av förenämnda bemyndigande. Han yttrade därvid bland annat följande.

Från olika håll har gjorts hemställan om ändringar i lagstiftningen rörande konjunkturinvesteringsfonder och investeringsfonder. Dessa önskemål ha i viss utsträckning blivit tillgodosedda genom ändrad lagstiftning under innevarande år men alltjämt kvarstå åtskilliga frågor, som kräva fortsatt uppmärksamhet.

I den proposition till 1944 års riksdag, nr 263, som ligger till grund för de senast genomförda ändringarna i lagstiftningen rörande investeringsfonder, lämnades en närmare redogörelse för vissa framställningar till Kungl. Maj:t, i vilka hemställan gjorts om ändring av denna lagstiftning. Dessa framställningar blevo, såsom förut antytts, endast i viss utsträckning tillgodosedda genom 1944 års författningsändringar. Beträffande vissa andra frågor ställdes saken däremot på framtiden.

Jämväl i vissa andra skrivelser till Kungl. Maj:t än de i propositionen redovisade ha förslag framlagts om ändring eller utvidgning av förevarande lagstiftning.

Frågan om ändrad lagstiftning rörande investeringsfonder berördes vidare i vissa motioner till 1944 års riksdag. Bevillningsutskottet vid 1944 års riksdag anförde i sitt betänkande nr 42, i anledning av de i förenämnda motioner framställda yrkandena, att, enligt vad utskottet inhämtat, vid den översyn av ifrågavarande författningsbestämmelser, som vore avsedd att äga rum, frågan om avdragsrätten för avsättning till investeringsfond för bostadsbyggnader torde komma under omprövning. Under åberopande härav hemställde utskottet bland annat att ifrågavarande motioner måtte av riksdagen lämnas utan åtgärd. Denna utskottets hemställan bifölls.

Såsom framgår av den lämnade redogörelsen har från såväl Kungl. Maj:ts som riksdagens sida förutsatts, att en allmän översyn av ifrågavarande författningskomplex skulle komma till stånd. Denna översyn torde nu böra verkställas.

Vid den blivande översynen bör till en början undersökas i vad mån de enligt gällande lagstiftning föreliggande möjligheterna att erhålla avdrag för fondavsättningar blivit utnyttjade ävensom i vad mån det statliga och kommunala skatteunderlaget påverkats av denna avdragsrätt. Med utgångspunkt från resultaten av nämnda undersökning bör upptagas till behandling frågan om en permanent, för normala förhållanden avsedd lagstiftning i ämnet. Därest en sådan lagstiftning finnes böra komma till stånd, bör vid den fortsatta utredningen undersökas för vilka olika ändamål avdragsrätt bör medgivas. Härvid synes kunna ifrågakomma, å ena sidan, att utmönstra vissa slags fonder såsom varande betingade av rådande utomordentliga förhållanden (fonder för ersättande av förkrigslager samt fonder för fartyg) samt, å andra sidan, att utbygga systemet med nya slag av fonder. Det allmännas intresse av att genom en speciell inriktning av skattelagstiftningen underlätta en utjämning av de växlingar i produktion och sysselsättning, som följa med de ekonomiska konjunkturerna, får här vägas mot statens och kommunernas intresse av att det befintliga skatteunderlaget icke minskas. Samma synpunkter synas böra vara i huvudsak avgörande även då det gäller att utforma regler för bestämmande av de avdragsgilla beloppens storlek.

Med hänsyn till det nuvarande läget å bostadsmarknaden lärer frågan om ändrad lagstiftning rörande investeringsfonder för byggnader böra ägnas särskild uppmärksamhet.

I samband med frågan om de ändamål, för vilka avdrag bör medgivas, bör även upptagas frågan om vilka grupper av skattskyldiga, som skola äga tillgodonjuta ifrågavarande förmåner.

Jämväl de bestämmelser, som reglera rätten att taga i anspråk avsatta fondmedel, torde böra göras till föremål för förnyad prövning.

Vid utredningen bör tagas i övervägande, huruvida en sammanarbetning bör ske av 1938 och 1942 års förordningar.

Den av mig förordade översynen av ifrågavarande författningskomplex

I Fi: 38 torde lämpligen böra uppdragas åt särskilda sakkunniga inom finansdepartementet till ett antal av högst sju. Utredningen bör bedrivas så skyndsamt, att förslag i ämnet kan framläggas för 1945 års riksdag.

39. *Sakkunniga för utredning rörande nykterhetslagstiftningens framtida innehåll och utformning.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 november 1944 (se Post- och Inrikes tidn. den 23 november 1944):
Ingvar, S. I., professor, *ordförande;*
Bergvall, J. H., direktör, led. av II kamm.;
Englund, E. V., aktuarie;
Furuskog, K. J., rektor;
Hagberg, E. R., redaktör, led. av II kamm.;
Larsson, Karin, fru;
Nilson, J., distriktsföreståndare, led. av II kamm.;
Olsson, G. A., redaktör, led. av II kamm.;
Onsjö, J., lantbrukare, led. av II kamm.;
Sefve, S. I., rektor, led. av II kamm.;
Svensson, Valborg, redaktör;
Åkerberg, O. H., redaktör, led. av I kamm.;
Öberg, Märta, kassörska, led. av II kamm.

I sitt anförande till statsrådsprotokollet den 17 november 1944 erinrade departementschefen till en början om riksdagens i skrivelse den 28 juni 1943, nr 455, framförda önskemål om en förutsättningslös och allsidig utredning rörande den svenska nykterhetslagstiftningens framtida innehåll och utformning. Sedan den med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 april 1943 igångsatta snabbutredningen om orsakerna till försämringen i nykterhetstillståndet under krigsåren slutförts (Statens off. utredn. 1944: 3) och vissa av utredningens förslag genom proposition nr 259 förelagts 1944 års riksdag samt vunnit riksdagens bifall, borde den av riksdagen begärda utredningen rörande planläggningen av vår nykterhetspolitik på längre sikt igångsättas. Utredningen borde verkställas genom särskilda sakkunniga inom finansdepartementet till ett antal av högst fjorton.

Beträffande riktlinjerna för utredningens arbete framhöll departementschefen följande.

Jag delar uppfattningen att utredningen bör vara allsidig och förutsättningslös. Utredningens arbete synes mig icke böra bindas av några på förhand givna närmare anvisningar. En tillräcklig allmän vägledning torde det av riksdagen godkända uttalandet i ämnet få anses innefatta. De sakkunniga böra sålunda verkställa en omprövning av de grundläggande principerna för vår nykterhetspolitik med utgångspunkt från en ingående undersökning rörande verkningarna i olika avseenden av det hos oss i ett kvarts sekel prövade systemet med individuell kontroll. Med stöd av erfarenheterna från vårt eget land och andra länder med likartad social struktur böra de

sakkunniga söka komma fram till en grundad uppfattning om värdet av detta system såsom medel att främja folknykterheten och att begränsa alkoholkonsumtionens skador i jämförelse med värdet hos andra, här eller annorstädes tillämpade metoder. Med ledning av sålunda vunna resultat böra de sakkunniga utarbeta och framlägga förslag till riktlinjer för ordnandet av spritdrycksförsäljningen i vårt land.

Ehuru riksdagen vid sitt beslut i huvudsak haft intresset inriktat på reglerna för utminutering av spritdrycker, böra de sakkunniga, i den mån de så finna påkallat, ägna uppmärksamhet åt och föreslå reformer även beträffande andra slag av försäljning av alkoholhaltiga drycker. De böra äga att i ett sammanhang upptaga till bedömning hela den svenska nykterhetslagstiftningen och mot varandra väga effekten av samhällets olika nykterhetsvårdande åtgärder. Denna vidsträckta karaktär hos utredningsuppdraget, vars slutförande, såsom vid riksdagsbehandlingen antyddes, kan bli relativt tidsödande, bör givetvis icke innefatta något hinder för statsmakterna att genomföra smärre och av aktuella förhållanden påkallade förbättringar inom nykterhetslagstiftningen utan att avvakta resultatet av utredningen.

40. *Sakkunniga för utredning angående löneställning och därmed sammanhängande anställningsförhållanden för statsanställda sjuksköterskor och närstående befattningshavare, distriktssköterskor samt lägre vård- och ekonomipersonal vid statliga vårdanstalter m. fl. institutioner.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 24 november 1944 (se Post- och Inrikes tidn. den 30 november 1944):
Johnsson, B. E., statskommissarie, *ordförande;*
Anderberg, H. R., stationsmästare, led. av I kamm.;
Andersson, A. J., förste expeditionsvakt;
Blomquist, H. K. G., kapten;
Elfving, K. I., byrådirektör;
Höjer, Gerda, sjuksköterska.
Sekreterare:
Petré, K. B. T., assessor.

Direktiven för de sakkunnigas uppdrag framgå av departementschefens yttrande vid meddelandet av förenämnda bemyndigande. Han erinrade därvid inledningsvis om riksdagens skrivelse den 12 juli 1944, nr 451, vari riksdagen anhållit om utredning av de statsanställda sjuksköterskornas m. fl. löne- och därmed sammanhängande anställningsförhållanden.

Departementschefen framhöll vidare, att fråga även uppkommit om en omprövning av löneförhållandena för underordnad vård- och ekonomipersonal vid statliga sjukhus och andra vårdanstalter m. fl. institutioner. Den ifrågavarande personalen vore till en del underkastad de allmänna, för ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän gällande avlöningsreglementena. I övrigt gällde olika avlöningsbestämmelser för denna personal.

De därvid tillämpade löneplanerna Ek, U, V och MV och de bestämmelser

I Fi: 40 som gällde i anslutning till dessa löneplaner, skilde sig i viktiga hänseenden såväl inbördes som från de allmänna avlöningsreglementena. Önskemål om löneförbättringar hade vid skilda tillfällen framförts av personalen och även av myndigheterna, varvid särskilt hänvisats till föreliggande rekryteringssvårigheter. Från personalhåll hade även uttalats, att denna fråga borde lösas i samband med införandet av ett enhetligt avlöningssystem för vård- och ekonomipersonalen.

Departementschefen fortsatte.

Såsom av det anförda framgår ha önskemål om en omprövning av löneställning och andra därmed sammanhängande anställningsförhållanden för sjuksköterskor samt underordnad vård- och ekonomipersonal vid statliga vårdanstalter m. fl. institutioner gjort sig gällande i skilda sammanhang. Vad först angår sjuksköterskornas anställningsförhållanden vill jag tillstyrka, att den av riksdagen begärda utredningen härom kommer till stånd. I enlighet med riksdagens anhållan bör utredningen avse icke blott anställningsförhållandena för statsanställda sjuksköterskor utan även av staten fastställd minimilön för distriktssköterskor. I den mån det vid utredningen finnes påkallat att ompröva anställningsförhållandena för annan statsanställd personal med sjuksköterskeutbildning, bör utredningen utsträckas att omfatta sådan personal.

En omprövning av anställningsförhållandena synes påkallad även beträffande den lägre vård- och ekonomipersonalen i statlig tjänst. Till en början erfordras en teknisk revision av lönebestämmelserna för den icke-ordinarie vård- och ekonomipersonalen med syfte att åvägabringa större enhetlighet. Bland annat bör utredas den av riksdagen berörda frågan om gemensam löneplan för vissa personalgrupper. Även en omprövning av lönenivån är påkallad för vissa grupper av den lägre vård- och ekonomipersonalen. I synnerhet erfordras en dylik omprövning beträffande de icke-ordinarie personalgrupper, som lyda under Ek-, U-, V- eller MV-planen, samt motsvarande extra och tillfälliga anställningshavare.

Ecklesiastikdepartementet.

A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1944.

1. *1940 års sakkunniga för högre tekniska undervisningen* (1942: I 19; 1943: I 15; 1944: I 12).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 31 augusti 1940 för att inom departementet biträda med utredning och avgiva förslag rörande den högre tekniska undervisningen och därmed sammanhängande frågor (se Post- och Inrikes tidn. den 13 september 1940):

Malm, C. G. O., f. d. generaldirektör, *ordförande;*

Grabe, A. G., myntdirektör;

Hultin, S., professor;
Kreüger, H., professor emeritus;
Lundquist, O. R., överdirektör.
Nauckhoff, S. A. G., direktör.
Sekreterare:
Ekeberg, L.-O., sekreterare.

Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1941: I E 22.

Under år 1944 ha de sakkunniga biträtts av bibliotekarien A. Silow, Falun, såsom expert beträffande litteraturtjänsten inom de tekniska fackområdena.

Den 17 september 1943 uppdrogs åt de sakkunniga att i samråd med lantmäteristyrelsen verkställa utredning beträffande organisationen av undervisningen i geodesi och fotogrammetri vid tekniska högskolan i Stockholm ävensom till Kungl. Maj:t avgiva det förslag i ämnet, vartill utredningen kunde föranleda. De sakkunniga avgåvo underdånigt utlåtande i ärendet den 4 mars 1944.

Den 5 april 1944 överlämnade de sakkunniga gemensamt med utredningen rörande den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande betänkande med förslag till åtgärder för främjandet av litteraturtjänsten inom de tekniska fackområdena (Statens off. utredn. 1944: 17).

Uppdraget är därmed slutfört.

2. *Liturgisk-musikaliska kommittén* (1942: I 22; 1943: I 17; 1944: I 14).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 januari 1941 för att inom departementet biträda med utarbetande av förslag till lösning av sådana med den svenska kyrkohandboken förbundna liturgisk-musikaliska frågor, som stå i samband med det den 27 december 1940 dagtecknade förslaget till revision av nämnda handbok:
Aulén, G. E. H., biskop, *ordförande;*
Lindberg, O. F., professor;
Wikander, D., organist.
Expert:
Hellerström, A. O. F., kyrkoherde.
Sekreterare:
Weman, N. H. P., domkyrkoorganist.

Den 19 juni 1944 avlämnade kommittén andra delen av den svenska mässboken, vilken av Kungl. Maj:t den 8 december 1944 godkänts (Sv. förf.-saml. nr 772).

Uppdraget är därmed slutfört.

3. *Sakkunnig för utredning rörande de ecklesiastika löneboställenas räntabilitet* (1942: I 23; 1943: I 18; 1944: I 15).

Tillkallad jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 maj 1941 (se Post- och Inrikes tidn. den 20 juni 1941):
Nilsson, P. B., f. d. domänintendent, led. av I kamm.

I E: 3 Beträffande den sakkunniges uppdrag, se 1942: I E 23.

Sedan utredningsarbetet i början av år 1944 slutförts, avlämnade den sakkunnige den 7 februari 1944 betänkande i ämnet.

4. *Utredning angående upprättande av ett svensknordiskt institut och därmed sammanhängande frågor* (1944: I 18).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 februari 1943 för att inom departementet biträda med utredning och avgiva förslag rörande upprättande av ett svensknordiskt institut och därmed sammanhängande frågor (se Post- och Inrikes tidn. den 10 mars 1943):

Nothin, T. K. V., överståthållare, *ordförande;*
Hedlund, K. V., rektor;
Karlbom, T. O., studierektor;
Tunberg, S. A. D., professor.

Sekreterare:

Andreen, P. G., fil. lic.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1944: I E 18.

Uppdraget, av vilket vid början av år 1944 allenast återstod visst sekreteraren anförtrott, avslutande arbete, är numera slutfört.

5. *1943 års riksteaterutredning* (1944: I 19).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 mars 1943 för att inom departementet biträda med utredning och avgiva förslag rörande riksteaterns omorganisation (se Post- och Inrikes tidn. den 15 mars 1943):

Juhlin-Dannfelt, C. G., direktör, ordförande i teaterrådet, *ordförande;*
Andersson, M. A., kassör hos arbetarnes bildningsförbund;
Wärn, T. G., f. d. statssekreterare, direktör.

Sekreterare:

Topelius, G. Z., t. f. kansliråd.

Regissören K. Martin och t. f. byråchefen C. A. Murray hava såsom experter biträtt utredningsmännen vid uppdragets fullgörande.

Beträffande utredningsuppdraget, se 1944: I E 19.

Utredningsmännen ha den 20 september 1944 överlämnat betänkande och förslag angående riksteaterns omorganisation m. m. (Statens off. utredn. 1944: 42).

Uppdraget är därmed slutfört.

6. *Sakkunnig för förhandlingar med landsting och andra kommuner rörande anordnande av flygmekanikerutbildning vid centrala verkstadsskolor och kommunala yrkesskolor* (1944: I 20).

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 juni 1943:

Arvas, C. G. B., byråchef.

Utredningsuppdraget är slutfört och redovisning för detsamma har av- I E: 8
lämnats den 15 juli 1944.

7. *Sakkunniga för översyn av kulturhistoriska museets i Lund organisation och arbetsformer* (1944: I 21).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 juni 1943 för att — med beaktande av vad departementschefen anfört under punkten 29 i åttonde huvudtiteln av 1943 års statsverksproposition — dels i samråd med kulturhistoriska museet i Lund verkställa översyn av museets organisation och arbetsformer ävensom på grundval härav och under hänsynstagande till övriga på frågan inverkande omständigheter söka beräkna kulturhistoriska föreningens för södra Sveriges medelsbehov, dels ock efter förhandlingar med representanter för institutioner och kommunala organ inom föreningens verksamhetsområde framlägga förslag till finansiering av museiverksamheten:
Wistrand, K., direktör, led. av I kamm., *ordförande;*
Andrée, T. E., ordförande i drätselkammaren i Lund;
Berg, G., intendent vid Nordiska museet, tillika *sekreterare.*

Den 20 mars 1944 avlämnade de sakkunniga betänkande i ämnet, innehållande, förutom en kortfattad historik och översikt av kulturhistoriska museets nuvarande förhållanden, en ingående granskning av institutionens ekonomiska ställning jämte förslag att förbättra densamma.

Uppdraget är därmed slutfört.

8. *Flygmedicinska utredningen* (1944: I 23).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 augusti 1943 för att inom departementet biträda med utredning och avgiva förslag rörande ordnandet av den flygmedicinska forsknings- och försöksverksamheten (se Post- och Inrikes tidn. den 10 september 1943):
Pauli, I. H. E., lektor, led. av I kamm., *ordförande;*
Berg, I. O. D., major;
Christensen, H. E., professor;
von Euler-Chelpin, U. S., professor;
Sundgren, N. E. G., förste flygläkare.

Sekreterare:
Bjurstedt, A. G. H., med. kand.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1944: I E 23.

De sakkunniga hava under år 1944 fortsatt sitt utredningsarbete och härvid hållit 49 sammanträden, varjämte särskilda underavdelningar inom utredningen sammanträtt 24 gånger. Under utredningens förlopp hava de sakkunniga haft överläggningar med ett flertal experter och specialister inom olika verksamhetsområden, som beröras av de sakkunnigas arbete.

De sakkunniga överlämnade den 14 juni 1944 betänkande med utredning och förslag rörande ordnandet av flygmedicinsk forsknings- och försöksverksamhet i Sverige.

Uppdraget är därmed slutfört.

I E: 9

9. *Sakkunnig för Stockholmsmuseernas luftskydd* (1944: I 25).

Tillkallad den 25 oktober 1943 med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 21 augusti 1939 för att inom departementet biträda vid fortsatt utredning av frågan rörande gemensamma åtgärder för vissa museisamlingars i Stockholm skyddande i händelse av krig eller krigsfara och därmed sammanhängande spörsmål (jfr 1940: E 20); den sakkunnige hade därvid att verkställa undersökning av museer och liknande institutioner ur luftskyddssynpunkt samt till departementet inkomma med förslag till de åtgärder, som med hänsyn till nyare erfarenheter på luftskyddets område kunde anses påkallade:
Langenskiöld, E. J., friherre, docent.

Undersökningarna av luftskyddsförhållanden inom museer, bibliotek, arkiv m. fl. institutioner ha fortsatts. Även liknande institutioner i Göteborg ha i sådant hänseende varit föremål för undersökning. I skrivelser till departementet har den sakkunnige föreslagit tekniska och organisatoriska åtgärder för institutionernas luftskydd och brandförsvar.

Uppdraget är därmed slutfört.

10. *Sakkunniga för utredning rörande lämpliga organisatoriska åtgärder för den medicinska forskningens främjande jämte därmed sammanhängande frågor* (1944: I 26).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 november och den 10 december 1943:
Engströmer, Th., professor emeritus, *ordförande;*
Carlström, A. B., professor;
Dillner, H. J., kansliråd;
Fåhræus, R. S., professor;
Kahlson, G. S., professor;
Perman, E. G. S., docent;
Westgren, A. F., professor, vetenskapsakademiens sekreterare;
Westin, G. E. N., professor;
Westman, A. E., professor.

Expert:
Jorpes, J. E., med. d:r, laborator, tillika *sekreterare.*

Såsom expert att biträda de sakkunniga med undersökning rörande de direkta och indirekta kostnaderna för samhället, vilka förorsakas av sjukdom, tillkallades den 17 maj 1944 fil. kand. S. Rydenfelt.

Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1944: I E 26.

Under år 1944 hava 30 plenarsammanträden hållits.

De sakkunniga avgåvo den 23 november 1944 betänkande rörande organisatoriska åtgärder för den medicinska forskningens främjande (Statens off. utredn. 1944: 55).

Uppdraget är därmed slutfört.

11. *Sakkunniga för utredning rörande inrättandet av ett socialvetenskapligt forskningsråd jämte därmed sammanhängande frågor* (1944: I 27). **I E: 12**

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 november 1943:
Heckscher, E. F., f. d. professor, *ordförande;*
Andrén, G., statsråd, led. av I kamm.;
Karlbom, T. O., studierektor;
Kinberg, O. V., professor;
Lundberg, E. F., docent;
Munktell, A. H., professor;
Nelson, H. M. O., professor;
Quensel, C.-E., professor;
Tigerschiöld, K. M., överingenjör.
Sekreterare:
Dahl, S. G., docent.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1944: I E 27.

De sakkunniga ha samrått med professorerna H. W:son Ahlmann, N. Ahnlund och G. Aspelin, byråchefen A. Berggren, professorn A. Brusewitz, docenten S. Carlsson, professorerna G. Dahlberg, P. O. Ekelöf och J. Elmgren, docenten Gerd Enequist, professorerna E. Fahlbeck, J. Frödin, N. Herlitz, rektorn G. Hirdman, professorerna E. Hjärne och I. Högbom, generaldirektören A. Höjer och t. f. generaldirektören K. Höjer, överdirektören E. Höijer, direktören Albin Johansson, professorerna F. Lagerroth, J. Landquist, E. Lindahl, A. Montgomery och G. Myrdal, statsrådet professorn B. Ohlin, professorn T. Palander, docenten B. Pfannenstill, direktörerna G. Settergren och A. Stensgård, professorn T. Streyffert, docenten I. Svennilson, generaldirektören T. Sällfors, direktören F. Söderbäck, professorn E. Tegen, docenten E. Thermænius, professorn H. Tingsten, fil. d:r E. H. Strömberg, professorn G. Törnqvist, docenten W. William-Olsson samt professorerna H. Wold och J. Åkerman. Gemensamma överläggningar hava hållits med socialutbildningssakkunniga (se nedan I: E 18) och de sakkunniga för medicinskt forskningsråd (se ovan I: E 10).

De sakkunniga ha sammanträtt den 7—14 och den 22—25 januari, den 17 och 18 februari, den 20 mars samt den 3 maj 1944.

Med överlämnande den 15 maj 1944 av ett betänkande Om inrättande av ett samhällsvetenskapligt forskningsråd (Statens off. utredn. 1944: 19) ha de sakkunniga slutfört sitt uppdrag.

12. *Sakkunniga för utredning av frågan om fördelningen mellan Stockholms stad och staten av kostnaderna för tekniska skolan i Stockholm.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 augusti 1944:
Arvas, C. G. B., byråchef;
Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Uppdraget avsåg dels att i samråd med styrelsen för tekniska skolan i Stockholm avgiva förslag rörande den i proposition nr 239 till 1944 års riksdag berörda frågan om fördelningen mellan staten och Stockholms stad

I E: 12 av kostnaderna för skolans uppehållande, dels att jämlikt departementschefens remiss den 3 oktober 1944 i samråd med tekniska skolans styrelse taga tidigare avhandlade frågor om löneställning m. m. för skolans lärarpersonal — med undantag för rektor — under förnyat övervägande.

Förslag i ämnet har avlämnats den 16 december 1944.

Uppdraget är därmed slutfört.

B. Kommittéer som fortsätta sin verksamhet vid ingången av 1945.

13. *Chalmerska byggnadskommittén* (1942: I 11; 1943: I 10; 1944: I 8).

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 14 augusti 1936 och den 15 januari 1937 tillsattes en särskild byggnadskommitté för uppförande av byggnad för fackavdelningen för skeppsbyggeri m. m. vid Chalmers tekniska institut.

Genom beslut den 18 november 1938 förordnade Kungl. Maj:t, att Chalmerska skeppsbyggeriinstitutionens byggnadskommitté icke vidare skulle äga bestånd samt att i stället skulle inrättas en kommitté, benämnd Chalmerska byggnadskommittén.

Sammansättning under år 1944:

Hammar, H. G. E., fil. d:r, direktör, *ordförande;*
Steen, S. O., arkitekt, *vice ordförande;*
Hultin, S., professor, *kassaförvaltare;*
Friberger, E. G., länsarkitekt;
ledamot av kommitténs sektion för skeppsbyggeri:
Lindblad, A. F., professor;
ledamöter av kommitténs sektion för väg- och vattenbyggnad:
Granholm, J. H., professor;
Huggert, E. W., speciallärare.
Sekreterare:
Nordwall, K. E., kamrer.
Kommitténs arkitekt:
Wernstedt, C. M., professor.

Lokal: Chalmers tekniska högskola, Storgatan 43, Göteborg; tel.: 13 12 85.

Vad angår sektionen för skeppsbyggeri beräknar kommittén att i början av år 1945, sedan viss maskinleverans fullgjorts, kunna överlämna byggnaderna för såväl Chalmers tekniska högskolas skeppsbyggeriinstitution som statens skeppsprovningsanstalt.

Sektionen för väg- och vattenbyggnad har under år 1944 hållit ett sammanträde. Den återstående av de båda för väg- och vattenbyggnadsavdelningen avsedda byggnaderna, laboratoriebyggnaden, kunde tagas i bruk på nyåret 1944. Besiktning av denna byggnad har ägt rum. Inredning och möblering av hörsalsbyggnaden har under 1944 kompletterats och är nu i huvudsak färdig. Inredningsarbetena i laboratoriebyggnaden pågå fortfarande, då beställningar å maskiner m. m i många fall icke kunnat effektueras. Området utanför byggnaderna har i huvudsak ordnats. Som kontrollant vid byggnadsarbetena har fungerat ingenjör A. H. Erlandzon.

För behandling av ärenden i samband med ombyggnad av högskolans maskinhall å institutionen för kemisk teknologi har kommittén hållit ett sammanträde, därvid kommittén med sig adjungerat professorn J. A. Hedvall. Ombyggnads- och inredningsarbetena på maskinhallen äro i huvudsak färdiga och besiktningar hava ägt rum.

Genom brev den 8 januari 1944 har Kungl. Maj:t uppdragit åt kommittén att i samråd med styrelsen för svenska textilforskningsinstitutet låta uppföra byggnad för institutet å högskolans område vid Gibraltargatan i Göteborg. Med anledning härav har kommittén upprättat en särskild sektion för textilteknik med samma ledamöter som i huvudkommittén. Sedan anbud infordrats och kontrakt med entreprenörer upprättats, igångsattes byggnadsarbetena i början av juni 1944.

14. *Sakkunniga för utredning rörande sjöfolkets bildningsfråga* (1942: I 12; 1943: I 11; 1944: I 9).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 april 1937 och den 22 oktober 1943 att biträda med utredning och avgiva förslag angående sjöfolkets bildningsfråga:

Thomson, A. N., landshövding, *ordförande* (t. o. m. den 5 juni 1944);
Josephson, K. O., byråchef, *ordförande* (fr. o. m. den 6 juni 1944);
Andersson, M. A., kassör;
Lindberg, C. A. E., ombudsman, led. av II kamm.;
Gorthon, S., skeppsredare.

Sekreterare:

von Schwerin, F. K. W., greve, förste byråsekreterare (adr. Storgatan 1, Stockholm; tel.: 61 37 87).

Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1938: E 16.

De sakkunniga hava under år 1944 hållit 14 sammanträden.

Uppdraget beräknas bliva slutfört i början av år 1945.

15. *Läkarutbildningssakkunniga* (1942: I 14; 1943: I 13; 1944: I 10).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 10 juni 1938 för att inom departementet verkställa utredning och avgiva förslag angående läkarutbildningens reformering:

Löwbeer, N. T., generaldirektör, *ordförande;*
Ankarswärd, G. F. W. G., förste provinsialläkare;
Berg, S. F., professor;
Fast, J. E. G., led. av II kamm.;
Giertz, G. B., leg. läkare, tillika *sekreterare* (adr. Olof af Acrels väg 3; tel.: 33 23 11);
Skoog, T. O., professor;
Wallgren, A. J., professor.

Biträdande sekreterare:

Malmberg, P. G., t. f. andre kanslisekreterare.

Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1939: E 25.

I E: 15 De sakkunniga ha under 1944 sammanträtt in pleno 13 dagar. Förberedande arbeten ha utförts av ett särskilt arbetsutskott.

Sedan de sakkunniga den 4 november 1943 överlämnat betänkande med utredning och förslag angående läkarutbildningen II. Fortsättnings- och repetitionskurser för läkare (Statens off. utredn. 1943: 41), ha de sakkunniga varit sysselsatta med den återstående och sista delen av sitt arbete, nämligen frågan om den specialutbildning, som bör äga rum efter medicine licentiatexamen.

De sakkunniga ha den 13 juli 1944 anmodats att verkställa viss överarbetning av sitt den 28 augusti 1941 överlämnade betänkande med utredning och förslag angående läkarutbildningen I. Utbildningen till medicine licentiatexamen (Statens off. utredn. 1941: 27). På grund härav beräknas de sakkunnigas uppdrag bli slutfört först under år 1945.

16. *1940 års arkivsakkunniga* (1942: I 17; 1943: I 14; 1944: I 11).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 februari 1940 att biträda med utredning och avgiva förslag angående gallring av statsmyndigheternas arkivalier m. m.:

Knös, B. A. O., statssekreterare, *ordförande;*
Almquist, H. K. H., riksarkivarie (avliden den 29 februari 1944);
Arvidsson, K. A. V., byråchef;
Boëthius, S. B., riksarkivarie.

Den 17 april 1944 tillkallade departementschefen såsom ledamot i Almquists ställe förste arkivarien vid Stockholms stadsarkiv N. O. B. Staf.

Tillkallad enligt bemyndigande den 9 april 1943 för utredning angående gallring i kyrkoarkiven m. m.:

Lindholm, J. E., kyrkoherde.

Sekreterare:

Samzelius, P. P. M., andre arkivarie.

Lokal: Ecklesiastikdepartementet; tel.: Kanslihuset 225 (ordf.), 11 25 98 (sekr.: Riksarkivet).

Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1941: I E 19.

De sakkunniga ha under år 1944 hållit 27 plenisammanträden. Mellan sammanträdena har utredningsarbetet bedrivits av ordföranden och sekreteraren, delvis tillsammans med olika ledamöter. Överläggningar och samråd ha vid skilda tillfällen ägt rum med representanter för olika förvaltningsområden.

De sakkunniga ha under år 1944 avgivit följande framställningar och utlåtanden: den 20 januari och den 15 maj angående reserverande av viss tomtplats för en blivande riksarkivbyggnad; den 28 januari angående gallring i flygstyrelsens och flygförvaltningens arkiv; den 1 februari angående gallring i statens industrikommissions arkiv; den 16 februari angående gallring i tekniska högskolans materialprovningsanstalts och statens provningsanstalts arkiv; den 6 mars angående gallring i statens handelskommissions arkiv; den 5 maj angående gallring i lantbruksstyrelsens arkiv; den

2 oktober angående gallring i kyrkoarkiven i riket m. m.; den 13 oktober angående utgallring i länsstyrelsernas arkiv av ansökningar föranledda av kungörelsen den 2 maj 1941 (Sv. förf.-saml. nr 226) angående reglering av försäljningen och förbrukningen av smörjmedel, m. m., den 27 oktober angående viss gallring i mödrahjälpsnämndernas arkiv; den 27 november angående utgallring av till telefon- och telegramräkningar hörande specifikationer å samtals- och telefonavgifter, m. m.; samt den 15 december angående viss gallring i statens trafikkommissions arkiv. I E: 17

Det genom beslut den 9 april 1943 åt de sakkunniga givna uppdraget att dels inom ecklesiastikdepartementet jämväl biträda med utredning och avgiva förslag angående gallring i kyrkoarkiven m. m., dels ock i erforderlig omfattning biträda besparingsberedningens folkbokföringskommitté vid fullgörandet av det kommittén anförtrodda utredningsuppdraget har sålunda fullgjorts i vad avser uppdragets förra del. Vad åter angår uppdragets senare del lärer de sakkunnigas biträde komma att påkallas senare.

Därjämte ha de sakkunniga för att erhålla kännedom om lokalbehoven för det statliga arkivväsendet utsänt skrivelser till samtliga de statliga civila myndigheter, vilka kunna tänkas äga arkiv i större omfattning, med begäran om upplysningar rörande nuvarande arkivaliebestånd m. m. De på grundval av denna inventering inkomna uppgifterna äro avsedda att bearbetas för att ligga till grund vid bedömandet av nämnda lokalbehov.

De sakkunniga komma att fortsätta sin genomgång av de mera skrymmande arkivaliesamlingarna inom statsförvaltningen. De myndigheter, vilkas arkivalier äro avsedda att bliva föremål för de sakkunnigas prövning, äro, bland andra, byggnadsstyrelsen, generaltullstyrelsen, domänstyrelsen och statens arbetsmarknadskommission. Härjämte hava de sakkunniga för avsikt att påbörja en undersökning av de olika länsstyrelsernas arkivaliebestånd i syfte att utröna möjligheterna av en mera effektiv gallring därstädes.

17. *1940 års skolutredning* (1942: I 20; 1943: I 16; 1944: I 13).

Genom beslut den 22 november 1940 uppdrog Kungl. Maj:t åt en kommitté att verkställa utredning rörande skolväsendets organisation m. m. och framlägga därav föranledda förslag (se Post- och Inrikes tidn. den 30 november 1940).

Sammansättning:

Bagge, G., professor, led. av II kamm., *ordförande;*
Andræ, T. J. E., biskop;
Cardell, Karin, småskollärarinna;
Dahr, Elisabeth, rektor;
Fredriksson, V. A., folkskolinspektör;
Hjärne, U. G. E:son, överläkare vid Stockholms stads folkskolor;
Iverus, G. H., rektor;
Jonsson, Sigrid, överlärare;
Jonzon, B. A. S., förste folkskolinspektör;
Karnell, N. B., folkskolinspektör;

I E: 17 Kolmodin, K. M., rektor;
Kärre, K., undervisningsråd;
Persson, N. A., folkskolinspektör;
Sandberg, F. W. E., kansliråd, tillika *sekreterare;*
Wellander, E. L., professor.

Den 29 oktober 1943 förordnad att såsom ledamot av skolutredningen biträda vid utarbetandet av en översikt av frågor rörande skolans uppfostrande och undervisande verksamhet m. m.:
Hänninger, N. H., f. d. undervisningsråd.

Biträdande sekreterare:
Bruce, N. O. H., assessor vid Stockholms rådhusrätt;
Bäck, G. H. H:son, t. f. andre kanslisekreterare.

Lokal: Ecklesiastikdepartementet; tel.: Kanslihuset.

Beträffande kommitténs uppdrag, se 1941: I E 23.

Den 17 februari 1944 beslöt skolutredningens organisationsutskott att inom skolutredningen tillsätta en särskild delegation med uppdrag att undersöka behovet av socialpedagogiska anordningar inom vårt undervisningsväsen samt att efter verkställd utredning till skolutredningen avlämna förslag i frågan. Till medlemmar av delegationen utsågos ledamöterna Karin Cardell, Elisabeth Dahr, Fredriksson och Iverus med uppdrag för Iverus att tillika vara delegationens ordförande. Därjämte tillkallade chefen för ecklesiastikdepartementet skolöverläkaren C. W. Herlitz och ledamoten av II kamm., sysslomannen S. A. A. Hagård att såsom särskilda experter biträda skolutredningen i förevarande hänseende.

Under år 1944 ha därjämte följande personer tillkallats för att såsom experter biträda skolutredningen vid behandlingen av vissa frågor, nämligen: studierektorn H. Berglind, överlärarna L. Larsson och E. Lindälv samt folkskolinspektören S. F. A. Orrgård vid behandlingen av vissa frågor rörande det inre arbetet i skolan, överläraren H. Hagström och folkskolläraren R. Flink beträffande organisationen av filmundervisningen i skolorna samt undervisningsrådet N. R. Lundblad, rektorerna N. Alsén, H. A. G. Gullberg och J. Elgeskog, ämneslärarinnan Karin Wernqvist, folkskolinspektören O. L. Levin samt tillsynsläraren K. Falk vid utarbetandet av korta redogörelser för verkställda försök med nya metoder för främjande av elevernas självständiga arbete och samarbetet mellan lärjungar inom olika ämnen ävensom samverkan mellan skola och hem. Därjämte ha vissa tidigare tillkallade experter även under år 1944 biträtt skolutredningen.

Den inom kommittén år 1942 tillsatta delegationen för behandling av vissa frågor rörande praktisk utbildning för skolungdom har under år 1944 avslutat sitt arbete och till kommittén avgivit betänkande och förslag.

Kommittén har under år 1944 hållit åtskilliga sammanträden in pleno, varjämte kommitténs båda underavdelningar, läroverks- och folkskoleavdelningarna var för sig haft ett stort antal sammanträden. Även de ovannämnda båda delegationerna ha var för sig sammanträtt ett flertal gånger.

Under år 1944 har kommittén till Kungl. Maj:t överlämnat följande be-

tänkanden, nämligen: I. Skolan i samhällets tjänst. Frågeställningar och problemläge (Statens off. utredn. 1944: 20); II. Sambandet mellan folkskola och högre skola (Statens off. utredn. 1944: 21); III. Utredning och förslag angående vidgade möjligheter till högre undervisning för landsbygdens ungdom (Statens off. utredn. 1944: 22); samt bilaga III till skolutredningens betänkanden och utredningar: Förhandlingarna vid sammanträde den 15—den 17 juni 1943 med 1940 års skolutrednings rådgivande nämnd. Stenografisk uppteckning (Statens off. utredn. 1944: 23).

Kommitténs arbete under år 1944 har huvudsakligen bestått i, förutom slutredigering av de under året angivna publikationerna, utredning av frågorna om realskolans och om folkskolans organisation inklusive frågan om utvidgad folkskola och om fortsättningsskolan. Beträffande realskolan har förslag till betänkande till största delen utarbetats och i fråga om folkskolan ha utarbetats förslag till undervisningsplan för folkskolans A-form, varjämte arbetet med undervisningsplaner för övriga former av folkskolan fortgår. Vidare ha vissa förberedande arbeten rörande gymnasiets organisation utförts och slutligen har betänkande angående praktiska utbildningslinjer till största delen färdigställts.

18. *Socialutbildningssakkunniga* (1943: I 21; 1944: I 16).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 juni 1942 för att inom departementet biträda med utredning och avgiva förslag rörande den högre socialvetenskapliga och sociala utbildningen och därmed sammanhängande spörsmål (se Post- och Inrikes tidn. den 19 juni 1942):
Thomson, A. N., landshövding, *ordförande;*
Andersson, Ebon, bibliotekarie;
Heckscher, G. E., docent, tillika *sekreterare;*
Hult, W. P. A., professor (fr. o. m. den 13 oktober 1944);
Högbom, I., professor;
Karlbom, T. O., studierektor;
Larsson, Y. G. R., borgarråd;
Lindahl, E. R., professor;
Swartling, A. E. V., expeditionschef.

Biträdande sekreterare:
Edgardh, C., amanuens (fr. o. m. den 1 juni 1944).

Lokal: Socialinstitutet, Odengatan 61; tel. 23 41 10.

Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1943: I E 21.

Under år 1944 ha hållits 10 sammanträden med samtliga sakkunniga. Delegationer av de sakkunniga ha dessutom sammanträtt tillhopa 12 gånger.

I anledning av remisser ha de sakkunniga avgivit följande yttranden, nämligen den 19 januari 1944 till chefen för ecklesiastikdepartementet över en skrivelse från landshövdingen M. Jacobsson m. fl. rörande statsanslag för upprättandet av ett socialpolitiskt institut i Göteborg, den 9 mars 1944 till chefen för socialdepartementet över en av landssekreteraren O. Åkesson utarbetad promemoria angående utbildning av aspiranter på vissa tjänster vid

I E: 18 länsstyrelserna samt den 25 maj 1944 till ministern för utrikes ärendena över amerikautredningens skrivelse med förslag till förbättrad utbildning av utrikesförvaltningens personal m. m.

Under första hälften av år 1944 gällde de sakkunnigas överläggningar i främsta rummet utbildningen för kommunal tjänst och annat socialt arbete. Betänkande med utredning och förslag rörande den högre socialpolitiska och kommunala utbildningen (Statens off. utredn. 1944: 29) överlämnades den 29 juni 1944 till departementschefen. De sakkunniga ha därefter i två delegationer återupptagit utredningsarbetet beträffande den högre socialvetenskapliga utbildningen, särskilt statsvetenskaplig examen samt anordnandet av praktik för aspiranter till tjänster inom statsförvaltningen.

Uppdraget torde bliva slutfört under första delen av år 1945.

19. *1942 års kyrkomusikerutredning* (1943: I 22; 1944: I 17).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1942 för att inom departementet biträda med utredning och avgiva förslag angående en nyorganisering av klockarinstitutionen och dit hänförliga befattningar samt vad därmed sammanhänger (se Post- och Inrikes tidn. den 23 juli 1942):

Hallén, H. M., prost, led. av II kamm., *ordförande;*
Gustafsson, K. G., kantor;
Ralf, E. C., direktör för musikhögskolan;
Staxäng, E. V., lantbrukare, led. av II kamm.;
Wohlin, T. H., kammarråd, tillika *sekreterare.*

Lokal: Konstitutionsutskottets ordföranderum i riksdagshuset; tel. 10 51 50.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1943: I E 22.

I utredningens arbete har deltagit e. o. förste kanslisekreteraren N.-E. Brolin, vilken enligt departementschefens beslut den 29 november 1943 tillkallats att såsom särskild expert biträda utredningen i vissa hänseenden.

De sakkunniga ha år 1944 sammanträtt under tiden den 29 september—den 30 november.

Betänkande med förslag till riktlinjer för lösning av den till de sakkunniga hänskjutna frågan är under utarbetande.

De sakkunniga beräkna att avlämna nämnda betänkande i början av år 1945.

20. *Sakkunniga för sexualundervisningens ordnande* (1944: I 22).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 augusti 1943 för att inom departementet i anslutning till gällande författningar och i samråd med 1940 års skolutredning skyndsamt utarbeta och avgiva förslag till instruktionskurser och annan handledning i sexualundervisning för lärare vid folkskolor och övriga under skolöverstyrelsens inseende stående läroanstalter samt förslag till anordnande av ifrågavarande undervisning för lärjungar på olika åldersstadier i nämnda skolor:

Herlitz, C. W., skolöverläkare, sammankallande ledamot;
Ahlberg, G. A., överlärare;
Nordlund, Elsa-Brita, med. lic.;
Runestam, A., biskop.

Sekreterare:
Näsmark, K. E. J., lektor.

Lokal: Skolöverstyrelsen.

Såsom experter hava anlitats folkskollärarinnorna Gerda Brunskog och Signe Bengtsson, folkskolläraren A. Frenne och läroverksadjunkten G. Lindberg.

Under år 1944 ha hållits 38 sammanträden, varav 8 plenarsammanträden.

Den 1 juni 1944 avlämnade de sakkunniga betänkande med förslag till handledning i sexualundervisning för lärare i folkskolor (Statens off. utredn. 1944: 41).

Som närmaste uppgift ha de sakkunniga att utarbeta motsvarande handledningsförslag för de högre skolformernas lärare.

21. *Kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande* (1944: I 24).

Genom beslut den 24 september 1943 tillsatte Kungl. Maj:t en särskild kommitté för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande med uppgift i första hand att — med ledning av vad chefen för ecklesiastikdepartementet enligt proposition nr 151 till 1943 års riksdag och riksdagen enligt dess skrivelse den 8 juni 1943, nr 280, i ämnet anfört — uppgöra och för Kungl. Maj:t framlägga förslag till karolinska sjukhusets utbyggande med en dermato-syfilidologisk och en pediatrisk klinik.

Av Kungl. Maj:t den 24 september 1943 tillkallade ledamöter:
Björck, K. A. W., generaldirektör, *ordförande;*
Birke, G. E., grosshandlare, led. av II kamm.;
Bohmansson, G., med d:r, lasarettsläkare;
Hellerström, S. C. A., professor;
Hellström, J. G. L., professor;
Lichtenstein, A., professor;
Nordström, A., byggnadsingenjör;
Öman, I., borgarråd.

Ledamöterna Hellerström och Lichtenstein skola deltaga i kommitténs överläggningar och beslut endast såvitt angår den dermato-syfilidologiska respektive den pediatriska kliniken.

Sekreterare:
Ekbom, C. A. H., förste amanuens (tel. Kanslihuset).

Arkitekt:
Ahlbom, S. A. W., stadsarkitekt.

Lokal: Karolinska institutets kollegierum, Hantverkargatan 3.

Beträffande kommitténs uppdrag, se 1944: I E 24.

Sedan kommittén den 29 februari 1944 avlämnat betänkande med utredning och förslag till dermato-venereologisk klinik, har Kungl. Maj:t dels

I E: 21 den 12 augusti 1944 anbefallt kommittén att uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med ritningar och entreprenadhandlingar beträffande den dermatologiska kliniken ävensom att utföra andra förberedande arbeten beträffande nämnda klinik, dels ock den 20 oktober 1944 fastställt instruktion för kommittén.

Kommittén har den 5 december 1944 överlämnat betänkande med utredning och förslag till pediatrisk klinik.

Kommittén har under år 1944 sammanträtt 15 dagar in pleno. Ett inom kommittén tillsatt arbetsutskott har under året haft 3 sammanträden.

Ritningar och entreprenadhandlingar beträffande den dermatologiska kliniken torde komma att avlämnas under första halvåret 1945.

22. *Utredning angående ordnandet av den andliga vården vid sjukhusen* (1944: I 28).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 17 december 1943 och den 10 november 1944 för att inom departementet biträda med utredning och avgiva förslag rörande förbättrade betingelser för den andliga vården å sjukvårdsinrättningar jämte därmed sammanhängande frågor:

Hedlund, V. V., fattigvårdskonsulent, led. av II kamm., *ordförande;*
Bager, E. B. E., lasarettsläkare;
Bergsten, G., distriktsföreståndare, pastor (fr. o. m. den 27 november 1944);
Hillbom, Karin, sjuksköterska;
Skoglund, H. L., kammarråd;
Ysander, D. T., biskop.

Sekreterare:
Åberg, E. V. R., förste byråsekreterare (tel. 11 42 88).

Lokal: Kammarkollegium.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1944: I E 28.

Kommittén har under år 1944 hållit 12 sammanträden.

Från pastorer, styresmän och husmödrar vid lasarett, sjukstugor, sanatorier, sinnessjukhus, vårdanstalter för kroniskt sjuka, vanföreanstalter och barnbördshus med flera sjukvårdsinrättningar i riket har kommittén infordrat uppgifter rörande den andliga vården å respektive inrättningar. Uttalanden hava också införskaffats från ett betydande antal patienter. Rikets biskopar ha lämnat vissa uppgifter rörande lämpliga åtgärder för tillgodoseende av den andliga vården å sjukhusen och från ett par präster med erfarenhet av kyrkobokföringen å sjukhus har erhållits en redogörelse för denna bokföring. Vidare ha de sakkunniga sökt införskaffa uppgifter om den andliga vården å sjukhusen i andra länder. Uppgifter hava inkommit från Danmark och Norge. Det omfattande materialet har endast till en del hunnit genomarbetas.

Under år 1945 avser kommittén att genomgå och bearbeta inkommet material. Vidare ämnar kommittén företaga resor till några av de större sjukhusen.

23. *Universitetsarrendeutredningen.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 februari 1944 för att inom departementet biträda med utredning och avgiva förslag rörande arrendebestämmelser för universitet, akademier, högskolor och vetenskapliga samfund:

Engströmer, Th., professor emeritus, *ordförande;*
Carlsson, E., arendator;
Ericsson, J., akademifogde;
Gynnerstedt, T., stiftssekreterare.

Sekreterare:

Svennegård, C., t. f. revisionssekreterare.

Lokal: Lagberedningens sammanträdesrum, Rosenbad 2; tel. 20 03 48.

Enligt departementschefens anförande till statsrådsprotokollet den 4 februari 1944 skall de sakkunnigas uppgift i första hand vara att undersöka, i vilken omfattning utarrendering förekommer av jord tillhörig universitet, akademier, högskolor och vetenskapliga samfund och vilka villkor som gälla för dylik upplåtelse. De sakkunniga bör därvid beakta dels vad som anförts i samband med de nyligen företagna ändringarna i nyttjanderättslagen och dels föreliggande förslag till bestämmelser rörande utarrendering av kronoegendom och av ecklesiastik jord ävensom, i den utsträckning så finnes påkallat, samråda med de sakkunniga rörande arrendebestämmelser för kommunal jord. Utredningen jämte därav föranledda förslag till arrendebestämmelser bör framläggas så snart omständigheterna medge.

Sedan den åt de sakkunniga i första hand anförtrodda uppgiften i april 1944 slutförts, ha de sakkunniga intill den 1 december hållit 5 sammanträden. Därvid ha utkast till särskilda bestämmelser för arrenden under universiteten m. m. uppgjorts och granskats.

24. *Sakkunnig för utredning rörande reglering av församlingsindelningen i Stockholm.*

Tillkallad den 11 februari 1944 för att i enlighet med bestämmelserna i lagen den 13 juni 1919 om ordning och villkor för ändring i kommunal och ecklesiastik indelning verkställa utredning rörande reglering av församlingsindelningen i Stockholm:

Schalling, E. H., kammarråd.

Lokal: Kammarkollegiet; tel. 11 34 80.

Ifrågavarande uppdrag är föranlett av en framställning i ämnet från domkapitlet i Stockholm. Domkapitlet framhöll därvid bland annat, att församlingarna i Stockholm borde erhålla en sådan storleksordning, att den kyrkliga verksamheten icke äventyrades. På grund av den utveckling Stockholm undergått sedan församlingsindelningen senast var föremål för ingående övervägande, erfordrades en indelningsändring ej blott till följd av den fortsatta befolkningsökningen utan framför allt med hänsyn till den ojämnhet, med vil-

I E: 24 ken densamma gjort sig gällande inom församlingarna. Till de församlingar, där invånarantalet nått en storlek, som i högsta grad försvårade det kyrkliga arbetet, hörde i främsta rummet Bromma, Brännkyrka, Enskede, Högalid, Katarina, Matteus, Oskars och S:t Görans församlingar. En lösning av frågan om dessa församlingars lämpliga indelning framstode därför såsom särskilt angelägen. Genom att en skatteutjämning mellan de särskilda kyrkliga kommunerna i Stockholm numera kommit till stånd vore en församlingsdelning i viss mån underlättad.

Den sakkunnige har från pastorsämbetena i Stockholms territoriella församlingar inhämtat upplysningar rörande befolknings-, arbets- och tjänstgöringsförhållanden samt gudstjänstfrekvens. Från olika kommunala förvaltningsorgan i staden ha erhållits utredningar och upplysningar rörande detaljfrågor, särskilt i avseende å folkmängdens fördelning och utsikterna för dess utveckling ävensom angående lösningen av kommunikationsproblemen i staden m. m. Därjämte har den sakkunnige rådgjort med kyrkliga och kommunala befattningshavare samt tagit del av lokala förhållanden av betydelse för uppdragets utförande.

För år 1945 planeras utarbetande av preliminära förslag till indelningsändringar jämte beräkning av därmed förbundna kostnader samt dessas fördelning på de skattskyldiga. Sedan sådana förslag upprättats, komma de att göras till föremål för diskussion vid sammanträden med representanter för prästerskapet och församlingarna.

Definitivt förslag beräknas kunna bliva färdigt under första delen av år 1946.

25. *Prästutbildningssakkunniga.*

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 februari 1944 för att inom departementet verkställa fortsatt utredning och avgiva förslag angående prästutbildningens reformering:

Brilioth, Y. T., biskop, *ordförande;*
von Engeström, J. S. V., professor;
Nygren, A. T. S., professor;
Palm, S. E. W., direktor hos svenska kyrkans diakonistyrelse;
Rudberg, Y., domprost;
Westman, K. B., professor.

Sekreterare:

Murray, G. R. O., teol. lic., kyrkoadjunkt (tel. 53 64 99).

De sakkunnigas uppdrag utgör en fortsättning av det Brilioth den 7 juni 1940 meddelade uppdraget att verkställa utredning rörande ändring av gällande bestämmelser i fråga om prästutbildningen. Det av Brilioth den 14 juli 1942 avlämnade betänkandet med förslag i ämnet (Statens off. utredn. 1942: 33) har varit föremål för remissbehandling.

Under 1944 ha hållits 5 sammanträden.

De sakkunniga beräkna att i början av år 1945 kunna avlämna sitt betänkande.

26. *1944 års utredning rörande tandläkarutbildningen m. m.* I E: 26

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 18 februari och den 6 oktober 1944 för att inom departementet biträda med utredning och avgiva förslag rörande tandläkarundervisningens organisation och därmed sammanhängande utbildnings- och lokalfrågor (se Post- och Inrikes tidn. den 5 juni 1944):

Engströmer, Th., professor emeritus, *ordförande;*
von Hofsten, S. E. C., landstingsdirektör;
Kjellgren, B. S. T., tandläkare;
Lindbärg, K. E., stadskamrerare;
Nordlander, O., generalfältläkare;
Petrén, T. E. A., professor;
Pålsson, F., chefstandläkare(fr. o. m. den 6 oktober 1944);
Strömbeck, J. P., professor;
Westin, G. E. N., professor;
Wikblad, Å. H., tandläkare.

Sekreterare:

Malmberg, P. G., t. f. andre kanslisekreterare (tel. Kanslihuset).

Lokal: Tandläkarinstitutet; tel.: 10 30 92.

Såsom direktiv för utredningen gäller bland annat följande.

Den första huvuduppgiften för de sakkunniga blir att bilda sig en uppfattning av behovet av tandläkare. Detta problem sammanhänger nära med frågan om folktandvårdens utbyggande. De sakkunnigas andra huvuduppgift blir att ägna undervisningsplanerna vid tandläkarinstitutet en allmän översyn och granskning. Det kan övervägas, huruvida icke de inledande studierna böra utvidgas till att leda antingen till en gemensam förkortad medicine kandidatexamen eller också till en i vissa hänseenden modifierad sådan examen. Utredningen bör i denna del bedrivas i samarbete med läkarutbildningsakkunniga (se ovan I: E 15). Det bör vidare undersökas, i vilken utsträckning tillfälle kan beredas de studerande att erhålla undervisning med tillhjälp av kliniskt material i för dem lämpade medicinska ämnen. Frågan om de nuvarande professurernas ämnesområden bör tagas under övervägande, varjämte förslag böra avgivas beträffande antalet professurer vid institutet och omfattningen av dessa samt organisationen av den biträdande lärarpersonalen. För undervisningen i vissa ämnen kan en närmare anknytning till ett undervisningssjukhus komma att framstå såsom nödvändig. Vid utredningen bör sambandet mellan undervisning och forskning beaktas. Den svenska odontologien bör hava möjligheter att efter förmåga göra en insats också på det internationella området.

De sakkunniga böra även överväga, vilka organisatoriska åtgärder som böra vidtagas för att åt tandläkarutbildningen giva en fullt högskolemässig karaktär. Härvid bör prövas, huruvida tillräcklig anledning finnes att inrätta en självständig högskola eller huruvida icke undervisningen med större fördel bör infogas i den medicinska fakultetsorganisationen. För vetenskaplig forskning särskilt intresserade tandläkare synas böra kunna fortsätta sina

I E: 26 studier och avsluta dem med disputationsprov för vinnande av odontologie doktorsgrad. Det har understundom föreslagits, att tandläkarundervisningen bör uppdelas på två skilda institut. Ehuru skäl, särskilt ekonomiska, kunna anföras häremot, torde det dock vara motiverat att spörsmålet upptages till undersökning. Vilken organisatorisk lösning av problemen de sakkunniga än föreslå, böra förslag till detaljerad organisationsplan och stadgar framläggas.

Särskild uppmärksamet bör ägnas åt frågan om säkerställandet av patienttillgången för undervisningen. Tidvis ha betydande svårigheter framträtt i detta hänseende. För frågans lösning är av vikt, att läroanstalten får en så central belägenhet på förläggningsorten, att den bekvämt kan uppsökas av patienterna. Det har framhållits såsom önskvärt, att en överenskommelse träffas med Stockholms stad om att tandläkarinstitutet i lämplig omfattning omhänderhar folktandvården i huvudstaden.

I utredningsuppdraget bör jämväl ingå att framlägga förslag till det slutliga ordnandet av tandläkarundervisningens lokalbehov.

Ytterligare torde böra undersökas behovet av en statlig utbildning av tandsköterskor och tandtekniker.

De sakkunniga ha under år 1944 sammanträtt in pleno 5 dagar. Förberedande arbeten ha utförts av särskilda subkommittérade.

27. *Prisnämnden för granskning av tävlingsförslag till restaurering av Uppsala domkyrka.*

Tillkallade den 15 juli och den 8 december 1944 för granskning av tävlingsförslag vid den allmänna pristävling för svenska arkitekter rörande restaurering av Uppsala domkyrka, som enligt beslut förstnämnda dag skall anordnas:

Bagge, G., professor, led. av II kamm., *ordförande;*
Anderberg, A. H., domprost;
Boëthius, Gerda, professor;
Curman, J. S., riksantikvarie;
Eidem, E., ärkebiskop;
Hedqvist, P. G., professor;
Leo, H. V., generaldirektör;
Lundberg, E. J., antikvarie;
Noreen, Ä., intendent;
Thiis, H., domkyrkoarkitekt;
Zimdahl, H., arkitekt (fr. o. m. den 8 december 1944).

Sekreterare:
Tengelin, Å. E., intendent (tel. Byggnadsstyrelsen).

Den 15 juli 1944 anbefalldes prisnämnden att, i huvudsaklig överensstämmelse med ett av byggnadsstyrelsen den 3 september 1943 avgivet förslag och med beaktande av vad departementschefen under punkt 43 i bilagan åttonde huvudtiteln till 1944 års statsverksproposition i ämnet anfört, uppgöra och fastställa program för anordnande av ifrågavarande tävling.

Kommittén har slutligt utformat tävlingsprogrammet och iordningställt övriga erforderliga handlingar. Pristävlingen kommer att utlysas i början av januari 1945 och tävlingstiden avses att bliva ett år.

28. *1944 års lönekommitté för privatläroverken.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 augusti 1944 för att inom departementet biträda med utredning i fråga om löne- och pensionsreglering för lärarpersonalen vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 22 augusti 1944):

Pauli, I. H. E., lektor, led. av I kamm., *ordförande;*
Lundh, H. T., rektor;
Aurivillius, Monica L., ämneslärarinna;
Nevrell, B. A., t. f. kansliråd.

Sekreterare:
Blomberg, D. Ingeborg, byråsekreterare.

Lokal: Riksdagshuset; tel. Riksdagen.

Direktiven för kommitténs arbete framgå av departementschefens anförande till statsrådsprotokollet den 12 augusti 1944, därvid departementschefen yttrade bland annat följande:

Den utredning i ämnet, som i överensstämmelse med riksdagens i skrivelse den 20 juni 1944, nr 368, gjorda hemställan nu torde böra igångsättas, bör i första hand taga sikte på att i möjligaste mån åstadkomma en utjämning av de löneskillnader, som förefinnas närmast i förhållande till de kommunala skolorna. Löneregleringen bör därvid avse såväl de manliga som de kvinnliga lärarnas löner. Undersökningen torde icke böra begränsas allenast till själva de kontanta löneförmånerna utan avse jämväl andra avlöningsvillkor. Även personalens pensionsförhållanden böra göras till föremål för närmare undersökning. Vidare böra frågorna om formen och omfattningen av statsunderstöden till privatläroverken tagas under omprövning.

Vid utredningens bedrivande torde samråd böra ske med 1940 års skolutredning i frågor, vilka äga samband med sådana organisationsproblem som äro föremål för skolutredningens prövning (se ovan I: E 17). Därest på grund härav ett uppskov med genomförandet av en definitiv löne- och pensionsreglering vid privatläroverken visar sig ofrånkomligt, böra förslag utarbetas i syfte att bereda lärarpersonalen en provisorisk förbättring av nuvarande löneförmåner.

De sakkunniga ha intill den 1 december 1944 sammanträtt in pleno 10 dagar.

Mellan sammanträdena har utredningsarbete enligt kommitténs uppdrag bedrivits av enskilda medlemmar. Efter inledande diskussioner om planläggningen av kommitténs arbete ha de sakkunniga infordrat uppgifter angående ifrågavarande lärares löner, kompetens, tjänstgöring m. m. och angående de olika skolornas ekonomiska förhållanden i övrigt samt påbörjat bearbetningen av det erhållna materialet.

Uppdraget kan beräknas bliva slutfört under år 1945.

I E: 29

29. *Kommittén för den naturvetenskapliga forskningen.*

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 augusti 1944 för att inom departementet biträda med utredning och avgiva förslag rörande åtgärder för främjande av matematisk-naturvetenskaplig forskning jämte därmed sammanhängande frågor (se Post- och Inrikes tidn. den 5 september 1944):

Tunberg, S. A. D., professor, rektor vid Stockholms högskola, *ordförande;*
Edlén, B., professor;
Kahlson, G. S., professor;
Siegbahn, K. M. G., professor;
Sundén, O. R., t. f. statssekreterare;
Tiselius, A. W. K., professor;
Westgren, A. F., professor, vetenskapsakademiens sekreterare.

Sekreterare:
Funke, G. W., lektor (adr.: Besmansvägen 10, Åkeslund; tel.: 25 23 15).

1944 års riksdag har, i anledning av väckta motioner, i skrivelse den 28 juni 1944, nr 441, anhållit om utredning och förslag i ämnet.

Enligt de direktiv för kommitténs arbete, som angivits av departementschefen i anförande till statsrådsprotokollet den 12 augusti 1944, skall arbetet främst vara inriktat på undersökning av åtgärder till stöd för den förutsättningslösa grundforskningen. De viktigaste utredningsutgifterna äro därvid följande. 1) Undersökning av behovet av ökat ekonomiskt stöd åt den matematisk-naturvetenskapliga forskningen. Härvid framhålles särskilt, att de sakkunniga böra hämta vägledning i de uttalanden, som gjorts under ärendets riksdagsbehandling. 2) Undersökning av behovet av nya tjänster (professurer eller laboratorstjänster). 3) Undersökning av behovet av stipendier (docentstipendier, forskarstipendier, stipendier för licentiater, som arbeta på sin doktorsavhandling). 4) Undersökning av de vetenskapliga institutionernas behov av tekniska biträden. 5) Översyn av grunderna för statsbidrag till tryckning av doktorsavhandlingar och andra vetenskapliga publikationer. 6) Frågan om statsbidrag till den matematiskt-naturvetenskapliga forskningen vid Stockholms högskola. 7) Undersökning av möjligheten att samordna forskningen vid universiteten och Stockholms högskola med den forskning, som bedrives vid tekniska högskolan och vid enskilda företag och institutioner.

Kommittén har sammanträtt den 29 september och den 11 november 1944.

Kommitténs arbete har i främsta rummet varit inriktat på inventering av behoven av stödåtgärder vid universiteten och högskolorna. För detta ändamål ha särskilt utsedda delegerade bland kommitténs ledamöter haft sammanträden med matematisk-naturvetenskapliga sektionen vid universiteten i Lund och Uppsala samt matematisk-naturvetenskapliga fakulteten vid Stockholms högskola. Önskemålen från dessa universitetsinstanser väntas inkomma till kommittén i början av år 1945. I övrigt har insamling av material för kommitténs vidare arbete bedrivits. Vid sammanträdena ha all-

männa frågor samt frågan om inrättande av ett matematisk-naturvetenskapligt forskningsråd varit föremål för behandling.

Uppdraget beräknas bliva slutfört i slutet av 1945.

30. *Tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts beslut den 12 augusti 1944 för fortsatt beredning av byggnadsfrågor vid tekniska högskolan i Stockholm:
Kreüger, H., professor emeritus, *ordförande;*
Ahrbom, N. O., professor;
Dahl, D., byggnadsråd;
Hellström, B. M., professor;
Sundahl, P. E., professor;
Woxén, R., professor, rektor vid tekniska högskolan.
Sekreterare:
Swedenborg, J. E., t. f. kamrerare.
Lokal: Tekniska högskolan; tel. 23 28 20 (växel).

Beträffande kommitténs uppdrag meddelades följande föreskrifter i nämnda beslut den 12 augusti 1944. Kommitténs uppgift skall i första hand vara att — med utgångspunkt från det antal studerande, den fördelning av de studerande på högskolans avdelningar och den ökning av antalet lärarbefattningar, som av 1940 års sakkunniga för den högre tekniska undervisningen (se ovan I: E 1) föreslagits — verkställa en överarbetning av det byggnadsprogram, som framlagts i bihang 2 (Statens off. utredn. 1943: 37) till de sakkunnigas betänkande. Härvid skall kommittén beakta vad vid remissbehandlingen av de sakkunnigas förslag anförts av beskaffenhet att påverka byggnadsprogrammets utformning. Planläggningen av högskolans utbyggnad i stort bör ske på sådant sätt, att jämkningar i byggnadsplanerna såväl för högskolan i dess helhet som beträffande dess olika avdelningar och underavdelningar utan svårighet kunna genomföras. Kommittén skall eftersträva en så enkel och billig planlösning, som en ändamålsenlig anordning av högskolans byggnader medgiver.

Kommittén har intill utgången av november 1944 sammanträtt 8 gånger och därvid påbörjat arbetet med upprättande av generalplan för högskolans fullständiga utbyggnad.

Genom beslut den 2 december 1944 har departementschefen meddelat direktiv för det fortsatta bedrivandet av kommitténs arbete och därvid bland annat anfört:

Vid byggnadsplanernas utformning bör kommittén utgå ifrån ett lokalbehov, beräknat alternativt — under förutsättning av att avdelningen för lantmäteri kommer att bibehållas — dels för 450, dels för 350 nya elever årligen, därvid även möjligheterna till dubblering av kurser och övningar böra uppmärksammas. Vid generalplanens upprättande skall kommittén iakttaga, att för avdelningen för lantmäteri avsedd byggnad förlägges på sådant sätt, att — därest en förflyttning av lantmäteriundervisningen till annan undervis-

I E: 30 ningsanstalt framdeles kommer till stånd — detta icke behöver föranleda någon rubbning med avseende å generalplanen i övrigt. I samband därmed torde beaktas frågan huru de lokaler, som för närvarande innehålla de geodetiska och fotogrammetriska institutionerna, lämpligen böra utnyttjas. Upprättandet av generalplanen skall ske efter samråd med riksmarskalksämbetet.

Såvitt gäller den närmare planläggningen av de olika byggnaderna skall kommittén bedriva sitt arbete med sikte på önskvärdheten av att byggnadsprogrammet i första hand kan genomföras, i vad det avser byggnader å området å norra Djurgården dels för de båda lägre årskurserna av samtliga avdelningar utom avdelningen för lantmäteri, dels för olika institutioner inom avdelningen för elektroteknik.

Kommittén har att verkställa en så noggrann uppskattning som möjligt av byggnadskostnaderna, med särskilt angivande av huru dessa komma att ställa sig enligt de ovan omförmälda alternativen för beräkning av elevantalet.

31. *1944 års folkbildningsutredning.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 oktober 1944 för att inom departementet biträda med utredning och avgiva förslag rörande grunderna för statens understödjande av det fria och frivilliga bildningsarbetet m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 20 oktober 1944):

Andersson, C. I., fil. d:r, *ordförande;*
Bolin, E. I., fil. lic.;
Hirdman, G. G., riksstudieledare;
Nilsson, B. A., egnahemsdirektör, led. av I kamm.;
Sundqvist, E. G., studierektor;
Wallentheim, A. V., sekreterare, led. av II kamm.;
Åberg, T. G., folkhögskolerektor.

I anförande till statsrådsprotokollet vid meddelandet av ovannämnda bemyndigande anförde departementschefen bland annat följande.

Folkbildningsrörelsen åtnjuter sedan länge understöd av statsmedel, huvudsakligen till föreläsnings- och biblioteksverksamhet. Trots att statsbidrag lämnats i avsevärd omfattning ha emellertid de behov, som anmälts av folkbildningsrörelsens organisationer, icke blivit fullt tillgodosedda. På senare år har vidare folkbildningsrörelsen genomgått stora förändringar. Det frivilliga bildningsarbetet, för vilket de s. k. bildningscirklarna och arbetareföreningarna i mitten av 1800-talet bröto mark och som sedermera under lång tid var knutet väsentligen till nykterhetsrörelsens och arbetarrörelsens verksamhet, har numera vunnit insteg hos de flesta samhälls- och intressegrupper. Den religiöst orienterade ungdomen, jordbrukarungdomen och tjänstemännen ha alla skapat egna bildningsförbund, de ledande industriella organisationerna ha upprättat en särskild upplysningstjänst o. s. v. Samtidigt har verksamheten utvidgats till nya kulturområden, varjämte nya bildningsmedel och studiemetoder ha tillkommit.

Dessa frågor uppmärksammades av flera motionärer vid 1944 års riksdag. I anslutning till motionernas yrkanden anhöll riksdagen (skrivelse nr 8 p. 225), att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning angående grunderna för understödjandet av det fria och frivilliga bildningsarbetet samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning. Riksdagen ansåg emellertid icke, att folkhögskolans ställning och organisation borde beröras av denna omprövning.

Utredningsmännen böra underkasta folkbildningsarbetet en översiktlig granskning med hänsyn till dess omfattning, syften, metoder, organisatoriska former och resultat. Sedan en genomgång av arbetsfältet ägt rum, böra resultaten därav läggas till grund för en bedömning av folkbildningsrörelsens uppgifter, utvecklingsmöjligheter och behov samt omfattning av och villkoren för statens understödjande verksamhet.

Det frivilliga bildningsarbetet präglas av en strävan att göra kulturens förmåner tillgängliga för alla medborgare. För landsbygdens del har denna princip hittills icke kunnat fullständigt genomföras, något som icke minst torde bero på bristande ekonomiska resurser. Detta förhållande är så mycket mera beklagligt, som folkbildningsrörelsen just på landsbygden äger särskilda uppgifter att fylla. Genom att väcka intresse för hembygden, dess liv och traditioner, kan det frivilliga bildningsarbetet verksamt bidraga till att skänka landsbygdens befolkning andligt rotfäste i dess nedärvda miljö. Sedan radio- och brevundervisning tagits i bildningsverksamhetens tjänst, ha dess möjligheter att nå ut till avlägsna och glest befolkade bygder väsentligt ökats. Utredningsmännen böra undersöka, på vad sätt det frivilliga bildningsarbetets utbredande på landsbygden skall kunna främjas, särdeles inom sådana områden, som äro mindre gynnade i kulturhänseende.

I främsta rummet är det frivilliga bildningsarbetet en angelägenhet för ungdomen. Det ligger i sakens natur, att detta arbete, som ställer krav på intellektuell anspänning, ofta har svårt att tävla om ungdomens intresse med nöjeslivet och sporten.

Utredningsmännen böra undersöka, genom vilka medel ungdomen i större utsträckning än för närvarande må kunna vinnas för deltagande i det frivilliga bildningsarbetet. Problemets sammanhang med frågorna om nöjeskulturens höjande och folkets fysiska fostran bör särskilt uppmärksammas. Om så befinnes lämpligt, bör samråd äga rum med 1939 års ungdomsvårdskommitté.

Folkbildningsarbetet bör tillgodose olika intresseriktningar och öppna vägar till skilda kulturområden. En folklig konstuppfostran bör från statens sida främjas genom förmedling av den bildande konsten, teatern o. s. v. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt folkbildningsarbetet på musikens och sångens område, varvid är att märka den verksamhet, som bedrives av folkliga musikhögskolan i Arvika.

Av gammalt står det frivilliga bildningsarbetet i nära förbindelse med den folkliga självstyrelsens idé. En ansvarsfylld uppfattning av medborgarskapets betydelse kräver därför av de vuxna fortsatta ansträngningar för den

I E: 31 politiska och ekonomiska bildningens fördjupning. Studier i hembygdens och fosterlandets samhällsliv, kultur och historia äro i synnerhet ägnade att levandegöra de nationella värdena. Utredningsmännen böra taga hänsyn till dessa synpunkter.

Med avseende på studiemetoderna genomgår folkbildningsarbetet en förvandling, som ännu icke är avslutad. Nya bildningsmedel, i främsta rummet film och radio, måste tagas i anspråk. Biblioteksverksamheten torde vara minst berörd av förändringarna. Utredningsmännen böra, om de så finna lämpligt, ingå på frågan om möjligheterna att tillhandahålla allmänheten god litteratur, särskilt klassiska verk, till billiga priser. Mera invecklad är frågan om den populärvetenskapliga föreläsningsverksamheten. Utredningsmännen böra taga sikte på frågorna, i vad mån denna verksamhet alltjämt fyller ett väsentligt behov i det frivilliga bildningsarbetet och, om så befinnes vara fallet, under vilka former verksamheten skall bedrivas. I detta sammanhang bör frågan om statligt understöd för anordnande av bildningskurser upptagas till behandling. De så kallade flyttande folkhögskolekurserna ha visat sig erbjuda stora fördelar. Genom tillvaratagande av radions och brevskoleundervisningens möjligheter har studiecirkelverksamheten på senare tid gjort stora framsteg. Den kämpar emellertid med betydande ekonomiska svårigheter, varför önskemål om statsunderstöd ha framförts. Utredningsmännen böra undersöka denna fråga samt framlägga förslag till de åtgärder, som kunna befinnas erforderliga.

Beträffande frågan om tillgången på kvalificerade föreläsare, lärare och studieledare bör även övervägas, om icke tillfälle bör beredas docenter vid universitet och högskolor samt läroverks- och folkhögskolelärare att i ökad utsträckning medverka i det frivilliga bildningsarbetet. De av 1920 års folkbildningssakkunniga framlagda förslagen rörande dels en nationalekonomisk fortbildningskurs för lärare, dels en allmän utbildningskurs i ekonomiska ämnen för studieledare böra prövas.

Ett stort antal organisationer äro verksamma inom folkbildningsrörelsen. Av praktiska och ekonomiska skäl måste samverkan mellan bildningsorganisationerna eftersträvas. Utredningsmännen böra undersöka, om ytterligare framsteg kunna göras på denna väg. Grunderna för statens bidragsgivning till bildningsförbundens organisationskostnader böra jämväl prövas. Härvid bör man överväga, huruvida en riksorganisation, som bedriver bildningsverksamhet, bör utestängas från statligt understöd enbart av den anledningen, att dess medlemsantal är jämförelsevis lågt.

Under de senaste åren har folkbildningsarbetets betydelse jämväl för stärkande av den nationella sammanhållningen och försvarsviljan tydligt kunnat skönjas. De möjligheter, som finnas att på denna väg stärka sambandet mellan försvaret och folket, böra beaktas. Vid behandlingen av dessa spörsmål böra utredningsmännen samråda med försvarets upplysningsutredning.

Den personliga valfriheten och det enskilda initiativet utgöra det frivilliga bildningsarbetets livsluft. Det bör icke ifrågakomma att inrätta någon stat-

lig förvaltningsmyndighet, som skulle kringskära folkbildningsorganisationernas rörelsefrihet. Med beaktande härav bör utredningsmännen klarlägga, huru det behov, som må befinnas föreligga av en sammanhållande och rådgivande instans, lämpligen bör tillgodoses för framtiden.

Utredningen har under 1944 haft ett sammanträde, varvid detaljerad plan för utredningsarbetets bedrivande uppgjordes och sammanträdesordning bestämdes.

32. *Nationalmuseikommittén.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 december 1944 för att verkställa utredning rörande frågan om beredande av ändamålsenliga lokaler för de av nationalmuseum förvaltade konstsamlingarna, varvid bland annat särskilt böra undersökas frågorna om lokalbehovet för samlingarna av konsthantverksprodukter och modern konst (se Post- och Inrikes tidn. den 2 december 1944):

Beskow, E. A., f. d. landshövding, *ordförande;*
Gauffin, A. W. R., f. d. överintendent;
Markelius, S. G., stadsplanedirektör;
Wettergren, K. E. W. F., överintendent och chef för nationalmuseum;
Wiberg, J. Å. T., direktör, led. av II kamm.;
Vougt, A. G. F., redaktör, led. av II kamm.;
Althin, T. K. W., museiintendent;
Olson, H., direktör;
Romdahl, A. L., professor;
Sköld, J. A. J. O., f. d. professor.

Uppdraget åt Althin och Olson avser medverkan vid behandlingen av frågan om lokaler för konsthantverkssamlingarna samt uppdraget åt Romdahl och Sköld medverkan vid behandlingen av frågan om lokaler för samlingarna av modern konst.

I anförande till statsrådsprotokollet vid meddelandet av ovannämnda bemyndigande erinrade departementschefen till en början om tiden för den nuvarande museibyggnadens tillkomst — den invigdes år 1866 — och därefter företagna förändringar i byggnaden samt under åren framlagda förslag till utvidgning och ombyggnader. Efter att hava redogjort för museets nuvarande lokalbestånd och lokalernas användning för de särskilda grenarna av museets verksamhet framhöll departementschefen, att utrymmesförhållandena icke vore tillfredsställande. Härefter anfördes bland annat följande:

Icke sedan år 1884 har nationalmuseum erhållit någon mera väsentlig utvidgning av sitt lokalbestånd. Ett konstmuseum måste emellertid göra ständiga nyförvärv, allra helst under perioder av rik och nydanande konstproduktion. Nationalmusei samlingar visa en mycket stor tillväxt under de senaste sextio åren. Antalet nummer, som vid inflyttningen i den nuvarande museibyggnaden år 1867 utgjorde 66 333, uppgick i början av 1944 till 177 600

I E: 32 och hade sålunda nära nog tredubblats. En mängd föremål av det högsta konstvärde kunna till följd av bristande utrymme icke utställas för allmänheten och icke ens på ett något så när tillfredsställande sätt hållas tillgängliga för studier, och de utställda föremålen måste i stor utsträckning exponeras på ett sätt, som icke låter dem komma till sin rätt. Under krigsåren har någon lättnad åstadkommits, därigenom att de värdefullaste delarna av samlingarna evakuerats, men då detta tillstånd upphör, kommer lokalfrågan att kräva en snar lösning. Detta förutsätter en ny plan för samlingarnas uppställning samt medför krav på organisatoriska förändringar.

Utredningsmännen böra granska den nuvarande museibyggnadens lokalbestånd samt avgiva förslag till nödiga förbättringar. Riktmärket bör därvid vara, att museets samlingar så ordnas, att hela det material, som kan sägas tillhöra den levande konsten, på ett värdigt och ändamålsenligt sätt utställes, medan de föremål, som huvudsakligen äga historiskt intresse, tillhandahållas för studier av särskilt intresserade. Rum för specialutställningar samt studie-, arbets-, biblioteks- och föreläsningslokaler böra stå till buds i tillräcklig utsträckning. Det bör förutsättas, att lösningen av museets lokalfråga skall öppna möjligheter för dess normala utveckling under en tämligen lång framtid.

Konsthantverksavdelningen och samlingarna av modern, särskilt svensk konst utgöra de starkast växande delarna av museet. För dessa är således behovet av utvidgade lokaler mest trängande. Då det gäller att tillgodose detta behov, kan förfaras på olika sätt. Den mest genomgripande utvägen vore att upprätta två nya självständiga museer, ett för konsthantverk, ett för modern konst. Eventuellt kan ettdera av dessa önskemål tillgodoses med förbigående av det andra. I så fall måste inom nationalmusei ram ökat utrymme beredas antingen för konstslöjdsamlingarna eller för samlingarna av modern konst. En av utredningsmännens första uppgifter blir att redovisa och mot varandra väga de skäl, som tala för den ena och den andra av de nu antydda lösningarna. De böra därvid även beakta erfarenheterna från våra grannländer och utlandet i övrigt.

Utredningsmännen böra undersöka och taga ställning till ovan berörda frågor med beaktande av de uppgifter, som ankomma på de olika avdelningarna av det nuvarande nationalmuseum. Sedan lokalbehovet har konstaterats, bör en grundplan för samlingarnas ordnande uppgöras och ett förslag till lokalfrågans lösning i anslutning därtill utformas. Härvid bör uppmärksammas, att nybyggnadsprojektens omfattning i någon mån kan bli beroende av frågan i vilken utsträckning det är möjligt att utnyttja de donationsfonder, som för sådant ändamål ställts till museets förfogande. Skulle det befinnas önskvärt att uppföra nya byggnader såväl för konsthantverksavdelningen som även för samlingarna av modern konst, bör den lämpliga ordningsföljden mellan dessa byggnadsföretag bestämmas. Härvid bör även det organisatoriska sambandet vid museets fortsatta konstbildande verksamhet såväl inom museet som i landsorten samt depositionsverksamheten beaktas. Där praktiska eller organisatoriska förhållanden så påkalla, böra de sakkunniga även

upptaga frågor om museets samarbete med andra verk eller organisationer såsom riksförbundet för bildande konst, statens konstråd, Zornmuseet och dem av statens konstsamlingar som ej ingå i museets samlingar eller äro museet underställda.

Med avseende på den närmare utformningen av de nya lokalerna bör i främsta rummet angivas, huruvida dessa skola förläggas i omedelbar anslutning till nationalmusei nuvarande byggnad, vilken i så fall genom tillbyggnader skulle utvidgas till ett större sammanhängande komplex, eller icke. Väljes alternativet att uppföra en eller flera fristående byggnader, böra utredningsmännen besvara frågan, till vilken del av Stockholm den eller de nya byggnaderna skola förläggas.

Utredningsmännen böra under beaktande av sambandet mellan byggnadsplanen och de organisatoriska frågorna uppdraga riktlinjer för museiverksamhetens ledning och samlingarnas förvaltning samt framlägga förslag beträffande den för de museala och administrativa uppgifternas fullgörande erforderliga personalorganisationen.

Utredningsmännen böra till sina förslag foga kostnadsberäkningar, avseende dels de engångsutgifter, som tarvas för genomförandet av förslagen, dels de årliga utgifter, som bli en följd av lokalbeståndets och personalorganisationens utvidgning. Engångskostnadernas fördelning på olika etapper bör redovisas i en särskild finansieringsplan.

33. *Sakkunniga för utredning rörande förhållandet mellan staten och skoldistrikten m. m.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 december 1944 (se Post- och Inrikes tidn. den 16 december 1944):

Weijne, J. J. E., undervisningsråd, *ordförande,*
Andersson, J. E., hemmansägare, led. av I kamm.;
Dillner, H. J., kansliråd, tillika *huvudsekreterare;*
Granér, P. E., folkskolinspektör;
Kyling, K. F. F., folkskollärare, led. av II kamm.;
Lund, B. A., komminister.

Departementschefen anförde vid meddelandet av nämnda bemyndigande bland annat följande.

De senaste decenniernas betydande utveckling av den svenska folkskolan har i väsentlig grad möjliggjorts genom att staten i större utsträckning än tidigare påtagit sig kostnaderna för denna gren av undervisningsväsendet. Särskilt ha dessa ökade bidrag medverkat till att olikheterna i fråga om folkskoleväsendets standard i de skilda skoldistrikten blivit mindre än tidigare. I samband härmed har även den av statliga myndigheter utövade kontrollen över de anvisade medlens användning undan för undan vidgats. Denna vidgade kontroll berör icke allenast skoldistriktens medelsförvaltning i och för sig utan även folkskoleväsendets organisation, alldenstund medelsåtgången på ett avgörande sätt är avhängig av denna. Därav följer, att utvidgningen av området för det statliga bestämmandet kommit till uttryck

I E: 33 i utformningen ej blott av lönereglementen och statsbidragskungörelser samt i rekvisitionsförfarandet utan även i folkskolestadgan samt andra författningar med uppgift att reglera folkskoleväsendets organisation.

Det har gjorts gällande, att den sålunda skisserade utvecklingen medfört inskränkningar i den kommunala självbestämningsrätten, vilka ur åtskilliga synpunkter bort undvikas. En dylik uppfattning har kommit till uttryck särskilt i skoldistrikt, där folkskoleväsendet länge stått jämförelsevis högt, där statsbidragen icke spela samma roll för kommunens ekonomi som i mera skattetyngda skoldistrikt och där man med hänsyn till såväl de ekonomiska förutsättningarna som utformningen av skolväsendets lokala ledning finner en ökad rörelsefrihet icke blott önskvärd i och för sig utan också påkallad av omsorg om den fortsatta utvecklingen på området. Överhuvud torde emellertid erfarenheten få anses ha visat, att folkskoleväsendets utveckling i vårt land har varit och är beroende icke blott av statliga avgöranden utan även och måhända i icke mindre grad av lokalt intresse och lokala initiativ. Det statliga inflytandet synes icke böra utsträckas längre än som är ofrånkomligt med hänsyn till den nödvändiga kontrollen av medelsförvaltningen och organisationen. Det är naturligt, att olika meningar göra sig gällande huruvida så skett eller icke. Erfarenheterna synas i varje fall påkalla ett övervägande, huruvida icke på det vidsträckta tillämpningsområde, varom här är fråga, finnes en rad av icke minst smärre avgöranden, där den statliga kontrollen — utan att dess syfte och väsentliga effektivitet äventyras — skulle kunna göras något mindre detaljerad och skoldistrikten få ett i motsvarande grad ökat inflytande. En utredning härutinnan bör därför komma till stånd. Under senare år vunna erfarenheter torde därvid kunna tjäna till ledning.

Vid en allmän översyn med detta huvudsyfte bör övervägas, huruvida det ej är möjligt att öka antalet av de skoldistrikt i landet, vilka icke äro underkastade statlig inspektion och att överhuvud göra den statliga tillsynen mindre ingående än eljest, där den lokala ledningen är tillfredsställande.

Vad folkskolestadgan beträffar, synes i samband med den tillämnade utredningen en översyn önskvärd. Styrelsen för Sveriges folkskollärarförbund har den 8 juli 1944 gjort framställning i bland annat detta ämne. Beträffande statsbidragsförfattningarna bör eftersträvas en förenkling i avseende på såväl medelsanvisningen som rekvisitionsförfarandet. De mångahanda bidragsformer, som nu förekomma, kunna möjligen ersättas med färre. Uppmärksamhet bör ägnas bland annat åt den nuvarande ordningen för behandling av ärenden rörande folkskolebyggnader samt utbetalandet av bidrag till uppförandet av sådana byggnader. Enligt nuvarande ordning underkastas byggnadsföretagen en granskning i detalj inom olika instanser av skolväsendet ända upp till Kungl. Maj:t. Starka skäl tala för att detta system, som medför mycken omgång och tidsutdräkt, avlöses av en på enklare principer grundad ordning. Ett beaktansvärt förslag till rationalisering härutinnan framlades på sin tid av folkskolans besparingssakkunniga. Jag förutsätter, att utredningsmännen komma att närmare undersöka detta uppslag.

Vid utredningen böra härjämte uppmärksammas en rad önskemål, som framfördes vid en konferens i Stockholm i mars 1944 rörande förhållandet mellan staten och vissa städers folkskoleväsende.

Ett betydelsefullt frågekomplex, som även det påkallar uppmärksamhet i förevarande sammanhang, har slutligen berörts i en framställning den 16 oktober 1944 från Sveriges överlärareförbund. Förbundet fäster uppmärksamheten på det synnerligen tidsödande administrativa arbete, som är förbundet med utarbetandet, antagandet och fastställandet av reglementen och läroplaner för skolorna. Förbundet erinrar om, att det reglemente, som enligt folkskolestadgan § 10 skall finnas i varje skoldistrikt, innehåller bestämmelser av dels lokal, dels allmän natur. Sistnämnda bestämmelser äro emellertid reglerade av folkskolestadgan eller andra författningar. De borde därför helt kunna uteslutas, då de återfinnas i skolförfattningarna. Reglementet skulle härigenom kunna inskränkas till mindre än hälften av det nu vanliga omfånget. Därjämte skulle vinnas, att reglementena, som numera ofta, i varje fall om de äro av äldre datum, innehålla föråldrade paragrafer, skulle bringas i överensstämmelse med gällande föreskrifter. I fråga om de lokala undervisningsplanerna framhåller förbundet, att fastställandet av dessa i det stora hela är av formell natur. Förbundet ifrågasätter, huruvida icke den allmänna undervisningsplanen för rikets folkskolor skulle kunna så utformas, att lokala läroplaner bleve obehövliga för de distrikt, som icke av särskild anledning önskade sådan plan fastställd.

De av överlärarförbundet anförda synpunkterna synas värda att beaktas och en lösning av spörsmålen eftersträvas vid den nu tillämnade utredningen.

Utredningen bör, i den mån så erfordras, ske i samråd med 1940 års skolutredning (se ovan I: E 17) och 1941 års lärarlönesakkunniga (se ovan I: Fi 16). För olika uppkommande specialfrågor böra särskilda experter få tillkallas. De sakkunniga böra vara oförhindrade att successivt framlägga resultaten av utredningsarbetet, blott så kan ske utan förfång för den eftersträvade enhetligheten i bedömningen av de olika frågekomplexen.

34. *Kyrkomötesutredningen.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 8 december 1944:
Rodhe, E. M., biskop, *ordförande;*
Berggren, G. H., kansliråd;
Gustavson, J., lantbrukare, led. av I kamm.;
Göransson, H. P., överdirektör;
Hermelin, Gunilla (Gunni), friherrinna;
Hultgren, G. A. E., domprost;
Lindqvist, A., riksgäldsfullmäktig, led. av II kamm.

I skrivelse den 13 april 1944, nr 179, har riksdagen i anledning av en inom riksdagen väckt motion anhållit om utredning och förslag till ändrade grunder för kyrkomötets sammansättning i huvudsaklig anslutning till vad konstitutionsutskottet anfört i ett med anledning av motionen avgivet utlåtande nr 11.

I E: 34 Vid meddelandet av ovannämnda bemyndigande framhöll departementschefen i anförande till statsrådsprotokollet, att frågan om kyrkomötets sammansättning och därtill knutna spörsmål vid flera tillfällen varit föremål för överväganden. Efter att hava lämnat en översikt över vad som sålunda förekommit och i samband därmed angivit kyrkomötets huvudsakliga befogenheter anförde departementschefen bland annat följande:

Under de senaste decennierna har genom ny lagstiftning betydelsefulla avsnitt av det kyrkliga livet reformerats. Sålunda ha nya rättsregler tillkommit, som reglera församlingsstyrelsen och domkapitlens verksamhet. Trots den rörlighet och strävan till anpassning efter samhällslivets förändringar, som ovedersägligen utmärker den svenska kyrkans aktivitet, har däremot kyrkomötesförordningen alltjämt i huvudsak bibehållit den form och det innehåll, som den fick för drygt 80 år sedan. De upprepade kraven på en reform av kyrkomötesförordningen ha med särskild styrka framträtt med avseende på bestämmelserna rörande kyrkomötets sammansättning och om sättet för val till kyrkomötet. Det lär icke kunna förnekas, att gällande bestämmelser visat sig leda till en alltför ensidig representation för det kyrkliga livet i vårt land. Detta i sin tur har i icke ringa mån bidragit till, att kyrkomötet i det allmänna medvetandet kommit att intaga en mera underordnad ställning än vad dess visserligen begränsade men för den svenska kyrkan och för det svenska folket betydelsefulla uppgifter berättiga till. Det vore helt visst önskvärt, om en sådan sammansättning av kyrkomötet kunde uppnås och en sådan valmetod kunde åstadkommas, som medförde ett större och allmännare intresse för kyrkans angelägenheter. Frågan om en reform i dessa hänseenden bör icke längre uppskjutas.

Vad angår kyrkomötets sammansättning ha reformkraven hittills till övervägande del gällt lekmannarepresentationen i kyrkomötet. Vid den nu tillämnade utredningen böra emellertid även vissa ändringsförslag beträffande de prästerliga ombuden upptagas till övervägande. Det är ett gammalt krav, att icke befordrade präster skulle kunna väljas till ombud. Även spörsmålet om antalet prästerliga ombud bör tagas under övervägande. Hur bristerna beträffande sammansättningen av kyrkomötets lekmannahälft skola kunna avhjälpas blir det den ifrågasatta utredningens uppgift att söka klargöra. Några bestämda riktlinjer härutinnan torde ej nu kunna uppdragas i vidare mån, än att huvudsyftet bör vara att bereda möjlighet till att olika meningsriktningar i kyrkliga frågor bliva på skäligt sätt företrädda. En av de viktigaste frågorna gäller sättet för utseende av kyrkomötets lekmannaombud. Såsom konstitutionsutskottet framhållit föreligger otvivelaktigt ett behov av mera tidsenliga former för dessa val. Även andra vägar torde vara tänkbara. De sakkunniga böra verkställa en förutsättningslös utredning i detta hänseende.

En ändring av kyrkomötets sammansättning och av valmetoden är dock ej till fyllest. I själva verket kan den invändningen resas mot en reformering av kyrkomötets sammansättning, att denna fråga ur vissa synpunkter sammanhänger med andra spörsmål rörande kyrkomötets organisation och be-

fogenheter och att den därför icke kan eller bör lösas fristående. Hur långt man i dessa hänseenden nu bör gå är en avvägnings- och gränsdragningsfråga, som ingalunda är lätt att lösa. Dessa spörsmål kunna vid den nu tillämnade utredningen icke lämnas helt ur sikte. Frågan är i själva verket, om icke en reform av kyrkomötets sammansättning och valmetoden kommer att låta bristfälligheterna i den nu gällande kyrkomötesförordningen framträda än starkare än förut. För att närmare klargöra vad som härmed åsyftas anförde departementschefen följande. **I E: 34**

Kyrkomötet sammanträder minst vart femte år, och dess sammanträdestid är begränsad till trettio dagar. Erfarenheterna ha visat, att det med kyrkomötets nuvarande arbetsformer är svårt att på så kort tid medhinna en tillräckligt grundlig behandling av i synnerhet de motionsvis väckta frågorna. Dessa brister i den förberedande handläggningen torde vara en av orsakerna till att Kungl. Maj:t i åtskilliga fall icke ansett sig kunna föranstalta om en mera ingående utredning — exempelvis genom tillsättande av sakkunniga — av frågor, som av kyrkomötet hänskjutits till Kungl. Maj:t. Följden härav har blivit, att kyrkomötets möjligheter till initiativ de facto beskurits och detta även på sådana områden, där kyrkomötesförordningen tillagt mötet en central funktion.

Dessa omständigheter ha icke undgått att menligt inverka på intresset för kyrkomötet och dess arbete. För att möjliggöra gynnsammare arbetsbetingelser har föreslagits, dels att tiden för kyrkomötets sammanträden skulle utsträckas utöver de trettio dagarna, dels att kyrkomöte borde sammankallas oftare än vad författningen förutsätter.

Även andra uppslag ha emellertid framkommit, syftande till att finna utvägar ur de angivna svårigheterna. Sålunda har tanken väckts på att uppnå större kontinuitet i kyrkomötets arbete genom att medgiva kyrkomötet rätt att tillsätta ett särskilt beredningsorgan, en kyrkomötets delegation, som skulle arbeta under mellantiden mellan kyrkomötena. Ett ofta påtalat förhållande är vidare, att kyrkomötet icke äger träda i direkt kontakt med de av mötet helt eller till övervägande del tillsatta centrala kyrkliga styrelserna. De sakkunniga böra ha sin uppmärksamhet fäst på dessa spörsmål. Jämväl i övrigt böra de vara oförhindrade att underkasta kyrkomötets arbetssätt en översyn och föreslå åtgärder, som kunna vara ägnade att effektivisera detta.

Utredningsarbetet bör bedrivas med utgångspunkt från att förslag i ämnet skall kunna föreläggas nästkommande kyrkomöte.

I Jo: 1

Jordbruksdepartementet.

A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1944.

1. *Utredning rörande jordbrukets inriktande under försvårad tillförsel och krig* (1942: I 19; 1943: I 21; 1944: I 14).

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 september 1938:
Åkerman, E. Å., professor.
Sekreterare:
Heidendahl, N. M., agronom.
Beträffande direktiven för utredningen, se 1939: Jo 24.
Utredningsarbetet har hittills fullföljts inom statens livsmedelskommissions produktionsavdelning. Utredningsarbetet är numera avslutat.

2. *Utredning för verkställande av överarbetning av 1930 års lapputrednings betänkande (Statens off. utredn. 1936: 23) ävensom den utredning i övrigt rörande lappväsendet, som sammanhänger med i betänkandet omhandlade spörsmål* (1942: I 22; 1943: I 24; 1944: I 16).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 april 1939
dels såsom utredningsman:
Berglöf, L., f. d. generaldirektör;
dels ock såsom särskilda experter att, på kallelse av utredningsmannen, med denne deltaga i överläggningar i ämnet:
Lövgren, O. W., redaktör, led. av II kamm.;
Jacobson, U. R., handlande, led. av II kamm.;
Kangas, K. E., t. f. lappfogde;
Wanhainen, W. L., jordbrukskonsulent;
Park, G. L., kyrkoherde;
Andersson Juuso, P. L., lappman.
Sekreterare:
Nordberg, L. G. F., krigsråd.
Utredningsmannen har med skrivelse den 31 januari 1944 överlämnat betänkande med förslag till byordningar och instruktioner för ordningsmännen i lappbyarna (Statens off. utredn. 1944: 6).
Uppdraget är därmed slutfört.

3. *Utredningsmän för verkställande av utredning om och upprättande av plan för upplåtelse av tomter å kronomark ovan odlingsgränsen i Norrbottens län* (1942: I 27; 1943: I 27; 1944: I 18).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts beslut den 18 oktober 1940:
Wibeck, J. E., jägmästare, docent, *ordförande;*
Hultin, I. I., jägmästare;
Hedbäck, E. G., lappfogde.
Angående utredningsmännens uppdrag, se 1941: I Jo 28.

Utredningsmännen ha den 22 juni 1944 avlämnat betänkande med förslag rörande sportstugubebyggelsen ovan odlingsgränsen i Norrbottens län. **I Jo: 5**

Uppdraget är därmed slutfört.

4. *Utredning angående den ekonomiska kartläggningen m. m.* (1943: I 31; 1944: I 22).

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 juni 1942 (se Post- och Inrikes tidn. den 6 juni 1942):

Bouveng, G. A., expeditionschef.

Sekreterare:

Stjernberg, S. T., jur. kand., verkst. tjänsteman hos lånenämnden för sekundär jordbrukskredit.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1943: I Jo 31.

Utredningsmannen har den 7 oktober 1944 avlämnat betänkande med förslag rörande vissa med rikets ekonomiska kartläggning sammanhängande spörsmål m. m.

Uppdraget är därmed slutfört.

5. *1942 års torrläggningssakkunniga* (1943: I 34; 1944: I 24).

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 18 september 1942 och den 26 februari 1943 (se Post- och Inrikes tidn. den 28 september 1942)

dels såsom sakkunniga:

Näsgård, B., f. d. statssekreterare, led. av I kamm., *ordförande;*

Flodkvist, G. H., professor;

Eklundh, B. E. H., förvaltare;

Welin-Berger, A. H., statens lantbruksingenjör;

Enderstein, P. E., sekreterare;

Schirén, G. U., hovrättsassessor, tillika *sekreterare;*

dels ock såsom experter att biträda de sakkunniga vid behandlingen av frågor om båtnad av jords torrläggning samt vissa andra vattenrättsfrågor:

Holm, E. M., häradshövding;

Aspegrén, S., f. d. vattenrättsingenjör.

Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1943: I Jo 34.

Under år 1944 ha de sakkunniga hållit 15 sammanträden. De sakkunniga ha företagit studieresor den 15—18 maj 1944 till Södermanlands, Malmöhus och Hallands län, den 31 maj 1944 till Uppsala län och den 9—12 juli 1944 till Västernorrlands och Gävleborgs län. Den 3 april 1944 hölls med vederbörligt tillstånd sammanträde i Stockholm med ett antal representanter för hushållningssällskapens torrläggningsverksamhet jämte vissa andra exeperter. På grund av remisser från Kungl. Maj:t ha de sakkunniga avgivit yttranden i ett antal ärenden.

De sakkunniga ha den 28 november 1944 avgivit betänkande med förslag angående den statsunderstödda torrläggningsverksamheten (Statens off. utredn. 1944: 56).

Uppdraget är därmed slutfört.

I Jo: 6

6. *Utredning rörande organisationen av styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* (1943: I 35; 1944: I 25).

Tillkallad jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 30 oktober 1942 att enligt departementschefens närmare bestämmande verkställa utredning rörande organisationen av samt arbetsuppgifterna för styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt:

Malm, C. G. O., f. d. generaldirektör.

Sekreterare:

Ekeberg, L.-O., sekreterare.

Sedan utredningsuppdraget utsträckts att omfatta organisationen av samt arbetsuppgifterna för anstalten i dess helhet, har utredningsmannen den 8 januari 1944 avlämnat betänkande med utredning och förslag angående organisationen av statens meteorologisk-hydrografiska anstalt.

Uppdraget är därmed slutfört.

7. *Utredning rörande tillämpningsföreskrifter till lagen den 30 juni 1943 (Sv. förf.-saml. nr 453) med vissa bestämmelseer om mätning av ved och annat virke m. m.* (1944: I 27).

Genom beslut den 30 juni 1943 har Kungl. Maj:t uppdragit åt skogsstyrelsen att utarbeta förslag till föreskrifter angående tillämpningen av lagen den 30 juni 1943 (Sv. förf.-saml. nr 453) med vissa bestämmelser om mätning av ved och annat virke ävensom till de ytterligare bestämmelser i ämnet, vilka i anledning av 1943 års riksdags beslut borde av Kungl. Maj:t meddelas.

Med stöd av Kungl. Maj:ts i förenämnda beslut lämnade bemyndigande tillkallade att biträda skogsstyrelsen

dels såsom utredningsman:

Hagbergh, E., revisionssekreterare;

dels ock såsom särskilda sakkunniga:

Carlson, O. G., jägmästare;
Edström, Th. G. F., direktör;
Herlitz, N. A., jägmästare;
Hèrnod, C. O., direktör;
Nordquist, M., jägmästare;
Winbladh, A. Th., jägmästare.

Skogsstyrelsen har under år 1944 utfärdat vissa föreskrifter angående virkesmätning i form av cirkulär.

Uppdraget är därmed slutfört.

8. *1943 års mejeriutredning* (1944: I 29).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 november 1943 (se Post- och inrikes tidn. den 15 november 1943)

dels såsom utredningsmän:

Johansson, R., landshövding, *ordförande;*

Fenelius, S., disponent;
Liedberg, C. G., godsägare, led. av II kamm.;
Nilsson, N. R., professor;
Platon, J. B., professor (avliden den 29 september 1944);
Samuelsson, E. J. G., professor;
Waern, C. F., godsägare;
dels ock såsom experter vid behandlingen av vissa byggnadsfrågor:
Beijer, G., arkitekt;
Person, E., byggmästare.
Sekreterare:
Lindström, C. S., t. f. byråchef (t. o. m. den 15 juni 1944);
Sjöfält, E. E., byrådirektör (fr. o. m. den 16 juni 1944).

Beträffande direktiven för utredningen, se 1944: I Jo 29.

Under år 1944 ha hållits 6 sammanträden. Därjämte ha överläggningar ägt rum med representanter för vissa mejeriorganisationer.

Utredningsmännen ha den 30 november 1944 avgivit betänkande med förslag rörande ledningen och organisationen av forsknings- och försöksverksamheten på mejerihanteringens område.

Uppdraget är därmed slutfört.

9. *Utredning för verkställande av överarbetning av betänkande med förslag rörande veterinärinrättningens i Skara framtida användning m. m. (Statens off. utredn. 1942: 43)* (1944: I 31).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 december 1943
dels såsom utredningsman:
Bouveng, G. A., expeditionschef;
dels ock såsom sakkunniga att med utredningsmannen deltaga i överläggningar i ämnet:
Eriksson, K. J., professor;
Lagerlöf, N. P., professor;
Ryde, B. H., statskonsulent;
Svanberg, A. K. O., professor.

Utredningsmannen har den 10 februari 1944 avlämnat en promemoria angående verkställd överarbetning av veterinärinrättningssakkunnigas betänkande.

Uppdraget är därmed slutfört.

10. *Utredning rörande inrättandet av ett jordbrukstekniskt forskningsråd.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 14 januari och den 25 februari 1944 (se Post- och Inrikes tidn. den 26 januari 1944):
Malm, C. G. O., f. d. generaldirektör, *ordförande;*
Brahmer, H. T., överingeniör;
Eriksson, K. J. professor;
Fredholm, H., fil. d:r;

I Jo: 10 Nilsson, N. R., professor, rektor vid lantbrukshögskolan;
Nilsson, F. W., fil. d:r (fr. o. m. den 26 februari 1944);
Norup, B. S. B., lantbrukare, led. av II kamm.;
Näslund, H. M. E., jägmästare, chef för statens skogsförsöksanstalt;
Sahlström, N., godsägare (fr. o. m. den 26 februari 1944);
Sjögren, E., direktör;
Åkerman, E. Å., professor.

Sekreterare:
Bachéer, I. H., förste assistent.

De för utredningen gällande direktiven framgå av föredragande departementschefens yttrande till statsrådsprotokollet den 14 januari 1944. Departementschefen anförde därvid bland annat:

I skrivelser den 9 juni 1942 och den 6 oktober 1943 ha professorerna H. Flodkvist och H. Lundegårdh samt Sveriges lantbruksförbund gjort framställningar om inrättande av ett forskningsråd på jordbrukets område. Det har i dessa skrivelser framhållits, att den vetenskapliga forskningen på jordbruksnäringens och skogsbrukets områden under de senaste årtiondena gjort avsevärda framsteg, vilka varit av största betydelse för folkförsörjningen och landets ekonomiska utveckling. Betydande forskningsuppgifter torde dock alltjämt vara olösta, och möjligheterna för fortsatta forskningar och försök på ifrågavarande områden synas mycket omfattande. Uppenbart är, att forsknings- och försöksverksamheten skulle i hög grad främjas, därest bättre förutsättningar skapades för en intimare kontakt mellan de skilda forskningsområdena inom jordbruksnäringen och skogsbruket.

I likhet med professorerna Flodkvist och Lundegårdh samt Sveriges lantbruksförbund anser jag, att starka skäl kunna anföras för inrättande av en för den vetenskapliga forskningen på jordbrukets och skogsbrukets områden central instans, motsvarande forskningsrådet på det tekniskt-vetenskapliga området. Såsom i flertalet yttranden över lantbruksförbundets framställning uttalats synes emellertid nödvändigt att, innan slutlig ståndpunkt tages till förbundets framställning, frågan rörande ett dylikt jordbrukstekniskt forskningsråds organisation och verksamhetsområde underkastas en närmare utredning.

En av det ifrågasatta forskningsrådets huvuduppgifter synes böra bliva att samordna forskningsarbetena inom jordbruksnäringen och inom skogsbruket så att onödigt dubbelarbete undvikes. En i möjligaste mån klar gräns bör uppdragas mellan statens tekniska forskningsråd och det nu ifrågasatta forskningsrådet för vetenskaplig forskning på jordbrukets och skogsbrukets områden. Under utredningen bör i anslutning till vad förut anförts klargöras, på vad sätt det ifrågasatta forskningsrådet skall kunna befrämja samarbetet mellan de vetenskapliga institutioner, som äro verksamma på ifrågavarande område, såsom lantbrukshögskolan, veterinärhögskolan, statens veterinärmedicinska anstalt samt skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt ävensom lantbruksakademien. Vidare bör undersökas, i vad mån genom ett intimare samarbete mellan de vetenskapliga institutionerna och övriga på

jordbruksnäringens och skogsbrukets områden verksamma statliga eller privata organ, såsom lantbruksstyrelsen och skogsstyrelsen samt hushållningssällskapen och lantbruksförbundet, gynnsammare förutsättningar för den vetenskapliga forskningen kunna vinnas. Det torde även vara av vikt, att samverkan kommer till stånd mellan det ifrågasatta forskningsrådet och jordbrukets upplysningsnämnd.

Utredningen bör avgiva förslag rörande det ifrågasatta forskningsrådets sammansättning och organisation, varjämte beräkningar böra uppgöras angående kostnaderna för rådets verksamhet. Till övervägande bör även upptagas frågan, huruvida forskningsrådet för att kunna fylla sin uppgift bör erhålla särskilda anslagsmedel för den tekniska jordbruksforskningens understödjande och stimulerande eller om forskningsrådet endast bör fungera som förslagsställande organ, medan prövningen av anslagsfrågorna skall ankomma på Kungl. Maj:t.

Utredningsmännen ha under tiden den 23 februari—den 4 september 1944 hållit 8 sammanträden.

Utredningsmännen ha den 4 september 1944 avgivit betänkande med förslag till inrättande av ett forskningsråd på jordbrukets område (Statens off. utredn. 1944: 43).

Uppdraget är därmed slutfört.

B. Kommittéer som fortsätta sin verksamhet vid ingången av 1945.

11. *Statens sockernämnd* (1942: I 8; 1943: I 14; 1944: I 9).

Tillsatt den 22 februari 1932. Gällande instruktion utfärdad den 10 maj 1940 (Sv. förf.-saml. nr 377), ändrad den 30 augusti 1941 (Sv. förf.-saml. nr 710).

Ledamöter:
Mannerfeldt, C. E. A., landshövding, *ordförande;*
Carlborn, Hj., direktör;
Degerstedt, Hj., direktör;
Backman, H. R., hovrättsråd.

Extra ledamöter vid behandling av frågor rörande betarbetarlöner:
Christoffersson, O., agronom;
Lovén, P., landstingsman.

Föredragande för tvister angående betarbetarlöner m. m.:
Jacobsson, G., jur. kand.

Föredragande i frågor rörande ekonomisk-teknisk granskning av Svenska sockerfabriksaktiebolagets verksamhet:
Ljunggren, A. A., auktoriserad revisor.

Föredragande och kontrollant i frågor rörande anslag och lån för lastnings- och lossningsanordningar för sockerbetor:
von Friesen, E., f. d. distriktschef.

Lokal: Handelskammaren, Malmö; tel.: 710 97.

Nämnden har under år 1944 sammanträtt 16 dagar.

I Jo: 11 Jämlikt sin instruktion har nämnden utövat fortlöpande kontroll över dels Svenska sockerfabriksaktiebolagets verksamhet, dels den betodlare åliggande skyldigheten att jämlikt till nämnden avlämnad förbindelse erlägga viss minsta ersättning för utfört betarbete. Nämnden har uppburit den avgift som betodlarna enligt samma förbindelse haft att erlägga samt efter av Kungl. Maj:t lämnade föreskrifter fördelat influtna avgiftsmedel. Slutligen har nämnden haft att handlägga inkomna ansökningar om bidrag och lån av statsmedel till lastnings- och lossningsanordningar för sockerbetor.

12. *Lånenämnden för sekundär jordbrukskredit* (1942: I 10; 1943: I 15; 1944: I 10).

Tillsatt av Kungl. Maj:t den 7 juni 1935 för handhavande av ärenden angående statens sekundärlånefond för jordbrukare. Instruktion utfärdad den 2 april 1937.

Ledamöter,
utsedda av Kungl. Maj:t:
Mannerfelt, C. E. A., landshövding, *ordförande;*
Andersson, K. A. M., lantbrukare, led. av II kamm.;
utsedd av fullmäktige i riksgäldskontoret:
Magnusson, K. H., riksgäldsfullmäktig, led. av II kamm.;
utsedd av styrelsen för Sveriges allmänna hypoteksbank:
von Hofsten, E. G. N., bankdirektör;
utsedd av styrelsen för Svenska jordbrukskreditkassan:
Waller, T., revisor.
Suppleanter, resp.:
Berger, O. A., t. f. kansliråd;
Hallagård, G. A., lantbrukare, led. av I kamm.;
Larsson, S., generaldirektör, riksgäldsfullmäktig, led. av I kamm. (fr. o. m. den 1 juli 1944);
Carlgren, E., f. d. hypoteksombudsman (t. o. m. den 15 juli 1944);
Allstrin, B., bankdirektör (fr. o. m. den 16 juli 1944);
Cederström, A., friherre, godsägare.
Verkställande tjänsteman:
Stjernberg, S. T., jur. kand.
Lokal: Näckströmsgatan 1; tel.: 20 02 80.

Nämnden har under år 1944 sammanträtt 9 gånger.

Verksamheten, vari ett flertal kreditinrättningar medverka såsom låneförmedlare, har under året fortgått i huvudsaklig överensstämmelse med tidigare tillämpade riktlinjer. De anvisningar till låneförmedlarna, som visat sig erforderliga, ha genom cirkulärskrivelser lämnats dessa. Utlåtanden ha avgivits beträffande av Kungl. Maj:t till nämnden remitterade ärenden avseende låneverksamheten.

Under året ha i anledning av från låneförmedlare inkomna medelsrekvisitioner till dessa utanordnats sammanlagt 1 582 900 kronor för bestridande av beviljade lån till ett antal av 366 stycken.

För besiktning av belånade eller till belåning ifrågasatta egendomar ha åtskilliga resor företagits av nämndens ledamöter och verkställande tjänsteman.

13. *Lyckebyåutredningen* (1942: I 13; 1943: I 17; 1944: I 11).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 oktober 1936:
Lindeberg, E. F. L., landshövding, *ordförande;*
Fröberg, J., f. d. landssekreterare, tillika *sekreterare;*
Herbe, G. H., egnahemsdirektör;
Larsson, L. G. E., egnahemsdirektör.

Lokal: Hushållningssällskapet, Karlskrona; tel.: 24.

Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1938: Jo 29.

Under år 1944 har utredningen hållit 10 sammanträden.

Vad angår utredningens huvuduppgifter, vattenavledningsföretaget och kolonisationen, må nämnas följande.

Arbetet med huvudrännans uppgrävning har fortgått oavbrutet men har på grund av vissa svårigheter icke framskridit så snabbt som väntat. Småkanalerna ha på grund av brist på lämplig arbetskraft uppgrävts allenast i mindre omfattning. Hittills torrlagda och brukade arealer ha fortfarande givit goda skörderesultat. Lagfarts- och sammanläggningsåtgärderna beträffande de av Kungl. Maj:t och kronan förvärvade områdena ha fortgått i den mån lantmäteriförrättningarna avslutats.

14. *1937 års riksskogstaxeringsnämnd* (1942: I 15; 1943: I 18; 1944: I 12).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 september 1937:
Nyblom, A. E., länsjägmästare, *ordförande;*
Jonson, T. W., f. d. professor, *vice ordförande;*
Lindeberg, E. F. L., landshövding;
Nordquist, M., jägmästare;
Näslund, H. M. E., jägmästare, chef för statens skogsförsöksanstalt.

Skogsmatematisk expert:
Näslund, H. M. E.

Sekreterare, överledare för fältarbetena samt föreståndare för räknekontoret hos nämnden:
Hagberg, A. E., bitr. jägmästare.

Beträffande de för nämnden givna direktiven, se 1938: Jo 32.

Lokal: Tegnérgatan 15; tel. 11 21 37 (sessionsrum) och 11 21 38 (sekreterare).

Nämnden har under år 1944 intill den 1 december hållit 7 sammanträden.

Bearbetningen av taxeringsmaterialet för Gävleborgs län, som taxerades år 1942, har avslutats.

Rapporter ha överlämnats dels den 16 februari 1944, över taxeringen av Västerbottens och Norrbottens län, dels den 26 maj 1944 över taxeringen av Gävleborgs län.

I Jo: 14 Genom Kungl. Maj:ts beslut den 19 maj 1944 medgavs nämnden anstånd med redogörelsen för fältarbetets tekniska utförande och därvid använda metoder samt även i fråga om en undersökning rörande omfattningen och beskaffenheten av tidigare avverkning inom Ljungans, Indalsälvens och Ångermanälvens flodområden intill den 31 oktober 1944. Ifrågavarande rapporter äro under utarbetande.

15. *Undersökning av frågor berörande lantbruksakademiens nyttjanderätt till område å Djurgården* (1942: I 17; 1943: I 20; 1944: I 13).

Tillkallad av Kungl. Maj:t den 9 januari 1942 för att verkställa utredning rörande lantbruksakademiens nyttjanderätt till område å Djurgården, därvid även förefintliga mellanhavanden mellan akademien och staten i avseende å byggnader m. m. skola utredas:

Fallenius, B. A., statssekreterare (t. o. m. den 13 september 1944);

Näsgård, B., f. d. statssekreterare, led. av I kamm. (fr. o. m. den 14 september 1944).

Lokal och tel.: Svenska spannmålsaktiebolaget.

Undersökningen bedrives i samband med pågående överarbetning av lantbruksstyrelsens utredning med förslag till omorganisation av den lägre trädgårdsundervisningen (se nedan I: Jo 29).

16. *Epizootisakkunniga* (1942: I 21; 1943: I 23; 1944: I 15).

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 februari 1939 (se Post- och Inrikes tidn. den 11 februari 1939):

Beskow, E. A., f. d. landshövding, *ordförande;*

Höjer, J. A., generaldirektör;

Magnusson, H. G., professor;

Fallenius, B. A., statssekreterare;

Jerlov, S., chefveterinär;

Lanke, B. T., sekreterare;

Nilsson, M. Hj., lantbrukare.

Tillkallade att såsom experter biträda de sakkunniga:

Börjesson, A., disponent;

Jeppsson, H. Hj., distriktsveterinär;

Wingborg, A. H. B., förste aktuarie;

Svegart, H. L., landskanslist.

Sekreterare:

Palmquist, L. P. O., hovrättsråd, byråchef för lagärenden (t. o. m. den 30 september 1944);

Kling, E. H., t. f. assessor (fr. o. m. den 1 oktober 1944).

Lokal och tel.: Kanslihuset.

Angående de sakkunnigas uppdrag, se 1940: Jo 21.

Under år 1944 ha de sakkunniga hållit 2 sammanträden.

De sakkunniga ha under året avgivit utlåtande angående viss ändring i be-

stämmelserna om försäkring med statsbidrag mot förluster på grund av smittsamma husdjurssjukdomar. Av utredningsuppdraget återstår i huvudsak frågan om revision av bestämmelserna om denna försäkringsverksamhet, vilken fråga tills vidare vilar (jfr prop. nr 79 till 1939 års urtima riksdag. Bil. 16, s. 120).

17. *Statens linnämnd* (1942: I 25; 1943: I 25; 1944: I 17).

Tillsatt av Kungl. Maj:t den 24 maj 1940. Instruktion för nämnden utfärdad den 31 maj 1940 (Sv. förf.-saml. nr 448).

Ledamöter:
Nilsson, Joh., f. d. landshövding, led. av I kamm., *ordförande;*
Åkerman, E. Å., professor;
Leman, A., disponent;
Paues, E. W., direktör;
Olsson L., f. d. riksdagsman (t. o. m. den 13 januari 1944);
Larsson, N., lantbrukare (fr. o. m. den 14 januari 1944);
Bendz, G., godsägare.

Sekreterare:
Heidendahl, N. M., agronom.

Lokal: Kommendörsgatan 30; tel.: Livsmedelskommissionen.

Under år 1944 har nämnden hållit 12 sammanträden.

Nämnden har medverkat till tillkomsten av en ny linberedningsanstalt i Mellansel. De under föregående verksamhetsår igångsatta försöken att förbättra beredningsanstalternas maskinella utrustning ha fullföljts och intensifierats. Samtidigt har på nämndens förslag igångsatts odlingsförsöksverksamhet med lin och hampa inom samtliga odlingsområden. Nämnden har även utarbetat nya kvalitetsbestämmelser för hamphalm, hamptåga och hampblånor. Efter närmare utredning rörande avsättningsmöjligheterna för svenskt lin och hampa har nämnden utarbetat förslag till ytterligare konsolidering av den inhemska lin- och hampodlingen.

18. *Elektrifieringsberedningen* (1942: I 32; 1943: I 28; 1944: I 19).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts beslut den 24 oktober 1941 och 29 januari 1943:
Malm, N. P., kommerseråd, *ordförande;*
Granström, E. A., byråchef;
Helleberg, N., byråchef;
Fletcher, J. F., förste byråingenjör.

Sekreterare:
Lund, R. N., civilingenjör.

Lokal: Birger Jarls torg 5; tel.: Kommerskollegium.

Angående de sakkunnigas uppdrag, se 1942: I Jo 32.

Sedan den 30 november 1943 har beredningen hållit 22 sammanträden samt avgivit utlåtanden i 504 ärenden rörande elektrifieringsbidrag eller därmed

I Jo: 18 sammanhängande förhållanden. 10 bidragsärenden, varav 7 avse anläggningar som på grund av materielbrist icke kunnat komma till utförande, ha bordlagts.

19. *1942 års björnutredning* (1943: I 29; 1944: I 20).

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 januari 1942 (se Post- och Inrikes tidn. den 12 januari 1942):
Sundberg, R. A., landssekreterare, *ordförande;*
Johansson, H., lappfogde;
Dahlbeck, N., fil. lic., tillika *sekreterare.*

Lokal: Mästersamuelsgatan 3; tel.: 21 06 86.

Beträffande utredningens uppdrag, se 1943: I Jo 29.

Utredningen avvaktar verkningarna av de bestämmelser angående jakt å björn och lo, som finnas intagna i kungörelsen den 17 juni 1943 (Sv. förf.-saml. nr 519) angående tillfälliga ändringar i fridlysningstiderna för vissa djurslag.

20. *1942 års jordbrukskommitté* (1943: I 30; 1944: I 21).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 15 maj 1942 och den 12 februari 1943 (se Post- och Inrikes tidn. den 16 maj 1942)

dels såsom sakkunniga:
Hammarskjöld, B. G. Hj., landshövding, *ordförande;*
Sjögren, K. E., direktör, *vice ordförande;*
Andersson, K. A. M., lantbrukare, led. av II kamm.;
Blomkvist, B., lantbrukare;
Bonow, M., fil. lic.;
Ekström, B., lantbrukare;
Eriksson, G., ombudsman;
Fallenius, B. A., statssekreterare;
Fredgardh, F., lantbrukare;
Gullander, Å., lantbrukare;
Gustafsson, E. A., led. av II kamm.;
Johansson, R., landshövding;
Johansson, J. H., lantbrukare;
Jönsson, N., lantbrukare;
Larsson, K., sekreterare;
Liedberg, C. G., godsägare, led. av II kamm.;
Lundberg, E. F., professor;
Norrman, E., ombudsman;
Ohlin, B. G., statsråd, led. av II kamm. (t. o. m. den 10 oktober 1944);
Ringborg, H., lantbrukare;
Sahlin, G., direktör;
Själander, E., lantbrukare;
Stensgård, A. H., direktör;

Sträng, G., förbundsordförande;
Svennilson, I., docent;
Svensson, W., agronom, led. av II kamm. (fr. o. m. den 11 oktober 1944);
Söderström, O., hovrättsråd;
Wehtje, E. J., direktör, led. av I kamm.;
Ytterborn, G. R., överdirektör;

dels ock såsom särskilda sakkunniga att biträda vid verkställandet av vissa specialutredningar:

Axelsson, J., professor;
Berglund, N., ingenjör;
Bonnier, G., professor;
Carlheim-Gyllensköld, H., arkitekt (fr. o. m. den 27 april 1944);
Fröjer, K., fil. d:r (fr. o. m. den 10 mars 1944);
Heidendahl, N. M., direktör (fr. o. m. den 10 mars 1944);
Hyrenius, H., fil. d:r;
Johansson, K. I., professor;
Lagerlöf, N. P., professor;
Lindahl, E., professor;
Nanneson, L., professor (fr. o. m. den 10 mars 1944);
Nilsson-Leissner, G., fil. d:r (fr. o. m. den 10 mars 1944);
Osvald, H., professor (fr. o. m. den 10 mars 1944);
Ringborg, G., docent;
Rodhe, S. O., sekreterare (fr. o. m. den 1 oktober 1944);
Ryde, B. H., statskonsulent;
Streyffert, K. T., professor;
Sundström, E. V., byråchef (fr. o. m. den 28 januari 1944);
Vieweg, O. V. K., rektor;
Zetterberg, O., byråchef;
Åkerberg, E., fil. d:r (fr. o. m. den 10 mars 1944);
Åkerman, E. Å., professor.

Sekreterare:

Nordlander, C. H., hovrättsassessor.

Kansliföreståndare:

Rodhe, S. O., sekreterare (t. o. m. den 30 september 1944).

Notarie:

Engfeldt, H., amanuens (t. o. m. den 31 mars 1944).

Biträdande sekreterare:

Juréen, L., aktuarie;
Olsson, H., aktuarie;
Wahlström, G., civilingenjör; sekreterare vid viss specialutredning (den 28 januari—den 30 april 1944).

Tjänstemän:

Grundström, S., amanuens (fr. o. m. den 4 maj 1944);
Leissner, K. H., fil. stud. (fr. o. m. den 17 januari 1944);
Lemne, L., fil. lic.;

I Jo: 20 Meidner, R., fil. kand.;
Svensson, Birgitta, pol. mag. (fr. o. m. den 21 augusti 1944).
Lokal: Artillerigatan 42; tel.: Livsmedelskommissionen.
Angående de sakkunnigas uppdrag, se 1943: I Jo 30.

Genom beslut den 15 juni 1944 har Kungl. Maj:t vidare uppdragit åt jordbrukskommittén att — med beaktande av vad som anförts i jordbruksutskottets vid 1944 års riksdag avgivna utlåtande nr 55 — verkställa av riksdagen begärd utredning om åtgärder för åstadkommande av ekonomiskt bärkraftiga jordbruk.

Under år 1944 har intill den 1 december kommittén sammanträtt in pleno 13 dagar. Delegationer och särskilda utskott inom kommittén ha sammanträtt ett flertal gånger.

Av de specialutredningar, som kommittén tidigare igångsatt, ha vissa avslutats, under det att andra ännu pågå. Härjämte ha under år 1944 ytterligare några specialutredningar igångsatts. Bland de större av dessa kunna nämnas undersökning av timlönerna för vissa arbetargrupper på landsbygden, beräknande av produktpriser som ge jordbruket full lönsamhet vid rationell drift, utredning rörande den nationalekonomiska lönsamheten av import av jordbruksvaror samt utredning rörande möjligheten att bereda vissa grupper av jordbruksbefolkningen sysselsättning vid sidan av jordbruket.

Kommittén har i skrivelse till Kungl. Maj:t den 12 januari 1944 hemställt om åtgärder för åstadkommande av fortlöpande beräkningar av jordbruksbefolkningens levnadskostnader och realinkomster. I skrivelse den 6 mars 1944 har kommittén avgivit förslag rörande grunderna för prissättningen på jordbrukets produkter under regleringsåret 1944/45. Den 20 september 1944 har kommittén avlämnat betänkande med förslag till åtgärder för den jordbrukstekniska forsknings- och upplysningsverksamhetens ordnande (Statens off. utredn. 1944: 45) och den 3 oktober 1944 har kommittén hos Kungl. Maj:t gjort framställning om ändring i vissa delar av gällande bestämmelser angående lån och bidrag från jordbrukets maskinlånefond. Den 20 december 1944 har kommittén avlämnat betänkande angående jordbrukets framtida tillgång på arbetskraft (Statens off. utredn. 1944: 65). Härjämte har kommittén besvarat ett flertal remisser från Kungl. Maj:t samt från departementschefen.

Kommittén beräknar kunna avlämna ett principbetänkande under första halvåret 1945.

21. *Utredning rörande skogsvårdslagstiftningen m. m.* (1943: I 32; 1944: I 23).

Genom beslut den 5 juni 1942 har Kungl. Maj:t uppdragit åt skogsstyrelsen att verkställa utredning rörande vissa skogsvårdslagstiftningsfrågor m. m. Samtidigt har Kungl. Maj:t förordnat att de arbetsuppgifter, som åvilade 1936 års skogsutredning, skulle sedan denna avslutat den inom utredningen pågående undersökningen rörande skogsbrukets transporter på vägar och järnvägar, övertagas av skogsstyrelsen (jfr 1943: I Jo 16).

Med stöd av Kungl. Maj:ts i förenämnda beslut lämnade bemyndigande

tillkallade att såsom särskilda sakkunniga biträda skogsstyrelsen med ovannämnda utredningsuppgifter: **I Jo: 21**

Bogren, G. H., revisionssekreterare, tillika *sekreterare;*
Ekdahl, N. G. F., hovrättsråd.

Med stöd av samma bemyndigande tillkallade att såsom särskilda sakkunniga inom skogsstyrelsen biträda vid utredningen rörande skogsvårdslagstiftningen:

Näsgård, B., f. d. statssekreterare, led. av I kamm.;
Fallenius, B. A., statssekreterare;
Tjällgren, O. L., överrevisor, led. av I kamm.;
Beck-Friis, C. S., friherre, bruksägare, led. av I kamm.;
Näslund, P. J., hemmansägare, led. av I kamm.;
Sten, H., redaktör, led. av I kamm.;
von Seth, T. G. A., greve, godsägare, led. av II kamm.;
Petterson, C. H., professor;
Chöler, C. G., länsjägmästare;
Ekman, G. I., skogschef;
Jansson, A., jägmästare.

Med stöd av samma bemyndigande tillkallade att såsom särskilda sakkunniga biträda skogsstyrelsen vid utredningen rörande flottningsväsendet och flottningslagstiftningen:

Appelberg, K. F., vattenrättsdomare;
Boberg, S., försäljningschef;
Englund, A., förtroendeman;
Essén, G., flottningschef;
Hedlund, G., jur. d:r, led. av II kamm.;
Kempe, F. O. E., fil. d:r;
Lundén, P., flottningschef;
Nordqvist, M., jägmästare;
Sten, H., redaktör, led. av I kamm.;
Strömbäck, C., direktör;
Wärn, G., disponent.

Lokal: Skogsstyrelsen, Vasagatan 12; tel.: 23 59 10.

Beträffande direktiven för skogsstyrelsens utredningsuppdrag, se 1943: I Jo 32.

Under år 1944 ha hållits 3 sammanträden med de sakkunniga för skogsvårdslagstiftningen. Ifrågavarande utredningsarbete har hittills huvudsakligen varit inriktat på utarbetande av förslag till lagtext och motiv till ny allmän skogsvårdslag.

Vad angår utredningen rörande flottningsväsendet och flottningslagstiftningen ha under år 1944 hållits 2 sammanträden med de sakkunniga. Vid det första av dessa sammanträden, då bland annat förekom en allmän principdiskussion rörande utredningsarbetets uppläggning, ha närvarit särskilda experter, representerande väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen, norrlandskommittén samt virkessäljare och virkesköpare.

I Jo: 22

22. *Utredning angående markkarteringens ordnande* (1944: I 26).

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 februari 1943 att, enligt departementschefens närmare bestämmande, verkställa utredning rörande organiserandet av markkarteringsverksamheten efter för hela landet ensartade principer:

Torstensson, G., professor.

Lokal: Lantbrukshögskolan, Ultuna; tel.: Uppsala 25 036.

Utredningsmannen har under våren 1944 medverkat vid kurser i jordartskännedom för jordbrukskonsulenter och andra hushållningssällskapens tjänstemän som omhänderha markkarteringen, därvid överläggningar i ämnet ägt rum.

Uppdraget beräknas vara slutfört inom den närmaste tiden.

23. *Fiskerättskommittén* (1944: I 28).

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 8 oktober 1943 för att verkställa utredning och avgiva förslag till lagstiftning angående rätt till fiske m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 12 oktober 1943):

Romberg, A. C. T., expeditionschef, *ordförande;*
Alm, G. O., byråchef;
Andersson, P. V., lantbrukare, led. av I kamm.;
Levin, H. S., fiskare;
Magnusson, K. H., riksgäldsfullmäktig, led. av II kamm.;
Palmquist, L. P. O., byråchef för lagärenden;
Skoglund, G. T., folkskollärare, led. av II kamm.;
Widerberg, H., fiskerikonsulent.

Tillkallade att såsom särskilda experter biträda kommittén:

Dahr, E., fiskeriintendent;
Hessle, Chr. W., byrådirektör.

Sekreterare:

Thulin, G. G., t. f. revisionssekreterare.

Lokal: Norrmalmstorg 1; tel.: 11 77 96.

Beträffande direktiven för utredningen, se 1944: I Jo 28.

Under år 1944 har kommittén intill den 1 december hållit 3 plenisammanträden. Dessutom ha sammanträden hållits med vissa ledamöter av kommittén och de tillkallade experterna. I enlighet med de för kommittén meddelade direktiven ha i vissa frågor om gränsdragning i vatten överläggningar inletts med ledamöter av lagberedningen. Slutligen ha diskussioner förts med representanter för yrkesfiskare, jordägare och andra intressegrupper.

Kommittén har utarbetat preliminärt förslag till vissa nya bestämmelser om rätt till fiske i saltsjön med särskilt uppmärksammande av strömmingsfisket vid ostkusten. Även frågorna rörande ändrad lagstiftning om gemensamhetsfiske och om utnyttjandet av kronans fiskevatten ha upptagits till behandling.

24. *Utredning rörande svenska vall- och mosskulturföreningens verksamhet* (1944: I 30). **I Jo: 24**

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 december 1943 (se Post- och Inrikes tidn. den 4 december 1943)

dels såsom sakkunniga:

Sylvan, H. T., generaldirektör, *ordförande;*

Granström, E. A., byråchef;

Rappe, G., fil. lic., föreståndare för svenska vall- och mosskulturföreningen;

Nilsson, N. R., professor, rektor vid lantbrukshögskolan;

dels ock såsom experter vid behandling av vissa byggnadsfrågor:

Rosén, B., ingenjör;

Åkesson, T., arkitekt.

Sekreterare:

Sjöfält, E. E., byrådirektör.

Lokal: Jordbruksutskottet, Riksdagen; tel.: Riksdagen 62 eller 10 84 92.

Direktiven för utredningen framgå av departementschefens anförande vid meddelandet av förenämnda bemyndigande. Departementschfen yttrade därvid bland annat:

Den 20 november 1941 avgav besparingsberedningen ett förslag angående omorganisation av föreningens verksamhet. I promemoria anfördes bland annat följande. De stora forsknings- och försöksmöjligheter, som lantbrukshögskolan numera genom egna institutioner och ett antal försöksgårdar erbjöde, gjorde att den obenägenhet att dit koncentrera hela försöksverksamheten, som tidigare synts naturlig, numera förefölle beredningen mera omotiverad. Beredningen ansåge för sin del övervägande skäl tala för att föreningens försöksverksamhet helt överflyttades till lantbrukshögskolans anstalt för jordbruksförsök. Föreningens uppgifter avseende upplysning och konsultation kunde med fördel fullgöras genom hushållningssällskapen och deras olika befattningshavare. Då jordbrukarna i skilda yrkesfrågor hade möjlighet att inhämta råd och upplysning genom hushållningssällskapen, funne beredningen det ur rationaliseringssynpunkt riktigt att till sällskapen koncentrera största möjliga del av sådan statsunderstödd verksamhet. För vissa specialuppgifter syntes det emellertid måhända erforderligt med en eller annan särskilt utbildad konsulent, som erhölle ett mera vidsträckt verksamhetsområde. Sådana befattningshavare kunde lämpligen knytas till lantbrukshögskolan. Enligt beredningens uppfattning vore det naturligt, att föreningens studiegårdar organisatoriskt knötes till högskolan. Då samtliga försöksgårdar numera sorterade under högskolan skulle studiegårdarna även i viss mån kunna komplettera arbetet vid dessa. Det speciella syfte som avsågs med studiegårdarna torde för övrigt med lämplig organisation delvis kunna fyllas av försöksgårdarna. Därest lantbrukshögskolan och hushållningssällskapen, såsom beredningen föreslagit, finge övertaga föreningens arbetsuppgifter, torde flera av föreningens specialutbildade befattningshavare kunna överflyttas till högskolan och någon av dem möjligen även till

I Jo: 24 hushållningssällskapen. Detta spörsmål syntes, efter högskolans och hushållningssällskapens hörande i principfrågan, böra underkastas särskild prövning.

Över besparingsberedningens promemoria avgåvos utlåtanden av ett stort antal myndigheter och sammanslutningar. I flertalet av dessa uttalades betänkligheter mot besparingsberedningens förslag. Å andra sidan anslöto sig vissa myndigheter till beredningens uppfattning.

I samband med framläggande av förslag till anslagsäskande för budgetåret 1943/44 underställde styrelsen för svenska vall- och mosskulturföreningen Kungl. Maj:t spörsmålet om en lönereglering för föreningens befattningshavare. Vid anmälan i 1943 års statsverksproposition av frågan rörande anslag till föreningen påpekade jag, att besparingsberedningens förslag tarvade en grundlig utredning och att, innan denna förelåge, något ståndpunktstagande i frågan icke kunde ske. Särskilt den omständigheten, att försöksverksamheten å växtodlingens område nyligen omorganiserats, talade emot att vidtaga ytterligare organisatoriska förändringar å området. I dåvarande läge måste också tillses, att det för livsmedelsförsörjningen viktiga arbete, som utfördes av föreningen, finge fortgå utan att verksamheten stördes genom omläggningar i organisationen. Ett genomförande av det framlagda löneregleringsförslaget för föreningens tjänstemän kunde jag emellertid icke tillstyrka.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har lantbruksstyrelsen i samband med framläggande av förslag till anslagsäskande för svenska vall- och mosskulturföreningen för kommande budgetår hemställt, att en utredning snarast måtte verkställas, huruvida den av besparingsberedningen ifrågasatta omorganisationen borde komma till stånd. Styrelsen har därvid framhållit, att arbetet vid föreningen ej kunde undgå att bliva lidande av nu rådande ovisshet för framtiden. I betraktande av att föreningens organisation förutsattes bliva föremål för närmare utredning, har styrelsen ansett sig icke för närvarande kunna förorda en verklig lönereglering för föreningens tjänstemän.

Såsom av det anförda framgår synes önskvärt att en utredning kommer till stånd rörande vall- och mosskulturföreningens framtida organisation och verksamhet. Vid denna utredning, vilken enligt min mening nu bör igångsättas, torde böra undersökas, huruvida förutsättningar finnas för ett genomförande av besparingsberedningens förslag. Skulle så visa sig icke vara förhållandet, torde andra utvägar för en rationalisering av föreningens verksamhet böra övervägas. I samband med utredningen böra verkställas beräkningar rörande statsverkets kostnader i anledning av de förslag, som kunna komma att framläggas. Även frågor om befattningshavarnas löneställning torde böra upptagas till övervägande. Därest utredningens resultat skulle giva vid handen att vissa föreningen tillhöriga byggnader eller andra anläggningar icke vidare äro behövliga för föreningens verksamhet, torde förslag böra framläggas om dessas framtida disposition. Härvid böra undersökas möjligheterna att använda dessa byggnader och anläggningar på sådant sätt att annan ifrågasatt nybyggnad kan inskränkas.

Under år 1944 ha intill den 1 december hållits 5 sammanträden. Resor för studier och överläggningar ha företagits till föreningen i Ultuna. I Jo: 25

Uppdraget beräknas bliva slutfört under början av januari 1945.

25. *Norrlandskommittén.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 17 december 1943 och den 18 februari 1944 (se Post- och Inrikes tidn. den 4 februari 1944):
Malmfors, N. A. E., statssekreterare, *ordförande;*
Strindlund, G., överdirektör, *vice ordförande;*
Andersson, L. E., led. av II kamm.;
Collin, K., fröken;
Degerstedt, H. J., direktör;
Enström, A., direktör;
Fjällström, H., lantbrukare;
Granström, E. A., byråchef;
Hedlund, V. V., fattigvårdskonsulent, led. av II kamm.;
Holmbäck, M. B., direktör;
Johansson, A., disponent;
Jonsson, J. N., hemmansägare, led. av I kamm.;
Kempe, F. O. E., fil. d:r;
Lövgren, O. W., redaktör, led. av II kamm.;
Mäler, K. M., redaktör, led. av II kamm.;
Nyström, P. E., förbundsordförande;
Pålsson, P. O., landstingsman;
Sandberg, O. E., led. av II kamm.;
Sten, H., redaktör, led. av I kamm.;
Svennilson, S. I., docent;
Tillander, T., biträdande länsjägmästare;
Tjällgren, O. L., överrevisor, led. av I kamm.;
Velander, C. G., rådman, led. av I kamm.;
Westerlund, P. O., kronojägare;
Wigren, G., landstingsdirektör;
Åman, A., fru.

Särskilda sakkunniga:
Berger, T., byråchef;
Ljungdahl, K.-G., f. d. överdirektör.

Sekreterare och kanslichef:
Ericsson, Y. A. R., byråchef.

Biträdande sekreterare:
Collinder, S. T., jägmästare;
Hylander, E., bergsingenjör;
Höjer, I., t. f. sekreterare;
Sjölund, E. O., jordbrukskonsulent;
Westerberg, M. O., civilingenjör;
Åkerberg, P. E. H., fil. d:r.

I Jo: 25 *Lokal:* Riddargatan 12; tel.: 61 53 79.

Direktiven för kommitténs arbete framgå av departementschefens anförande till statsrådsprotokollet för den 17 december 1943. Departementschefen anförde därvid följande.

I skrivelse den 24 maj 1940 hemställde riksdagen, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning angående åtgärder för det norrländska näringslivets förkovran samt framlägga det förslag i ämnet, vartill utredningen kunde föranleda. Kungl. Maj:t förordnade den 16 augusti samma år en utredningsman att enligt chefens för jordbruksdepartementet närmare bestämmande inom departementet verkställa förberedande undersökning i ämnet. Med skrivelse den 15 oktober 1943 har förenämnde utredningsman framlagt betänkande med förberedande undersökning angående Norrlands näringsliv (Statens off. utredn. 1943: 39).

I skrivelse den 26 maj 1943 har riksdagen under åberopande av jordbruksutskottets av riksdagen godkända utlåtande nr 35 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte i de avseenden utskottet i sitt utlåtande berört låta verkställa utredning angående de norrländska ägostyckningsinnehavarnas levnadsförhållanden och försörjningsbetingelser samt för riksdagen framlägga de förslag i ämnet, vartill utredningen kunde föranleda.

Med hänsyn till jordbrukets och skogsbrukets dominerande ställning i Norrland blir för den nya utredningen en av de viktigaste uppgifterna att undersöka möjligheterna att effektivisera dessa näringsgrenar så att de kunna ge sina utövare en bättre och säkrare inkomst. Jordbrukens storlek, sammansättning och arrondering i Norrland torde i stor utsträckning vara mycket otillfredsställande, ett spörsmål som även berörts i riksdagens förenämnda skrivelse den 26 maj 1943. För att förbättra dessa förhållanden synas åtgärder i skilda hänseenden kunna övervägas. Möjligheterna att förstärka ofullständiga jordbruk genom sammanläggning av dylika ävensom genom förvärv av tillskottsjord, såväl jordbruksjord som skogsmark eller nyodlingar, torde sålunda böra undersökas. Omskiften torde jämväl kunna komma i fråga. För att jordbruken skola bli bärkraftiga bör nämligen i görligaste mån eftersträvas att desamma få den storlek och sammansättning att innehavarna därav kunna erhålla en tryggare utkomst jämte arbete för sig, familjen och dragarna året om. Därvid torde i de orter, varom här är fråga, som regel vara oundgängligt att till jordbruken hör erforderlig skog. Utnyttjandet av arbetskraften i den egna skogen å de tider densamma icke behöves helt i jordbruket synes innebära en lycklig avlastning för jordbruket samtidigt som skogen utgör ett nödvändigt stöd för jordbruket. Detta stöd bör icke få berövas jordbruket. Annorlunda ställer det sig därest innehavare av sådant jordbruk blir beroende av inkomst av arbete utanför det egna jordbruket. Jordbrukets skötsel kan då komma att bliva lidande därav, vilket i sin tur torde menligt inverka på innehavarens ekonomi. Beträffande s. k. stödjordbruk, vilka i Norrland äro av stor betydelse, gäller givetvis icke vad nu anförts.

Även andra förhållanden än de nyss berörda torde medföra att jordbruket i Norrland arbetar på ett mindre tillfredsställande sätt. Sålunda synas, främst i

Övre Norrland, ännu så länge jordbrukets produktionsfaktorer icke vara tillräckligt utnyttjade. Täckdikningen har sålunda icke nått mera allmän spridning. Betydelsen av fröodling och förstklassigt utsäde torde mera böra uppmärksammas. Stora möjligheter torde förefinnas för en intensifiering av höproduktionen och detta även om vallarnas areal minskas för att lämna plats för andra grödor. Frågan i vad mån skogsbetet kan utbytas mot kulturbete torde böra ägnas särskild uppmärksamhet. En ökning av grönsaks- och potatisodlingen torde även vara möjlig. Kreatursskötseln synes kunna utvecklas i skilda avseenden. En rationalisering är här önskvärd. Möjligheten att vid mindre brukningsdelar sammanföra djuren i gemensamma ladugårdar i syfte att bättre utnyttja arbetskraften ävensom i övrigt förbättra driften torde vara förtjänt att undersökas. Smådjursskötseln bör kunna i hög grad utvidgas. En mera allmän förbättring av jordbrukstekniken och ökning av de maskinella hjälpmedlen synas böra eftersträvas.

I fråga om skogshanteringen torde böra undersökas möjligheterna att nå bättre resultat genom ett bättre utnyttjande av arbetskraften och mekanisering av de olika arbetsmomenten. Det torde böra eftersträvas att arbetet för jordbruksbefolkningen ordnas så att befolkningen erhåller mera kontinuerligt arbete. Spörsmålet huruvida icke förutsättningarna för träindustriens lönsamhet grundas på låga råvarupriser med därav följande låga arbetslöner inom skogsbruket torde böra uppmärksammas. Skogsvården synes vara i behov av ett kraftigare stöd och vidgad uppmärksamhet med hänsyn till skogens ökade betydelse och den alltmer framträdande faran för bristande tillgång på virke. Frågan i vad mån ytterligare står att vinna för Norrlands del genom den tekniska forskningens framdrivande bör beaktas.

En av Norrlands naturtillgångar, som icke synes ha utnyttjats i den utsträckning så kunnat ske, torde vara vattenkraften. Det bör därför under den fortsatta utredningen undersökas om på detta område ytterligare framsteg kunna göras.

Såsom en allvarlig brist i den norrländska industrien har särskilt framhållits dess ensidiga sammansättning. Bland industrierna intaga sågverks- och massaindustrierna samt gruvdriften en dominerande ställning, under det att andra industrier, framför allt hemmamarknadsindustrierna, äro påfallande svagt representerade. Med hänsyn bland annat till denna ensidighet i industriens sammansättning har näringslivet i Norrland blivit synnerligen känsligt för konjunktursvängningar. Detta förhållande innefattar ett av de mest framträdande problemen inom det norrländska näringslivet. Möjligheterna att få till stånd en större mångsidighet inom industrien i Norrland torde måhända finnas för att utveckla bland annat kalkindustrier och snickeriindustrier ävensom pälsindustrier. Olika slag av kemiska industrier, särskilt sådana med trä som utgångsmaterial, anses vidare ha möjligheter till en god utveckling i Norrland. Under den fortsatta utredningen bör uppmärksamhet ägnas även åt sågverksindustriens i viss mån säsongmässiga variationer i fråga om kraven på arbetskraft samt arbetskraftens obenägenhet att flytta, d. v. s. dess bristande platsrörlighet. Likaså torde böra uppmärksammas det förhållandet, att

I Jo: 25 avkastningen av det i Norrland investerade kapitalet i icke ringa utsträckning drages från Norrland till andra delar av landet.

En fråga, som likaledes bör upptagas till prövning, gäller skogsindustriernas tillgång på råvaror. I samband härmed torde även böra verkställas undersökning rörande strukturen av träindustrierna och deras framtida utveckling samt beträffande de platser, där desamma böra vara belägna för att kunna arbeta under mest gynnsamma betingelser. Industrierna i mellersta Norrland bygga till en del sin råvaruförsörjning på skogar belägna i de två nordligaste länen. För dessa läns befolkning är det ett starkt intresse att råvarutillgångarna inom länet även förädlas där. Det torde jämväl böra uppmärksammas, att avsevärda kvantiteter råvara ur de norrländska skogarna transporteras till södra Sverige för förädling.

Ett problem, som särskilt för Norrlands vidkommande med dess stora avstånd tränger sig fram, är förbättringen av kommunikationsförhållandena. Ehuru på detta område en betydande utveckling ägt rum under senare år, synes dock alltjämt mycket kunna göras i detta hänseende. En undersökning bör därför upptagas rörande det bästa sättet för stärkande och utnyttjande av olika transportmedel och transportanläggningar.

För den framtida utvecklingen i Norrland torde spörsmålet om förbättrade undervisningsförhållanden vara av den största betydelse. Dessa frågor komma givetvis att i stor utsträckning behandlas av den pågående skolutredningen. Emellertid torde denna utredning icke i första hand komma att upptaga frågor rörande utbyggnad eller andra organisatoriska förändringar av lantbruksundervisningsanstalterna eller andra yrkesutbildningsanstalter. Dessa spörsmål synas med hänsyn härtill bör övervägas av den av mig nu ifrågasatta utredningen.

Även ett stort antal sociala spörsmål av skilda slag kräver inom Norrland sin lösning. Det är uppenbarligen nödvändigt att med all kraft bedriva förbättring och modernisering av bostäderna såväl å landsbygden som i städerna. Likaledes förefinnes ett starkt behov att förbättra landsbygdens ekonomibyggnader. Byggnadsverksamheten överhuvud taget bör anpassas efter utvecklingslinjerna inom näringslivet. Under utredningen torde samtliga dessa spörsmål ävensom andra frågor av social karaktär uppmärksammas.

Det torde vara uppenbart att samtliga de problem, som förefinnas för Norrlands näringsliv och som böra bliva föremål för utredningens uppmärksamhet, icke kunna i detta sammanhang närmare beröras. Så är t. ex. förhållandet med de frågor som beröra handel, hantverk och småindustri. Det torde få ankomma på den fortsatta utredningen att i den mån dessa problem under arbetets gång framträda upptaga desamma till undersökning och övervägande.

Såsom av det anförda framgår är ett stort antal av de spörsmål, som här berörts i fråga om Norrland, av en mera allmän karaktär och äger betydelse för landet i dess helhet. Vid den blivande utredningen böra emellertid särskilt beaktas de speciella möjligheterna att för Norrlands del lösa dessa spörsmål. En stor del av de förut berörda frågorna är redan föremål för övervägande i

tidigare tillsatta utredningar, därvid de dock torde behandlas såsom för landet i dess helhet gällande frågor.

Att i detta sammanhang uppdraga en fullt tillfredsställande gränslinje mellan dessa utredningar och den nu ifrågavarande, som speciellt tager sikte på de norrländska förhållandena, låter sig näppeligen göra. Vid tvekan, huruvida ett spörsmål bör behandlas av den ena eller den andra utredningen, torde det böra få ankomma på den departementschef, på vars föredragning den tidigare utredningen igångsatts, att angiva vilken utredning bör upptaga spörsmålet ifråga till övervägande. Nu ifrågavarande utredning bör så bedriva sitt arbete att de mest betydelsefulla frågorna, där praktiska resultat fortast kunna uppnås, först upptagas till övervägande. Hinder torde icke möta att skilda spörsmål i syfte att komma till snabbare resultat inom utredningen behandlas jämsides. Förslag med tillhörande motiveringar böra icke göras mera vidlyftiga än som är oundgängligen nödvändigt för uppnående av det med utredningen förbundna syftet och vinnande av en klar översikt över hithörande frågor.

Efter det kommittén tillsatts har Kungl. Maj:t genom särskilda beslut anbefallt kommittén att verkställa utredning i bland andra följande frågor, nämligen angående den lämpliga dispositionen av de s. k. Ragundabottnarna i Jämtland, rörande eventuell utbyggnad av Harsprånget samt beträffande sättet för isbrytningens ordnande utefter norrlandskusten.

Sammanträden ha under tiden till och med november 1944 hållits med kommittén i dess helhet under 6 dagar, med arbetsutskott under omkring 20 dagar samt med sektioner under omkring 40 dagar. Ett av de gemensamma sammanträdena har hållits i Umeå i samband med lantbruksutställningen därstädes. Studieresor ha företagits av vissa sektioner.

Kommittén har under året till Kungl. Maj:t eller departementschef bland annat avgivit följande utlåtanden eller betänkanden, nämligen den 15 mars 1944 angående ökade administrationsbidrag till de norrländska företagarföreningarna, den 25 maj 1944 angående ifrågasatta fastighetsinventeringar inom Piteå och Älvsby kommuner, den 17 augusti 1944 angående Salt- och Fetmyrans jordförmedlingsföretag, samma dag angående lantbruksstyrelsens och egnahemsstyrelsens förslag rörande nyodling och stenröjning med maskinella hjälpmedel, den 19 september 1944 angående kommunalskatteberedningens betänkanden, den 20 september 1944 angående viss försöksverksamhet för åstadkommande av en bättre fastighetsarrondering i Norrland, den 4 november 1944 angående vissa åtgärder till främjande av småföretagarverksamheten i Norrland, den 11 november 1944 angående rikets ekonomiska kartläggning, den 20 november 1944 angående ifrågasatt utbyggnad av Norrbottens järnverk samt den 13 december 1944 angående vissa åtgärder för främjande av skogsvård och betesförbättring i norra Sverige.

Härjämte ha vissa förberedande utredningar utförts eller igångsatts.

I Jo: 26 26. *Utredning rörande arrendebestämmelser för kommunal jord samt jordbrukskommissionernas organisation m. m.*

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 januari 1944 (se Post- och Inrikes tidn. den 22 januari 1944)

dels såsom utredningsmän för att verkställa utredning rörande arrendebestämmelser för kommunal jord m. m.:

Wihlborg, N., f. d. häradshövding, *ordförande;*

Gynnerstedt, T. V. K., stiftssekreterare;

dels såsom sakkunniga att med utredningsmännen deltaga i överläggningar i ämnet:

Johnsson, E., arrendator;

Lundgren, G., agronom;

Persson, F., direktör;

Pettersson, A. P., lantbrukare, led. av II kamm.

Lokal: Ordföranden: Kungsgatan 7, Landskrona; tel. 624.

Direktiven för utredningen framgå av departementschefens anförande vid meddelandet av förenämnda bemyndigande. Departementschefen yttrade därvid bland annat:

Vid 1943 års riksdag antogos ändrade bestämmelser rörande arrende. Dessa bestämmelser, vilka finnas upptagna i lagen den 22 december 1943 (Sv. förf.-saml. nr 883) angående ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1907 (Sv. förf.-saml. nr 36 s. 1) om nyttjanderätt till fast egendom, hava icke avseende å arrende av ecklesiastik och kommunal jord och icke heller å arrende av jord tillhörig universitet, akademier, högskolor och vetenskapliga samfund. I den utredning (Statens off. utredn. 1938: 38), som låg till grund för Kungl. Maj:ts proposition nr 346 till 1943 års riksdag med förslag till nya arrendebestämmelser, uttalades i samband med behandlingen av frågan rörande omfattningen av de s. k. sociala arrendebestämmelserna, att i fråga om arrendena av kommunal jord ett genomförande av sådana bestämmelser för dylika arrenden skulle möta särskilda svårigheter med hänsyn därtill, att kommunernas arrendeupplåtelser mycket ofta vore av tillfällig karaktär.

Lagrådet yttrade över det till lagrådet remitterade förslaget till ändrade bestämmelser angående arrende med avseende å nyssberörda och därmed jämförliga arrendeupplåtelser, att kommunal jord samt krono- och ecklesiastik jord ävensom jord tillhörig universitet, akademier, högskolor och vetenskapliga samfund ej fölle under den särskilda lagstiftningen, samt framhöll, att det syntes lämpligast att frågan om arrende av även annan jord i allmän ägo än krono- och ecklesiastik jord eller eljest jord av i viss mening publik natur reglerades i särskild ordning.

I anledning av lagrådets yttrande i nyssberörda hänseende uttalade jag i propositionen nr 346, att jag biträdde lagrådets uppfattning att särskild utredning borde komma till stånd beträffande de kategorier av arrenden, som lagrådet i sitt yttrande berört. Jag förutsatte härvid, att arrenden av hithö-

rande slag bleve föremål för särskild reglering, vilken i huvudsak anslöte sig till de föreslagna särskilda bestämmelserna i nyttjanderättslagen. I Jo: 26

Tredje särskilda utskottet vid 1943 års riksdag, vilket hade att behandla Kungl. Maj:ts proposition nr 346, underströk i sitt utlåtande (nr 2) mitt förberörda yttrande i propositionen samt förklarade tillika, att utskottet för sin del ansåge, att i utredningen även borde inbegripas sådana arrenden av kommunal jord, vilka besutte en mera varaktig karaktär.

Utskottets utlåtande i denna del blev sedermera av riksdagen godkänt (riksd. skr. nr 533).

Den av riksdagen sålunda förordade utredningen rörande arrenden av kommunal jord synes mig nu böra igångsättas. Vid utredningen bör närmare undersökas, i vilken omfattning arrenden av kommunal jord förekomma. Föreskrifterna för dessa arrenden torde såsom jag anförde i propositionen nr 346 i huvudsak böra ansluta sig till de särskilda sociala bestämmelserna i nyttjanderättslagen. Härvid synes anledning dock icke föreligga att vid arrenden av ifrågavarande slag upprätthålla den för dessa bestämmelsers tillämpning stadgade arealgränsen av 50 hektar. I princip innebär detta, att, oavsett fastigheternas storlek, arrendatorerna skulle tillförsäkras optionsrätt samt att byggnads- och underhållsskyldigheten i fråga om fastigheternas åbyggnader skulle överflyttas på jordägaren. Det synes dock böra övervägas, i varje fall såvitt angår något större fastigheter, att i viss mån begränsa jordägarens skyldigheter i fråga om underhållet av den utarrenderade fastighetens åbyggnader på sådant sätt att arrendatorerna skulle svara för normalt underhåll av dessa. Emellertid bör beaktas, att för korttidsarrenden av kommunal jord icke lämpligen torde kunna gälla så stränga bestämmelser, som nyss antytts.

Utredningsmännen ha hållit 5 sammanträden, därav 3 med de sakkunniga.

Genom beslut den 24 mars 1944 uppdrog Kungl. Maj:t åt utredningsmännen att jämväl verkställa utredning rörande jordbrukskommissionernas organisation m. m. För behandlingen av denna fråga hava jämlikt ovannämnda bemyndigande den 14 januari 1944 såsom sakkunniga tillkallats:

Andersson, J. A., lantbrukare, led. av II kamm.;
Andersson, K. A. M., lantbrukare, led. av II kamm.;
Falk, N. J., ombudsman;
Janson, S., agronom, led. av II kamm.;
Nilsson, A., lantbrukare;
Pettersson, G. K., lantbrukare, led. av II kamm.;
Tjällgren, O. L., överrevisor, led. av I kamm.

Beträffande sistnämnda uppdrag gäller enligt ämbetsskrivelse från jordbruksdepartementet den 24 mars 1944 följande.

I utlåtande nr 2 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 346 till 1943 års riksdag med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom m. m. ävensom i ämnet väckta motioner har riksdagens tredje särskilda utskott framhållit, att ifrågavarande förslag i hög grad syntes beröra jordbrukskommissionernas ställ-

I Jo: 26 ning. Sålunda innebure förslaget att — i sådant fall där något skiljeavtal mellan vederbörande parter ej förelåge — jordbrukskommissionens ledamöter skulle fungera såsom skiljemän vid bestämmandet av nya arrendevillkor. På jordbrukskommission skulle även ankomma att, på begäran av jordägaren eller arrendatorn, granska dem emellan slutet arrendeavtal samt meddela dem underrättelse, huruvida avtalet innehölle bestämmelse, som enligt lagen vore utan verkan. Av än större vikt vore att förslaget tilldelat kommissionerna uppgiften att pröva och avgöra ärenden angående dispens från de sociala lagbestämmelserna. Härtill komme slutligen den verkan, som en utvidgning av uppsiktslagens tillämpningsområde framdeles kunde tänkas medföra. Omförmälda nya anordningar syntes aktualisera vissa organisatoriska frågor beträffande jordbrukskommissionerna. I motioner vid 1943 års riksdag hade hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om skyndsam utredning och förslag rörande jordbrukskommissionernas sammansättning och geografiska verksamhetsområden. Utskottet delade det i motionerna framställda önskemålet och förväntade, att Kungl. Maj:t snarast vidtoge de för lösningen av denna fråga behövliga åtgärderna.

I skrivelse den 17 december 1943, nr 533, har riksdagen anmält att riksdagen godkänt utskottets utlåtande i förevarande del.

Utredningsmännen ha hållit 4 sammanträden med de sakkunniga för utredning rörande jordbrukskommissionernas organisation m. m. I ett av sammanträdena ha såväl ordförandena i jordbrukskommissionerna som representanter för ett antal jordbrukarorganisationer deltagit.

Utredningsmännen ha den 30 december 1944 framlagt en promemoria angående omorganisation av jordbrukskommissionerna.

Uppdraget beräknas bliva slutfört under januari 1945.

27. *Utredning av vissa frågor beträffande lapparna m. m.*

Tillkallad enligt beslut av Kungl. Maj:t den 28 januari 1944 att enligt föredragande statsrådets närmare bestämmande verkställa utredning och avgiva förslag rörande vissa frågor beträffande lapparna m. m.:

Berglöf, L., f. d. generaldirektör.

Lokal: Engelbrektsgatan 13; tel. 11 46 99.

Utredningsuppdraget omfattar frågorna rörande dels behandlingen av vissa arrendeupplåtelser å de till renbetesfjällens i Jämlands län utvidgning inköpta hemman, å renbetesfjällen tidigare av lappar upptagna lägenheter samt de s. k. fjällägenheterna i Västerbottens och Norrbottens län, dels organisationen av lappväsendets administration i Jämtlands län samt i sammanhang därmed spörsmålet om personalen å lappfogdekontoren i allmänhet, dels ock vissa vid sammanträden med lapparna eller eljest uppkomna frågor av mera speciell karaktär.

Utredningsmannen har under år 1944 avgivit remissutlåtanden i ett antal ärenden, varjämte arbetet upptagits rörande nyssnämnda arrenden och lägenheter i Jämtlands län, för vilket ändamål en resa företagits i länet.

Uppdraget beräknas eventuellt bliva slutfört under år 1945.

28. *1944 års skogsvårdsstyrelseutredning.* I Jo: 28

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 mars 1944 för att verkställa utredning och avgiva förslag angående finansieringen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet m. m. (se Post- och Inrikes tidn. den 3 april 1944):

Sverne, E. V., generaldirektör, *ordförande;*
Andersson, L. E., hemmansägare, led. av II kamm.;
Björkman, E., länsskogvaktare;
Ekman, W., direktör;
Johansson, F. L. H., byråchef;
Lübeck, O. R., länsjägmästare;
Norberg, R. E., statskommissarie;
Pettersson, G. K., hemmansägare, led. av II kamm.;
Sundberg, C. G., bruksdisponent, led. av I kamm.

Tillkallade att såsom experter biträda de sakkunniga med vissa utredningsuppgifter:

Jansson, A., jägmästare;
Olhammar, G. F. N., överkontrollör.

Sekreterare:

Edling, N. P. J., amanuens.

Lokal: Kammarkollegiet; tel. 11 30 85 (sekreteraren).

Direktiven för de sakkunniga framgå av departementschefens anförande vid meddelandet av förenämnda bemyndigande. Departementschefen anförde därvid bland annat följande:

Under de senare åren har den ekonomiska ställningen för vissa skogsvårdsstyrelser starkt försämrats. Jag vill i detta sammanhang erinra om att i proposition nr 111 till 1944 års riksdag äskats icke obetydliga belopp för sanering av två skogsvårdsstyrelsers ekonomiska ställning. Av den utredning och de undersökningar som företagits rörande styrelsernas ekonomiska förhållanden framgår, att det nu tillämpade finansieringssystemet för skogsvårdsstyrelsernas verksamhet icke är tillfredsställande. Inkomsterna skifta i stor utsträckning från år till år, vilket försvårar för styrelserna att med någon större grad av säkerhet ur ekonomiska synpunkter planlägga sin verksamhet. De hittills framkomna förslagen till avhjälpande av berörda missförhållanden hava icke ansetts på ett i allo tillfredsställande sätt hava löst de föreliggande problemen. En utredning av förevarande spörsmål synes med hänsyn härtill böra komma till stånd. Vid denna utredning torde möjligheterna att tillförsäkra skogsvårdsstyrelserna en jämnare och för fullgörande av deras verksamhet tillräcklig medelstillgång böra undersökas. För att förslag härutinnan skall kunna framläggas synes erforderligt att en undersökning verkställes rörande omfattningen av de skogsvårdsstyrelserna åvilande arbetsuppgifter, vilka äro av den art att kostnaderna för desamma böra täckas av allmänna medel. Vid utredningen bör beaktas det ifrågasatta borttagandet av skogsaccisen. I betraktande av storleken av de allmänna medel,

I Jo: 28 som ställas till skogsvårdsstyrelsernas förfogande, torde till övervägande även upptagas frågan om det lämpligaste sättet för ordnandet av den centrala och lokala tillsynen över styrelsernas medelsförvaltning.

Även skogsvårdsstyrelsepersonalens löne- och anställningsförhållanden böra underkastas en närmare utredning. De av skogsstyrelsen framlagda förslagen avse att för skogsvårdsstyrelsernas befattningshavare få till stånd bestämmelser i förevarande hänseenden som så nära som möjligt ansluta sig till gällande statliga avlöningsreglementen. Ehuru vissa skäl kunna åberopas för en dylik anordning, synes densamma dock medföra så stora olägenheter vid den praktiska tillämpningen att den ej i första hand torde böra ifrågakomma. Det synes snarare böra övervägas att i anslutning till det avlöningssystem som tillämpas i fråga om hushållningssällskapens och lantbruksundervisningsanstalternas befattningshavare införa ett system med bestämda bidragsbelopp till avlönandet av även skogsvårdsstyrelsernas tjänstemän. För undvikande av de nuvarande ojämnheterna i befattningshavarnas löneförhållanden vid skilda skogsvårdsstyrelser torde emellertid böra undersökas i vad mån föreskrifter kunna utarbetas rörande bestämda maximilöner för de olika tjänstemännen. För skogsvårdsstyrelsernas befattningshavare bör eftersträvas en lönenivå, som i stort sett sammanfaller med befattningshavarnas i statlig tjänst i motsvarande ställning. Skogsvårdsstyrelsernas pensionsförhållanden förtjäna i detta sammanhang även att uppmärksammas. Under utredningen bör även upptagas till övervägande frågan om de olika skogsvårdsstyrelsernas personalbehov och i anslutning härtill upprättas personalstater för styrelserna.

Vid den nu ifrågasatta utredningen bör beaktas, att skogsvårdsstyrelsernas nuvarande ställning i möjligaste mån lämnas orubbad. Något förstatligande av styrelserna synes sålunda icke böra komma i fråga. I samband med utredningen bör även upprättas förslag till de författningar, som kunna finnas påkallade i anledning av utredningens förslag.

De sakkunniga ha intill den 16 november 1944 sammanträtt in pleno 4 dagar, varjämte ett arbetsutskott sammanträtt 19 dagar.

Utredningsarbetet har under år 1944 huvudsakligen omfattat insamlande och bearbetande av för uppdragets fullgörande erforderligt material samt undersökning av vissa för utredningen grundläggande frågor. De sakkunniga ha avgivit utlåtanden i ett antal ärenden.

Uppdraget beräknas bliva slutfört under år 1945.

29. *Utredning för verkställande av överarbetning av lantbruksstyrelsens förslag den 11 november 1943 angående omorganisation av den lägre trädgårdsundervisningen.*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 31 mars 1944:
Näsgård, B., f. d. statssekreterare, led. av I kamm.

Lokal och tel.: Svenska spannmålsaktiebolaget.

Utredningsmannen har i december 1944 avgivit en promemoria med vissa förslag i ämnet.

30. *Utredning rörande ny lagstiftning om uppsikt å jordbruk.* **I Jo: 30**

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 12 maj och den 21 juli 1944 (se Post- och Inrikes tidn. den 17 maj 1944):
Wihlborg, N., f. d. häradshövding, *ordförande;*
Andersson, J. A., lantbrukare, led. av II kamm.;
Andersson, K. A. M., lantbrukare, led. av II kamm.;
Falk, N. J., ombudsman;
Janson, S., agronom, led. av II kam.;
Nilsson, A., lantbrukare;
Pettersson, G. K., lantbrukare, led. av II kamm.;
Tjällgren, O. L., överrevisor, led. av I kamm.

Lokal: Ordföranden: Kungsgatan 7, Landskrona; tel.: 624.

Direktiven för utredningen framgå av departementschefens anförande vid meddelandet av bemyndigandet den 12 maj 1944. Departementschefen yttrade därvid bland annat:

I samband med framläggande av förslag till nya arrendebestämmelser förelades 1943 års riksdag förslag till vissa ändringar i 1927 års uppsiktslag, avsedda att träda i tillämpning den 1 juli 1947, då 1942 års vanhävdslag upphör att gälla. Detta förslag, vilket grundade sig på 1936 års arrendeutrednings betänkande med förslag till ändringar i arrendelagstiftningen (Statens off. utredn. 1938: 38), innebar icke några mera genomgripande förändringar i uppsiktslagen.

Riksdagen biföll emellertid icke förslaget till ändringar i sistnämnda lag.

Riksdagen har förutsatt, att en närmare utredning skall komma till stånd rörande en ny uppsiktslagstiftning och att förslag skall föreläggas riksdagen till ny lag i ämnet inom sådan tid att densamma kan träda i tillämpning senast den 1 juli 1947. Sedan den nya arrendelagstiftningen trätt i kraft, synes en stark tendens ha kunnat spåras, att jordägarna mer och mer sökt taga under eget bruk tidigare såsom självständiga jordbruk utarrenderade torp och lägenheter. Vidare har det kunnat förmärkas, att i och för sig bärkraftiga bondejordbruk i ökad omfattning förvärvats av ägare till intilliggande fastigheter och sammanslagits med dessa. Det torde kunna befaras, att efter sammanförandet under en hand av dylika jordbruk åbyggnaderna å det ena bortföras eller lämnas utan underhåll. En icke obetydlig minskning av de självständiga jordbrukens antal torde till följd av berörda förfarande komma att ske. En dylik utveckling synes icke okontrollerad böra få äga rum. Med hänsyn till det anförda och då en utredning av nu ifrågavarande slag torde kräva en förhållandevis lång tid anser jag att densamma redan nu bör igångsättas.

Vid ifrågavarande utredning bör närmare undersökas den omfattning i vilken vanhävd av jordbruk förekommer liksom ock omfattningen av förutberörda tendens att nedlägga nu självständiga jordbruk eller sammanslå dessa med andra till större enheter.

1927 års uppsiktslag har varit knuten till de sociala bestämmelserna i arrendelagstiftningen och sålunda endast haft avseende å sådana fastigheter,

I Jo: 30 vilka voro underkastade nämnda bestämmelser. 1942 års vanhävdslag äger däremot tillämplighet på all odlad jord över ett hektar. Under den nu ifrågasatta utredningen synes böra övervägas om icke en ny uppsiktslag bör få en mera generell giltighet än 1927 års lag. Huruvida en blivande lagstiftning bör äga tillämpning å all odlad jord utan någon arealbegränsning synes mera tveksamt. Att utsträcka densamma att omfatta även mindre odlingar utan åbyggnader torde komma att kräva en alltför omfattande administrativ organisation.

Vid en blivande lagstiftning bör även övervägas om icke en viss ändring av vanhävdsbegreppet bör komma till stånd. Härvid torde å ena sidan böra tagas i betraktande önskvärdheten av att ett nedläggande av jordbruk samt bortförande eller lämnande utan underhåll av byggnad icke äger rum, där jordbruket är av den beskaffenhet och omfattning att innehavaren därav kan erhålla sin huvudsakliga bärgning eller det eljest av sociala skäl finnes påkallat att jordbruket vidmakthålles. Å andra sidan bör emellertid vid fastställande av vanhävdsbegreppet tillses att en rationell användning av förefintliga jordbruksarealer icke motarbetas. Sålunda bör ett ur rationaliseringssynpunkt önskvärt sammanförande av jordbruk ej förhindras. Det måste vidare beaktas, att även i orter med i allmänhet tillfredsställande avsättningsförhållanden kan förekomma jordbruk med så ringa odlingsvärde eller så ofördelaktig belägenhet att det både ur allmän och enskild synpunkt vore lämpligare att jorden användes för skogsbruk än för jordbruk. Hinder bör givetvis icke heller resas mot ett ändamålsenligt utnyttjande för betesbruk av därför lämpade arealer. Vid utredningen torde särskilt böra eftersträvas att en ur såväl allmänna som enskilda intressen tillfredsställande och lämplig avvägning av förberörda synpunkter kommer till stånd.

I 1942 års vanhävdslagstiftning åsyftades en förenkling av förfarandet vid behandlingen av ärenden rörande vanhävd i förhållande till 1927 års uppsiktslag. Med utgångspunkt från erfarenheterna av förstnämnda lagstiftning torde böra undersökas om och i vad mån ytterligare förenkling i förfarandet kan ske utan eftersättande av rättssäkerheten.

Utredningen har hållit 4 sammanträden.

Uppdraget beräknas bliva slutfört under år 1946.

31. *Utredning för verkställande av överarbetning av statens hästexportberednings utredning rörande användningen av å beredningens verksamhet uppkommen behållning.*

Tillkallad genom Kungl. Maj:ts beslut den 19 maj 1944:
Bouveng, G. A., expeditionschef.

Lokal och tel.: Kanslihuset.

Utredningen har påbörjats.

32. *Kommittén för maskinell täckdikning.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 juni 1944 (se Post- och Inrikes tidn. den 30 juni 1944):

Berglund, N. H., ingenjör, *ordförande;*
Almlöf, E. V., jordbrukskonsulent;
Moberg, H. A:son, agronom.
Tillkallade experter:
Weibull, N. R. M., civilingenjör;
Andersson, E. Y., agronom.
Sekreterare:
Larsen, H. R., agronom.
Lokal: Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut; tel.: Åkarp 107 (sekreteraren).

Direktiven för utredningen framgå av statsrådet Domös anförande till statsrådsprotokollet vid meddelandet av förenämnda bemyndigande. I anförandet framhölls bland annat följande.

För underlättande av arbetet vid täckdikning ha olika försök med grävningsmaskiner gjorts. Någon helt tillfredsställande lösning av detta problem har emellertid icke uppnåtts. De enskilda maskinfirmorna ha i betraktande av bland annat ovissheten i vad mån avsättning för dylika maskiner finnes inom landet icke velat upptaga försöksarbetet på detta område i någon större omfattning. Emellertid skulle säkerligen betydande vinster kunna göras för det svenska jordbruket, därest en fullgod lösning av förevarande problem kunde erhållas. En utvidgad täckdikningsverksamhet utgör såsom jag förut antytt en betydelsefull faktor i det fortsatta rationaliseringsarbetet inom landets jordbruk. Med hänsyn härtill vill jag förorda, att en utredning igångsättes rörande möjligheterna att med maskinella hjälpmedel få till stånd en utvidgad och förbättrad täckdikningsverksamhet.

Vid den av mig nu förordade utredningen bör i samarbete med de på det jordbruksmaskintekniska området verksamma statliga organen och privata firmorna verkställas en närmare utredning rörande möjligheterna att framställa för täckdikningsarbetet lämpliga maskiner. Härvid torde, i den mån så låter sig göra, kontakt även böra sökas med den i utlandet förefintliga sakkunskapen på detta område. För att kunna bilda sig en uppfattning om storleken av den maskinella utrustning, som kan bliva behövlig inom landet, synes kunna övervägas att verkställa en approximativ uppskattning av den stenfria åkerareal, som är i behov av täckdikning och som kan täckdikas med maskinella hjälpmedel. Därest det skulle visa sig möjligt att få fram för ändamålet lämpade maskiner, synes utredningen böra taga under övervägande på vad sätt och under vilka former ifrågavarande maskiner lämpligen kunna ställas till jordbrukarnas förfogande. Under utredningen synes även böra uppmärksammas om och i vad mån en förbättring och ett förbilligande av de för täckdikning använda rören kan åstadkommas.

Kommittén har intill den 1 december 1944 hållit 2 sammanträden och företagit en studieresa i Skaraborgs län.

Handelsdepartementet.

A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1944.

1. *Utredning av frågan om äganderätten till resultaten av tekniskt-vetenskaplig forskning vid statliga verk och institutioner* (1944: I 16).

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1943 (se Post- och Inrikes tidn. den 10 juli 1943):
Elliot, K. E., häradshövding.

Beträffande utredningens uppdrag, se 1944: I H 16.

Den 20 juni 1944 har utredningsmannen avgivit betänkande med utredning och förslag angående rätten till vissa uppfinningar m. m. (Statens off. utredn. 1944: 27).

Uppdraget är därmed slutfört.

2. *1944 års utredning rörande sjöhistoriska museets personalorganisation.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 juni 1944 (se Post- och Inrikes tidn. den 30 juni 1944):
Johnsson, B. E., statskommissarie, *ordförande;*
Dahlberg, G. W., kanslichef;
Ericsson, C. E., direktör, led. av I kamm.;
Erixon, S. E., professor.

Sekreterare:
Munthe, R. E. L., revisor (t. o. m. den 31 augusti 1944);
Kull, B., t. f. förste byråsekreterare (fr. o. m. den 1 september 1944).

Efter att ha erinrat om riksdagens i skrivelse den 7 juni 1944, nr 10, gjorda hemställan om utredning i ämnet samt lämnat en redogörelse för sjöhistoriska museets tillkomst och personalförhållanden anförde departementschefen vid meddelandet av förenämnda bemyndigande bland annat:

Utredas bör i första hand i vad mån personalförstärkningar måste anses ofrånkomliga för att icke de viktigaste och mest trängande av museets arbetsuppgifter skola bli eftersatta. Därjämte synes det befogat att, sedan museet nu i tio år varit i verksamhet, åtminstone en del av de nuvarande befattningarna föreslås till uppförande å ordinarie stat. I samband därmed synes även frågan om inrättandet av en styresmansbefattning och därtill hörande spörsmål om handhavandet av vissa museinämnden samt dess ekonomidelegerade och sekreterare nu åvilande arbetsuppgifter böra närmare övervägas.

Utredningen har hållit 12 sammanträden.

Utredningen har den 29 november 1944 överlämnat betänkande med förslag angående sjöhistoriska museets personalorganisation.

Uppdraget är därmed slutfört.

3. *Utredning av frågan om fortsatt utnyttjande av vissa staten tillhöriga gruvfyndigheter i Västerbottens län.* I H: 5

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1944 för att verkställa utredning och avgiva förslag rörande fortsatt utnyttjande av staten tillhöriga inmutare- och jordägareandelar i vissa utmål inom Bjurforsfältet i Norsjö socken, Adakfältet i Malå socken och Rävlidenfältet i Lycksele socken, allt i Västerbottens län:

Lindskog, B. V., hovrättsråd, *ordförande;*
Abenius, H. V., direktör;
Larsson, C. E., auktoriserad revisor.

Enligt två den 30 december 1940 och den 31 augusti 1943 mellan kommerskollegium för Kungl. Maj:t och kronan samt Bolidens gruvaktiebolag ingångna avtal har bolaget åtagit sig att på vissa i avtalen angivna villkor intill utgången av år 1945 för statens räkning bearbeta förenämnda inmutare- och jordägareandelar. Utredningsmännens uppdrag avsåg att upptaga överläggningar med bolaget angående det fortsatta utnyttjandet av berörda inmutare- och jordägareandelar.

Utredningsmännen ha i skrivelse den 13 december 1944 framlagt förslag i ämnet.

Uppdraget är därmed slutfört.

B. Kommittéer som fortsätta sin verksamhet vid ingången av 1945.

4. *Traktatberedningen* (1942: I 6; 1943: I 6; 1944: I 5).

Enligt Kungl. Maj:ts brev den 21 oktober 1932 har traktatberedningen till uppgift att stå till vederbörande departementschefers förfogande för beredande av handelsavtalsförhandlingar med främmande makter samt av andra handelspolitiska spörsmål av större betydelse.

Sammansättning under år 1944:

Gjöres, A., statsråd, led. av I kamm., *ordförande;*
Lundvik, V. G., landshövding, *vice ordförande;*
Elliot, K. E., häradshövding;
von Heland, K. E. H., kapten, led. av I kamm.;
Hägglöf, B. G., envoyé;
Nylander, O. E., landshövding.

Sekreterare:

von Horn, K. R. L. R., byråchef.

Lokal och tel.: Kanslihuset.

Beredningen har under år 1944 icke hållit några sammanträden.

5. *Exportkreditnämnden* (1942: I 7; 1943: I 7; 1944: I 6).

Nämnden tillsattes av Kungl. Maj:t den 26 juni 1933. På densamma ankommer prövning och avgörande av frågor om statsgaranti för exportkredit

I H: 5 m. m. jämlikt kungörelsen den 26 maj 1939 (Sv. förf.-saml. nr 214), vilken senast genom kungörelsen 9 juni 1944 (Sv. förf.-saml. nr 303) förordnats skola äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1945.

Exportkreditnämndens sammansättning under år 1944

a) ledamöter:

Björck, K. A. W., generaldirektör, *ordförande;*
Sohlman, R., utrikesråd, *vice ordförande;*
Eckerberg, E. L., statssekreterare;
Lilja, C. B., generalkonsul;
Vinell, K. T., handelsråd, verkst. direktör i Sveriges allmänna exportförening;
Forsman, K. H. G., verkst. direktör i svenska lantmännens riksförbund;
Böök, K. E., vice riksbankschef.

b) suppleanter:

Frick, B. R., verkst. direktör i aktiebolaget industrikredit;
Ljungberger, B. G., vice verkst. direktör i Sveriges allmänna exportförening;
Holmberg, G. A., verkst. direktör i Sveriges slakteriförbund;
Belfrage, L. A. L., t. f. byråchef.

Såsom verkställande direktör har under året tjänstgjort suppleanten i nämnden B. R. Frick. Såsom biträdande direktör har från och med den 1 mars 1944 tjänstgjort direktören O. W. Lindström och såsom sekreterare jur. kand. B. Lindberg. Antalet i nämndens kansli anställda har under året minskats från elva till nio personer.

Lokal: Västra Trädgårdsgatan 15; tel.: 23 58 30.

Nämnden har sammanträtt var eller varannan vecka.

6. *Clearingnämnden* (1942: I 8; 1943: I 8; 1944: I 7).

Enligt kungörelserna den 28 augusti 1934 om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till Tyska riket (Sv. förf.-saml. nr 464), den 28 juni 1935 om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till Italien m. m. (Sv. förf.-saml. nr 381), den 19 september 1936 om fullgörande av betalningsskyldighet i förhållande till Spanien (Sv. förf.-saml. nr 511), den 28 juni 1940 om fullgörande av betalningsskyldighet i förhållande till Belgien, Frankrike, Luxemburg och Nederländerna (Sv. förf.-saml. nr 633), den 12 juli 1940 om fullgörande av betalningsskyldighet i förhållande till Norge (Sv. förf.-saml. nr 711), den 23 juli 1940 om fullgörande av betalningsskyldighet i förhållande till Danmark (Sv. förf.-saml. nr 720), den 9 september 1940 om fullgörande av betalningsskyldighet i förhållande till De Socialistiska Rådsrepublikernas Union (Sv. förf.-saml. nr 811) och den 13 juni 1941 om fullgörande av betalningsskyldighet i förhållande till de till De Socialistiska Rådsrepublikernas Union anslutna republikerna Litauen, Lettland och Estland (Sv. förf.-saml. nr 375) ankommer handläggningen av frågor rörande tillämpningen av nämnda kungörelser samt utövandet av den närmaste tillsynen över desammas efterlevnad på en av Kungl. Maj:t för ändamålet utsedd nämnd (clearingnämnden).

Instruktion för clearingnämnden utfärdades av Kungl. Maj:t den 28 augusti 1934 (Sv. förf.-saml. nr 465). I H: 7

Clearingnämndens sammansättning under år 1944

a) ledamöter:

Dahlberg, K., f. d. häradshövding, f. d. verkst. direktör i svenska bankföreningen, *ordförande;*

Matz, K. S., kommerseråd, *vice ordförande;*

Engzell, G., utrikesråd;

Ihre, N. E., legationsråd;

Magnusson, H., bankdirektör;

Sauber, K., generalkonsul, direktör;

Wallberg, C. E. F., vice verkst. direktör i aktiebolaget svenska handelsbanken;

Vinell, K. T., handelsråd, verkst. direktör i Sveriges allmänna exportförening;

Belfrage, L. A. L., t. f. byråchef;

b) suppleanter:

Böök, K. E., vice riksbankschef;

Frick, B. R., verkst. direktör i aktiebolaget industrikredit;

Ljungberger, B. G., vice verkst. direktör i Sveriges allmänna exportförening;

Larsson, L., direktör;

Utterström, C., direktör.

Jämlikt beslut av clearingnämnden utgjordes nämndens arbetsutskott vid ingången av år 1944 av följande ledamöter, nämligen ordföranden, vice ordföranden, Wallberg och Böök. Från och med den 1 maj 1944 inträdde Ihre och Magnusson i Wallbergs och Bööks ställe såsom ledamöter av utskottet.

Kontorschef: Markland, F. W., direktör.

Biträdande kontorschef: Palm, G. R., bankdirektör.

Sekreterare: Eberstein, Chr., jur. kand.

Biträdande sekreterare: Arnheim, F., jur. kand. och von Rosen, F. W. F. C. G. B. R. E., greve, jur. kand.

Ombudsman: Reuterskiöld, B. H. C., jur. kand.

Lokal: Västra Trädgårdsgatan 15; tel.: Clearingnämnden.

7. *Försäkringsutredningen* (1942: I 9; 1943: I 9; 1944: I 8).

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 januari 1937 tillkallade chefen för handelsdepartementet dels genom beslut samma dag tre utredningsmän, av vilka en skulle vara ordförande, att inom departementet verkställa utredning och avgiva förslag angående försäkringsverksamheten dels ock genom senare beslut tio särskilda sakkunniga att, på kallelse av ordföranden för utredningsmännen, med dessa deltaga i överläggningar i ämnet.

Beträffande de tillkallade utredningsmännen och de särskilda sakkunniga ävensom försäkringsutredningens ursprungliga uppdrag, se 1938: H 12.

Enligt departementschefens beslut den 12 januari 1940 skulle arbetet inom försäkringsutredningen tills vidare anstå och återupptagas först efter departementschefens bestämmande.

I H: 7 Kungl. Maj:t har den 20 november 1942 bemyndigat departementschefen att dels tillkalla högst sex utredningsmän för att, med vissa ändringar i direktiven, återupptaga försäkringsutredningens arbete, dels uppdraga åt en av utredningsmännen att i egenskap av ordförande leda utredningsarbetet, dels ock i mån av behov ställa sekreterare och experter till utredningsmännens förfogande (se Post- och Inrikes tidn. den 7 december 1942).

Tillkallade jämlikt sistnämnda bemyndigande:
Åkesson, O. A., överdirektör, *ordförande;*
Cramér, C. H., professor;
Ekwall, N. J., försäkringsdirektör;
Eriksson, K., försäkringsdirektör;
Hermansson, J. A., ombudsman, led. av II kamm.;
Lundberg, F., fil. d:r, försäkringsdirektör.

Tillkallad expert vid behandlingen av frågor rörande försäkringsbolag med lokalt begränsade verksamhetsområden:
Bylund, J. G., försäkringsdirektör.

Den 3 december 1943 bemyndigade Kungl. Maj:t departementschefen *dels* att anmoda försäkringsutredningen att vid fullgörandet av sitt uppdrag till behandling upptaga jämväl frågan om ändring — i viss omfattning — av gällande skattebestämmelser rörande livförsäkringsväsendet, *dels ock* tillkalla en särskild utredningsman att biträda utredningen vid behandlingen av nämnda fråga (se Post- och Inrikes tidn. den 6 december 1943).

Tillkallad jämlikt sistberörda bemyndigande:
Stern, E., kammarrättsråd.

Kungl. Maj:t bemyndigade därjämte den 22 september 1944 departementschefen att anmoda försäkringsutredningen att vid fullgörandet av sitt uppdrag underkasta lagen om försäkringsrörelse jämväl den omarbetning som erfordrades för att bringa nämnda lag i överensstämmelse med den av 1944 års riksdag antagna lagen om aktiebolag (se Post- och Inrikes tidn. den 22 september 1944).

Sekreterare:
Appeltofft, O. H., hovrättsassessor.

Lokal: Försäkringsinspektionen, Nybrogatan 57; tel.: 60 88 94.

Beträffande direktiven för utredningens nuvarande uppdrag, se vidare 1943: I H 9.

Arbetet har under år 1944 i viss utsträckning bedrivits på underavdelningar. En delegation har sålunda sysslat med speciella frågor rörande förhållandet mellan stor och liten försäkring samt en annan med skattefrågan. En ledamot, Cramér, har enligt utredningens uppdrag självständigt fullföljt vissa redan under år 1943 påbörjade undersökningar på det försäkringstekniska området. De allmänna sammanträdena ha uppgått till ett trettiotal.

Utredningsarbetet har visat sig vara av mera tids- och arbetskrävande art än från början förutsågs. Utvidgningen av uppdraget att omfatta även skattefrågan och den bolagsrättsliga överarbetningen av lagen om försäkringsrörelse har icke oväsentligt ökat arbetsvolymen. Vissa avsnitt av det blivan-

de betänkandet äro emellertid redan slutjusterade. Utredningen beräknar att kunna framlägga sitt betänkande jämte lagförslag omkring den 1 juli 1945. **I H: 10**

8. *1937 års granitutredning* (1942: I 10; 1943: I 10; 1944: I 9).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 mars 1937 (se Post- och Inrikes tidn. den 8 mars 1937):
Jacobsson, M. F., landshövding, *ordförande;*
Matz, K. S., kommerseråd;
Petersen, K., direktör;
Royen, N. T., byrådirektör.

Tillkallade sakkunniga och experter:
Bilde, T., civilingenjör;
Gyllenberg, G. E., vägingenjör;
Hultman, A., gatuchef;
Mannerfeldt, A. T. W. A., vägdirektör;
von Matern, N. A., överingenjör;
Ploman, P. F., f. d. väginspektör;
Schlyter, R. O. O., doktoringenjör;
Södergren, J. R. A., väginspektör.

Sekreterare:
Springer, T. T. G., förste byråsekreterare.

Lokal: Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen; tel.: Väg och vatten.

Beträffande utredningens uppdrag, se 1938: H 13.

Under år 1944 har utredningen hållit ett sammanträde.

Utredningen har under år 1944, i likhet med föregående år, handhaft överinseendet över de genom försorg av Sveriges geologiska undersökning, statens provningsanstalt och statens väginstitut utförda provningarna av bergarter, som lämpa sig för tillverkning av gatsten.

Resultatet av de hos statens provningsanstalt utförda provningarna har under år 1944 publicerats. Sedan bearbetandet av provningsresultaten hos Sveriges geologiska undersökning och statens väginstitut avslutats, kommer publicering av dessa resultat att verkställas.

9. *1938 års sjöfartskommitté* (1942: I 11; 1943: I 11; 1944: I 10).

Kommitténs arbete vilar tills vidare enligt departementschefens beslut den 12 januari 1940.

10. *Utredning rörande den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande* (1942: I 13; 1943: I 13; 1944: I 11).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 31 augusti 1940 (se Post- och Inrikes tidn. den 2 september 1940):
Malm, C. G. O., f. d. generaldirektör, *ordförande;*
Carlborg, P. A. H., kommerseråd;
Kreüger, H., professor emeritus;

I H: 10 Nordenson, H., fil. d:r, led. av I kamm.;
Svedberg, T., professor;
Velander, E., professor, verkst. direktör i ingenjörsvetenskapsakademien;
Westerberg, S. A:son, direktör.

Särskilda sakkunniga för att biträda med utredning av frågan om ordnande av forskning rörande lagring av livsmedel:

Hovgard, T. Å., lantbruksskoleföreståndare, vice ordförande i statens livsmedelskommisson;
Nilsson, N. R., professor;
Platon, J. B., professor (avliden den 29 september 1944);
Sjöholm, S., förste aktuarie;
Sonesson, N. M., byrådirektör;
Myrbäck, K. D. R., professor.

Sekreterare:

Sundström, E., avdelningschef.

Experter:

Stridsberg, E. R., generaldirektör;
Waldenström, E., civilingenjör;
Lallerstedt, L, E., arkitekt;
Sieurin, S. E., direktör;
Engblom, A., överingenjör;
Silow, A., bibliotekarie;
Brahmer, H., överingenjör;
Norlin, E., professor, avdelningschef vid statens provningsanstalt.

Lokal och tel.: Kanslihuset.

Beträffande utredningens uppdrag, se 1941: I H 17.

Inom utredningen ha under tiden 1 januari—1 december 1944 hållits tillhopa 18 sammanträden, därav 8 plenisammanträden.

Utredningen har den 20 maj 1944 avgivit yttrande med förslag till åtgärder för ordnande av forskning rörande lagring av livsmedel samt den 5 april 1944 gemensamt med 1940 års sakkunniga för den högre tekniska undervisningen ett betänkande (Statens off. utredn. 1944: 17) med förslag till åtgärder för främjandet av litteraturtjänsten inom de tekniska fackområdena. Därjämte har utredningen i anledning av remisser från Kungl. Maj:t avgivit utlåtanden den 15 oktober 1944 angående betänkande med utredning och förslag angående rätten till vissa uppfinningar m. m. och den 22 november 1944 angående betänkande med förslag till åtgärder för den jordbrukstekniska forskningens och upplysningsverksamhetens ordnande.

Utredningen avser att inom den närmaste tiden framlägga ett betänkande med förslag till åtgärder för livsmedelsforskningens ordnande ävensom ett slutbetänkande med redovisning av det utredningsmaterial, vilket icke föranlett framställningar från utredningen angående omedelbara åtgärder.

Uppdraget beräknas bliva slutfört under år 1945.

11. *1942 års sakkunniga för revision av förordningen angående explosiva varor* (1943: I 15; 1944: I 12). I H: 12

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 25 september 1942 (se Post- och Inrikes tidn. den 9 oktober 1942):

Nauckhoff, S. A. G., fil. d:r, verkst. direktör i nitroglycerin aktiebolaget, *ordförande;*
Andersson, J., järnhandlare;
Jentzen, C. H., major;
Jonsson, C. A. D., lantbrukare, led. av II kamm.;
Thulin, G. Å. L., statspolisintendent;
Westrell, C. F., sprängämnesinspektör.

Sekreterare:
Nilsson, S. J., landssekreterare.

Lokal: Sprängämnesinspektionen, Drottninggatan 89; tel.: 30 50 22. Sekreterarens tel. och postadress: Länsstyrelsen, Vänersborg.

Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1943: I H 15.

Arbetsutskottet har under år 1944 hållit 11 sammanträden. De sakkunniga ha varit samlade till plenisammanträde en gång.

Arbetsutskottet har vid särskilda tillfällen varit förstärkt med olika ledamöter. För undersökning av explosiva varors förvaring i samband med handel har arbetsutskottet med departementschefens medgivande företagit en studieresa i Västergötland. Vid olika sammanträden har arbetsutskottet haft överläggningar med representanter för sprängämnesindustrien, pyrotekniska fabriker, statens kriminaltekniska anstalt, svenska brandskyddsförbundet och statens järnvägars godsbyrå.

På grund av att samtliga ledamöter i arbetsutskottet varit hindrade av andra krävande tjänster och uppdrag, har arbetet ännu icke hunnit avslutas. Under år 1944 har bland annat utarbetats en förteckning över alla explosiva varor, varå förordningen skall äga tillämpning, jämte tekniska specialbestämmelser angående särskilda explosiva varors sammansättning och förpackning m. m. Denna förteckning är avsedd att ingå i de närmare tillämpningsföreskrifter, som kommerskollegium enligt de sakkunnigas förslag bör bemyndigas att utfärda. Ännu återstår av författningstexten transport- och ansvarsbestämmelser samt särbestämmelser angående explosiva varor, som innehavas av militär myndighet. Vidare återstår en sammanfattning av huvudgrunderna för de sakkunnigas förslag samt av den särskilda motiveringen för detaljbestämmelserna.

Uppdraget beräknas bliva slutfört under år 1945.

12. *Elkraftutredningen av år 1943* (1944: I 13).

Tillkallade den 23 januari 1943 enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 18 december 1942 att verkställa utredning rörande möjligheterna att genom statens medverkan mera planmässigt än hittills trygga landets och särskilt

I H: 12 den svenska landsbygdens försörjning med elektrisk kraft (se Post- och Inrikes tidn. den 25 januari 1943):

Lindeberg, E. F. L., landshövding, *ordförande;*
Brandin, G. G., agronom;
Malm, N. P., kommerseråd;
Persson, P. H. Y., civilingenjör, belysningschef i Örebro;
Svensson, D., lantbrukare;
Sylwan, N. E., överdirektör;
Upmark, E. G. J., civilingenjör, sekreterare i svenska vattenkraftföreningen;
Zickerman, S. O. G., vattenrättsingenjör.

Sekreterare och kanslichef:
Rusck, Å., kraftverksdirektör.

Biträdande sekreterare:
Nilsson, G., driftdirektör.

Särskilda biträden:
Westerberg, M. O., civilingenjör (t. o. m. den 30 juni 1944);
Sundquist, B. V., civilingenjör;
Meiton, S., civilingenjör;
Hedefalk, B., ingenjör (fr. o. m. den 4 mars 1944).

Lokal: Vattenfallsstyrelsen; tel.: Vattenfall.

Beträffande utredningens uppdrag, se 1944: I H 13.

Utredningen har under år 1944 sammanträtt 6 gånger.

Arbetet inom utredningen har år 1944 huvudsakligen koncentrerats på insamling av förekommande tariffer för elektrisk kraft och statistisk bearbetning av dessa. Redogörelser för tarifferna inom Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Älvsborgs, Gotlands och Norrbottens län ha under år 1944 preliminärt färdigställts. — Uppgifter om elektrifieringens omfattning ha införskaffats och sammanställts för Norrbottens och Västerbottens län. Dessa sammanställningar jämte vissa andra uppgifter rörande kraftfrågorna i Norrland ha överlämnats till Norrlandskommittén, med vilken samarbete ägt rum. — Utredningen har vidare varit socialstyrelsen behjälplig med vissa uppgifter för dyrortsgrupperingen avseende kraftkostnaden i olika landsdelar. — Frågan om standardisering av tarifferna på landsbygden har bearbetats av en kommitté inom svenska elektricitetsverksföreningen. Utredningen har deltagit i detta arbete, vilket kommer att underlätta utredningens ställningstagande i denna fråga. — Vissa åtgärder för främjande av landsbygdens elektrifiering ha preliminärt diskuterats. — Med skrivelse den 21 juni 1944 till chefen för jordbruksdepartementet har utredningen överlämnat en promemoria rörande vissa åtgärder för att systematisera och standardisera landsbygdselektrifieringen samt underlätta och rationalisera arbetet inom jordbruket genom att i ökad omfattning utnyttja elektrisk kraft. — Arbetet har i övrigt huvudsakligen varit inriktat på att skaffa material för den vidare behandlingen.

Utredningsarbetet beräknas icke kunna bli slutfört under de närmaste två åren.

13. *Utredning rörande frågan om ordnande av vetenskaplig försöksverksamhet med flygmotorer och propellrar* (1944: I 14). **I H: 14**

Tillkallade den 30 januari 1943 enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 31 december 1942 (se Post- och Inrikes tidn. den 1 februari 1943):
Fransén, H. D., regeringsråd, *ordförande;*
Boestad, G., professor;
af Geijerstam, B. G., flygdirektör;
Key, M., diplomingenjör;
Malmer, I., överdirektör.
Sekreterare:
Björnsjö, A. E., flygdirektör.
Lokal: Flygförvaltningen; tel.: Flygvapnet.
Beträffande utredningens uppdrag, se 1944: I H 14.

Det i föregående riksdagsberättelse omnämnda, av utredningen framlagda förberedande förslaget i ämnet har under år 1944 varit föremål för vidare bearbetning, huvudsakligen av formell art. Då emellertid under nämnda år en utveckling skett i fråga om framdrivningsanordningarna för flygplan genom användandet av reaktionsdrift, har utredningen ansett det naturligt att vid fullgörandet av sitt uppdrag taga hänsyn till denna utveckling och de möjligheter den erbjuder ävensom till de fordringar, som på grund av berörda utveckling måste ställas på en forskningsanstalt för flygmotorer och propellrar. Denna utvidgning av utredningens arbete bedömes fordra ytterligare någon, ehuru jämförelsevis kort tid.

14. *1943 års sjöbefälssakkunniga* (1944: I 15).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1943 för att verkställa utredning rörande utbildningen av dels fartygsbefäl (nautiska utredningen) dels ock maskinbefäl (maskintekniska utredningen) för handelsflottan och vissa därmed sammanhängande frågor (se Post- och Inrikes tidn. den 7 juli 1943):
Nautiska utredningen:
Löwbeer, N. T., generaldirektör, *ordförande;*
Böös, G. M. E., kommerseråd;
Gorthon, S., skeppsredare;
Osvald, G. S., hamndirektör.
Maskintekniska utredningen:
Löwbeer, N. T., generaldirektör, *ordförande;*
Böös, G. M. E., kommerseråd;
Gorthon, S., skeppsredare;
Söre, A., direktör i svenska maskinbefälsförbundet.
Sekreterare (i båda utredningarna):
Harland, E., förste amanuens.
Lokal och tel.: Patentverket (ordf.); Kommerskollegium (sekr.).
Beträffande de sakkunnigas uppdrag, se 1944: I H 15.

I H: 14 De sakkunniga ha under år 1944 intill den 1 december hållit sammanlagt 18 sammanträden, därav 6 med båda utredningarna gemensamt, 5 med nautiska utredningen och 7 med maskintekniska utredningen. De sakkunniga ha i studiesyfte besökt navigationsskolorna i Kalmar, Härnösand och Göteborg.

De sakkunniga ha insamlat och bearbetat material beträffande sjöbefälsaspiranternas möjligheter till skolutbildning före inträde på navigationsskolorna. Med ledning av verkställda utredningar och erfarenheter från överläggningar med representanter för näringslivet och lärare vid navigationsskolorna ha de sakkunniga med biträde av tillkallade experter utarbetat utkast till undervisningsplaner för navigationsskolorna. Vidare ha de sakkunniga genom särskilda undersökningar samt överläggningar med representanter för sjöfartsnäringen och verkstadsindustrien undersökt möjligheterna för anordnande av en ändamålsenlig praktisk utbildning av sjöbefälsaspiranter och därvid beträffande båda utredningarna utarbetat huvudlinjerna för en planläggning av denna utbildning. Inom maskintekniska utredningen ha efter samråd med representanter för yrkesskoleväsendet specialplaner för olika utbildningskurser bearbetats.

De sakkunniga beräkna kunna slutföra sitt uppdrag under första halvåret 1946.

15. *Utredning rörande behovet av statlig tillsyn över aktiebolag, som ha till ändamål att bedriva fastighetsbelåning, och därmed likartade bolag* (1944: I 17).

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1943 (se Post- och Inrikes tidn. den 10 juli 1943):

Elliot, K. E., häradshövding.

Lokal: Riddarhuskajen 1; tel. 20 64 44.

Beträffande utredningens uppdrag, se 1944: I H 17.

Utredningen beräknas bliva slutförd i början av år 1945.

16. *Tjänstepensionsutredningen.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 september 1944 för att verkställa utredning rörande riktlinjerna för ett framtida ordnande av tjänstepensionsförsäkringen och därmed sammanhängande spörsmål (se Post- och Inrikes tidn. den 22 september 1944):

Ekblom, O., landshövding, *ordförande;*

Ahlberg, C. E. N., ombudsman;

Kjellén, T. B., förste aktuarie;

Kugelberg, W. B., direktör;

Lundberg, E. F. O., direktör.

Sekreterare:

Vinell, O. M., förste aktuarie.

Lokal: Försäkringsinspektionen, Nybrogatan 57; tel.: 60 88 91.

Direktiven för utredningsmännens uppdrag framgå av departementschefens anförande vid meddelandet av förenämnda bemyndigande. Departementschefen anförde bland annat följande.

Såsom kollektiv tjänstepensionsförsäkring kan betecknas en pensionsförsäkring, som av arbetsgivare eller för dennes räkning tagits hos en försäkringsinrättning till förmån för en grupp personer, vilka äro eller varit anställda hos arbetsgivaren. Sådan försäkring meddelas för närvarande i vårt land — förutom av ett antal i regel till särskilda företag knutna understödsföreningar, vilkas verksamhet regleras av lagen den 24 mars 1938 om understödsföreningar — av allenast ett företag, Svenska Personal-Pensionskassan (SPP), vars verksamhet regleras av lagen den 25 maj 1917 om försäkringsrörelse. I skrivelse till Konungen den 20 februari 1943 har emellertid livförsäkringsaktiebolaget Thule ansökt om stadfästelse jämlikt 3 § första stycket lagen om försäkringsrörelse av grunder för kollektiv tjänstepensionsförsäkring. I anledning av Thules framställning ha De Anställdas Centralorganisation (Daco) och Kvinnliga kontoristföreningen till Kungl. Maj:t ingivit skrifter i ämnet. Sedan ärendet remitterats till försäkringsinspektionen har inspektionen berett Svenska livförsäkringsbolags förening tillfälle att avgiva yttrande över Dacos och Kvinnliga kontoristföreningens skrifter. Försäkringsinspektionen har med anledning av remissen avgivit utlåtande den 23 december 1943. Thules föreliggande ansökan om tillstånd att med sin försäkringsverksamhet förena kollektiv tjänstepensionsförsäkring har föranlett en diskussion av vissa grundläggande problem rörande den lämpligaste gestaltningen av denna ur social synpunkt mycket värdefulla försäkringsform. I förgrunden ha trätt de organisatoriska frågorna, huruvida en försäkringsanstalt bör få bedriva kollektiv tjänstepensionsförsäkring vid sidan av annan livförsäkring samt huruvida mer än en anstalt bör få bedriva kollektiv tjänstepensionsförsäkring. Jag är icke beredd att på det föreliggande materialet fatta ståndpunkt till dessa ur olika synpunkter vanskliga och svårlösta spörsmål. Ytterligare utredning av frågorna är erforderlig. I avbidan på det resultat, vartill en sådan utredning kan leda, ämnar jag tills vidare icke göra hemställan om vare sig bifall till eller avslag å Thules föreliggande koncessionsansökning.

Utredningen bör i första hand avse nyss berörda organisatoriska frågor. Om utredningsmännen, vilka vid fullgörandet av sitt uppdrag böra samråda med försäkringsutredningen, finna anledning därtill, böra emellertid även frågan om en övergång till ett annat system för den kollektiva tjänstepensionsförsäkringen än premiereservsystemet samt därmed sammanhängande spörsmål upptagas till behandling. I sådan händelse böra utredningsmännen framlägga det material som kan vara erforderligt för frågans allsidiga bedömande i ett vidare sammanhang.

Utredningsarbetet har påbörjats.

1 Fo: 1

Folkhushållningsdepartementet.

Kommittéer som fortsätta sin verksamhet vid ingången av 1945.

1. *Statens återuppbyggnadsnämnd.*

Tillsatt av Kungl. Maj:t den 10 mars 1944 med uppgift att i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter handhava ärenden rörande svensk statlig medverkan i det internationella återuppbyggnadsarbetet.

Ledamöter, utsedda av Kungl. Maj:t:
Sahlin, S. E. G., t. f. generaldirektör, *ordförande;*
Böök, K. E., bankdirektör;
Hammarskjöld, B. G. Hj., landshövding;
Schwartz, S. G., direktör;
Sohlman, R. R:son, utrikesråd.

Sekreterare:
Björnberg, A., fil. d:r.

Biträdande sekreterare:
Bagge, E. A. K., jur. kand.

Lokal: Statens handelskommission; tel.: Handelskommissionen.

Nämnden har under år 1944 hållit 27 sammanträden.

Nämnden har verkställt utredningar rörande det svenska deltagandet i det internationella återuppbyggnadsarbetet med leveranser av varor och tjänster samt rörande kreditspörsmål som uppkommit i samband härmed. Utredningsarbetet har i främsta rummet avsett Sveriges möjligheter att bistå de nordiska grannländerna med återuppbyggnadsleveranser. Nämnden har även handlagt sådana ärenden rörande svensk efterkrigsexport i allmänhet, som ansetts beröra frågor av principiell natur eller vara av sådan storleksordning, att de kunnat inverka på bedömningen av exporten i andra avseenden.

2. *Svenska kommittén för internationell hjälpverksamhet.*

Tillsatt av Kungl. Maj:t den 10 mars 1944 med uppgift att leda och samordna samt, i mån av behov, stödja sådana humanitära åtgärder till hjälp åt av kriget berörda länder, som vidtagas av olika på området verksamma sammanslutningar eller eljest på enskilt initiativ, ävensom att i övrigt verka för tillgodoseendet av utom landet föreliggande behov av stöd i humanitärt avseende.

Ledamöter, utsedda av Kungl. Maj:t:
Ekeberg, L. B., president, *ordförande;*
Bernadotte af Wisborg, F., greve;
Cedergren, Elsa, fru;
Goude, S. N., ombudsman;
Holmgren, F. J. D., kyrkoherde;
Leijonhufvud, E. S. A:son, friherre, t. f. lagbyråchef (fr. o. m. den 16 oktober 1944);

Levinson, Margit, fru;
Myrdal, Alva, fru;
Nyström, E. G., professor;
Steenberg, K. J. E., folkskolinspektör;
Waldenström, M. E., direktör.

Sekreterare:

Leijonhufvud, E. S. A:son (se ovan) (t. o. m. den 15 oktober 1944);
Beer, H., fil. kand. (fr. o. m den 16 oktober 1944).

Lokal: Riksdagshuset; tel.: Riksdagen.

För förberedande av vissa ärenden ha inom kommittén bildats sektioner för medicinska samt för finska, norsk-danska och utomnordiska frågor.

För att knyta närmare kontakt med centrala ideella och fackliga organ samt näringsorganisationer har bildats en rådgivande nämnd med representanter för frikyrkliga samarbetskommittén, föreningen Nordens ungdomsnämnd, kooperativa förbundet, kvinnoföreningarnas beredskapskommitté, landsorganisationen i Sverige, samverkande bildningsförbunden, svenska arbetsgivareföreningen, svenska kyrkans diakonistyrelse, svenska lantarbetsgivareföreningen, Sveriges grossistförbund, Sveriges hantverks- och småindustriorganisation, Sveriges industriförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges lantbruksförbund, Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamling, Sveriges redareförening och tjänstemännens centralorganisation.

Kommittén har under tiden den 10 mars—den 30 november 1944 sammanträtt in pleno 21 gånger. Kommitténs medicinska sektion har sammanträtt 17 gånger, sektionen för Finland 5 gånger, den norsk-danska sektionen 5 gånger och sektionen för utomnordiska länder 6 gånger.

Kommittén har företagit en inventering av samtliga de frivilliga organisationer, som i någon form bedriva eller avse att bedriva humanitär verksamhet. Som ett resultat av denna inventering är ett 40-tal hjälporganisationer för närvarande registrerade hos kommittén.

Kommittén har även vidtagit åtgärder för att åstadkomma samarbete mellan organisationer med likartade syftemål och samordna insamlingsaktioner m. m.

På kommitténs initiativ bildades i september 1944 ett verkställande utskott för hjälpen till franska barn, bestående av representanter för kommittén för Frankrikes barn, svenska röda korsets kommitté för hjälp till Frankrike och föreningen rädda barnen. Utskottet benämndes »Franska barnhjälpen».

Samma månad organiserades av kommittén Landsinsamlingen 1944, avseende insamling av kläder och skor till hjälparbetet i Norden. Insamlingen, som företogs under oktober, lämnade i resultat över 1 500 ton kläder och skor, vilka i huvudsak fördelas till Norge, Finland och flyktingar i Sverige. I penningmedel inflöto över 100 000 kronor.

På kommitténs initiativ ha i oktober 1944 de hjälporganisationer som arbeta för Polen erhållit ett samordnande organ, »Svenska Polenhjälpen».

Efter framställning eller tillstyrkande av kommittén har Kungl. Maj:t ge-

I Fo: 2 nom skilda beslut anvisat medel för medicinsk eller social internationell hjälpverksamhet från det å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 under sjunde huvudtiteln anvisade reservationsanslaget till Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete. Medelsanvisningarna framgå av följande uppställning:

För tillverkning av sera och vacciner (K. brev 30/6 1944)	kronor	336 000
Läkemedelstillverkning (K. brev 1/9 1944)	»	6 500 000
Inköp m. m. av socker till Norge (K. brev 1/9 1944)	»	3 000 000
Medicinaltran till Frankrike, Belgien och Holland (K. brev 6/10 1944)	»	700 000
Livsmedelspaket till franska krigsfångar i Tyskland samt livsmedel till Polen och judar i Ungern (K. brev 6/10 1944)	»	750 000
Internationella studenthjälpen för verksamhet bland krigsfångar (K. brev 2/11 1944)	»	13 050
Hjälp Krigets Offer för verksamhet bland krigsfångar (K. brev 2/11 1944)	»	120 000
Röntgen- och skärmbildsapparater (K. brev 2/11 1944) ..	»	370 000
Leverans av socker till Norge (K. brev 17/11 1944)	»	1 080 000
Utrustning till tre etappsjukhuskompanier för användning i internationell hjälpverksamhet (K. brev 24/11 1944) ..	»	3 000 000
Summa	kronor	15 869 050.

I samråd med kommittén registreras personal för efterkrigsarbete av Svenska röda korset (sjukvårdspersonal) och Samfundet för internationellt samhällsstudium och uppbyggnadsarbete (social personal). Över 2 200 personer ha genom dessa organisationer anmälts till efterkrigsarbetet.

För utbildning av dylik personal har Kungl. Maj:t vid olika tillfällen efter tillstyrkande av kommittén anvisat tillhopa 21 400 kronor såsom bidrag till täckande av de med utbildningen förenade kostnaderna.

3. *Utredning rörande den fortsatta planläggningen av den ekonomiska försvarsberedskapen.*

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 juni 1944 för att verkställa utredning och avgiva förslag rörande den fortsatta planläggningen av den ekonomiska försvarsberedskapen (se Post- och Inrikes tidn. den 26 juni 1944):

Schwartz, S. G., direktör, ordförande i statens industrikommission, *ordförande;*

Ericsson, J. A., avdelningschef i statens arbetsmarknadskommission, led. av II kamm.;

Hovgard, T. Å., lantbruksskoleföreståndare, vice ordförande i statens livsmedelskommission;

Lindell, I. A., hovrättsråd, t. f. rättsavdelningschef;
Ljungdahl, K.-G., f. d. överdirektör, vice ordförande i statens bränslekommission;
Lundberg, E. F., professor, vice ordförande i statens priskontrollnämnd;
Ödeen, S. A. E., generaldirektör.

Sekreterare:

Roupe, N. G. T., e. o. andre kanslisekreterare.

Lokal och tel.: Kanslihuset.

I sitt anförande till statsrådsprotokollet den 22 juni 1944 anförde departementschefen bland annat följande:

Utredningen bör givetvis icke begränsas till att avse allenast uppbyggandet av det blivande organet för den ekonomiska försvarsberedskapen. I samband med behandlingen av nämnda organisationsspörsmål och delvis redan för erhållande av en utgångspunkt för bedömandet av detsamma måste nämligen till omprövning upptagas frågan på vilka områden särskilda statliga åtgärder för planläggning och genomförande av den ekonomiska försvarsberedskapen böra vidtagas. Vidare bör utredas i vad mån arbetsuppgifterna inom dessa områden skola handhavas av det nya beredskapsorganet eller av andra myndigheter. Beredskapsuppgifterna på arbetsmarknadsområdet kunna sålunda, åtminstone i viss mån, tänkas böra även i fortsättningen bliva behandlade av statens arbetsmarknadskommission. Vissa uppgifter, sammanhängande med den ekonomiska försvarsberedskapen, komma att anförtros åt de med civilförsvaret betrodda myndigheterna. I fråga om andra uppgifter torde tills vidare komma att lämnas öppet, huruvida de skola handhavas av sistnämnda myndigheter eller ej. Slutligen erinras om att militära förvaltningen å området under den senaste tiden omorganiserats, därvid ett särskilt krigsmaterielverk inrättats. Det är uppenbarligen av vikt att en gränsdragning sker mellan verksamhetsområdet för det nya beredskapsorganet, å ena sidan, samt för övriga civila och militära myndigheter, å andra sidan.

Ett av de många viktiga spörsmål å försörjningsområdet som vid den blivande utredningen måste erhålla ingående prövning är frågan om den statliga lagringsverksamheten: föremålen för densamma samt dess omfattning och genomförande. Vid lösningen av organisationsspörsmålet å denna punkt bör även undersökas, huruvida det instrument för statlig lagringsverksamhet, som för närvarande finnes i statens reservförrådsnämnd, bör bibehållas — i oförändrad form eller efter omorganisering — eller om nämndens uppgifter böra övertagas av något annat organ.

Utredningen har under år 1944 hållit 3 sammanträden.

4. *1944 års drivmedelsutredning.*

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 juni 1944 för att verkställa utredning om ordnandet i fortsättningen av drivmedelsförsörjningen i Sverige (se Post- och Inrikes tidn. den 23 juni 1944):

I Fo: 4 Lundh, E., landshövding, ordförande i statens bränslekommission, *ordförande;*
Frisell, E. G., direktör, ordförande i statens trafikkommission;
Lindell, I. A., hovrättsråd, t. f. rättsavdelningschef (t. o. m. den 17 november 1944);
Leijonhufvud, E. S. A:son, friherre, t. f. lagbyråchef (fr. o. m. den 18 november 1944).
Sekreterare:
Persson, S., förste amanuens.
Lokal: Folkhushållningsdepartementet; tel.: Kanslihuset.

Med stöd av Kungl. Maj:ts förenämnda bemyndigande har statsrådet Domö lämnat bland annat följande anvisningar för verkställandet av utredningen.

Vid ett vapenstillestånd i Europa torde en väsentligt ökad import av brännoljor vara att förvänta till vårt land. Detta kommer helt visst att ha till följd en allmän strävan att återgå till flytande bränsle såsom drivmedel för motorer. Därvid uppkomma åtskilliga omställningsproblem, vilkas behandling givetvis i hög grad blir beroende av huru drivmedelsförsörjningen i landet kommer att gestalta sig vid en återgång till mera normala förhållanden. Å ena sidan lärer det även i fortsättningen bliva nödvändigt att upprätthålla en omfattande beredskap på förevarande område, medan å andra sidan de av krisen föranledda förbrukningsregleringarna icke böra bibehållas längre eller i större omfattning än av förhållandena befinnes oundgängligen påkallat.

Vid utredningen torde beredskapssynpunkterna böra tillmätas stort utrymme, i första hand frågan om lagring av brännolja i beredskapssyfte. Erfarenheterna från de senare åren ha understrukit nödvändigheten av att icke blott de militära behoven bliva tryggade utan att även andra vitala behov såsom de viktigare trafikbehoven samt vissa andra ändamål inom lantbruket och vägväsendet tryggas. Lagringen bör i stort sett avse dels de kvantiteter olja som, kompletterade av en förutsedd inhemsk produktion av flytande bränsle, erfordras under en lämpligt tilltagen tidrymd för krigsmaktens behov och andra samhällsviktiga ändamål där fast bränsle ej kan vinna användning, och dels de kvantiteter olja, som därutöver tarvas under tiden för omställningen av motordriften till nya drivmedel. För bedömandet av dessa frågor torde de under de förflutna krisåren inhämtade rönen vara av särskilt värde. — Omprövningen av lagringsfrågan bör avse ej endast storleken av lagren utan även formerna för lagringen samt de organ, som skola svara för densamma. Frågan om en för såväl civila som militära behov centraliserad anskaffning och lagring av drivmedel torde böra upptagas till diskussion vid utredningen.

Beredskapssyftet torde icke kunna tillgodoses endast genom lagringsåtgärder utan anordningar måste vidtagas även för produktion av motorbränsle inom landet i händelse av avspärrning. Vid utredningen bör undersökas i vad mån den inhemska produktionen av flytande bränsle — vars bärighet under normala förhållanden lärer vara oviss — av beredskapsskäl eller andra orsaker bör upprätthållas. Sålunda bör utredas huruvida och i så fall i vilken utsträckning de förefintliga anläggningarna för utvinning av skifferolja och

tjärolja böra i fortsättningen hållas i drift. Frågan om framvinningen av sulfitsprit och annat dylikt flytande bränsle kan icke heller förbigås i förevarande sammanhang. Därest den inhemska produktionen av flytande bränsle finnes böra i större eller mindre omfattning bibehållas, bör övervägas i vad mån särskilda åtgärder böra vidtagas för att trygga avsättningen av de erhållna produkterna. Undersökas bör även om icke, i den mån driften vid skifferolje- och sulfitspritfabriker nedlägges, anläggningarna likväl ur beredskapssynpunkt böra på det allmännas bekostnad även i fortsättningen hållas i stånd.

I samband med frågorna om beredskapslagring och avsättning av en inhemsk produktion kan utredningen ej undgå att undersöka, på vad sätt eller i vilken utsträckning en återgång till den före krigsutbrottet rådande ordningen inom handeln och distributionen kan och bör ske. Vad särskilt beträffar distributionen må erinras om att de betydande kvantiteter brännoljor, som torde böra lagras i beredskapssyfte, måste omsättas. Under tiden före krigsutbrottet fanns författningsmässigt föreskriven skyldighet för importörer m. fl. att verkställa viss beredskapslagring av oljor, varjämte mellanhänder och förbrukare på grund av särskilda med staten träffade avtal svarade för ytterligare viss oljelagring. Huruvida dessa eller andra former för lagringen och omsättningen böra vinna användning i fortsättningen, torde få bedömas vid utredningen. Likaledes bör frågan om inhemsk raffinering av importerad råolja ägnas uppmärksamhet.

Av de ersättningsmedel för flytande motorbränsle, som under den innevarande kristiden funnit användning, har gengasen tilldragit sig den största uppmärksamheten. Det synes böra övervägas om från statens sida åtgärder böra vidtagas för att söka bibehålla gengasdrift inom visst eller vissa användningsområden. Härför talar i främsta rummet beredskapssynpunkten. Jämväl ur nationalekonomisk synpunkt kan det vara av betydelse att gengasdriften vidmakthålles i viss utsträckning även sedan normala förhållanden inträtt. I detta hänseende märkes att även klenare vedsortiment kunna tillgodogöras såsom gengasbränsle, något som uppenbarligen är till fördel för skogsvården i riket. Särskilda överväganden tarvar frågan i vad mån med hänsyn till bränsleekonomin vedgasdrift bör givas företräde framför kolgasdrift.

Vid utredningen torde även böra beaktas de möjligheter som föreligga att använda lysgas, metangas, acetylen o. dyl. såsom bränsle. Elektrisk kraft kan, såsom erfarenheterna från den gångna kristiden visa, i viss omfattning med fördel nyttjas för drift av fordon. Stationära dieselmotorer och ugnar, som eldas med olja, kunna till en del ersättas med elektriska motorer och elektriska ugnar.

Sedan ståndpunkt tagits till huru landets drivmedelsförsörjning bör ordnas i fred, återstår att överväga vilka åtgärder från statens sida som kunna befinnas påkallade under övergångstiden efter vapenstilleståndets inträde. Vissa allmänna riktlinjer för statens handlande i detta avseende synas böra uppdra-

I Fo: 4 gas. Därvid bör uppmärksammas bland annat att den inhemska sulfitspritfabrikationen väsentligt utbyggts samt att staten åtagit sig viss avsättningsgaranti under avsevärd tid framåt. Man torde kunna utgå ifrån att — alldeles oavsett vilken ställning som tages till frågan om drivmedelsförsörjningen i fredstid — viss kontroll å marknaden för motorbränsle under en begränsad tid framåt efter vapenstilleståndet kan bliva erforderlig. Hur denna kontroll bör vara beskaffad samt vilket organ, som lämpligen skall handha densamma, bör emellertid närmare utredas.

Utredningen har intill utgången av november 1944 hållit 17 sammanträden.

II. De centrala krisorganen.

Utrikesdepartementet.

1. *Statens informationsstyrelse* (1942: II 1; 1943: II 1; 1944: II 1).

Tillsatt av Kungl. Maj:t den 26 januari 1940. Instruktion utfärdad samma dag (Sv. förf.-saml. nr 60); ändrad lydelse den 25 oktober 1940 (Sv. förf.-saml. nr 920) samt den 12 september 1941 (Sv. förf.-saml. nr 777). Ny instruktion utfärdad den 15 juli 1944 (Sv. förf.-saml. nr 563).

Ledamöter:
Jonsson, P. C., landshövding, *ordförande;*
Thorsing, O. U. K., utrikesråd;
Källner, C. G. A., överste, *militär ledamot;*
Reuterswärd, G. F. A., direktör;
Sundell, O. E., överste, *ersättare för den militäre ledamoten.*

Inom styrelsen hava under år 1944 funnits förutom ett gemensamt sekretariat fyra avdelningar, nämligen administrativa avdelningen, allmänna avdelningen, upplysningsavdelningen samt rådgivnings- och dispensavdelningen, ävensom på grund av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 31 maj 1940 en fristående sektion för kulturell folkberedskap. I enlighet med Kungl. Maj:ts av riksdagen godkända förslag till omorganisation av informationsstyrelsen har allmänna avdelningen under år 1944 avvecklats. Avvecklingen har slutförts med utgången av sagda år.

Kanslichef:
Lund, R. F., rektor, *verkställande chef och ställföreträdare för ordföranden.*

Avdelningschefer:
administrativa avdelningen: Croneborg, A. Hj., F., byråchef;
upplysningsavdelningen: Walles, K. L., redaktör;
rådgivnings- och dispensavdelningen: Frychius, S., redaktör;
sektionen för kulturell folkberedskap: Lund, R. F., rektor.

För stödjande av informationsstyrelsens förbindelser med pressen finnas fyra till styrelsen knutna pressakkunniga.

Pressakkunniga:
Berlin, B. Hj., chefredaktör;
Hjörne, H., chefredaktör;
Olson, A. R., chefredaktör;
Ward, K. S. V., chefredaktör.

Lokal: Storkyrkobrinken 2; upplysningsavdelningen: Storkyrkobrinken 11; sektionen för kulturell folkberedskap: Munkbron 7; tel.: Kanslihuset.

II U: 2

2. *Pressnämnden* (1942: II 2; 1943: II 2; 1944: II 2).

Tillsatt av Kungl. Maj:t den 12 september 1941. Instruktion har ej utfärdats. Allmänna riktlinjer för verksamheten ha av ministern för utrikes ärendena angivits i uttalande till statsrådsprotokollet den 12 september 1941, se 1942: II U 2.

Ledamöter och suppleanter i pressnämnden

a) ledamöter:

Dehlgren, S. F. chefredaktör, f. d. kommendörkapten, *ordförande;*
Olson, A. R., chefredaktör;
Berlin, B. Hj., chefredaktör;
Vougt, A. G. F., chefredaktör, led. av II kamm.;
Hjörne, H., chefredaktör;
Reuterswärd, G. F. A., direktör;
Andersson, N. A., redaktör;

b) suppleanter:

Ekman, R., chefredaktör;
Börjesson, J. M. D., chefredaktör;
Sjunneson, O. J., chefredaktör;
Ståhl, D. E., chefredaktör;
Beckman, K. E., redaktör;
Tjus, G. G. R., redaktör.

Sekreterare:

Rynell, S. H. G., förste sekreterare.

Redaktören K. B. Greitz erhöll den 14 januari 1944 på egen begäran befrielse från uppdraget att vara suppleant i pressnämnden. Ny suppleant i hans ställe förordnades icke.

I enlighet med beslut av Kungl. Maj:t den 12 augusti 1944 upphörde pressnämndens verksamhet den 15 i samma månad.

Socialdepartementet.

1. *Statens arbetsmarknadskommission* (1942: II 1; 1943: II 1; 1944: II 1).

Tillsatt av Kungl. Maj:t den 7 maj 1940. Instruktion utfärdad samma dag (Sv. förf.-saml. nr 326; ändringar se Sv. förf.-saml. 1940 nr 812 och 887 samt 1943 nr 250).

Ledamöter:

Thomson, A. N., landshövding, *ordförande och chef;*
Lundquist, O. R., överdirektör, *vice ordförande* och chefens ställföreträdare;
Andersson, K. O. H., godsägare;
Brodén, E. H., direktör i Svenska arbetsgivareföreningen;
Carell, E. A. H., f. d. direktör i Svenska lantarbetsgivareföreningen;
Vahlberg, G. E., förste sekreterare i landsorganisationen;

Falk, E., ordförande i Svenska grov- och fabriksarbetareförbundet; II S: 1
Västberg, Disa, fru, led. av II kamm.;
Adamsson, H. ingenjör, ombudsman i Svenska industritjänstemannaförbundet.

För ledamöterna finnas ersättare förordnade.

Vid arbetsmarknadskommissionens sida är såsom rådgivande församling ställt ett arbetsmarknadskommissionens råd, vars sammansättning bestämts genom Kungl. Maj:ts beslut den 28 juni 1940. Rådet består av representanter för arbetsgivar- och arbetarorganisationer samt för andra organisationer inom näringslivet.

Enligt instruktionen finnes för kommissionen ett kansli, fördelat på avdelningar, byråer och sektioner efter en av Kungl. Maj:t fastställd plan.

Enligt denna plan är kansliet uppdelat på två avdelningar, benämnda första och andra avdelningen. Vardera avdelningen är uppdelad på byråer och sektioner.

Av *första avdelningen* skola handläggas huvudsakligen ärenden angående arbetsförmedling samt planläggning och förberedelser för reglering av arbetskraftens användning under krisförhållanden.

Chef för första avdelningen: vakant.

Byrå- och sektionschefer:

för arbetsförmedlingsbyrån: Skogh, S. A., byråchef;
» kameral- och förrådsbyrån: Jacobson, J. E. K. G., civilingenjör;
» utredningsbyrån: Nordin, A. G., major;
» uppskovsbyrån: Fahlström, C. A. Hj., överste;
» arbetsblocksbyrån: Löfgren, K. H. F., barnavårdsinspektör, tjl;
Grebäck, E. H., agronom, t. f.;
» sektionen för administrativa ärenden rörande länsarbetsnämnderna: Norbäck, K. G., länsarbetsdirektör;
» kanslisektionen: Mandorff, T. F., jur. kand.

Av *andra avdelningen* skola handläggas huvudsakligen ärenden angående hjälpverksamhet för arbetslösa samt sådana ärenden om utbildningsverksamhet och om arbeten för bekämpande av arbetslöshet, som tillhöra kommissionens handläggning.

Chef för andra avdelningen: Ericsson, J. A., led. av II kamm.

Byrå- och sektionschefer:

för tekniska byrån: Rudhagen, J. B., ingenjör;
» socialhjälpsbyrån: Nordström, G. H., fil. d:r;
» värnpliktshjälpsbyrån: Curtman, C. W., byråchef;
» planläggningsbyrån: Lingren, W., jur. kand.;
» sektionen för byggnadsärenden: Celion, E. O. C., civilingenjör;

För handläggning av vissa ärenden om värnpliktslån m. m. skall jämlikt Kungl. Maj:ts föreskrift den 12 september 1940 finnas en särskild delegation. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1943 skall delegationen utgöras av arbetsmarknadskommissionens ordförande och chef, tillika ordförande i delegationen, samt tre andra av Kungl. Maj:t särskilt utsedda ledamöter, en av

II S: 1 dem tillika vice ordförande i delegationen. Till medlemmar av delegationen ha förordnats ombudsmannen A. Pettersson i Västerås, tillika vice ordförande i delegationen, revisionssekreteraren O. Bergholtz och led. av II kamm. fru Elsa Johansson i Norrköping med byråchefen C. W. Curtman som suppleant.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 31 juli 1942 skall vidare inom arbetsmarknadskommissionen finnas en särskild delegation för handläggning av vissa ärenden angående inköp av gatsten för statens räkning. Delegationen utgöres av arbetsmarknadskommissionens ordförande och chef, tillika ordförande i delegationen, samt fyra andra av Kungl. Maj:t särskilt utsedda medlemmar jämte två suppleanter. Till medlemmar i delegationen ha utsetts landshövdingen M. Jacobsson, tillika vice ordförande, förrådsdirektören J. E. Nelander, direktören V. Kullgren, Uddevalla, och förtroendemannen O. W. Karlsson, Göteborg, samt till ersättare för Kullgren ingenjören S. Mattsson, Göteborg, och till ersättare för Karlsson ombudsmannen O. Nilsson, Göteborg.

Den 8 december 1944 har Kungl. Maj:t förordnat om viss ändrad organisation av kommissionens kansli m. m. (fr. o. m. den 1 januari 1945).

Lokal: Döbelnsgatan 18; tel.: Arbetsmarknadskommissionen; adress: Stockholm 19.

2. *Medicinalstyrelsens materielnämnd* (1942: II 2; 1943: II 2; 1944: II 2).

Tillkallad av chefen för socialdepartementet jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 januari 1941.

Ledamöter:
Fast, J. E. G., led. av II kamm., *ordförande;*
Bager, E. B., lasarettsläkare;
Telenius, S. F., civilingenjör;
Appeltofft, G. A., överstelöjtnant;
Svensson, S. E. apotekare;
Welander, L. A. E., apotekare.

Kanslichef:
Blom, S. D., byrådirektör.

Sekreterare:
Åkesson, E. K., notarie (t. o. m. den 30 september 1944);
Gerdrup, F. G., jur. kand. (fr. o. m. den 1 oktober 1944).

Lokal och tel.: Medicinalstyrelsen.

Angående nämndens uppgifter, se 1942: II S 2.

Nämnden har under 1944 intill den 1 december sammanträtt 24 gånger.

Av Kungl. Maj:t anbefalld utredning beträffande central anskaffning, lagerhållning och omsättning av läkemedel och sjukvårdsmateriel samt i samband därmed stående frågor har fortgått och beräknas bliva slutförd under början av år 1945.

Under april och oktober 1944 har materielnämnden låtit inventera landets förråd av dels läkemedel, dels förbandsgas och viss annan sjukvårdsmateriel dels ock preventivmedel av gummi. Sammanställningar av uppgifter om inventeringarna angående läkemedel och förbandsgas m. m. hava överlämnats

till departementschefen. Med ledning av de vid inventeringarna erhållna upp- II S: 3
gifterna har materielnämnden vidtagit åtgärder för att om möjligt säkerställa tillgången på viktiga läkemedel och sjukvårdsartiklar, antingen genom import eller genom inhemsk tillverkning. Den frivilliga handelsregleringen av vissa för landets sjukvård betydelsefulla läkemedel och sjukvårdsartiklar har fortgått enligt tidigare mellan materielnämnden och landets droghandelsgrossister med flera avnämare träffade överenskommelser.

Bland andra inventeringsutredningar, som materielnämnden företagit under året, må nämnas en vid utgången av maj månad verkställd inventering av landets förråd av röntgenfilm, en i oktober angående ögonproteser och en i samma månad angående glasögon och glasögonbågar. Av inventeringen angående röntgenfilm framgick, att försörjningen i fråga om denna vara är tillfredsställande. Inventeringarna av ögonproteser, glasögon och glasögonbågar hava tillkommit närmast med anledning av från Finland gjorda förfrågningar om möjligheten att från Sverige erhålla leverans av dessa varor.

Svenska kommittén för internationell hjälpverksamhet har inlett ett intimt samarbete med materielnämnden i frågor rörande läkemedel och andra varor, som tillhöra nämndens verksamhetsområde. Med anledning av en av kommittén gjord framställning bemyndigade sedermera Kungl. Maj:t genom beslut den 1 september 1944 materielnämnden att såsom ett led i Sveriges verksamhet för det internationella återuppbyggnadsarbetet inom en kostnadsram av 6 500 000 kronor träffa avtal med svenska läkemedelstillverkare om tillverkning för nämndens räkning av vissa läkemedel m. m.

Arbetet med insamling och odling av medicinalväxter har fortgått enligt tidigare fastställda planer. Avkastningen av årets odling har emellertid på grund av i viss mån felslagen skörd och andra oförutsedda omständigheter blivit något mindre än beräknat.

För statens utrymningskommissions räkning har materielnämnden verkställt upphandling av viss utrustning för provisoriska förlossningshem. Vidare har jämlikt bemyndigande av Kungl. Maj:t anskaffats kompletteringsutrustning för vissa beredskapssjukhus, huvudsakligen sådana, som äro belägna i övre Norrland.

Materielnämnden har under tiden 1 januari—30 november 1944 behandlat omkring 825 ansökningar om exportlicens för läkemedel och sjukvårdsmateriel samt omkring 1 700 ansökningar om transporttillstånd för införsel av sådana varor.

3. *Statens utrymningskommission* (1942: II 3; 1943: II 3; 1944: II 3).

Tillkallad av chefen för socialdepartementet jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 januari 1940. Instruktionen utfärdad den 13 april 1940 (Sv. förf.-saml. nr 297); ändrad lydelse den 28 juni 1941 (Sv. förf.-saml. nr 590).

Ledamöter:

Zetterquist, A. F., polisintendent, *ordförande;*
Elmgren, B. F., överlärare, led. av I kamm., *vice ordförande;*
Höjer, Signe, fru;

II S: 3 Löfgren, K. H. F., byråchef;
Persson, P., lantbrukare, led. av II kamm.;
Steenberg, K. J. E., folkskolinspektör;
Wahlbäck, J. M., hovrättsråd.

Vid utrymningskommissionens sida är ställd en rådgivande nämnd, bestående av personer med erfarenhet inom olika verksamhetsområden, som äro av betydelse för kommissionens arbete.

Kanslichef:
Hultström, L. A. I., jur. kand.

Lokal: Hantverkargatan 21; tel. 52 02 20 (rikssamtal), 52 06 00 (lokalsamtal).

Angående kommissionens uppgifter, se 1941: II S 3; 1942: II S 3; 1943: II S 3 och 1944: II S 3.

Kommissionen har under år 1944 bedrivit planläggningen av utrymning, inkvartering och omhändertagande av utbombade (socialtjänst) efter samma allmänna riktlinjer som tidigare. Uppgjorda planer ha fullständigats och reviderats allt efter av utvecklingen föranledda krav och fortsatt anskaffning av materiel har ägt rum.

Under år 1944 har kommissionen vid olika tillfällen erhållit i uppdrag att vidtaga erforderliga anstalter för omhändertagande av till riket ankommande större tillströmning av flyktingar. På kommissionen har sålunda ankommit att bereda bostäder och ordna försörjning för vissa till Sverige under försommaren och sommaren 1944 anlända estlandssvenskar samt att under juli månad och tiden därefter ordna genomgångsförläggningar för finska barn, vilka genom förmedling av hjälpkommittén för Finlands barn överförts till Sverige.

Genom beslut den 8 september 1944 har åt kommissionen uppdragits att upprätta karantänsförläggningar m. m. för befolkning, som från vissa nordfinska kommuner evakuerat till Sverige samt att omhändertaga från dessa kommuner evakuerade husdjur. Genom beslut den 25 september 1944 har kommissionens uppdrag utvidgats till att omfatta sådana flyktingar från Finland och de baltiska staterna, vilka annorledes än över landgränsen mot Finland inkommit i riket. Inalles hade intill den 1 oktober 1944 allt som allt cirka 20 000 finska evakuerade samt cirka 14 000 finska och baltiska flyktingar beretts plats på av kommissionen upprättade förläggningar.

Genom kungörelse den 14 september 1944 (Sv. förf.-saml. nr 636) har kommissionens verksamhet i och med civilförvarsstyrelsens tillkomst upphört och dess uppgifter överförts å civilförsvarsstyrelsen.

4. *Statens utlänningskommission.*

Tillsatt av Kungl. Maj:t den 22 juni 1944. Instruktion utfärdad samma dag (Sv. förf.-saml. nr 489).

Ledamöter:
Bexelius, E. G., byråchef, *ordförande och chef;*
Schmidt, C. C., byråchef, *vice ordförande;*

Bonde, C:son C., greve, överstelöjtnant;
Casparsson, K. R., redaktör;
Engzell, G., utrikesråd;
Hennings, Betty, rektor;
Holmbäck, Å., professor, led. av 1 kamm.;
Lundh, Th., rektor;
Mossberg, H. K. E., statssekreterare;
Persson, K. G., landsfogde.

För ledamöterna Bonde, Engzell, Mossberg och Persson finnas ersättare förordnade.

Kommissionens kansli är organiserat på tre byråer och en kansliavdelning. På *passbyrån* handläggas ärenden angående inresor, uppehålls- och arbetstillstånd. *Kontrollbyrån* handhar den löpande individuella utlänningskontrollen och skall främst svara för övervakning av utlänningarna ur säkerhetssynpunkt. På byrån handläggas sålunda bland annat ärenden angående avvisning, förpassning, omhändertagande i förläggning och tagande i förvar. *Sociala byrån* skall ombesörja dels hjälpverksamheten för nödställda flyktingar genom anordnande av flyktingläger, anskaffande av utrustning m. m., dels skötseln av de utlänningsförläggningar, som av säkerhetsskäl upprättats för omhändertagande av vissa utlänningar. Därjämte har byrån att tillhandahålla kansli åt statens flyktingnämnd. På *kansliavdelningen* slutligen handläggas ärenden angående kommissionens personal, administration och ekonomi samt remisser av allmän natur.

Byråchefer:
för passbyrån: Lindencrona, G., byråchef;
» kontrollbyrån: Schmidt, C. C., byråchef;
» sociala byrån: Perslow, M. S., byråchef;
» kansliavdelningen: Stjernqvist, H. O., sekreterare.

Lokal: Birger Jarls torg 5; tel.: 23 31 20 (växel), adress: Stockholm 2.

Finansdepartementet.

1. *Valutakontoret* (1942: II 3; 1943: II 2; 1944: II 2).

Enligt 2 § instruktionen för valutakontoret, utfärdad den 25 februari 1940 (Sv. förf.-saml. nr 125), utgöres dess styrelse av riksbankschefen, med vice riksbankschefen som personlig suppleant, samt ytterligare högst sex ledamöter, vilka jämte suppleanter förordnas av Kungl. Maj:t.

Riksbankschefen eller, vid förfall för honom, vice riksbankschefen är styrelsens ordförande.

Den 15 februari 1940, den 22 maj 1942 och den 3 mars 1944 av Kungl. Maj:t förordnade ledamöter av valutakontorets styrelse (se Post- och Inrikes tidn. den 26 februari 1940):

II Fi: 1 Dahlberg, K., f. d. häradshövding;
Hammarskjöld, D. H. A. C., statssekreterare;
Lundberg, S. E., direktör;
Lundgren, Th., konsul;
Wallberg, C. E. F., bankdirektör.

2. *Centrala omsättningsskattenämnden* (1942: II 4; 1943: II 3; 1944: II 3).

Den i 19 § förordningen den 13 december 1940 (nr 1000) om allmän omsättningsskatt omförmälda centrala omsättningsskattenämnden har genom Kungl Maj:ts förordnande samma dag erhållit följande sammansättning (se Post- och Inrikes tidn. den 7 januari 1941):
Hagander, J. O., justitieråd, *ordförande;*
Wigert, A., landskamrerare, *vice ordförande;*
Lindqvist, J. L., direktör;
Törnqvist, G., professor;
Wingård, E., revisionschef.

Till suppleanter för nämndens ledamöter har Kungl. Maj:t den 3 januari 1941 utsett för Wigert t. f. taxeringsintendent T. H. F. Hjolman, för Lindqvist direktören E. F. Hellstedt, för Törnqvist fabrikören N. H. Cervin och för Wingård lantbrukaren C. O. H. Andersson.

3. *Krigskonjunkturskatterådet* (1942: II 5; 1943: II 4; 1944: II 4).

Ledamöter, tillsatta genom Kungl. Maj:ts beslut den 20 december 1940 (se Post- och Inrikes tidn. den 30 december 1940), den 13 mars 1942 och den 8 oktober 1943:
Nordenskjöld, C. J. K. H., friherre, t. f. president, *ordförande;*
Hedelius, F. E. O., kammarrättsråd;
Sivert, E. D., f. d. kammarrättsråd;
Söderlund, G., direktör.

Till suppleant för Söderlund har Kungl. Maj:t den 27 november 1942 förordnat hovrättsrådet B. Lindskog.

Enligt direktiven skall krigskonjunkturskatterådet bereda frågor rörande eftergift beträffande krigskonjunkturskatt.

4. *Centrala krigskonjunkturskattenämnden* (1943: II 5; 1944: II 5).

Den i 32 § förordningen den 26 maj 1944 om krigskonjunkturskatt för år 1944 omförmälda krigskonjunkturskattenämnden har enligt Kungl. Maj:ts förordnande den 26 maj 1944 erhållit följande sammansättning:
Edén, N., f. d. landshövding, *ordförande;*
Hallberg, F. E. W., f. d. kammarrättsråd, *vice ordförande;*
Browaldh, E., bankdirektör;
Brunes, L., kamrerare;
Eklund, J., direktör;

Jelf, O., auktoriserad revisor;
Persson, E., direktör;
Petterson, T., direktör;
Stensgård, A. H., direktör.
Strindlund, G., överdirektör.

Till suppleanter för nämndens ledamöter har Kungl. Maj:t utsett för Hallberg professorn E. F. Lundberg, för Browaldh direktören H. Ohlin, för Brunes kassören A. W. Strand, för Eklund direktören O. Bæckman, för Jelf auktoriserade revisorn E. Rydbeck, för Persson professorn P. L. Nanneson, för Petterson direktören B. Ljungberger, för Stensgård led. av II kamm. K. Hj. Gustafson samt för Strindlund länsjägmästaren A. E. Nyblom.

Folkhushållningsdepartementet.

1. *Statens reservförrådsnämnd* (1942, 1943 och 1944: II 1).

Instruktion för nämnden utfärdad den 14 augusti 1937 (Sv. förf.-saml. nr 754).

Ledamöter:
Gärde, A. B., f. d. landshövding, *ordförande;*
Holmberg, G. A., direktör;
Ljungdahl, K.-G., f. d. överdirektör;
Nauckhoff, S. A. G., direktör;
Wehtje, W., direktör.

Verkst. direktör:
Kindgren, R., f. d. kapten.

Vice verkst. direktör och sekreterare:
Lamberth, C. L., sekreterare.

Lokal: Smålandsgatan 12; tel.: 23 06 65.

2. *Statens krigsförsäkringsnämnd* (1942, 1943 och 1944: II 2).

Tillsatt av Kungl. Maj:t den 21 oktober 1938. Nämndens verksamhet regleras av kungörelsen den 3 september 1939 (nr 596) med närmare föreskrifter angående tillämpningen av lagen den 10 mars 1939 (nr 68) om statlig krigsförsäkring m. m.

Ledamöter:
Lindeberg, S. J., bankinspektör, *ordförande;*
Östrand, D. O., byråchef, *vice ordförande;*
Ekman, J. L., direktör;
Henriques, E., advokat, tillika *sekreterare;*
Högberg, P. E., direktör;
Kördel, E. R., direktör;
Rogberg, N., assuransdirektör;

II Fo: 2 Ståhle, A. N. O. K., byråchef;
Åhmansson, N. C. E., direktör.

Den 7 november 1941 förordnades f. d. justitierådet C. A. R. Eklund och sjötekniske konsulenten hos kommerskollegium, sjökaptenen B. G. Bergström att efter kallelse av ordföranden inträda såsom ledamöter av nämnden i fall, då annan ledamot på grund av jäv icke må deltaga i behandlingen av viss fråga.

Lokal: Kungsgatan 6; tel.: Krigsförsäkringsnämnden.

3. *Statens industrikommission* (1942, 1943 och 1944: II 3).

Tillsatt av Kungl. Maj:t den 27 oktober 1939. Instruktion utfärdad samma dag (Sv. förf.-saml. nr 787; ändringar se Sv. förf.-saml. 1940 nr 582).

Ledamöter:
Schwartz, S. G., direktör, *ordförande och chef;*
Sohlman, S. R:son, vice direktör, *vice ordförande* och chefens ställföreträdare;
Abenius, H. V., direktör (t. o. m. den 30 juni 1944);
Andersson, G. A., andre ordförande i landsorganisationen;
Carlborg, P. A. H., kommerseråd;
Fornander, S. G. E., direktör (fr. o. m. den 1 januari 1945);
Hammarskiöld, S. L., revisionssekreterare (fr. o. m. den 1 juli 1944);
Hedulff, E. N:son, överdirektör;
Sundfeldt, B., civilingenjör.

Ledamöter i kommissionens råd:
Bergengren, A. G., direktör;
Berggren, H. A., målarmästare;
Ehrnberg, G. Th., direktör;
Engkvist, O. Th., byggmästare;
Falk, E., ordförande i svenska grov- och fabriksarbetareförbundet;
Hèrnod, T. R., direktör;
Johansson, C. A. A., verkst. direktör i kooperativa förbundet;
Johansson, I. S., lantbrukare;
Lilliehöök, Eleonore M., fru;
Lindskog, H., ingenjör;
Nyström, P. E., ordförande i svenska sågverksindustriarbetareförbundet;
Wehtje, E. J., direktör, led. av I kamm.;
Westerberg, S. Axelsson, direktör;
Westerlund, O., ordförande i svenska metallindustriarbetareförbundet.

Avdelningschefer:
för järnavdelningen: Herlenius, J., direktör (t. o. m. den 31 december 1944);
Odelberg, P., bergsingenjör (fr. o. m. den 1 januari 1945);
» verkstadsavdelningen: Leire, G. J:son, direktör;
» metallavdelningen: Lagerhjelm, P. E. G. J., bergsingenjör;
» kemiska avdelningen: Winbladh, R. Th. B:son, docent;

för textilavdelningen: Paues, E. W., direktör;
» läderavdelningen: Hallström, K. E., direktör;
» krigsindustriavdelningen: Leire, G. J:son, direktör;
» byggnadsavdelningen: Sandberg, A. E., direktör;
» skogsindustriavdelningen: Ekman, P. W., direktör.
Kanslichef:
Hammarskiöld, S. L. (se ovan).

Lokal: Sveavägen 44—48; tel.: Industrikommissionen; textilavdelningen 23 57 80, läderavdelningen 23 50 60 och byggnadsavdelningen 23 56 60.

4. *Statens livsmedelskommission* (1942, 1943 och 1944: II 4).

Tillsatt av Kungl. Maj:t den 27 oktober 1939. Instruktion utfärdad samma dag (Sv. förf.-saml. nr 788; ändringar se Sv. förf.-saml. 1944 nr 29).

Ledamöter vid utgången av år 1944:

Hammarskjöld, B. G. Hj., landshövding, *ordförande och chef;*

Hovgard, T. Å., lantbruksskolföreståndare, *vice ordförande* och chefens ställföreträdare, svarar för dels allmänna avdelningen med undantag för sektionen för kristidsstyrelserna m. m. och för utredningsbyrån, dels sektionen för spannmål och fodermedel m. m., dels sektionen för potatis m. m., dels ock byråerna för utsädesvaror m. m. och för fodermedel;

Carlsson, G., lantbrukare, svarar för produktionsavdelningen;

Johansson, H. B., direktör, led. av I kamm., svarar för varuomsättningsavdelningen med undantag för sektionen för spannmål och fodermedel m. m., sektionen för potatis m. m., byråerna för utsädesvaror m. m. och för fodermedel samt sektionen för administrativa ärenden;

Nordgren, Olivia, fru, led. av II kamm., svarar för konsumtionsavdelningen med undantag av byråerna för omsättningskontrollen och textilärenden;

Söderström, O. A. V., hovrättsråd, svarar för juridiska sektionen, allmänna avdelningens utredningsbyrå samt sektionen för administrativa ärenden;

Åslund, L. P., köpman, svarar för byråerna för omsättningskontrollen och textilärenden samt sektionen för kristidsstyrelserna m. m.

Ledamöter i kommissionens råd vid utgången av år 1944:

för produktionsavdelningen:
Andersson, K. A. M., lantbrukare, led. av II kamm.;
Blomkvist, B., lantbrukare;
Ekström, B., landstingsman;
Flytström, A. Th., sekreterare;
Johansson, J. H., hemmansägare;
Liedberg, C. G., godsägare, led. av II kamm.;
Själander, E. A., lantbrukare;
för varuomsättningen:
Börjesson, A., disponent;
Degerstedt, Hj., direktör;
Lindström, K. J. O., direktör;

II Fo: 4 Molander, H., ordförande i svenska livsmedelsindustriarbetareförbundet;
Myrgren, H., ordförande i svenska ostkustfiskarenas centralförbund;
Norenberg, C. W., konsul;
Olin, G., direktör;
Ringborg, H. G., förvaltare;
Utbult, K. B., ordförande i svenska västkustfiskarenas centralförbund, led. av II kamm.;
för konsumtionsavdelningen:
Abramson, E. L., professor;
Alvén, Hildur M., fru, led. av II kamm.;
Cederlund, C. F., direktör;
Jansson, Linnea, fru;
Neumüller, Margareta, husmoder vid Karolinska sjukhuset;
Osvald, Ingrid, inspektris;
Svensson, Gärda, fru;
Wiklund, Gertrud, fru;
för allmänna avdelningen:
Beck-Friis, C. S., friherre, bruksägare, led. av I kamm.;
Björnsson, J. E., lektor, led. av I kamm.;
Borgström, N. O. G. J., verkst. direktör i Sveriges köpmannaförbund;
Carlborn, Hj., direktör;
Enderstein, P. E., sekreterare;
Lindberger, A., redaktör;
Möller, K., direktör;
Sträng, G., ordförande i svenska lantarbetareförbundet.

Avdelningschefer vid utgången av år 1944:
för produktionsavdelningen: Åkerman, E. Å., professor;
för konsumtionsavdelningen: Kollberg, G. N., mantalsintendent.

Biträdande avdelningschef för produktionsavdelningen: Hagander, J. H., agronom.

Kommissionens övriga huvudavdelningar, varuomsättningsavdelningen och allmänna avdelningen, äro uppdelade å följande sektioner och därmed sidoordnade byråer, nämligen *varuomsättningsavdelningen* å en sektion för ärenden rörande spannmål och fodermedel m. m., en byrå för ärenden rörande utsädesvaror m. m., en byrå för ärenden rörande fodermedel, en sektion för ärenden rörande matfett m. m., en byrå för ärenden rörande lagringsfrågor m. m., en sektion för ärenden rörande slaktvaror, en sektion för ärenden rörande potatis m. m., en sektion för ärenden rörande diverse livsmedel, en sektion för administrativa ärenden och en utrikes- och licensbyrå, samt *allmänna avdelningen* å en sektion för ärenden rörande kristidsstyrelserna m. m., en planläggningsbyrå, en statistisk byrå och en utredningsbyrå. En från avdelningarna fristående sektion är juridiska sektionen.

Sektionschefer vid utgången av år 1944:
för sektionen för ärenden rörande spannmål och fodermedel m. m.: Törnblom, C. G. E., agronom;

för sektionen för ärenden rörande matfett m. m. och sektionen för ärenden rörande slaktvaror m. m.: Lund, D. G. M., agronom; II Fo: 6
» sektionen för ärenden rörande potatis m. m.: Magnusson, R. A. Hj., länsassessor;
» sektionen för diverse livsmedel: Tolstoy, N., greve, sekreterare; biträdande sektionschef: Hamrin, C. F. P., förste aktuarie;
» sektionen för administrativa ärenden: Viklund, N. D., hovrättsassessor; tjl. t. f. Tolstoy, N., greve, sekreterare;
» sektionen för ärenden rörande kristidsstyrelserna m. m.: Magnusson, R., A. Hj., länsassessor; biträdande sektionschef: Nordström, B. G. L., sekreterare;
» juridiska sektionen: Viklund, N. D., hovrättsassessor.

Lokal: Artillerigatan 42; tel.: Livsmedelskommissionen.

5. *Statens handelskommission* (1942, 1943 och 1944: II 5).

Tillsatt av Kungl. Maj:t den 10 november 1939. Instruktion utfärdad samma dag (Sv. förf.-saml. nr 805).

Ledamöter:
Sahlin, S. E. G., t. f. generaldirektör, *ordförande;*
Lundvik, V. G., landshövding, *vice ordförande;*
Bonow, K. D. M., fil. lic.;
Böök, K. E., bankdirektör (fr. o. m. den 1 mars 1944);
von Heland, K. E. H., kapten, led. av I kamm.;
Kördel, E. R., direktör;
Sjögren, K. E., direktör;
Wallberg, C. E. F., bankdirektör (t. o. m. den 29 februari 1944);
Vinell, K. T., direktör.

Direktör:
Belfrage, L. A. L., jur. kand. (t. o. m. den 31 december 1944).
Brusewitz, S. I., förste sekreterare (fr. o. m. den 1 januari 1945).

Avdelningschefer:
Palmstrand, T. E. H., tullkontrollör;
Karlberg, H., tullkontrollör;
Bernunger, S. E., jur. kand.

Lokal: Kungsträdgårdsgatan 12; tel.: Handelskommissionen.

6. *Statens priskontrollnämnd* (1942, 1943 och 1944: II 6).

Tillsatt av Kungl. Maj:t den 12 april 1940. Gällande instruktion utfärdad den 20 juni 1941 (Sv. förf.-saml. nr 482; ändringar se Sv. förf.-saml. 1942 nr 607 och 1943 nr 312).

Ledamöter:
Bergvall, J. H., direktör, led. av II kamm., *ordförande;*
Lundberg, E. F., professor, *vice ordförande;*

II Fo: 6 Lind, A., redaktör;
Matts, A. G., direktör;
Norup, B. S. B., lantbrukare, led. av II kamm.;
Nyström, P. E., ordförande i svenska sågverksindustriarbetareförbundet;
Ohlin, P. H., ekonomidirektör (fr. o. m. den 16 december 1944);
Schmidt, C. S:son, civilingenjör;
Ståhlbrandt, H., direktör (t. o. m. den 14 november 1944);
Älmeby, H., direktör.

Ledamöter i nämndens råd:
Andersson, Elsa, fru;
Andersson, G. A., andre ordförande i landsorganisationen;
Browall, G., direktör;
Collin, Karin, fröken;
Degerstedt, Hj., direktör;
Engberg, N. F., direktör;
Engel, G. A. G., disponent;
Eriksson, Nancy, fru;
Ernmark, A. G., direktör;
Flood, Hulda, fru;
Johansson, H., direktör;
de Laval, Märta, fru;
Lindberger, A., redaktör;
Lindqvist, J. L., handlande;
Mårtensson, H., civilingenjör (fr. o. m. den 25 mars 1944);
Nilsson, H., lantbrukare;
Nordström, A., byggnadsingenjör;
Sträng, G., ordförande i svenska lantarbetareförbundet;
Söderberg, E., direktör;
Throne-Holst, H., disponent.

Sektionschefer:
för sektionen för ärenden rörande järn- och metallprodukter:
Lundberg, E. F., professor;
Östberg, P., jur. kand., ställföreträdande chef;
för sektionen för ärenden rörande bränslen och trävaror:
Rosén, R., jägmästare (t. o. m. den 5 juli 1944);
Bæckström, T., jägmästare (fr. o. m. den 6 juli 1944);
för sektionen för ärenden rörande textilprodukter:
de Broen, J. H. G., kamrerare;
för sektionen för ärenden rörande läder och skor:
Älmeby, H., direktör;
för sektionen för ärenden rörande kemisk-tekniska produkter:
Schmidt, C. S:son, civilingenjör;
för sektionen för ärenden rörande livsmedel:
Älmeby, H., direktör;

för allmänna sektionen:
Schmidt, C. S:son, civilingenjör;
för sektionen för ärenden rörande importhandeln:
Stenhammar, O., direktör;
för sektionen för ärenden rörande prisövervakning:
Wikström, F., revisor (t. o. m. den 31 januari 1944);
Strand, H., direktör (fr. o. m. den 1 februari 1944);
för sektionen för utredningar och planläggning:
Lundberg, E. F., professor;
för sektionen för ärenden rörande transporter:
Kamph, S., trafikinspektör (t. o. m. den 31 mars 1944);
Engström, H. O. F., förste sekreterare (fr. o. m. den 1 april 1944);
för sektionen för aktiv hushållning:
Åkerman-Johansson, Brita, fil. lic., fru.
Kanslichef:
Dahlin, E. H., hovrättsassessor.
Lokal: Drottninggatan 42—44; tel.: Priskontrollnämnden.

7. *Statens bränslekommission* (1942, 1943 och 1944: II 7).

Tillsatt av Kungl. Maj:t den 14 juni 1940. Instruktion utfärdad samma dag (Sv. förf.-saml. nr 581).
Ledamöter:
Lundh, E. A. F., landshövding, *ordförande och chef;*
Ljungdahl, K.-G., f. d. överdirektör, *vice ordförande* och chefens ställföreträdare;
Carlsson, C. A., lantbrukare;
Lindberg, K. A., förste ordförande i landsorganisationen;
Nerell, Å. N. J., direktör;
Wiberg, J. Å. T., direktör (t. o. m. den 30 september 1944).
Ledamöter i kommissionens råd:
Alm, M. F., byråchef;
Andersson, G. K. H., direktör;
Bengtsson, O. F., ombudsman;
Bengtsson, Y., direktör;
Berg, N. R., ryttmästare;
Byström, C., ombudsman;
Englund, A., ordförande i svenska skogs- och flottningsarbetareförbundet;
Gålsman, Ester, fru;
Hain, R. J. F., direktör;
Helgesson, R., ordförande i svenska transportarbetareförbundet;
Hultman, G., f. d. överingenjör;
Johansson, R., landshövding;
Karlsson, K., direktör;
Ljunggren, V., direktör;

II Fo: 7 Nordström, A., byggnadsingenjör;
Norgren, N. O., hemmansägare;
Nyström, P. E., ordförande i svenska sågverksindustriarbetareförbundet;
Olsson, Erica, fru;
Schager, N., jägmästare;
Sundfeldt, R., direktör;
Telander, N. G., byråchef;
Tigerschiöld, K. M., överingenjör;
Wahlstedt, G. V. R., direktör;
Wesslén, G., skogschef;
Wibom, T., major;
Östberg, Amanda, fru.

Avdelningschefer:

för planläggningsavdelningen: Diedrichs, B. E. J., civilingenjör (t. o. m. den 31 mars 1944); Fletcher, J. F., förste byråingenjör (fr. o. m. den 1 april 1944);

för vedavdelningen: Malmgren, E. F. E., byråchef;

» kolavdelningen: Ström, T. V., konsul;

» bensin- och oljeavdelningen: Kähr, H. N. G., disponent.

Chef för sekretariatet (huvudsekreterare):

Leijonhufvud, E. S. A:son, friherre, hovrättsassessor (t. o. m. den 16 nov. 1944; tjl. fr. o. m. den 1 maj t. o. m. den 15 oktober 1944);

Andersson, T. C., hovrättsfiskal (fr. o. m. den 17 nov. 1944; t. f. fr. o. m. den 1 maj t. o. m. den 15 okt. 1944).

Lokal: Sveavägen 63; tel.: Bränslekommissionen.

8. *Statens trafikkommission* (1942, 1943 och 1944: II 8).

Tillsatt av Kungl. Maj:t den 1 augusti 1940. Instruktion utfärdad samma dag (Sv. förf.-saml. nr 747; ändringar se Sv. förf.-saml. 1944 nr 21).

Ledamöter:

Frisell, E. G., direktör, *ordförande och chef;*
Trolle, C. R., byråchef, *vice ordförande* och chefens ställföreträdare;
Andersson, G. K. H., direktör;
Eriksson, C. A., åkeriägare;
Johanson, N. E., e. o. länsnotarie (t. o. m. den 10 mars 1944);
Kring, K. G. H., överstelöjtnant;
Nerell, Å. N. J., direktör;
Ståhle, A. N. O. K., byråchef.

Ledamöter i kommissionens råd:

Borgström, N. O. G. J., verkst. direktör i Sveriges köpmannaförbund;
Byström, C., ombudsman;
Corneliusson, S., ombudsman;
Dieden, G., hamndirektör;
Ekman, J. L., direktör;

Gillberg, K. E., verkst. direktör i kemisk-tekniska livsmedelsfabrikanters förening; II Fo: 9
Hallgren, H., fabrikör;
Hammarskjöld, A. P. M., civilingenjör;
Helgesson, R., ordförande i svenska transportarbetareförbundet;
Hèrnod, T. R., direktör;
Hoogland, H., direktör;
Högberg, P. E., direktör;
Johansson, B., ombudsman;
Lindberg, C., ombudsman, led. av II kamm.;
Lindmark, G., direktör;
Lindskog, H., ingenjör;
Lindström, K. J. O., direktör;
Lundqvist, Hj., direktör;
Norenberg, C. W., vicekonsul;
Norup, B. S. B., lantbrukare, led. av II kamm.;
Osvald, G. S., sjökapten;
Persson, E., direktör;
Wahlstedt, G. V. R., direktör;
Waller, P., skeppsredare;
Westerberg, P. O., direktör;
Wijkander, R. T., direktör.

Kanslichef:
Månson, K. G., e. o. länsnotarie.

Sektionschefer:
för sektionen för ärenden rörande inrikes sjöfarten och hamnarna:
Eggert, E. A. F., f. d. byrådirektör;
för sektionen för ärenden rörande järnvägstrafiken och civila luftfarten:
Brinck, P. E. H., byråassistent;
för motorfordonssektionen:
Fredrikson, T., major;
för personbiltrafiksektionen:
Fogelberg, S. G. H., direktör (t. o. m. den 29 februari 1944);
Trolle, C. R., byråchef (fr. o. m. den 1 mars 1944);
för godsbiltrafiksektionen:
Grönvall, C.-F., kapten.

Sektionen för ärenden rörande utrikes sjöfarten förestås av direktören H. Hoogland och skeppsredaren T. Pettersson gemensamt.

Lokal: Gustaf Adolfs torg 16; tel.: Trafikkommissionen.

9. *Överrevisionen för krisförvaltningen* (1944: II 9).

Tillsatt av Kungl. Maj:t den 31 december 1943.

Instruktion utfärdad samma dag (Sv. förf.-saml. nr 946).

Ledamöter:
Engfors, B. G. O., bankdirektör, *ordförande;*

II Fo: 9 Ward, K. S. V., redaktör, led. av II kamm.;
Pettersson, A. P., lantbrukare, led. av II kamm.
Kanslichef:
von Hartmansdorff, C.-H., förste kanslisekreterare.
Lokal: Storgatan 19; tel.: 60 83 06, 60 83 46.

Stockholms slott den 4 januari 1945.

GUSTAF.

THORWALD BERGQUIST.

Bilaga A.

Under år 1944 beviljade bidrag av lotterimedel.

Ändamål	Beslutets dag	Belopp kronor	
Arbetarnas bildningsförbunds lokalavdelning i Ludvika . . .	30/6		50 000: —
Dramatiska teatern	10/3	55 500: —	
» »	30/6	150 000: —	
» »	»	6 035: 11	
» »	»	65 000: —	
» »	17/11	77 000: —	
» »	22/12	150 000: —	503 535: 11
Enköpings drätselkammare	30/6		50 000: —
Falbygdens museibyggnadsförening	»		50 000: —
Folkets parkers centralorganisation	11/2		150 000: —
Gustav Adolfs akademien för folklivsforskning	30/6		25 000: —
Gävleborgs läns orkesterförening	10/3	4 950: —	
» » »	30/6	50 000: —	
» » »	30/9	4 950: —	
» » »	22/12	5 000: —	64 900: —
Göta flygflottiljs soldathem, Stiftelsen	30/6		40 000: —
Göteborgs lyriska teater	10/3	44 200: —	
» » »	30/6	120 000: —	
» » »	17/11	37 000: —	
» » »	22/12	120 000: —	321 200: —
Göteborgs orkesterförening	10/3	10 000: —	
» »	30/6	35 000: —	
» »	30/9	10 250: —	
» »	22/12	30 000: —	85 250: —
Göteborgs stadsteater	10/3	31 100: —	
» »	30/6	75 000: —	
» »	17/11	33 000: —	
» »	»	12 900: —	
» »	22/12	75 000: —	227 000: —

Ändamål	Beslutets dag	Belopp kronor	
Hallands regementes soldathem, Föreningen	30/6		30 000: —
Humanistiska fonden	22/12		250 000: —
Hälsingborgs stadsteater	10/3		7 700: —
Hälsingborgs stadsteater, Viss personal vid	17/11		375: —
Härnösands stiftsråd	30/6		90 000: —
Karlstads K. F. U. K.	»		15 000: —
Konsertföreningen i Stockholm	10/3	11 500: —	
» » »	30/6	70 000: —	
» » »	30/9	11 600: —	
» » »	22/12	100 000: —	193 100: —
Kristianstads teateraktiebolag	30/6		50 000: —
Malmö konserthus, Stiftelsen	10/3	10 200:—	
» » »	30/6	35 000: —	
» » »	20/10	8 750: —	
» » »	22/12	30 000: —	83 950: —
Malmö stadsteater u. p. a., Föreningen	17/11	32 000: —	
» » » »	22/12	75 000: —	107 000: —
Musikaliska akademien	»		3 000: —
New York-utställningen 1939	»		12 693: 40
Nordvästra Skånes orkesterförening	10/3	4 950: —	
» » »	30/6	50 000: —	
» » »	30/9	4 950: —	59 900: —
Norrbottens läns arbetsstugor, Stiftelsen	30/6		70 000: —
Norrköpings orkesterförening	10/3	4 950: —	
» »	30/6	50 000: —	
» »	30/9	4 950: —	59 900: —
Operan	10/3	156 000: —	
»	30/6	500 000: —	
»	»	15 025: 89	
»	17/11	186 000: —	
»	22/12	500 000: —	1 357 025: 89
Riksförbundet för bildande konst	22/12		25 000: —
Riksteaterns publikorganisation	30/6	201 000: —	
» »	22/12	201 000: —	402 000: —
Salabygdens fornminnesförening	30/6		20 000: —
Samarbetskommittén för Sveriges Kyrkosångsförbund, Sällskapet Kyrkosångens vänner och Sveriges allmänna organist- och kantorsförening	22/12		12 000: —
Samariterhemmet i Uppsala, Diakonissanstalten	30/6		50 000: —
Skaraborgs läns västra folkhögskolas främjande, Föreningen till	»		75 000: —

Ändamål	Beslutets dag	Belopp kronor	
Skara stifts arbetshem	30/6		31 100: —
Soldaternas vänner i Linköpings stift, Sällskapet	»		40 000: —
Stockholms högskola	»		13 800: —
Svenska dramatikers studio, förening u. p. a.	»		5 000: —
Svenska sångarförbundet	»		15 000: —
Sveriges fiolbyggareförbund	»		6 000: —
Sveriges körförbund	22/12		20 000: —
Sveriges orkesterföreningars riksförbund	30/6	45 000: —	
» » »	22/12	50 000: —	95 000: —
Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien	30/6		2 500: —
Önnestads folkhögskola	»		50 000: —
		Summa kronor	4 818 929: 40

Uppgift å kom-

Justitie-

1	2	3	4	5	6	7
Kommitténs benämning	Kommitténs nummer i berättelsen			t. o. m. 30/6 1943	Arvoden	
	1943	1944	1945		Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.
A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1944.[1]						
Revision av lagstiftningen om kvinnas behörighet att innehava statstjänst och annat allmänt uppdrag	16	16	1	—	1 422	2 000
Utredning rörande frågan om fängvårdspersonalens utbildning och rekrytering	23	23	2	—	—	—
1943 års utlänningssakkunniga[2]	—	24	3	1 325	3 564	2 792
Utredning beträffande stängselskyldighet vid järnvägar[3]	—	25	4	—	840	—
Utredning av frågan angående revision av riksdagens arbetsformer	—	28	5	—	2 911	2 550
Utredning rörande åtgärder i syfte att förbereda rättegångsreformens ikraftträdande	—	—	6	—	114	—
Summa kr.				**1 325**	**8 851**	**7 342**
B. Kommittéer som fortsätta sin verksamhet vid ingången av 1945.[1]						
Sakkunniga för samråd med byggnadsstyrelsen vid utredning angående lokaler för Högsta domstolen, Nedre justitierevisionen och Svea Hovrätt	4	5	7	—	—	—
Sakkunniga för utredning rörande åtgärder för att förhindra förorening av vatten och luft samt rörande rätt att utnyttja underjordiska vattentillgångar	5	6	8	84 725	—	—
Sakkunniga för kodifiering av gällande rätt på kyrkolagstiftningens område[4]	6	7	9	2 180	—	—
Straffrättskommittén	7	8	10	154 960	33 750	918
1938 års patentutredning[5]	8	9	11	50 860	1 980	—
Strafflagberedningen	9	10	12	114 118	5 556	9 616
Auktorrättskommittén	10	11	13	11 286	1 500	324
1943 års sekretessutredning	11	12	14	788	—	—
Sakkunnig för utredning angående möjlighet för konkursbo att avsluta av konkursgäldenär påbörjat byggnadsföretag	12	13	15	—	—	—
Ungdomsvårdskommittén[6]	13	14	16	51 751	3 720	13 746

[1] Kostnaderna bestridas av kommitteanslaget.
[2] Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 21 april 1943 skola kostnaderna bestridas från andra
[3] » » » » » 1 oktober 1943 » » » » »
[4] » » » » » 16 oktober 1936 » » » » »
[5] » » » » » 17 juni 1938 » » » » »
[6] » » » » » 30 juni 1943 » » » » »

Bilaga B.

mittékostnader.

departementet.

8	9	10	11	12	13	14	15	16
Utgifter								
1/7 1943—30/6 1944						1/7—31/12 1944		Beräknad totalkostnad t. o. m. 31/12 1944 (s:a av kol. 5, 13, 14 och 15)
Ersättning för mistade avlöningsförmåner		Rese- och traktamentsersättningar m. m.		Övriga utgifter (tryckningskostnader, hyror, skrivmaterialier m. m.)	Summa	Verkställda utg. 1/7—31/10	Beräknade utg. 1/11—31/12	
Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.	Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.					
67	—	—	—	—	3 489	1 191	—	4 680
—	—	—	—	—	—	—	1 500	1 500
—	6 061	490	—	—	12 907	5 288	3 000	22 520
6 094	—	—	—	—	6 934	2 620	—	9 554
4 545	2 668	319	—	3 679	16 672	—	—	16 672
101	—	460	—	—	675	725	—	1 400
10 807	**8 729**	**1 269**	**—**	**3 679**	**40 677**	**9 824**	**4 500**	**56 326**
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	84 725
—	—	—	—	—	—	—	—	2 180
—	—	—	—	—	34 668	11 487	5 000	206 115
—	—	—	—	—	1 980	—	3 048	55 888
2 079	3 556	2 929	1 567	1 535	26 838	13 742	18 000	172 698
—	—	—	—	—	1 824	333	300	13 743
—	—	—	—	—	—	1 948	1 650	4 386
—	—	—	—	—	—	—	—	—
513	15 521	1 146	320	6 427	41 393	21 395	4 000	118 539

och femte huvudtitlarnas kommittéanslag med hälften från vartdera anslaget.
» sjätte » » » » » » »
» åttonde » » » » » » »
» tionde » » » » » » »
» femte » » » » » » »

1	2	3	4	5	6	7
Fastighetsbildningssakkunniga[1]	15	15	17	142 921	4 759	3 025
Sakkunnig för utredning av vissa flottledsfrågors behandling	17	17	18	—	—	—
Sakkunnig för en förberedande utredning om det allmännas skyldighet att svara för skada, som uppkommit genom fel eller försummelse av tjänsteman	18	18	19	—	—	—
Sakkunniga för kodifiering av ärvdabalken	19	19	20	2 065	1 000	—
Fortsatt utredning angående revision av strafflagen för krigsmakten[2]	20	20	21	2 316	2 447	—
Stadsplaneutredningen 1942[3]	21	21	22	72 692	5 874	15 280
Sakkunnig för utredning angående statlig kontroll över organisationer, som avse att nyttiggöra auktorrättigheter	24	22	23	—	—	—
Dissenterlagskommittén[4]	—	26	24	—	—	—
Sakkunniga för utredning rörande domarutbildningen m. m.	—	27	25	—	570	5 691
Utredning rörande revision av varumärkes- och firmalagstiftningen	—	—	26	—	—	—
1944 års vallagssakkunniga	—	—	27	—	—	—
1944 års tryckfrihetssakkunniga	—	—	28	—	—	—
Utredning angående reglering av förfarandet hos förvaltningsmyndigheter i ärenden rörande enskild rätt	—	—	29	—	—	—
Lufträttssakkunniga[5]	—	—	30	—	—	—
Förberedande utredning angående utgivande av författningshandböcker för förvaltande verk och myndigheter	—	—	31	—	—	—
Utredning angående löneställningen för vissa befattningshavare vid fångvårdsstaten	—	—	32	—	—	—
Summa kr.				**690 662**	**61 156**	**48 600**
C. Kommittéer som avslutat sin verksamhet före ingången av 1943.[6]						
Sakkunniga för översyn av arbetsordningarna för hovrätterna	—	4	—	528	—	979
Summa kr.				**528**	—	**979**
D. Av kommittéanslaget under budgetåret 1943/44 bestridda kostnader för sakkunniga biträden inom departementet m. m.						
Ersättning till revisionssekreteraren M. Wijnbladh för biträde vid utarbetande av proposition med förslag till ny aktiebolagslag, m. m.	—	—	—	—	—	—
» » följande personer för vissa utredningar för processreformens genomförande:						
f. d. justitierådet N. Gärde	—	—	—	—	—	—
hovrättsrådet E. Söderlund	—	—	—	—	—	—
hovrättsassessorn S. Strömberg	—	—	—	—	—	—
» » följande personer för deltagande i överläggningar rörande Högsta domstolens organisation och verksamhet efter processreformens gonomförande:						
justitierådet N. Vult von Steyern	—	—	—	—	—	—
S. Bellinder	—	—	—	—	—	—

[1] Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 9 juni 1939 skola kostnaderna bestridas från andra
[2] » » » » » 22 december 1943 » » » » »
[3] » » » » » 28 november 1941 » » » » »
[4] » » » » » 15 oktober 1943 » » » » »
[5] » » » » » 8 och 30 september 1944 » » » » »
[6] Kostnaderaa bestridas av kommittéanslaget.

8	9	10	11	12	13	14	15	16
2 266	15 321	644	—	3 000	29,015	9 046	2 500	183 482
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1 000	333	—	3,398
7 574	—	—	116	—	10 137	9 663	3 350	25 466
21 404	—	269	296	1 689	44 812	16 925	8 800	143 229
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1 000	1 000	706	2 105	3 811
75	—	314	99	1 000	7 749	10 442	3 500	21 691
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	1 212	1 700	2 912
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	1 028	3 300	4 328
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
33 911	**34 398**	**5 302**	**2 398**	**14 651**	**200 416**	**98 260**	**57 253**	**1 046 591**
—	—	—	—	2 152	3 131	—	—	3 659
—	—	—	—	**2 152**	**3 131**	—	—	**3 659**
—	—	—	—	—	6 109	—	—	—
—	—	—	—	—	1 188	—	—	—
—	—	—	—	—	2 942	—	—	—
—	—	—	—	—	2 545	—	—	—
—	—	—	—	—	300	—	—	—
—	—	—	—	—	300	—	—	—

och nionde huvudtitlarnas kommittéanslag med hälften från vartdera anslaget.
» fjärde » » » » » » »
femte och sjätte » » » tredjedelen » » »
och åttonde » » » hälften » » »
» sjätte » » » » » » »

1	2	3	4	5	6	7
Ersättning till statsrådet G. Danielson för biträde med utarbetande av följdförfattningar till nya rättegångsbalken	—	—	—	—	—	—
» » f. d. justitierådet A. Bagge för biträde vid utarbetande av förslag till lag om köpares rätt till märkt virke, m. m.	—	—	—	—	—	—
» » f. d. vattenrättsdomaren H. Hamilton för utredning angående vattendomstolarnas arbetsförhållanden, m. m. .	—	—	—	—	—	—
» » byråchefen Å. von Zweigbergk för vissa utredningsuppdrag på patentlagstiftningens område	—	—	—	—	—	—
» » assessorn Å. Nordwall för utredning rörande vissa ändringar i lagen om val till riksdagen	—	—	—	—	—	—
» » följande personer för biträde med utförande av vissa av departementschefen till dem överlämnade utredningsuppdrag:						
revisionssekreteraren L. Ohlsson . . .	—	—	—	—	—	—
» B. Unger . . .	—	—	—	—	—	—
hovrättsrådet H. Zetterberg	—	—	—	—	—	—
» A. Bexelius	—	—	—	—	—	—
hovrättsassessorn S. Romanus . . .	—	—	—	—	—	—
» K. Holmgren . . .	—	—	—	—	—	—
» S. Edling	—	—	—	—	—	—
» B. Kjellin	—	—	—	—	—	—
» B. Widegren . . .	—	—	—	—	—	—
hovrättsfiskalen B. Larsson	—	—	—	—	—	—
inskrivningsdomaren N. Piehl	—	—	—	—	—	—
tingssekreteraren S. Cederbalk . . .	—	—	—	—	—	—
Renskrivningskostnader m. m. för inom departementet tillkallade sakkunniga	—	—	—	—	—	—
Summa kr				—	—	—

8	9	10	11	12	13	14	15	16
—	—	—	—	—	5 420	—	—	—
—	—	—	—	—	3 000	—	—	—
—	—	—	—	—	500	600	—	—
—	—	—	—	—	3 107	—	—	—
—	—	—	—	—	3 824	—	—	—
—	—	—	—	—	5 390	—	—	—
—	—	—	—	—	4 579	—	—	—
—	—	—	—	—	1 451	1 445	—	—
—	—	—	—	—	—	2 877	—	—
—	—	—	—	—	6 992	—	—	—
—	—	—	—	—	12 958	—	—	—
—	—	—	—	—	8 701	4 889	—	—
—	—	—	—	—	2 660	1 214	—	—
—	—	—	—	—	1 260	—	—	—
—	—	—	—	—	452	—	—	—
—	—	—	—	—	180	—	—	—
—	—	—	—	—	1 569	—	—	—
—	—	—	—	—	12 167	3 000	—	—
—	—	—	—	—	**87 594**	**14 025**	—	—

Utrikes-

1	2	3	4	5	6	7
Kommitténs benämning	Kommitténs nummer i berättelsen			t. o. m. 30/6 1943	Arvoden	
	1943	1944	1945		Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.
B. Kommittéer som fortsätta sin verksamhet vid ingången av 1945.[1]						
Understödsnämnden för rysslandssvenskar	2	1	1	5 541	2 808	2,400
Amerikautredningen	—	2	2	2 170	762	270
Summa kr.				**7 711**	**3 570**	**2 670**
D. Av kommittéanslaget under budgetåret 1943/44 bestridda kostnader för sakkunniga biträden inom departementet m. m.						
Ersättning till ombud vid förhandlingar med Danmark i vissa beskattningsfrågor	—	—	—	—	—	36
Summa kr.				—	—	**36**

[1] Kostnaderna bestridas av kommittéanslaget.

departementet.

8	9	10	11	12	13	14	15	16
Utgifter								Beräknad totalkostnad t. o. m. 31/12 1944 (s:a av kol. 5, 13, 14, och 15)
1/7 1943—30/6 1944						1/7—31/12 1944		
Ersättning för mistade avlöningsförmåner		Rese- och traktamentsersättningar m. m.		Övriga utgifter (tryckningskostnader, hyror, skrivmaterialier m. m.)	Summa	Verkställda utgifter 1/7—31/10	Beräknade utgifter 1/11—31/12	
Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.	Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.					
—	—	—	—	196	5 404	1 983	800	13 728
—	—	—	—	—	1 032	—	—	3 202
—	—	—	—	**196**	**6 436**	**1 983**	**800**	**16 930**
—	—	—	—	—	36	—	—	—
—	—	—	—	—	**36**	—	—	—

Försvars-

1	2	3	4	5	6	7
Kommitténs benämning	Kommitténs nummer i berättelsen			t. o. m. 30/6 1943	Arvoden	
	1943	1944	1945		Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.
A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1944.[1]						
1940 års militära byggnadsutredning	11	9	1	231 995	9 210	33 906
Utredning rörande tandvården inom försvarsväsendet	12	10	2	15 774	1 890	1 080
Militära expeditionstjänstkommittén	14	11	3	76 382	3 480	29 293
Utredning rörande tillgodoräkning av viss värnpliktstjänstgöring för civil verksamhet	15	12	4	20 961	2 304	2 879
1942 års reparationstjänstutredning	16	13	5	29 206	5 670	4 434
Försvarsväsendets ingenjörutredning	18	14	6	19 366	2 640	2 496
1942 års civilanställningssakkunniga	21	15	7	1 852	3 018	1 669
1942 års underbefälsutredning	22	16	8	4 486	4 578	2 661
Utredning rörande garnisonssjukvården i Stockholm[2]	23	17	9	3 900	90	1 800
Utredning angående vidgad användning av extra ordinarie anställningsform för försvarsväsendets fast anställda personal	—	18	10	—	492	690
1943 års militärmusikutredningskommitté	—	19	11	—	1 830	—
Sävekommissionen	—	22	12	888	2 544	1 550
1943 års militära fastighetsutredning	—	23	13	—	894	575
Utredning rörande begränsning av antalet ridhästar vid armén	—	24	14	—	486	195
Utredning rörande sjukhusfrågornas lösande vid vissa truppförband inom armén	—	—	15	—	480	6 470
Utredning rörande hälsningsplikt för enskild militär personal	—	—	16	—	876	622
Utredning rörande filmverksamheten inom försvarsväsendet	—	27	17	—	828	660
1944 års militära uppskovsutredning	—	—	18	—	882	686
1944 års marinintendenturutredning	—	—	19	—	1 188	300
Summa kr.				**404 810**	**43 380**	**91 966**
B. Kommittéer som fortsätta sin verksamhet vid ingången av 1945.[1]						
Försvarets forskningsnämnd	—	20	20	2 037	1 992	2 160
Utredning för mötande av prisstegring å byggnadsföretag eller markförvärv inom försvaret m. m.	—	21	21	—	396	245
1943 års utredning rörande sjökrigsmaterielen	—	25	22	—	3 378	1 404

[1] Kostnaderna bestridas av kommittéanslaget.

[2] Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 6 november 1942 skola kostnaderna bestridas från fjärde och

departementet.

8	9	10	11	12	13	14	15	16
Utgifter								Beräknad totalkostnad t. o. m. 31/12 1944 (s:a av kol. 5, 13, 14 och 15)
1/7 1943—30/6 1944						1/7—31/12 194 4		
Ersättning för mistade avlöningsförmåner		Rese- och traktamentsersättningar m. m.		Övriga utgifter (tryckningskostnader, hyror, skrivmaterialier m. m.)	Summa	Verkställda utg. 1/7—31/10	Beräknade utg. 1/11—31/12	
Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.	Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.					
348	25	1 179	509	6 168	51 345	12 528	—	295 868
841	—	1 558	220	2 020	7 609	5 150	10 000	38 533
—	10 804	575	3 673	26 500	74 325	4 418	1 834	156 959
11 202	—	—	32	3 854	20 271	401	—	41 633
—	1 996	4 691	3 728	2 955	23 474	—	—	52 680
—	2 174	1 505	—	1 925	10 740	3 451	463	34 020
—	—	836	137	—	5 660	8 020	—	15 532
—	1 924	128	412	1 276	10 980	—	—	15 466
203	151	989	—	—	3 233	685	650	8 468
—	—	—	—	153	1 335	—	—	1 335
—	—	—	—	482	2 312	1 616	—	3 928
—	—	171	180	211	4 657	—	—	5 545
1 106	120	897	246	1 000	4 839	2 753	682	8 274
—	—	—	—	—	681	—	—	681
—	323	743	1 939	301	10 257	—	—	10 257
—	—	391	—	321	2 211	—	—	2 211
—	2 148	—	—	500	4 136	1 338	1 890	7 364
—	—	—	—	1 000	2 568	1 235	2 950	6 753
—	—	107	17	500	2 113	6 750	—	8 863
13 700	**19 665**	**13 770**	**11 193**	**49 166**	**242 746**	**48 345**	**18 469**	**714 370**
—	—	4	—	2 043	6 200	1 719	1 260	11 216
2 660	—	807	—	—	4 108	1 905	640	6 653
5 052	—	1 609	651	3 500	15 595	978	2 000	18 573

åttonde huvudtitlarnas kommittéanslag med tre fjärdedelar, resp. en fjärdedel från vartdera anslaget.

1	2	3	4	5	6	7
Arméns officersutbildningskommitté	—	26	23	—	3 228	900
1944 års militärsjukvårdskommitté	—	—	24	—	2 028	1 227
Försvarets upplysningsutredning	—	—	25	—	1 362	614
Utredning rörande Sveriges försvarsberedskap	—	—	26	—	—	—
Fortsatt utredning rörande sjukhusfrågornas lösande vid vissa arméns truppförband	—	—	27	—	—	—
Fortifikations- och byggnadsförvaltningsutredningen[1]	—	—	28	—	—	—
Utredning rörande behovet av icke-ordinarie personal inom försvarsväsendet m. m.	—	—	29	—	—	—
1944 års utredning rörande försvarets läkemedelsförsörjning	—	—	30	—	—	—
Utredning rörande inkallad personals återförande till civil verksamhet	—	—	31	—	—	—
Utredning rörande återförande till näringslivet av ianspråktagna hästar, fordon och fartyg	—	—	32	—	—	—
Utredning rörande förfogandelagstiftningens fortsatta tillämpning	—	—	33	—	—	—
1944 års manskapsutredning	—	—	34	—	—	—
Utredning rörande uniformsplikt för viss personal inom försvarsväsendet	—	—	35	—	—	—
Summa kr.				**2 037**	**12 384**	**6 550**
C. Kommittéer som avslutat sin verksamhet före ingången av 1944.[2]						
Sjöförsvarets utbildningskommission	17	2	—	40 757	6 198	1 828
1942 års krigsavlöningssakkunniga	19	3	—	13 829	684	150
Försvarsförvaltningens organisationsnämnd	—	7	—	—	3 312	1 600
1943 års örlogsvarvsutredning	—	6	—	205	2 178	565
Utredning rörande prissättning å skifferolja	—	8	—	—	240	—
Summa kr.				**54 791**	**12 612**	**4 143**
D. Av kommittéanslaget under budgetåret 1943/44 bestridda kostnader för sakkunniga biträden inom departementet m. m.						
Utredning rörande kostnaderna för genomförande av 1942 års försvarsorganisation m. m.	—	—	—	—	—	—
Revision av krigsavlöningsreglementet	—	—	—	—	—	—
Föredraganden av ärenden angående vapenfria, revisionssekreterare F. K. I. Öhman	—	—	—	—	—	—
Ersättning till t. f. förste revisorn B. Kull för biträde med utförande av vissa utredningsuppdrag	—	—	—	—	—	—
Utredning rörande personalbostäder vid garnisonssjukhusen	—	—	—	—	—	—
Utredning rörande omorganisation av kavalleriet				—	—	—
Utredning rörande reparationsbehoven i fråga om motorfordon under krig	—	—	—	—	—	—
Undersökning rörande verkstads- och krigsmaterielnämndernas betalningstransaktioner m. m.	—	—	—	—	—	—
Ersättning till vissa personer för revision av bestämmelserna rörande försvarsväsendets läkemedelsutrustning	—	—	—	—	—	—
Utredning om yrkesutbildning av ynglingar, som önska anställning vid flygvapnet	—	—	—	—	—	—
Vissa utredningsuppdrag inom departementet	—	—	—	—	—	—
Summa kr.				—	—	—

[1] Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 12 maj 1944 skola kostnaderna bestridas från fjärde och sjätte
[2] Kostnaderna bestridas av kommittéanslaget.

8	9	10	11	12	13	14	15	16
1 106	—	3 672	—	1 500	10 406	4 824	1 650	16 880
—	354	—	—	1 000	4 609	3 594	1 500	9 703
—	29	1 370	157	2 000	5 534	4 720	3 300	13 554
—	—	—	—	—	—	3 000	1 300	4 300
—	—	—	—	—	—	—	700	700
—	—	—	—	—	—	1 882	2 400	4 282
—	—	—	—	—	—	1 494	450	1 944
—	—	—	—	—	—	466	1 700	2 166
—	—	—	—	—	—	—	750	750
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	4 011	1 325	5 336
—	—	—	—	—	—	—	600	600
—	—	—	—	—	—	—	—	—
8 818	**383**	**7 462**	**808**	**10 043**	**46 452**	**28 593**	**19 575**	**96 657**
5 111	589	1 206	192	8 672	23 798	—	—	64 555
—	—	—	—	—	831	—	—	14 660
—	—	—	—	593	5 505	—	—	5 505
—	—	1 368	131	1 118	5 360	—	—	5 565
—	—	177	—	—	417	—	—	417
5 111	**589**	**2 751**	**323**	**10 383**	**35 911**	—	—	**90 702**
—	—	—	—	—	8 652	—	—	—
—	—	—	—	—	10 200	—	—	—
—	—	—	—	—	3 600	—	—	—
—	—	—	—	—	10 270	—	—	—
—	—	—	—	—	9 391	—	—	—
—	—	—	—	—	552	—	—	—
—	—	—	—	—	156	—	—	—
—	—	—	—	—	450	—	—	—
—	—	—	—	—	1 999	—	—	—
—	—	—	—	—	114	—	—	—
—	—	—	—	—	4 654	—	—	—
—	—	—	—	—	**50 038**	—	—	—

huvudtitlarnas kommittéanslag med två tredjedelar, resp. en tredjedel från vartdera anslaget.

Social-

1	2	3	4	5	6	7
Kommitténs benämning	Kommitténs nummer i berättelsen			t. o. m. 30/6 1943	Arvoden	
	1943	1944	1945		Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.
A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1944.[1]						
Ordningsstadgeutredningen	21	17	1	1 995	660	1 350
1939 års polisutredning	22	18	2	103 708	2 898	25 208
Sakkunniga för utredning rörande arbetsvård åt krigsskadade	41	32	3	10 844	4 500	2 706
Krigshjälpssakkunniga	—	34	4	1 762	714	1 140
1943 års bevakningsutredning	—	35	5	7 210	1 071	1 368
1943 års civilförsvarsutredning	—	41	6	—	4 710	3 036
Summa kr.				**125 519**	**14 553**	**34 808**
B. Kommittéer som fortsätta sin verksamhet vid ingången av 1945.[1]						
Hembiträdesutredningen	14	11	7	57 118	—	—
Bostadssociala utredningen	15	12	8	188 771	3 546	10 585
Fritidsutredningen	16	13	9	95 741	—	—
Socialvårdskommittén	18	14	10	445 037	8 580	28 839
1938 års arbetarskyddskommitté	19	15	11	69 169	9 036	6 636
1944 års kommitté för kommunal samverkan	20	16	12	18 913	192	—
1939 års stadsläkarutredning	23	19	13	2 474	—	—
Sakkunniga för granskning av planer för beredskapssjukhus m. m.	24	20	14	84	—	—
Sakkunnig för utredning rörande åtgärder för uppnående av största möjliga enhetlighet och rationalisering i fråga om länsstyrelsernas verksamhet och arbetssätt	25	21	15	29 838	—	1 482
Kommittén för Estlandssvenskarna	27	22	16	11 735	858	54
Sakkunnig för översyn av gällande föreskrifter angående länskungörelserna	29	23	17	—	—	—
Sakkunnig för undersökning rörande kommissionärsväsendet hos statens förvaltningsmyndigheter	30	24	18	—	—	—
1941 års befolkningsutredning	31	25	19	212 263	9 001	18 704
Statens flyktingsnämnd	32	26	20	840	216	—
1941 års reumatikervårdssakkunniga	34	27	21	33 573	2 178	1 962
Medicinalstyrelseutredningen	36	28	22	19 655	2 076	2 628
Sakkunnig för revision av handbok rörande länsstyrelsernas och dem underlydande myndigheters åligganden vid krig eller krigsfara	37	29	23	436	—	—

[1] Kostnaderna bestridas av kommittéanslaget.

departementet.

8	9	10	11	12	13	14	15	16
Utgifter								
1/7 1943—30/6 1944						1/7—31/12 1944		Beräknad totalkostnad t. o. m. 31/12 1944 (s:a av kol. 5, 13, 14 och 15)
Ersättning för mistade avlöningsförmåner		Rese- och traktamentsersättningar m. m.		Övriga utgifter (tryckningskostnader, hyror, skrivmaterialier m. m.)	Summa	Verkställda utg. 1/7—31/10	Beräknade utg. 1/11—31/12	
Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.	Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.					
—	5 873	384	—	500	8 767	1 370	4 300	16 432
3 760	386	879	867	9 000	42 998	15 466	29 791	191 963
—	7 260	—	—	51	14 517	234	—	25 595
—	3 083	243	—	—	5 180	588	—	7 530
—	8 927	25	164	977	12 532	—	—	19 742
—	12 208	1 352	430	8 111	29 847	—	—	29 847
3 760	**37 737**	**2 883**	**1 461**	**18 639**	**113 841**	**17 658**	**34 091**	**291 109**
—	—	—	—	—	—	—	—	57,118
—	—	100	767	6 000	20 998	6 244	5 000	221 013
—	—	—	—	—	—	—	—	95 741
3 476	37 971	1 660	840	48 000	129 366	65 918	17 000	657 321
450	15 544	604	1 280	11 500	45 050	13 974	19 700	147 893
—	—	—	—	1 000	1 192	832	600	21 537
—	—	—	—	—	—	—	—	2,474
—	—	—	—	—	—	—	—	84
—	—	—	786	1 000	3 268	174	3 650	36 930
528	—	—	—	5 000	6 440	3 300	250 000	271 475
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	5 491	232	1 823	57 074	92 325	50 424	19 000	374 012
—	—	163	—	—	379	354	468	2 041
—	7 354	2 137	220	5 142	18 993	18 239	3 718	74 523
311	5 270	1 317	—	1 000	12 602	7 249	2 000	41 506
—	—	-	—	—	—	—	—	436

1	2	3	4	5	6	7
1942 års skyddshemsutredning	38	30	24	3 234	1 746	2 574
1942 års semesterkommitté	39	31	25	11 680	3 642	3 186
Sakkunnig för utredning rörande åtgärder för erhållande av vikarier å landsfiskals- och landsfiskalsassistenttjänst m. m.	—	33	26	2 407	102	102
Statens sjukhusutredning av år 1943	—	36	27	—	4 307	17 008
1943 års sockersjukutredning	—	37	28	—	1 266	846
Kommunindelningskommittén	—	38	29	7 713	2 598	4 392
Sakkunnig för översyn av bestämmelserna rörande arbetsdomstolens, arbetsrådets och försäkringsrådets sammansättning	—	39	30	—	—	642
Jordbrukets byggnadsstudiekommitté[1]	—	40	31	—	2 388	4 866
Kommittén för partiellt arbetsföra	—	42	32	—	—	762
Sakkunnig för utredning angående kontrollen över samfärdseln med utlandet m. m.	—	—	33	—	624	96
Sakkunnig med uppdrag att biträda vid utredning rörande biträdespersonalens å häradsskrivarkontoren avlöningsförhållanden	—	—	34	—	—	—
Sakkunnig för översyn av vapenkungörelsen	—	—	35	—	—	—
Summa kr.				**1 210 681**	**52 356**	**105 364**
C. Kommittéer som avslutat sin verksamhet före ingången av 1944.[2]						
1938 års hälso- och sjukvårdssakkunniga	1	—	—	28 580	—	—
1941 års arbetstids- och butikstängningssakkunniga	7	—	—	12 238	—	—
1941 års hemortsförsvarssakkunniga	28	3	—	140 297	402	923
1941 års utskyldsstreckssakkunniga	33	4	—	1 710	936	—
Sinnesslövårdssakkunniga	35	5	—	10 907	1 044	1 212
Sakkunniga för översyn över assistent- och biträdesorganisationen vid statens kriminaltekniska anstalt	—	9	—	—	774	—
Sakkunnig för biträde vid utarbetande av en handledning rörande tillämpningen av lagen den 13 mars 1942 med särskilda bestämmelser angående stats- och kommunalmyndigheterna och dess verksamhet vid krig eller krigsfara m. m.	—	10	—	300	300	—
Summa kr.				**194 032**	**3 456**	**2 135**
D. Av kommittéanslaget under budgetåret 1943/44 bestridda kostnader för sakkunniga biträden inom departementet m. m.						
Ersättning till utredningsmän i indelningsärenden	—	—	—	—	—	—
Ersättning till följande personer för biträde å socialdepartementets rättsavdelning:						
hovrättsrådet M. Wahlbäck	—	—	—	—	—	—
t. f. revisionssekreteraren K. E. Alexandersson	—	—	—	—	—	—
hovrättsassessorn E. Göransson	—	—	—	—	—	—
Ersättning till följande personer för visst biträde inom socialdepartementet:						
byråchefen E. Bexelius	—	—	—	—	—	—
brandchefen N. Grönvall	—	—	—	—	—	—
kommunalborgmästaren H. Hjelmberg	—	—	—	—	—	—
majoren V. Lange	—	—	—	—	—	—
länsjägmästaren S. Lindroth	—	—	—	—	—	—
överstelöjtnanten B. F. Bengtsson	—	—	—	—	—	—
t. f. kanslirådet B. Nevrell	—	—	—	—	—	—
fil. lic. P. Nyström	—	—	—	—	—	—
Summa kr.				—	—	—

[1] Kostnaderna bestridas jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 15 oktober 1943 från femte och nionde
[2] Kostnaderna bestridas av kommittéanslaget.

8	9	10	11	12	13	14	15	16
673	2 920	1 088	219	—	9 220	5 511	4 190	22 155
1 622	13 569	—	—	1 000	23 019	10 230	15 890	60 819
761	316	130	290	—	1 701	301	1 475	5 884
—	—	8 244	7 138	8 000	44 697	30 286	10 580	85 563
—	—	679	—	6 000	8 791	9 452	1 500	19 743
5 103	12 109	4 034	2 466	2 000	32 702	10 460	4 350	55 225
—	4 088	—	—	1 000	5 730	—	—	5 730
—	—	230	951	8 000	16 435	35 381	19 000	70 816
—	658	—	101	2 000	3 521	10 668	2 500	16 689
4 553	59	323	132	300	6 087	5 312	1 500	12 899
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	2 000	2 000
17 477	**105 349**	**20 941**	**17 013**	**164 016**	**482 516**	**284 309**	**384 121**	**2 361 627**
—	—	—	—	—	—	—	—	28 580
—	—	—	—	—	—	—	—	12 238
358	1 149	39	—	12 434	15 305	—	—	155 602
—	—	64	—	1 305	2 305	276	—	4 291
—	—	—	—	4 537	6 793	—	—	17 700
1 451	—	707	—	447	3 379	—	—	3 379
—	—	—	—	1 725	2 025	—	—	2 325
1 809	**1 149**	**810**	—	**20 448**	**29 807**	**276**	—	**224 115**
—	—	—	—	—	3 364	—	—	—
—	—	—	—	—	2 834	—	—	—
—	—	—	—	—	11 742	—	—	—
—	—	—	—	—	6 856	—	—	—
—	—	—	—	—	500	—	—	—
—	—	—	—	—	160	—	—	—
—	—	—	—	—	57	—	—	—
—	—	—	—	—	86	—	—	—
—	—	—	—	—	221	—	—	—
—	—	—	—	—	141	—	—	—
—	—	—	—	—	400	—	—	—
—	—	—	—	—	5 000	—	—	—
—	—	—	—	—	**31 361**	—	—	—

huvudtitlarnas kommittéanslag med hälften från vartdera anslaget.

Kommunikations-

1	2	3	4	5	6	7
Kommitténs benämning	Kommitténs nummer i berättelsen			t. o. m. 30/6 1943	Arvoden	
	1943	1944	1945		Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.
A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1944.[1]						
Personalsakkunniga vid staten järnvägar[2]	9	6	1	6 261	1 524	535
Utredning rörande revision av gällande vägtrafikstadga m. m.	—	8	2	—	1 350	4 448
Utredning rörande behovet samt utformningen av föreskrifter beträffande tillstånd för juridiska personer att utöva yrkesmässig automobiltrafik	—	10	3	—	1 074	—
Summa kr.				**6 261**	**3 948**	**4 983**
B. Kommittéer som fortsätta sin verksamhet vid ingången av 1945.[1]						
1939 års traktorsutredning[3]	5	2	4	—	—	—
Nämnden för behandling av vid statsinlösen av enskild järnväg uppkommande tvistefrågor om järnvägsegendomens värde[2]	6	3	5	—	2 800	500
1940 års civila byggnadsutredning[4]	7	4	6	123 804	4 902	26 317
1942 års järnvägskostnadsutredning[2]	8	5	7	15 605	984	8 972
1943 års rundradioutredning	—	7	8	—	2 586	1 444
1943 års järnvägskommitté[2]	—	9	9	—	522	5 906
Utredning rörande revision av gällande regler om järnvägs ansvar för skada å gods m. m.	—	11	10	—	—	—
1943 års flygplatsutredning	—	12	11	—	2 400	—
1944 års fiskehamnsutredning	—	13	12	—	312	228
Kraftlednings-skadeersättnings-sakkunniga[2]	—	—	13	—	588	—
Nämnden för granskning av vägdistriktens förvaltning[2]	—	—	14	—	—	8 463
1944 års hamnutredning[5]	—	—	15	—	583	—
1944 års trafikutredning[6]	—	—	16	—	559	180
Utredning rörande organisation och personalbehov för vissa avdelningar inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen m. m.	—	—	17	—	—	—
1944 års trafikförfattningssakkunniga	—	—	18	—	—	—
1944 års telefonkommitté[2]	—	—	19	—	—	—
Summa kr.				**139 409**	**16 236**	**52 010**

[1] Kostnaderna bestridas av kommittéanslaget i den mån ej annat angives i följande noter.
[2] » » med andra medel än kommittéanslaget.
[3] » » jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 20 juli 1939 från sjätte och nionde
[4] » » » » » » » 31 augusti 1940 från andra samt
[5] » » » » » » » 17 mars 1944 från sjätte och tionde
[6] » » » » » » » 14 april 1944 från sjätte och sjunde

departementet.

8	9	10	11	12	13	14	15	16
Utgifter								
1/7 1943—30/6 1944						1/7—31/12 1944		Beräknad totalkostnad t. o. m. 31/12 1944 (s:a av kol. 5, 13, 14 och 15
Ersättning för mistade avlöningsförmåner		Rese- och traktamentsersättningar m. m.		Övriga utgifter (tryckningskostnader, hyror, skrivmaterialier m. m.)	Summa	Verkställda utg. 1/7—31/10	Beräknade utg. /11—31/12	
Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.	Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.					
—	2 063	1 448	225	—	5 795	2 464	3 070	17 590
8 813	—	—	—	1 722	16 333	—	120	16 453
9 077	—	—	—	—	10 151	6 555	—	16 706
17 890	**2 063**	**1 448**	**225**	**1 722**	**32 279**	**9 019**	**3 190**	**50 749**
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	213	—	60	3 573	—	—	3 573
2 085	75	2 558	1 480	5 000	42 417	12 226	12 300	190 747
—	—	558	314	—	10 828	6 769	2 000	35 202
613	—	1 495	—	1 000	7 138	8 775	1 000	16 913
300	15 472	2 043	980	65	25 288	18 451	5 000	48 739
—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 479	296	6 345	349	1 000	12 869	24 949	4 500	42 318
—	—	564	—	500	1 604	2 983	1 720	6 307
—	—	1 340	—	—	1 928	1 835	7 920	11 683
—	—	373	56	535	9 427	8 690	4 580	22 697
634	1 112	472	—	500	3 301	9 329	8 120	20 750
—	681	549	—	2 000	3 969	10 740	5 000	19 709
—	—	—	—	—	—	—	1 700	1 700
—	—	—	—	—	—	—	3 800	3 800
—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 111	**17 636**	**16 510**	**3 179**	**10 660**	**122 342**	**104 747**	**57 640**	**424 138**

huvudtitlarnas kommittéanslag med hälften från vartdera anslaget.
femte t. o. m. tionde huvudtitlarnas kommittéanslag med en sjundedel från vart och ett av anslagen.
huvudtitlarnas kommittéanslag med hälften från vartdera anslaget.
huvudtitlarnas kommittéanslag med hälften från vartdera anslaget.

1	2	3	4	5	6	7
C. Kommitté som avslutat sin verksamhet före ingången av 1944.[1]						
1942 års vägsakkunniga	10	1	—	29 553	1 392	450
Summa kr.	—	—	—	**29 553**	**1 392**	**405**
D. Av kommittéanslaget under budgetåret 1943/44 bestridda kostnader för sakkunnigt biträde inom departementet.						
Hovrättsrådet T. A. Bexelius	—	—	—	—	—	—
Summa kr.	—	—	—	—	—	—

[1] Kostnaderna bestridas av kommittéanslaget.
[2] Utföres som minusbelopp på grund av återleverering.

8	9	10	11	12	13	14	15	16
—	—	989	—	—757[2]	2 074	—	—	31 627
—	**—**	**989**	**—**	**—757**	**2 074**	**—**	**—**	**31 627**
—	—	—	—	—	8 330	—	—	8 330
—	**—**	**—**	**—**	**—**	**8 330**	**—**	**—**	**8 330**

Finans-

1	2	3	4	5	6	7
Kommitténs benämning	Kommitténs nummer i berättelsen			t. o. m. 30/6 1943	Arvoden	
	1943	1944	1945		Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.
A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1944.						
Sakkunnig för utarbetande av förslag till beredskapsåtgärder på det skattepolitiska området	26	21	1	17 892	414	500
Sakkunnig angående det enskilda sparandet	30	23	2	7 439	629	—
Sakkunnig för utredning angående kostnaderna för restskatteförmedling m. m.	—	25	4	—	500	400
Sakkunnig angående bostadsproduktionen	—	28	5	—	1 500	4 500
Nykterhetsutredningen	—	29	6	4 746	5 070	2 862
Sakkunniga för fortsatt utredning av frågan om en omläggning av uppbördsförfarandet	—	31	7	—	732	—
1943 års järnvägspensionsutredning	—	33	8	—	1 728	3 000
Sakkunniga för fortsatt utredning av frågan om reglering av vissa militära arvoden	—	34	9	10 584	—	—
Jordbrukskassebeskattningsutredningen	—	35	10	—	1 560	912
Summa kr.				**40 661**	**12 133**	**12 174**
B. Kommittéer som fortsätta sin verksamhet vid ingången av 1945.						
Sakkunnig för utredning av frågan om den rättsliga vården och förvaltningen av kronans fasta egendom	19	17	11	1 709	—	—
1938 års tulltaxerevision	23	18	12	47 195	—	—
Sakkunniga för utredning av frågan om malmexportens fördelning mellan Luleå och Narvik	24	19	13	660	—	—
1939 års sulfitspritsakkunniga	25	20	14	144	—	—
Folkbokföringskommittén jämte vissa från besparingsberedningen kvarstående utredningsuppdrag	31	5	16	—	546	29 664
1941 års lärarlönesakkunniga [1]	32	24	17	42 183	5 604	3 960
Utredningar angående ekonomiska efterkrigsproblem	—	26	19	—	—	1 314
Investeringsutredningen [2]	—	27	20	—	2 880	13 370
1943 års dyrortskommitté	—	30	21	—	3 726	1 362
Sakkunniga angående arbetsförmedlingens organisation	—	32	22	—	540	—
Tullverkets redovisningskommission [3]	—	—	23	—	2 064	—
Jordbrukstaxeringssakkunniga	—	35	24	—	1 560	912
1944 års skattesakkunniga	—	37	26	—	2 940	5 905
1944 års uppbördsberedning	—	—	27	—	1 374	228
Kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering	—	—	28	—	9 902	7 062
1944 års personalutredning	—	—	29	—	—	—
1944 års allmänna skattekommitté	—	—	30	—	—	—
1944 års pensionsutredning	—	—	31	—	—	—
1944 års deltidstjänstutredning	—	—	32	—	—	—
Försvarets tjänsteförteckningssakkunniga	—	—	33	—	—	—
1944 års militära pensionsutredning	—	—	34	—	—	—
1944 års restaurangsakkunniga	—	—	35	—	—	—

[1] Kostnaderna bestridas jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 13 juni 1941 från sjunde och åttonde
[2] » » » » » » » 15 december 1944 fr. o. m. budgetåret
[3] » » av andra medel än från kommitteanslaget.

departementet.

8	9	10	11	12	13	14	15	16
Utgifter								
1/7 1943—30/6 1944						1/7—31/12 1944		Beräknad totalkostnad t. o. m. 31/12 1944 (s:a av kol. 5, 13, 14 och 15)
Ersättning för mistade avlöningsförmåner		Rese- och traktamentsersättningar m. m.		Övriga utgifter (trycknings-kostnader, hyror, skrivmaterialier m. m.)	Summa	Verkställda utg. 1/7—31/10	Beräknade utg. 1/11—31/12	
Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.	Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.					
—	—	77	—	—	991	—	—	19 115
—	—	—	—	—	629	—	—	8 068
—	—	—	—	125	1 025	—	—	1 025
—	—	—	—	1 536	7 536	—	—	7 536
—	—	422	—	17 504	25 858	—	—	30 604
127	—	628	—	—	1 487	—	—	1 487
—	—	—	—	—	4 728	2 000	—	6 728
—	—	—	—	2 994	2 994	—	—	13 578
761	5 357	820	—	2 000	11 410	7 976	—	19 386
888	**5 357**	**1 947**	—	**24 159**	**56 658**	**9 976**	—	**107 527**
—	—	—	—	—	—	—	—	1 709
—	—	—	—	—	—	—	—	47 195
—	—	—	—	—	—	—	—	660
—	—	—	—	—	—	—	—	144
1 560	1 138	290	1 264	7 998	42 460	29 417	11 000	82 877
2 795	6 803	2 344	1 255	2 000	24 761	3 991	7 000	77 935
—	1 584	—	350	—	3 248	—	—	3 248
—	18 711	441	879	32 180	68 461	—	—	68 461
2 820	501	1 506	—	14 000	23 915	24 135	6 400	54 450
—	—	—	—	—	540	—	300	840
2 485	—	326	—	—	4 875	3 208	1 200	9 283
761	5 357	820	—	2 000	11 410	7 976	4 000	23 386
8 652	—	—	—	3 000	20 497	15 503	9 000	45 000
5 226	416	—	10	5 114	12 368	11 582	7 500	31 450
1 400	—	2 123	393	31 310	52 190	37 525	16 000	105 715
—	—	—	—	—	—	12 083	5 700	17 783
—	—	—	—	—	—	7 451	1 000	8 451
—	—	—	—	—	—	12 083	2 000	14 083
—	—	—	—	—	—	—	1 000	1 000
—	—	—	—	—	—	—	500	500
—	—	—	—	—	—	—	1 600	1 600
—	—	—	—	—	—	1 000	150	1 150

huvudtitlarnas kommittéanslag med hälften från vartdera anslaget.
1944/45 av medel från annat anslag.

1	2	3	4	5	6	7
1944 års nöjesskatteutredning	—	—	36	—	—	—
Sakkunniga för översyn av av gällande bestämmelser rörande kommunal fondbildning	—	—	37	—	—	—
Summa kr.				**91 891**	**31 136**	**63 777**
C. Kommittéer som avslutat sin verksamhet före ingången av 1944.						
Kommunalskatteberedningen	20	1	—	512 222	4 604	3 600
Sakkunniga för utredning av statens pensionsanstalts fondställning	22	3	—	20 051	1 110	—
Sakkunniga för utredning av frågan om reglering av vissa militära arvoden	27	4	—	10 584	—	—
Institutionsvaktmästarutredningen	37	10	—	1 906	348	800
Militära moratorieutredningen[1]	—	16	—	3 490	1 356	1 008
Summa kr.				**548 253**	**7 418**	**5 408**
D. Av kommittéanslaget under budgetåret 1943/44 bestridda kostnader för sakkunniga biträden inom departementet m. m.						
Finansdepartementets skatteberedning	—	—	—	—	—	—
Ersättning till följande personer för biträde med utförande av vissa av departementschefen till dem lämnade utredningsuppdrag:						
byråchefen C. A. Murray	—	—	—	—	—	—
regeringsrådet C. W. U. Kuylenstierna	—	—	—	—	—	—
hovrättsrådet H. V. Nitelius	—	—	—	—	—	—
docenten C. Welinder	—	—	—	—	—	—
fil. d:r A. Björnberg	—	—	—	—	—	—
t. f. förste kanslisekreteraren L. A. Gabrielson	—	—	—	—	—	—
vattenrättsingenjören M. A. R. Smedberg	—	—	—	—	—	—
e. jägmästaren C. H. Carbonnier	—	—	—	—	—	—
bitr. jägmästaren M. G. F. Malmgård	—	—	—	—	—	—
jägmästaren I. B. N. Sjöström	—	—	—	—	—	—
bitr. jägmästaren A. E. Hagberg	—	—	—	—	—	—
Summa kr.				—	—	—

[1] Kostnaderna bestridas jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 30 april 1943 från andra, fjärde och

8	9	10	11	12	13	14	15	16
—	—	—	—	—	—	—	3 000	3 000
—	—	—	—	—	—	—	200	200
25 699	**34 510**	**7 850**	**4 151**	**97 602**	**271 693**	**165 954**	**77 550**	**600 120**
9 302	—	485	—	18 242	36 233	—	—	548 455
5 050	—	—	—	1 500	7 660	—	—	27 711
—	—	—	—	2 994	2 994	—	—	13 578
—	—	—	—	689	1 837	—	—	3 743
149	6 809	403	—	2 009	11 734	—	—	15 224
14 501	**6 809**	**888**	—	**25 434**	**60 458**	—	—	**608 711**
—	—	—	—	—	49 793	—	—	—
—	—	—	—	—	742	—	—	—
—	—	—	—	—	1 200	—	—	—
—	—	—	—	—	15 549	—	—	—
—	—	—	—	—	160	—	—	—
—	—	—	—	—	2 100	—	—	—
—	—	—	—	—	1 140	—	—	—
—	—	—	—	—	7 817	—	—	—
—	—	—	—	—	2 528	—	—	—
—	—	—	—	—	10 352	—	—	—
—	—	—	—	—	366	—	—	—
—	—	—	—	—	474	—	—	—
—	—	—	—	—	**92 221**	—	—	—

sjunde huvudtitlarnas kommittéanslag med en tredjedel från vartdera anslaget.

Ecklesiastik-

1	2	3	4	5	6	7
Kommitténs benämning	Kommitténs nummer i berättelsen			t. o. m. 30/6 1943	Arvoden	
	1943	1944	1945		Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.
A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1944.[1]						
1940 års sakkunniga för den högre tekniska undervisningen	15	12	1	57 818	2 346	3 882
Liturgisk-musikaliska kommittén	17	14	2	16 795	4 830	882
Sakkunnig för utredning rörande de ecklesiastika löneboställenas räntabilitet m. m.	18	15	3	3 363	468	—
Utredning angående upprättande av ett svensknordiskt institut och därmed sammanhängande frågor	—	18	4	1 875	2 946	5 654
1943 års riksteaterutredning	—	19	5	3 738	2 400	1 716
Sakkunnig för förhandlingar med landsting och andra kommuner rörande anordnande av flygmekanikerutbildning vid centrala verkstadsskolor och kommunala yrkesskolor	—	20	6	120	1 788	—
Sakkunniga för översyn av kulturhistoriska museets i Lund organisation och arbetsformer	—	21	7	—	726	400
Flygmedicinska utredningen[2]	—	23	8	—	1 044	5 378
Sakkunnig för Stockholmsmuseernas luftskydd	—	25	9	—	—	—
Sakkunniga för utredning rörande lämpliga organisatoriska åtgärder för den medicinska forskningens främjande jämte därmed sammanhängande frågor[3]	—	26	10	—	18	—
Sakkunniga för utredning rörande inrättandet av ett socialvetenskapligt forskningsråd jämte därmed sammanhängande frågor	—	27	11	—	2 046	2 000
Sakkunniga för förhandlingar med Stockholms stad och staten angående bestridande av kostnaderna för tekniska skolan i Stockholm	—	—	12	—	—	—
Summa kr.				**83 709**	**18 612**	**19 912**
B. Kommittéer som fortsätta sin verksamhet vid ingången av 1945.[1]						
Chalmerska byggnadskommittén[4]	10	8	13	188 560	—	26 778
Sakkunniga för utredning rörande sjöfolkets bildningsfråga	11	9	14	18 210	360	1 098
Läkarutbildningssakkunniga	13	10	15	49 292	2 394	2 749
1940 års arkivsakkunniga	14	11	16	85 161	3 462	2 004
1940 års skolutredning	16	13	17	364 541	38 723	8 280
Socialutbildningssakkunniga	21	16	18	9 142	8 262	396
1942 års kyrkomusikerutredning	22	17	19	9 360	2 208	1 098

[1] Kostnaderna bestridas av kommittéanslaget i den mån ej annat angives i följande noter.
[2] » » jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 30 augusti 1943 med en fjärdedel från
[3] » » » » » » » 26 november 1943 från femte och åttonde
[4] » » av andra medel än kommittéanslaget.

departementet.

8	9	10	11	12	13	14	15	16
Utgifter								Beräknad totalkostnad t. o. m. 31/12 1944 (s:a av kol. 5, 13, 14 och 15)
1/7 1943—30/6 1944						1/7—31/12 1944		
Ersättning för mistade avlöningsförmåner		Rese- och traktamentsersättningar m. m.		Övriga utgifter (tryckningskostnader, hyror, skrivmaterialier m. m.)	Summa	Verkställda utg. 1/7—31/10	Beräknade utg. 1/11—31/12	
Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.	Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.					
—	—	483	—	25 644	32 355	—	—	90 173
—	—	—	87	—	5 799	—	—	22 594
—	—	—	—	53	521	—	—	3 884
119	3 639	465	256	1 663	14 742	—	—	16 617
—	4 263	373	137	—	8 889	1 956	—	14 583
2 500	—	1 400	—	—	5 688	439	—	6 247
—	—	1 185	—	—	2 311	—	—	2 311
1 935	—	—	—	500	8 857	3 306	—	12 163
—	—	—	—	1 000	1 000	—	—	1 000
—	—	2 648	—	—	2 666	—	—	2 666
—	—	1 134	—	1 300	6 480	642	—	7 122
—	—	—	—	—	—	—	500	500
4 554	**7 902**	**7 688**	**480**	**30 160**	**89 308**	**6 343**	**500**	**179 860**
—	—	—	289	4 347	31,414	10 963	175	231 112
—	—	536	—	—	1 994	1 863	3 000	25 067
—	147	134	—	3 602	9 026	3 261	3 500	65 079
20 580	—	—	—	1 000	27 046	7 209	4 600	124 016
114 875	20 170	5 282	2 751	3 000	193 081	67 506	30 000	655 128
361	—	148	—	2 029	1 1196	3 164	5 100	28 602
3 357	—	467	—	—	7 130	5 009	7 600	29 099

fjärde huvudtitelns kommittéanslag och tre fjärdedelar från åttonde huvudtitelns kommittéanslag. huvudtitlarnas kommittéanslag med hälften från vartdera anslaget

1	2	3	4	5	6	7
Sakkunniga för sexualundervisningens ordnande . .	—	22	20	—	1 500	746
Kommittén för Karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande[1]	—	24	21	—	3 440	1 218
Sakkunniga angående ordnandet av den andliga vården vid sjukhusen	—	28	22	—	624	540
Universitetsarrendeutredningen	—	—	23	—	—	—
Sakkunnig för utredning rörande församlingsindelningen i Stockholm	—	—	24	—	192	—
Prästutbildningssakkunniga	—	—	25	—	—	—
1944 års utredning rörande tandläkarutbildningen m. m.	—	—	26	—	—	—
Prisnämnden för granskning av tävlingsförslag till restaurering av Uppsala domkyrka	—	—	27	—	—	—
1944 års lönekommitté för privatläroverken	—	—	28	—	—	—
Kommittén för den naturvetenskapliga forskningen .	—	—	29	—	—	—
Tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté .	—	—	30	—	—	—
1944 års folkbildningsutredning	—	—	31	—	—	—
Nationalmuseikommittén	—	—	32	—	—	—
Sakkunniga för utredning av förhållandet mellan staten och skoldistrikten m. m.	—	—	33	—	—	—
Kyrkomötesutredningen	—	—	34	—	—	—
Summa kr.				**724 266**	**61 169**	**44 907**
C. Kommitté som avslutat sin verksamhet före ingången av 1944.[2]						
Utredning rörande reglering av församlingsindelningen i Göteborg	19	3	—	3 702	810	—
Summa kr.				—	—	—
D. Av kommitteanslaget under budgetåret 1943/44 bestridda kostnader för sakkunniga biträden inom departementet m. m.						
Skolöverstyrelsen[4]	—	—	—	—	—	—
Förste kanslisekreterare N.-E. Brolin	—	—	—	—	846	—
Sekreteraren L.-O. Ekeberg	—	—	—	—	—	—
Lektorn I. H. Pauli	—	—	—	—	—	—
Kammarrådet T. H. Wohlin	—	—	—	—	3 228	—
Summa kr.				—	**4,074**	—

[1] Kostnaderna bestridas av andra medel än kommitteanslaget.
[2] » » » kommitteanslaget.
[3] Av kostnaderna hava jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 26 november 1943 4 725 kr. bestritts av
[4] Kostnaderna bestridas av kommitteanslaget enligt Kungl. Maj:ts beslut den 2 juni 1944.

8	9	10	11	12	13	14	15	16
51	1 469	170	264	700	4 900	1 100	360	6 360
1 899	4 453	280	46	15 783	27 103	16 368	1 000	44 491
—	—	240	—	2,000	3 404	3 110	3 900	10 414
—	—	—	—	—	—	335	1 000	1 335
1 034	—	—	—	—	1 226	1 760	850	11 836
—	—	—	—	500	500	1 831	2 000	4 331
—	—	—	—	—	—	—	2 500	2 500
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	500	1 400	1 900
—	—	—	—	—	—	500	2 000	2 500
—	—	—	—	—	—	—	1 600	1 600
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
142 157	**26 239**	**7 257**	**3 350**	**32 951**	**318 040**	**124 479**	**70 585**	**1 245 370**
—	—	—	—	3 260	4 070	—	—	7 772
—	—	—	—	—	**4 070**	—	—	**7 772**
—	—	—	—	—	4 042	—	—	4 042
5 655	—	323	—	—	6 824	—	—	6 824
—	—	—	—	—	926	—	—	926
—	—	—	—	—	561	—	—	561
6 006	—	216	—	—	9 450[3]	4 745	—	14 195
11,661	—	**539**	—	—	**21 803**	**4 745**	—	**26 548**

kyrkofonden.

Jordbruks-

1	2	3	4	5	6	7
Kommitténs benämning	Kommitténs nummer i berättelsen			t. o. m. 30/6 1943	Arvoden	
	1943	1944	1945		Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.
A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1944.[1]						
Utredning rörande jordbrukets inriktande under försvårad tillförsel och krig	21	14	1	23 310	—	—
Utredning för verkställande av överarbetning av 1930 års lapputrednings betänkande	24	16	2	102 636	1 074	1 128
Utredningsmän för verkställande av utredning om och upprättande av plan för upplåtelse av tomter å kronomark ovan odlingsgränsen i Norrbottens län	27	18	3	3 610	208	—
Utredning angående den ekonomiska kartläggningen m. m.	31	22	4	2 419	816	1 356
1942 års torrläggningssakkunniga	34	24	5	22 262	2 250	1 752
Utredning rörande organisationen av styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt	35	25	6	—	1 134	1 000
Utredning rörande tillämpningsföreskrifter till lagen den 30 juni 1943 (Sv. förf.-saml. nr 453) med vissa bestämmelser om mätning av ved och annat virke m. m.	—	27	7	—	1 740	2 928
1943 års mejeriutredning	—	29	8	—	510	972
Utredning för verkställande av överarbetning av betänkande med förslag rörande veterinärinrättningens i Skara framtida användning m. m. (Statens off. utredn. 1942: 43)	—	31	9	—	414	384
Utredning rörande inrättandet av ett jordbrukstekniskt forskningsråd	—	—	10	—	1 572	528
Summa kr.				**154 237**	**9 718**	**10 048**
B. Kommittéer som fortsätta sin verksamhet vid ingången av 1945.[1]						
Statens sockernämnd[2]	14	9	11	165 649	7 400	23 660
Lånenämnden för sekundär jordbrukskredit[2]	15	10	12	462 322	2 900	18 804
Lyckebyåutredningen[2]	17	11	13	18 710	2 044	—
1937 års riksskogstaxeringsnämnd[2]	18	12	14	1 194 462	1 104	25 987
Undersökning av frågor berörande lantbruksakademiens nyttjanderätt till område å Djurgården	20	13	15	1 185	—	—
Epizootisakkunniga	23	15	16	41 406	—	—
Statens linnämnd[3]	25	17	17	108 471	4 177	15 363
Elektrifieringsberedningen[2]	28	19	18	31 615	2 214	865
1942 års björnutredning[3]	29	20	19	17 837	—	—

[1] Kostnaderna bestridas av kommittéanslaget, i den mån ej annat angives i följande noter.
[2] » » » andra medel än kommittéanslaget.
[3] » » delvis av andra medel än kommittéanslaget.

departementet.

8	9	10	11	12	13	14	15	16
Utgifter								Beräknad totalkostnad t. o. m. 31/12 1944 (s:a av kol. 5, 13, 14 och 15)
1/7 1943—30/6 1944						1/7—31/12 1944		
Ersättning för mistade avlöningsförmåner		Rese- och traktamentsersättningar m. m.		Övriga utgifter (tryckningskostnader, hyror, skrivmaterialier m. m.)	Summa	Verkställda utg. 1/7—31/10	Beräknade utg. 1/11—31/12	
Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.	Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.					
—	—	—	—	—	—	—	—	23 310
1 363	8 167	2 573	2 344	5 376	22 025	—	—	124 661
—	—	1 004	—	250	1 462	2 500	—	7 572
947	—	—	—	—	3 119	1 230	—	6 768
19 687	11 000	7 273	974	500	43 436	14 144	6 500	86 342
—	—	—	—	1 028	3 162	—	—	3 162
6 484	3 053	341	4 108	—	18 654	—	—	18 654
—	1 838	547	—	—	3 867	2 617	5 000	11 484
3 567	—	127	29	—	4 521	—	—	4 521
—	—	628	—	500	3 228	3 595	—	6 823
32 048	**24 058**	**12 493**	**7 455**	**7 654**	**103 474**	**24 086**	**11 500**	**293 297**
84	—	3 708	8 927	2 024	45 803	12 821	5 900	230 173
—	—	567	42 010	4 775	69 056	12 026	5 900	549 304
—	—	411	—	338	2 793	12	1 100	22 615
—	—	1 165	—	10 408	38 664	305	1 050	1 234 481
—	—	—	—	—	—	—	1 000	2 185
—	—	—	—	—	—	730	500	42 636
—	—	5 173	8 936	11 553	45 202	11 864	9 500	175 037
—	15 439	—	154	1 595	20 267	6 474	3 504	61 860
—	—	—	—	—	—	—	—	17 837

1	2	3	4	5	6	7
1942 års jordbrukskommitté[1]	30	21	20	63 855	6 516	83 208
Utredning rörande skogsvårdslagstiftningen m. m.	32	23	21	27 349	240	4 578
Utredning angående markkarteringens ordnande	—	26	22	—	576	—
Fiskerättskommittén	—	28	23	—	2 244	1 102
Utredning angående svenska vall- och mosskulturföreningens verksamhet	—	30	24	—	102	—
Norrlandskommittén[2]	—	—	25	—	2 028	10 303
Utredning rörande arrendebestämmelser för kommunal jord samt jordbrukskomissionernas organisation m. m.	—	—	26	—	1 200	—
Utredning av vissa frågor beträffande lapparna m. m.	—	—	27	—	3 600	—
1944 års skogsvårdsstyrelseutredning	—	—	28	—	264	444
Utredning för verkställande av överarbetning av lantbruksstyrelsens förslag den 11 november 1943 angående omorganisation av den lägre trädgårdsundervisningen	—	—	29	—	—	—
Utredning rörande ny lagstiftning om uppsikt å jordbruk	—	—	30	—	—	—
Utredning för verkställande av överarbetning av statens hästexportberednings utredning rörande användningen av å beredningens verksamhet uppkommen behållning	—	—	31	—	—	—
Kommittén för maskinell täckdikning	—	—	32	—	—	—
Summa kr.				**2 132 861**	**36 609**	**184 314**
C. Kommittéer som avslutat sin verksamhet före ingången av 1944.[3]						
1936 års skogsutredning	16	1	—	184 621	—	1 716
Statens veterinärbakteriologiska (veterinärmedicinska) anstalts nämnd	22	3	—	34 601	600	—
1940 års norrlandsutredning[2]	26	4	—	60 964	1 644	2 350
Utredning angående revision av lagstiftningen om gemensamhetsfiske	33	5	—	268	660	—
1943 års skogsundervisningsutredning	—	6	—	—	—	2 095
Utredning angående forsknings- och försöksverksamhet rörande lantmannabyggnader	—	8	—	—	132	—
Summa kr.				**280 454**	**3 036**	**6 161**
D. Av kommittéanslaget under budgetåret 1943/44 bestridda kostnader för sakkunniga biträden inom departementet m. m.						
Ersättning till följande personer för biträde inom departementet:						
häradshövdingen H. E. Anderberg	—	—	—	—	—	—
sekreteraren N. P. E. Isoz	—	—	—	—	—	—
sekreteraren S. O. Rodhe	—	—	—	—	—	—
Ersättning till följande personer för utförande av vissa utredningsuppdrag:						
sekreteraren P. H. G. L. Edsberg	—	—	—	—	—	—
andre kanslisekreteraren K. R. G. Jobson	—	—	—	—	—	—
led. av II kamm. E. V. Staxäng	—	—	—	—	—	—
Summa kr.				—	—	—

[1] Kostnaderna bestridas av andra medel än kommittéanslaget.
[2] » » delvis av andra medel än kommittéanslaget.
[3] » » av kommittéanslaget.
[4] Återleverering.

8	9	10	11	12	13	14	15	16
—	10 850	5 563	7 020	3 331	116 488	44 652	25 000	249 995
—	23 676	308	380	557	29 739	14 563	6 444	78 095
—	—	173	—	—	749	—	300	1 049
9 275	6 742	—	—	1 000	20 363	14 457	7 000	41 820
—	—	43	—	—	145	3 902	3 000	7 047
46	7 884	1 854	290	5 000	27 405	56 610	30 000	114 015
4 773	—	230	—	500	6 703	1 290	1 700	9 693
—	—	434	—	—	4 034	2 984	1 200	8 218
—	613	—	—	1 000	2 321	8 980	3 000	14 301
—	—	—	—	—	—	3 558	1 300	4 858
—	—	—	—	—	—	384	1 400	1 784
—	—	—	—	—	—	—	150	150
—	—	—	—	—	—	—	2 000	2 000
14 178	**65 204**	**19 629**	**67 717**	**42 081**	**429 732**	**195 612**	**110 948**	**2 869 153**
—	23 977	—	129	— 216[4]	25 606	2 437	—	212 664
—	—	—	—	—	600	—	—	35 201
—	—	236	151	7 180	11 561	—	—	72 525
—	—	—	—	—	660	—	—	928
7 116	—	65	689	405	10 370	—	—	10 370
—	—	—	—	87	219	—	—	219
7 116	**23 977**	**301**	**969**	**7 456**	**49 016**	**2 437**	**—**	**331 907**
—	—	—	—	—	5 580	—	—	—
—	—	—	—	—	150	—	—	—
—	—	—	—	—	1 080	—	—	—
—	—	—	—	—	150	—	—	—
—	—	—	—	—	300	—	—	—
—	—	—	—	—	187	—	—	—
—	—	—	—	—	**7 447**	—	—	—

Handels-

1	2	3	4	5	6	7
Kommitténs benämning	Kommitténs nummer i berättelsen			t. o. m. 30/6 1943	Arvoden	
	1943	1944	1945		Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.
A. Kommittéer som avslutat sin verksamhet under 1944.[1]						
Utredning av frågan om äganderätten till resultaten av tekniskt-vetenskaplig forskning vid statliga verk och institutioner	—	16	1	—	2 148	—
1944 års utredning rörande sjöhistoriska museets personalorganisation	—	—	2	—	—	—
Utredningsmän för utredning av frågan om fortsatt utnyttjande av vissa staten tillhöriga gruvfyndigheter i Västerbottens län	—	—	3	—	—	—
Summa kr.				—	**2 148**	—
B. Kommittéer som fortsätta sin verksamhet vid ingången av 1945.[2]						
Traktatberedningen	6	5	4	198 514	—	—
Exportkreditnämnden	7	6	5	653 414	12 180	75 282
Clearingnämnden	8	7	6	9 488 546	11 760	645 217
Försäkringsutredningen	9	8	7	76 473	8 076	3 288
1937 års granitutredning	10	9	8	43 336	—	—
1938 års sjöfartskommitté	11	10	9	2 374	—	—
Utredning rörande den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande	13	11	10	68 095	1 662	5 566
1942 års sakkunniga för revision av förordningen angående explosiva varor	15	12	11	5 903	420	1 320
Elkraftutredningen av år 1943	—	13	12	5 614	2 811	17 886
Utredning rörande frågan om ordnande av vetenskaplig försöksverksamhet med flygmotorer och propellrar[4]	—	14	13	3 786	18	—
1943 års sjöbefälssakkunniga:						
Nautiska utredningen	—	15	14	—	1 656	939
Maskintekniska utredningen	—	15	14	—	1 962	963
Utredning rörande behovet av statlig tillsyn över aktiebolag, som ha till ändamål att bedriva fastighetsbelåning, och därmed likartade bolag	—	17	15	—	—	—
Utredningsmän för utredning rörande riktlinjerna för ett framtida ordnande av tjänstepensionsförsäkringen och därmed sammanhängande spörsmål	—	—	16	—	—	—
Summa kr.				**10 546 055**	**40545**	**750 461**

[1] Kostnaderna bestridas av kommittéanslaget.
[2] Kostnaderna, med undantag av för de under nr 4—6 angivna instituten, bestridas av kommittéanslaget.
[3] Utfört som minusbelopp på grund av återleverering.
[4] Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 31 december 1942 skola kostnaderna bestridas från fjärde

departementet.

8	9	10	11	12	13	14	15	16
Utgifter								
1/7 1943—30/6 1944						1/7—31/12 1944		Beräknad totalkostnad t. o. m. 31/12 1944 (s:a av kol. 5, 13, 14 och 15)
Ersättning för mistade avlöningsförmåner		Rese- och traktamentsersättningar m. m.		Övriga utgifter (tryckningskostnader, hyror, skrivmaterialier m. m.)	Summa	Verkställda utg. 1/7—31/10	Beräknade utg. 1/11—31/12	
Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.	Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.					
—	—	—	—	—	2 148	1 972	—	4 120
—	—	—	—	—	—	384	1 300	1 684
—	—	—	—	—	—	—	2 754	2 754
—	—	—	—	—	**2 148**	**2 356**	**4 054**	**8 558**
—	—	—	—	—	—	—	—	198 514
—	—	—	—	23 562	111 024	32 527	15,000	811 965
—	—	—	—	702 508	1 359 485	263 226	409,000	11 520 257
—	21 213	116	—	1 000	33 693	8 970	6 350	125 486
—	—	—	—	—	—	—	—	43 336
—	—	—	—	—	—	—	—	2 374
—	—	—5[3]	221	3 181	10 625	2 062	4 000	84 782
—	1 884	391	610	300	4 925	273	150	11 251
246	5 064	2 410	—	7 000	35 417	5 617	10 200	56 848
—	—	229	—	—	247	2 472	1 000	7 505
223	266	2 658	608	750	7 100	733	1 250	9 083
223	371	3 268	841	750	8 378	447	1 250	10 075
—	—	—	—	—	—	—	500	500
—	—	—	—	—	—	—	500	500
692	**28 798**	**9 067**	**2 280**	**739 051**	**1 570 894**	**316 327**	**449 200**	**12 882 476**

anslaget.

och tionde huvudtitlarnas kommittéanslag med hälften från vartdera anslaget.

1	2	3	4	5	6	7
C. Kommittéer som avslutat sin verksamhet före ingången av 1944.[1]						
1938 års gruvsakkunniga	12	1	—	2 677	1 626	552
1943 års utredning rörande handelsfartygs bärgningsredskap	—	3	—	1 213	1 020	396
1943 års krigsskadeutredning	—	4	—	2 204	1 224	300
Summa kr.				**6 094**	**3 870**	**1 248**
D. Av kommittéanslaget under budgetåret 1943/44 bestridda kostnader för sakkunniga biträden inom departementet m. m.						
Assessorn O. H. Appeltofft	—	—	—	—	—	—
t. f. Kanslirådet A. Berger	—	—	—	—	—	—
f. d. Överdirektören A. O. Gavelin	—	—	—	—	—	—
Sekreteraren C. O. Koch	—	—	—	—	—	—
Svenska träforskningsinstitutet	—	—	—	—	—	—
Svenska textilforskningsinstitutet	—	—	—	—	—	—
Summa kr.				—	—	—

[1] Kostnaderna bestridas från kommittéanslaget.
[2] Utfört såsom minusbelopp på grund av återleverering.

8	9	10	11	12	13	14	15	16
761	141	505	714	1 118	5 417	—	—	8 094
131	84	2 337	225	— 567[2]	3 626	—	—	4 839
—	—	—	—	428	1 952	—	—	4 156
892	**225**	**2 842**	**939**	**979**	**10 995**	—	—	**17 089**
—	—	—	—	—	150	—	—	—
—	—	—	—	—	450	—	—	—
—	—	—	—	—	200	—	—	—
—	—	—	—	—	200	—	—	—
—	—	—	—	—	390	—	—	—
—	—	—	—	—	862	—	—	—
—	—	—	—	—	**2 252**	—	—	—

Folkhushållnings-

1	2	3	4	5	6	7
Kommitténs benämning	Kommitténs nummer i berättelsen			t. o. m. 30/6 1943	Arvoden	
	1943	1944	1945		Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.
B. Kommittéer som fortsätta sin verksamhet vid ingången av 1945.[1]						
Statens återuppbyggnadsnämnd	—	—	1	—	—	—
Svenska kommittén för internationell hjälpverksamhet	—	—	2	—	—	—
Ekonomiska försvarsberedskapsutredningen	—	—	3	—	—	—
1944 års drivmedelsutredning	—	—	4	—	—	—
Summa kr.				—	—	—
C. Kommitté som avslutat sin verksamhet före ingången av 1944.[1]						
Utredning rörande möjligheten för utnyttjande av vissa naturtillgångar	3	1	—	2 100	—	—
Summa kr.				**2 100**	—	—
D. Under budgetåret 1943/44 bestridda kostnader för sakkunnigt biträde inom departementet m. m.[1]						
Ersättning till hovrättsassessorn S. G. Ekblom . . .	—	—	—	—	—	—
Summa kr.				—	—	—

Kostnaderna bestridas av elfte huvudtitelns anslag till extra utgifter.

departementet.

8	9	10	11	12	13	14	15	16
U t g i f t e r								Beräknad totalkostnad t. o. m. 31/12 1944 (s:a av kol. 5, 13, 14 och 15)
1/7 1943—30/6 1944						1/7—31/12 1944		
Ersättning för mistade avlöningsförmåner		Rese- och traktamentsersättningar m. m.		Övriga utgifter (tryckningskostnader, hyror, skrivmaterialier m. m.)	Summa	Verkställda utg. 1/7—15/11	Beräknade utg. 16/11—31/12	
Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.	Ledamöter	Sekr., experter o. bitr.					
—	—	—	—	—	2 000	3 000	—	5 000
—	2 779	—	—	2 750	5 529	8 357	2 200	16 086
—	—	—	—	—	—	1 763	1 873	3 636
—	—	—	—	—	—	360	—	360
—	**2 779**	—	—	**2 750**	**7 529**	**13 480**	**4 073**	**25 082**
—	—	—	—	—	2 900	—	—	5 000
—	—	—	—	—	**2 900**	—	—	**5 000**
—	—	—	—	—	4 299	—	—	—
—	—	—	—	—	**4 299**	—	—	—

Betänkanden m. m. utkomna från trycket under år 1944.

Statens offentliga utredningar 1944

Kronologisk förteckning

1. Jordbruksbefolkningens levnadskostnader. Av E. Lindahl och L. Lemne. Marcus. 71 s. Jo.
2. Betänkande med förslag angående långtjänstunderbefäl m. m. Beckman. 91 s. Fö.
3. Betänkande angående nykterhetstillståndet under krigsåren. Marcus. 336 s. Fi.
4. Promemoria med förslag till lag med bestämmelser om allmänna behörighetsvillkor för vissa kommunala uppdrag m. m. Hæggström. 66 s. S.
5. Betänkande med förslag till civilförsvarslag m. m. Beckman. 262 s. S.
6. Betänkande med förslag till byordningar och instruktioner för ordningsmännen i lappbyarna. Marcus. 85 s. Jo.
7. Utredningar angående ekonomisk efterkrigsplanering. 1. Marcus. 215 s. Fi.
8. Betänkande med förslag angående revision av riksdagens arbetsformer. Norstedt. 114 s. Ju.
9. Processlagberedningens förslag till lag om införande av nya rättegångsbalken m. m. 1. Lagtext. Norstedt. vij, 191 s. Ju.
10. Processlagberedningens förslag till lag om införande av nya rättegångsbalken m. m. 2. Motiv m. m. Norstedt. 500 s. Ju.
11. Statsmakterna och folkhushållningen under den till följd av stormaktskriget 1939 inträdda krisen. Del 4. Tiden juli 1942—juni 1943. Idun. 559 s. Fo.
12. Utredningar angående ekonomisk efterkrigsplanering. 2. Investeringsutredningens betänkande med förslag till investeringsreserv av statliga, kommunala och statsunderstödda anläggningsarbeten för budgetåret 1944/45. Marcus. 272 s. Fi.
13. Utredningar angående ekonomisk efterkrigsplanering. 3. Bilagor till investeringsutredningens betänkande med förslag till investeringsreserv av statliga, kommunala och statsunderstödda anläggningsarbeten för budgetåret 1944/45. Marcus. 77 s. Fi.
14. Utredningar angående ekonomisk efterkrigsplanering. 4. Marcus. 153 s. Fi.
15. Socialvårdskommitténs betänkande. 7. Utredning och förslag angående lag om allmän sjukförsäkring. Beckman. 360 s. S.
16. Socialvårdskommitténs betänkande. 8. Kostnadsberäkningar angående lag om allmän sjukförsäkring. Beckman. 91 s. S.
17. Betänkande med förslag till åtgärder för främjandet av litteraturtjänsten inom de tekniska fackområdena. Hæggström. 165 s. E.
18. Betänkande med förslag till vägtrafikstadga m. m. Beckman. 84 s. K.
19. Om inrättande av ett samhällsvetenskapligt forskningsråd. Hæggström. 23 s. E.
20. 1940 års skolutrednings betänkanden och utredningar. 1. Skolan i samhällets tjänst. Frågeställningar och problemläge. Idun. 138 s. E.
21. 1940 års skolutrednings betänkanden och utredningar. 2. Sambandet mellan folkskola och högre skola. Idun. (2), 354 s. E.
22. 1940 års skolutrednings betänkanden och utredningar. 3. Utredning och förslag angående vidgade möjligheter till högre undervisning för landsbygdens ungdom. Idun. 104 s. E.
23. 1940 års skolutrednings betänkanden och utredningar. Bilaga 3. Förhandlingarna vid sammanträde den 15—den 17 juni 1943 med 1940 års skolutrednings rådgivande nämnd. Idun. (2), 148 s. E.
24. Betänkande med förslag rörande revision av lagstiftningen om kvinnas behörighet att innehava statstjänst och annat allmänt uppdrag. Norstedt. 65 s. Ju.
25. Utredningar angående ekonomisk efterkrigsplanering. 5. Promemoria angående yrkesutbildning för arbetslösa m. m. Hæggström. 92 s. E.
26. Befolkningspolitik i utlandet. Beckman. 239 s. S.
27. Betänkande med utredning och förslag angående rätten till vissa uppfinningar m. m. Marcus. 83 s. H.
28. 1941 års reumatikervårdssakkunnigas betänkande. Del 2. Utredning och förslag rörande behovet av och formen för statligt understöd till utbyggande inom landets sjukvårdsväsen av efterbehandling och konvalescentvård. Sv. Tryckeri AB. 101 s. 6 ritn. S.
29. Socialutbildningssakkunniga. 1. Utredning och förslag rörande den högre socialpolitiska och kommunala utbildningen. Hæggström. 192 s. E.
30. Ungdomsvårdskommitténs betänkande 1 med utredning och förslag angående psykisk barna- och ungdomsvård. Norstedt. 277 s. Ju.
31. Ungdomsvårdskommitténs betänkande 2 med utredning och förslag angående stöd åt ungdomens föreningsliv. Norstedt. 197 s. Ju.
32. Slututlåtande avgivet av besparingsberedningens järnvägssakkunniga. Marcus. 169 s. Fi.
33. Socialvårdens omfattning och kostnader efter 1930. Beckman. 69 s. S.
34. Socialvårdskommitténs betänkande. 9. Utredning och förslag angående revision av lagstiftningen om barnavårdsanstalter och fosterbarnsvård. Beckman. 296 s. S.
35. Betänkande med förslag till lag om skyldighet för innehavare av järnväg eller spårväg att hålla stängsel. Norstedt. 76 s. Ju.
36. Utredningar angående ekonomisk efterkrigsplanering. 6. Marcus. 130 s. Fi.
37. Kommunindelningskommittén. 1. Den lantkommunala författningsregleringens historia. Av E. Schalling. Marcus. 108 s. S.
38. Betänkande angående ordnandet av civilanställning för avgående fast anställt manskap vid försvaret. Beckman. 160 s. Fö.
39. Betänkande med förslag i anledning av utredning rörande tillstånd för juridiska personer att utöva yrkesmässig automobiltrafik. Idun. 122 s. K.
40. Promemoria angående socialvården under krig. Idun. 115 s. S.
41. Förslag till handledning i sexualundervisning för lärare i folkskolor. Hæggström. 70 s. 4 pl. E.
42. 1943 års riksteaterutrednings betänkande och förslag angående riksteaterns omorganisation m. m. Blom. 117 s. E.
43. Betänkande med förslag till inrättande av ett forskningsråd på jordbrukets område. Hæggström. 108 s. Jo.
44. Betänkande med förslag rörande utnyttjandet av ingenjörtekniskt utbildad personal inom försvarsväsendet och därmed sammanhängande frågor. Idun. 169 s. Fö.
45. Betänkande med förslag till åtgärder för den jordbrukstekniska forskningens och upplysningsverksamhetens ordnande. Idun. 75 s. Jo.
46. Betänkande med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 18 juni 1926 om delning av jord å landet samt lag om sammanläggning av fastigheter å landet, m. m. Norstedt. 294 s. Ju.

47. Statens sjukhusutredning av år 1943. Betänkande 1. Utredning och förslag rörande den förvaltningsekonomiska statistiken vid kroppssjukhusen. Beckman. 95 s. S.
48. Betänkande med förslag till allmän ordningsstadga m. m. Beckman. 184 s. S.
49. Betänkande angående organisationen av garnisonssjukvården i Stockholm. Beckman. 92 s. Fö.
50. Strafflagberedningens betänkande angående verkställigheten av frihetsstraff m. m. Marcus. 388 s. Ju.
51. Betänkande i abortfrågan. Beckman. 351 s. S.
52. Folkbokföringskommitténs betänkande med förslag till omorganisation av folkbokföringen. Marcus. iv, 413 s. Fi.
53. Betänkande med förslag till förstatligande av polisväsendet i riket och åklagarväsendet i rikets städer. Del 1. Allmänna grunder. Norstedt. 407 s. S.
54. Betänkande med förslag till förstatligande av polisväsendet i riket och åklagarväsendet i rikets städer. Del 2. Organisationens utformning, avlöningsfrågor m. m. Norstedt. 248 s. S.
55. Betänkande rörande organisatoriska åtgärder för den medicinska forskningens främjande. Hæggström. 214 s. E.
56. Betänkande med förslag angående den statsunderstödda torrläggningsverksamheten. Hæggström. 307 s. 3 bil. Jo.
57. Utredningar angående ekonomisk efterkrigsplanering. 7. Framställningar och utlåtanden från kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering. 1. Marcus. 159 s. Fi.
58. Utredning och förslag angående förhållandet mellan arbetsuppgifter och löneställning för personal vid statens järnvägars smalspåriga bandelar. Beckman. 103 s. K.
59. Betänkande med förslag till ändrad semesterlagstiftning. Beckman. 354 s. S.
60. Fångvårdsstyrelsens utredning angående fångvårdspersonalens utbildning och rekrytering m. m. Marcus. 46 s. Ju.
61. Betänkande med utredning och förslag angående tandvården vid försvarsväsendet. Beckman. 231 s. Fö.
62. 1944 års allmänna skattekommitté. 1. Betänkande med förslag till förfarande vid avveckling av krigskonjunkturbeskattningen. Marcus. 97 s. Fi.
63. Betänkande med förslag till det militära uppskovsväsendets ordnande. Beckman. 143 s. Fö.
64. 1941 års lärarlönesakkunniga. Betänkande med förslag till reglering av anställnings- och avlöningsförhållandena för folkskolans överlärare m. m. Marcus. 86 s. Fi.
65. Jordbrukets framtida tillgång på arbetskraft. Av H. Hyrenius. Idun. 196 s. Jo.
66. 1944 års militärsjukvårdskommittés betänkande. Del 1. Beckman. 131 s. Fö.
67. Betänkande med förslag rörande ändring av gällande bestämmelser i fråga om prästutbildningen. Hæggström. 60 s. E.
68. 1940 års civila byggnadsutredning. Betänkande 2. Förslag till föreskrifter rörande planläggning och utförande av byggnad för lasarett, sanatorium, epidemisjukhus m. fl. Beckman. 190 s. K.
69. Straffrättskommitténs betänkande med förslag till lagstiftning om brott mot staten och allmänheten. Norstedt. 467 s. Ju.

Anm. Om särskild tryckort ej angives, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. E. = ecklesiastikdepartementet, Jo. = jordbruksdepartementet. Enligt kungörelsen den 3 febr. 1922 ang. statens offentliga utredningars yttre anordning nr 98) utgivas utredningarna i omslag med enhetlig färg för varje departement.

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning. Rättsskipning. Fångvård.

Processlagberedningens förslag till lag om införande av nya rättegångsbalken m. m. 1. Lagtext. [9] 2. Motiv m. m. [10]
Betänkande med förslag rörande revision av lagstiftningen om kvinnas behörighet att innehava statstjänst och annat allmänt uppdrag. [24]
Betänkande med förslag till lag om skyldighet för innehavare av järnväg eller spårväg att hålla stängsel. [35]
Strafflagberedningens betänkande ang. verkställigheten av frihetsstraff m. m. [50]
Fångvårdsstyrelsens utredning ang. fångvårdspersonalens utbildning och rekrytering m. m. [60]
Straffrättskommitténs betänkande med förslag till lagstiftning om brott mot staten och allmänheten. [69]

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

Betänkande med förslag ang. revision av riksdagens arbetsformer. [8]
Folkbokföringskommitténs betänkande med förslag till omorganisation av folkbokföringen. [52]
1941 års lärarlönesakkunniga. Betänkande med förslag till reglering av anställnings- och avlöningsförhållandena för folkskolans överlärare m. m. [64]

Kommunalförvaltning.

Promemoria med förslag till lag med bestämmelser om allmänna behörighetsvillkor för vissa kommunala uppdrag m. m. [4]
Kommunindelningskommittén. 1. Den lantkommunala författningsregleringens historia. [37]
1940 års civila byggnadsutredning. Betänkande 2. Förslag till föreskrifter rörande planläggning och utförande av byggnad för lasarett, sanatorium, epidemisjukhus m. fl. [68]

Statens och kommunernas finansväsen.

1944 års allmänna skattekommitté. 1. Betänkande med förslag till förfarande vid avveckling av krigskonjunkturbeskattningen. [62]

Politi.

Betänkande ang. nykterhetstillståndet under krigsåren. [3]
Betänkande med förslag till allmän ordningsstadga m. m. [48]
Betänkande med förslag till förstatligande av polisväsendet i riket och åklagarväsendet i rikets städer. Del 1. Allmänna grunder. [53] Del 2. Organisationens utformning, avlöningsfrågor m. m. [54]

Nationalekonomi och socialpolitik.

Utredningar ang. ekonomisk efterkrigsplanering. 1. [7] 2. [12] 3. [13] 4. [14] 5. [25] 6. [36] 7. [57]
Statsmakterna och folkhushållningen under den till följd av stormaktskriget 1939 inträdda krisen. Del 4. Tiden juli 1942—juni 1943. [11]

Socialvårdskommitténs betänkande. 7. Utredning och förslag ang. lag om allmän sjukförsäkring. [15] 8. Kostnadsberäkningar ang. lag om allmän sjukförsäkring. [16] 9. Utredning och förslag ang. revision av lagstiftningen om barnavårdsanstalter och fosterbarnsvård. [34]
Befolkningspolitik i utlandet. [26]
Socialvårdens omfattning och kostnader efter 1930. [33]
Promemoria ang. socialvården under krig. [40]
Betänkande i abortfrågan. [51]
Betänkande med förslag till ändrad semesterlagstiftning. [59]

Hälso- och sjukvård.

1941 års reumatikervårdssakkunnigas betänkande. Del 2. Utredning och förslag rörande behovet av och formen för statligt understöd till utbyggande inom landets sjukvårdsväsen av efterbehandling och konvalescentvård. [28]
Ungdomsvårdskommitténs betänkande 1 med utredning och förslag ang. psykisk barna- och ungdomsvård. [30]
Statens sjukhusutredning av år 1943. Betänkande 1. Utredning och förslag rörande den förvaltningsekonomiska statistiken vid kroppssjukhusen. [47]
Betänkande ang. organisationen av garnisonssjukvården i Stockholm. [49]
Betänkande med utredning och förslag ang. tandvården vid försvarsväsendet. [61]

Allmänt näringsväsen.

Betänkande med utredning och förslag ang. rätten till vissa uppfinningar m. m. [27]

Fast egendom. Jordbruk med binäringar.

Jordbruksbefolkningens levnadskostnader. [1]
Betänkande med förslag till byordningar och instruktioner för ordningsmännen i lappbyarna. [6]
Betänkande med förslag till inrättande av ett forskningsråd på jordbrukets område. [43]
Betänkande med förslag till åtgärder för den jordbruksteknisk forskningens och upplysningsverksamhetens ordnande. [45]
Betänkande med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 18 juni 1926 om delning av jord å landet samt lag om sammanläggning av fastigheter å landet, m. m. [46]
Betänkande med förslag ang. den statsunderstödda torrläggningsverksamheten. [56]
Jordbrukets framtida tillgång på arbetskraft. [65]

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Industri.

Handel och sjöfart.

Kommunikationsväsen.

Betänkande med förslag till vägtrafikstadga m. m. [18]
Slututlåtande avgivet av besparingsberedningens järnvägssakkunniga. [32]
Betänkande med förslag i anledning av utredning rörande tillstånd för juridiska personer att utöva yrkesmässig automobiltrafik. [39]
Utredning och förslag ang. förhållandet mellan arbetsuppgifter och löneställning för personal vid statens järnvägars smalspåriga bandelar. [58]

Bank-, kredit- och penningväsen.

Försäkringsväsen.

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen. Andlig odling i övrigt.

Betänkande med förslag till åtgärder för främjandet av litteraturtjänsten inom de tekniska fackområdena. [17]
Om inrättande av ett samhällsvetenskapligt forskningsråd. [19]
1940 års skolutrednings betänkanden och utredningar. 1. Skolan i samhällets tjänst. [20] 2. Sambandet mellan folkskola och högre skola. [21] 3. Utredning och förslag ang. vidgade möjligheter till högre undervisning för landsbygdens ungdom. [22] Bilaga 3. Förhandlingarna vid sammanträde den 15—den 17 juni 1943 med 1940 års skolutrednings rådgivande nämnd. [23]
Socialutbildningssakkunniga. 1. Utredning och förslag rörande den högre socialpolitiska och kommunala utbildningen. [29]
Ungdomsvårdskommitténs betänkande 2 med utredning och förslag ang. stöd åt ungdomens föreningsliv. [31]
Förslag till handledning i sexualundervisning för lärare i folkskolor. [41]
1943 års riksteaterutrednings betänkande och förslag angående riksteaterns omorganisation m. m. [42]
Betänkande rörande organisatoriska åtgärder för den medicinska forskningens främjande. [55]
Betänkande med förslag rörande ändring av gällande bestämmelser i fråga om prästutbildningen. [67]

Försvarsväsen.

Betänkande med förslag ang. långtjänstunderbefäl m. m. [2]
Betänkande med förslag till civilförsvarslag m. m. [5]
Betänkande ang. ordnandet av civilanställning för avgående fast anställt manskap vid försvaret. [38]
Betänkande med förslag rörande utnyttjandet av ingenjörtekniskt utbildad personal inom försvarsväsendet och därmed sammanhängande frågor. [44]
Betänkande med förslag ang. det militära uppskovsväsendets ordnande. [63]
1944 års militärsjukvårdskommittés betänkande. Del 1. [66]

Utrikes ärenden. Internationell rätt.

Personregister till kommittéer och sakkunniga samt centrala krisorgan.*

A.

Abenius, H. V. . . . . I H 3; II Fo 3
Abramson, E. L. . . . . II Fo 4
Adamsson, H. . . . . I S 25; II S 1
Ager, H. . . . . I Fö 5
Agge, I. . . . . I Ju 12
Ahlberg, A. . . . . I Ju 13
Ahlberg, C. E. N. . . . . I H 16
Ahlberg, C.—F. . . . . I S 8
Ahlberg, G. A. . . . . I E 20
Ahlbom, S. A. W. . . . . I E 21
Ahlmark, S. A. . . . . I Ju 22
Ahrbom, N. O. . . . . I E 30
d'Ailly, S. A. H. . . . . I Fi 36
Allander, C. M. I. . . . . I Fö 3
Alling, K. G. . . . . I S 11
Allstrin, B. . . . . I Jo 12
Alm, G. O. . . . . I Jo 23
Alm, M. F. . . . . II Fo 7
Alm, Ulla . . . . . I Ju 16
Almgren, C. E. Å. . . . . I Fö 23
Almlöf, E. V. . . . . I Jo 32
Almquist, H. K. H. . . . . I E 16
Almqvist, Marja . . . . . I S 32
Althin, T. K. W. . . . . I E 32
Alvén, Hildur M. (II) . . . . . II Fo 4
Anderberg, A. H. . . . . I E 27
Anderberg, E. M. . . . . I Fö 23
Anderberg, H. R. (I) . . . . . I Fi 40
Andersson, A. B. (II) . . . . . I K 21
Anderson, A. J. . . . . I Fi 40
Andersson, C. A. . . . . I S 12
Andersson, C. F. . . . . I Fö 17
Andersson, C. I. . . . . I E 31
Andersson, C. O. H. . . . . I S 2; II Fi 2
Andersson, C. W. M. . . . . I S 12
Andersson, D. E. . . . . I Fi 16
Andersson, Ebon . . . . . I S 20, Fi 31, E 18
Andersson, Elsa . . . . . II Fo 6
Andersson, E. V. . . . . I Ju 22
Andersson, E. Y. . . . . I Jo 32
Andersson, F. V. . . . . I K 1
Andersson, G. A. . . . . I Fi 28; II Fo 3, 6
Andersson, G. K. H. . . . . II Fo 7, 8
Andersson, G. K. K. . . . . I E 12
Andersson, J. . . . . I H 11
Andersson, J. A. (II) . . I Ju 17, Fi 28, Jo 26, 30
Andersson, J. E. (I) . . . . . I E 33
Andersson, J. Elon (I) . . . . I Ju 32, Fi 21, 35
Andersson, K. A. M. (II) . I Fi 24, Jo 12, 20, 26 30; II Fo 4
Andersson, K. Hj. . . . . I S 10
Andersson, K. O. H. . . . . II S 1
Andersson, L. E. (II) . . . . . I Jo 25, 28
Andersson, M. A. . . . . I E 5, 14
Andersson, N. A. . . . . II U 2
Andersson, P. V. (I) . . . . . I Jo 23
Andersson, S. O. M. (II) . . . . I Ju 5, Fi 28
Andersson, T. C. . . . . II Fo 7
Andersson Juuso, P. L. . . . . I Jo 2
Andræ, T. J. E. . . . . I E 17
André, L. . . . . I S 11
André, Märta . . . . . I Ju 2
Andrée, T. E. . . . . I E 7
Andreen, P. G. . . . . I E 4, 31
Andrén, G. (I) . . . . . I S 20, E 11
Andrén, N. B. E. . . . . I Ju 5
Ankarswärd, G. F. W. G. . . . . I E 15
Appelberg, K. F. . . . . I Jo 21
Appeltofft, G. A. . . . . II S 2
Appeltofft, O. H. . . . . I H 7
Arnesen, Märta . . . . . I S 19
Arnheim, F. . . . . I H 6
Arrhén, E. (I) . . . . . I S 19
Arvas, C. G. B. . . . . I E 6, 12
Arvidsson, K. A. V. . . . . I Fi 16, E 16
Aspegrén, S. . . . . I Jo 5
Asplund, E. G. . . . . I Fö 24
Aste, J. G. . . . . I Fö 29
Atterberg, K. . . . . I Ju 13
Aulén, G. E. H. . . . . I E 2
Aurén, N. E. J. . . . . I Ju 22
Aurivillius, Monica L. . . . . I E 28
Axelsson, J. . . . . I Jo 20
Axén, T. R. . . . . I Fö 27

B.

Bachéer, I. H. . . . . Jo 10
Backlund, G. I. . . . . I Fö 16
Backman, H. R. . . . . I Jo 11
Bæckman, O. . . . . II Fi 4
Bæckström, T. . . . . II Fo 6
Bæckevold, A. F. . . . . I Fi 24
Bager, E. B. E. . . . . I S 22, E 22; II S 2
Bagge, A J. F. . . . . I K 10
Bagge, E. A. K. . . . . I Fo 1
Bagge, G. (II) . . . . . I E 17, 27
Bauer, F. H. N. . . . . I K 21
Beck-Friis, C. S. (I) . . . . I Jo 21; II Fo 4
Beckman, K. E. . . . . II U 2
Beckman, B. Y. . . . . I Fö 3

* Förkortningarnas betydelse: se innehållsförteckningen.

Beckman, E. C. G. . . . . I Fö 6
Beckman, K. E. . . . . I Ju 14
Beckman, N. . . . . I Ju 10
Beckman, S. . . . . I S 2
Beckman, Sigrid . . . . . I Ju 16
Beer, H. . . . . I Fo 2
Behring, I. A. . . . . I S 10
Beijbom, G. . . . . I Fö 2
Beijer, G. . . . . I Jo 8
Belfrage, L. A. L. . . . . I H 5, 6; II Fo 5
Bendz, G. . . . . I Jo 17
Bendz, G. M. E. . . . . I Ju 25
Bengtsson, O. F. . . . . II Fo 7
Bengtsson, Signe . . . . . I E 20
Bengtsson, T. . . . . I Fi 38
Bengtsson, Y. . . . . II Fo 7
Bentzel, Maggie . . . . . I S 10
Berg, G. . . . . I E 7
Berg, I. O. D. . . . . I E 8
Berg, N. R. . . . . I Ju 17; II Fo 7
Berg, S. F. . . . . I E 15
Bergdahl, K. E. . . . . I Fö 8
von Bergen, J. A. . . . . I S 31
Bergendal, R. . . . . I Ju 10, 12
Bergengren, A. G. . . . . II Fo 3
Berger, O. A. . . . . I K 8, Jo 12
Berger, T. . . . . I K 15, Jo 25
Bergfors, P. D. G. . . . . I Fi 17
Berggren, A. . . . . I Ju 16, K 6
Berggren, G. H. . . . . I E 34
Berggren, G. R. V. . . . . I Fi 21
Berggren, H. A. . . . . II Fo 3
Berggren, N. . . . . I S 3
Bergholtz, O. . . . . II S 1
Berglind, Ragnhild . . . . . I S 10
Bergling, N. . . . . I Ju 11
Berglund, H. . . . . I K 4, 19
Berglund, N. . . . . I Jo 20, 32
Berglöf, L. . . . . I Fi 11, Jo 2, 27
Bergman, R. . . . . I K 6
Bergmark, E. H. . . . . I S 33
Bergquist, Th. (I) . . . . . I S 2
Bergstedt, C. J. . . . . I Fi 26
Bergsten, G. . . . . I E 22
Bergström, B. G. . . . . II Fo 2
Bergström, G. . . . . I S 10
Bergström, S. . . . . I Fö 25
Bergström, S. . . . . I Fi 23
Bergvall, J. H. (II) . . I Fö 32, Fi 39; II Fo 6
Bergvall, L. . . . . I Ju 22
Bergwall, G. . . . . I S 11
Berlin, B. Hj. . . . . II U 1, 2
Bernadotte af Wisborg, F. . . . . I Fo 2
Bernhard, H. B. . . . . I Ju 22
Bernunger, S. E. . . . . II Fo 5
Berthelsson, A. E. B. . . . . I Fö 22
Beskow, B. G. . . . . I K 19
Beskow, E. A. . . . . I Ju 27, E 32, Jo 16
Beskow, S. H. T. . . . . I Fö 10
Bexelius, E. G. . . . . I S 10, 16, 20; II S 4
Bexelius, T. A. . . . . I Ju 4, K 14
Bilde, T. . . . . I H 8
Bildmark, K. W. . . . . I Fö 13
Birath, B. K. . . . . I Fö 35
Birch-Lindgren, G. M. . . . . I K 6
Birke, E. (II) . . . . . I Fö 9, Fi 35, E 21
Bjerne, G. . . . . I Fö 2
Bjurner, K. G. . . . . I Fö 22
Bjurstedt, A. G. H. . . . . I E 8
Bjurström, O. E. . . . . I Fö 1
Björck, K. A. W. . . I Ju 5, K 6, Fi 4, E 21, H 5
Björck, P. . . . . I K 6
Björklund, L. A. (II) . . . . . I K 4
Björkman, E. . . . . I Jo 28
Björkman, V. . . . . I S 31
Björkquist, E. G. A. . . . . I Fö 30, S 22, 27
Björn, E. O. F. . . . . I Fi 31
Björnberg, B. A. . . . . I Fi 28, Fo 1
Björne, F. H. . . . . I S 26
Björnsjö, A. E. . . . . I H 13
Björnsson, J. E. (I) . . . . . II Fo 4
Blom, S. D. . . . . I S 27; II S 2
Blomberg, D. . . . . I Fi 20
Blomberg, D. Ingeborg . . . . . I E 28
Blomkvist, B. . . . . I Jo 20; II Fo 4
Blomquist, C. G. . . . . I Ju 31
Blomquist, H. K. G. . . . . I Fi 40
Boalt, Carin . . . . . I S 19
Boberg, S. . . . . I Jo 21
Boestad, G. . . . . I H 15
Boëthius, Gerda . . . . . I E 27
Boëthius, S. B. . . . . I Fi 17, E 16
Bogren, G. H. . . . . I Jo 21
Boheman, E. C:son . . . . . I U 2
Bohmansson, G. . . . . I Fö 9, K 6, E 21
Bolin, E. I. . . . . I E 31
Bolinder, N. L. . . . . I K 5
Bonde, C. . . . . II S 4
Bonnier, G. . . . . I Jo 20
Bonow, K. D. M. . . I Fi 28, Jo 20; II Fo 5
Borg, A. W. . . . . I S 22
Borgström, N. O. G. J. . . . . II Fo 4, 8
von Bornstedt, B. . . . . I S 34
Bouveng, G. A. . . . . I Fö 4, Jo 4, 9, 31
Brahmer, H. . . . . I Ju 11, Jo 10, H 10
Bramdal, S. . . . . I Fö 5
Brandberg, K. G. . . . . I Fö 16, 18, 31
Brandin, G. G. . . . . I H 12
Brandt, E. R. (II) . . . . . I Fi 38
Bratt, A. E. . . . . I S 33
Brattberg, D. B. . . . . I S 33
Braune, E. G. . . . . I K 17
Bredberg, A. . . . . I Fö 24, 29
Brilioth, Y. . . . . I Ju 24, E 25
Brinck, P. E. H. . . . . II Fo 8
Bring, J. . . . . I Fö 5, 19
Britth, L. G. . . . . I S 35
Broberg, R. . . . . I S 10
Brodén, E. H. . . . . I S 10; II S 1
de Broen, J. H. G. . . . . II Fo 6
Brolin, N.-E. . . . . I E 19
Broström, Jane . . . . . I Fi 29
Browaldh, E. . . . . I Fi 28, 30; II Fi 4
Browaldh, T. . . . . I Fi 28
Browall, G. . . . . II Fo 6
Bruce, N. O. H. . . . . I E 17
Brundin, G. G. . . . . I S 10
Brunes, L. . . . . II Fi 4
Brunskog, Gerda . . . . . I E 20
Brusewitz, A. K. A. . . . . I Ju 5, 28
Brusewitz, B. E. L. . . . . I Fö 6, 17
Brusewitz, S. I. . . . . II Fo 5
Brännberg, C . . . . . I S 10

Butén, H. . . . . I K 1
Bylund, J. G. . . . . I H 7
Byström, C. . . . . I K 3
Byström C. . . . . II Fo 7, 8
Byttner, J. T. . . . . I Fö 24, S 10, 28
Bäck, G. H. . . . . I E 17
Bäckman, K. G. . . . . I K 2
Bäckström, F. E. . . . . I S 19
Bärg, A. J. (I) . . . . . I Ju 5, Fi 26
Börjesson, A. . . . . I Jo 16; II Fo 4
Börjesson, J. M. D. . . . . II U 2
Böök, K. E. . . . . I Fi 28, H 5, 6, Fo 1; II Fo 5
Böös, G. M. E. . . . . I H 14

C.

Cardell, Karin . . . . . I E 17
Carell, E. A. H. . . . . II S 1
Carlborg, P. A. H. . . . . I H 10; II Fo 3
Carlborn, Hj. . . . . I Jo 11; II Fo 4
Carleson, B. A. F. . . . . I Fi 3
Carlgren, E. . . . . I Jo 12
Carlheim-Gyllensköld, H. . . . . I Jo 20
Carlquist, N. J. E. . . . . I Fö 1
Carlsson, O. G. . . . . I Jo 7
Carlsson, A. . . . . I Fi 29, 33
Carlsson, C. A. . . . . II Fo 7
Carlsson, E. . . . . I E 23
Carlsson, G. . . . . II Fo 4
Carlsson, O. H. . . . . I Fö 31
Carlström, A. B. . . . . I E 10
Carlsund, A. . . . . I U 1
Cars, G. F. O. . . . . I Fi 33
Casparsson, R. . . . . I Ju 3, 14; II S 4
Cedergren, C. A. H. . . . . I Ju 16
Cedergren, Elsa . . . . . I Fo 2
Cederlund, C. F. . . . . II Fo 4
Cederström, A. . . . . I Jo 12
Cederström, H. . . . . I S 32
Cedervall, N. . . . . I Fö 5
Cederwall, G. F. E. . . . . I Fö 21, S 19
Celion, E. O. C. . . . . II S 1
Cervin, N. H. . . . . II Fi 2
Christensen, H. E. . . . . I E 8
Christenson, A. . . . . I S 11
Christensson, J. . . . . I K 2
Christiansson, S. . . . . I K 1
Christoffersson, O. . . . . I Jo 11
Chöler, C. G. . . . . I Jo 21
Collin, E. . . . . I S 3
Collin, Karin . . . . I S 19, Jo 25; II Fo 6
Collinder, S. T. . . . . I Jo 25
Corin, G. E. M. . . . . I U 1
Corneliusson, S. . . . . II Fo 8
Cramér, C. H. . . . . I S 28, H 7
Cronoborg, A. Hj. F. . . . . II U 1
Cronmark, J. E. H. . . . . I Fö 17
Cronvall, M. . . . . I S 16
Curman, J. . . . . I S 8
Curman, J. S. . . . . I S 16, E 27
Curtman, C. W. . . . . I Fö 7, 29; II S 1

D.

Dahl, C. E. H. . . . . I Fi 33
Dahl, D. . . . . I E 30
Dahl, G. . . . . I Ju 11
Dahl, S. G. . . . . I E 11
Dahlbeck, N. . . . . I Jo 19
Dahlberg, C. G. E. . . . . I Fö 23
Dahlberg, E. . . . . I K 6
Dahlberg, G. . . . . I Fö 2, Fi 6
Dahlberg, G. W. . . . . I Fi 23, H 2
Dahlberg, H. . . . . I K 1
Dahlberg, K. . . . . I H 6; II Fi 1
Dahlgren, I. J. G. . . . . I S 14, 19, Fi 31
Dahlin, E. H. . . . . II Fo 6
Dahlin, N. O. . . . . I Fö 6
Dahlman, G. . . . . I Ju 3
Dahlqvist, E. V. . . . . I S 33
Dahlstedt, R. G. A. . . . . I Fi 23
Dahnberg, E. . . . . I Ju 16
Dahr, E. . . . . I Jo 23
Dahr, Elisabeth . . . . . I E 17
Danielson, G. . . . . I Ju 6, 25
von Dardel, F. . . . . I Fö 9
Degerstedt, Hj. . . . I Jo 11, 25; II Fo 4, 6
Dehlgren, S. F. . . . . I Ju 13; II U 2
Delin, B. G. . . . . I K 11
Dickson, W. . . . . I Fi 34
Dieden, G. . . . . I K 15; II Fo 8
Diedrichs, B. E. J. . . . . II Fo 7
Dillner, H. J. . . . . I E 10, 33
Diös, A. V. . . . . I Fö 1, K 6
Douglas, W. A. . . . . I Fö 23

E.

Eberstein, Chr. . . . . I H 6
Eberstein, G. . . . . I Ju 13
Eckerberg, E. L. . . . . Fi 28, H 5
Edberg, R. . . . . I Ju 28
Edén, A. B. . . . . I K 6
Edén, J. A. . . . . I K 13
Edén, N. . . . . II Fi 4
Edenman, R. H. . . . . I Fö 23
Edgardh, C. . . . . I E 18
Edgren, A. . . . . I K 15
Edlén, B. . . . . I E 29
Edlén, T. . . . . I Fö 20
Edler, C. F. . . . . I Fö 1
Edling, N. P. J. . . . . I Jo 28
Edling, S. . . . . I Ju 20
Edsberg, H. . . . . I Fö 5, 19, Fi 33
Edström, G. . . . . I S 21
Edström, K. S. . . . . I Fi 17, 27
Edström, Th. G. F. . . . . I Jo 7
Eggert, E. A. F. . . . . II Fo 8
Ehrensvärd, C. A. . . . . I S 6
Ehrnberg, G. Th. . . . . II Fo 3
Eidem, E. . . . . I E 27
Eidenstam, S. . . . . I S 31
Ekberg, G. . . . . I K 2
Ekblom, O. . . . . I H 16
Ekbom, C. A. H. . . . . I E 21
Ekdahl, N. G. F. . . . . I Jo 21
Ekdahl, O. . . . . I Fö 2
Ekeberg, B. . . . . I Ju 7, 10, 13, 20, Fo 2
Ekeberg, L.-O. . . . . I Fö 18, E 1, Jo 6
Ekegård, E. A. . . . . I Fi 21
Ekelöf, J. A. A. S. . . . . I Fö 23
Ekelöf, P. O. . . . . I Fi 29
Ekemar, K. E. . . . . I S 12
Ekengren, Hj. K. A. . . . . I Fi 10

Eklund, C. A. R. . . . . II Fo 2
Eklund, J. . . . . II Fi 4
Eklund, J. A. (I) . . . . . I K 14
Eklundh, B. E. H. . . . . I Jo 5
Ekman, G. I. . . . . I Jo 21
Ekman, J. L. . . . . II Fo 2, 8
Ekman, N. G. M. . . . . I Fö 9, 30
Ekman, P. W. . . . . II Fo 3
Ekman, R. . . . . II U 2
Ekman, W. . . . . I Jo 28
Ekstam, A. . . . . I S 9
Ekström, B. . . . . I Jo 20; II Fo 4
Ekwall, N. J. . . . . I H 7
Elfving, G. . . . . I Ju 16
Elfving K. I. . . . . I Fi 40
Eliaeson, A. T. . . . . I Ju 24, Fi 10
Eliasson, L. . . . . I Ju 16
Elliot, C. W. . . . . I K 4, 19
Elliot, K. . . . . I Ju 22, H 1, 4, 15
Elmgren, B. (I) . . . . . I S 19; II S 3
Elvefors, B. E. . . . . I Fi 24
Enderstein, P. E. . . . . I Jo 5; II Fo 4
Eneborg, H. G. E. . . . . I K 15
Engberg, N. F. . . . . II Fo 6
Engblom, A. . . . . I H 10
Engel, G. A. G. . . . . II Fo 6
von Engeström, J. S. V. . . . . I E 25
Engfeldt, H. . . . . I Jo 20
Engfors, B. G. O. . . . . II Fo 9
Engkvist, O. . . . . I S 8; II Fo 3
Englund, A. . . . . I Jo 21; II Fo 7
Englund, E. V. . . . . I Fi 39
Engström, E. M. . . . . I S 10
Engström, H. O. F. . . . . II Fo 6
Engströmer, Th. . . . . I E 10, 23, 26
Engwall, C. G. H. . . . . I Ju 4
Engzell, G. . . I Ju 3, 28, U 1, H 6; II S 4
Enström, A. . . . . I K 15, Jo 25
Ericson, S. H:son . . . . . I Fö 20
Ericsson, C. E. (I) . . . . . I H 2
Ericsson, C. H. (I) . . . . . I Fi 21
Ericsson, J. . . . . I E 23
Ericsson, J. A. (II) . . I Fö 31, S 11, Fi 28, Fo 3; II S 1
Ericsson, Y. A. R. . . . . I Jo 25
Eriksson, C. A. . . . . II Fo 8
Eriksson, E. G. E. (II) . . . . I Ju 25, Fi 29
Eriksson, E. L. . . . . I Fö 16
Eriksson, G. . . . . I S 31, Jo 20
Eriksson, G. A. . . . . I Ju 12
Eriksson, G. T. . . . . I Ju 16, S 24
Eriksson, J. B. . . . . I S 10
Eriksson, K. E. . . . . I Ju 11, H 7
Eriksson, K. J. . . . . I Jo 9, 10
Eriksson, Nancy . . . . . II Fo 6
Erixon, S. E. . . . . I H 2
Erlander, T. F. (I) . . . . . I S 19, Fi 20, 28
Erlandzon, A. H. . . . . I E 13
Ernmark, A. G. . . . . II Fo 6
Essén, G. . . . . I Jo 21
von Euler, R. . . . . I Fi 21
von Euler-Chelpin, U. S. . . . . I E 8

F.

Fahlman, T. . . . . I S 11
Fahlström, C. A. Hj. . . . . I Fö 18; II S 1
Falk, E. . . . . II S 1, Fo 3
Falk, K. B. G. . . . . I Fö 16, 34
Falk. N. J. . . . . I Jo 26, 30
Fallenius, B. A. . . I Fi 28, Jo 15, 16, 20, 21
Fallstedt-Lindholm, G. H. . . . . I S 26
Fast, J. E. G. (II) . . . I Fö 9, 15, 24, 27, S 14, 22, 29, E 15; II S 2
Fasth, E. L. . . . . I S 31
Fenelius, S. . . . . I Jo 8
Finngård, G. . . . . I S 34
Fischer, Ida . . . . . I S 11
Fjällström, H. . . . . I Jo 25
Flach, S. . . . . I S 31
Fletcher, J. F. . . . . I Jo 18; II Jo 7
Flink, A. . . . . I K 15
Flodin, H. . . . . I Ju 13
Flodkvist, G. H. . . . . I Jo 5
Flood, Hulda . . . . . II Fo 6
Flytström, A. Th. . . . . II Fo 4
Fogelberg, S. G. H. . . . . II Fo 8
Folkard von Scherling, F. A. J. . . . . I Ju 30
Fornander, S. G. E. . . . . II Fo 3
Forsblom, E. . . . . I K 16
Forslund, J. A. (I) . . . . . I S 16, K 9
Forsman, K. H. G. . . . . I H 5
Forsselius, E. J. E. . . . . I K 19
Forssell, E. G. B. . . . . I S 24
Franzén, H. D. . . . . I H 13
Fredgardh, F. . . . . I Jo 20
Fredholm, H. . . . . I Jo 10
Fredrikson, T. . . . . II Fo 8
Fredriksson, K. . . . . I Fi 28
Fredriksson, V. A. . . . . I E 17
Frendin, T. . . . . I Fö 5
Frenne, A. . . . . I E 20
Friberger, E. G. . . . . I E 13
Frick, B. R. . . . . I H 5, 6
von Friesen, E. . . . . I Jo 11
Frisell, E. G. . . . . I Fo 4; II Fo 8
Frychius, S. . . . . II U 1
Fröberg, J. . . . . I Jo 13
Fröjer, K. . . . . I Jo 20
Frölén, G. H. F. . . . . I K 21
Funke, G. W. . . . . I E 29
Furuskog. K. J. . . . . I Fi 39
Fåhræus, R. S. . . . . I E 10

G.

Gabrielson, E. V. . . . . I S 11
Gahn, H. H. A. C. . . . . I Fi 6
Gauffin, A. W. R. . . . . I E 32
af Geijerstam, B. G. . . . . I H 13
Gemzell, Chr. . . . . I K 5, 9, Fi 8
Gerdrup, F. G. . . . . II S 2
Gewert, G. I. V. . . . . I Fö 32
Gezelius, L. E. B. (II) . . . . I Ju 21, 25, 28
Giertz, G. B. . . . . I E 15
Gihl, T. . . . . I Ju 28
Gillberg, K. E. . . . . II Fo 8
Gillner, E. G. T. . . . . I Fö 6
Giron, M. E. . . . . I Fö 34, 35
Gjöres, A. (I) . . . . . I H 4
Glimstedt, N. R. . . . . I Ju 22
Goldkuhl, A. E. . . . . I S 27
Gorthon, S. . . . . I E 14, H 14

Goude, S. N. . . . . I Fo 2
Grabe, A. G. . . . . I E 1
Grafström, A. V. F. . . . . I Fö 25
Granat, H. A. . . . . I Fö 23
Granath, A. . . . . I S 20
Granér, P. E. . . . . I E 33
Granholm, J. H. . . . . I E 13
Granström, E. A. . . . . I Jo 18, 24, 25
Granström, G. E. . . . . I Fö 20
Grape, A. . . . . I Ju 13
Grebäck, E. H. . . . . II S 1
Greitz, K. B. . . . . II U 2
Grenander-Pehrling, Greta . . . . . I S 24
Grep, N. . . . . I Fö 9
Grewin, J. . . . . I S 31, Fi 28
Grill, C. L. C. C. . . . . I K 16
Grimlund, E. L. N. . . . . I S 2
Gripmark, W. . . . . I Ju 12
Groth, C. E. L. . . . . I Fö 27
Grundström, P. G. A. . . . . I Fö 11
Grundström, S. . . . . I Jo 20
Grönvall, C.-F. . . . . II Fo 8
Grönvall, S. I. . . . . I K 21
Gullander, Å. . . . . I Jo 20
Gummesson, P. E. S. . . . . I Fö 6
Gustafson, E. A. (II) . . . . . I Fi 28
Gustafson, K. Hj. (II) . . . . . II Fi 4
Gustafson, Ruth (II) . . . . . I S 9
Gustafsson, B. . . . . I S 2
Gustafsson, E. A. (II) . . . . . I Jo 20
Gustafsson, E. M. . . . . I Fö 8
Gustafsson, Gunvor . . . . . I S 19
Gustafsson, K. G. . . . . I E 19
Gustafsson, T. B. . . . . I Fi 20
Gustavson, J. (I) . . . . . I E 34
Gyllenberg, G. E. . . . . I H 8
Gyllenswärd, C. . . . . I S 19
Gynnerstedt, T. . . . . I E 23, Jo 26
Gålsman, Ester . . . . . II Fo 7
Gårdsten, B. . . . . I Fö 4
Gärde, A. B. . . . I Fö 7, 31, K 11; II Fo 1
Gärde, N. (I) . . . . . I Ju 7, 14, 28
Göransson, E. W. Z . . . . . I S 1, 8
Göransson, H. . . . . I Ju 12, E 34

H.

Hafström, A. G. . . . . I S 16
Hagander, J. H. . . . . II Fo 4
Hagander, J. O. . . . . II Fi 2
Hagardt, S. . . . . I K 2, 19
Hagberg, A. E. . . . . I K 13, Jo 14
Hagbergh, E. R. (II) . . . . . I Fi 39
Hagbergh, E. . . . . I K 3, Jo 7
Hagberth, N. E. . . . . I K 13
Haglund, A. G. . . . . I Fö 13
Haglund, S. E. . . . . I Fö 8, 22
Hagman, E. R. R. . . . . I Fö 18
Hagstrand, E. F. . . . . I K 17
Hagström, B. . . . . I Ju 14
Hagård, S. A. A. (II) I S 4, 10, 19, 20, 27, E 17
Hahr, H. . . . . I K 8
Hain, R. J. F. . . . . II Fo 7
Hall, D. E. (II) . . . . . I Ju 27, Fö 34
Hall, G. . . . . I K 12
Hallagård, G. A. (I) . . . . . I Jo 12
Hallberg, F. E. W. . . . . II Fi 4
Hallén, H. M. (II) . . . . . I Ju 5, E 19
Hallenborg, C. A. M. . . . . I U 1
Hallenborg, S. . . . . I Fö 16
Hallgren, E. S. . . . . I Ju 10
Hallgren, H. . . . . II Fo 8
Hallnäs, S. J. A. . . . . I Fö 4
Hallström, K. E. . . . . II Fo 3
Hammar, H. G. E. . . . . I E 13
Hammarberg, J. C. . . . . I Fi 17
Hammargren, O. H. L. . . . . I Fö 22
Hammarlund, N. (II) . . . . . I Fi 35
Hammarsjö, A. A. . . . . I Fö 26
Hammarskiöld, S. L. . . . . II Fo 3
Hammarskjöld, A. P. M. . . . . II Fo 8
Hammarskjöld, B. G. Hj. I Jo 20, Fo 1; II Fo 4
Hammarskjöld, D. H. A. C. . . I Fi 28; II Fi 1
Hamrin, C. F. P. . . . . II Fo 4
Hansén, D. . . . . I K 12
Hansen, F. H. R. . . . . I S 11
Hansson, J. . . . . I Fö 16
Harland, E. . . . . I H 14
Hartmann, L. . . . . I Ju 16, Fö 16, S 10
von Hartmansdorff, C.-H. . . I Fi 20; II Fo 9
Hasselgren, S. L. A. . . . . I Fö 16
Hasselrot, A. . . . . I Ju 11
Hasselrot, S. B. . . . . I Fö 7
Hast, N. B. . . . . I Ju 22
Heckscher, E. F. . . . . I E 11
Heckscher, G. E. . . . . I Fö 25, E 18
Hector, H. . . . . I Ju 16
Hedberg, E. . . . . I S 19
Hedbäck, E. G. . . . . I Jo 3
Hedefalk, B. . . . . I H 12
Hedelius, F. E. O. . . . . II Fi 3
Hedkvist, C. . . . . I S 32
Hedlund, G. (II) . . . . . I Ju 4, Jo 21
Hedlund, K. V. . . . . I E 4
Hedlund, V. V. (II) . . . . . I E 22, Jo 25
Hedqvist, P. G. . . . . I Ju 22, E 27
Hedulff, E. . . . . II Fo 3
Hedvall, J. A. . . . . I E 13
Heidendahl, N. M. . . . . I Jo 1, 17, 20
von Heidenstam, R. M. . . . . I U 2
Heiding, G. A. (I) . . . . . I K 21
Heimbürger, H. A. . . . . I K 20
von Heland, K. E. H. (I) . I Fi 28, H 4; II Fo 5
Helgesson, R. . . . . II Fo 7, 8
Helldén, B. E. . . . . I Fi 33
Helleberg, N. . . . . I Jo 18
Hellerström, A. O. F. . . . . I E 2
Hellerström, S. C. A. . . . . I E 21
Hellqvist, H. . . . . I K 2
Hellstedt, E. F. . . . . II Fi 2
Hellstedt, E. S. . . . . I S 16
Hellström B. M. . . . . I E 30
Hellström, J. G. L. . . . . I Fö 9, E 21
Hemming-Sjöberg, A. . . . . I Ju 13
Henkow, K. H. . . . . I Ju 21
Hennings, Betty . . . . . II S 4
Henriksson, E. . . . . I Fö 1
Henriques, E. . . . . II Fo 2
Herbe, G. H. . . . . I Jo 13
Herlenius, J. . . . . II Fo 3
Herlitz, C. W. . . . . I S 19, E 17, 20
Herlitz, N. (I) . . . . . I Ju 5, 29
Herlitz, N. . . . . I K 13

Herlitz, N. A. . . . . I Jo 7
Hermanson, B. A. . . . . I S 6
Hermansson, J. A. (II) . . . . . I H 7
Hermansson, T. . . . . I S 31
Hermelin, Gunilla . . . . . I E 34
Hernod, C. O. . . . . I Jo 7
Hernod, T. R. . . . . I Fi 28; II Fo 3, 8
Herslow, E. . . . . I Fi 28
Hesselgren, O. . . . . I S 22, 25
Hessle, Chr. W. . . . . I S 16, K 12, Jo 23
Hessler, T. . . . . I S 10
Heuman, M . . . . . I Ju 12
Hillbom, Karin . . . . . I E 22
Hirdman, G. G. . . . . I E 31
Hjertén, K. H. R. . . . . I Ju 11
Hjolman, T. H. F. . . . . II Fi 2
Hjort, K.-G. M. . . . . I K 14
Hjärne, U. G. E:son . . . . . I E 17
Hjörne, H. . . . . II U 1, 2
von Hofsten, Birgitta . . . . . I Ju 16
von Hofsten, E. . . . . I S 27, E 26
von Hofsten, E. G. N. . . . . I Jo 12
Holdo, S. H. . . . . I Fi 38
Holm, E. M. . . . . I Jo 5
Holm, P. . . . . I S 8
Holmberg, G. A. . . . . I H 5; II Fo 1
Holmberg, S. . . . . I Fö 8
Holmbäck, M. B. . . . . I Jo 25
Holmbäck, Å. (I) . . . I Ju 3, 5, Fi 37; II S 4
Holmén, F. E. . . . . I S 19
Holmer, N. T. . . . . I Fö 18
Holmgren, F. J. D. . . . . I Fo 2
Holmin, G. H. . . . . I Fö 10
Holmquist, C. A. F. I. . . . . I Fö 25
Holmqvist, S. E. . . . . I Fö 30, K 6
Holmqvist, S. E. . . . . I Fi 4
Holmstedt, E. W. . . . . I K 2
Holmstedt, I. . . . . I Ju 16
Holtz, G. . . . . I K 2
Hoogland, H. . . . . II Fo 8
von Horn, K. R. L. R. . . . . I H 4
von Horn, R. C. F. B. . . . . I Fö 8
Horney, N. . . . . I S 9
Hovgard, T. Å. . . . . I H 10, Fo 3; II Fo 4
Huggert, E. W. . . . . I E 13
Hugo, Y. . . . . I Ju 13, K 8
Huldt, W. P. A. . . . . I E 18
Hultgren, G. A. E. . . . . I E 34
Hultin, I. I. . . . . I Jo 3
Hultin, S. . . . . I E 1, 13
Hultman, A. . . . . I H 8
Hultman, G. . . . . I S 11
Hultman, G. . . . . II Fo 7
Hultström, L. . . . . I S 4, 6; II S 3
Husén, T. . . . . I Fö 7
Huss, E. . . . . I K 16
Hylander, E. . . . . I Jo 25
Hyrenius, H. . . . . I S 16, Jo 20
Håstad, E. W. (II) . . . . . I Ju 14
Häggbom, S. . . . . I Ju 22
Hägglöf, B. G. . . . . I H 4
Hällgren, E. W. (II) . . . . . I K 12
Hänninger, N. H. . . . . I E 17
Hässelberg, A. . . . . I Ju 16
Hävermark, G. . . . . I Fö 2, Fi 21
Högberg, P. E. . . . . II Fo 2, 8
Högbom, I. . . . . I E 18
Höglund, H. . . . . I S 22, 27
Höijer, E. J. . . . . I Fi 17, 21, 25, 29
Höijer, G. . . . . I Fö 28
Höjer, Gerda . . . . . I Fi 40
Höjer, I. . . . . I Jo 25
Höjer, J. A. . . . . I S 21, Jo 16
Höjer, K. J. . . . . I S 10, 16, Fi 22
Höjer, Signe . . . . . I S 19; II S 3
Hökerberg, Eva . . . . . I K 8

I.

Ihre, N. E. . . . . I H 6
Inghe, G. . . . . I Ju 16
Ingvar, S. I. . . . . I Fi 39
Isoz, N. P. E. . . . . I S 2, Fi 31
Iverus, G. H. . . . . I E 17

J.

Jacobson, J. E. K. G. . . . . II S 1
Jacobson, U. R. (II) . . . . . I Jo 2
Jacobsson, G. . . . . I Jo 11
Jacobsson, M. F. . . . . I S 29, H 8; II S 1
Jakobson, K. H. . . . . I S 3
Janson, S. (II) . . . . . I Fi 24, Jo 26, 30
Jansson, A. . . . . I Jo 21, 28
Jansson, A. F. . . . . I S 25
Jansson, Linnéa . . . . . II Fo 4
Janzon, K. A. . . . . I Ju 22, K 18
Jarnerup, S. E. . . . . I Fi 7, 27
Jelf, O. . . . . II Fi 4
Jentzen, C. H. . . . . I Fö 20, H 11
Jeppsson, H. Hj. . . . . I Jo 16
Jerlov, S. . . . . I Jo 16
Jerneman, T. G. . . . . I S 10, Fi 28
Johanson, N. E. . . . . II Fo 8
Johansson, A. . . . . I S 8, 19, Fi 5, 28
Johansson, A. . . . . I S 31
Johansson, A. . . . . I Jo 25
Johansson, A. E. M. . . . . I Fi 30
Johansson, B. . . . . I Fö 16
Johansson, B. . . . . II Fo 8
Johansson, C. A. A. . . . . II Fo 3
Johansson, Elsa (II) . . . . . II S 1
Johansson, F. L. H. . . . . I Jo 28
Johansson, H. . . . . I S 31
Johansson, H. . . . . I Jo 19
Johansson, H. . . . . II Fo 6
Johansson, H. B. (I) . . . . . II Fo 4
Johansson, Helga . . . . . I Fi 29
Johansson, I. S. . . . . II Fo 3
Johansson, J. . . . . I K 8
Johansson, J. B. (I) . . . . . I K 14
Johansson, J. H. . . . . I Jo 20; II Fo 4
Johansson, K. I. . . . . I Jo 20
Johansson, R. . . . . I Jo 8, 20; II Fo 7
Johnson, A. A:son . . . . . I U 2
Johnsson, B. E. . . I U 1, Fö 30, Fi 23, 40, H 2
Johnsson, E. . . . . I Jo 26
Johnsson, P. A. (II) . . . . . I K 9
Jondahl, B. . . . . I Fö 12
Jonson, B. G. . . . . I K 6
Jonson, T. W. . . . . I Jo 14
Jonsson, C. A. D. (II) . . . . . I Ju 17, H 11

Jonsson, G. . . . . I Ju 12, 16
Jonsson, J. N. (I) . . . . . I Jo 25
Jonsson, P. C. . . . . I U 2; II U 1
Jonsson, Sigrid . . . . . I E 17
Jonzon, B. A. S. . . . . I E 17
Jorpes, J. E. . . . . I E 10
Josephsson, K. O. . . . . I E 14
Juhlin-Dannfelt, C. G. . . . . I E 5
Junæus, H. . . . . I S 31
Jung, E. S. . . . . I K 11
Jungen, E. B. . . . . I Fi 37
Juréen, L. . . . . I Jo 20
Jäderström-Rössel, Agda . . . . . I Fi 32
Jönsson, N. . . . . I Jo 20
Jönsson, O. . . . . I Fi 22
Jönsson, R. W. . . . . I S 27
Jönsson, T. . . . . I Fö 5

K.

Kahlson, G. S. . . . . I E 10, 29
Kamph, S. . . . . II Fo 6
Kangas, K. E. . . . . I Jo 2
Karén, H. V. . . . . I Fö 7, 8, 11, 31, 34
Karlberg, H. . . . . II Fo 5
Karlbom, T. O. . . . . I E 4, 11, 18
Karlén, O. J. . . . . I Fö 4
Karlsson, K. . . . . II Fo 7
Karlsson, K. G. H. . . . . I S 12
Karlsson, K. V. (II) . . . . . I S 11
Karlsson, O. W. . . . . II S 1
Karnell, N. B. . . . . I E 17
Kempe, F. O. E. . . . . I Jo 21, 25
Key, M. . . . . I H 13
Kilander, E. T. E. . . . . I S 29
Kinberg, O. V. . . . . I E 11
Kindgren, R. . . . . II Fo 1
Kindstrand, C. A. . . . . I S 31
Kjellegård, S. A. . . . . I Ju 12
Kjellén, T. B. . . . . I Fö 5, Fi 31, H 16
Kjellgren, B. S. T. . . . . I E 26
Kjellin, B. . . . . I Ju 14, 28
Kjellman, H. . . . . I S 9, 32
Klackenberg, O. H. . . . . I Fi 6
Kling, E. H. . . . . I Jo 16
af Klintberg, C. G. . . . . I Fö 9
Klintstedt, H. G. . . . . I Fi 20
Knutsson-Hall, N. A. . . . . I S 32
Knös, B. A. O. . . . . I E 16
Kock, Karin . . . . . I Fi 2, 28
Kollberg, G. N. . . . . II Fo 4
Kolmodin, K. M. . . . . I E 17
Kolmodin, L. T. . . . . I Ju 27
von Konow, U. . . . . I Ju 13
Kreüger, H. . . . . I E 1, 30, H 10
Kring, K. G. H. . . . . II Fo 8
Krook, C.-O. . . . . I Fö 2
Kugelberg, W. B. . . . . I H 16
Kull, B. . . . . I H 2
Kullgren, V. . . . . II S 1
Kuylenstjerna, G. W. G. . . . . I S 16
Kvist, S. . . . . I S 11
Kyling, K. F. F. (II) . . . . . I E 33
Källberg, H. . . . . I K 16
Kähr, H. N. G. . . . . II Fo 7
Källner, C. G. A. . . . . II U 1
Källquist, K. G. E. . . . . I Fi 16
Kälvesten, Anna-Lisa . . . . . I Ju 16
Kärre, K. . . . . I E 17
Kördel, E. R. . . . . II Fo 2, 5

L.

Lagerberg, S. P. E. . . . . I Fö 25
Lagercrantz, B. O. J. . . . . I S 33
Lagercrantz, M. H. . . . . I Fö 32
Lagergren, B. G. M. . . . . I Fö 6, Fi 9
Lagerhjelm, P. E. G. J. . . . . II Fo 3
Lagerlöf, N. P. . . . . I Jo 9, 20
Lagerström, N. A. . . . . I Fi 17
Lallerstedt, L. E. . . . . I H 10
Lamm, O. H. . . . . I U 2
Lamberth, C. L. . . . . II Fo 1
Lane, S. . . . . I Fi 6, 29
Langenskiöld, E. J. . . . . I E 9
Lanke, B. T. . . . . I Jo 16
Larsen, H. R. . . . . I Jo 32
Larsson, B. . . . . I Ju 12
Larsson, C. E. . . . . I H 3
Larsson, I. . . . . I Fö 5, S 10
Larsson, K. . . . . I S 32, Jo 20
Larsson, Karin . . . . . I Fi 39
Larsson, L. . . . . I H 6
Larsson, L. G. E. . . . . I Jo 13
Larsson, N. . . . . I Jo 17
Larsson, S. (I) . . . . . I S 3, Jo 12
Larsson, S. . . . . I S 10
Larsson, S. . . . . I Fi 37
Larsson, Y. G. R. . . . . I S 12, E 18
Lassen, B. . . . . I Ju 12
Laurin, J. . . . . I Ju 6, 25, Fi 7, 36
Laurin, N. O. . . . . I S 5
de Laval, Märta . . . . . II Fo 6
Lech, J. C. H. . . . . I Ju 10
Leijonhufvud, E. S. . . . I Fo 2, 4; II Fo 7
Leire, G. . . . . II Fo 3
Leissner, K. H. . . . . I Jo 20
Leman, A. . . . . I Jo 17
Lemmel, C. F. R. . . . . I Fö 20
Lemne, L. . . . . I Jo 20
Lemon, C. G. . . . . I Ju 13
Leo, H. V. . . . . I K 5, E 27
Leuhusen, R. N. . . . . I Fö 23
Levin, H. S. . . . . I Jo 23
Levinson, K. S. . . . . I Fö 28
Levinson, Margit . . . . . I Fo 2
Lichtenstein, A. . . . . I K 6, E 21
Lidén, A. . . . . I S 1
Lidén, R. A. . . . . I Fö 12
Liedberg, C. G. (II) . I Fi 28, Jo 8, 20; II Fo 4
Lignell, K. . . . . I K 11
Lilja, C. B. . . . . I H 5
Liljevall, B. G:son . . . . . I K 11
Lillichöök, Eleonore . . . . I Fi 28; II Fo 3
Lind, A. . . . . II Fo 6
Lindahl, E. . . . . I Fi 1, 28, 30, E 18, Jo 20
Lindberg, A. . . . . I Fi 22, 28
Lindberg, B. . . . . I H 5
Lindberg, C. . . . . I K 4
Lindberg, C. A. E. (II) . . I E 14; II Fo 8
Lindberg, E. . . . . I Ju 13
Lindberg, E. H. . . . . I S 21

Lindberg, G. . . . . I E 20
Lindberg, H. . . . . I Ju 12
Lindberg, K. A. . . . . II Fo 7
Lindberg, O. F. . . . . I E 2
Lindberg, T. . . . . I Ju 12
Lindberger, A. . . . . II Fo 4, 6
Lindblad, A. F. . . . . I E 13
Lindblad, K. F. T. . . . . I K 20
Lindblom, E. A. (I) . . . . . I Ju 27
Lindblom, Helena . . . . . I S 19
Lindbärg, K. E. . . . . I E 26
Lindeberg, E. F. L. . I S 16, 31, Jo 13, 14, H 12
Lindeberg, S. J. . . . . II Fo 2
Lindegren, S. G. . . . . I K 6
Lindell, I. . . . . I Fö 33, Fo 3, 4
Lindén, L. V. (I) . . . . . I S 19
Lindencrona, A. . . . . I Fö 7
Lindencrona, G. . . . . I Ju 3; II S 4
Linder, E. H. . . . . I K 8
Lindgren, G. . . . . I Fi 30
Lindgren, S. . . . . I K 2
Lindh, A. V. . . . . I K 6
Lindh, E. . . . . I Fö 1, 28, K 3
Lindhé, C. . . . . I K 3
Lindholm, J. E. . . . . I Fi 17, E 16
Lindmark, G. . . . . II Fo 8
Lindquist, N. G. . . . . I Fi 30
Lindqvist, A. A. (II) . . . . I Ju 10, 25, E 34
Lindqvist, J. L. . . . . II Fi 2, Fo 6
Lindroth, S. . . . . I K 18
Lindskog, B. V. . . . . I H 3; II Fi 3
Lindskog, H. . . . . II Fo 3, 8
Lindstedt, G. . . . . I Ju 6
Lindstedt, S. . . . . I Fi 8, 31
Lindström, A. H. . . . . I Fi 17
Lindström, C. S. . . . . I Jo 8
Lindström, J. G. . . . . I Fö 17
Lindström, K. J. O. . . . . II Fo 4, 8
Lindström, O. W. . . . . I H 5
Lindström, S. A. . . . . I Ju 22
Lingman, J. . . . . I Fi 3
Lingren, G. W. . . . . I Fi 32; II S 1
Linnér, S. N. (I) . . . . . I Ju 10, Fi 21
Linnman, M. O. J. . . . . I Fö 13
Ljungberg, C. R. . . . . I K 11
Ljungberger, B. G. . . . . I H 5, 6; II Fi 4
Ljungdahl, K.-G. . . I Jo 25, Fo 3; II Fo 1, 7
Ljungdahl, M. J. J. . . . . I Fö 2, S 27
Ljungdahl, V. S. (I) . . . . . I Fi 10
Ljunggren, A. A. . . . . I Jo 11
Ljunggren, G. . . . . I Ju 24
Ljunggren, G. A. . . . . I Fö 20
Ljunggren, Th. . . . . I K 16
Ljunggren, V. . . . . II Fo 7
Lodenius, V. G. (I) . . . . . I Fi 24
Lovén, P. . . . . I Jo 11
Lund, B. A. . . . . I E 33
Lund, D. G. M. . . . . II Fo 4
Lund, R. F. . . . . I Fö 25; II U 1
Lund, R. N. . . . . I Jo 18
Lundberg, A. N. V. . . . . I Fi 36
Lundberg, E. F. I Fi 28, E 11, Jo 20, Fo 3; II Fi 4, Fo 6
Lundberg, E. F. O. . . . . I H 16
Lundberg, E. J. . . . . I E 27
Lundberg, F. . . . . I H 7
Lundberg, K. G. . . . . I S 3
Lundberg, N. R. W. . . . . I Fö 28
Lundberg, S. E. (II) . . . . . II Fi 1
Lundblad, N. W. . . . . I K 15, Fi 30
Lundborg, S. . . . . I S 15, 17, 18
Lundén, P. . . . . I Jo 21
Lundgren, G. . . . . I Jo 26
Lundgren, J. A. . . . . I K 20
Lundgren, Th. . . . . II Fi 1
Lundh, E. . . . . I Fo 4; II Fo 7
Lundh, H. T. . . . . I E 28
Lundh, Th. . . . . II S 4
Lundquist, B. . . . . I S 19
Lundquist, J. . . . . I K 6
Lundquist, O. R. . I S 3, Fi 32, E 1; II S 1
Lundquist, S. V. . . . . I Ju 22
Lundqvist, H. . . . . I K 1
Lundqvist, Hj. . . . . II Fo 8
Lundqvist, J. O. . . . . I Fi 7
Lundqvist, K. H. . . . . I K 3
Lundqvist, O. R. . . . . I Fö 7
Lundqvist, R. . . . . I K 11, Fi 3
Lundström, B. . . . . I Ju 21
Lundvik, V. G. . . . . I K 7, H 4; II Fo 5
Lychnell, T. . . . . I Fö 1, 5, 19
Lübeck, O. R. . . . . I Jo 28
Lännergren, B. . . . . I Fö 17
Löfgren, K. H. F. . . . . II S 1, 3
Löfgren, T. E. . . . . I K 1, 19
Löfström, F. . . . . I Fö 15, 27
Löfvander, A. (I) . . . . . I S 11
Löhr, B. A. H. . . . . I Fi 18
Lövgren, O. W. (II) . . . . . I Jo 2, 25
Löwbeer, N. T. . . . I Fö 17, S 12, E 15, H 14

M.

Mac Dowall-Pihlström, G. H. . . . . I S 22
Magnander, E. E. A. . . . . I Fö 3
Magnell, K. J. T. . . . . I Fö 1, 12, 28
Magnusson, H. . . . . I H 6
Magnusson, H. G. . . . . I Jo 16
Magnusson, K. H. (II) . . . . . I Jo 12, 23
Magnusson, R. A. Hj. . . . . II Fo 4
Malcolm, R. A. . . . . I S 32
Malm, C. G. O. . . . . I E 1, Jo 6, 10, H 10
Malm, N. P. . . . . I Jo 18, H 12
Malmberg, H. . . . . I Ju 17, 22, S 12, K 21
Malmberg, K. J. Å. . . . . I K 16
Malmberg, P. G. . . . . I E 15, 26
af Malmborg, N. M. . . . I Fö 20, S 2, Fi 29
Malmer, I. . . . . I H 13
Malmfors, N. A. E. . . . . I Fi 28, Jo 25
Malmgren, E. F. E. . . . . II Fo 7
Malmkvist, E. V. . . . . I K 7, 9
Malmroth, Elsa . . . . . I S 10
Mandorff, T. F. . . . . II S 1
Mannerfelt, C. E. A. . . . . I Jo 11, 12
Mannerfeldt, A. T. W. A. . . . . I H 8
Markelius, S. G. . . . . I K 6, E 32
Markland, F. W. . . . . I H 6
Martin, K. . . . . I E 5
von Matern, N. . . . . I K 16, H 8
Matts, A. G. . . . . II Fo 6
Mattsson, S. . . . . II S 1
Mattsson, V. J. (II) . . . . . I Ju 22, K 18
Matz, K. S. . . . . I H 6, 8

Maunsbach, A. B. . . . . I Fö 2, K 6
Meidner, R. . . . . I Jo 20
Meiton, S. . . . . I H 12
Melén, O. F. R. . . . . I Fö 15, 27
Melin, S. S. . . . . I S 5
Meurling, C. H. F. . . . . I K 14
Moberg, H. . . . . I Jo 32
Molander, H. . . . . II Fo 4
Mollander, R. . . . . I Fi 29
Montelius, S. C. G. . . . . I Ju 21
Montell, E. . . . . I S 9, 32
Montgomery, G. A. . . . . I Fi 28, 30
Mosesson, G. A. (II) . . . . . I Ju 24
Mossberg, H. K. E. . . I Fö 18, S 6, Fi 20; II S 4
Munktell, A. H. . . . . I E 11
Munthe, R. E. L. . . . . I H 2
Murray, C. A. . . . . I Fö 13, E 5
Murray, G. R. O. . . . . I E 25
Myrbäck, K. D. R. . . . . I H 10
Myrdal, Alva . . . . . I S 19, 32, Fo 2
Myrdal, K. G. (I) . . . . . I U 2, S 8, Fi 28
Myrgren, H. . . . . II Fo 4
Måhlén, C. E. . . . . I Fö 10
Månson, K. G. . . . . II Fo 8
Mårdh, G. A. . . . . I Fö 13
Mårtensson, H. . . . . II Fo 6
Mårtensson, J. W. (II) . . . . . I Ju 32, Fi 21
Mäler, K. M. (II) . . . . . I Jo 25
Möller, K. . . . . II Fo 4
Møller, T. . . . . I Ju 22
Möller, W. C. G. . . . . I Fö 8
Möllerström, J. V. S. . . . . I S 28

N.

Nanneson, L. . . . . I Jo 20; II Fi 4
Natt och Dag, B. H. . . . . I Fö 30
Nauckhoff, S. A. G. . . I E 1, H 11; II Fo 1
Nehrfors, A. E. L. . . . . I K 20
Nelander, J. E. . . . . II S 1
Nelson, H. M. O. . . . . I E 11
Nerell, Å. N. J. . . . . II Fo 7, 8
Nevrell, B. A. . . I Ju 32, Fö 4, Fi 32, E 28
Neumüller, Margareta . . . . . II Fo 4
Nilson, J. F. . . . . I Fi 9, 34
Nilsson, A. . . . . I Jo 26, 30
Nilsson, B. A. . . . . I E 31
Nilsson, C. E. . . . . I Fö 1
Nilsson, F. W. . . . . I Jo 10
Nilsson, G. . . . . I H 12
Nilsson, G. E. (II) . . . . . I S 29
Nilsson, G. V. (II) . . . I Fö 28, S 24, Fi 32
Nilsson, H. (II) . . . . . I S 31
Nilsson, H. . . . . II Fo 6
Nilsson, Hj. R. (II) . . . . . I Fi 21
Nilsson, J. (II) . . . . . I Fi 39
Nilsson, Joh. (I) . . . . . I Jo 17
Nilsson, M. Hj. . . . . I Jo 16
Nilsson, N. R. . . . . I Jo 8, 10, 24, H 10
Nilsson, O. . . . . II S 1
Nilsson, P. B. (I) . . . . . I S 21, E 3
Nilsson, S. J. . . . . I S 29, H 11
Nilsson, T. (II) . . . . . I S 20
Nilsson-Leissner, G. . . . . I Jo 20
Nitelus, H. V. . . . . I Fi 35
Norberg, R. E. . . I Ju 5, Fö 35, Fi 33, Jo 28
Norbäck, K. G. . . . . II S 1
Nordberg, J. A. . . . . I Fi 17
Nordberg, L. F. G. . . . I Fö 28, S 12, Jo 2
Nordenfalk, J. . . . . I Ju 13, 23
Nordenfelt, P. . . . . I S 19
Nordenskjöld, H. J. . . . . I Ju 24; II Fi 3
Nordenson, C. . . . . I S 9
Nordenson, H. (I) . . . . . I Fi 28, H 10
Nordenstam, A. . . . . I Ju 22
Nordgren, Olivia (II) . . . . I S 10; II Fo 4
Nordin, A. G. . . . . II S 1
Nordin, J. V. . . . . I S 11, 30
Nordlander, C. H. . . . . I Jo 20
Nordlander, O. . . . . I Fö 2, E 26
Nordlund, Elsa-Brita . . . . . I Ju 12, E 20
Nordquist, M. . . . . I Jo 7, 14, 21
Nordström, A. . . . . I E 21; II Fo 6, 7
Nordström, B. G. L. . . . . II Fo 4
Nordström, G. H. . . . . II S 1
Nordström, K. G. H. . . . . I Fö 8
Nordwall, K. E. . . . . I E 13
Nordwall, Å. . . . . I Ju 27
Noreen, Å. . . . . I E 27
Norén, C. S. . . . . I Fö 23
Norén, K. G. . . . . I Fö 20
Norenberg, C. W. . . . . II Fo 4, 8
Norgren, N. O. . . . . II Fo 7
Norinder, Y. H. T. . . . . I Ju 2
Norlin, E. . . . . I H 10
Norrman, E. . . . . I Jo 20
Norup, B. S. B. (II) . . . I Jo 10; II Fo 6, 8
Nothin, T. K. V. . . . . I Ju 31, E 4
Nyberg, B. E. . . . . I S 2
Nyberg, M. . . . . I Fö 5
Nyblom, A. E. . . . . I Jo 14; II Fi 4
Nygren, A. T. S. . . . . I E 25
Nygren, Hildur (II) . . . . . I S 19
Nygren, T. G. . . . . I K 20
Nylander, O. E. . . . . I H 4
Nyström, B. A. E. . . . . I S 8
Nyström, E. G. . . . . I Fo 2
Nyström, P. E. . . . . I Jo 25; II Fo 3, 6, 7
Näsgård, B. (I) . . . . . I Jo 5, 15, 21, 29
Näslund, H. M. E. . . . . I Jo 10, 14
Näslund, P. J. (I) . . . . . I Ju 17, Jo 21
Näsmark, K. E. J. . . . . I E 20

O.

Odelberg, A. A. . . . . I S 27
Odelberg, P. . . . . II Fo 3
Odén, C. Å. . . . . I K 3
Odencrants, J. O. . . . . I Ju 17
Odholm, A. . . . . I S 11
Odholm, C. G. A. . . . . I Fö 4, S 25
Odin, M. . . . . I K 6
Odqvist, F. K. G. . . . . I Fö 20
Oelrich, N. E. . . . . I Fö 15
Ohlin, B. G. (II) . . . . I K 7, Fi 28, Jo 20
Ohlin, H. . . . . II Fi 4, Fo 6
Ohlon, S. J. E. . . . . I Fi 21
Ohlson, S. . . . . I S 16
Olhammar, G. F. N. . . . . I Jo 28
Olin, G . . . . . II Fo 4
Olovson, O. E. (II) . . . . . I S 11
Olson, A. R. . . . . II U 1, 2

Olson, H. . . . . I E 32
Olsson, A. . . . . I S 29
Olsson, A. E. . . . . I Fi 17
Olsson, C. P. (II) . . . . . I Ju 1, S 27
Olsson, E. . . . . I S 10
Olsson, Erica . . . . . II Fo 7
Olsson, G. A. (II) . . . . . I S 2, Fi 39
Olsson, H. . . . . I Jo 20
Olsson, J. L. . . . . I K 2
Olsson, K. A. . . . . I K 2
Olsson, L. . . . . I Jo 17
Olsson, O. L. . . . . I K 16
Onsjö, J. (II) . . . . . I Fi 39
Osvald, G. S. . . . . I H 14; II Fo 8
Osvald, H. . . . . I Jo 20
Osvald, Ingrid . . . . . I S 19; II Fo 4

P.

Palander, T. F. . . . . I K 7, 9, 16
Palm, G. . . . . I Ju 17
Palm, G. R. . . . . I H 6
Palm, S. E. W. . . . . I E 25
Palmquist, L. P. O. . . . . I Jo 16, 23
Palmstrand, T. E. H. . . . . II Fo 5
Parenius, M. F. . . . . I S 10
Park, G. L. . . . . I Jo 2
Paues, E. W. . . . . I Jo 17; II Fo 3
Pauli, I. H. E. (I) . . . . . I E 8, 28
Perman, E. G. S. . . . . I E 10
Perslow, M. S. . . . . II S 4
Persson, E. . . . . I Jo 8
Persson, E. . . . . I S 6
Persson, E. . . . . II Fi 4, Fo 8
Persson, F. . . . . I Jo 26
Persson, I. (I) . . . . . I S 19, 29
Persson, J. A. L. (II) . . . . . I K 21
Persson, K. G. . . I Ju 6, 10, S 2, 33; II S 4
Persson, N. A. . . . . I E 17
Persson, P. . . . . I Fö 17
Persson, P (II) . . . . . II S 3
Persson, P. H. Y. . . . . I H 12
Persson, S. . . . . I Ju 14, Fo 4
Petersen, K. . . . . I H 8
Petersson, K. (I) . . . . . I Ju 28
Petersson, T. P. J. . . . . I Fi 6
Petré, K. B. T. . . . . I Fi 40
Petrelius, B. . . . . I Fi 20
Petrén, T. E. A. . . . . I E 26
Petri, B. A. W. . . . . I K 18
Petterson, C. H. . . . . I Jo 21
Pettersson, T. . . . . II Fi 4
Pettersson, A. . . . . I Ju 27; II S 1
Pettersson, A. . . . . I S 21
Pettersson, A. P. (II) . . . . I Jo 26; II Fo 9
Pettersson, G. K. (II) . . . . I Jo 26, 28, 30
Pettersson, T. . . . . II Fo 8
Platon, J. B. . . . . I Jo 8, H 10
Ploman, P. F. . . . . I H 8
Pontén, S. . . . . I K 13
Pålsson, F. . . . . I E 26
Pålsson, P. O. . . . . I Jo 25

Q.

Quennerstedt, N. H. . . . . I K 13
Quensel, C.-E. . . . . I E 11
Quensel, N. J. E. . . . . I Fi 7
Quensel, S. G. L. . . . . I Ju 17
Qvarnström, K. G. A. . . . . I Fi 17

R.

Ralf, E. C. . . . . I E 19
Rapp, F. . . . . I K 19
Rapp, Y. . . . . I K 7
Rappe, G. . . . . I Jo 24
Rappe N. J. . . . . I Fi 36
Rausing, A. R. . . . . I K 16
Regner, N. . . . . I Ju 21
Restad, E. H. . . . . I S 28
Reuterskiöld, B. H. C. . . . . I H 6
Reuterswärd, G. F. A. . . . . II U 1, 2
Rietz, A. T. . . . . I Fi 24
Rimby, Hj. . . . . I K 19
Rimér, O. . . . . I Fi 17
Ringborg, G. . . . . I Jo 20
Ringborg, H. . . . . I Jo 20
Ringborg, H. G. . . . . II Fo 4
Rising, G. A. . . . . I Ju 28
Rodhe, E M. . . . . I E 34
Rodhe, K. . . . . I Ju 25
Rodhe, S. O. . . . . I Jo 20
Rogberg, N. . . . . II Fo 2
Rohlin, A. U. . . . . I S 31
Romander, N. . . . . I Fö 5
Romanus, S. E. . . . . I S 19
Romberg, A. C. T. . . . . I Ju 1, Jo 23
Romdahl, A. L. . . . . I E 32
Ronner, G. . . . . I Ju 16
Ros, A. K. E. . . . . I S 2
Rosander, K. E. . . . . I Fi 38
Rosberg, K. G. . . . . I Fi 21
Rosén, B. . . . . I Jo 24
Rosén, Göta . . . . . I Ju 12, 16, S 10
Rosén, R. . . . . II Fo 6
von Rosen, F. W. F. . . . . I H 6
Rosengren, E. O. . . . . I Fö 26
Rosenquist, G. W. . . . . I S 6
Roupe, N. G. T. . . . . I Fo 3
Royen, N. T. . . . . I H 8
Rudberg, Y. . . . . I E 25
Rudhagen, J. B. . . . . II S 1
Ruist, G. F. . . . . I Fö 4, Fi 8
Runald, C. M. . . . . I S 21
Rundlöf, H. N . . . . . I Fi 21
Rune, I. F. . . . . I S 30
Runestam, A. . . . . I E 20
Rusck, Å. . . . . I H 12
Ryd, S. H. . . . . I Fö 16
Rydback, A. V. . . . . I Fö 12, 29
Rydbeck, E. . . . . II Fi 4
Rydbeck, O. . . . . I U 2
Rydberg, J. A. . . . . I Ju 22
Ryde, B. H. . . . . I Jo 9, 20
Rydenfelt, S. . . . . I E 10
Rydh-Munck af Rosenschöld, Hanna I Ju 1, S 19
Rylander, A. O. E. . . . . I Fi 17
Rülcker, A. . . . . I S 32
Ryman, F. S. A. . . . . I Fö 3
Rynell, S. . . . . I Ju 3; II U 2
Råberg, E. . . . . I Ju 16

S.

Saemund, G. . . . . I S 11, 31
Sahlén, G. V. . . . . I Fö 23
Sahlin, E. C. . . . . I Ju 24
Sahlin, G. . . . . I Jo 20
Sahlin, O. E. . . . . I K 17
Sahlin, S. E. G. . . . . I U 2, Fo 1; II Fo 5
Sahlström, N. . . . . I Jo 10
Samuelsson, E. J. G. . . . . I Jo 8
Samuelsson, G. Y. . . . . I S 25
Samzelius, P. P. M. . . . . I E 16
Sandberg, A. E. . . . . I Fö 28; II Fo 3
Sandberg, F. W. E. . . . . I E 17
Sandberg, O. E. (II) . . . . . I Fi 28, Jo 25
af Sandeberg, G. V. D. . . . . I Fö 35
Sandén, J. E. (I). . . . . I Fö 17, S 28
Sandler, R. J. (I) . . . . . I S 6, Fi 28
Sandström, A. E. F. . . . . I S 16
Sandström, B. . . . . I K 15
Sandström, K. G. A. . . . . I Fi 30
Sandström, K. H. . . . . I K 9
Sauber, K. . . . . I H 6
Schager, N. . . . . II Fo 7
Schalling, E. H. . . . . I S 29, E 24
Schedin, V. E. . . . . I Fö 3
von Schéele, C.-A. . . . . I K 8
Schéle, N. . . . . I K 3
Schirén, G. U. . . . . I Jo 5
Schlyter, K. (I) . . . . . I Ju 12
Schlyter, R. O. O. . . . . I H 8
von Schmalensée, A. . . . . I S 34
Schmidt, C. . . . . I Ju 3, S 20; II S 4
Schmidt, C. S:son . . . . . II Fo 6
Schmidt, T. A. . . . . I Fö 20
von Schulzenheim, C. H. J. . . . . I S 10
Schwartz, S. G. . . . . I Fo 1, 3; II Fo 3
Schwartz, V. A. O. . . . . I K 4
von Schwerin, F. K. W. . . . . I E 14
Schönmeyr, L. J. . . . . I K 21
Sefve, S. I. (II) . . . . . I Fi 39
Sehlstedt, O. . . . . I Ju 16
Serrander, G. . . . . I S 31
von Seth, T. G. A (II) . . . . . I Jo 21
Sidenbladh, G. . . . . I S 8
Sidenbladh, K. J. E. . . . . I Fö 3
Siegbahn, K. M. . . . . I Fö 20, E 29
Sieurin, S. E. . . . . I H 10
Sievert, R. M. . . . . I Fö 20
Sigmar, E. R. J. K. . . . . I K 20
Silfverberg, K. J. A. . . . . I Fö 10, 22, Fi 34
Siljeström, G. (I) . . . . . I Ju 13, 25
Silow, A. . . . . I E 1, H 10
Simonsson, Y. A. . . . . I K 16, Fi 3
Sivert, E. D. . . . . I Fi 7, 27, 38; II Fi 3
Sjunnesson, N. S. . . . . I K 6
Sjunneson, O. J. . . . . II U 2
Själander, E. . . . . I Jo 20; II Fo 4
Sjöberg, E. A. . . . . I K 7, 16, Fi 3
Sjöberg, S. . . . . I Fi 17
Sjödahl, H. L. E. (I) . . . . . I Fi 35
Sjöfält, E. E. . . . . I Jo 8, 24
Sjögren, A. L. . . . . I S 2
Sjögren, C. E. . . . . I K 4
Sjögren, E. . . . . I S 31
Sjögren, K. E. . . . . I Jo 10, 20; II Fo 5
Sjöholm, B. E. . . . . I S 5, 23, 33, 34
Sjöholm, S. . . . . I H 10
Sjölund, E. O. . . . . I Jo 25
Skogh, S. A. . . . . I S 16, 20; II S 1
Skoglund, G. T. (II) . . . . . I Jo 23
Skoglund, H. L. . . . . I E 22
Skoglund, J. M. (II) . . . . . I Ju 5, S 10
Skogman, H. . . . . I S 6
Skoog, T. O. . . . . I E 15
Sköld, J. O. . . . . I E 32
Smedmark, C. G. . . . . I Fö 24
von Sneidern, A. . . . . I K 15
Sohlman, R. . . . . I Fi 28, H 5, Fo 1
Sohlman, S. . . . . II Fo 3
Sollander, R. . . . . I Fi 31
Sonesson, N. M. . . . . I H 10
Soop, E. . . . . I Fi 21
Springer, T. T. G. . . . . I H 8
Stade, K. Y. . . . . I Fö 15, 27
Staf, N. O. B. . . . . I E 16
Starck, K. G.-A. . . . . I S 6
Starland, H. . . . . I S 11
Staxäng, E. V. (II) . . . . . I E 19
Steen, B. F. . . . . I Fi 7, 17
Steen, S. O. . . . . I E 13
Steenberg, K. J. E. . . . . I Fo 2; II S 3
Sten, H. (I) . . . . . I S 10, Jo 21, 25
Stenberg, S. . . . . I Ju 12
Stenberg, S. J. . . . . I K 12
Stenhammar, O. . . . . II Fo 6
Stenholm, S. . . . . I S 31
Stensgård, A. H. . . . . I Jo 20; II Fi 4
Stenström, J. A. . . . . I Fö 3
Stenvik, R. A. J. . . . . I S 2, 34
Sterky, H. K. A. . . . . I Fö 6, K 8
Stern, E. . . . . I H 7
Sterner, R. . . . . I S 32, Fi 28
Stiernström, M. . . . . I S 26
Stjernberg, S. T. . . . . I Jo 4, 12
Stjernqvist, H. O. . . . . I S 4
Stjernstedt, C. M. V. . . . . I Ju 10
Strahl, I. . . . . I Ju 10, 12
Strand, A. . . . . I S 10; II Fi 4
Strand, A. W. (I) . . . . . I Fi 7, 30
Strand, H. . . . . II Fo 6
Strandberg, E. . . . . I S 31
Streyffert, K. T. . . . . I K 13, Jo 20
Stridsberg, E. R. . . . . I Fö 12, 29, H 10
Strindlund, G. . . . . I Jo 25; II Fi 4
Sträng, G. . . . . I Jo 20; II Fo 4, 6
Ström, E. T. H. . . . . I Fö 10, Fi 33
Ström, G. . . . . I S 27
Ström, N. . . . . I S 32
Ström, T. V. . . . . II Fo 7
Strömbeck, J. P. . . . . I E 26
Strömberg, O. A. E. . . . . I Fö 24
Strömbäck, C. . . . . I Jo 21
Styrman, G. A. . . . . I S 3
Styrud, S. G. . . . . I Fi 29
Stål, D. E. . . . . II U 2
Stålbrandt, H. . . . . II Fo 6
Ståhle, A. N. O. K. . . . . II Fo 2, 8
Sundahl, P. E. . . . . I E 30
Sundberg, C. G. (I) . . . . . I K 9, Jo 28
Sundberg, R. A. . . . . I Jo 19
Sundelin, F. . . . . I K 6
Sundell, O. E. . . . . I Ju 28, Fö 23; II U 1
Sundén, O. R. . . . . I E 29

Sundfeldt, B. . . . . II Fo 3
Sundfeldt, R. . . . . II Fo 7
Sundgren, N. E. G. . . . . I E 8
Sundin, T. W. . . . . I K 15
Sundquist, B. V. . . . . I H 12
Sundqvist, G. . . . . I Ju 24, E 31
Sundström, E. . . . . I Ju 16
Sundström, E. V. . I K 17, Fi 20, Jo 20, H 10
Suwe, E. G. . . . . I Fö 21
Svanberg, A. K. O. . . . . I Jo 9
Svartz Malmberg, Nanna . . . . . I S 21
Svedberg, T. . . . . I H 10
Svedelius, E. . . . . I S 16
Svegart, H. L. . . . . I Jo 16
Svennberg, T. . . . . I K 16
Svennegård, C. . . . . I E 23
Svennilson, S. I. . . . . I Fi 28, Jo 20, 25
Svenonius, Anna-Märta . . . . . I Ju 1
Svenson, Gärda . . . . . I S 9
Svensson, Birgitta . . . . . I Jo 20
Svensson, D. . . . . I H 12
Svensson, G Hj. (II) . . . . . I Ju 5, K 4
Svensson, Gärda . . . . . II Fo 4
Svensson, J. S. . . . . I K 9
Svensson, S. E. . . . . I Fö 30; II S 2
Svensson, Valborg . . . . . I Fi 39
Svensson, W. (II) . . . . . I Fi 24, 28, Jo 20
Svenungsson, A. . . . . I Fö 16
Sverne, E. V. . . . . I Fi 31, 34, Jo 28
Swartling, A. E. V. . . . . I Fi 16, E 18
Swartling, P. . . . . I Ju 4
Swedenborg, G. B. V. E. . . . I Fö 23, Fi 9
Swedenborg, J. E. . . . . I E 30
Swedlund, N. P. R. . . . . I Fö 20, 28
Swenzén, B. T. . . . . I Fö 6
Sylvan, H. T. . . . . I Jo 24
Sylwan, E. C. . . . . I K 3, 16
Sylwan, N. E. . . . . I H 12
Sällfors, C. T. . . . . I K 7
Sävström, A. V. (II) . . . . . I K 8
Söderberg, E. . . . . II Fo 6
Söderblom, Anna Lisa . . . . . I Ju 1
Söderbäck, C. F. . . . . I S 10, 11, Fi 7
Södergren, J. R. A. . . . . I Ju 22, H 8
Söderling, E. G. . . . . I K 9
Söderlund, G. . . . . I Fi 22, 28; II Fi 3
Söderquist, C. . . . . II S 32
Söderström, O. . . . . I Jo 20; II Fo 4
Sölvén, K. O. A. . . . . I S 10, 25
Söre, A. . . . . I H 14
Sörensen, K. . . . . I Ju 22

T.

Tallroth, T. . . . . I Fö 4
Tamm, K. G. L. H. . . . . I Fi 16
Tamm, V. S. H:son . . . . . I Fö 14, 23
Tammelin, P. A. V. . . . . I Fi 23
Tegendal, O. E. . . . . I S 10
Tegner, G. . . . . I S 19
Telander, N. G. . . . . II Fo 7
Telenius, S. F. . . . . II S 2
Tengblad, E. . . . . I K 2
Tengelin, Å. E. . . . . I E 27
Tengwall, E. J. . . . . I S 3
Thiis, H. . . . . I E 27
Thomasson, E. . . . . I Fö 4
Thomson, A. N. . . I Fi 20, 22, E 14, 18; II S 1
Thorburn, U. A. . . . . I Fö 8
Thorelli, H. . . . . I S 32
Thornander, T. . . . . I S 32
Thorsing, O. U. K. . . . . II U 1
Thorson, I. W. . . . . I Fö 23
Throne-Holst, H. . . . . I Fö 32; II Fo 6
Thulin, G. G. . . . . I Jo 23
Thulin, G. Å. L. . . . . I S 2, 5, H 11
Thun, F. W. . . . . I S 12
Thunberg, T. L. . . . . I S 22
Thunborg, F. . . . . I Ju 21
Thurén, G. . . . . I Ju 12
Thörnell, O. G. . . . . I Fö 26
Tigerschiöld, K. M. . . . . I E 11; II Fo 7
Tillander, T. . . . . I Jo 25
Tiselius A. W. K. . . . . I E 29
Tiselius, K. E. . . . . I S 22
Tjus, G. G. R. . . . . II U 2
Tjällgren, O. L. (I) . . . I Jo 21, 25, 26, 30
Tolstoy, N. . . . . II Fo 4
Tondén, A. . . . . I Fi 10
Topelius, G. Z. . . . . I E 5
Torstensson, G. . . . . I Jo 22
Tottie, A. V. R. . . . . I S 5
Treschow, J. A. A. . . . . I Fö 13
Trolle, C. R. . . . . II Fo 8
Tunberg, S. A. D. . . . . I E 4, 29
Törn, E. W. . . . . I Fö 13
Törnblom, C. G. E. . . . . II Fo 4
Törngren, C. E. G. . . . . I Fö 4, S 12, Fi 37
Törnkvist, A. (II) . . . . . I Fi 34
Törnqvist, G. . . . . II Fi 2

U.

Uhnbom, I. T. . . . . I Fi 17
Uhrbom, A. V. . . . . I S 2
Ulne, J. O. . . . . I Fi 16
Upmark, E. G. J. . . . . I H 12
Utbult, B. (II) . . . . . I K 12; II Fo 4
Utterström, C. . . . . I H 6

V.

Vahlberg, G. E. . . . . I S 11; II S 1
Valentin, N. G. . . . . I S 12
Vedberg-Larsson, Elvira . . . . . I Fi 32
Velander, C. G. (I) . . . . . I Jo 25
Velander, E. . . . . I H 10
Vidfelt, G. . . . . I K 6
Vieweg, O. V. K. . . . . I Ju 4, Jo 20
Viklund, N. D. . . . . II Fo 4
Vinell, K. T. . . . . I U 2, H 5, 6; II Fo 5
Vinell, O. M. . . . . I H 16
Vinge, Margit . . . . . I Fi 32
Virke, T. F. . . . . I Fö 1
Vougt, A. G. F. (II) . . . . . I E 32; II U 2
Vult von Steyern, N. . . . . I Ju 7
Västberg, Disa (II) . . . . . II S 1

W.

Wadén, I. P. J. . . . . I Fö 6
Wadenius, S. R. . . . . I S 2, 26, 34
Wærn, C. F. . . . . I Jo 8

Wahlberg, E. . . . . I S 20
Wahlbäck, J. M. . . . . I S 4; II S 3
Wahlstedt, G. V. R. . . . . II Fo 7, 8
Wahlund, S. G. W. (I) . . . . . I S 19, Fi 17
Wahlström, G. . . . . I Jo 20
Waldenström, E. . . . . I H 10
Waldenström, H. . . . . I S 3
Waldenström, M. E. . . . . I Fi 38, Fo 2
Wale, H. . . . . I S 31
Walin, G. . . . . I Ju 20
Wallander, S. . . . . I S 8
Wallberg, C. E. F. . . I Fi 32, H 6; II Fi 1, Fo 5
Wallén, G. B. . . . . I Fö 19
Wallén, O. A. . . . . I S 10
Wallenberg, J. . . . . I Fi 28
Wallenberg, O. . . . . I K 2
Wallentheim, A. V. (II) . I S 12, 19, 20, E 31
Wallentheim, Annie . . . . . I S 19
Waller, P. . . . . II Fo 8
Waller, T. . . . . I Jo 12
Walles, K. L. . . . . II U 1
Wallgren, A. . . . . I S 10, E 15
Wallgren, T. O. . . . . I K 14
Wangson, O. R. . . . . I Ju 16, S 10
Wanhainen, W. L. . . . . I Jo 2
Ward, K. S. V. (II) . . . . . II U 1, Fo 9
Wassberg, L. F. S. . . . . I Fö 23
Wehtje, E. J. (I) . . I Fi 28, Jo 20; II Fo 3
Wehtje, W. . . . . II Fo 1
Weibull, N. R. M. . . . . I Jo 32
Weijne, J. J. E. . . . I S 24, 29, Fi 16, E 33
Welander, L. A. E. . . . . II S 2
Welin-Berger, A. H. . . . . I Jo 5
Welin-Berger, J. . . . . I S 11
Wellander, E. L. . . . . I E 17
Weman, N. H. P. . . . . I E 2
Wennerberg, A. H. . . . . I Fö 13
Wennerholm, H. A. L. . . . . I Ju 32
Werner, O. E. (II) . . . . . I Ju 10, 28, Fi 30
Wernstedt, C. M. . . . . I E 13
Wernstedt, S. L. M. A. . . . . I S 6
Wesslén, G. . . . . II Fo 7
Westerberg, M. O. . . . . I Jo 25, H 12
Westerberg, P. O. . . . . II Fo 8
Westerberg, S. A:son . . . . . I H 10
Westerberg, S. . . . . II Fo 3
Westerlind, E. . . . . I Fi 28
Westerlund, E. O. . . . . I Fi 28; II Fo 3
Westerlund, P. O. . . . . I Jo 25
Westgren, A. F. . . . . I E 10, 29
Westholm, S. . . . . I S 8
Westin, G. . . . . I Ju 24
Westin, G. E. N. . . . . I Fö 2, E 10, 26
Westling, E. A. . . . . I Fi 20, 29
Westman, A. . . . . I K 6, E 10
Westman, K. A. (I) . . . . . I K 5
Westman, K. B. . . . . I E 25
Westrell, C. F. . . . . I H 11
Westring, I. . . . . I Fö 24
Westring, L. . . . . I Fö 9
Wetter, F. . . . . I Ju 10, 21, Fi 35
Wettergren, K. E. W. . . . . I E 32
Wetterling, G. M. W. . . . . I Ju 22, K 6
Wibeck, J. E. . . . . I Jo 3
Wiberg, J. Å. T. (II) . . . . I E 32; II Fo 7
Wibom, T. . . . . II Fo 7
Wickbom, H. . . . . I S 19
Widegren, B. G. . . . . I Ju 25
Widell, G. A. . . . . I Fö 19
Widerberg, H. . . . . I Jo 23
Wigert, A. G. A. . . I S 12, Fi 27; II Fi 2
Wigren, G. . . . . I Jo 25
Wihlborg, A. . . . . I Fi 17
Wihlborg, N. . . . . I Jo 26, 30
Wijkander, R. T. . . . . II Fo 8
Wijnbladh, C. M. E. . . . . I Ju 7
Wikander, D. . . . . I E 2
Wikander, H. Chr. . . . . I Ju 30
Wikander, R. . . . . I S 25
Wikblad, Å. H. . . . . I E 26
Wikland, L. E. . . . . I Fö 9, 24
Wiklander, N. B. V. . . . . I Fö 11
Wiklund, Gertrud . . . . . I S 19; II Fo 4
Wiklund, H. . . . . I Ju 6, 28
Wiklund, K. G. (II) . . . . . I S 19
Wiklund, T. K. E. . . . . I Fö 6, 34
Wikström, F. . . . . II Fo 6
Wilhelmsson, E. . . . . I Ju 6, 21
Wilund, A. O. . . . . I Fö 30
Winbladh, A. Th. . . . . I Jo 7
Winbladh, R. Th. . . . . II Fo 3
Wingborg, A. H. B. . . . . I Jo 16
Winnermark, A. E. . . . . I Fi 17
Wingård, E. . . . . II Fi 2
Wirseen, Å. . . . . I K 11
Wistrand, A. D. H. . . . . I S 28
Wistrand, K. (I) . . . . . I Fö 2, S 2, E 7
Wittrock, E. J. P. . . . . I K 17
Wittrock, K. J. P. . . . . I Fö 21
Wohlin, T. H. . . . . I E 19
Wold, H. . . . . I Fö 2
Wold, S. G. . . . . I Fö 4
Woxén, R. . . . . I Fi 29, E 30
Wåhlin, P. F. . . . . I Ju 22
Wähl, G. . . . . I S 2
Wärn, G. . . . . I Jo 21
Wärn, T. G. . . . . I Fö 18, E 5

Y.

Yllner, C. A. T. . . . . I S 11
Ysander, D. T. . . . . I E 22
Ytterborn, G. R. . . . . I S 16, Jo 20

Z.

Zetterberg, H. . . . . I Ju 13
Zetterberg, O. . . . . I Jo 20
Zetterquist, A. F. . . . . I S 6; II S 3
Zickerman, S. O. G. . . . . I H 12
Zimdahl, H. . . . . I E 27
von Zweigbergk, J. O. . . . . I Fö 9, 15, S 3
von Zweigbergk, Å. . . . . I Ju 11, 26

Å.

Åberg. E. V. R. . . . . I E 22
Åberg, T. G. . . . . I E 31
Åbjörnsson, C. V. . . . . I S 2
Åhmansson, N. C. E. . . . . II Fo 2
Åhrén, U. E. . . . . I S 8, 12
Åkerberg, E. . . . . I Jo 20
Åkerberg, O. H. (I) . . . . . I Fi 39

Åkerberg, P. E. H. . . . . I Jo 25
Åkerlund, Å. O. . . . . I K 6
Åkerman, E. Å. . I Jo 1, 10, 17, 20; II Fo 4
Åkerman, R. O. R. . . . . I Fö 23
Åkerman-Johansson, Brita . I S 19; II Fo 6
Åkesson, E. K. . . . . II S 2
Åkesson, N. O. . . . . I S 1, 15, 17, 18
Åkesson, O. A. . . . . I H 7
Åkesson, T. . . . . I Jo 24
Åman, A. . . . . I Jo 25
Åmark, S. O. F. . . . . I Fi 28
Ångström, T. K. . . . . I K 11
Åselius, K. H. . . . . I S 5
Åselius, H. Hj. . . . . I Fi 28
Åseskog, S. . . . . I S 2
Åslund, L. P. . . . . II Fo 4

Ä.

Älmeby, H. . . . . II Fo 6

Ö.

Öberg, Märta (II) . . . . . I Fi 39
Öberg, S. E. . . . . I Ju 21
Öberg, Th. . . . . I Ju 22, Fö 5
Ödeen, S. A. E. . . . . I Fö 6, Fi 33, Fo 3
Öhman, B. . . . . I Fi 16
Öhman, F. K. I. . . . . I Fö 33
Öhrling, P. O. . . . . I Fö 17
Öman, I. . . . . I E 21
Önnesjö, K. E. . . . . I K 14
Örborn, A. . . . . I S 31
Östberg, Amanda . . . . . II Fo 7
Östberg, L. F. P. . . . . I S 16
Östberg, P. . . . . II Fo 6
Öste, A. . . . . I U 2
Östergren, T. . . . . I S 11
Östlind, A. J. . . . . I S 10
Östman, O. . . . . I Fi 26
Östrand, D. O. . . . . I S 10; II Fo 2

Sakregister till kommittéer och sakkunniga samt centrala krisorgan.

A.

Aktiebolag: utredn. rör. behovet av statlig tillsyn över aktiebolag, som ha till ändamål att bedriva fastighetsbelåning, och därmed likartade bolag I H: 15
Allmänna handlingar: sakk. för utredn. rör. tillämpningen av 1937 års lagstiftning om allmänna handlingars offentlighet (1943 års sekretessutredning) . . . . . I Ju: 14
Amerikautredningen . . . . . I U: 2
Ansvar. Se *Tjänsteman.*
Arbetarskyddskommitté: 1938 års . . I S: 11
Arbetsdomstol: sakk. för översyn av bestämmelserna rör. arbetsdomstolens, arbetsrådets och försäkringsrådets sammansättning . . . . . I S: 30
Arbetsföra. Se *Partiellt arbetsföra.*
Arbetsförmedling: sakk. ang. arbetsförmedlingens organisation . . . . . I Fi: 22
Arbetsmarknadskommission: statens II S: 1
Arbetsrådet. Se *Arbetsdomstol.*
Arbetstidsreglering. Se *Tullverket.*
Arbetsvård åt krigsskadade: sakk. för utredn. rör. . . . . I S: 3
Arkivsakkunniga: 1940 års . . . . . I E: 16
Arméns officersutbildningskommitté I Fö: 23
Arrende: utredn. rör. arrendebestämmelser för kommunal jord samt jordbrukskommissionens organisation m. m. . . . . I Jo: 26
— Se även *Universitetsarrendeutredningen.*
Arvoden. Se *Militära arvoden.*
Auktorrättigheter: sakk. för utredn. ang. statlig kontroll över organisationer, som avse att nyttiggöra . . I Ju: 23
Auktorrättskommittén . . . . . I Ju: 13
Automobiltrafik: utredn. rör. behovet samt den lämpliga utformningen av särskilda föreskrifter betr. tillstånd för juridiska personer att utöva yrkesmässig automobiltrafik . . . . I K: 3

B.

Befolkningsutredning: 1941 års . . . I S: 19
Behörighet: revision av lagstiftningen om kvinnas behörighet att innehava statstjänst och annat allmänt uppdrag . . . . . I Ju: 1
Beredskapssjukhus: sakk. för granskning av planer för . . . . . I S: 14
Beredskapsåtgärder. Se *Skattepolitik.*
Besparingsberedningens järnvägssakkunniga . . . . . I Fi: 3
Bevakningsutredning: 1943 års . . I S: 5
Björnutredning: 1942 års . . . . . I Jo: 19
Bolag. Se *Aktiebolag.*
Bostadsproduktionen: sakk. rör. . . I Fi: 5
Bostadssociala utredningen . . . . I S: 8
Brandordningar: sakk. för upprättande av förslag till normalbrandordningar . . . . . I K: 18
Bränslekommission: statens . . . . II Fo: 7
Byggnadsföretag. Se *Konkurs* och *Prisstegring.*
Byggnadsförvaltning. Se *Fortifikations- och byggnadsförvaltningsutredningen.*
Byggnadskommitté. Se *Chalmerska byggnadskommittén, Karolinska sjukhuset* och *Tekniska högskolan.*
Byggnadsstudier. Se *Jordbrukets byggnadsstudiekommitté.*
Byggnadsutredning: 1940 års civila I K: 6
1940 års militära I Fö: 1

C.

Centrala krigskonjunkturskattenämnden . . . . . II Fi: 4
Centrala omsättningsskattenämnden II Fi: 2
Chalmerska byggnadskommittén . . I E: 13
Civil verksamhet. Se *Värnplikt* och *Försvarsväsendet.*
Civila byggnadsutredningen: 1940 års I K: 6
Civilanställningssakkunniga: 1942 års . . . . . I Fö: 7
Civilförsvarsutredning: 1943 års . . I S: 6
Clearingnämnden . . . . . I H: 6

D.

Deltidstjänstutredning: 1944 års . . I Fi: 32
Dissenterlagskommittén . . . . . I Ju: 24
Djurgårdskommissionen . . . . . I K: 21
Domarutbildningen: sakk. för utredn. rör. domarutbildningen m. m. . . . I Ju: 25
Drivmedelsutredning: 1944 års . . . I Fo: 4
Dyrort: 1943 års dyrortskommitté . . I Fi: 21
— sakk. för utredn. ang. ny dyrortsgruppering . . . . . I Fi: 30

E.

Ecklesiastika löneboställen: sakk. för utredn. rör. de ecklesiastika löneboställenas räntabilitet m. m. . . . I E: 3
Efterkrigsproblem: utredn. ang. ekonomiska . . . . . I Fi: 19
Ekonomisk efterkrigsplanering: kommissionen för . . . . . I Fi: 28
Ekonomisk försvarsberedskap: utredn. rör. den fortsatta planläggningen av den ekonomiska försvarsberedskapen . . . . . I Fo 3
Ekonomisk kartläggning. Se *Kartläggning.*
Elektrifieringsberedningen . . . . . I Jo: 18
Elkraftutredningen av år 1943 . . . I H: 12
Enskilda sparandet: sakk. ang. det . I Fi: 2
Epizootisakkunniga . . . . . I Jo: 16
Estlandssvenskar: kommittén för . . I S: 16
Expeditionstjänst. Se *Militära expeditionstjänstkommittén.*
Explosiva varor: 1942 års sakk. för revision av förordningen ang. . . . I H: 11
Exportkreditnämnden . . . . . I H: 5

F.

Fast anställd personal: utredn. ang. vidgad användning av extra ordinarie anställningsform för försvarsväsendets fast anställda personal . . . . I Fö: 10
Se även *Civilanställningssakkunniga.*
Fast egendom. Se *Kronojord.*
Fastighetsbildningssakkunniga . . . I Ju: 17
Fastighetsutredning: 1943 års militära I Fö: 13
Film: utredn. rör. filmverksamheten inom försvarsväsendet . . . . . I Fö: 17
Firma. Se *Varumärkes- och firmalagstiftningen.*
Fiskerättskommittén . . . . . I Jo: 23
Fiskehamnsutredning: 1944 års . . . I K: 12
Flottledsfrågor: sakk. för utredn. av vissa flottledsfrågors behandling . . I Ju: 18
Flygmedicinska utredningen . . . . I E: 8
Flygmekaniker: sakk. för förhandlingar med landsting och andra kommuner rör. anordnande av flygmekanikerutbildning vid centrala verkstadsskolor och kommunala yrkesskolor . . . . . I E: 6
Flygmotorer: utredn. rör. frågan om ordnande av vetenskaplig försöksverksamhet med flygmotorer och propellrar . . . . . I H: 13
Flygplatsutredning: 1943 års . . . I K: 11
Flyktingsnämnd: statens . . . . . I S: 20
Folkbildningen: kommittén för det fria och frivilliga folkbildningsarbetets understödjande . . . . . I E: 31
Folkbokföringskommittén . . . . . I Fi: 17
Fondbildning. Se *Kommunal fondbildning.*
Forskningsnämnd: försvarets . . . . I Fö: 20
Fortifikations- och byggnadsförvaltningsutredningen . . . . . I Fö: 28
Fritidsutredningen . . . . . I S: 9
Fångvård: utredn. rör. frågan om fångvårdspersonalens utbildning och rekrytering . . . . . I Ju: 2
— utredn. ang. löneställningen för vissa befattningshavare vid fångvårdsstaten . . . . . I Ju: 32
Författningshandböcker: förberedande utredn. ang. utgivande av författningshandböcker för förvaltande verk och myndigheter . . . . . I Ju: 31
Förfogandelagar: utredn. rör. förfogandelagstiftningens fortsatta tillämpning . . . . . I Fö: 33
Förorening av vatten och luft: sakk. för utredn. rör. åtgärder för att förhindra förorening av vatten och luft samt rör. rätt att utnyttja underjordiska vattentillgångar . . . . . I Ju: 8
Församlingsindelningen i Stockholm: sakk. för utredn. rör. reglering av . I E: 24
Försvarets forskningsnämnd . . . . I Fö: 20
Försvarets tjänsteförteckningssakkunniga . . . . . I Fi: 33
Försvarets upplysningsutredning . . I Fö: 25
Försvarsberedskap: utredn. rör. Sveriges . . . . . I Fö: 26
Se även *Ekonomisk försvarsberedskap.*
Försvarsväsendet: utredn. rör. behovet av icke-ordinarie personal inom försvarsväsendet m m. (försvarets sakanslagsutredning) . . . . . I Fö: 29
— utredn. för inkallad personals återförande till civil verksamhet . . . I Fö: 31
— utredn. för återförande till näringslivet av ianspråktagna hästar, fordon och fartyg . . . . . I Fö: 32
Se även *Film* och *Tandvård.*
Försvarsväsendets ingenjörutredning . . . . . I Fö: 6
Försäkringsrådet. Se *Arbetsdomstol.*
Försäkringsutredningen . . . . . I H: 7
Förvaltningsmyndigheter: utredn. ang. reglering av förfarandet hos förvaltningsmyndigheter i ärenden rör. enskild rätt . . . . . I Ju: 29

G.

Garnisonssjukhus: utredn. rör. garnisonssjukvården i Stockholm . . . I Fö: 9
Granitutredning: 1937 års . . . . . I H: 8
Grundvatten. Se *Förorening av vatten och luft.*
Gruvfyndigheter: utredn. av frågan om forsatt utnyttjande av vissa staten tillhöriga gruvfyndigheter i Västerbottens län . . . . . I H: 3

H.

Hamnutredning: 1944 års . . . . . I K: 15
Handböcker. Se *Författningshandböcker* och *Länsstyrelse.*
Handelskommission: statens . . . . II Fo: 5

Handlingar. Se *Allmänna handlingar.*
Hembiträdesutredningen . . . . . I S: 7
Hjälpverksamhet. Se *Internationell hjälpverksamhet.*
Hyra: sakk. ang. hyressättningen i staten tillhöriga fastigheter . . . . I Fi: 18
Hälsningsplikt: utredn. rör. hälsningsplikt för enskild militär personal . . I Fö 16
Häradsskrivares biträdespersonal: sakk. med uppdrag att biträda vid utredn. rör. biträdespersonalens å häradsskrivarkontoren avlöningsförhållanden . . . . . I S: 35
Hästar. Se *Försvarsväsendet.*
Hästexport: utredn. för verkställande av överarbetning av statens hästexportberednings utredn. rör. användningen av å beredningens verksamhet uppkommen behållning . . . . I Jo: 31
Högsta domstolen: sakk. för samråd med byggnadsstyrelsen vid utredn. ang. lokaler för Högsta domstolen, Nedre justitierevisionen och Svea hovrätt . . . . . I Ju: 7

I.

Immateriella rättigheter. Se *Auktorrättigheter* och *Auktorrättskommittén.*
Industrikommission: statens . . . . II Fo: 3
Informationsstyrelse: statens . . . . II U: 1
Ingenjörutredning: försvarsväsendets I Fö: 6
Internationell hjälpverksamhet: svenska kommittén för . . . . . I Fo: 2
Investeringsfonder: sakk. för översyn av lagstiftningen om investeringsfonder m. m. . . . . I Fi: 38
Investeringsutredningen . . . . . I Fi: 20

J.

Jordbruk: utredn. rör. jordbrukets inriktande under försvårad tillförsel och krig . . . . . I Jo: 1
Se även *Uppsikt å jordbruk.*
Jordbrukets byggnadsstudiekommitté I S: 31
Jordbrukskassebeskattningsutredningen . . . . . I Fi: 10
Jordbrukskommissionen. Se *Arrende.*
Jordbrukskommitté: 1942 års . . . . I Jo: 20
Jordbrukskredit: lånenämnden för sekundär . . . . . I Jo: 12
Jordbrukstaxeringssakkunniga: 1943 års . . . . . I Fi: 24
Jordbrukstekniskt forskningsråd: utredn. rör. inrättandet av ett . . . . I Jo: 10
Jorddelningslagen. Se *Fastighetsbildningssakkunniga.*
Justitierevisionen. Se *Högsta domstolen.*
Järnväg: 1943 års järnvägskommitté I K: 9
— utredn. rör. revision av gällande regler om järnvägs ansvar för skada å gods m. m. . . . . I K: 10
Se även *Statens järnvägar, Statsinlösen av järnväg* och *Stängselskyldighet.*
Järnvägskostnadsutredning: 1942 års I K: 7
Järnvägspensionsutredning: 1943 års I Fi: 8

K.

Karolinska sjukhuset: kommittén för Karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande . . . . . I E: 21
Kartläggning: utredn. ang. den ekonomiska kartläggningen m. m. . . . . I Jo: 4
Klockare. Se *Kyrkomusikerutredning.*
Kommissionärsväsendet: sakk. för undersökning rör. kommissionärsväsendet hos statens förvaltningsmyndigheter . . . . . I S: 18
Kommunal fondbildning: sakk. för översyn av gällande bestämmelser rör. . . . . I Fi: 37
Kommunal jord. Se *Arrende.*
Kommunal samverkan: 1944 års kommitté för . . . . . I S: 12
Kommunalskattefrågor. Se *Skattesakkunniga.*
Kommunindelningskommittén . . . I S: 29
Konkurs: sakk. för utredn. ang. möjlighet för konkursbo att avsluta av konkursgäldenär påbörjat byggnadsföretag . . . . . I Ju: 15
Kraftledning's-skadeersättnings-sakkunniga . . . . . I K: 13
Krigsförsäkringsnämnd: statens . . II Fo: 2
Krigshjälpssakkunniga . . . . . I S: 4
Krigskonjunkturskattenämnden: centrala . . . . . II Fi: 4
Krigskonjunkturskatterådet . . . . II Fi: 3
Krigsskadade. Se *Arbetsvård åt krigsskadade.*
Krisförvaltningen: överrevisionen för II Fo: 9
Kronojord: utredn. av frågan om den rättsliga vården och förvaltningen av kronans fasta egendom . . . . . I Fi: 11
— utredn. om och upprättande av plan för upplåtelse av tomter å kronomark ovan odlingsgränsen i Norrbottens län I Jo: 3
Kulturhistoriska museet i Lund. Se *Museum.*
Kvinna. Se *Behörighet.*
Kyrkolagstiftning: sakk. för kodifiering av gällande rätt på kyrkolagstiftningens område . . . . . I Ju: 9
Kyrkomusikerutredning: 1942 års . I E: 19
Kyrkomötesutredningen . . . . . I E: 34

L.

Landsfiskaler: sakk. för utredn. rör. åtgärder för erhållande av vikarier å landsfiskals- och landsfiskalsassistenttjänst m. m. . . . . I S: 26
Lantbruksakademien: undersökning av frågor berörande lantbruksakademiens nyttjanderätt till område å Djurgården . . . . . I Jo: 15

Lapputredning: utredn. för verkställande av överarbetning av 1930 års lapputrednings betänkande m. m. . . I Jo: 2
— utredn. av vissa frågor betr. lapparna m. m. . . . . I Jo: 27
Linnämnd: statens . . . . . I Jo: 17
Litterära och musikaliska verk. Se *Auktorrättigheter* och *Auktorrättskommittén.*
Liturgisk-musikaliska kommittén . . I E: 2
Livsmedelskommission: statens . . . II Fo: 4
Luftföroreningar. Se *Förorening av vatten och luft.*
Lufträttssakkunniga . . . . . I Ju: 30
Luftskydd: sakk. för Stockholmsmuséernas luftskydd . . . . . I E: 9
Lyckebyåutredningen . . . . . I Jo: 13
Lånenämnd. Se *Jordbrukskredit.*
Läkarutbildningssakkunniga . . . . I E: 15
Läkemedel: 1944 års utredn. rör. försvarets läkemedelsförsörjning . . . I Fö: 30
Länskungörelserna: sakk. för översyn av gällande föreskrifter ang. . . . . I S: 17
Länsstyrelse: sakk. för utredn. rör. åtgärder för uppnående av största möjliga enhetlighet och rationalisering i fråga om länsstyrelsernas verksamhet och arbetssätt . . . . . I S: 15
— sakk. för revision av »handbok» rör. länsstyrelsernas och dem underlydande myndigheters åligganden vid krig eller krigsfara . . . . . I S: 23
Lärarlönesakkunniga: 1941 års . . . I Fi: 16
Läroverk. Se *Privatläroverk.*
Löneboställen. Se *Ecklesiastika löneboställen.*
Löneutredning. Se *Fångvård, Häradsskrivares biträdespersonal, Lärarlönesakkunniga, Privatläroverk* och *Sjukvårdspersonal.*

M.

Malmexport: sakk. för utredn. av frågan om malmexportens fördelning mellan Luleå och Narvik . . . . . I Fi: 13
Manskapsutredning: 1944 års . . . I Fö: 34
Marinintendenturutredning: 1944 års I Fö: 19
Markkartering: utredn. ang. markkarteringens ordnande . . . . . I Jo: 22
Materiel. Se *Sjökrigsmateriel.*
Medicinalstyrelsens materielnämnd . II S: 2
Medicinalstyrelseutredningen . . . . I S: 22
Medicinsk forskning: sakk. för utredn. rör. lämpliga organisatoriska åtgärder för den medicinska forskningens främjande jämte därmed sammanhängande frågor . . . . . I E: 10
Mejeriutredning: 1943 års . . . . . I Jo: 8
Meritberäkning. Se *Värnplikt.*
Meteorologisk-hydrografiska anstalten: utredn. rör. organisationen av styrelsen för . . . . . I Jo: 6
Militär pensionsutredning: 1944 års I Fi: 34
Militära arvoden: sakk. för fortsatt utredn. av frågan om reglering av vissa militära arvoden . . . . . I Fi: 9
Militära byggnadsutredningen: 1940 års . . . . . I Fö: 1
Militära expeditionstjänstkommittén I Fö: 3
Militära fastighetsutredningen: 1943 års . . . . . I Fö: 13
Militärmusikutredningskommitté: 1943 års . . . . . I Fö: 11
Militärsjukvårdskommitté: 1944 års I Fö: 24
Museum: sakk. för översyn av kulturhistoriska muséets i Lund organisation och arbetsformer . . . . . I E: 7
Se även *Luftskydd, Nationalmuseikommittén* och *Sjöhistoriska muséet.*
Musikaliska verk. Se *Auktorrättigheter* och *Auktorrättskommittén.*

N.

Nationalmuseikommittén . . . . . I E: 32
Naturvetenskaplig forskning: kommittén för den naturvetenskapliga forskningen . . . . . I E: 29
Nedre justitierevisionen. Se *Högsta domstolen.*
Nordiskt institut. Se *Svensknordiskt institut.*
Norrlandskommittén . . . . . I Jo: 25
Nykterhetslagstiftning: sakk. för utredn. rör. nykterhetslagstiftningens framtida innehåll och utformning . I Fi: 39
Nykterhetsutredningen . . . . . I Fi: 6
Nöjesskatteutredning: 1944 års . . . I Fi: 36

O.

Offentlig handling. Se *Allmänna handlingar.*
Officersutbildning: arméns officersutbildningskommitté . . . . . I Fö: 23
Omsättningsskattenämnden: centrala II Fi: 2
Ordningsstadgeutredningen . . . . I S: 1

P.

Partiellt arbetsföra: kommittén för I S: 32
Patentutredning: 1938 års . . . . . I Ju: 11
Pensionsutredning: 1944 års . . . . I Fi: 31
— 1944 års militära . . . . . I Fi: 34
— tjänstepensionsutredningen . . . . I H: 16
Se även *Järnvägspensionsutredning.*
Personalutredning: 1944 års . . . . I Fi: 29
Personalsakkunniga vid statens järnvägar . . . . . I K: 1
Polisutredning: 1939 års . . . . . I S: 2
Pressnämnden . . . . . II U: 2
Priskontrollnämnd: statens . . . . . II Fo: 6
Prisstegring: utredn. för mötande av prisstegring å byggnadsföretag eller markförvärv inom försvaret m. m. . I Fö: 21
Privatläroverk: 1944 års lönekommitté för privatläroverken . . . . . I E: 28
Prästutbildningssakkunniga . . . . I E: 25

R.

Radio. Se *Rundradioutredning.*
Religionsfrihet. Se *Dissenterlagskommittén.*
Reparationstjänstutredning: 1942 års . . . . . I Fö: 5
Reservförrådsnämnd: statens . . . . II Fo: 1
Restaurangsakkunniga: 1944 års . . I Fi: 35
Restskatt: sakk. för utredn. ang. kostnaderna för restskatteförmedling genom statens intressekontors försorg för i Stockholm mantalsskrivna personer . . . . . I Fi: 4
Reumatikervårdssakkunniga: 1941 års . . . . . I S: 21
Ridhästar: utredn. rör. begränsning av antalet ridhästar vid armén . . . . I Fö: 14
Riksdagen: utredn. av frågan ang. revision av riksdagens arbetsformer . . I Ju: 5
Riksskogstaxeringsnämnd: 1937 års I Jo: 14
Riksteaterutredning: 1943 års . . . I E: 5
Rundradioutredning: 1943 års . . . I K: 8
Rysslandssvenskar. Se *Understödsnämnden för Rysslandssvenskar.*
Rättegångsreformen: utredn. rör. åtgärder i syfte att förbereda rättegångsreformens ikraftträdande . . . I Ju: 6
Rågösvenskarna. Se *Estlandssvenskar.*

S.

Sekretessutredning: 1943 års . . . . I Ju: 14
Sekundär jordbrukskredit: lånenämnden för . . . . . I Jo: 12
Semesterkommitté: 1942 års . . . . I S: 25
Sexualundervisning: sakk. för sexualundervisningens ordnande . . . . . I E: 20
Sjukhus: Statens sjukhusutredn. av år 1943 . . . . . I S: 27
— utredn. ang. ordnandet av den andliga vården vid sjukhusen . . . . . I E: 22
— utredn. rör. sjukhusfrågornas lösande vid vissa truppförband inom armén . . . . . I Fö: 15
— fortsatt utredn. rör. sjukhusfrågornas lösande vid vissa arméns truppförband . . . . . I Fö: 27
Se även *Beredskapssjukhus* och *Garnisonssjukhus.*
Sjuksköterskor. Se *Sjukvårdspersonal.*
Sjukvård: 1944 års militärsjukvårdskommitté . . . . . I Fö: 24
Sjukvårdspersonal: sakk. för utredn. ang. löneställning och därmed sammanhängande anställningsförhållanden för statsanställda sjuksköterskor och närstående befattningshavare, distriktssköterskor samt lägre vård- och ekonomipersonal vid statliga vårdanstalter m. fl. institutioner . . I Fi: 40
Sjöbefälssakkunniga: 1943 års . . . I H: 14
Sjöfart: sakk. för utredn. ang. kontrollen över sjösamfärdseln med utlandet m. m. . . . . I S: 33
Sjöfartskommitté: 1938 års . . . . . I H: 9
Sjöfolkets bildningsfråga: sakk. för utredn. rör. . . . . I E: 14
Sjöhistoriska muséet: 1944 års utredn. rör. sjöhistoriska muséets personalorganisation . . . . . I H: 2
Sjökrigsmateriel: 1943 års utredn. rör. sjökrigsmaterielen . . . . . I Fö: 22
Skattekommitté: 1944 års allmänna . I Fi: 30
Skattepolitik: sakk. för utarbetande av förslag till beredskapsåtgärder på det skattepolitiska området . . . . . I Fi: 1
Skattesakkunniga: 1944 års . . . . I Fi: 26
Skogsvårdslagstiftning: utredn. rör. skogsvårdslagstiftningen m. m. . . . I Jo: 21
Skogsvårdsstyrelseutredning: 1944 års I Jo: 28
Skoldistrikt: sakk. för utredn. rör. förhållandet mellan staten och skoldistrikten m. m. . . . . I E: 33
Skolutredning: 1940 års . . . . . I E: 17
Skyddshemsutredning: 1942 års . . . I S: 24
Socialutbildningssakkunniga . . . . I E: 18
Socialvetenskap: sakk. för utredn. rör. inrättandet av ett socialvetenskapligt forskningsråd jämte därmed sammanhängande frågor . . . . . I E: 11
Socialvårdskommittén . . . . . I S: 10
Sockernämnd: statens . . . . . I Jo: 11
Sockersjukutredning: 1943 års . . . I S: 28
Sparande. Se *Enskilda sparandet.*
Sprittillverkning. Se *Sulfitspritsakkunniga.*
Stadsläkarutredning: 1939 års . . . I S: 13
Stadsplaneutredningen 1942 . . . . I Ju: 22
Statens flyktingnämnd . . . . . I S: 26
Statens järnvägar: 1942 års järnvägskostnadsutredning . . . . . I K: 7
— personalsakkunniga vid . . . . . I K: 1
Statens återuppbyggnadsnämnd . . I Fo: 1
Statistik: sakk. för fortsatt utredn. ang. rationalisering av den statliga . I Fi: 25
Statsinlösen av järnväg: nämnden för behandling av vid statsinlösen av enskild järnväg uppkommande tvistefrågor om järnvägsegendomens värde m. m. . . . . I K: 5
Strafflagberedningen . . . . . I Ju: 12
Strafflagen för krigsmakten: fortsatt utredn. ang. revision av . . . . . I Ju: 21
Straffrättskommittén . . . . . I Ju: 10
Stängselskyldighet: utredn. betr. stängselskyldighet vid järnvägar . . . . I Ju: 4
Sulfitspritsakkunniga: 1939 års . . I Fi: 14
Svea hovrätt. Se *Högsta domstolen.*
Svensknordiskt institut: utredn. ang. upprättande av ett svensknordiskt institut och därmed sammanhängande frågor . . . . . I E: 4
Sävekommissionen . . . . . I Fö: 12

T.

Tandläkare: sakk. för utredn. rör. tandläkarundervisningens organisation m. m. (1944 års utredn. rör. tandläkarutbildningen m. m.) . . . . . I E: 26

Tandvård: utredn. rör. tandvården inom försvarsväsendet . . . . . I Fö: 2
Taxering. Se *Jordbrukstaxeringssakkunniga* och *Riksskogstaxeringsnämnd.*
Teknisk undervisning: 1940 års sakk. för den högre . . . . . I E: 1
Tekniska högskolan: tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté . . . . . I E: 30
Tekniska skolan i Stockholm: sakk. för utredn. av frågan om fördelningen mellan Stockholms stad och staten av kostnaderna för . . . . . I E: 12
Tekniskt-vetenskaplig forskning: utredn. rör. den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande . . . . . I H: 10
Se även *Äganderätt.*
Telefonkommitté: 1944 års . . . . . I K: 20
Tjänsteförteckningssakkunniga: försvarets . . . . . I Fi: 33
Tjänsteman: sakk. för en förberedande utredn. om det allmännas skyldighet att svara för skada, som uppkommit genom fel eller försummelse av . . . I Ju: 19
Torrläggningssakkunniga: 1942 års I Jo: 5
Trafikförfattningssakkunniga: 1944 års . . . . . I K: 19
Trafikkommission: statens . . . . . II Fo: 8
Trafikutredning: 1944 års . . . . . I K: 16
Traktatberedningen . . . . . I H: 4
Traktorsutredning: 1939 års . . . . I K: 4
Truppinstruktörer. Se *Underbefälsutredning.*
Tryckfrihetssakkunniga: 1944 års . I Ju: 28
Trädgårdsundervisning: utredn. för verkställande av överarbetning av lantbruksstyrelsens förslag den 11 nov. 1943 ang. omorganisation av den lägre trädgårdsundervisningen . I Jo: 29
Tulltaxerevision: 1938 års . . . . . I Fi: 12
Tullverkets redovisningskommission I Fi: 23
Tullverket: sakk. för fortsatt utredn. av frågan om arbetstidsreglering för personal vid tullverkets kust- och gränsbevakning . . . . . I Fi: 15
Täckdikning: kommittén för maskinell I Jo: 32

U.

Underbefälsutredning: 1942 års . . I Fö: 8
Underjordiska vattentillgångar. Se *Förorening av vatten och luft.*
Understödsnämnden för Ryssland-svenskar . . . . . I U: 1
Undervisning. Se *Tandläkare, Teknisk undervisning* och *Trädgårdsundervisning.*
Ungdomsvårdskommittén . . . . . I Ju: 16
Uniformsplikt: utredn. rör. uniformsplikt för viss personal inom försvarsväsendet . . . . . I Fö: 35
Universitetsarrendeutredningen . . I E: 23
Uppbörd: sakk. för fortsatt utredn. av frågan om en omläggning av uppbördsförfarandet . . . . . I Fi: 7
Uppbörd: 1944 års uppbördsberedning . . . . . I Fi: 27
Upplysningsutredning: försvarets . . I Fö: 25
Uppsala domkyrka: prisnämnden för granskning av tävlingsförslag till restaurering av . . . . . I E: 27
Uppsikt å jordbruk: utredn. rör. ny lagstiftning om . . . . . I Jo: 30
Uppskovsutredning: 1944 års militära . . . . . I Fö: 18
Utlänningskommission: statens . . . II S: 4
Utlänningssakkunniga: 1943 års . . I Ju: 3
Utrymningskommission: statens . . II S: 3

V.

Vallagssakkunniga: 1944 års . . . . I Ju: 27
Vall- och mosskulturföreningen: utredn. ang. svenska vall- och mosskulturföreningens verksamhet . . . I Jo: 24
Valutakontoret . . . . . II Fi: 1
Vapenkungörelsen: sakk. för översyn av . . . . . I S: 34
Varumärkes- och firmalagstiftningen: utredn. rör. revision av . . . . I Ju: 26
Vattenföroreningar: sakk. för utredn. rör. åtgärder för att förhindra förorening av vatten och luft samt rör. rätt att utnyttja underjordiska vattentillgångar . . . . . I Ju: 8
Ved. Se *Virkesmätning.*
Veterinärinrättning: utredn. för verkställande av överarbetning av betänkande med förslag rör. veterinärinrättningens i Skara framtida användning m. m. (Statens off. utredn. 1942: 43) . . . . . I Jo: 9
Vikarie. Se *Landsfiskaler.*
Virkesmätning: utredn. rör. tillämpningsföreskrifter till lagen den 30 juni 1943 (Sv. Förf.-saml. nr 453) med vissa bestämmelser om mätning av ved och annat virke m. m. . . I Jo: 7
Vägdistrikt: nämnden för granskning av vägdistriktens förvaltning . . . I K: 14
Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: utredn. rör. organisation och personalbehov för vissa avdelningar inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen m. m. . . . . I K: 17
Vägtrafikstadga: utredn. rör. revision av gällande vägtrafikstadga m. m. . . . . I K: 2
Värnplikt: utredn. rör. tillgodoräkning av viss värnpliktstjänstgöring för civil verksamhet . . . . . I Fö: 4
Se även *Underbefälsutredning.*

Y.

Yrkesmässig automobiltrafik. Se *Automobiltrafik.*

Å.

Återuppbyggnadsnämnd: statens . . I Fo: 1

Ä.

Äganderätt: utredn. av frågan om äganderätten till resultaten av teknisk-vetenskaplig forskning vid statliga verk och institutioner . . . . . I H: 1

Ärvdabalken: sakk. för kodifiering av I Ju: 20

Ö.

Överrevisionen för krisförvaltningen II Fo: 9

Innehållsförteckning.

Allmänna berättelsen.

	Sid.
Justitiedepartementet	1
Utrikesdepartementet	1
Försvarsdepartementet	2
Socialdepartementet	2
Kommunikationsdepartementet	5
Finansdepartementet	9
Ecklesiastikdepartementet	9
Jordbruksdepartementet	10
Handelsdepartementet	11
Folkhushållningsdepartementet	12

Kommittéer och sakkunniga samt centrala krisorgan.

I. *Kommittéer och sakkunniga:*

Justitiedepartementet (Ju)	13
Utrikesdepartementet (U)	39
Försvarsdepartementet (Fö)	40
Socialdepartementet (S)	62
Kommunikationsdepartementet (K)	90
Finansdepartementet (Fi)	112
Ecklesiastikdepartementet (E)	146
Jordbruksdepartementet (Jo)	178
Handelsdepartementet (H)	208
Folkhushållningsdepartementet (Fo)	220

II. *De centrala krisorganen:*

Utrikesdepartementet	227
Socialdepartementet	228
Finansdepartementet	233
Folkhushållningsdepartementet	235

Bil. A. Lotterimedel	245
Bil. B. Uppgift å kostnader för kommittéer och sakkunniga	248
Bil. C. Betänkanden m. m., utkomna från trycket under år 1944	286
Personregister till kommittéer och sakkunniga samt centrala krisorgan	289
Sakregister » » » » » » »	303

Stockholm 1945. Kungl. Boktryckeriet P. A. Norstedt & Söner.

445182